فهرست نسخه های خطی
کتابخانه مجلس شورای اسلامی
جلد سی و هفتم
۱۳۵۰۱ - ۱۴۰۰۰

به کوشش علی صدرائی خوئی با نظارت، عبدالحسین حائری

مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی

با همکاری

کتابخانه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

بسم الله الرحمن الرحیم

این فهرست، سی و هفتمین جلد از فهارس نسخه های خطی کتاب خانه مجلس است. در این فهرست پانصد نسخه از شماره ۱۳۵۰۱ تا ۱٤۰۰۰ معرفی شده که موضوع بیشتر آن ها ادبیات و دیوان اشعار است و در لابه لا نسخه هایی در سایر موضوعات نیز به چشم می خورد.

بعد از این جلد، جلد سی و هشتم شامل معرفی نسخه های شماره ۱٤۰۰۱ ـ ۱٤۵۰۰ منتشر می گردد که شامل معرفی آخرین شماره های نسخ خطی موجود در کتاب خانه مجلس می باشد.

و آخر دعوانا ان الحمدلله رب العالمین

علی صدرائی خوئی

فهرست مطالب کتاب

معرفی کتاب ها به ترتیب شماره مسلسل ... ۳ ـ ۵۹۹

فهرست کتاب های معرفی شده ... ۶۰۱ ـ ۶۳۳

فهرست پدیدآورندگان (مؤلفان و مترجمان) ... ۶۳۵ ـ ۶۷۵

منابع و مآخذ ... ۶۷۷ ـ ۶۹۱

رموز و اصطلاحات ... ۶۹۳ ـ ۶۹۴

نمایه فهارس نسخ خطی کتاب خانه مجلس شورای اسلامی ... ۶۹۵ ـ ۶۹۶

محققانی که در تهیه و تنظیم این فهرست هم کاری داشته اند :

ابوالفضل حافظیان تنظیم و کنترل برگه های کتاب شناسی و نسخه شناسی

رضا محمدی تنظیم برگه های نسخه شناسی و کنترل برگه های کتابشناسی و نسخه شناسی

رمضانعلی انتظاری شهرکهنه تنظیم فیش های نسخه شناسی، مراجعه به مصادر، مقابله نمونه های چاپی و پی گیری امور اداری

قاسم شیرجعفری مقابله نمونه های چاپ و تنظیم فیش های کتاب شناسی

محمد ترابیان مقابله نمونه های چاپی

(۱۳۵۰۱)

جنگ مدایح و مراثی (شعر ـ فارسی)

از : ؟

مجموعه قصایدی است در مراثی و مدایح چهارده معصوم(ع)، جمع آوری شده از اشعار شعرای زیر :

نظام استرآبادی، ابن حسام، حیرتی، خاقانی، صدقی، هلالی، جامی، ملا نثاری، ملا رازی، شمس تبریزی، انیسی، قسامی، قبطی.

آغاز :

تو از وی عالم و آواز تو جاهل درین صورت تو زو عالمتری جوشن زبان بگذار تا گوید

چنان ناید که تا نقاش گوید صورتی کلکش بیان دانش خویش و بعلم او خطا گوید

انجام :

یکی پسر که بود قایم نبی و ولی به اسم همچو نبی چون ولی بحرب و جهاد

بیا بخانه که از یمن مقدم قدمت دهد خدای تعالی هزار... و گشاد

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ در اول و آخر نسخه مهر بیضوی به سجع «شعاع ۱۳۱۵»؛ جلد : تیماج دورو، مشکی.

۳٤۷ برگ؛ ۱٦/۵×۲٦ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸٦۵۳۲].

(١٣٥٠٢)

مرقعات (عربی)

ده مرقع است که در آن ها کلمات قصاری از حضرت پیامبر(ص) و چند آیه به خط کاتب معروف حافظ عثمان تحریر شده است.

نسخ معرب زیبا، عثمان معروف به حافظ قرآن، تمامی صفحات جدول مذهب، فاصله جملات با دایره شش پر زرین، عناوین خط مشکی درشت؛ جلد : مقوا، عطف و لچك ها پارچه ای.

٦ برگ؛ ٦×٢٢ سانتی متر؛ ٥ سطر؛ [**ثبت ٨٦٦١٢**].

(١٣٥٠٣)

دیوان انوری (فارسی)

از : اوحدالدین علی انوری ابیوردی (قرن ٦ ق)

به جلد ٢٦، صفحه ٣٠٣، شماره [٧٨٢١] مراجعه شود.

آغاز نسخه :

گر دل و دست بحر و کان باشد دل و دست خدایگان باشد

پادشاه جهان که فرمانش بر جهان چون قضا روان باشد

نسخ؛ بی کا، ظاهراً ٦٨٠؛ عناوین شنگرف؛ تمامی صفحات مجدول شنگرف؛ اشعاری در حاشیه به خط غیر از متن اضافه شده است؛ جلد : تیماج، مشکی مجدول.

١٧٢ برگ؛ ١٦×٢٣ سانتی متر؛ ١٩ سطر؛ [**ثبت ٨٦٦٦٦**].

(١٣٥٠٤)

المختار فی فروع الحنفیة (فقه حنفی - عربی)

از : مجدالدین عبدالله بن محمود موصلی حنفی (٦٨٣ ق)

مؤلف بعد از آن که کتابی در فقه حنفی نگاشت و آن را به دلیل اشتهارش در نزد فقها

به «المختار للفتوی» نام نهاد، از وی درخواست شد تا دیدگاه های رؤسای سه مذهب فقهی دیگر را نیز در آن درج کند، لذا کتاب حاضر را نگاشته و در آن برای یوسف رمز (س)، محمد (م)، ابوحنیفه (ح)، زفر (ز)، شافعی (ف)، مالك (ك) قرار داده است. او کتاب خود را در چند کتاب فقهی و هر کتاب را در چند باب و هر باب را در چند فصل تنظیم نموده و از کتاب طهارت شروع و به کتاب الفرایض (ارث) پایان داده است.

[**کشف الظنون ۱٦۲۲/۲**].

مؤلف، خود این کتاب را شرح نموده که به «الاختیار لتعلیل المختار» موسوم است و در شماره [۱٤۰۲۷] معرفی خواهد شد.

آغاز : «الحمدلله علی جزیل نعمائه و احمده علی جلیل آلائه و اشکره علی جمیع بلائه... و بعد فقد طلب منی من وجب جوابه علیّ ان اجمع له مختصرا علی مذهب».

انجام : «فاطرحه کان لم یکن ثم اقسم الباقی علی سهام الباقین والله اعلم بالصواب و الحمدلله وحده و صلی الله و سلم علی من لا نبی بعده».

نسخ معرب؛ بی کا، پنج شنبه ۱۵ ذی قعده ۱۰۷٦؛ عناوین شنگرف و مشکی؛ جلد : مقوا، عطف تیماج سرخ، لولادار.

۲۳۹ برگ؛ ۱۵×۲۰ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸٦٦۵٦].

(۱۳۵۰۵)

راز گل (مثنوی ـ فارسی)

از : محمود صحیحی (قرن ۱۰ ق)

مثنوی عرفانی است که مؤلف در بیان حالت های عارفان و اشارت های ایشان سروده و در سال ۹۲۰ ق. به پایان رسانیده است و در پایان آن می گوید :

هم بکن..... آن سلطان مست که ز هجرش سال نهصد بیست هست

و در بیان نام خود و نام کتاب گوید :

آن چنان که بر صحیحی فقیر کرد اشارت که قلم کاغذ بگیر

راز گل نامش که این راز آمدست با هزاران پرده در ساز آمدست

در آن از فخر رازی و مناظره اش با شیخ نجم الدین کبری، شمس تبریزی، مولانا، امام علی(ع) و امام صادق(ع) حکایت هایی نقل شده است.

هم چنین داستان هایی از ملاقات باباطاهر عریان و خواجه حافظ و حکایت هایی از شیخ احمد جامی آورده شده است.

مؤلف از شاگردان خواجه محمد پارسا نقشبندی (متوفای ٨٦٥ ق) است و در این کتاب ایمان حضرت ابوطالب را نفی نموده است.

در نسخه ما نام شاعر در چند جا «صحیحی» نوشته شده است، ولی با توجه به کثرت غلط هایی که کاتب در نسخه مرتکب شده، احتمالاً نام وی «صبیحی» بوده که همان «صبیحی سمرقندی ترسا» است که در فرهنگ سخنوران ص ٣٣٣ ذکر شده است.

آغاز : «جواب گفتن حضرت شیخ نجم الدین کبری قدس سره در فروماندن امام فخر رازی

فخر رازی چون فرو ماند از دلیل شد زبانش بسته از برهان قیل

آنچنین فرمود آن شیخ جهان چون دلیلت گشت باطل این زمان».

انجام :

ای خدایا قوتی ده بنده را شیب پای نفس این افکنده را

تا شود صحن دلم مأوای عشق نی غلط گفتم کجا پروای عشق

هستی ام را هست کن با هست حق در گروه واصلان مست حق

نیستی را هست کرد انعام تو خاك گوهر می شود از نام تو

مدح تو از گفت ما گستاخی است شاه عالم ما شکرنا گفت درست

کرده ام توفیق کارم را به تو داده ام هم اختیارم را به تو

آنچنان کن که شوم در هر دو دار در گروه اولیای رستگار

هم بکن... آن سلطان مست که ز هجرش سال نهصد بیست هست

ویل (ویس) محمود اسرك از یقین خادمی بر اولیای راه بین

قوت جانش دوستی اولیا در دلش نی جز تمنّای خدا

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد : مقوا، عطف تیماج.

۸۱ برگ؛ ۱۱×۱۶ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۸۶۶۵۷].

(۱۳۵۰۶)

مناجات نامه خواجه عبدالله انصاری (فارسی)

آغاز : «بسمك القدوس قدّسنی منی، الهی این چه فضلست که با دوستان خود کرده ای که هر که ایشانرا شناخت ترا یافت و هر که ایشانرا یافت ترا شناخت».

انجام : «علم شریعت دلگیر باشد امّا روز قیامت دستگیر باشد».

نستعلیق؛ سید عمرالسرّی، بی تا؛ برگ اول کتبه مذهب مرصع با نقش گل، تمامی صفحات مجدول مذهب؛ جلد : پارچه ای، سرخ، عطف و حاشیه تیماج مشکی، مجدول مذهب.

۸ برگ؛ ۱۶×۲۴ سانتی متر؛ ۷ سطر؛ [ثبت ۸۶۶۵۵].

(۱۳۵۰۷)

کتیب معجزات = نظم بهجة المباهج (شعر ـ فارسی)

از : تقی الدین محمد حیرتی تونی هروی (۹۷۰ ق)

شاعر که به «حیرتی» تخلص می کند در این کتاب، «بهجة المباهج» حسن شیعی سبزواری را به نظم کشیده است.

[منزوی ۳۰۵۴/۳ و ۴۴۱۹/۶ با عنوان کتاب معجزات؛ الذریعه ۲۷۶/۹ و ۲۸۲/۱۷؛ دانشگاه ۱۵/ ۴۱۲۲؛ بر گل ۷۸۶/۲ با عنوان «کتاب معجزات»].

آغاز :

الهی از دل من بند بردار مرا در بند چون و چند مگذار

الهی ساز آسان مشکلم را نما راهی بملك جان دلم را

انجام :

ز اعجاز این ابیات فاخر کتیب معجزات آمد بخاطر

ازین معنی دل من فیض یابست که هم تاریخ و هم نام کتاب است

در فکر تعین عدد شد دوباره ده هزار و هشتصد شد

درین گفتن مدد لطف خدا بود وگرنه حیرتی را حد کجا بود

نستعلیق؛ ابراهیم زرگر ۹۷۲؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، ترنج با سر با نقش گل، مذهب.

۳۱۹برگ؛۱۶×۲۵سانتی متر؛ ۱۷ سطر(چهارستونی)؛ [ثبت ۸۶۶۵۹].

(۱۳۵۰۸)

دیوان حجت مشهدی (فارسی)

از : سید مهدی بن غیاث الدین پیش نماز حجت مشهدی (قرن ۱۱ ق)

کلیات اشعار شاعر است شامل : قصاید، غزلیات به ترتیب حروف آخر قوافی و مخمسات. شاعر در اشعارش به «حجت» تخلص می کند و در تخمیسات خود اشعار آصفی، ولی دشت بیاضی، حافظ شیرازی، ارفع مایلی ـ که از وی با دعای «حفظه الله» یاد می کند ـ و فوجی نیشابوری را تخمیس نموده است.

[الذریعه ۲۳۳/۹؛ فرهنگ سخنوران ۱۵٤].

نسخه دیگری از دیوان «حجت» در فهرست مرعشی [۱۵۱/۲۰، ش ۷۷۹۳] معرفی شده است.

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز قصاید و آغاز دیوان :

انجمن ها همه پر شمع و چمن ها پر گل شاهدان جلوه گر و صافدلان آینه ساز

گل بصد ناز بر اوراق چمن عشوه فروش بلبلان بر سر هر شاخ گلی نغمه طراز

آغاز غزلیات :

ابتدا کردم بنام یار بسم الله را باید اول گفت در هر کار بسم الله را

بردن نامش مکرر می کند شیرین سخن زان بقرآن کرده حقّ تکرار بسم الله را

انجام دیوان :

چنان جا کرده مهرش در دل تنگ که آتش می زند در جان بصد رنگ

دل من بسته موی میانش سرم خاك ره سرو روانش

نسخ؛ بی کا، ۳ ذی قعده ۱۰۸۸ (آخر غزلیات)؛ عناوین و شماره اشعار شنگرف؛ در حاشیه بعضی صفحات اشعاری تحریر شده؛ در چند جای نسخه مهر بیضوی به سجع «شعاع» متعلق به شعاع شیرازی آمده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بلبل و انسان، مجدول.

۲۳۷ برگ؛ ۱۵×۲۳ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸٦٦٦۰].

(۱۳۵۰۹)

خلاصة السیر (تاریخ - فارسی)

از : محمد معصوم فرزند خواجکی اصفهانی (قرن ۱۱ ق)

مؤلف بنا داشته تاریخی از آغاز آفرینش تا عصر شاه صفی بنگارد. او کتابش را در سه مقصد تنظیم کرده که از دو مقصد اول آن نسخه ای تا به حال شناسایی نشده است.

[منزوی ٤۳۲۰/٦؛ الذریعه ۱۰۷۰/۹؛ برگل ۸۸٦/۲؛ بخش سوم آن در سال ۱۳٦۷ ش در تهران با عنوان تاریخ شاه صفی به چاپ رسیده است.].

نسخه حاضر مقصد سوم (تاریخ شاه صفی) را شامل است.

آغاز : «مقصد سیم از مطلب چهارم در ذکر مناقب پادشاه جم جاه فلك بارگاه شاه

صفی حسینی موسوی صفوی بهادرخان، حمد بیحد و ثنای بیعدد مخصوص ذات کبریایی است که از بدأ تواریخ فضلش رقم زد کلك بدائع و صنائع است و خامه مشك بیز آثار قدرتش».

انجام : «از توجهات آن خانواده کرم موفق گردیده و این نسخه شریفه را به اتمام رسانیده امید آنکه در عواقب امور دست رد بر سینه مأمول این ذره بیمقدار نگذارند بمحمد...».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا (برگ اول و آخر نونویس)؛ عناوین شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ در اول نسخه مهر مربعی به سجع «حسن رمضان»؛ در حاشیه برگ ۱۷۷ شعری به تاریخ ۲۱ رجب ۱۲۳۷ تحریر شده؛ در آخر نسخه مهر بیضوی به سجع «جهانگیر ۱۲۱۶»؛ جلد : روغنی، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مذهب، مجدول.

۲۱۱ برگ؛ ۱٤×۲۱ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸٦٦٦۲].

(۱۳۵۱۰)

مجموعه

۱ ـ دیوان ثنایی «۱ پ ـ ۵۳ ر» **(فارسی)**

از : خواجه حسین ثنایی مشهدی (۱۰۰۷ ق)

[مجلس ۱۰۰/۸؛ منزوی ۲۲۶۳/۳].

نسخه حاضر قصاید را شامل است.

آغاز نسخه : «قصیده در نعت رسول اکرم(ص)

ای طعنه زن ز روی تو گوهر بر آفتاب وی در عرق چو روی تو از گوهر آفتاب

خوابد اگر بیاد هم آغوشی تنت چشم رمد کشیده کشد در بر آفتاب»

۲ ـ دیوان فطرت «۵۵ پ ـ ۱۲۲ پ» **(فارسی)**

از : میرزا معز موسوی خان فطرت (۱۱۰۶ ق)

بخش هایی از غزلیات، رباعیات، قطعات و قصاید شاعر است. با دیباچه ای به نثر.

[**الذریعه ۸۳۹/۹؛ منزوی ۲۴۶۸/۳**].

آغاز دیباچه : «سبحان الله هر چند دیده قلم را از مکحله دوات سرمه سلیمانی...».

آغاز غزلیات :

مجال گفتگو در کنه ذاتش نیست دانا را بود ناچار از ضبط نفس غواص دریا را

دل از سعی طپیدن بیشتر در قید زلف افتد بود دام دگر پرواز مرغ رشته بر پا را

۳ ـ دیوان واعظ قزوینی (منتخب) «۱۲۱ پ ـ ۱۳۳ ر» **(فارسی)**

از : ملا محمدرفیع واعظ قزوینی (۱۰۸۹ ق)

به جلد ۲۶، صفحه ۲۸۸، شماره [۷۸۰۴] مراجعه شود.

آغاز :

اگر نه از گل محنت سرشته اند مرا چرا به جبهه خط چین نوشته اند مرا

چنان ز حاصل خود غافلم که پندارم هنوز در گل هستی نکشته اند مرا

انجام :

هر کس که درین زمانه عزّت جوید باید که ره دروغگویی پوید

عینك زآنروز در چشم مردم شده است کز نیك و بد آنچه گوید افزون گوید

نستعلیق؛ رساله اول علی محمد برای محمدعلی، ۲۵ جمادی الثانی ۱۱۵۳؛ رساله دوم صفدرعلی بن شیخ محمد مشهدی ۲۲ ذی قعده ۱۱۵۲؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ تمام برگ ها کرم خوردگی دارد و بعضی از اوراق وصالی شده؛ جلد : مقوا، عطف و گوشه ها گالینگور سرخ.

۱۳۳ برگ؛ ۱۱/۵×۲۲/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۶۶۶۳].

دیوان فوقی یزدی (شعر ـ فارسی)

از : فوق الدین احمد بافقی، متخلص به فوقی (قرن ۱۲ ق)

نسخه حاضر بخشی از قصاید و غزلیات شاعر را که در هجو است، شامل است.

[مجلس ۲۸٤/۳ ـ ۲۸۵ آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است؛ دانشگاه ۲۸۳۹/۱٤؛ منزوی ۳/ ۱۸۸۸ و ۲٤۷۲؛ الذریعه ۲٦۲/۷ و ۸۵۱/۹].

نستعلیق؛ محمدحسین کاشانی ابن محمد جعفر، پنج شنبه ۱٦ ذی قعده ۱۲۸۱؛ عناوین شنگرف و لاجورد و سبز؛ در آخر نسخه مهری به سجع «محمد حسین...»؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

٦۰ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸٦٦٦۵].

(۱۳۵۱۲)

کلیات عماد فقیه (شعر ـ فارسی)

از : خواجه عمادالدین علی فقیه کرمانی (۷۷۲ یا ۷۷۳ ق)

[مجلس ۵۹/۳؛ منزوی ۱۸۸٦/۳؛ مشار، فارسی ۲۳٤٤/۲].

نسخه حاضر این اشعار و مثنوی ها را شامل است :

۱ ـ صحبت نامه، آغاز :

بنام خدایی که توفیق ازوست دل زنده را نور تحقیق ازوست

خدایی که شاهان با تخت و تاج سجودش کنند از سر احتیاج

۲ ـ غزلیات، آغاز :

ای هر دم از عطای تو کامی دگر مرا وز شکر نعمت تو دهن پر شکر مرا

۳ ـ ساقی نامه، آغاز :

بیا ساقی بجامی کن شبم روز بآبی سرخ قندیلم برافروز

٤ ـ طریقت نامه، آغاز :

مرا در غرّه روز جوانی تباشیر صباح کامرانی

انجام طریقت نامه و کلیات :

طریقت نامه چون آمد به پایان ز حقّ درخواستم تاریخی آسان

چو دل در شهریار عهد بستم فتاد از غیب تاریخش بدستم

نستعلیق؛ بی کا، ۱۰ ذی قعده ۷۸۳؛ عناوین شنگرف؛ صفحه اول سرلوح کتیبه مذهب مرصّع، تمامی صفحات مجدول؛ جلد : تیماج دورو، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و پرنده و انسان، لچکی.

۱۱۰ برگ؛ ۱۲×۲۲ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۸٦٦٦٤].

(۱۳۵۱۳)

کلیات خواجوی کرمانی (شعر ـ فارسی)

از : کمال الدین محمود بن علی خواجوی کرمانی (۷۵۳ ق)

[مجلس ٤٦٧/۳؛ منزوی ۱۸۵۷/۳ و ۲۳۲۱؛ الذریعه ۳۰٤/۹].

نسخه حاضر این دو مثنوی را شامل است :

۱ ـ گهرنامه «۱ پ ـ ۵۵ پ»، **آغاز :**

بنام نام بخش نامداران گدای درگه او شهریاران

۲ ـ کمال نامه «۵٦ پ ـ ۱۷۳ پ»، **آغاز :**

بسم من لا اله الا هو صنع لفظی وزین معناه

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

انجام نسخه :

جامه دگرگون و برون شد ز رنگ نام نکو کرد دگرگون به ننگ

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ [قبل از قرن ۱۰] عناوین شنگرف؛ برگ اول و برگ «۵٦» کتیبه مرصع؛ تمامی صفحات مجدول؛ در اول نسخه مهر بیضوی به سجع : «غلام حسین بن

محمد امین ١٢٦٣» و مهر بیضوی دیگر به سجع : «عبده الراجی احمد»، و مهر بیضوی به سجع «ابن ابوالحسن مبین ١٢٥٨»؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بلبل، لچکی.

١٧٤ برگ؛ ١٦×٢٥ سانتی متر؛ ٢٦ سطر؛ [ثبت ٨٦٦٦٧].

(١٣٥١٤)

مجموعه

١ ـ منتخب برهان قاطع «١ ر ـ ٥٧ ر» **(فرهنگ ـ فارسی به فارسی)**

گزیده ای است از کتاب «برهان قاطع» خلف تبریزی، با همان ترتیب اصل.

آغاز : «آ بر وزن جا یعنی بیا و نام درختی است، آب به معنی آب و رواج و آر».

انجام : «وثاق پیره زن خانه و حجره ایست که پیره زن در درون دولتخوانه و بارگاه نوشیروان داشت».

٢ ـ منتخب اللغة چلبی «٥٨ پ ـ ١٦٦ پ» **(فرهنگ ـ عربی به فارسی)**

منتخبی است از کتاب لغت چلبی که گویا همان «صحاح العجم» تقی الدین محمد بن سرکلی چلبی باشد که در [الذریعه ١١/١٥ و کشف الظنون ١٠٧٤/٢ و منزوی ١٩٩٨/٣] معرفی شده است.

آغاز : «کتاب الالف باب الالف مع الالف من المصدر الثلاثی مجرد، ابتدا، آغاز کردن».

انجام : «... یونان، دهی است ببعلبك یاه یاه کلمه ایست که برای راندن شتر گویند».

٣ ـ منتخب حدائق السحر وطواط «١٦٨ ر ـ ١٨٦ ر» **(ادبیات ـ فارسی)**

آغاز : «الترصیع بپارسی در نشانیدن جواهر و جز آن بود در چیزی و در ابواب بلاغت».

انجام : «... سهل ممتنع شعری باشد که آسان نماید امّا مثل آن دشوار بتوان و در تازی این فن و این جنس سخن ابوفراس بحتری است و در پارسی فرخی را».

٤ ـ اشعار عربی با ترجمه منظوم فارسی «۱۸۷ ر ـ ۱۹۲ ر»

نستعلیق؛ فرج اللّه منشی شیرازی خازن الاشعار متخلص به طرفه(۱)، رساله دوم شب هشتم رجب ۱۲۷۲، رساله سوم دوازدهم شعبان ۱۲۷۲ در تهران، رساله چهارم ذی قعده ۱۲۷۲ (به فرموده عبدالعلی خان ادیب الممالك)؛ نشانی ها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب محرر؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۱۹٤ برگ؛ ۹×۱۳/٥ سانتی متر؛ ۱٥ سطر؛ [**ثبت ۸٦٦٦۸**].

(۱۳٥۱٥)

مجموعه

۱ ـ جام جم = جام جهان نما (مثنوی عرفانی ـ فارسی)

از : رکن الدین اوحدی مراغه ای اصفهانی (۷۳۸ ق)

[**مجلس ۱٥۳/۳؛ الذریعه ۲۳/٥؛ منزوی ۲۷۳٥/٤؛ مشار، فارسی ۱٤۸۳/۲**].

آغاز :

قل هو الله لامرء قد قال من له الحمد دائماً متوال

احدٌ واجبٌ بغیر ولد صمدٌ لم یلد و لم یولد

انجام :

ناظران را ازو حیاتی بخش اوحدی را نیز نجاتی بخش

دل او را بذکر عادت کن کار او ختم بر سعادت کن

۲ ـ مثنوی اثر شیرازی «حاشیه ٤ ر ـ ۷ پ» **(فارسی)**

۱ـ شرح حال وی در اول نسخه به نقل از «حدیقة الشعرا» دیوان بیگی، به خط احمد گلچین معانی نوشته شده در ۲٥ فروردین ۱۳٤۸ در چهار صفحه آمده است.

از : میرزا شفیعا اثر شیرازی (١١٢٠ ق)

آغاز نسخه :

ز حفظش چنان منتظم شد جهان که سالم بود مغز بی استخوان

انجام :

عدوی شهنشاه ما خوار باد به چنگ مصیبت گرفتار باد

٣ ـ چهارباغ = خروج مختار «حاشیه ٧ پ ـ ٣٥ پ» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : سید قدرت الله بن علی هاتفی قهفرخی (١٣٠٠ ق)

منظومه کوتاهی است در شرح تاریخ خروج عبیدالله مختار ثقفی.

نسخه حاضر بخشی از این مثنوی را شامل است.

آغاز نسخه : «باز آمدن بر سر کلام قهفرخی و مذمت اشرار

چون سوق کلام اثر را شنفت حکیمانه قهفرخی پند گفت

سلیمان بدار درك کینه خواه ز اشرار آن قوم گم کرده راه»

انجام :

در این بحر چون ختم کرد او سخن را ازو تازه دارش دل انجمن را

هر آن مجمعی این کلامش چو خوانند ز لطفت بر او فیض حمدی رسانند

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [متن قرن ١٢]؛ عناوین مذهب، مرصع، صفحه اول سر لوح مزدوج مرصّع مذهب با نقش گل، مجدول، تمام صفحات مجدول مذهب مرصّع؛ جلد : تیماج، مشکی.

١٠٣ برگ؛ ١٤×٢٢ سانتی متر؛ ١٧ سطر (سه ستونی)؛ [ثبت ٨٦٦٦٩].

(١٣٥١٦)

دیوان امیر معزی (فارسی)

از : افضل الدین محمد بن عبدالملك معزی نیشابوری (قرن ٦ ق)

به جلد ٢٦، صفحه ٣٦٤، شماره [٧٨٨٦] مراجعه شود.

آغاز :

باد آمد و آورد خزان لشکر سرما بشکست و هزیمت شد ازو لشکر گرما

آری چو فلك بند خزان را بگشاید بندد در گرما و گشاید در سرما

انجام :

لبیك زند بخت چو آواز دهی تکبیر کند چو رزم را ساز دهی

آنرا که بدست خویش بکماز دهی اقبال گذشته را بدو باز دهی

نستعلیق؛ فتحعلی شقاقی، ۲۷ رجب ۱۲۵۵ برای شاهزاده قهرمان میرزا؛ اشعار در متن و حاشیه تحریر شده، تمامی صفحات مجدول مذهب و لاجوردی و محرر، در صفحه اول سر لوح مزدوج مذهب الوان؛ جلد : تیماج، سوخت، مشکی، ترنج با سر، مذهب الوان با حواشی گره دار.

۱۵۲ برگ؛ ۱۴×۲۵ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸۶۶۷۱].

(۱۳۵۱۷)

صحاح اللغة (فرهنگ ـ عربی به عربی)

از : ابونصر اسماعیل بن حماد نیشابوری، جوهری (۳۹۳ ق)

[مجلس ۱۹۳/۲۵، ش ۷۱۹۴]. نسخه حاضر از کلمه «خصب» شروع و تا آخر کتاب را شامل است.

آغاز : «الخصب بالکسر نقیض الجدب یقال بلد خصب و بلد اخصب کما قالوا».

نسخ معرب؛ احمد بن حسن بخاری ۶۸۹ (پایان جلد اول)؛ چند برگ از وسط نسخه و سه برگ آخر نونویس؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : گالینگور، سرخ، عطف و گوشه تیماج سرخ.

۳۱۷ برگ؛ ۱۸×۲۷ سانتی متر؛ ۳۱ سطر؛ [ثبت ۸۶۶۷۲].

(۱۳۵۱۸)

مرآة العارفین فی طریق الحقّ و الیقین = سرور العارفین (معارف اسلامی ـ فارسی)

از : احمد شریف بن محمدرضا یزدی بروجردی متخلص به نادم (قرن ۱۳ ق)

مؤلف که تا چهل سالگی به خدمت در فوج سربازی و مباشری مشغول بود در چهل سالگی به تشویق محمد کریم خان کرمانی رئیس طایفه شیخیه کرمان این کتاب را تألیف نموده و در پایان آن از علمای شیخیه به تجلیل یاد می کند.

وی کتابش را در یك فروغ و دوازده تجلی و یك شعاع و هر تجلی را در دوازده پرتو تنظیم و به ناصرالدین شاه قاجار تقدیم نموده است. او در اثنای کتاب اشعاری از خود می آورد.

نسخه حاضر جلد اول کتاب و هشت تجلی اول را شامل است. تألیف این جلد در بیستم رجب ۱۲۸۷ در بروجرد به پایان رسیده است.

فهرست مطالب کتاب چنین است :

فروغ : در توحید و معرفت خدای تعالی شامل دوازده عکس.

تجلی اول : در بیان علم و شرافت و فضیلت آن و آداب تعلیم و تعلم، دوازده پرتو.

تجلی دوم : در معرفت صفات انسان و بیان ارواح خمسه به طریقه حکما، دوازده پرتو.

تجلی سوم : در بیان معرفت انفاس اربعه، دوازده پرتو.

تجلی چهارم : در بیان قوای سیّم و چهارم و پنجم نفس ناطقه قدسیه که آن علم است و حلم است و نباهه، دوازده پرتو.

تجلی پنجم : در تتمه قوای پنجم نفس ناطقه قدسیه که آن نباهه است، دوازده پرتو.

تجلی ششم : در کیفیت نفس کلیه الهیه و بیان قوای پنج گانه و خواص دوگانه و صفاتی که در آن کمون دارد، دوازده پرتو.

تجلی هفتم : در اسرار شهادت جناب سیدالشهدا(ع) و ذکر احادیث در فضیلت ثواب در گریستن بر آن بزرگوار و ذکر عالم ذر و قبول شهادت و بیان فضیلت زمین کربلا و تربت آن جناب و ثواب زیارت آن حضرت و برخی از مصائب، دوازده پرتو.

تجلی هشتم : در فضیلت زیارت و ثواب گریستن و تتمه اسرار شهادت آن حضرت، دوازده پرتو.

تجلی نهم : در فضایل مولای متقیان ـ صلوات الله علیه ـ ، دوازده پرتو.

تجلی دهم : در فضایل سایر ائمه احد عشر ـ سلام الله الملك الاكبر ـ ، دوازده پرتو.

تجلی یازدهم : در علم اخلاق و طریقه سلوك با ابوین و اخوان و اهل و عیال و خدم و حشم و معرفت اخوان دینی و حقوق ایشان و وجوب محبت ایشان که اصل ولایت است، دوازده پرتو.

تجلی دوازدهم : در بیان اسرار الصلوة و قلیلی از صوم از واجب و مستحب، دوازده پرتو.

شعاع : در بیان احادیث قدسی از فرمایشات خداوند عالم جل شأنه در تورات و زبور و انجیل و فرمایشات در شب معراج آن حضرت و از کلمات حضرت امیر ـ صلوات الله ـ و احادیث از ائمه طاهرین(ع)، دوازده اشعه.

آغاز : «حمد و ثنای بی حد و شکر و سپاس لایعد سزاوار احدی است جلّت عظمته که از لمعان اشراق فیض خود وجود فایض الجود...».

انجام : «و چه در قرون ممات و ختم بفضل الله مایشآء و یحکم ما یرید بتأییده بر دست مؤلفش اقل الخلیقة احمد الشریف بن محمدرضا...».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، بیستم رجب ۱۲۸۷؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، زرد.

۲۸۰ برگ؛ ۱۸×۲۲/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۶۶۷۵].

(۱۳۵۱۹)

مرآة العارفین فی طریق الحق و الیقین = سرورالعارفین (اعتقادات ـ فارسی)

از : احمد شریف بن محمدرضا نادم یزدی بروجردی (قرن ۱۳ ق)

نسخه حاضر جلد دوم کتاب (حالات امیرالمؤمنین(ع)) و از تجلی نهم تا دوازدهم را

شامل است.

آغاز : «الحمدلله الخالق المقدر و البارئ المصور و الجبار المتكبر لافتقار الاثر المؤثر... امّا بعد چنین گوید واثق بالله الصمد ابن محمدرضا احمد آمنه الله الفرد الاحد».

انجام : «معنی این را می فهمی که می گویی در سجده آخر اللهم انی اسئلك الراحة عند الموت و العفو عند الحساب بجهت این است که تا نماز دیگر شاید نرسیدی... ختم کردم».

نسخ؛ به خط مؤلف، عصر جمعه ۲۳ ربیع الثانی [پاك شده]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در برگ آخر مهر بیضوی به سجع «محمد باقر خادم سبط نبی»؛ جلد : گالینگور، مشکی، عطف تیماج مشکی.

۲۷۱ برگ؛ ۱۷×۲۱ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸٦٦۷٦].

(۱۳۵۲۰)

ترجمان اللغة (ترجمه و شرح قاموس فیروزآبادی) (فرهنگ ـ فارسی)

از : محمد یحیی بن محمد شفیع قزوینی (قرن ۱۲ ق)

[مجلس ۸۳/۳؛ الذریعه ۷۲/٤؛ دانشگاه ۳٤٤/۲؛ منزوی ۱۹۷٦/۳].

آغاز : «سپاس بلند اساس و ستایش بی حد و قیاس حکیمی را سزاست که به حکمت بالغه و قدرت کامله بلبل هزار دستان ناطقه را هر لحظه به ترنمی تازه...».

انجام نسخه : «... شنّط القوم یعنی پراکنده گردان گروه را مثل شطّطهم از باب تفصیل یا اینکه دور گردان کرد».

نسخ؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۳]؛ جای عناوین در اواخر کتاب سفید مانده است؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و پرنده.

۲۷۳ برگ؛ ۱۹/۵×۳۰ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸٦٦۷۷].

(۱۳۵۲۱)

دیوان خاوری شیرازی (شعر ـ فارسی)

از : میرزا فضل الله بن عبدالنبی خاوری حسینی شیرازی (۱۲٦۷ ق)

[**مجلس** ۱٦۸/۲٦، **ش** ۷٦۷۱]. نسخه حاضر این بخش ها را شامل است :

۱ ـ قصاید «۱ ر ـ ۷۱ ر»، **آغاز :**

قلم آن گسسته رشته پروین علّم این شکسته رایت جوزا

ثمر جود آن بصفحه گیتی اثر عدل این بعرصه دنیا

۲ ـ ترکیب بند و ترجیع بند «۷۲ ر ـ ۷٦ ر»، **آغاز :**

با غیر ای پیمان شکن بربسته ای پیمان چرا بر یاری یار کهن افشانده ای دامان چرا

با لب عتاب آمیختن حنظل ز شکر ریختن این فتنه ها انگیختن ای فتنه دوران چرا

۳ ـ غزلیات «۷۷ ر ـ ۱٦۸ ر»، **آغاز :**

دمی از پرده بیرون کن خدا را روی زیبا را که تا مجنون خود سازی هزاران همچو لیلا را

برای جلوه ای افراختی چون سرو بالا را از آن یك جلوه خرم ساختی گلزار دنیا را

٤ ـ مثنویات و قطعات «۱٦۸ پ ـ ۲۰۱ ر»

فهرست موضوعات مثنویات و قطعات چنین است :

تاریخ وفات سیدمحمد ۱۲۲۰، در تعریف پرده تصویر همایون، در صفت گرمای ارض راه خراسان، تعریف مملکت فارس، در عزیمت خسرو عالم به شکارگاه، تاریخ وفات نواب شاه زاده سلطان احمد میرزا در ۱۲۳۷، تاریخ وفات آقامحمد درویش که جدّ مادری شاعر می باشد، در طلب اسب، تاریخ توپ مسمی به شهاب، در طلب انگشتر لعل، استدعای فرمان مستمری، در طلب عبا به جهت غریبی از سادات خراسان، تاریخ

توپ مسمی به رعد، تاریخ توپ مسمی به خصم افکن، تاریخ توپ مسمی به زلزله، تاریخ وفات محمدحسین بیك، تاریخ تکیه حسینیه، خواهش مرخصی عزیمت مشهد مقدس رضوی، تاریخ توپ مسمی به عدو شکاری، تاریخ توپ مسمی به صاعقه، تاریخ وفات شاه زاده محمدعلی میرزا متخلص به دولت، تاریخ وفات میرزا باقر تفرشی.

آغاز :

برین پرده تمثال دارا ببین فلك پرده دار آشکارا ببین

مثال شهنشاه ملك عجم طرازنده مسند و تخت جم

۵ ـ رباعیات «۲۰۱ پ ـ ۲۰۷»

نسخه حاضر از آخر رباعیات افتادگی دارد.

آغاز :

با لطف تو بخت هم نشین است مرا بی مهر تو ادبار قرین است مرا

لطفی که سپهر در نمود است بمن مهری که ستاره در کمین است مرا

انجام رباعیات و انجام نسخه :

گر سلطانی مطیع درویشان باش ور درویشی پشتوه ایشان باش

در کسوت شاهی سوی درویشی کن کشکول بکف با همه کس سلطان باش

نستعلیق؛ بی کا، محرم ۱۲۳۷ [آخر قصاید]؛ عناوین شنگرف؛ در حاشیه برگ ۱۴۵ یك بیت شعر به خط میرزا نصرالله بن میرزا اسماعیل به تاریخ ۱۲۸۹ نوشته شده؛ جلد : تیماج، آبی.

۲۰۷ برگ؛ ۱۴×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۶۶۸۰].

(۱۳۵۲۲)

مجموعه

۱ ـ رساله در رمل «۲ ر ـ ۶ پ» **(فارسی)**

نسخه حاضر چند برگ از رساله ای در احکام خانه های رمل را شامل است.

۲ ـ تعبیر خواب = خواب نامه «٦ پ ـ ٦٦ ر» **(فارسی)**

از : محمد بن سیرین

پنجاه و هشت باب است در تعبیر خواب ها. [**مشار ۱۳٦٦/۱**].

آغاز : «انتخابیست که محمد بن سیرین کرده و برگزیده است از کتاب دانیال و از کتاب یوسف النبی و کتاب جعفر بن صادق و از دیگر کتاب معبران پیشین».

انجام : «و اگر خوکی بیند که با وی به یك چشمه آب خوردی جماع همی کند این کس بنده بود این و علم به الصواب تمام شد...».

۳ ـ پندنامه انوشیروان «۸ ر ـ ١٤ ر» **(فارسی)**

این کتاب در لابه لای خواب نامه واقع شده است.

آغاز : «در روزگار انوشیروان عادل هیچ چیز عزیزتر از حکمت نبود و هیچکس بزرگتر از حکیمان».

انجام : «کار به اخلاص کن و حیلت و قلب و دغل رها کن تا رستگار شوی».

٤ ـ داستان موبد موبدان «٦٦ پ ـ ۸۸ ر» **(عقاید زردشتی ـ فارسی)**

آغاز : «از دفتر مانی پارسی و پهلوی یکی دفترست که وی را راسته خوانند و دادارین داد».

انجام : «شخصی را نگزد و پاداش دهد از نیکویی های خویش و دیگر هر که بادی».

٥ ـ سوگندنامه «۸۸ ر ـ ۹۰ پ» **(عقاید زردشتی ـ فارسی)**

آغاز : «سخنی گوید باید عاقل بود گویش و سرود و خبر دارند در دین با مسلمانان».

انجام:«زبانو دلم با یکدیگر راست است،امید که یزدان گناه کار از بی گناه پیدا کند».

٦ ـ زند «۹۰ پ ـ ۹٦ پ» **(عقاید زردشتی ـ فارسی)**

از : بهمن و جاماسب

نسخه حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز : «اهوشی خواست پس دادار اورمزد خرد مروسب آگاهی بزرانتشت نمود».

انجام نسخه : «از پارس و خراسان و سیستان به دشوار گر بیایند و سه گونه درفش دارند و لشکر بسیار از ایران باشد».

نسخ؛ کتاب چهارم بهرام گشتاسب اندر فرخی بام سورك، شهریور جدید، خرداد ماه قدیم ۱۰۱۳ جلالی؛ عناوین و رموز شنگرف؛ تمام صفحات جدول شنگرف؛ بعضی از صفحات وصالی شده؛ جلد : گالینگور، سبز.

۹٦ برگ؛ ۱۹×۲۳/٥ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸٦٦۸۱].

(۱۳٥۲۳)

حکایات منظوم

حکایت هایی است که از کتاب هایی چند جمع آوری شده، بدین ترتیب :

۱ ـ منتخب از مخزن اسرار و خسرو و شیرین و هفت پیکر و اسکندرنامه «۱پ ـ ۹پ»؛

۲ ـ حکایت طهمورث «۱۰ ر ـ ۱۱ پ»؛

۳ ـ پندنامه بوذرجمهر حکیم «۱۲ پ ـ ۱۷ پ».

[منزوی ۱٥٥۳/۲ و ۱٦۰۰].

آغاز :

بنده ای را اره بر سر می نهد دیگری را تاج بر سر می نهد

اوست سلطان هر چه خواهد آن کند عالمی را در دمی ویران کند

نستعلیق (دو ستونی)؛ جوانمرد ولد خداداد جوانمرد، ۲٤ شعبان ۱۲۳٥؛ عناوین شنگرف؛ تمام صفحات جدول شنگرف؛ جلد : گالینگور، سبز.

۱۷ برگ؛ ۱۹×۲۳/٥ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸٦٦۸٤].

(۱۳٥۲٤)

مجموعه

۱ ـ دیوان نوائی = نوادر الشباب «۱ ر ـ ۲۰۸ پ» **(شعر ـ ترکی)**

از : نظام الدین امیرعلیشیر نوائی جغتایی (۹۰۶ ق)

به شماره [۱۳٤۸۰] مراجعه شود.

نسخه حاضر از آغاز دیباچه نثر افتادگی دارد و آغاز غزلیات آن با آغاز نسخه سابق برابر است.

در حاشیه نسخه حاضر این رسائل و مطالب تحریر شده است.

۲ ـ وقفنامه «حاشیه ۱ ر ـ ۲ ر» **(ترکی)**

از : مؤلف پیشین

وقف نامه ای است که امیرعلی شیرنوایی در مورد اموالش و صرف آن ها در وجوه برّ نوشته است. ترجمه فارسی این وقف نامه در مقدمه «مجالس النفایس» چاپ تهران کتاب فروشی منوچهری با تصحیح و تعلیق علی اصغر حکمت در سال ۱۳٦۳ ش. به چاپ رسیده است.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «نیچه قطعه باغات التمینش جریب تخمینأیا ناندکور محله سید اینکرمی التی جریب».

انجام : «و اوز توفیقاتی ییله موضح قیلیپ بوبقاعغه مخلد و موبد وقف بولغانین مقرر و معین قیلد یلار».

۳ ـ دیوان مولا حیدر «حاشیه ۸ پ ـ ۲۲ پ» **(شعر ـ ترکی)**

چند غزل و یك مثنوی است از شاعری با تخلص حیدر.

آغاز :

بسم الله الرحمن الرحیم فتح و ظفر آیتی دور ای حکیم

تنکری آتی بیرله غفور و رحیم باشلا سایر ایشینی دانا حکیم

انجام :

مال ایا سید ین ایانا بیر دعا فاتحه تکبیر ایتارونك منکا

٤ ـ مجالس النفایس «حاشیه ۲۳ ر ـ ٦۳ پ» **(تذکره ـ ترکی)**

از : نظام الدین امیرعلی شیرنوایی جغتایی (۹۰٦ ق)

تذکره شعرا است به ترکی در شرح حال شاعران معاصر مؤلف بالغ بر ۳۸۵ شاعر، مؤلف آن را در سال ۸۹٦ ق. تألیف نموده است. این کتاب چند بار به فارسی ترجمه شده است بدین ترتیب :

ترجمه سلطان محمد بن امیری هروی متخلص به فخری در سال ۹۸۲ ق. که به «لطایف نامه» نام بردار است.

ترجمه حکیم شاه محمد بن مبارك قزوینی که در ۹۲۷ شروع و در سال ۹۲۹ ق. به پایان رسانیده است.

این دو ترجمه به اهتمام علی اصغر حکمت و با تصحیح و تحقیق ایشان در سال ۱۳۲۳ ق. در تهران به چاپ رسیده است.

ترجمه شیخ زاده فایضی نیمردانی در سال ۹٦۱ ق. این ترجمه به «بقیه نقیه» موسوم است.

ترجمه شاه علی بن عبدالعلی در اوایل قرن یازدهم هجری.

ترجمه میرزا عبدالباقی شریف رضوی متخلص به وفا در قرن سیزدهم.

[تاریخ تذکره های فارسی ۱۱۸/۲ ـ ۱۲۸؛ الذریعه ۳۷۲/۱۹؛ کشف الظنون ۱۵۹۱/۲؛ مشار، فارسی ٤/ ٤٥۲٥].

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز :

یوزحمد آنکاکیم یاساب جهان بستانی ایلاب یوز زلف دینگل و ریحانی

۵ ـ منشآت امیرعلی شیرنوائی «٦٤ پ ـ ۱۰۷ ر» **(ترکی)**

آغاز : «حمد موفور اول صانعه کیم علمی منشی سی صنعی قیل بیله کلام مجید».

٦ ـ رساله سلطان حسین بایقرا «حاشیه ۱۰۷ ر ـ ۱۱۰ پ» **(ترکی)**

از : سلطان حسین میرزا بایقرا فرزند منصور متخلص به حسینی (۹۱۱ ق)

از این رساله در نسخه حاضر فقط مقدمه آن موجود است. در این مقدمه مؤلف از اوضاع عصر خود اظهار رضایت نموده و عبدالرحمن جامی و امیر علیشیر نوائی را می ستاید.

در فهرست نسخه های خطی فارسی از سلطان حسین بایقرا دو رساله فارسی به نام های «معما» و منظومه «گل و مل» معرفی شده است. هم چنین به همین مؤلف، دیوان اشعار و تذکره «مجالس العشاق» نیز نسبت داده شده است که انتساب دومی صحیح نیست.

[منزوی ۲۲۰۰/۳ «معما» و ۳۰۸۵/٤ «منظومه گل و مل»؛ برای شرح حال مؤلف ر.ك: دانشنامه ادب فارسی، انوشه ۳٥٤/۱].

آغاز : «حمد و ثنا اول پادشاهلار پادشاهینه کیم اندین عظیم راق ممکن بولماغای انینك سراپرده عظمت».

۷ ـ **دیوان هلالی جغتایی** (بخشی از آن) «حاشیه ۱۱۲ پ ـ ۱۱٦ پ»

از : نورالدین استرآبادی هلالی جغتایی (۹۳٦ ق)

[مجلس ۲۸۲/۲٦، ش ۷۷۹۹]. در نسخه حاضر فقط چند غزل از آن موجود است.

نستعلیق؛ کتاب پنجم امیر محمد بن صفی شاه ساکن موضع سماشی من اعمال اردبیل، ۹۷۱ ق (حاشیه برگ ۱۰۷ ر)؛ عناوین شنگرف؛ تا برگ ۱۱٦ مطالب در متن و حاشیه تحریر شده است؛ جلد : تیماج، سرخ.

۲۰۸ برگ؛ ۱۷/۵×۲٤/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸٦٦۸۵].

(۱۳۵۲۵)

جوك باشست (عرفان هندی ـ فارسی)

مترجم : نظام الدین پانی پتی (قرن ۱۱ ق)

[**مجلس ٦۱/۲۱ و ۲٤۳/۲۵، ش ۷۲٤۳**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

انجام : «... جمیع احوال و اعمال و کردار و گفت و شنید و داد و ستد و تمام حرکات و سکنات را حواله او کنی و ازو دانی شناخت او را حاصل خود بدان، که نهایت مطلب خدادانان اینست».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۳]؛ برگ اول سر لوح مزدوج مرصع مذهب، تمامی صفحات مجدول مذهب مرصع محرر؛ جلد : مقوا، عطف و گوشه تیماج.

۲۷۸ برگ؛ ۱۸×۲۹ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸٦٦۸٦].

(۱۳۵۲٦)

مثنوی خسرو و شیرین (فارسی)

از : میرزا عبدالله بن حبیب الله، شهاب ترشیزی (۱۲۱۵ ق)

منظومه مفصلی است در داستان خسرو و شیرین، مؤلف این منظومه را در طی چهارده ماه سروده، و در آن بعد از حمد باری تعالی و نعت حضرت پیامبر(ص)، به مدح شاهزاده محمود پرداخته و پس از آن داستان را شروع نموده است.

[**الذریعه ۱٦۱/۷؛ منزوی ۲۷۸٦/٤**].

شهاب ترشیزی چند مثنوی دیگر دارد به نام های :

بهرام نامه [منزوی ۲٦۷۱/۳]، دیوان اشعار [همان ۲۳۸۷/۳]، قصه حاجی رحیم [همان ۳/ ۳۰۳۸]، کلیات [همان ۱۸۷۵/۳]، ملحدنامه [همان۳۲۳۲/۳]، یوسف و زلیخا

[همان ۳۳٤۲/۳؛ مجلس ۷۰٤/۳، ش ۱۲۰۵].

نسخه حاضر از آغاز و انجام چند برگ افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

این چهار آخشیج(۱) و هفت اختر وین چار و هشت نقش و پنج نظر

جمله آثار سفلی و علوی از کم و بیش و از ضعیف و قوی

انجام نسخه :

زینتی کردمش به قدر توان کردمش سوی مجلس تو روان

مقدم این عروس پاك نهاد بر تو و دولتت مبارك باد

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ در آخر نسخه مهر مربعی به سجع «عبده رجبعلی»؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر و لچکی مذهب، مجدول.

۱۱۲ برگ؛ ۱۸×۳۰/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸٦٦۸۷].

(۱۳۵۲۷)

کنز المصائب (تاریخ ـ فارسی)

از : محمد ابراهیم بن محمد اسماعیل، ساغر اصفهانی (۱۳۰۲ ق)

تاریخ عمومی است شامل برخی وقایع صدر اسلام و حالات اهل بیت(ع). مؤلف کتابش را در بیست و یك گفتار و هر گفتار در چند باب و فصل ترتیب داده و ترتیب ابواب و فصول آن نامرتب است.

مؤلف در لابه لای کتاب اشعاری از خود آورده است.

[الذریعه ۱٦٦/۱۸؛ برگل ۹۹٤/۲؛ مشار ٤۱۵۳/٤].

آغاز : «شخصی روایت می کند که من در میان لشکر اشقیاء ابن زیاد ملعون بودم که اسرای اهلبیت را به شام شوم نزد یزید بن معاویه ملعون می بردند».

۱ـ «آخشیج» : عنصر، طبع، اسطقس. (لغت نامه دهخدا).

انجام : «ابد الآبدین و دهر الداهرین لعنت بر یزید پلید و ابن زیاد و عمر سعد و شمر و همه قاتلین لعنت الله علیهم اجمعین آمین آمین یا ربّ العالمین».

نستعلیق؛ عبدالرحیم فرزند شفیعا و نوه رفیعا، شنبه ۱۱ رجب ۱۳۰۸؛ عناوین و نشانی ها مشکی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۲۷۹ برگ؛ ۱۱×۱۷/۵ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [**ثبت ۸۶۸۳۵**].

(۱۳۵۲۸)

دیوان شاپور تهرانی (شعر ـ فارسی)

از : شرف الدین ارجاسب شاپور تهرانی (قرن ۱۱ ق)

دیوان اشعار شاعر است با تخلص «شاپور» دارای غزلیات، ترجیع بند، قطعات و رباعیات.

[**دانشگاه ۱۲۴۲/۹ و ۳۴۳۱/۱۳ و ۱۷۰۴/۱۰، الذریعه ۴۹۰/۹؛ منزوی ۱۸۷۳/۳ و ۲۳۶۹**].

۱ ـ **غزلیات** به ترتیب حروف آخر قوافی «۱ پ ـ ۱۰۵ پ»، **آغاز :**

ز خط زایل نگردد جانفزایی لعل جانانرا ز خاصیت نیندازد غباری آب حیوان را

چه مذهب دارد آن ظالم چه ملت دارد آن کافر که چشمش می کند غارت دل گبر و مسلمان را

۲ ـ **ترجیع بند** «۱۰۵ پ ـ ۱۱۳ ر»، **آغاز :**

عشق از سر زلف صید بندی تابیده بعشق من کمندی

ما کوه تحملیم و ما را از خلق نمی رسد گزندی

۳ ـ **قطعات** «۱۱۳ ر ـ ۱۱۹ ر»، **آغاز :**

صباحی زآب کوثر روی شسته گلی از چشمه خورشید رسته

زده بر نغمه سازی بلبل صبح گل خورشید خندان در گل صبح

٤ ـ رباعیات «۱۲۰ پ ـ ۱۲۵ پ»، **آغاز :**

برخیز چه خفتی ای ندیم سحری کاورده سپیده دم شمیم سحری

پرویزن(۱) شب مگر حریرست که باز خوش بیخته می‌وزد نسیم سحری

انجام :

ما و شب وصل و ساز و سوز آوردن وز باده چراغ جان فروز آوردن

محسود حیات جاودانی باشد با نوش لبی شبی بروز آوردن

نستعلیق؛ محمد تقی بن جمال الدین کرمانی، ۱۰٤۲؛ تمامی صفحات جدول مذهب و لاجوردی؛ در صفحه اول غزلی از کلیم؛ در آخر نسخه تملکی در دارالسلطنه اصفهان با مهر مضلع به سجع «عبده سلیمان» به تاریخ رجب ۱۱۰٦؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ترنج با سر با نقش گل.

۱۲۵ برگ؛ ۹/۵×۱۷ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [**ثبت ۸٦۸۳۸**].

(۱۳۵۲۹)

مجمع البحرین (مثنوی ـ فارسی)

از : ظهیر کرمانی (قرن ۱۲ ق)

منظومه ای است در داستان مد و مالت و منوهر، اصل این داستان به زبان سانسکریت بوده که به شعر فارسی ترجمه شده است.

[**الذریعه ۲۸۳/۱۹؛ منزوی ۳۱٦۸/٤؛ رضوی ۷۲۷/۲ که دو نسخه از آن معرفی شده است**].

آغاز :

از این منزل سخن را بر کجائی که باشد زین حکایت ابتدائی

چنین آغاز کرد ای فکری نام که در هند است او را جا و آرام

انجام :

۱ـ «پرویزن» : غربال.

دل می برند قزوینیان شکر لبند تبریزیان خوبند اصفهانیان من بنده ام شیراز را

شیراز پر غوغا شود شکر لبی پیدا شود ترسم که آشوب لبش بر هم زند بغداد را

شکسته نستعلیق؛ بی کا، ۲۹ رمضان المبارك ۱۱۷۲؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۱٤٤ برگ؛ ۱۲×۲۰ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [**ثبت ۸٦۸۳۹**].

(۱۳۵۳۰)

وامق و عذرا (داستان منظوم ـ فارسی)

از : میرزا ابراهیم کرمانی متخلص به ظهیر (قرن ۱۲ ق)

[**مجلس ۲۳۲/۲٦، ش ۷۷٤٤**]. نسخه حاضر از اول و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

ز عشق توست گر مجنون مستم به معنی از توام گر هر چه هستم

بکش زین جمله خود را بخواری مبادا میرم اندر شرمساری

انجام :

بکن او را بزودی از جهان کم ملك را وارهان از این توهم

بزن بر اسب صولت زین فرخواش که نامت در جهان گیری شود فاش

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، قرمز.

۱٤۹ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [**ثبت ۸٦۸٤۰**].

(۱۳۵۳۱)

دیوان سیف اسفرنگ (شعر ـ فارسی)

از : سیف الدین اعرج اسفرنگی (٦۵۲ یا ٦٦٦ ق)

[**مجلس۲٤۸/۳ ـ ۲٤۹ و ۱۳۷/۸؛ دانشگاه۱۲٤۱/۹؛ منزوی۱۸۷۳/۳«کلیات»و ۲۳٦۷**

«دیوان»].

نسخه حاضر از آخر ناقص است.

آغاز :

ز شام پرچم سلطان هلال عید شد پیدا چو شمع از سر گرفت اینبار کار دین ملك والا

نسیم صبح نصرت داد روح شرع را پایه هوای جام دولت کرد بخت پیر را برنا

انجام نسخه :

ای ملك از حساب وزیران نظیر او در صد قران مدبر صاحب قران برآر

..... تو و غوغای ..... فریاد الامان ز دل ناتوان برآر

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ در برگ ۲ و داخل کتاب مهر مربعی به سجع «عبده عیسی خان ۱۲۰۵»، جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول، گرهی.

۱۱۲ برگ؛ ۱۲/۵×۲٤ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸٦۸۳۷].

(۱۳۵۳۲)

طریق التحقیق = زادالسالك (شعر ـ فارسی)

از : ابوالمجد مجدود بن آدم سنایی غزنوی (قرن ٦ ق)

[مجلس ۲٤۲/۲؛ دانشگاه ۸۹۳/۹؛ منزوی ۲۸٤۸/٤؛ الذریعه ۱٦٥/۱٥؛ مشار، فارسی ۲۷۳۸].

آغاز :

ابتدای سخن بنام خداست آنکه بی مثل و بی شبه و بی همتاست

خالق الخلق باعث الاموات عالم الغیب سامع الاصوات

انجام :

این زمان بهر عزّت و تمکین جبرئیل از فلك زد تحسین

ختم این نظم بر سعادت باد رونقش دم بدم زیادت باد

شکسته نستعلیق (دو صفحه اول چلیپایی)؛ بی کا، جمادی الاولی ۱۲٦٦؛ تمامی صفحات مجدول مذهب مرصع محرر؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۵ برگ؛ ۱۰/۵×۲۲ سانتی متر؛ ۲٦ سطر؛ [ثبت ۸٦۸۳٦].

(۱۳۵۳۳)

دیوان سلمان ساوجی (شعر ـ فارسی)

از : جمال الدین سلمان بن محمد ساوجی (۷۷۸ ق)

[**مجلس ٤۰۰/۲۵، ش ۷٤۲۰**]. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

درخت لا دو شاخ آمد یکی شرك و دویم وحدت بزن در شاخ وحدت دست و بر شاخ دگر لا

دلت را با غم عشقش به معنی آشنایی ده که تن را آشنا کردن همی شاید در آن دریا

انجام :

..... تو عبیر مردم روی تو چو ..... ناگزیر مردم

..... حجرالاسود ماست هم حلقه زلف دستگیر مردم

نستعلیق؛ [... بن عوضشاه بن...]، ربیع الآخر ۸٤۷؛ تمام صفحات جدول شنگرف؛ در برگ ۱٦۱ مهر بیضوی به سجع «عبده الراجی عبدالحمید»، در برگ ۱۹۵ مهر مربعی به سجع «الواثق بالله الغنی عبده ابوالحسن»؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۲۲۲ برگ؛ ۱٦×۲۵ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۸٦۸٤۱].

(۱۳۵۳٤)

الصافی فی شرح الکافی (شرح حدیث ـ فارسی)

از : ملا خلیل بن غازی قزوینی (۱۰۸۹ ق)

[**مجلس ۳۵/٦ ـ ۳۹ و ۲۵/۲٦، ش۷۵۲۲**]. نسخه حاضر کتاب عقل و توحید را شامل است.

آغاز : «فتح گنجینه شاهی شرح احادیث راز داران الهی گشاد نعیم نامتناهی».

انجام نسخه : «... امر می کند فرشته را پس می گیرد حَلق او را پس داخل می کند او را در تصدیق به امامت ما خواهی نخواهی، اشارت به توفیق است، تمام شد».

نستعلیق؛ محمد شفیع بن مولی محمد حسین الاسترآبادی، پنجشنبه ۱۷ جمادی الاولی ۱۰٦۸؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ مقابله و تصحیح شده؛ در اول نسخه تملك محمد ابراهیم بن زین العابدین النصیری الطوسی با مهر مربعی به سجع «علی بس است ظهیر محمد ابراهیم را» در آخر نسخه مهر بیضوی به سجع «لا اله الا الله الملك الحقّ المبین محمد جمال الدین»؛ جلد : تیماج، سبز، سوخت، ترنج با سر با نقش گل، مجدول، لولای جلد جدا شده است.

۳۷۳ برگ؛ ۱۲×۲٤/۵ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۸٦۸٤۲].

(۱۳۵۳۵)

الصافی فی شرح الکافی (شرح حدیث ـ فارسی)

از : ملا خلیل بن غازی قزوینی (۱۰۸۹ ق)

[**مجلس ۲۵/۲٦، ش ۷۵۲۲**]. نسخه حاضر کتاب عقل و توحید را شامل است و آغاز و انجام آن با نسخه شماره [۱۳۵۳٤] برابر است.

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در اول نسخه تملك ریحان الله بن جعفر فاطمی با مهر مربعی وی؛ در آخر نسخه مهر مدور بزرگ به سجع «محمد شریف بن احمد بیك خان»؛ جلد : پارچه، عطف تیماج قهوه ای.

۲۰۷ برگ؛ ۱۶×۲۷/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۶۸۴۳].

(۱۳۵۳۶)

الصافی فی شرح الکافی (شرح حدیث ـ فارسی)

از : ملا خلیل بن غازی قزوینی (۱۰۸۹ ق)

[مجلس ۲۵/۲۶، ش ۷۵۲۲]. نسخه حاضر کتاب الایمان و الکفر را شامل است.

نستعلیق؛ بی کا، دوشنبه ۹ ربیع الثانی ۱۰۷۹؛ عناوین شنگرف؛ مقابله و تصحیح شده؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه تیماج قهوه ای.

۳۰۶ برگ؛ ۱۹×۳۱ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۶۸۴۴].

(۱۳۵۳۷)

الصافی فی شرح الکافی (شرح حدیث ـ فارسی)

از : ملا خلیل بن غازی قزوینی (۱۰۸۹ ق)

[مجلس ۲۵/۲۶، ش ۷۵۲۲]. نسخه حاضر کتاب توحید را شامل است و از آخر افتادگی دارد.

آغاز : «هو الله ولی کل نعمة یا هو یا من لا هو الا هو... و بعد چون داعی دولت قاهره خلیل بن الغازی القزوینی مأمور شد بصافی شرح کافی کلینی به زبان فارسی... باب حدوث العالم و اثبات المحدّث شرح الحدوث اینکه چیزی نبوده باشد و به هم رسد».

انجام نسخه : «اشاره به این است که ایمان اختیاری ایشان را الله تعالی نخواسته پس طریقی نمانده مگر جبر و آن مقدور تو نیست بگذارید مخالفان را به این معنی که افراط در مجادله مکنید».

نستعلیق (احادیث نسخ معرب)؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ در اول نسخه تملك محمد حسین بن محمد هادی به تاریخ ۱۳۲۹ که

نسخه را در کرمانشاه خریداری نموده و روزگاری در تملك شاهوردی خان والی جسر اعلای ولایت پشتکوه بوده است و تاریخ وفات محمد طاهرخان شنبه ۱۰ ربیع الثانی ۱۲٤۳ و تملکی با مهر مربعی به سجع «یا امام محمد باقر»؛ جلد : تیماج دورو، زرشکی.

۱۹۱ برگ؛ ۱۷/۵×۲۵/۵ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۸٦۸٤۵].

(۱۳۵۳۸)

الصافی فی شرح الکافی (شرح حدیث ـ فارسی)

از : ملا خلیل بن غازی قزوینی (۱۰۸۹ ق)

[**مجلس ۲۵/۲٦، ش ۷۵۲۲**]. نسخه حاضر جزء پنجم «کتاب دعا» را شامل است و تألیف آن در ۱۰٦۸ ق. شروع شده است.

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ با دو نسخه صحیح که یکی نسخه اصل بوده توسط محمد کاظم بن آقا محمد صادق به تاریخ دوشنبه ۷ ذی قعده ۱۱۵٤ مقابله و تصحیح شده است؛ عبارت های زیادی از نسخه خط خورده و تغییر یافته است. جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل، مجدول گرهی.

۱۹۲ برگ؛ ۱۵/۵×۲٤ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸٦۸٤٦].

(۱۳۵۳۹)

الصافی فی شرح الکافی (شرح حدیث ـ فارسی)

از : ملا خلیل بن غازی قزوینی (۱۰۸۹ ق)

[**مجلس ۲۵/۲٦، ش ۷۵۲۲**]. نسخه حاضر جزء پنجم «کتاب دعا» را شامل است.

نستعلیق؛ بی کا، چهارشنبه ۲۹ ربیع الاول ۱۰۸۹؛ عناوین شنگرف؛ به تاریخ چهارشنبه ۱۹ ربیع الاول ۱۰۸۹ با نسخه اصل مقابله و تصحیح شده و عبارات زیادی خط خورده و تغییر داده شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل، لولادار.

۱٤۷ برگ؛ ۱۹×۲۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸٦۸٤۷].

(۱۳۵٤۰)

خسرو و شیرین = شیرین و خسرو (مثنوی ـ فارسی)

از : عبدالله هاتفی جامی (۹۲۷ ق)

هاتفی بنا داشت در جواب خمسه نظامی خمسه ای شامل پنج مثنوی بسراید که چهار مثنوی آن را با نام های : لیلی و مجنون، شیرین و خسرو، هفت منظر، تمر نامه یا ظفر نامه را سروده است. [**سپهسالار ۵٤۳/۲ ـ ۵٤٦؛ منزوی ۲٦۹٦/٤**]. مثنوی تمرنامه در جلد ۲٦، صفحه ٤۰۷، شماره [۷۹۲۷] معرفی گردید.

نسخه حاضر مثنوی خسرو و شیرین را شامل است. این مثنوی با تصحیح و مقدمه سعدالله اسعدالله یف به وسیله آکادمی علوم اتحاد شوروی، انستیتوی خاورشناسی در مسکو سال ۱۹۷۳ م در ۱٦۲ + ٤٦ صفحه به قطع رقعی شامل ۱۸۱۵ بیت با عنوان «شیرین و خسرو» به چاپ رسیده است.

[**منزوی ۲۹۸۳/٤؛ الذریعه ۲۷۰/۱٤ و ۱٦۹/۱۹؛ سپهسالار ۵٤۳/۲ در ضمن خمسه هاتفی**].

آغاز :

الهی نور علم و زندگی ده(۱) به فرقم تاج عز و بندگی ده

من از سرگشتگی گم کرده ام راه(۲) کن از لوح دلم تعلیم الله

انجام :

چنانش کن بخوبی گرم بازار که باشد مشتری از جان خریدار

به نیکویی چنان کن نامدارش که باشد بر سعادت ختم کارش

نستعلیق؛ محمد الکاتب رزه ای، صفر ۹۹۱، در برگ اول سر لوح مزدوج مذهب مرصع با گل های الوان، دو صفحه اول طلااندازی بین سطور و گل های زرین در حاشیه، تمامی

۱ـ خداوندا به عشقم زندگی ده (نسخه چاپی).

۲ـ من نادان که هستم طفل این راه (نسخه چاپی).

صفحات مجدول مذهب مرصع محرر و گل های الوان مابین دو ردیف اشعار به صورت عمودی، چندین کتیبه مذهب مرصع با گل های الوان در لابلای کتاب و عنوان اشعار به شنگرف داخل کتیبه آمده؛ در اول و آخر نسخه مهر بیضوی به سجع «عبده جعفر بن محمد صادق»، در آخر نسخه نام «محمد حسن» به همراه تاریخ ۱۲۱۲؛ تمام اوراق کتاب در داخل اوراق سرخ وصالی شده است؛ جلد : روغنی دورو با زمینه سبز، ترنج با گل های الوان و زمینه سرخ، جدول شنگرف، زمینه حاشیه زرد و در حاشیه اشعاری نوشته شده؛ پشت جلد زمینه سرخ با نقش گل و جدول زرین.

۸۲ برگ؛ ۱۳×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸٦۸۵۰].

(۱۳۵٤۱)

کتیب معجزات = نظم بهجة المباهج (شعر ـ فارسی)

از : تقی الدین محمد حیرتی تونی هروی (۹۷۰ ق)

به شماره [۱۳۵۰۷] مراجعه شود. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نستعلیق؛ بی کا، ۹٦۳؛ عناوین شنگرف و زرین و لاجوردی در داخل جدول زرین، برگ اول کتیبه مذهب مرصع با گل های الوان، دو صفحه اول طلااندازی بین سطور و گل های زرین و الوان در حاشیه، تمام صفحات جدول زرین لاجوردی؛ در اول نسخه تملك نورالدین قهرمانی که در سال ۱۳۱۹ کتاب را خریداری نموده؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۲۸۲ برگ؛ ۱۷/۵×۲۷ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۸٦۸۵۱].

(۱۳۵٤۲)

بیعة الافاخم (شرح حدیث ـ فارسی)

از : علی بن میرزا محمد جیلانی (قرن ۱۳ ق)

شرح مفصلی است بر عهدنامه حضرت علی(ع) به مالك اشتر، این شرح را مؤلف به نام فتحعلی شاه قاجار و برای محمد میرزا شاه زاده والی رشت نوشته و در سال ۱۲۳٤ مطابق «بیان عهود امیر کل تمام شد» به پایان رسانده است.

[**ملی تهران ۲۳٦/۱؛ منزوی ۱۵۵۱/۲**].

آغاز : «حمد و شکر و مدح بی قیاسی که شاهباز بلند پرواز عقول عالیه... امّا بعد چون حکمت بالغه الوهیت و غایت موهبت ربوبیت اقتضای افاضه جود».

انجام : «علیهم صلوات المصلین ابدالآبدین و اذ قد بلغ الکلام الی الله و الیهم فلا معدل و لامتجاوز فلنقطع الکلام علیه حامدین و مصلین و مسلمین قد تمت... دست افتاده گیر».

نستعلیق؛ محمد تقی بن محمد باقر اصفهانی، پنجشنبه ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۳۷؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ با حواشی به امضاء «منه عفی عنه»، در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : روغنی، زمینه مشکی، ترنج با سر با نقش گل و پرنده و زمینه زرین، جدول زرین.

۳۹۵ برگ؛ ۱۸×۲۹ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [**ثبت ۸٦۸٦۲**].

(۱۳۵٤۳)

تحفه سلطانیه (نامه نگاری ـ فارسی)

از : حسن بن گل محمد

دستورهای نامه نگاری است، مشتمل بر سه باب با این عناوین :

باب اول : مکتوب و جواب آن؛

باب دوم : احکام سلاطین و حکام و جواب آن؛

باب سوم : مکاتبات شرعیه.

[**گنج بخش ۱۱۷۱/۳ که هشت نسخه از آن را معرفی نموده است**].

نسخه حاضر از آخر ناتمام است و لغات دشوار در لابه لای سطور معنی شده است.

آغاز : «اول نامه بنام کردگاری که نگارنده لوح و قلم است و برآرنده عالم است».

انجام نسخه : «خواجه کز کمال عدلش هست ملك آباد و خلق آسوده به سعادت منزول روح را».

شکسته نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و علائم شنگرف، با توضیح لغات در حاشیه و بین سطور؛ جلد : تیماج، قهوه ای، فرسوده.

۱۵۳ برگ؛ ۱۶/۵×۲۳ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۶۸۶٤].

(۱۳۵٤٤)

دیوان فیاض لاهیجی (شعر ـ فارسی)

از : عبدالرزاق بن علی بن حسین فیاض لاهیجی (۱۰۷۲ ق)

به شماره [۱۳٤۸۷] مراجعه شود. نسخه حاضر بخشی از قطعات و قصائد را شامل است.

آغاز نسخه :

صدر جهان و عالم جان و سپهر فضل ای آنکه آسمانت به جان چاکری کند

انجام نسخه :

مرجع اهل هنر باشی و تا روز جزا آب رویم جز بدان درگه مبادا ریخته

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۸۸ برگ؛ ۱۲×۲۱ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۶۸۶۳].

(۱۳۵٤٥)

کلیات ملکم خان ارمنی (سیاسی ـ فارسی)

از : ناظم الدوله میرزا ملکم خان بن یعقوب ارمنی (۱۳۲٦ ق)

۱ ـ در بیان سلطنت انگلستان «۱ ر ـ ٥٥ پ»

آغاز : «قرار سلطنت انگلستان سلطنت محدودی و موروثی است و اگر اولاد ذکور نباشد دختر».

انجام : «مطابق ۱۲۸٤ هجری و توپهای آن ها و عملیه جات آن ها از قرار صورتی

است که ذکر می شود».

۲ـ بیان بعضی حالات فرنگستان که نتیجه آن منجر به جنگ شد«٥٦ پ ـ ٦٧ پ»

از : مؤلف پیشین

آغاز : «بیان حالاتی که سبب جنگ فرانسه و پروس شد. سابقاً پولیطیك دول متفقه آلمانی».

انجام : «تفصیل آن به کتابچه علاحدّه لازم دارد و خارج از مقصود بود معروض نگردید».

۳ ـ سروشیه قرتیکا به منشی روزنامه ملت سنیه ایران «٦٨ ر ـ ٨٥ ر»

آغاز : «برادر مکرم من از تاریخ یوم جمعه چهاردهم ربیع الاول سنه ۱۲۸۳ در شهر».

انجام : «و هم بملت فوائد کثیره خواهی رساند، خدا حافظ تو باد والسلام».

٤ ـ رساله چهارچشمان «٨٦ ر ـ ٩٨ پ»

در انتقاد اجتماعی است. این رساله در نسخه های مختلف با این چند نام : «چهارچشمان»، «جهلمندان» و «سیاحی گوید» آمده است.

در نسخه حاضر از فقره دوم آن رساله موجود است. در تعدادی دیگر از نسخه ها نیز هم چنین است. اما در مجموعه رسائل ملکم چاپ اول ـ که این رساله با نام «سیاحی گوید» چاپ شده است ـ از آغاز فقره اول این رساله است.

[مجلس ۲۷۹/۲۲؛ منزوی ۱۵۹۳/۲].

آغاز : «بعد از آنکه از منزل مفسد بیرون آمدیم رفیقم مرا برد میان فرقه غریبه».

انجام : «سواری را دیدیم که به اضطراب تمام مرکبش را به سمت شمال می راند والسّلام».

شکسته نستعلیق؛ بی کا، بی تا [قرن ۱٤]؛ تمام صفحات جدول مذهب و مشکی؛ جلد : تیماج، یشمی، مجدول.

۹۸ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸٦٥۸٦].

(١٣٥٤٦)

مختار الصحاح (فرهنگ ـ عربی به عربی)

از : زین الدین محمد بن ابی بکر رازی (قرن ٨ ق)

[**مجلس ٢٢٤/٢٥، ش ٧٢٢٢**]. نسخه حاضر از نصف حرف «ضاد» تا آخر کتاب را شامل است.

آغاز نسخه : «ضیافةٌ اذا نزل ضیفاً و کذا تضیّفه و تضیّفت الشمس مات للغروب».

نستعلیق؛ شاه باز بن مصطفی، یکشنبه اواخر ذی حجه ٩٤٩؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ با حواشی از «اختری»، در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : مقوا.

١٣٩ برگ؛ ١٤/٥×٢٢ سانتی متر؛ ١٩ سطر؛ [ثبت ٨٦٥٨٧].

(١٣٥٤٧)

مختصر مصباح المتهجد (دعا ـ عربی)

از : شیخ الطائفه محمد بن حسن طوسی (٤٦٠ ق)

به جلد ٣٥، صفحه ٢٦٨، شماره [١٢٣٠٣] مراجعه شود.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین اعلموا رحمکم الله انی لما عملت عبادات السنة فی کتاب».

نسخ قدیم معرب؛ گویا به خط مؤیّدالدین ابی طالب محمد بن علقمی، صفر ٥٧٨، با نسخه مصنف و چند نسخه دیگر مقابله شده است، در صفحه اول نسخه با خط سرخ نوشته شده :

«ما علیه بالحمرة فهو من نسخة مصححة مقروءة علی بعض الفضلاء و ما علیه بالسواد کانت بضبط اصله فهو من نسختین... به خط ابن سکون و احدهما صححها الشیخ ابن ادریس رحمه الله».

هم چنین در صفحه اول نسخه دعای حج(۱) از کتاب «روضة العابدین» شیخ ابوالفتح محمد بن علی کراجکی نقل شده است.

در صفحه آخر نسخه چنین نوشته شده :

«فرغ من کتابته فی صفر من سنة ثمان و سبعین و خمس مئة و الحمدللّه علی نعمه المتظاهره و صلواته و سلامه علی رسوله سیدنا محمد المصطفی و علی عترته الطاهرة».

هم چنین در حاشیه صفحه آخر چنین نوشته شده :

«ایوب بن علی بن ایوب ا لمعوی الحلی صاحب... بن امیر بن احمد بن احمد بن الخشاب و ابن الحسن عبدالرحیم... الرقی رضی الله عنهم اجمعین و کان رحمه الله تعالی... الصلحاء المتعبدین و من ابناء الکتاب المعروفین و کان اخر قراة لی فی سنه تسع و ست مائه و فیها مات رضی الله عنه بعد ان تجاوز... اللهم صل علی سیدنا محمد و سلم تسلیماً».

و در زیر آن نوشته شده که این نوشته به خط ابن علقمی است.

جلد : مقوای لائی.

۲٤۰ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [**ثبت ۸٦۵۸۹**].

(۱۳۵٤۸)

مجموعه

۱ ـ التحیات الطیبات «۱ پ» **(صلواتیه ـ عربی)**

از : قوام الدین محمد بن محمد مهدی سیفی قزوینی (۱۱۵۰ ق)

[**الذریعه ٤۸۷/۳؛ مرعشی ۳۱۵/۵، ش ۱۹٤۹**].

هشت قطعه شعر است در صلوات و ثنای چهارده معصوم(ع). در نسخه حاضر فقط یکی از این قطعات موجود است.

۱ـ این دعا را علامه مجلسی در بحارالانوار ۱/۹۸ و ۲۷/۹۹ به نقل از خط جدّ شیخ بهائی از همین کتاب کراجکی نقل نموده است.

آغاز :

ربّنا صلّ علی احمد خیرالمرسلینا و علی صاحب الحوض امیرالمؤمنینا

٢ ـ زبدة الاصول «٢ پ ـ ١٣٦ ر» **(اصول فقه ـ عربی)**

از : شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (١٠٣٠ ق)

به جلد ٢٥، صفحه ٢٤٢، شماره [٧٢٤٢] مراجعه شود.

٣ ـ حاشیة شرح مختصر الاصول للعضدی «١٣٧ پ ـ ١٤٦ پ» **(اصول فقه ـ عربی)**

از : مؤلف پیشین

نسخه حاضر بخش های پراکنده ای از این حاشیه را شامل است.

آغاز : «قوله اذا عرف بعض الاحکام کذلك ای عن ادلتها التفصیلیة و لا یخفی ان انتقاض الطرد بالمقلد الذی هذه صفته انما یصح عند من لا یقول».

٤ ـ رساله دلیل وجوب شکر المنعم «١٤٦ پ ـ ١٤٩ ر» **(عربی)**

از : مؤلف پیشین

در این رساله کوتاه، شیخ بهائی دلیل دیگری علاوه بر ادله علما، بر وجوب شکر منعم اقامه نموده است.

آغاز : «یقول الفقیر... مما استدل به اصحابنا قدس الله اسرارهم و اعلی فی الفردوس قرارهم علی ان شکر المنعم واجب عقلاً و ان لم یرد به نقل اصلاً».

٥ ـ الوجیزة «١٤٩ پ ـ ١٥٦ پ» **(درایه ـ عربی)**

از : مؤلف پیشین

[مجلس ٣٩/٢٦، ش ٧٥٤٠]. آغاز این نسخه با آن برابر است.

٦ ـ سبحة البنان و ورد اللسان = صلواتيه «١٥٦ پ ـ ١٥٧ پ» **(عربى)**

از : خوارزمی

صلوات و دعایی است که مؤلف در مدح ائمه اثنی عشریه(ع) انشا نموده است.

آغاز : «اللهم صلّ علی الراسخ اصله فی التخوم و الشامخ فرعه فی النجوم المعصوم من کل ذنب».

انجام:«صاحب الزمان محمد بن الحسن بن علی بن محمدبن علی بن موسی بن جعفر بن محمد بن علی بن الحسین اخی الحسن بن علی الذی یملا طباق الارض قسطاً و عدلاً».

۷ ـ اشعار مراثی «۱۵٦ پ ـ ۱۵۹ پ» **(فارسی)**

نسخ؛ احمد بن یوسف بن عبد علی بن فیاض بن عبد علی بن مفضل الخفاجی اصلا الغناقوی مسکنا، سلخ شعبان ۱۰۳۸ (برگ ۱۳٦)؛ عناوین شنگرف؛ نشانی ها مشکی؛ رساله دوم با حواشی به امضاء «منه [مدظله، سلمه الله، رحمه الله]» و «جواد» و حواشی دیگر؛ جلد : تیماج، مشکی، ترنج با سر، لچکی، مجدول.

۱۵۹ برگ؛ ۱۲×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۵ و ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸٦۵۸۸].

(۱۳۵٤۹)

دیوان شاه نعمت الله ولی (شعر ـ فارسی)

از : شاه نعمت الله بن عبدالله کرمانی (۸۳٤ ق)

به جلد ۲٦، صفحه ۱۸۷، شماره [۷٦۹۲] مراجعه شود.

آغاز :

نعمت اللهم وز آل رسول محرم عارفان ربانی

قرة العین میر عبدالله رشد وقتی و پیر روحانی

انجام :

چون بغیر از یکی نمی یابم در دلم جز که او نمی گنجد

دردمندیم و درد می نوشیم خم چه باشد سبو نمی گنجد

تعلیق معرب؛ بی کا، ٨٢٧؛ تمام صفحات مجدول مذهب مرصع محرر، صفحه اول سر لوح مزدوج مذهب مرصع، دو صفحه اول طلااندازی بین سطور و گل های زرین در حاشیه؛ جلد : مشمع؛ عطف و گوشه تیماج مشکی.

١٨٣ برگ؛ ١٤×٢٤ سانتی متر؛ ١٧ سطر؛ [ثبت ٨٦٥٩٠].

(١٣٥٥٠)

دیوان حافظ (شعر ـ فارسی)

از : شمس الدین محمد حافظ شیرازی (قرن ٧ ق)

[**مجلس ٤٠٠/٢٥، ش ٧٤٢٠**]. نسخه حاضر از وسط افتادگی دارد.

نستعلیق؛ پیر حسین کاتب، اوایل شوال ٨٩٨؛ بالا و پایین صفحه اول کتیبه مرصع الوان زرین با زمینه لاجوردی و طلااندازی بین سطور، تمامی صفحات مجدول دو ستونی، عناوین زرین با تزیین لاجوردی و گل های ریز؛ جلد : تیماج دورو، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، لچکی، لولادار.

١٥٠ برگ؛ ١٠/٥×١٩ سانتی متر؛ ١٣ سطر؛ [ثبت ٨٦٥٩٣].

(١٣٥٥١)

دیوان صبور کاشی (شعر ـ فارسی)

از : میرزا احمد صبور کاشی (١٢٢٨ ق)

دیوان اشعار شاعر است با تخلص «صبور» مشتمل بر قصائد، غزلیات و رباعیات.

[**منزوی ٢٤٠٤/٣؛ دانشگاه ٣٦٥٨/١٤، ش ٤٧١٤، ذریعه ٥٩٧/٩؛ فرهنگ سخنوران ٣٣٢**].

١ ـ قصاید «١ پ ـ ٩٣ پ»، **آغاز :**

چیست آن دریای نورانی که عقلش گوهر است رشحه ای ز امواج فیضش صد چو بحر اخضر است

از کران و قعرش آگه نیست فکرت کاندران زورق اندیشه را نه بادبان نه لنگر است

۲ ـ غزلیات «۹٤ پ ـ ۱٦۷ پ»، **آغاز :**

ای دیده دانش از تو بینا پیش خرد تو عقل شیدا

ای صورت رازهای پنهان ز آئینه فکرت تو پیدا

۳ ـ رباعیات «۱٦۹ پ ـ ۱۸۲ پ»، **آغاز :**

عشق تو ز خانمان جدا کرد مرا سرگشته وادی بلا کرد مرا

زآنروز که با من آشنا شد غم تو بیگانه ز خویش و آشنا کرد مرا

انجام :

کس نیست بجز خیال او محرم دل یا بی رخ او دمی شود همدم دل

هر کس غم دوست دارد اینطرفه که هست دل دشمن جان و جان همی در غم دل

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی و محرر؛ در صفحه اول و آغاز غزلیات (۹٤ پ) سر لوح الوان زرین، در صفحه اول نوشته شده : «دیوان صبور کاشی سرهنگ که در وقعه لنکران در فتنه روسیه شهید شد المتخلص بصبور»؛ در اول نسخه تملك فرهاد بن ولیعهد ذی قعده ۱۲۸۳؛ جلد : تیماج، یشمی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل، مجدول.

۱۸۲ برگ؛ ۱۳/٥×۲۲/٥ سانتی متر؛ ۱٦ سطر؛ [ثبت ۸٦۳٥۲].

(۱۳٥٥۲)

دیوان قطران تبریزی (شعر ـ فارسی)

از : ابومنصور امیر شرف الدین بن منصور ارموی تبریزی (٤٦٥ ق)

به جلد ۲٦، صفحه ۱٦٦، شماره [۷٦٦۸] مراجعه شود.

آغاز :

تا بپوشید بلولوی ثمین باغ سمن بگل سرخ بیاقوت بیاراست چمن

همه کهسار عقیق است همه دشت کهن شده هر دو چه طراز عدن و کان ثمن

انجام :

عدوتان باد فرهادی ز رنجوری و بیدادی ز دولت بادشان شادی چو خسرو راست از شیرین

بد این نوروز و روز افزون کند از باده رخ گلگون همیشه روزتان میمون همیشه عیدتان شیرین

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ صفحه اول سر لوح مزدوج مذهب مرصع، تمام صفحات مجدول مذهب مرصع محرر؛ در اول نسخه نوشته ای از رهی معیری در مدح شاعر و نسخه آمده است؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۹۵ برگ؛ ۱۳/۵×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸٦۳۵۵].

(۱۳۵۵۳)

سبحة الابرار (شعر ـ فارسی)

از : نورالدین ملا عبدالرحمن جامی (۸۹۸ ق)

یکی از مثنوی های هفت اورنگ است.

[مجلس ۲٤۸/۸؛ الذریعه ۱۲٦/۱۲؛ منزوی ۲۸۹۲/٤؛ مشار، فارسی ۲۹۱۸/۳].

آغاز نظم :

ابتدی بسم الله الرحمن الرحیم المتولی الاحسان

آغاز نثر :

«المنة لله که بخون گر خفتم یك چند چو غنچه عاقبت بشکفتم

سبحان الله این چه گوهری است که در نیسان احسان».

نستعلیق؛ محمود بن حسن، ۲۲ جمادی الاولی ۹٤٤؛ عناوین شنگرف، صفحه اول سر لوح مزدوج مذهب مرصع با گل های الوان، تمام صفحات جدول مذهب و لاجوردی؛ در اول و آخر نسخه مهر مربعی به سجع «المتوکل علی الله عبده محمد نبی»؛ جلد : تیماج،

زرشکی، ضربی، ترنج، مجدول، لولادار، پشت جلد اسلیمی.

۱۰٤ برگ؛ ۱۱×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸٦۳۵۷].

(۱۳۵۵٤)

دیوان ازرقی هروی (شعر ـ فارسی)

از : ابوبکر بن اسماعیل وراق، ازرقی هروی (قبل از ٤٦۵ ق)

به جلد ۲٦، صفحه ۱۲۱، شماره [۷٦۲۲] مراجعه شود.

آغاز :

ز نور قبّه زرّین آینه تمثال زمین تفته فرو پوشد آتش سربال

فروغ چتر سپهری پی درخشیدن بسنگ زلزله اندر زند بگاه زوال

نستعلیق؛ فتح الله حسینی، ۱۲٦۲؛ صفحه اول سر لوح مزدوج مرصع مذهب، دو صفحه اول طلااندازی بین سطور و در حاشیه نقش گل و بوته زرین، تمامی صفحات مجدول مذهب محرر؛ جلد : پارچه، قرمز.

۷۸ برگ؛ ۱٤/۵×۲۲ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸٦۳۵٤].

(۱۳۵۵۵)

مجموعه

۱ ـ قمار نامه «۱ پ ـ ٦۲ پ» **(فارسی)**

از : محمد امین قاجار (قرن ۱۳ ق)

آداب و دستورهایی است که مؤلف پیرامون انواع قمار و شطرنج به فرزندش داده است. او این کتاب را به نام ناصرالدین شاه نوشته است. **[منزوی ۱۷۰۹/۲].**

آغاز :

«ای نقش جهان ز صنع تو گشته پدید در حکم تو کعبتین ماه و خورشید

از ششدر روزگار ما را برهان کز بازی او بما رسید آنچه رسید

ستایشی که پاکبازان نرد بندگی را شاید و نیایشی که منصور به سود از آن رقعه...».

انجام : «و بی شانی مقامرین آگاهی یافته هیچوقت پیرامون این عمل نگردی و الله بصیر بالعباد».

۲ ـ نصیحت نامه شیخ المقامرین «۶۳ ر ـ ۶۹ ر» **(فارسی)**

از : محمد ابراهیم مشتری خراسانی (۱۳۰۵ ق)

[**الذریعه ۱۰۴۹/۹؛ منزوی ۱۷۰۹/۲؛ رضوی ۷۶۵/۷**].

آغاز : «نصایحی است از شیخ المقامرین به پسر خود به رسم کنایه که هرگاه بخواهی موافق سلیقه و قانون ابنای زمان...».

انجام:«عافیت اندیش دان کسی که بتواند در شهر زیستن کند تا بعد باقی گفته شود».

شکسته نستعلیق؛ رساله اول بی کا، دوشنبه ۱۵ ربیع الاول ۱۳۰۹؛ عناوین و نشانی ها شنگرف و مشکی؛ جلد : تیماج، سبز.

۶۹ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [**ثبت ۸۶۳۵۳**].

(۱۳۵۵۶)

دیوان لامعی گرگانی (شعر ـ فارسی)

از : ابوالحسن بن محمد بن اسماعیل لامعی گرگانی (قرن ۵ ق)

[**منزوی ۲۵۰۵/۳؛ الذریعه ۹۴۱/۹، فرهنگ سخنوران ۴۹۹؛ ملی تهران ۱۲۳/۱؛ دانشگاه ۱۸/۱۶ ش ۵۴۷۹؛ مشار، فارسی ۲۳۶۳/۲**].

آغاز : «در مدح عمیدالملك ابونصر وزیر گفته است :

در جویبارها که نوشت این نگارها کایدون پر از نگار شد این جویبارها

با کوهها چه شعبده کرد آسمان که باز پیروزه گون شدند همی کوهسارها»

انجام :

من عاشقم و دلم بدو گشته تباه عاشق نبود ز عیب معشوق آگاه

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ این نسخه در تاریخ ۲۱ دی ۱۳۳۱ از طرف آلوگلدی به رهی معیری اهداء شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۸۲ برگ؛ ۱۰×۱۷ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۸۶۳۵۶].

(۱۳۵۵۷)

این شماره سند است و در فهرست اسناد معرفی خواهد شد.

(۱۳۵۵۸)

التیسیر لشرح الجامع الصغیر (شرح حدیث ـ عربی)

از : شیخ عبدالرؤوف مناوی شافعی (۱۰۳۱ ق)

مختصری است از شرح کبیر مؤلف بر جامع صغیر که به «فیض القدیر بشرح الجامع الصغیر» موسوم است. **[ذیل کشف الظنون ۳٤٤/۱؛ سرکیس ۱۷۹۹/۲].**

آغاز : «الحمدلله الذی علمنا من تأویل الاحادیث... امّا بعد فانی لما شرحت فیما مضی الجامع الصغیر من حدیث البشیر النذیر...».

انجام : «و اسند الیه الشهادة علی المجاز لانه مشهور فیه نحو نهاره، کلمات هو عن ابی هریرة قال غریب لا نعرفه الا من حدیث موسی بن عبیدة و هو ضعیف انتهی...».

نسخ معرب؛ حجازی بن شهاب الدین احمد الاحمدی الغوزی، چهارشنبه ۱۵ شوال ۱۰٤۹؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، در آخر نسخه تملك عبدالله المفتی در محکمه شرعیه بلد قندهار با مهر بیضوی و مهر مربعی بزرگ به سجع «عبدالله مفتی شرع نبی کل قندهار»؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ترنج با سر، مجدول.

٤۸۱ برگ؛ ۲۱×۳۰ سانتی متر؛ ۳۵ سطر؛ [ثبت ۸۶۳۶۱].

(۱۳۵۵۹)

فرهنگ عربی به فارسی

از : ؟

فرهنگ لغاتی است نامرتب؛ مؤلف در آن لغات عربی و فارسی را به فارسی ترجمه نموده و شرح داده است. این فرهنگ از جهت ادبی و لغوی در سطح بسیار پایینی است.

نسخه حاضر از اول و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «اصرار بمعنی مؤکد اثرار بمعنی سرّ اثیر بمعنی کهنه افکار بمعنی فکرها فر بمعنی زینت گره گیر بمعنی جهانبان تکلف بمعنی زحمت».

انجام نسخه : «تفوی بمعنی جوشیده و هی یعنی آن تمیّز بمعنی پاره پاره سحیق».

نستعلیق (لغات عربی نسخ)، بی کا، بی تا؛ نشانی ها مشکی؛ جلد : گالینگور، قرمز.

۲۰۵ برگ؛ ۱۰/۵×۱۷/۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۶۳۶۳].

(۱۳۵۶۰)

ارشاد الاذهان إلی أحکام الایمان (فقه ـ عربی)

از : علامه حلی حسن بن یوسف بن مطهر (۷۲۶ ق)

به جلد ۲۵، صفحه ۷۱، شماره [۷۰۶۰] مراجعه شود.

نسخ؛ محمد بن حسن سرکانی الاصل؛ ۹ جمادی الاولی ۱۰۰۲؛ در برگ «۲۱۵ پ» اجازه نامه ای که شیخ لطف الله بن عبدالکریم بن شیخ ابراهیم بن شیخ نورالدین علی بن شیخ عبدالعالی بن شیخ احمد بن شیخ مفلح العاملی میسی در سوم شوال ۱۰۳۰به شخصی صادر کرده است. این اجازه به خط مجیز در نصف صفحه نوشته شده و نام اجازه گیرنده پاك شده است. آغاز : «بسمله لقد اجزت للاخ الاعز الصالح الفالح الناجح المسمی عن التعریف و التوصیف». عناوین شنگرف؛ با حواشی توضیحی؛ جلد : تیماج، مشکی.

۲۱۷ برگ؛ ۱۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۵۹۰۵].

(۱۳۵۶۱)

مجموعه

۱ ـ انتخاب مثنوی معنوی «۲ پ ـ ۶۰ پ و ۶۹ ر ـ ۸۶ ر» **(فارسی)**

از : ؟

منتخبی از مثنوی مولوی به همان ترتیب اصل و بدون هیچ شرح و توضیحی است.

آغاز :

بشنو از نی چون حکایت می کند وز جدائی ها شکایت می کند

کز نیستان تا مرا ببریده اند از نفیرم مرد و زن نالیده اند

انجام :

شهوت ار غالب شود بس کمترست از بهایم آن بشر کان ابتر است

آن دو قوم آسوده از جنگ و خراب وین بشر با دو مخالف در عذاب

٢ ـ قصیده شاگردیه محمدعلی مذهب «٦١ ر ـ ٦٢ پ» **(فارسی)**

آغاز :

بودم نشسته دوش و دل از جور آسمان بود آنچنان که کس نبود یا ربّ آنچنان

٣ ـ شعری از حکیم سوزنی «٦٢ پ ـ ٦٥ ر» **(فارسی)**

٤ ـ شعری از نشاطی در مدح مولا علی(ع) «٦٥ ر ـ ٦٦ پ» **(فارسی)**

آغاز :

ای نصیری مگو خداست علی بنده خاص کبریاست علی

٥ ـ گلشن راز «٨٦ پ ـ ١٣٤ پ» **(عرفان ـ فارسی)**

از : شیخ محمود بن عبدالکریم شبستری (٧٢٠ ق)

به جلد ٢٦، صفحه ١٨٠، شماره [٧٦٨٤/٢] مراجعه شود.

٦ ـ الهی نامه = منتخب حدیقه «١٣٥ پ ـ ١٨٣ پ» **(عرفان ـ فارسی)**

از : مجدود بن آدم سنائی غزنوی (۵۲۵ ق)

به شماره [۱۳٤۸۳] مراجعه شود.

آغاز :

حمد و شکر و ثنا علی الاطلاق ذات حقّ را سزد باستحقاق

۷ ـ **رباعیات بابا افضل کاشانی** «۱۸٤ پ ـ ۱۹۱ ر» **(فارسی)**

۸ ـ **قصیده لامعی** «۱۹۱ پ ـ ۱۹۹ پ» **(فارسی)**

آغاز :

چون بر فلك گرفت هزیمت سپاه چین آورد شاه چین برون لشکر از کمین

۹ ـ **قصیده حکیم عنصری** «۱۹۹ پ ـ ۲۰۵ ر» **(فارسی)**

آغاز :

خدایگان خراسان و آفتاب جمال که وقف کرد برو ذوالجلال عزّ و جلال

۱۰ ـ **قصیده ابوالفرج رونی** «۲۰۵ ر ـ ۲۰٦ ر» **(فارسی)**

آغاز :

ای همایون بنای آهو پای آهوی در تو نانهاده خدای

۱۱ ـ **شعری از ادیب صابر** «۲۰٦ ر ـ ۲۱۰ ر» **(فارسی)**

آغاز :

ز ما بیان رخ و چشم و زلفت ای دلبر یکی گل است دوم نرگس و سیم عنبر

۱۲ ـ **مثنوی پیر و جوان** «۲۱۰ پ ـ ۲۱۵ پ» **(فارسی)**

از : محمد نصیر طبیب اصفهانی (۱۱۹۱ ق)

به شماره [۱۳٤۱۰] مراجعه شود. نسخه حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز :

شبی با نوجوانی گفت پیری کهن دردی کشی صافی ضمیری

۱۳ ـ جام جم = جام جهان نما «در حواشی نسخه» **(عرفان ـ فارسی)**

از : رکن الدین اوحدی مراغه ای اصفهانی (۷۳۸ ق)

به شماره [١٣٥١٥] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نستعلیق (چند برگ چلیپایی)؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف و زر و لاجورد، در برگ «٢ ر» شمسه مذهب مرصع و فهرست کتاب داخل شمسه در زمینه زرین آمده، با چهار سر لوح مزدوج زرین مرصع با گلهای الوان، تمام صفحات مجدول مذهب لاجوردی محرر؛ اشعار در متن و حاشیه تحریر شده است؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ترنج با سر، لچکی، مجدول.

٢١٥ برگ؛ ١٠/٥×٢٠/٥ سانتی متر؛ ١٠ و ١١ سطر؛ [ثبت ٨٦٤٥٢].

(١٣٥٦٢)

ترجمه احادیث (فارسی)

از : ؟

ترجمه ای است از احادیث شیعه، بدون ترتیب موضوعی، احادیثی که ترجمه شده عبارت اند از :

١ ـ حدیث معراج «١ پ ـ ٣٠ ر»؛

٢ ـ مناجات نامه حضرت موسی(ع) «٣١ پ ـ ٤٣ پ»؛

٣ ـ احادیث متفرقه پیرامون بهشت و دوزخ و فضایل اهل بیت: «٤٣ پ ـ ١٦٥ پ»؛

٤ ـ نصایح حضرت پیامبر به معاذ «١٦٥ ر ـ ١٦٩ پ»؛

٥ ـ تعبیر خواب طبق حروف ابجد «١٧٠ ر»؛

٦ ـ احکام بانگ ماکیان «١٧٠ پ».

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز مجموعه : «که جناب اقدس الهی می خواست که حضرت رسالت پناه را در نزد خود خواند ئه افلاك را معراج آن خواجه لولاك گرداند و هفت آسمان را و هر چه در آن آفریده».

نستعلیق؛ محمد جعفر خلف ملا بابا روضه خوان، محرم ۱۲۷۸؛ عناوین شنگرف؛ نشانی ها مشکی و شنگرف؛ جلد : تیماج، زرشکی، ترنج با سر، مجدول و نقش گل در حاشیه.

۱۷۱ برگ؛ ۱۶/۵×۲۲ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۷۹۰۳٦].

(۱۳۵٦۳)

الاحکام الملخّصة فی حکم ماء الحمصة (فقه ـ عربی)

از : ابوالاخلاص حسن بن عمار شرنبلالی حنفی (۱۰٦۹ ق)

در زمان مؤلف اطبا روشی را برای درمان زخم ها ابداع نمودند که طبق آن حمصه (نخود) را بعد از «کی» کردن(۱) زخم روی آن گذاشته و پانسمان می کردند. بعد از آن آب هایی از زخم از اطراف نخود ترشح می کرد. مؤلف در این رساله از پاك یا نجس بودن آن آب بحث نموده و تألیف آن را در سال ۱۰۵۹ ق. به پایان رسانیده است.

[ایضاح المکنون فی الذیل علی کشف الظنون ۳۷/۳؛ ملك ٤٤۰/۷، ش ٤٦۱۲/٦].

کتاب دیگری در همین موضوع به نام «المقاصد الممحصة فی بیان کی الحمصة» تألیف عبدالغنی نابلسی (۱۱٤۳ ق) نگاشته شده که نسخه ای از آن در کتابخانه اوقاف بغداد موجود است.

[فهرس المخطوطات العربیة فی مکتبة الاوقاف العامة فی بغداد، عبدالله الجبوری، جزء اول ص ٥٤۸ ش ۱ /۲۳٥٦؛ مجامیع مخطوطات الطب و الصیدلة و البیطرة فی مکتبة المتحف العراقی، اسامة ناصر نقشبندی ص ۱۱ با عنوان «الابحاث الملخصة فی حکم کی الحمصة»].

آغاز : «الحمدلله الذی شرع لنا دیناً قیما غیر ذی عوج و کلفنا بما لم یجعل علینا فیه من حرج و الصلوة... و بعد فیقول العبد المضطر... هذه نبذة یسیرة لحادثة شهیرة سمیتها احکام الملخصة فی حکم ماء الحمصة جمعتها إجابة لمطالبها اعطاه الله تعالی من فضله

۱ـ کَی : داغی که با آهن تافته و جز آن بر عضوی نهند؛ لغت نامه دهخدا، مادّه «کَی».

ما يؤمله من اعز المطالب و اكملها و استفت باللّه مستمداً من جلايل آلائه و مننه و قد ورد سؤال عن صفة من الطب استنبطها بعض الحزّاق فی حرفته و فيه ان توضع الحمصة فی محل من الجسد بعد کی محلّها ای مقدرة فيه لاذهاب ما هو مضرٌ باخراج شیء لا يسيل بقوته بل تحصل رشح يظهر علی نحو ورقة توضع علی الحمصة او خرقة لاماطته بحيث لو ترك الموضع المذکور لم يبق لمحل الحمصة انتناخ و يذهب بجملته فهل هذا الرشح القاصر عن سيلانه عن المحل بقوته ينقض وضوء صاحبه و يکون مبطلاً لطهارته».

انجام : «کل صاحب عذر اذا... نزوله بدواء و غيره خرج عن کونه صاحب عذر بخلاف الحايضة».

نسخ؛ به خط مؤلف، ١٠٥٩؛ در اول نسخه يك صفحه در مورد ابوالحسين القدوری آمده است؛ جلد : گالينگور، سبز.

٦ برگ؛ ١٤×٢٠ سانتی متر؛ ١٣ سطر؛ [ثبت ٧٩٠٣٤].

(١٣٥٦٤)

وسيلة النجاة (فقه ـ فارسی)

از : ملا احمد بن محمد مهدی نراقی (١٢٤٥ ق)

رساله عمليه ای است که مؤلف در احکام طهارت، نماز، روزه، زکات، خمس و حج به صورت فتوايی به نام فتحعلی شاه قاجار تألیف نموده است.

[الذريعه ٨٥/٢٥؛ مرعشی ١١١/٨، ش ٢٩١٨].

نسخه حاضر از ابتدای کتاب تا پايان کتاب الخمس را شامل است.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمين و العاقبة... امّا بعد چنين گويد خادم شرع انور».

انجام نسخه:«اولی آن است که اذن از مجتهد جامع الشرايط گيرد در اين صورت...».

نستعليق؛ بی کا، ١٢ رمضان المبارك ١٢٤٢؛ عناوين و نشانی ها شنگرف؛ در بالای صفحه اول دستخط مؤلف به همراه مهر وی مبنی بر تصحيح و مقابله اين نسخه توسط دو نفر از افراد مورد وثوق ايشان، آمده است؛ جلد : تيماج، قهوه ای.

۲۵۰ برگ؛ ۱۴×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۷۹۰۲۸].

(۱۳۵۶۵)

فرهنگ فارسی به فارسی

از : ؟

فرهنگ لغت فارسی به فارسی است به ترتیب الفبایی و هر حرف در یك فصل و هر فصل مرتب شده بر حروف آخر کلمات.

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد و از حرف الف آخره را تا نون آخره میم را شامل است.

آغاز نسخه : «(اغسار) زمین نمناك (اغبر) خاك (اغفر) پوشانیده (افتقار) جمع فقر است... فصل الباء مع الف (باحورا) چند روز است که آفتاب به غایت گرم می شود (بادپیما) بی فایده».

انجام نسخه : «(نسل ادهم) شرابی که از انگور سیاه گیرند (نعمت توجذراصم) یعنی ای خداوند».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی.

۱۵۲ برگ؛ ۱۰×۱۵ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۷۹۰۲۷].

(۱۳۵۶۶)

مجموعه

۱ ـ صراط النجاة (اعتقادات ـ فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰ ق)

ترجمه حدیث اعرابی است که از حضرت علی(ع) پیرامون معنی واحد و یگانه بودن باری تعالی پرسیده است. مؤلف در ضمن این ترجمه اعتقادات مذهب شیعه را نیز بیان نموده است. **[کتابشناسی مجلسی ص ۲۵۹؛ الذریعه ۳۷/۵؛ دانشگاه تهران ۱۴۰۸/۵].**

آغاز : «الحمدلله الواحد المبرّا عن شأنه الاضداد و الانداد...».

انجام : «خداوند عالم همه مؤمنین و مؤمنات و مسلمین و مسلمات را از میل کردن به باطل و مذاهب غیرحقه نگاه دارد بحقّ محمد و آله...».

٢ ـ چند سؤال و جواب فقهی پیرامون ارث «٧٣ ر ـ ٧٥ پ» **(فارسی)**

٣ ـ رجعت «٧٧ ر ـ ٨٣ پ» **(اعتقادات ـ فارسی)**

از : علامه محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (١١١٠ ق)

[**کتابشناسی مجلسی ص ٢٣٧؛ الذریعه ٩٠/١ و ٦٨/١٣**].

نسخه حاضر بخشی از این رساله را شامل است.

٤ ـ رساله در اعتقادات «٨٤ ر ـ ٩٩ پ» **(فارسی)**

از : ؟

رساله مختصری است در اعتقادات و پس از آن شرح افعال نماز و ترجمه اذکار آن. در آن از علامه مجلسی یاد شده است.

این رساله از آغاز و انجام ناتمام است.

آغاز نسخه : «اجسام قادر نیست و جماعتی گفته اند که خدا ائمّه را قادر گردانیده و این امر را به ایشان تفویض نموده پس ایشان خلق را آفریده اند و روزی می دهند».

انجام نسخه : «و تقبل شفاعته و قبول شفاعت کن او را فی امته در باب امت و ارفع درجته و بلند گردان درجه او را».

٥ ـ رساله در اخلاق «١٠٠ ر ـ ١١٩ پ» **(فارسی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در اخلاق، شامل چند فصل کوتاه، مؤلف در هر فصل احادیثی را نقل و به پارسی برگردانده است. در نسخه حاضر فصل های زیر موجود است :

فی الحث علی العمل و استعداد الموت، فی فضل البکاء و الحث علیه، فصل فی

الخطاب مع اهل القبور، فصل فی جواب الموتی بلسان الحال، فصل فی تنبیه النفس بعد الجواب، و چند فصل کوتاه دیگر.

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «اما والذی نفسی بیده لو تعلمون ما اعلم لضحکتم قلیلا و لبکیتم کثیراً».

انجام نسخه : «بمیراند ما را و حال آنکه هدایت یافتگان باشیم نه گمراهان اطاعت کنندگان باشیم نه اکراه کردگان تابعین غیرعاصین و لامضرین یا ضامن جزاء المحسنین».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ نشانی ها شنگرف؛ جلد : مقوا.

۱۱۹ برگ؛ ۱٤×۲۰ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۷۹۰۲٤].

(۱۳٥٦۷)

مجموعه

۱ـ منتهی الوصول الی علمی الکلام و الاصول «۱ پ ـ ۷٦ پ» **(اصول فقه ـ عربی)**

از : علامه حلی حسن بن یوسف بن مطهر (۷۲٦ ق)

مختصری است در دو فن : ۱ ـ علم کلام، ۲ ـ علم اصول فقه. مؤلف تألیف آن را در روز جمعه ۱٦ جمادی الاولی ٦۸۷ به پایان رسانیده است.

[مکتبة العلامة الحلّی ۱۹۷؛ دانشگاه تهران ۳۹۰/۸ ـ ۳۹٤؛ الذریعه ۱٥/۲۳].

نسخه حاضر فن دوم (اصول فقه) را شامل است.

آغاز نسخه : «و اذا وفقنا الله تعالی اتمام الفن الاول من هذا الکتاب فنشرع فی الفن الثانی منه و هو المتعلق باصول الفقه... علی مقدمة و قواعد امّا المقدّمة ففیها مباحث اصول الفقه علم بقوانین کلیة یعرف بها طرف الاحکام الشرعیة اجمالاً».

انجام : «او کان الوصف حقیقیاً او باعثا او مضبطا او طاهراً او متحدا او اعم بعدیا او مطرداً منعکسا او مناسبا او اشتمل علی احد الضروریات الخمسة او کان الفرع مشارکاً فی

غير ا لحكم... و ارشادنا فيما اوردناه و نسأله ان يجعل ذلك لوجهه خالصا انه سميع الدعا قريب مجيب».

٢ ـ **حديثى** پيرامون آيه «ان المتقين فى جنات و عيون» «٧٦ پ ـ ٧٧ پ»

٣ ـ **ايضاح الاشتباه فى اسماء الرواة** «٧٨ پ ـ ١٠١ پ» **(رجال ـ عربى)**

از : علامه حسن بن يوسف بن مطهر حلى (٧٢٦ ق)

به جلد ٢٥، صفحه ٤١٩، شماره [٧٤٤٠] مراجعه شود.

٤ ـ **فوائد متفرقه رجالى و تاريخى** «١٠١ پ ـ ١٠٥ پ»

٥ ـ **الرعاية فى شرح بداية الدراية** «١٠٦ پ ـ ١٤٧ پ» **(درايه ـ عربى)**

از : شهيد ثانى زين الدين بن على عاملى (٩٦٦ ق)

[مجلس ١١٢/٢٦، ش ٧٦١٠]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٦ ـ **الفهرست** «١٤٨ ر ـ ١٧٣ ر» **(كتابشناسى ـ عربى)**

از : شيخ الطائفه محمد بن حسن طوسى (٤٦٠ ق)

[مجلس ١٨٣/١٠؛ مرعشى ٢٤٥/٤، ش ١٤٥٧].

نسخه حاضر از آغاز افتادگى دارد.

آغاز نسخه : «كتاب الصلوة كتاب الصيام كتاب الزكاة و غيرها على نسق الاصول و كتاب الامامة من جهة الخير كتاب المتعة كتاب العمرة ذكر ذلك ابو الفرج محمد...».

انجام : «عن محمد بن ايوب و انس بن على بن زياد عن ابى اويس بن عصام له كتاب نوادر اخبرنا جماعة عن ابى المفضل عن حميد عن ابن عصام و صلى الله...».

٧ ـ **كشف الريبة فى احكام الغيبة** «١٧٤ پ ـ ١٧٩ پ» **(اخلاق ـ عربى)**

از : شهيد ثانى زين الدين بن على عاملى (٩٦٥ ق)

در نسخه حاضر بخش اول این رساله موجود است.

آغاز : «الحمدلله الذی طهر السنة اولیائه عن اللغو... امّا بعد فلما رأیت اکثر اهل هذا

العصر ممن يتسم بالعلم و يتصف بالفضل».

انجام نسخه : «ما لا يرضاه لنفسه فهذه معالجات جملية و امّا التفصيل فهو ان ينظر الى السبب».

نسخ؛ رساله اول نظام الدين محمد بن حسن؛ رساله دوم حسين بن نظام الدين قرشى ساوجى، ۱۲ ذى حجه ۱۰۱۳؛ رساله ششم محمد نظام بن حسين قرشى ساوجى، جمعه ۱۳ صفر ۱۰۱۳؛ جلد : مقوا، عطف و حاشيه تيماج مشكى.

۱۷۹ برگ؛ ۱۲×۲۲/۵ سانتى متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۷۹۰۱۹].

(۱۳۵۶۸)

مجموعه

۱ ـ **قصيده خاقانى** پيرامون ايوان مدائن «ص ۱» **(شعر ـ فارسى)**

۲ ـ **اشعار فارسى و عربى** «ص ۳ ـ ۵»

۳ ـ **تخميس قصيده برده** «ص ۶ ـ ۳۵» **(عربى)**

از : مولوى

تخميسى است بر «قصيدة البردة» موسوم به «الكواكب الدّرية فى مدح خير البرّية» سروده شرف الدين محمد بن سعيد بوصيرى (متوفاى ۷۰۴ ق) كه در جلد [۲۶ ص ۸۴ ش ۷۵۸۸] معرفى شد. نسخه ديگرى از اين تخميس در [ش ۱۳۵۸۰] معرفى خواهد شد.

آغاز نسخه :

يا ايها المحتظى من لذة الالم يا ايها المغتذى من ذلة السقم

مابال طرفك طول الليل لم تنم امن تذكر جيران بذى سلم

مزجت دمعاً جرى من مقلة بدم

انجام :

بك افتتحت الهى فيك خاتمتى فارفع بنورك ظلّى وامح مظلمتى

و اغفر كبائر عصيانى و معصيتى و انظر بلطفك فى ذلّى و مسكنتى

و ارحم بفضلك يا ذاالجود و الكرم

٤ ـ چند بيت شعر و مطالبى به عربى «ص ٣٦ ـ ٣٧»

٥ ـ القول الصحيح فى تخميس بردة المديح «ص ٣٨ ـ ٦٤» **(شعر ـ عربى)**

از : عايشه بنت يوسف بن احمد بن ناصر باعونى شافعى(١) (٩٢٢ ق)

تخميس ديگرى است از قصيده برده، شاعر قبل از تخميس مقدمه كوتاهى به نثر آورده است.

آغاز نثر : «تقول الامة الفقيرة الى رحمة الله تعالى و عفوه و مغفرته عايشة بنت يوسف الباعونى لطف الله تعالى بها فى الدارين و بارك فى ذريتها».

آغاز نظم :

كتمت وجدى فاضحى غير مكتتم بمدمع عن دمى اللون منسجم

و قال صحبى و وجدى صار كالعلم امن تذكر جيران بذى سلم

مزجت دمعاجرى من مقلة بدم

انجام :

ازكى صلوة تنيل القصد و الطلبا من الوفاء و تؤدى بعض ما وجبا

و تشهد العبد من الطافه عجبا مارنحت عذبات البان ريح صبا

و اطرب العيس حادى العيس بالنغم

٦ ـ حديث قدسى : «من اراد صاحباً فالله يكفيه و من اراد مونساً فالقرآن يكفيه» «حاشيه ص٣٤» روايتى در ذم حرص دنيا،چند حديث ديگر،از اعمال جفر جامع حضرت اميرالمؤمنين(ع)، جدولى است براى استخراج جواب سؤالات جفرى «ص ٦٥ ـ ٦٦»

٧ ـ مفاتح الغيب (در استخاره) «ص ٦٧ ـ ١٢٩» **(حديث ـ فارسى)**

۱ـ برای شرح حال شاعر، ر. ك : عمر رضا كحاله، معجم المؤلفين، ۲۹/۲.

از : ملا محمدباقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۰ ق)

[**مجلس ۲۹۲/۱۷؛ مرعشی ۲۱٤/۱، ش ۱۸۷/۲٤؛ دانشگاه تهران ۲۸۷/۱۷؛ این کتاب چندین بار به چاپ رسیده است؛ کتابشناسی مجلسی ۲۹۱ ـ ۲۹۳**].

آغاز : «الحمدلله الذی لا یعلم خیر عباده سواه و من استخاره هداه... و بعد مستمد فیض قدوسی محمدباقر مجلسی عفی الله عن سیئاته».

انجام : «و با توزع بال و تشتت احوال و وفور اشغال در چند شب از لیالی ماه مبارك... محمد و عترته المقدّسین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین».

۸ـ التنبیهات العلیة علی‌وظائف الصلاة القلبیة=اسرارالصلوة«ص۱۳۰ـ۲۰۷»**(اخلاق ـ عربی)**

از : شهید ثانی زین الدین بن علی عاملی (۹٦٥ ق)

رساله مشهوری است در اسرار نماز و رموز و دقایق آن که در روز شنبه ۹ ذی حجه سال ۹٥۱ تألیف آن به پایان رسیده است. این کتاب و ترجمه فارسی آن چند بار به چاپ رسیده است. [**مشار، عربی ۲۲۱؛ مرعشی ٤٤/۱، ش ۳۲**].

آغاز : «الحمدلله مطلع من اختاره من عباده الابرار علی حقایق الاسرار».

انجام : «اشرکنا فی ثواب من وافدناه فان ذلك منه و به و له و حسبنا الله و...».

۹ ـ ترجمه منظوم قصیده فرزدق «ص ۲۰۷ ـ ۲۰۸» **(شعر ـ فارسی)**

از : نورالدین عبدالرحمن جامی (۸۹۸ ق)

قصیده ای را که فرزدق در مدح امام سجاد(ع) با این مطلع : «هذا الذی تعرف البطحاء وطأته» سروده، جامی در کتاب «سلسلة الذهب» به شعر فارسی ترجمه نموده، و در نسخه حاضر از آن کتاب نقل شده است.

آغاز :

آنکس است اینکه مکّه و بطحا زمزم و بوقبیس و خیف و منا

انجام :

چون فرزدق به آن وفا و کرم گشت بینا قبول کرد درم

۱۰ ـ حدیث فضل امیرالمؤمنین(ع) «ص ۲۰۹» **(عربی)**

۱۱ ـ زبر و بینات آیه «انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس» «ص ۲۱۰» **(عربی)**

از : صدرالدین ثانی محمّد بن منصور دشتکی شیرازی

ـ صفحه های ۲۱۱ ـ ۲۱۲ سفید است.

۱۲ ـ قصیده فرزدق در مدح امام سجاد(ع) «ص ۲۱۳ ـ ۲۱٤»

۱۳ ـ چند بیت به عربی «ص ۲۱۵ ـ ۲۱٦»

۱٤ ـ بحثی پیرامون اسم فاعل در علم نحو «ص ۲۱۷»

۱۵ ـ مسئله نحویه «اذا دخلت المضارع لام الابتدا» «ص ۲۱۸»

۱٦ ـ فایده عروضیه، ابیاتی از توبة بن حمیر، حکایتی از ابراهیم بن زید نیشابوری (چاپ سنگی) «ص ۲۱۹ ـ ۲۲۰» **(عربی)**

۱۷ ـ شرح قصیدة البردة (چاپ سنگی) «ص ۲۲۱ ـ ۲٦۹» **(ادبیات ـ عربی)**

از : ابوشامه شهاب الدین عبدالرحمن بن اسماعیل مقدسی دمشقی (٦٦۵ ق)

[کشف الظنون ۱۳۳٤/۲؛ مخطوطات الادب فی المتحف العراقی، اسامه نقشبندی و ظمیاء عباس ص ۳۷۰ ، ش ۹۳٤ تا ۹۳۸ که در آن پنج نسخه از این شرح معرفی شده است].

نسخه حاضر چاپ سنگی است و تحریر آن برای چاپ در سال ۱۲۷۱ ق. صورت گرفته است.

آغاز : «سبحان من اخفی سبحات وجهه بانوار جلاله و ابدی سرادقات عزّه... و بعد فان القصیدة المشهورة بالبردة للامام الهمام حجة الادب لسان العرب».

انجام : «اتی فی مطلع القصیدة بذکر هبوب الریاح فی قوله ام هبت الریح من تلقاء کاظمة... و الصلوة علی نبیه و آله باطنا و ظاهرا و سلم تسلیما کثیرا».

۱۸ ـ حکایت کعب بن اشرف که در لابه لای رساله قبلی واقع شده «ص ۲۵۹ ـ ۲٦۰»

١٩ ـ القصيدة الاشكنوانية (چاپ سنگی) «ص ٢٧٠ ـ ٢٧٣» **(شعر ـ عربی)**

از : وزير عميدالدين اسعد بن نصر انصارى (٦٣٣ ق)

قصيده اى است كه شاعر در ايام حبس خود با پسرش تاج الدين در قلعه اشكنوان(١)سروده است. شرح اين قصيده در شماره [١٣١٦٥/١١] معرفى گرديد.

[**مشار، عربى ٧٠٤ با عنوان «قصيدة الحبسية الاشكنوانية»**].

آغاز :

من يبلغن حمامات ببطحاء ممتعات بسلسال و خضراء

انجام :

استغفرالله ذنبا لا يحيط به نطاق نطق و لا تقصا احساء

لكنّه عند عفو الله ارقبه اقل من قطرة فى لج داماء

٢٠ ـ چند شعر و حديث عربى «ص ٢٧٣ ـ ٢٧٧»

٢١ ـ القصيدة الرّمانية «ص ٢٧٧ ـ ٢٧٩» **(عربى)**

از : سيد محمد مهدى بن مرتضى بحرالعلوم طباطبائى (١٢١٢ ق)

قصيده اى است در چهل و شش بيت كه شاعر در تعريف رمّان (انار) سروده است. [**الذريعه** ١١٨/١٧].

آغاز :

يا طالبا فضائل الرمان أتلُ لذلك سورة الرحمن

تجد بها الرحمن فيها فضّله اجمله طوراً و طوراً فصّله

انجام :

و حسبه فضلاً و فخراً و كفى ان خير ياقوت به قد عرفا

هذا ثنائى حين جاش جيشى و انّ وصف العيش نصف العيش

١ـ «اشكنوان» قلعه اى بوده در حوالى شهر اصطخر در استان فارس، (لغت نامه دهخدا، مادّه «اشكنوان»).

٢٢ ـ قصيدة القراجه داغی «ص ٢٧٩ ـ ٢٨٨» **(عربی)**

از : حاج میرزا محمدعلی بن احمد قراجه داغی تبریزی(١) (١٣١٠ ق)

قصیده ای است در صد و شصت و دو بیت که مؤلف در هنگام وداع نجف اشرف و حرکت به مشهد مقدس رضوی سروده است. این قصیده در فضایل شهر نجف و مدح امیرالمؤمنین(ع) و ذکر مصیبت های حضرت سیدالشهدا(ع) می باشد.

آغاز :

یا نجفا هجرتُ عنك بالجفا خرجتُ منك مکرهاً لا بالرضا

... یغبطك السبع الشداد دائماً لان فیك الحق بالعرش استوی

انجام :

علیهم سلام الحق مادام حقهم علیه بما نالتهم من مصیبة

و صلّی علیهم کلما فاض جودهم علی کلّ موجود بقبض و بسطة

٢٣ ـ چند حدیث به عربی «ص ٢٨٩ ـ ٢٩٠»

٢٤ ـ تنبیه الراقدین «ص ٢٩٠ ـ ٣١٤» **(اخلاق ـ عربی)**

از : ملا محمد طاهر بن محمد حسین شیرازی قمی (١٠٩٨ ق)

رساله مختصری است در پند و اندرز و تذکر به مرگ و یاد آخرت که مؤلف از احادیث اهل بیت(ع) جمع آوری نموده است. این رساله با رساله «محاسبة النفس» ابن طاوس در سال ١٣٤٠ ق. به چاپ رسیده است. [**مجلس ٥٦/٤؛ الذریعه ٤٤٣/٤؛ مشار، عربی ٢١٨**].

آغاز : «الحمدلله الذی خلقنی فهو یهدین و الذی هو یطعمنی و یسقین... امّا بعد فاعلم رحمك الله ان القلوب تمرض الابدان و تعرضه العلل و الاسقام».

انجام : «و ان رانی الذین احبونی نفروا عنّی و کرهونی اللهم صلّ علی محمد و

١ـ برای شرح حال شاعر ر. ك : ریحانة الادب، ٤٣٨/٤.

آل محمد و ا خرج قلوبنا من الدنيا... غير عاصين و لامعيّرين يا ضامن جزاء المحسنين».

٢٥ ـ شرح قصيده يقول العبد «ص ٣١٦ ـ ٣١٧» **(اعتقادات ـ عربى)**

از : ؟

شرحى است بر قصيده يائيه سراج الدين على بن عثمان اوشى فرغانى حنفى (٥٧٥ ق) كه به «قصيده يقول العبد» مشهور است.

دو شرح ديگر بر اين قصيده در شماره هاى ١٣٨٦٠/١ به نام «نفيس الرياض لاعدام الامراض» و شماره ١٤١١٠/٥ به نام «شرح قصيده يقول العبد» معرفى شده است.

در نسخه حاضر خطبه و بخشى از آغاز اين شرح موجود است.

آغاز : «الحمدلله المتصف باوصاف الكمال المقدس عن الحدوث...

و بعديقول العبد فى بدء الامالى لتوحيد بنظم كاللئالى

قال العبد الضعيف اراد المصنف بقوله يقول العبد نفسه و انما بدء المصنف بنفسه دون الحمدلله».

انجام نسخه : «و الامالى جمع الاملاء من املى الكتاب اى قاله».

٢٦ـ موعظه اى از ملا محمدرفيع واعظ قزوينى(متوفاى١٠٨٩ق)«ص٣١٨ـ٣١٩» **(فارسى)**

٢٧ ـ التحصين فى صفات العارفين «ص ٣١٩ ـ ٣٤١» **(عرفان ـ عربى)**

از : شيخ ابوالعباس احمد بن محمد بن فهد حلى (٨٤١ ق)

[**مجلس ٢١/٣٥، ش ١٢٠٠٦**] آغاز نسخه حاضر با آغاز آن نسخه برابر است.

٢٨ ـ مطلبى از كتاب «معالم الزلفى» سيد هاشم بحرانى «ص ٣٤٢ ـ ٣٤٤»

٢٩ ـ تخميس قصيدة البردة «ص ٣٤٥ ـ ٣٧٢» **(شعر ـ عربى)**

از : درویش علی بن حسین بن علی بن محمد بغدادی(۱) (۱۲۷۷ ق)

این تخمیس را مؤلف در سال ۱۲۷۳ در کربلا سروده است.

آغاز : «حمداً لمن اطلع حدیقة الادب فی ریاض الانظار نظماً کعقود الجمان».

آغاز نظم :

ماذا اعتراك و لم قمضت بالالم و قد تسربلت سرباًلا من السقم

ما وکف دمع علی الخدین منسجم امن تذکر جیران بذی سلم

مزجت دمعا جری من مقلة بدم

انجام :

لا تخش درویش و المختار خیرحمی من هفوة النفس و من زلة القدم

فکیف اخشی و مدح الطهر معتصمی ففی ابتدائی به بالله ملتزمی

و فی التخلص ارجو خیر مختتم

۳۰ ـ اشعار عربی «ص ۳۷۳»

ـ صفحات ۳۷٤ تا ۳۸۰ سفید است.

۳۱ ـ دیوان نیاز یزدی (منتخب) «ص ۳۸۱ ـ ۳۸۵» **(فارسی)**

از : نیاز یزدی، گویا ملا محمد شرفی از خویشان شرف الدین علی یزدی(قرن ۱۰ ق)

در نسخه حاضر یك مثنوی و چند قصیده در مدح حضرت علی(ع) با تخلص نیازی موجود است.

آغاز :

خدای جهان آفرین را سپاس که رستم ز تقلید و وهم و قیاس

۳۲ ـ اعتقاد الامامیة = العقیدة الکافیة «ص ۳۸۵ ـ ۳۸٦» **(عربی)**

۱ـ برای شرح حال شاعر ر.ك: سیدمحسن امین، اعیان الشیعه، ۳۹٦/٦؛ عمر رضا کحاله، معجم المؤلفین، ۲/ ٤۳۲.

از : شهید ثانی زین الدین بن علی عاملی (۹٦٥ ق)

رساله فشرده و کوتاهی است در بیان اعتقادات شیعه امامیه. این رساله در مقدمه غایة المراد فی شرح نکت الارشاد ـ چاپ دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، ۱٤۱٤ ق. ـ صفحه ۱٥٥ ـ ۱٥۸ به چاپ رسیده است.

[**مجلس ۱۰/۱۹٤۷؛ ملی تهران ۳۷۸/٥؛ فیضیه قم ۱٦۲/۳؛ الذریعه ۲۲۸/۲**].

آغاز : «اعتقد اعتقادا مطابقا لا مقلدا فی دینی لاحد من النّاس و لاشاك و لاظان و لامتوهم و لامرتاب انی اشهد ان لا اله الا الله الها واحدا فردا صمدا».

انجام : «و علی بقاء المهدی و وجوب وجوده بتواتر الاخبار و عدم اخلال اللّه تعالی : هذا اعتقادی و علیه احیا و علیه اموت و علیه ابعث انشاءالله تعالی».

ـ صفحات ۳۸۷ ـ ۳۸۸ سفید است.

۳۳ ـ طریق پر کردن مربع وفقی «ص ۳۸۹»

۳٤ ـ اشعاری از امیرالمؤمنین(ع) «ص ۳۹۰»

۳٥ ـ چند بند از آغاز تخمیس قصیده برده که در بند سوم همین مجموعه معرفی شد «ص ۳۹۱ ـ ۳۹۲»

۳٦ ـ ترجمه حدیثی از امیرالمؤمنین علی(ع) «ص ۳۹۳»

۳۷ ـ مطلبی در پند و اندرز به عربی «۳۹٤ ـ ۳۹٥»

۳۸ ـ چند شعر فارسی «۳۹٦»

نسخ؛ رساله سوم بی کا، یکشنبه اواخر شعبان ۱۲۹٦ [ص ۳٥]؛ رساله پنجم احمد بن محمد کاظم، بی تا، رساله هفتم همو، جمعه ۱۱ رجب ۱۳۰۰، رساله بیست و هفتم همو، ۷ جمادی الثانی ۱۲۹۹؛ رساله بیست و نهم ۱۲۷۳ کربلا، بعضی از عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۳۹٦ صفحه؛ ۱٤/٥×۲۳/٥ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۷۹۰۱٦].

مجموعه

۱ ـ دیوان مجنون عامری = اخبارالمجنون و اشعاره «ص ۱ ـ ٦٥» **(عربی)**

از : قیس بن ملوح عامری مشهور به مجنون، گردآوری : ابوبکر والبی.

[**سزگین ۳۸۹/۲ ـ ۳۹۲؛ مشار، عربی ۳۸۷**].

آغاز نسخه :

فقلت و دمع العین یجری بحرقة و لحظی الی عینیه لحظة شاخص

الا ایها القانص الخشف خلّه و ان کنت تأباه فخذ بقلائصی

انجام :

«و قلت لها کونی عقیراً فاننی غداة غد ماش و بالاس راکبه

قال ابوبکر الوالبیّ هذا جملة ماتناهی الینا فی اخبار المجنون و اشعاره و ما کان منحولاً من قصیدة او خبر عرضنا عن کتبه».

۲ ـ نامه شیخ بهایی به میرزا ابراهیم همدانی (متوفای ۱۰۲٦) «ص ٦٦ ـ ٦٨» **(فارسی)**

[**مجلس ٤٥٦/۹؛ دانشگاه ٥۰۳/۳**].

آغاز :

«یا غایب من عینی لا عن بالی و القرب الیك منتهی آمالی

... قد نوّرت عیون قلوب المشتاقین لمعات انوار الترقعة القدسیة المبانی».

۳ ـ نامه شیخ احمد بن زین الدین احسائی «ص ٦۹» **(عربی)**

٤ ـ تعزیت نامه شیخ احمد احسائی به محمدحسین میرزا «ص ٦۹» **(عربی)**

تعزیت نامه ای است به مناسبت درگذشت پدر (بدون تصریح به این موضوع). این نامه را وی در ١٤ جمادی سنه ۱۲۳۷ به محمدحسین میرزا فرزند محمدعلی میرزا (دولتشاه) بن فتحعلی شاه نوشته است؛ زیرا در تاریخ مذکور محمدعلی میرزا ـ پدر محمدحسین میرزا مخاطب نامه ـ در راه فتح بغداد و شکست دادن حکومت عثمانی بود

که به بیماری وبا درگذشت.

آغاز : «امّا بعد حمد الله الذی ابدع الکائنات لم تتلو تبلها مثلا و خلق الموت».

۵ـ نامه ایکه از قول شیخ احمد احسائی به فتحعلی شاه نوشته شده است«ص۷۰ـ۷۱» **(عربی)**

این نامه نیز تعزیت نامه ای است خطاب به فتحعلی شاه قاجار در مرگ فرزندش محمدعلی میرزا دولتشاه.

آغاز : «ابهی سلام جری بافکار الاقلام فی صحایف صحف الانوار و اسنی ثناء».

٦ ـ نامه فتحعلی شاه به شیخ احمد احسائی «ص ۷۱» **(عربی)**

این نامه به انشای میرزا عبدالوهاب معتمدالدوله نشاط از جانب شاه قاجار خطاب به شیخ احمد احسائی و اظهار اشتیاق بسیار به دیدار او نگاشته شده و در فهرست کتب شیخ، جلد ۱، صفحه ۲۰۹ به چاپ رسیده است.

آغاز : «الحمدلله الذی شوقنا بلقاء الشیخ الجلیل و الحبر النبیل قطب الاقطاب».

۷ ـ **حرزی** منقول از شیخ احمد احسائی «ص ۷۲»

۸ ـ **حدیثی** از پیامبر(ص) و چند مطلب متفرقه دیگر «ص ۷۳ ـ ۷٤»

۹ ـ سؤال و جواب «ص ۷۵» **(عربی)**

از : شیخ احمد بن زین الدین احسائی

پاسخی است به دو سؤالی که از شیخ احمد احسائی شده است :

۱ ـ عدم انفکاك وجود از ذات باری، مستلزم عینیت وجود برای ذات نیست؛ بل مستلزم تلازم...

۲ ـ قول اخفش در علت جرّ در آیه «و اللیل اذا یسر...» که به حذف کلمه جرّ است.

۱۰ ـ **یادداشتی** منقول از خط ملاصدرا شیرازی درباره سماع ابن سینا در مرض موت و عشق او به خداوند «ص ۷۵»

حکایتی است به نقل از ابوعلی قرمزی صوفی صهر ابن سینا. کاتب این نوشته را در

۹ ربیع الثانی ۱۲۳۸ از خط صدرالدین شیرازی متأخر ـ که گویا منظور ملاصدرا است ـ نقل کرده است. نسخه ای دیگر از این یادداشت با تفاوت بسیار اندك در نسخه کهن جنگ قرن شماره ۷۳٦۰ موجود است.

آغاز : «بسمله مولانا ادام وجودکم لما قالوا وجود الباری عین ذاته لعدم انفکاك الوجود».

۱۱ ـ لغز الزبدة «ص ۷٦ ـ ۷۹» **(عربی)**

از : بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ ق)

به شماره [۱۲٦۵۸/۲] مراجعه شود. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۱۲ ـ قطعه ای از مناجات خواجه عبدالله انصاری «ص ۸۰» **(فارسی)**

۱۳ ـ غزلی از تشنه قزوینی «ص ۸۲» **(فارسی)**

۱٤ ـ مخمس ندیمی «ص ۸۳» **(فارسی)**

تخمیسی است از غزل حافظ.

آغاز :

ای دل نماند حشمت محمود غزنوی آن گیرودار نکهت آیین خسروی

۱۵ ـ چند قطعه و قصیده به فارسی و عربی «ص ۸٤ ـ ۹۰» شامل :

چند قطعه از ابوسعید و شهاب سهروردی و چند قصیده از کوثر؛ چند قطعه دو یا سه بیتی که برخی از آن ها در اصفهان ۱۲۳۸ به نقل از عرائس التفسیر کتابت شده است.

۱٦ ـ نجم الولایة لمن اراد الهدایة «ص ۹۱ ـ ۱۳۲» **(اعتقادات ـ عربی)**

از : میرزا محمد بن عبدالنبی اخباری متخلص به سیل (۱۳۳۲ ق)

مؤلف کتاب حاضر را در صد و سی و سه نجم کوتاه در بیان مسائل فلسفی و اعتقادی نگاشته است. او در پایان کتاب از میرزا عبدالوهاب اشعار فارسی نقل می کند و پس از آن خود در تاریخ ختم کتاب گوید :

«ارخت عام بزوغه و تمامه نجم الولاية كوكب التقديس هاتف الصدق للخصام نطق».

مؤلف در این کتاب از تألیف دیگر خود موسوم به «مصادر الانوار» یاد می کند که در آن شصت برهان و چهارصد آیه و دویست و بیست و شش حدیث در ذم فقها و فتوا دادن درج نموده است. [**الذریعه ۷۰/۲٤**].

آغاز : «الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی امّا بعد فهذا نجم الولایة لمن اراد الهدایة و بالنجم هم یهتدون بل شمس الحقیقة لمن سلك الطریقة انّ فی ذلك لآیات لقوم یعقلون. نجم : الوجود ما عرف به الموجود و حدّ به المحدود فلا تعریف له و لا توصیف لانهما بالحدود».

انجام : «ان نجم الولایة اشرق بعد ما بان منه تاریخ قیل کم بخمسه فقال الحق

این نجم ولایت است و هم شمس و شموس خورشید چو رخشید چه زنگی و چه روس

فیضی است روان ز سیل دریای شهود بر دشمن و دوست مستوی یا معکوس».

۱۷ ـ الکواکب الدری فی معرفة الهادی و المهدی «ص ۱۳۲ ـ ۱۳۷» **(اعتقادات ـ عربی)**

از : مؤلف پیشین

مباحث کوتاهی است در اعتقادات که مؤلف بر مبنای مسلك اخباری بحث نموده است.

آغاز : «الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی... الوحدة جنة اعدت للمتقین و الکثرة جحیم برزت للغاوین و الوحدة جمال الله و رحمومته و الکثرة جلال الله و نقومته».

انجام : «صبر فی المصیبة و صبر عن المعصیة و صبر علی الطاعة و السلام علی من

اتبع الهدى».

١٨ ـ مطالبی به نقل از شیخ احمد احسائی که کاتب از وی شنیده و با دعای دام ظله از وی نقل می کند «ص ١٣٨ ـ ١٣٩»

١٩ ـ اجوبة المسائل «ص ١٤٠ ـ ١٤٤» **(عربی)**

از : شیخ احمد بن زین الدین احسائی (١٢٤٢ ق)

سؤالی را که یکی از شاگردان احسائی پیرامون حدیث نبوی «سئل عبدالسلام عن النبی(ص) قال اخبرنی عن خمسة خلقها الله تعالی بیده فقال(ص) : خمسة خلقها بیده و هی جنة عدن و شجرة طوبی غرسها بیده و صوّر صورة آدم بیده و بنی السماء بیده و کتب الالواح لموسی بیده قال : صدقت یا محمد» از وی پرسیده، در این رساله شرح و توضیح داده است.

آغاز : «الحمدلله الذی خلق آدم علی صورته و اسکنه فی جنة عدنه... و بعد... قد سألنی ولدی الروحانی الطالب للاسرار اللاهوتیة و الرافض للأجسام الناسوتیة و التارك للدنیا الدنیة التی حبها رأس کلّ خطیئة ان اشرح الحدیث الذی صدر من معدن النبوة».

انجام : «و یسمع کلاماً منطوقاً فی غایة الجودة و الفصاحة او صحیفة مکتوبة فالشخص هو الملك النازل للوحی الالهی و الکلام کلام الله و الکتاب کتابه فبهذا التحقیق الرشیق ظهر معنی کتب الالواح لموسی تأمل تجده و الله هو العالم».

٢٠ ـ چند حدیث و شعر «ص ١٤٥ ـ ١٤٧»

٢١ ـ دیوان سیل [**منتخب**] «ص ١٤٨ ـ ١٥٢» **(فارسی)**

از : میرزا محمد بن عبدالنبی اخباری متخلص به سیل و اخباری (١٣٣٢ ق)

در نسخه حاضر بخشی از اشعار وی موجود است و دیوان کامل وی در شماره [١٣٦٤٨] معرفی خواهد شد.

٢٢ ـ ساقی نامه «ص ١٥٣» **(فارسی)**

از : میرزا عبدالرسول بن محمد حسن زنوزی خوئی متخلص به فنا (۱۲٦۹ ق)

آغاز :

خدا را ستایش که آرد برون ز رگهای رز آب آتش درون

در نسخه حاضر قسمت اول این ساقی نامه موجود است.

۲۳ ـ غزلی از رفعت به خط خودش «ص ۱۵٤ ـ ۱۵۵»

۲٤ ـ قصیده دعبل خزاعی (بخشی از آن) «ص ۱۵۵ ـ ۱۵٦» **(عربی)**

[**الذریعه ۱۱۱/۱۷ با عنوان «القصیدة التائیة»**].

آغاز نسخه :

منازل کانت للصلوة و للتقی و للصوم و التطهیر و الحسنات

۲۵ ـ اشعاری از میرزا حسین کرمانشاهی به خط زیبا و استادانه نستعلیق آمیخته با شکسته خود شاعر که به شهید تخلص می کرده، و هم چنین دست خطی از علی اکبر همدانی نجفی که در کرمانشاه در سال ۱۳۰۷ ق. با میرزا حسین مذکور ملاقات کرده و وفات او را در همین سال یادداشت نموده است. «ص ۱۵٦ ـ ۱۵۹» **(فارسی)**

۲٦ ـ شعری از خیام و جوابش از مصطفی جوادی «ص ۱٦۰»

۲۷ ـ اشعار میرزا حسین کرمانشاهی متخلص به شهید «ص ۱٦۱ ـ ۱٦۳» **(فارسی)**

۲۸ ـ اشعاری از علی اکبر همدانی نجفی به خط خودش «ص ۱٦٤»

۲۹ ـ نان و حلوا «ص ۱٦۵ ـ ۱۷٦» **(شعر ـ فارسی)**

از : بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ ق)

به شماره [۱۳۱۵۸/۱٤] مراجعه شود.

آغاز :

ایها اللاهی عن العهد القدیم ایها الساهی عن النهج القویم

۳۰ـ **شعر عربی** از عبدالرسول زنوزی متخلص به فنا و شعر فارسی از رفعت «ص ۱۷۷»

۳۱ ـ شعری به عربی به خط فرج الله و شعری از میرزا حسین کرمانشاهی شهید به خط خودش «ص ۱۷۹»

۳۲ ـ شرح عرشیه ملاصدرا «ص ۱۸۱ ـ ۱۸۲» **(عربی)**

از : شیخ احمد بن زین الدین احسائی (۱۲٤۱ ق)

نسخه حاضر یك برگ از آغاز جزء سوم را شامل است.

۳۳ ـ اشعاری از : سعدی، هلالی، لاله خاتون، شیخ بهایی «ص ۱۸۳ ـ ۱۸٤»

۳٤ ـ حکایت سعید نظام الدین یحیی و صدر بخاری و نامه معاویه به علی(ع) و جواب آن حضرت «ص ۱۸۵»

۳۵ ـ شیر و شکر «ص ۱۸٦ ـ ۱۹۱» **(شعر ـ فارسی)**

از : بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ ق)

به شماره [۱۳۱۵۸/۱۳] مراجعه شود. آغاز این نسخه با آن برابر است.

۳٦ ـ قصیده شیخ علی شفیهنی حلی «ص ۱۹۲ ـ ۱۹٤» **(عربی)**

آغاز :

ذهب الصبا و تصرّم العمر و دنی الرحیل و قوّض السفر

۳۷ ـ لطیفه غیبیه «ص ۱۹٦ ـ ۲۰۲» **(فارسی)**

از : محمد بن محمد دارابی (قرن ۱۱ ق)

شرحی است بر الفاظ و ابیات مشکله دیوان خواجه حافظ شیرازی، این کتاب توسط خانقاه احمدی شیراز به چاپ رسیده است. [**مجلس ۳۵۷/۳؛ منزوی ۱۳٤۲/۲**].

آغاز : «فصیح ترین کلامی که فصحای بلاغت شعار و بلغای فصاحت آثار...».

انجام :

در بزم حور یکدو قدح درکش و برو یعنی طمع مدار وصال دوام را

۳۸ ـ اشعاری که ابونواس در خدمت امام رضا(ع) خوانده است «ص ۲۰٤»

۳۹ ـ مطائبات و لطائف منظوم «ص ۲۰۶»

دراین بخش علاوه بر چند بیت از قیس عامری و غیره و بیتی از شیخ مرتضی انصاری؛ مناظره یا مجاوبه ای است به نظم و مطایبه آمیز بین شهید ثانی، شیخ حسین بن عبدالصمد عاملی و شیخ علی بن شیخ احمد احسائی. این مجاوبه طنزآمیز از شهید ثانی آغاز شده با دوبیتی زیر :

انبت ورداً ناظراً ناظری فی وجنه کالقمر الطالع

فلم منعتم شفتی لثمه والحق ان الزرع للزارع

سپس جواب عاملی و پس از آن جواب، جواب از احسائی است.

بیت شیخ انصاری این است :

اما اشتیاق فوصف لا یؤدیه القلب عندك فانظر ما تری فیه

۴۰ ـ حدیثی از یونس بن عبدالرحمن «ص ۲۰۷»

۴۱ ـ فی وصف الفانوس از محی الدین بن محمود طریحی و چند شعر عربی «ص ۳۰۸ » **(عربی)**

۴۲ ـ اشعاری از مثنوی معنوی «ص ۲۰۹»

۴۳ ـ مطلبی از کشکول حسام الدین حاجزی و شعری از ابوسعید ابوالخیر و ابن سینا، مطلبی از تفسیر نظام الدین نیشابوری «ص ۲۱۰»

۴۴ ـ رقعه ای از امام حسن عسکری(ع) که کاتب آن را از خط کسی نقل نموده که او از خط علاءالدوله سمنانی و او از خط شیخ نجم الدین ابی المعانی بن محمدبن شرف الدین ابی الوفا محمد بن احمد مدقق الاسفراینی از خط امام(عج) نقل نموده است «ص ۲۱۱»

آغاز : «قد صعدنا ذری الحقایق باقدام النبوة و الولایة و نوّرنا سبع طرایق باعلام الفتوة و الهدایة».

۴۵ ـ اشعار متفرقه ای به عربی از شیخ احسائی و دیگران «ص ۲۱۲ ـ ۲۱۶»

٤٦ـ سوره توحید به قلم غریب هم چنین مطالبی به عبری با ترجمه فارسی«ص۲۱۷ـ ۲۲۰»

٤٧ ـ اشعاری از جامی و امام علی(ع) «ص ۲۲۱»

٤٨ ـ اشعاری از رضی الدین آرتیمانی «ص ۲۲۲ ـ ۲۲٤»

٤٩ ـ اشعاری از مثنوی مولوی «ص ۲۲٥ ـ ۲۲۷»

٥٠ ـ شعری از ابراهیم ادهم «ص ۲۲۷»

٥١ ـ اشعار در رثای امام حسین(ع) «ص ۲۲۸»

دوبیتی هایی است از کوثر با درج یك مصراع عربی در هر دوبیتی به این صورت که مصراع چهارم هر یك از دوبیتی ها این مصراع است : «حسین یدعو هل مغیث یا لثارات الحسین». در دوبیتی آخر تخلص کوثر دیده می شود. دوبیتی نخست تمام عربی است.

٥٢ ـ دیوان کوثر «ص ۲۲۹ ـ ۲۳۷» **(فارسی)**

گویا از : محمدرضا کوثر علیشاه همدانی

در این بخش، قسمتی از اشعار شاعر درج شده بدین ترتیب :

الف : مثنوی مراتب نفس و عشق

آغاز :

باز باز دل پرد بر آسمان در هوای آشیان قدسیان

صفی علیشاه نعمت اللهی مثنوی عقل و عشق را با توجه به این مثنوی سروده است.

[**منزوی ۳۰۰۷/۳**].

ب : قصیده در آداب و سر وحدت

ج : قصیده بهاریه در عشق و محبت در وزن های مختلف

٥٣ ـ ساقی نامه غیرت تبریزی «ص ۲۳۸ ـ ۲٤۰» **(فارسی)**

از : میرزا جعفر تبریزی متخلص به غیرت

آغاز :

الهی به مردان پرخاش جوی به مستی رندان دیوانه خوی

ـ قطعه زشت و زیبا از دولت به خط شکسته نستعلیق زیبا «ص ۲٤۱»

ـ قصیده ای عارفانه از نور علی شاه «ص ۲٤۲»

٥٤ ـ ساقی نامه درویش حسین نوا «ص ۲٤۳ ـ ۲٤٥» **(فارسی)**

آغاز :

مرا عمر یکسر به مستی گذشت شب و روز در می پرستی گذشت

٥٥ ـ ساقی نامه رضی الدین آرتیمانی «ص ۲٤٦ ـ ۲٤۷» **(فارسی)**

آغاز :

الهی به مستان میخانه ات به عقل آفرینان دیوانه ات

٥٦ ـ ترجیع بند هاتف «ص ۲٤۸ ـ ۲٥۰» **(فارسی)**

آغاز :

ای فدای تو هم دل و هم جان ای نثار رهت هم این و هم آن

٥۷ ـ ترجیع بند مولانا سلمان ساوجی «ص ۲٥۰ ـ ۲٥۱» **(فارسی)**

٥۸ ـ چند قطعه به فارسی و اشعاری از سعدی «ص ۲٥۲ ـ ۲٥۳»

نسخ و نستعلیق؛ با قلم های مختلف کاتب بیشتر مجموعه عبدالله بن محمدقلی تبریزی، خطوط صاحبان اثر و شعر در این مجموعه مانند میرزا حسین کرمانشاهی استاد نستعلیق شکسته و علی اکبر همدانی استاد شکسته نستعلیق در آن دیده می شود؛ عناوین شنگرف؛ رساله دوم ۱۲۳۳ در منزل میرزا عبدالرسول خلف میرزا حسن متخلص به فانی خوئی، رساله بیستم ۱۵ محرم ۱۲۳۰ در کربلا، رساله سی و هفتم یزد اواخر جمادی الاولی ۱۲۳۸؛ جلد : تیماج، قهوه ای، عطف تیماج.

۱۲۸ برگ؛ ۱۵×۲۰/٥ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۷۹۰۱٤].

انشاء العارفین (نامه نگاری ـ فارسی)

از : عباس بن فتح الله بن حسین بروجردی متخلص به مریخ

مؤلف در این رساله مفصل آداب و آیین نگارش نامه و عرایض و فرامین را جهت تعلیم کودکان در مکتب های آموزشی بیان نموده و در خاتمه آن اندکی از علم سیاق و نجوم و دانستن نحس و سعد ایام را آورده است. او این رساله را در مدت شش ماه تألیف نموده و در یك مقدمه و ده باب و خاتمه قرار داده و به حاجی میرزا ابوتراب بروجردی و محمد آقا داماد میرزا محمود، تقدیم داشته است.

فهرست ابواب آن چنین است :

باب اول : در فرامین و رقم پادشاهان و بقیه احکام دیوان مبارکه.

باب دوم : در اسانید شرعیه.

باب سوم : در ذکر انشائات تصنیفی میرزا مهدی خان استرآبادی.

باب چهارم : در بیان انشائات عربی حاجی سید محمدباقر مجتهد اصفهانی و آقا جمال خوانساری.

باب پنجم : در ذکر انشائات میرزا ابوالقاسم قائم مقام و میرزا عبدالوهاب معتمدالدوله و منشئآت متفرقه از سایرین.

باب ششم : در قانون نگارش انشائات به علما و فضلا و طلاب.

باب هفتم : انشائات از مؤلف و سایرین.

باب هشتم : در باب انشائات دوستان به یکدیگر و خویشان و سایرین.

باب نهم : انشائات مهرانگیز عشق آمیز.

باب دهم : در تألیف رموز و قواعد سیاهه جات گوناگون و شطری از منابع احادیث و علم نجوم و رموز کارآمد خلایق از قبیل خواب نامه و حساب و ساعات خسوف و کسوف و نوروز نامه محرم و بعضی از تواریخ.

خاتمه : در تاریخ ختم کتاب.

آغاز : «الحمدلله الذی خلق السموات و الارض و جعل الظلمات و النور... بهترین مقالی که از منبع دهان چون آب روان جاری».

انجام : «هر کس این حقیر فقیر را بدعای خیر و فاتحة الکتاب یاد و شاد ننماید مطالعه و ملاحظه بر او حلال نیست و معذب بلعنت خدا و نفرین رسول الله خواهد بود...».

نستعلیق؛ عبدالله بن حاجی تقی بروجردی؛ ۱۲۰۸؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در وسط چند برگ سفید مانده است؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ترنج با سر، لچکی، مجدول.

۳۰٤ برگ؛ ۱۳/٥×۲۰/٥ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۷۹۰۰۱].

(۱۳۵۷۱)

مجموعه

۱ ـ اصول دین «۱ پ ـ ۱۳ ر» **(عقاید ـ فارسی)**

از : سید ابوالحسن حسینی اصفهانی مشهور به خوشمزه

خلاصه «اصلاح العمل» سید محمد طباطبایی است که مؤلف در اول آن اصول دین را اضافه نموده و نسخه حاضر «اصول دین» را دربر دارد.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة... و بعد بر بنده عاصی درگاه ربّ العالمین ابوالحسن».

انجام : «بپرسد که از فلان مجتهد است اینکه بداند آنکس که این مجتهد خودش است یا نه».

۲ ـ مصباح الطریق = مختصر اصلاح العمل «۱۳ ر ـ ۱۱۳ پ» **(فقه ـ فارسی)**

از : حسن بن محمد علی یزدی (قرن ۱۳ ق)

ترجمه فشرده ای است از «اصلاح العمل» سید محمد طباطبائی. مترجم ابتدا آن را به صورت مفصّل به فارسی برگردانده که به «اکمال الاصلاح» نام بردار است. سپس این

ترجمه را از آن برگزیده است. [**الذریعه ۱۱۲/۲۱؛ مشار، فارسی ٤٧٧٦/٤**].

نسخه حاضر از آغاز کتاب تا اول زکات را شامل است.

آغاز : «الحمدلله الذی اوضح لنا طریق العمل بنصب الاعمال و الدلائل».

انجام : «و اگر دوائی بخورد که بجهة آن خواب نکند محل اشکالست تمت».

۳ ـ معالم الدین و ملاذ المجتهدین (ترجمه) «۱۱۳ پ ـ ۱۲۹ پ» **(فارسی)**

در نسخه حاضر چهل حدیثی که در اول کتاب «معالم الدین» در فضیلت علم ذکر شده به زبان فارسی ترجمه شده است.

آغاز : «این چند حدیثی است در فضیلت علم و آن هائی که طالبان علمند».

٤ ـ چهل حدیث «۱۳۰ ر ـ ۱۳۱ پ» **(فارسی)**

از : ؟

چهل حدیث کوتاه است با ترجمه فارسی بدون ذکر سند و منبع نقل.

آغاز : «مأثور است از ائمّه طاهرین صلوات الله علیهم که فرمودند مباش ظالم».

٥ ـ درر الاخبار «۱۳۱ پ ـ ١٦٦ ر» **(حدیث ـ فارسی)**

از : محمد کاظم بن محمد شفیع هزارجریبی (۱۲۳۲ یا ۱۲۳۸ ق)

مؤلف در این رساله روایت های اخلاقی را از امامان شیعه(ع) بدون ذکر سند و منبع جمع آوری و به فارسی ترجمه نموده است. [**الذریعه ۱۱۷/۸**].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «دیگر بسند معتبر از ابان بن عثمان روایت کرده است که گفت مردی به خدمت امام جعفر صادق(ع) آمدو عرض کرد... حضرت فرمود که هرگاه خدایتعالی ضامن روزی شده است پس اهتمام تو از برای چه چیز است».

انجام : «هیبت مرد از برای زن خود باعث زیادتی عفت آن زن می گردد و طاعتی نیست از برای مخلوقین در معصیت خالق».

نسخ؛ رساله دوم سید مصطفی نهاوندی، ۱۲٤۳ کربلا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : مقوا، عطف و گوشه تیماج.

۱٦٦ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱٦ ـ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۷۹۰۰۰].

(۱۳۵۷۲)

دیوان دولت (شعر ـ فارسی)

از : محمد علی میرزا دولت شاه قاجار (۱۲۳۷ ق)

دیوان شاعر است با تخلص دولت شامل : قصاید، رباعیات، مثنویات و ترجیع بند.

[مجلس ۴۸۱/۳ ـ ٤۸۲؛ الذریعه ۳۳۱/۹؛ منزوی ۲۳۲۹/۳؛ مشار، فارسی ۲۳۰۲/۲].

آغاز :

چو ریزی از لب شکرفشان گوهر عجب که آب نگردد ببحر و کان گوهر

بود دهان تو درجی در آن نهان لؤلؤ بود لبان تو لعلی در آن روان گوهر

انجام :

از ظلم قوم بیدین غلطان بخاك و خون بین چون طفل اشك دولت طفلان کربلا را

یا ربّ چه حشر دیگر گردد بپا بمحشر چون روز حشر پرسند دیوان کربلا را

نستعلیق زیبا؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ برگ اول کتیبه مذهب مرصع، تمام صفحات جدول مذهب و لاجوردی و محرر؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۲۱۱ برگ؛ ۱۷/۵×۲٦/۵ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۷۸۹۹۰].

(۱۳۵۷۳)

مجموعه

۱ ـ شرح صلوات «۱ پ ـ ۱۱۰ ر» **(فارسی)**

از : عبدالله بن علی اصغر طارمی تفرشی (قرن ۱٤ ق)

رساله مفصلی است در آداب صلوات فرستادن بر حضرت پیامبر(ص) و آل اطهارش، مؤلف این رساله را به نام محمد ولی میرزا در هشت فصل تألیف نموده و در روز سه شنبه ربیع المولود ۱۳۲۸ به پایان رسانیده است.

فهرست مطالب آن چنین است :

فصل اول : در بیان معنی صلوات و تسلیم به حسب لغت و اصطلاح.

فصل دوم : در ذکر نکات و ابحاث متعلق به آیه صلوات.

فصل سوم : در تعیین لفظی که صلوة و سلام به آن حاصل می گردد.

فصل چهارم : در ذکر فضایل و فواید فرستادن صلوات.

فصل پنجم : در ذکر مواطن و مواضع و مواقفی که فرستادن صلوات تأکیدش بیش تر است.

فصل ششم : در ذکر آدابی که صلوات فرست را رعایت آن ضروری است.

فصل هفتم : در ذکر صلوات های جمعی از انبیا(ع) و غیر انبیا.

فصل هشتم : در ذکر صلوات متنوعه.

آغاز : «نحمدك اللهم علی ما اخذت عهدك علینا بالایمان بك... امّا بعد بنده حقیر معترف بتقصیر... بر الواح ارواح ارباب بصیرت و صاحبان خبرت مینگارد که».

انجام : «و اگر کسی خواهد که دعائی یا صلواتی دیگر را به آن ملحق گرداند مختار است و الحمد...».

۲ ـ رساله محمدیه «۱۱۰ ر ـ ۱۱۷ پ» **(تجوید ـ فارسی)**

از : محمد بن شمس قاری کاظمی (قرن ۱۱ - ۱۲ ق)

[**مجلس ۱۲/۳۵، ش ۱۲۰۰٤**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است. علاوه بر منابع ذکر شده در معرفی آن نسخه، در [منزوی ۹۷/۱، ملك ۳٤۸/۸، ش ٥٤۱۸] نیز از این رساله یاد شده است.

۳ - تجوید «۱۱۷ پ - ۱۲۳ ر» **(فارسی)**

از : عبدالله بن علی اصغر طارمی تفرشی (قرن ۱٤ ق)

توصیه های کوتاهی است در مورد تجوید و لزوم رعایت آن در نماز.

آغاز : «قال رسول الله(ص) الصلوة عمود الدین اول ما یحاسب به العبد الصلوة».

٤ - العوالم الخمس من قول بعض العرفا «۱۲۳ ر - ۱۲٦ ر» **(عربی)**

آغاز : «اعلم ان عوالم الکلیة خمسة الاولی عالم اللاهوت و هو عالم الذات البحت».

انجام : «لا عبادة کالصمت لا عقل مع هوی لا حافظ احفظ من الصّمت والسلام».

نسخ خوانا؛ رساله اول به خط مؤلف با مهربیضوی به سجع «یا اباعبدالله ادرکنی»، جمعه ۱٤ ربیع المولود ۱۳۲۸، رساله دوم و سوم و چهارم همان کاتب، ۱۳۲۸؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، زرد.

۱۲٦ برگ؛ ۱۰/٥×۱۸ سانتی متر (قطع پالتویی)؛ ۱٦ سطر؛ [ثبت ۷۸۹۸۹].

(۱۳٥۷٤)

مجموعه

۱ - لسان الذاکرین «۱ پ - ۱۲۷ ر» **(فارسی)**

از : حاج میرزا هادی بن میرزا ابوالحسن شریف نائینی (قرن ۱۳ ق)

پیش گفتاری است در مراثی امام حسین(ع) که مؤلف بر جلد دوم کتابش لسان الذاکرین نوشته است.

تاریخ مفصل ائمه(ع) است ترتیب یافته برای مجالس روضه خوانی. مؤلف آن را به

نام فتحعلی شاه قاجار (۱۲۱۲ ـ ۱۲۵۰ ق)، و در یك مقدّمه و چهار باب و یك خاتمه تنظیم نموده است.

[**منزوی ٦/٤٥٢٤؛ الذریعه ١٨/٣٠٤؛ برگل ٢/١٠٤١؛ مشار، فارسی ٤/٤٣٧٤**].

نسخه حاضر جلد دوم کتاب و از زندگانی امام زین العابدین(ع) تا امام عصر(عج) را دربر دارد. مؤلف در اول این جلد دیباچه ای به نثر، شامل شش مقدمه با عنوان «المقدمات الستة» آورده است.

آغاز دیباچه : «ستایش و سپاس مخصوص خداوندیست بی شبه و قیاس لاعدیل لجماله...».

مؤلف در پایان جلد دوم از حاج محمد قاسم روضه خوان کاشانی و میرزا هاشم فرزند میرزا محمد مؤمن خیابانی مشهور به میرزا بابای اصفهانی یاد نموده و می گوید که کتاب را به توصیه آن ها نوشته که ختم آن با فوت محمد قاسم روضه خوان کاشانی مصادف شده و لذا این ماده تاریخ را در فوت وی و ختم کتاب سروده است :

گفت تاریخ وفاتش وقت اتمام کتاب هادی محنت قرین ماتم نگار عارفان

سال اتمام کتاب و رحلتش این مصرع است قاسم اندر سجده حقّ برد ره سوی جنان

سپس شرح حال مختصری از محمد مؤمن بن غیاث الدین علی کاشانی و اندکی از شرح حال خود را ذکر نموده است.

۲ ـ یوسف و زلیخا = یوسفیه «۱۲۸ ر ـ ۱۸٤ پ» **(داستان ـ فارسی)**

از : مؤلف پیشین

مؤلف در این رساله مختصر، داستان حضرت یوسف(ع) را بیان نموده؛ این کتاب فاقد فصول و ابواب است. [**دانشگاه ۱۳/۳۰٦۰، ش ٤۰۸۱ و ۱٦/۸٥، ش ٥۷٦٤**].

آغاز : «حسن عشق آفرین محبوبی در نظر صاحب نظران جلوه گر است که یوسف در صباحت وحید».

انجام :

چون ز راه کوی حقّ آگاه شد بندگیها کرد تا خود شاه شد

از دعا بشناس تو آگاهیش بود از ذکر دعاها شاهیش

نستعلیق؛ بی کا، ۱۲٤۷؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ تمام صفحات جدول شنگرف و آبی و محرر؛ جلد:ساغری، مشکی، ترنج با سر و لچکی با نقش گل و زمینه زرین.

۱۸٤ برگ؛ ۱٦×۲۸/٥ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۷۸۹۸۸].

(۱۳۵۷۵)

مصباح المصیبة فی فضائل و مصائب الائمة(ع) (تاریخ ـ فارسی)

از : محمد جعفر بن کربلایی سلطان احمد تبریزی (بعد از ۱۲۷۰ ق)

تاریخ مفصلی است در شرح حال امام حسین(ع) نسخه حاضر جلد اول کتاب است و مقدمه مؤلف را ندارد.

این جلد در ده فصل و یك تتمه ترتیب یافته و تألیف آن در سوم شعبان ۱۲۷۰ به پایان رسیده است.

فهرست مطالب فصول این جلد چنین است :

فصل اول : در بیان بدو نور و ابتدای ظهور نور آن نور اول.

فصل دوم : در بیان کیفیت تولد باسعادت آن قرّة العین حضرت رسالت.

فصل سوم : در بیان شرفیاب شدن زوّار سماوی.

فصل چهارم : در بیان سبب تسمیه آن امام خافقین به اسم حسین(ع) و کیفیت شیرخوردن آن امام العالمین و تاریخ تولد و مدت خلافت و تاریخ شهادت آن سید العاشقین.

فصل پنجم : در اثبات وجوب وجود امام(ع) است.

فصل ششم : در بیان اثبات امامت و وصایت و خلافت خامس آل عبا.

فصل هفتم : در بیان معجزات باهرات و خارق عادات آن حضرت.

فصل هشتم : در احتجاجات آن حضرت.

فصل نهم : در بیان فضایل و مناقب آن آل اطایب است.

فصل دهم : در بیان سرّ شهادت آن قبله حاجات. (در نسخه اشتباهاً فصل هفدهم نوشته شده است).

آغاز نسخه : «الفصل الاول در بیان بدو نور و ابتدای ظهور نور آن نور اول نور خداوند».

انجام نسخه : «... تامل فیما ذکرنا مما اقتبسناه من اخبار ائمة الهدی(ع) و السلام علی اهل الاسلام».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، ۳ شعبان ۱۲۷۰؛ نشانی ها شنگرف؛ با حواشی مصنف، در حاشیه تصحیح شده، بسیاری از عبارات خط خورده و تغییر داده شده؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

۲۱۳ برگ؛ ۱۵/۵×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [**ثبت ۷۸۹۸۷**].

(۱۳۵۷۶)

هفت اقلیم (تذکره ـ فارسی)

از : امین احمد بن خواجه میرزا احمد رازی (قرن ۱۲ ق)

جغرافیای مفصلی است ترتیب یافته در هفت اقلیم به عدد اقلیم های هفت گانه ربع مسکون. مؤلف در هر اقلیم، شهرها و آبادی های واقع در آن را ذکر نموده و در هر آبادی شرح حال چند نفر از علما و شعرای منسوب به آن را درج نموده است. این کتاب بارها در هند و ایران به چاپ رسیده است.

[الذریعه ۲۲۹/۲۵؛ سپهسالار ۴۸۲/۲ ـ ۴۸۶؛ مشار، فارسی ۱۲۵۸/۲ با عنوان «تذکره هفت اقلیم»].

آغاز :

«خرد هر کجا گنجی آرد پدید بنام خدا سازد آنرا کلید

... امّا بعد چنین گوید محرر مقالات... که این کمینه بی بضاعت همیشه اوقات را در تحقیق احوال ابرار و اخبار اخیار مصروف می داشت و از بحار فواید و اشعه انوار عواید».

انجام :

بود کز ملك معنی آشنایی کند یادم باخلاص و دعایی

که تا مطلوب جانم حاصل آید مگر قولم قبول یکدل آید

نستعلیق؛ جهانشاه، جمعه ۳ ربیع الاول ۱۰۹۳؛ مشهد مقدس رضوی؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی، برگ اول سر لوح مزدوج مذهب مرصع، در اول نسخه تملك میر سلیمان وجدی سنه ۱۱۵۷، در اول نسخه فهرست کتاب آمده است؛ جلد : تیماج، سرخ.

۴۰۶ برگ؛ ۱۹/۵×۳۲ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [**ثبت ۷۸۹۸۲**].

(۱۳۵۷۷)

قصص الانبیاء = تکملة اللطائف و نزهة الظرائف (تاریخ ـ فارسی)

از : احمد بن محمد بن منصور ارفنجی

ترجمه و گزارشی است از «قصص الانبیای» ابواسحاق بن ابراهیم بن خلف نیشابوری.

[**منزوی ۴۵۱۰/۶؛ الذریعه ۱۰۲/۱۷، برگل ۵۱۱/۲؛ تهران خانقاه احمدی ۵۱/۲؛ دانشگاه**

۳۲۲۲/۱۳؛ تهران ادبیات ۲۸/۲ و ۶۰/۱، تهران حقوق ۵۱۲].

نسخه حاضر از اول و آخر افتادگی دارد و از باب ابتدای آفریدن مخلوقات تا آخر قصه خلافت حسن بن علی(ع) را شامل است. مؤلف در مقدمه بعد از اندك توضیحی پیرامون دین اسلام و حضرت پیامبر(ص) و بیان اعتقاد درست چنین گوید :

«این کتاب سنّت را به پارسی کردم بر سنت رسول علیه السلام و بر سنت اصحابانش بحمد الله و فضله و آنست که تابعان و اتباع التابعین بر سر این بودند چنانکه عطا و طاووس و شعبی و سعید بن المسیب و حسن بصری و علقمه و اسود... و محمد بن سیرین رحمة الله علیهم و آنانکه از پس ایشان بودند چون ابوبکر سجستانی و سلیمان تمیمی و ابن عوف و یونس بن عبید آن گه چون سفیان ثوری و مالك بن انس و ابن شهاب و اوزاعی و شعبه آن گه چنانکه یحیی بن سعید و جماد بن سلمه و جماد بن زید و عبدالله بن مبارك و فضیل بن عیاض و سفیان بن عیینه آن گه چنانکه نعمان بن ثابت... چنانکه عبدالرحمن بن مهدو وکیع بن الجراح و ابن تمیم آنکه از پس ایشان چنانکه عبدالله محمد بن ادریس و ابوعبدالله احمد بن حنبل و اسحق بن راهویه و ابوزرعة الرازی... و آن گه نظیر ایشان از علم بشام و حجاز و مصر و عراق و کوهستان و خراسان و این سنت از سنت ایشان است و از کتاب های ایشان است و ما از مبتدعان و صاحب رأیان بیزاریم و ما این کتاب بر خطّ پدر خویش خواندیم الحسن بن عبدالله رحمه الله و سماع از فقیه اجل العالم الواعظ ابوالفوارس الجحاف بن عبدالله کردیم بقرائت خویش و چندانکه اندر خورد بود اندرین کتاب آوردیم تا هر کسی این کتاب دارد این سنت نگاه دارد که این اعتقاد همه علماست رحمة الله علیهم که نامهای ایشان اندر اینجا نبشتیم و همه بر سر آن بودند و ما بر سر آنیم و از صاحب رأیان که به تدبیر خویش مذهبها بر دست گیرند بیزاریم...

بسم الله الرحمن الرحیم باب ابتداء آفریدن مخلوقات، گفت مؤمن باید که اعتقاد دارد که...».

آن گاه به بیان داستان ابتدای آفرینش مخلوقات، قصه عرش، قصه کرسی، قصة حملة العرش و قصه انبیا از آدم تا حضرت پیامبر(ص) قصه خلفای چهارگانه، قصه حضرت علی(ع) قصه اهل بیت و قصه امام حسن(ع) می پردازد. نسخه حاضر به قصه امام حسن(ع) ختم می شود.

آغاز نسخه : «ندارد او منافق باشد و میان ایمان و اسلام فرق است چنانکه قوله تعالی قالت الاعراب آمنا قل لم تؤمنو ولکن قولوا اسلمنا الآیة اعرابیان گویند».

انجام نسخه : «قصه خلافت حسین رضی الله عنه، اندر خبر است که چون علی رضی الله عنه... اندر خبر است که چون سید(ع) از دنیا برفت...».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۰]؛ عناوین زر و شنگرف و لاجورد، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی، جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل، مجدول.

۱۹۲ برگ؛ ۲۱×۳۲ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۷۸۹۸۲].

(۱۳۵۷۸)

جنگ اشعار = زبدة المنتخبین (شعر ـ فارسی)

از : علی محمد بن احمد همدانی (قرن ۱۳ ق)

مؤلف در این جنگ اشعار گوناگونی از شعرای مختلف برای طهماسب میرزا جمع آوری نموده و در آغاز، دیباچه نثری از خود آورده است.

اسامی شعرایی که شعرشان در این جنگ درج شده عبارتند از :

فتحعلی خان، خالص، یوسف، شاه طاهر قمی، کاتبی، مقیم، حکیم سنایی، مغربی، اسیری، طالب، شیخ بایزید، نیازی، هاتف، طوفان، خلیل، مهدی بیك شقاقی، ملا جامی، ذره، میرفندرسکی، ملا محسن، مؤذن، بابا افضل، ابراهیم ادهم، حسینی، سلیمان صباحی، عرفی، سید میر ملك شاه، ابن حسام، نظامی، شیخ داود، عطار، نسیمی، قاسم انوار، جنیدبغدادی، میرزامحمدتقی کرمانی، مسکین، ترجمة الشوق عرفی، میرزا مست علی،

حیدر، جوهری، نورعلی شاه، شاه نعمت الله، فروغی، بحری، ادیب، ناصرخسرو، قهری، آذر، ظهیر فاریابی، نشاط، انوری، خاقانی، مولوی، میرزا رضی آرتیمانی، مخلص، نعیمی، مجذوب، شیخ ابوعلی، معتمدالدوله، حبیب، نظیری، اثیم، مشتاق، ملا حسین کاشفی، تراب، ساقی نامه میرفتاح، گلشن صبا، حسن، قصاب، محروم، درویش خادم، کمال الدین، خواجه حافظ، محوی، مهجور، درویش خاکی، رباعیات خیام، دولت، وکیل، حاجی، وحشی، عاشق، عظیم، طغرا، مسلح، سراپای مهری، رباعیات باباطاهر، شیخ بهایی، صائب، رفیق، محتشم، طرزی افشار، صابر، شاکر، عصیان، گلشن راز شبستری، همای طبیب، نجات، یغما، بدرالدین، سعدی، مطرب، باقر، ریاض الفتوح میرفتاح، خسرو و شیرین وحشی.

آغاز نثر : «لغات حمد و سپاس و نکات ستایش بیقیاس شایسته اوراق مدایح خداوند یگانه و سزاوار صحایف اوصاف معبودی است جلّ شأنه...».

آغاز نظم :

شه انجم سپه فتحعلی شه آنکه می باشد سلیمان تخت و بهمن بخت تغرل تاج و دارا رای

انجام :

اگر چه از گناه و جرم و عصیان اندرین عالم گریبان می درم هر دم ازین آلوده دامانی

چنین امیّد میدارم ز انعامت که در محشر ز دست ساقی کوثر شراب ناب نوشانی

شکسته نستعلیق زیبا؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات مجدول مذهب مرصع محرر، در بالای هر صفحه جدولی کوچك و داخل آن یك بیت شعر، در اطراف متن در داخل جدول زرین اشعاری به شنگرف تحریر شده، در اول و میانه کتاب دو سر لوح مزدوج مذهب مرصع زیبا، دارای پنج سر لوح و شش قطعه مینیاتور، در اول نسخه

اسامی شاعران در دو صفحه در داخل جدول زرین آمده؛ جلد : روغنی دورو، مجدول زرین با نقش گل های بزرگ الوان و پرنده در زمینه زرین با نقش گل و بلبل در حاشیه در زمینه سرخ؛ پشت جلد نقش طاووس در زمینه سرخ با جدول زرین.

۳۰۸ برگ؛ ۱۳×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸۶۵۳۶].

(۱۳۵۷۹)

ترجمه شاهنامه (ترکی)

از : ؟

ترجمه ای است از شاهنامه فردوسی به نثر ترکی، این ترجمه مبسوط و مفصل برگزار شده و مترجم در اثنا، برخی اشعار شاهنامه را به فارسی می آورد.

پیرامون ترجمه های ترکی شاهنامه به کتاب شناسی فردوسی تدوین ایرج افشار ص ۱۱۱ - ۱۱۳ مراجعه شود.

این ترجمه در سه جلد است و نسخه حاضر جلد دوم آن بوده و از رسیدن سیاوش به افراسیاب تا بیت زیر را شامل است :

نه زین شاد باشند و نه زان به رنج چنین است رسم سرای سپنج

آغاز نسخه : «بلبل داستان سرای گلزار حکایت و طوطی شکرخای باغ روایت استاد دانا یعنی فردوس سخن آراء قولنجه جلد اوّلده احوال شاهان پیشین بو محله دك تحریر و بو رابطه یه دك تقریر اولنمش ایدی که کیکاوس بن کیقباد سیاوش پاکیزه نژادی عسکر ایرانیه سردار ایدوب رستم دستانی».

انجام نسخه : «قصه لری واندن اشاغیسی انشاءالله تعالی جلد ثالثده تحریر و تقریر اولنو...».

نستعلیق؛ ابراهیم جوری، اواسط صفر ۱۰۲۷؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و مشکی، برگ اول سر لوح مزدوج که از بین رفته؛ جلد : تیماج، مشکی.

۲۵۱ برگ؛ ۱۲/۵×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۶۵۳۸].

(۱۳۵۸۰)

تخمیس قصیده برده (عربی و فارسی)

از : مولوی

به شماره [۱۳۵۶۸/۳] مراجعه شود.

تخمیسی است به عربی از قصیده برده، پس از آن ترجمه منظوم هر بند در ده بیت به فارسی. مؤلف نظم تخمیس و ترجمه را در سال ۸۷۱ ق. به پایان رسانیده است.

چند تخمیس دیگر از این قصیده در جلد حاضر شماره ۱۳۵۶۸/۵ و جلد بیست و ششم، شماره ۷۵۸۸ معرفی گردید.

آغاز نثر : «باسمك اللهم و ذكرك فتحی و فتوحی و بحمدك اللهم و اشكرك...».

آغاز تخمیس :

یا ایها المحتظی من لذة الالم یا ایها المغتذی من ذلة السقم

ما بال طرفك طول اللیل لم تنم امن تذكر جیران بذی سلم

مزجت دمعاجری من مقلة بدم

آغاز ترجمه منظوم فارسی :

ای بهره مند جان تو از لذت الم وی یافته غذا دلت از ذلت سقم

انجام :

فارفع بنور قدسك ظلی و مظلتی وانظر بلطفك فی ذلی و مسكنتی

واغفر كبایر عصاتی و سیئاتی و ارحم بفضلك یا ذا الجود و الكرم

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۰ ق]؛ برگ اول سر لوح مزدوج مرصع با زمینه لاجوردی، دو صفحه اول جدول زرین و لاجوردی، تمام صفحات جدول زرین؛ در اول نسخه تملك طیّب محمد العریف بكامل زاده سنه ۱۱۹۰ با مهر مدور وی و تملك احمد ناصح و تملك عارف محمد و وقف نمودن وی؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، سوخت، ترنج زرین با نقش گل، لولادار، پشت جلد ترنج با زمینه لاجوردی و حاشیه زرین، جدول زرین.

۴۳ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ ٦ سطر معمولی و ٥ سطر چلیپایی؛ [**ثبت ۸٦٥۳۷**].

(۱۳٥۸۱)

زرین قبای هفت لشکر (افسانه منظوم ـ فارسی)

از : ؟

منظومه حماسی است شبیه شاهنامه فردوسی.

کتابی به نثر، شامل داستان های شاهنامه، ساخته شده برای نقالان، با عنوان «هفت لشکر» در جلد دهم فهرست مجلس ص ۱٦۱۷ معرفی گردیده که داستان ها و عنوان هایش مشابهت کامل با این منظومه دارد و در قرن سیزدهم هجری تألیف شده است. گویا این منظومه از روی آن کتاب به نظم کشیده شده است.

در جلد هفدهم فهرست مجلس نیز شاهنامه منثوری با نام «تاریخ دلگشای شمشیرخانی» تحریر توکل بیك بن تولاك بیك در سال ۱۰٦۳ ق. معرفی شده است.

[**منزوی ۳۷٥۳/۳؛ مجلس ۱٦۱۷/۱۰ و ۱۲۷/۱۷**].

آغاز :

شنیدم که گوینده سرگذشت ز کردار گیتی که بر سر گذشت

که چون شاه کیخسرو کامیاب مرخص شد از جنگ افراسیاب

انجام :

شه چین بقلاب صیاد شاه صمیران جنگی و زرین کلاه

ببخشیدشان شاه آزاد کیش فرستاد هر یك پی مرز خویش

نستعلیق (دوستونی)، بی کا، بی تا (دو برگ آخر نونویس به خط ابوالفضل بن میرزا علی ثقة السلطان گروسی، ۲۸ محرم ۱۳۲٥)؛ عناوین شنگرف، از برگ ۲ تا ٦ مجدول مذهب مرصع؛ در صفحه آخر نسخه دستخط ثقة السلطان ابوالفضل بن میرزا علی خان ثقة الاسلام گروسی با مهر بیضوی «ثقة السلطان» موجود است. او این دستخط را در روز

چهارشنبه سلخ ذی حجه ۱۳۳۳ در ایامی که در زنجان از خوف مؤاخذه مردم از اعمال خانه براندازش به خانه ظهیرالاسلام حاجی میرزا مهدی پناهنده شده بود، نوشته است؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۲۱۳ برگ؛ ۲۱×۳۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸٦٥٤٠].

(۱۳۵۸۲)

دیوان انوری (شعر ـ فارسی)

از : اوحدالدین علی انوری ابیوردی (قرن ٦ ق)

به جلد ۲٦، صفحه ۳۰۳، شماره [۷۸۲۱] مراجعه شود.

آغاز :

گر دل و دست بحر و کان باشد دل و دست خدایگان باشد

باز شاه جهان که فرمانش بر جهان چون قضا روان باشد

انجام :

جانا لبم از شراب غم خشك مكن چشمم ز سرشك هیچ دم خشك مكن

در عشق گران رکاب صبری دادی زنهار خدّ زین ستم خشك مكن

تعلیق؛ احمد بن علی بن احمد الشیرازی، جمعه ۲۰ صفر ۷۸۵؛ عناوین زر و شنگرف و لاجورد و مشکی در داخل جدول زرین، تمام صفحات مجدول مذهب و لاجوردی؛ در اول نسخه ابیاتی از حکیم سنایی و شمسه و کتیبه مذهب مرصع؛ در حاشیه و ورق ماقبل آخر دستخط مرحوم محمد مهدی حسینی فراهانی ملقب به ملك الکتاب و متخلص به عشرت آمده که در سال ۱۲۵۰ در قم نوشته است؛ جلد : تیماج دورو، سرخ، سوخت، ترنج با سر و لچکی با زمینه زرین، لولادار.

۲۳۷ برگ؛ ۱۷×۲٤/٥ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸٦٥٤٤].

(۱۳۵۸۳)

ایضاح سقط الزند = شرح سقط ا لزند (ادبیات - عربی)

از : ابو زکریا یحیی بن علی خطیب تبریزی (۵۰۲ ق)

شرحی است معروف بر دیوان «سقط الزند» ابوالعلاء معری.

[قاهره، فؤاد سید ۴۰/۲؛ کشف الظنون ۹۹۲/۲؛ فهرست نسخ خطی مدرسه نمازی خوی، نسخه شماره ۵۷۵ که در سال ۹۵۷ تحریر شده است].

نسخه حاضر از آخر شرح حال ابوالعلاء معری چند برگ افتادگی دارد.

آغاز : «... الحمدلله حمدالشاکرین و صلواته علی سیدنا محمد و آله الطاهرین».

انجام نسخه : «... و کان عمره ستاً و ثمانین سنة... رابعة و عشرین یوماً لم یا کل اللحم منها خمساً و اربعین سنة».

نسخ قدیم معرب؛ بی کا، بی تا [قرن ۵] در حاشیه برگ ۳۳۳ پ نوشته شده : «بلغ معارضة فی سنة اربع و سبعین و اربع مئة» مقابله و در حواشی تصحیح شده است؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول مذهب.

۳۳۷ برگ؛ ۱۷×۲۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۶۵۴۷].

(۱۳۵۸۴)

کتابچه جمع و خرج سنواتی دوره افشاریه و زندیه (آمار - فارسی)

از : ؟

در این کتابچه صورت هزینه ها از سال ۱۱۳۳ تا ۱۱۸۳ ثبت شده است.

آغاز : «مال فروشی مستاجری آقا رستم از...».

انجام : «بالتمام تسلیم ورثه و مال المصالحه را بشرح ذیل دریافت نموده».

سیاق؛ بی کا، بی تا؛ در ذیل تمام اوراق رساله دوم مهر مربعی به سجع «عبده مصطفی الانصاری»؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۱۴۰ برگ؛ ۱۳×۲۳ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۶۵۴۹].

(۱۳۵۸۵)

نامه ها و فرامین ظل السلطان (تاریخ - فارسی)

هشتاد و چهار نامه است که به ظل السلطان مسعود میرزا فرمان فرمای فارس و اصفهان و یزد و عربستان در مورد مسائل مختلف نوشته شده و وی در حاشیه هر کدام دستورهای لازم را صادر نموده است. در آغاز نسخه، نامه ناصرالدین شاه به ظل السلطان در مورد رعایت حال اهالی یزد و مهاجرین هندوستانی که در شعبان ۱۲۹۸ نوشته، موجود است.

آغاز : «فروزنده اختر برج خلافت و شهریاری و درخشنده گوهر درج سلطنت و تاجداری فرزند ارجمند کامکار ظل السلطان سلطان مسعود میرزا فرمانفرمای مملکت فارس و...».

انجام: «دولت جاوید مدّت اشتغال داشته باشند، باقی مباد آنکه نخواهد بقای شاه».

شکسته نستعلیق؛ (فرامین ظل السلطان در حاشیه نامه ها تحریر شده با تاریخ های مختلف در حدود سنه ۱۳۰۰)، تمام نامه ها در وسط اوراق نسخه وصالی شده است؛ در بالای صفحه اول مهر ناصرالدین شاه به سجع «السلطان بن السلطان الملك ناصرالدین شاه قاجار»؛ مهرهای مختلف در لابلای نسخه به سجع «وزیر دول خارجه» و «جلال الدوله ۱۲۸۸» و «ظل السلطان ۱۲۸٦» و «محمد بن عبدالله ۱۲۷٤» و «عبده الراجی فتحعلی» و «عبده المذنب حبیب الله الانصاری» موجود است؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول گرهی.

۸٤ برگ؛ ۲۱/۵×۳٤ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸٦۵۵۰].

(۱۳۵۸٦)

ترجمه وفیات الاعیان (تاریخ - فارسی)

مترجم : شیخ حسن بن علی جابری انصاری (۱۳۳۵ ش)

ترجمه ای از کتاب «وفیات الاعیان» ابن خلکان است که مترجم آن را برای

ظل السلطان حاکم اصفهان در هشت جزء ترجمه و تحریر نموده و به دربار ظل السلطان تحویل داده است. بعد از مراجعه مجدد به وی اعلام می کنند که هفت جزء ترجمه مفقود شده و فقط جزء حاضر را به وی برمی گردانند. مترجم شرح چگونگی ترجمه و اندکی از شرح حال خود و مفقود شدن بقیه اجزا را در صفحه اول نسخه حاضر در ۱۳۳۱/۷/۲۲ هـ . ق. تحریر نموده است.

این ترجمه به صورت شیوا و روان انجام شده و مترجم اشعار عربی را بدون ترجمه فارسی، آورده است.

نسخه حاضر جزء اول ترجمه و از آغاز کتاب تا ایوب بن شاذان را شامل است.

آغاز : «حمد و سپاس افزون از وهم و قیاس بارگاه کریمی را سزاست که قامت موجودات را... و بعد چون ا فتتاح هر سخنی و ابتدای هر انجمنی پس از تیمن».

انجام نسخه : «عمارت نجم الدین ایوب است و دیدم تاریخ بنای حوض را در سنگی که نصب شده بود بالای آن سال پانصد و شصت و شش بود خدایش بیامرزاد».

نستعلیق (اسامی اشخاص و اشعار نسخ)؛ به خط مترجم، بی تا؛ عناوین مشکی؛ در اول نسخه دستخط مؤلف به تاریخ ۱۳۳۱/۷/۲۲؛ جلد : مقوا، عطف تیماج.

۸۲ برگ؛ ۲۱×۳۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۶۵۵۱].

(۱۳۵۸۷)

ترجمه وفیات الاعیان (تاریخ - فارسی)

از : شیخ حسن بن علی جابری انصاری (۱۳۳۵ ق)

به شماره [۱۳۵۸۶] مراجعه شود.

نسخه حاضر از حرف خا (خارجة بن زید انصاری) تا حرف ظا (ظافرحداد) را شامل است.

آغاز نسخه : «حرف الخاء المعجمة، خارجة بن زید الانصاری، ابوزید خارجة بن

زید بن ثابت انصاری یکی از فقهای سبعه بود در مدینه و ذکر ابی بکر بن عبدالرحمن».

انجام نسخه :

«و فکّر فیما رأی خاطری فقلت البحار مکان الشبك

این دو بیت گفته و برگشت و ما از حسن بدیهه او تعجّب نمودیم رحمه اللّه».

نستعلیق (نام اشخاص و اشعار نسخ)؛ به خط مترجم؛ بی تا؛ جلد : مقوا.

۵۹ برگ؛ ۲۱/۵×۳۵/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۶۵۵۲].

(۱۳۵۸۸)

یادداشت های انصاری (تاریخ ـ فارسی)

از : شیخ حسن بن علی جابری انصاری (۱۳۳۵ ش)

گزارش هایی از وقایع ایام سلطنت ناصرالدین شاه قاجار است. این گزارش را مؤلف از بیستم صفر ۱۲۶۶ ـ تولد ناصرالدین شاه ـ شروع و سال به سال وقایع مهم را تا سال ۱۳۱۹ ثبت نموده است. بعد از آن به ذکر اسامی شاه زادگان و تاریخ تولد و سمت هر یك و نام حکام و لایات پرداخته و در پایان قصیده ای به فارسی در مدح ناصرالدین شاه سروده است.

[منزوی ۴۰۸۷/۶ با عنوان «یادداشتها» که غیر از کتاب حاضر است؛ الذریعه ۲۶۳/۲۵؛ نشریه نسخه های خطی، دفتر ششم، ص ۴۰۸۸].

نسخه حاضر مسودات مؤلف است و مطالب آن قلم خوردگی داشته و نامرتب است.

آغاز : «بسمله مجملی از مآثر اعظم شاهنشاه زادگان ایران بندگان حضرت مستطاب».

انجام : «و میرزا خان و قیصرخان بودند مخذول و مغلول و بطرفة العینی مقتول شدند

تایید حقّ رسید و بعزم این ثبات کرد کردار خویش را علم معجزات کرد».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، بی تا؛ بسیاری از عبارات خط خورده و تغییر داده شده؛ تعدادی

از برگ ها جدا و پاره شده؛ جلد : مقوا، عطف تیماج.

۳٤ برگ؛ ۲۲×۳۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸٦٥٥۳].

(۱۳۵۸۹)

مجموعه

۱ ـ ارداویراف نامه = ویراف نامه «۱ ر ـ ۱۸ ر» **(عقاید زرتشتی ـ فارسی)**

از : ؟

نام کتابی به زبان پهلوی که در آن شرح معراج ارداویراف دستور مندرج است. نام این کتاب به پهلوی «آردای ویراف نامَك» است. کتاب مزبور در مجموع دارای ۸۸۰۰ کلمه و شامل ۱۰۱ فصل است که هر فصل آن به چند بند تقسیم می شود. در نسخه حاضر این کتاب توسط مترجمی ناشناس به فارسی برگردانده شده است.

[لغت نامه دهخدا (چاپ جدید) ۱٤۳۷/۱؛ مشار، فارسی ۲۲۱].

آغاز : «چون اردشیر بابکان به پادشاهی نشسته بود پادشاه...دین را بکشت و جهان را از دشمنان خالی کرد و آرمیده شد و دستوران و موبدان که در آن روزگار بودند همه را به نزدیك خویش خواند».

انجام : «بلاهای اهریمنی از ما دور کناد باد صواب».

۲ ـ باب چهل و چهارم اندر خروج مزدك «۱۸ ر ـ ۲۷ پ» **(تاریخ و عقاید زرتشتی ـ فارسی)**

بخشی از یك کتاب زرتشتی است پیرامون تاریخ مزدك و چگونگی ظهور و خروج وی.

آغاز : «اندرین جا پیداست و چگونگی مذهب او و چگونه کشت و او را و اقوام او نوشیروان عادل».

انجام : «و این حکایت از وی بیادگار بماند، حکایت مزدك... چنین بوده است».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ تمام صفحات جدول شنگرف؛ جلد : گالینگور، سبز.

۲۷ برگ؛ ۲۰×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸٦٦۸۳].

(۱۳۵۹۰)

بحر الحقائق فی معرفة الرموز و الدقائق (فقه ـ عربی)

از : محمد ابراهیم بن حسین حسنی حسینی (قرن ۱۳ ق)

مؤلف در کتاب حاضر مسائل فقهی را به صورت استدلالی، به ترتیب کتاب های فقهی، مورد بحث و بررسی قرار داده است.

مؤلف در مقدمه از حاشیه خود بر معالم به نام «تنقیح المسائل فی معرفة الاصول و الدلائل» نام می برد که بعد از آن به تألیف کتاب حاضر پرداخته چنان که خود گوید :

«فبعد ما حققت مطالبها و اتقنت مقاصدها و تأملت فی أخبار اهل البیت شرعتُ فی استخراج المسائل الفقهیة و دلایلها العقلیة و النقلیة بکتاب سمیته ببحر الحقایق فی معرفة الرموز و الدقایق فذکرت فی کلّ مسئلة من مسائله اقوال العلماء الواصلة الیّ مع ادلتهم و اوردت دلیل کلّ طایفة مع اجوبتهم عن استدلال غیرهم و اودعتُ فیها ما خطر ببالی و تفرعت علی کلّ مسئلة منه ما استنبطه قریحة من فروع المسائل».

به احتمال زیاد «شرح معالم» مؤلف همان است که در الذریعه ۲۰٤/٦ با عنوان «حاشیه معالم» از آن یاد شده است.

نسخه حاضر از کتاب الطهارة تا آخر غسل میت را شامل است و از آخر افتادگی دارد.

کتاب دیگری با عنوان «بحرالحقایق» در فهرست مرعشی ۱۵/۱ به شماره ۵۹٦٦ معرفی شده که گویا یکی دیگر از مجلدات کتاب حاضر است.

آغاز : «الحمدلله الذی فجر لنا ینابیع بحرالحقایق بمسالك مدارك شرایع الدین...

امّا بعد فيقول المفتاق الى ربه الغنى المغنى محمد... اسبغ الله عليه ايادیه و جعل مستقبله».

انجام : «لكان القول بعدم وجوب الغسل مطلقا فی السقط وجيها لكن معهما نخصص هذا الخبر بما دون اربعة اشهر و نحكم به فيه بخصوصه على ان التخصيص فيه اهون».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوين شنگرف، تمام صفحات مجدول مذهب مرصع محرر، مقابله و تصحيح شده، با حاشيه به امضاء «منه زيد فضله»، در اول نسخه تملك فرهاد ميرزا سنه ۱۲۵۷ و دستخط محمد بن ملاّ اسماعيل واعظ؛ جلد : ساغری، مشكی.

۲۹۰ برگ؛ ۱۹/۵×۳۰ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۷۸۹۹۸].

(۱۳۵۹۱)

هداية الأمة الى أحكام الائمة (حديث ـ عربی)

از : شيخ محمد بن حسن حر عاملی (۱۱۰٤ ش)

[**مجلس ۲۷۷/۲۵، ش ۷۲۸۲**]. نسخه حاضر جلد اول كتاب و تا اول زكات است.

آغاز : «الحمدلله على الهداية الى التوحيد و العدل و الولاية و الصلوة و السلام... امّا بعد فيقول الفقير... هذه رسالة مشتملة على ما لابد منه من الاحكام الثابتة».

انجام : «و روى ان الرضا(ع) كان يقصر فی سفره من المدينة الى مرو و روى انه اشخص مكرها والله اعلم تم الجزء الاوّل».

نسخ؛ على بن احمد الحسينی العاملی، ۱۱۱۳ مشهد مقدّس رضوی؛ عناوين و نشانی ها شنگرف؛ مقابله و تصحيح شده، با حواشی به امضاء «منه رحمه الله» و حواشی ديگر؛ در اول نسخه تملك محمد على بن الحاج الميرزا بابا بن محمدرضاخان شعبان ۱۳۰٤ و تملكی ديگر از وی به تاريخ محرم ۱۲۹۳ با مهر مربعی به سجع «محمد على الشريف الرضوی» و فهرست كتاب آمده است؛ در آخر نسخه مطلبی در مورد قهوه از محمد على بن محمد امين؛ جلد : تيماج دورو، قهوه ای، طبله دوم جدا شده.

۲۲۲ برگ؛ ۱۷/۵×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸٦۵۵۷].

(۱۳۵۹۲)

مجموعه

۱ ـ مظهر العجایب «۱ ر ـ ۷٦ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : فرید الدین محمد بن ابراهیم عطار نیشابوری (۵۱۲ ق)

[**مجلس ۴۰۹/۳ و ۳۳٤/۸؛ منزوی ۱۸۸۵/۳**؛]. نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

این سخن را زان زمان عطار گفت این سخن درها همه عطار سفت

گر تو مرد حقی این سِرّ گوش کن وز زبان خامشی خاموش کن

انجام نسخه :

رو تو این راه و رضا ده بر قضا تا دهندت در معانیها عطا

رو تو این راه و بیا در کوی او تا ببینی در معانی روی او

۲ ـ مظهر الاسرار «۷۸ ر ـ ۲۲۵ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : مؤلف پیشین

[**مجلس ٤۱۷/۳؛ منزوی ۳۲۱٦/٤**]. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز :

این همه مردم بقصد تو بدند نزد منصور از برای تو شدند

زانکه منصور از محبان تو بود بود او را پیش درگاهت سجود

انجام :

خود رفیقت بس بود مظهر بیا در دو دنیایت کند او خود دعا

ختم اینم ترك باشد در جهان غیر این معنی نگویم در عیان

نستعلیق؛ درویش محمد سقا بن درویش پیر حسین سقاء بن امیر احمد سقاء الاصفهانی، ۲۵ شوال ۹۱۲؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۲۲۵ برگ؛ ۱۳×۲۲ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸٦٥٦۰].

(۱۳۵۹۳)

مجموعه

۱ ـ دیباچه دیوان «۱ ر ـ ۳۲ ر» **(فارسی)**

از : امیرخسرو بن محمود دهلوی (۷۲۵ یا ۷۲۸ ق)

[**مجلس ۲۳۰/۳؛ منزوی ۲۳۱۷/۳**]. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

۲ ـ تذکره شعرا «۳۳ ر ـ ۱٤۷ پ» **(فارسی)**

از : ؟

تذکره شعرایی است که در قرن دوازدهم تدوین شده است. نسخه حاضر مسوده مؤلف است. در آن شرح حال برخی از شعرا با نمونه هایی از اشعارشان ذکر شده که شرح حال ها کوتاه و اشعار نقل شده در برخی موارد طولانی و در مواردی از چند بیت تجاوز نمی کند.

نام مؤلف به دست نیامد، ولی در شرح حال میرزا زکی همدانی (متوفای ۱۰۲۵ یا ۱۰۳۰) « ۱۳٤ ر» از خود یاد می کند و می گوید :

«مولانا زکی مولد و منشا او همدان است در تاریخ شهور سنه ۱۰۱۲ که باتفاق میرزا قواما مستوفی نواب حسین خان شاملو به هرات آمده بود و این فقیر حقیر مستوفی سرکار قهستان خراسان بود او را در بلده قاین ملاقات نمود و این ابیات و ساقی نامه...».

شعرایی که شرح حال و شعرشان در این تذکره آمده عبارتند از :

خواجه افضل «۳۳ ر ـ ۳۷ ر»

حکیم افضل اردستانی «۳۸ پ»

مولانا اوجی نطنزی «۳۹ ر»

ابوالحسن علی بن جولوغ فرخی سجزی «٤۱ ر ـ ٦۸ پ» مؤلف اشعار زیادی را از دیوان این شاعر نقل نموده است.

قاسم بیك حالتی «٦٩ ر ـ ٧٧ ر»

خلاصه خمسه نظامی گنجوی «٧٩ ر ـ ٨٠ پ و ٨٧ ر ـ ٨٧ پ»

محتشم کاشانی «٨١ ر ـ ٨٥ پ»

مظهری کشمیری «٨٨ ر»

مثالی اصفهانی «٩٠ ر»

محمد قاسم موجی «٩١ پ»

ملا محمد صوفی «٩٢ ر ـ ٩٥ پ»

انتخاب از صفات العاشقین هلالی «٩٦ ر ـ ١٠٥ پ»

میر محمد یوسف جربادقانی «١٠٦ ر ـ ١٠٧ پ»

میر محمد معصوم ولد میر حیدر معمایی طباطبائی «١٠٨ ر ـ ١٠٨ پ»

ساقی نامه مولانا عبدالرزاق طرزی گیلانی «١١٠ ر ـ ١١٣ ر»

مطلع :

بیا ساقی اسباب می ساز کن سر خم بنام خدا باز کن

محمد طاهر بسطامی «١١٣ پ»

مولانا طوبی طالقانی «١١٣ پ»

غزلیات سنجر «١١٤ ر»

سلمان ساوجی «١١٨ ر ـ ١٢١ پ»

زمانا زرکش «١٢٢ ر ـ ١٢٥ پ»

غزلیات اوجی نطنزی «١٢٦ ر ـ ١٢٧ پ»

چند مثنوی فارسی «١٢٨ ر ـ ١٣١ ر»

دیباچه تحفة الصغر امیر خسرو دهلوی «١٣٢ ر ـ ١٣٣ پ»

مولانا زکی همدانی «١٣٤ ر ـ ١٣٩ پ»

میر زینتی نطنزی «١٤٠ ر ـ ١٤١ ر»

مولانا هلالی جغتائی (شرح حال) «۱٤٤ ر ـ ۱٤٤ پ»

غزلیات شیخ علی نقی «۱٤٥ ر ـ ۱٤٥ پ»

چند قصیده به فارسی «۱٤٦ ر ـ ۱٤۷ پ»

آغاز مجموعه : «بر سر چاشنی می شوند ناکام با کام هر کسی در خور می آید و لذت آن در دلها و حلاوت آن در زبان ها حال می شود و در افواه می بماند».

انجام مجموعه :

در نگنجد درّ و لعل من لدنّی کان توست هم به معدنهای قال و هم به دریاهای قار

روز و شب پشت کرام الکاتبین حل می کند مشکل لوح و قلم را بر یمین و بر یسار

شکسته نستعلیق؛ رساله دوم دستخط مؤلف، بی تا؛ صفحات ۱۱٥ و ۱۱٦ سفید مانده است؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۱٤۷ برگ؛ ۱٥×۲٤ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸٦٥٦۲**].

(۱۳٥۹٤)

کلیات شمس الحقایق تبریزی = دیوان مولوی بلخی (شعر ـ فارسی)

از : جلال الدین محمد بن محمد بلخی رومی (٦۷۲ ق)

[**مجلس ۲۹۲/۲٦، ش ۷۸۰۹**]. نسخه حاضر بخشی از دیوان است و از آغاز و انجام افتادگی دارد. تخلص شاعر در اشعارش «خاموش» و «شمس» است.

آغاز نسخه :

ساغری چند بخور از کف ساقی وصال چو ز پرگار شدی برجه و در رقص درآ

گرد آن نقطه چو پرگار همی زن چرخی این چنین چرخ فریضست چنین دایره را

انجام نسخه :

جانی که جدا گردد جویای خدا گردد او نادره ای باشد او بوالعجبی باشد

آن دیده کزین ایوان ایوان دگر بیند صاحب نظری باشد شیرین نقبی باشد

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ تمامی صفحات مجدول شنگرف؛ اکثر صفحات وصالی شده، بعضی اوراق جابه جا گردیده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر و لچکی با نقش گل و بلبل مجدول گرهی.

۵۵ برگ؛ ۱۶/۵×۲۵/۵ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۸۶۵۵۹].

(۱۳۵۹۵)

مجموعه

۱ ـ شرح القصیدة الاشکنوانیة (ادبیات ـ عربی)

از : قطب الدین محمد بن مسعود فالی سیرافی (۷۱۲ ق)

به شماره [۱۳۱۶۵/۱۰] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۲ ـ منشآت قائم مقام «۵ صفحه» (نامه ـ فارسی)

نامه ای از قائم مقام فراهانی به فاضل خان گروسی است. این نامه بعداً به نسخه، ضمیمه شده است.

آغاز :

«الا یا صبا نجد متی ابحت من نجد لقد زادنی سراك وجداً علی وجد

باد آمد و بوی عنبر آورد بادام شکوفه بر سر آورد

کتاب مستطاب که مجموعه فضایل و آداب بود مصحوب میراسمعیل بیك».

اوراقی از نسخه سفید مانده است. هم چنین در آغاز نسخه چند صفحه ملحق شده و در آن بخشی از آغاز شرح قصیده اشکنوانیه مجدداً تحریر شده است.

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۰]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ مقابله و تصحیح شده، لغات در حاشیه معنی شده؛ در برگ ۱۱۳ پ رباعی به عربی از ناصرالدین ابوبکر عمر در مدح

مصر؛ جلد : تیماج، مشکی، مجدول.

۱۱۷ برگ؛ ۹/۵×۱۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۶۵۶۶].

(۱۳۵۹۶)

مجموعه

۱ ـ شرح القصیدة الاشکنوانیة «۱ پ ـ ۸۹ پ» **(عربی)**

از : قطب الدین محمد بن مسعود فالی سیرافی (۷۱۲ ق)

به شماره [۱۳۱۶۵/۱۰] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۲ ـ قانون ابن سینا [بخشی از آن] «۹۰ ر ـ ۹۶ پ» **(طب ـ عربی)**

فصلی است از کتاب قانون ابن سینا پیرامون «تدبیر المسافر».

آغاز : «بسمله الفصل الثانی منها قول کلی فی تدبیر المسافر قد ینقطع عن».

انجام : «و قد نقع فیه حاشا و یجب ان یمسح انفه بالاسفیناج داخل المنخر تمت».

نسخ؛ رساله اول سلیمان بن احمد بن محمد بن سلیمان النباطی، ربیع الاول ۱۱۴۷؛ (چند برگ از اول و لابلای نسخه نونویس)؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، سرخ.

۹۶ برگ؛ ۱۰/۵×۱۶ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۶۵۶۷].

(۱۳۵۹۷)

مجموعه

۱ ـ شرح العروض السّاویة «۱ پ ـ ۷۰ پ» **(عروض ـ عربی)**

از : شمس الدین محمود بن عبدالرحمن اصفهانی (۷۴۹ ق)

شرح مهم و معروفی بر عروض ساوی است. عروض ساوی قصیده لامیه ای حدود سیصد بیت، سروده صدرالدین محمد بن رکن الدین محمد ساوی است که آن را در

مقابل قصیده عروضیه ابن حاجب سروده است. مطلع عروض ساوی چنین است :

بحمدالملیك الحقّ ذی الطول و العلا و شکر ایادیه افتتح متفألا

[**کشف الظنون ۱۱۳٦/۲**].

آغاز : «بحمد الملیك الحقّ... الحمد هو الثنا و النداء علی الجمیل من نعمه و غیرها یقال حمدته علی انعامه و علی حسبه».

انجام : «فانه ما قصر فی ایراد حل مسایل العالمین فی ابیات منضدة و الفاظ مسددة و صیانتها من الحشو والایطال و الرکاکة و الاقوا و مع هذا اعترف بالتقصیر و صلی الله...».

۲ ـ نهایة الراغب فی شرح عروض ابن الحاجب «۷۱ پ ـ ۱۳٦ ر» **(عروض ـ عربی)**

از : جمال الدین ابومحمد عبدالرحیم بن المعید اسنوی (۷۷۲ ق)

شرحی بر قصیده ابن حاجب به نام «المقصد الجلیل فی علم الخلیل» است که در علم عروض سروده است.

آغاز قصیده :

الحمدلله ذی العرش المجید علی الباسه من لباس فضله حللا

شارح این قصیده را بر استادش فتح الدین ابوالنون یونس بن ابراهیم بن عبدالقوی بن قاسم کنانی عسقلانی مصری و او بر ناظم قرائت نموده اند. [**کشف الظنون ۱۱۳٤/۲**].

آغاز:«الحمدلله ربّ العالمین و صلاته و سلامه علی سیدنا محمد خاتم النبیین و علی آله و صحبه... امّا بعد فان القصیدة المسماة بالمقصد الجلیل نظم الاستاد جمال الدین».

انجام : «بل قد علمت مما سبق انقسامهما ایضا الی حالین و الله سبحانه و تعالی اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه و سلم».

نسخ؛ رساله اول محمد بن عبدالفتاح بن ابی الغیث المنزلی بلداً و الشافعی مذهباً، پنج شنبه ۷ شوال ۱۰۱۱؛ رساله دوم همو، دوشنبه ۲۰ ربیع الثانی ۱۰۱۱؛ رساله دوم مقابله و تصحیح شده؛ جلد : تیماج، سرخ.

۱۳٦ برگ؛ ۱٤×۱٦/٥ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [**ثبت ۸٦٥٦۹**].

(۱۳۵۹۸)

کلیات شمس الحقایق تبریزی = دیوان مولوی بلخی (شعر - فارسی)

از : جلال الدین محمد بن محمد بلخی رومی (۶۷۲ ق)

[**مجلس ۲۹۲/۲۶، ش ۷۸۰۹**].گزیده ای است از دیوان شمس تبریزی به همان ترتیب اصل.

آغاز نسخه :

ای بگفته بر دلم اسرارها ای برای بنده پخته کارها

چاره ای نبود بجز بیچارگی گرچه حیلت می کنیم و چارهها

انجام نسخه :

یا ربّ که چه پیدا و نهان آمده ام مانند دهان بهر دهان آمده ام

این جمله جهان قرارگه نیست مرا آری بنظاره جهان آمده ام

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۰]؛ برگ اول سر لوح مزدوج مذهب مرصع، تمام صفحات جدول مذهب مرصع؛ جلد : تیماج، سرخ.

۲۹۷ برگ؛ ۱۵×۲۴ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۸۶۵۷۰].

(۱۳۵۹۹)

شرح المقدمة الجزولية = شرح القانون (نحو - عربی)

از : ؟

شرح مفصلی است بر «المقدمة الجزولية» تألیف عیسی بن عبدالعزیز بن یللبخت بن عیسی یوماریلی جزولی (۶۰۷ ق)، که به «القانون» مشهور است.

«جزولی» این مقدمه را به صورت املا و تفسیرهایی بر «امالی زجاجی» بیان نموده و شاگردانش تحریر و تقریر نموده اند، چون این تدریس و تقریر چندین بار صورت گرفته، نسخه های موجود از این کتاب اختلاف زیاد دارند. شارح یکی از اهداف خود را در شرح حاضر جمع بین نسخه های متعدد این کتاب ذکر کرده، در اثنای شرح می گوید :

«فانا قد التزمنا فی هذا الشرح ان نجمع بین النسخ الموجودة من هذا الکتاب فانه کثیر

الاختلاف فانه كان يؤخذ عنه املاء تارة يزيد و تارة ينقص». «برگ ١٦ ر».

به همين دليل در اين شرح، شارح مكرر عبارت «قال رحمه الله فى النسخة المتاخرة» و «فى نسخة أخرى» را به كار مى برد. ترتيب مطالب كتاب مانند ترتيب «امالى زجاجى» است.

اين شرح مفصل بوده و با نقد و ايرادهاى فراوان و ذكر اقوال نحويون بصرى و كوفى همراه است. [**كشف الظنون ۱۸۰۰/۲**].

نسخه ديگرى از اين شرح در كتاب خانه مرعشى به شماره [۷٦۸۹] موجود است كه در فهرست [۷۲/۲۰] اشتباهاً به نام «شرح تصريف الملوكى» معرفى شده است.

نسخه حاضر از آغاز افتادگى دارد.

آغاز نسخه : «و اما الرفعة فاسم لها اذا دلت على معنى يحدث بعامل فخصوا الحركة».

انجام : «و لنقتصر على هذا القدر اقتصر عليه المصنف لئلا يخرج عن مقتضى الشرح و الله اعلم، جعل الله تعالى عملنا خالصا لوجهه... و صلى الله على محمد...».

نسخ؛ محمد بن محمد بن احمد بن داود، شب دوشنبه اواسط شعبان ٦٧٦؛ جلد : تيماج، زيتونى، ضربى، ترنج با سر، مجدول گرهى.

۸۵ برگ؛ ۲۰×۳۰ سانتى متر؛ ۳۵ سطر؛ [ثبت ۸٦۵۷۲].

(۱۳٦۰۰)

مجموعه

۱ ـ شرح قصيدة بانت سعاد «۲ پ ـ ۳۵ ر» **(عربى)**

از : جمال الدين ابراهيم بن محمد اميوطى لحمى (۷۹۰ ق)

تلخيصى است از شرح ابن هشام بر قصيده كعب بن زهير مشهور به قصيده بانت سعاد.

[**کشف الظنون ۱۳۳۰/۲؛ سزگین ۲۳۱/۲؛ اسعد افندی ش ۲۷۵۵**].

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین و صلواته و تسلیماته علی سیدنا محمد و آله و صحبه اجمعین هذا و قد قصدت ارشدك الله الی اقتطاف شیء من الزبد التی امتخضها».

انجام : «لا یکیع المبتدی عن النظر فی کلامه رضی الله عنه اذا تدرب علی هذا القدر و من الله یستمد التوفیق الی ارشد طریق و الحمدللّه...».

۲ ـ المثلثات «۳٦ پ ـ ٤۱ ر» **(شعر ـ عربی)**

از : ابوعلی محمد بن المستنیر قطرب نحوی (۲۰٦ ق)

ارجوزه ای ٦٤ بیتی است در بیان معانی سه گانه کلماتی که از نظر شکل هم سان هستند، اما حرف اول آن ها با سه حرکت فتح، کسر و ضم خوانده می شود و در هر صورت یك معنی خاص و مختلف دارد ولی با اعراب های مختلف معانی مختلف دارند.

[**فرهنگنامه های عربی به فارسی، ص ۲۰۹؛ سزگین ٦۲/۸ ـ ٦٤**].

آغاز :

یا مولعا بالغضب و الهجر و التجنب

جنك قد برح بی فی جده و اللعب

انجام :

«نظمت فی حبی له مثلثا لقطرب

اول ست و احرست یسقطان من اللغة تم».

نسخ؛ رساله اول علی بن زین الدین بن علی بن ابراهیم الشربینی بلداً الشافعی مذهباً، چهارشنبه ۱۹ شهرالله المحرم ۸۵۱؛ رساله دوم محمد بن داود بن علی بن منصور الآبی الشافعی، شعبان ۸۱۲؛ رساله اول مقابله و تصحیح شده؛ جلد : تیماج، مشکی، مجدول گرهی.

٤۱ برگ؛ ۱۳×۱۸ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [**ثبت ۸٦۵۷۳**].

(۱۳٦۰۱)

دیوان رشید وطواط (فارسی)

از : رشیدالدین محمد بن عبدالجلیل بلخی (۵۷۳ یا ۵۷۸ ق)

[مجلس ۲۳۱/۳ ـ ۲۳۲ و ۴۳۳/۸ و ۲۷۰/۱۳ و ۳۵۴/۱۷؛ منزوی ۲۶۰/۳؛ الذریعه ۱۲۷۰/۹؛ مشار، فارسی ۲۳۸۹/۲].

نسخه حاضر، قصائد، غزلیات و رباعیات شاعر را شامل است.

آغاز :

ای زمین را از رخت چون آسمان فرّ و بها بوسه را از لبت ملك زمین زیبد بها

یك زمانی زلف را زان روی چون مه باز کن تا زمین را بیش گردد ز آسمان فرّ و بها

انجام :

آن دست زنان و پای کوبان پیوست زین پیش که رستمی من از کوی تو مست

آن دستِ مرا کنون درآور در پای وان پای مرا کنون درافکن در دست

نستعلیق؛ بی کا، ذی حجّه ۱۰۱۸ (دو برگ اول نونویس)؛ اشعار در متن و حاشیه تحریر شده؛ چند برگ از اول و آخر نسخه وصالی شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۱۱۰ برگ؛ ۱۲×۲۳ سانتی متر؛ ۱۹ ـ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۶۵۷۶].

(۱۳٦۰۲)

مجموعه

۱ ـ دیوان عبدالواسع جبلی «۱ پ ـ ۹۹ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : بدیع الزمان عبدالواسع بن میر عبدالجامع جبلی (قرن ٦ ق)

[**مجلس ۳٦٥/۲٦، ش ۷۸۸٦/۸**]. نسخه حاضر بخشی از اشعار شاعر را شامل است.

آغاز :

یا صاحبی این الخبر زان سرو قد سیمبر کز عشق او گشتم سمر لب تشنه و خسته جگر

برکنده جان افکنده سر با کام خشك و چشم تر گردد ز غم زیر و زبر دنیا و دین و جان و تن

انجام :

از چرخ نصیب من گزند افتاد است در گردن دانشم کمند افتاد است

بخت من از آن چنین نژند افتاد است کین مایه همتم بلند افتاد است

۲ ـ دیوان سوزنی «۱۲٥ پ ـ ۲٦۱» **(شعر ـ فارسی)**

از : شمس الدین محمد بن علی سوزنی سمرقندی (٥٦۲ ق)

[**مجلس ۲٤٤/۳ و ۱٦۱/٦ و منزوی ۲۳٦٤/۳ و الذریعه ٤۷٦/۹**].

نسخه حاضر بخشی از اشعار شاعر را شامل است.

آغاز :

نور دین نور عین و مهر و وفا آفریده شده ز لطف و صفا

باب تو مهر چرخ مکرمت است تو هم از مهر زاده هم ز وفا

انجام :

همه یاران ز من بزرگ شدند من بماندم به چشم ایشان خرد

ای دریغا که من نه بتوانم خویشتن را یکی... در برد

نستعلیق؛ میرزا علی، رساله اول رجب ۱۲۷٤؛ رساله دوم ۱۲۷٤ [برگ ۱۸۸]؛ از برگ ۱۰۰ تا ۱۲٤ سفید مانده است؛ جلد : گالینگور، مشکی.

۲٦۲ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸٦٥۷٥].

(۱۳۶۰۳)

القوانین المحکمة (اصول فقه ـ عربی)

از : میرزا ابوالقاسم بن حسن گیلانی قمی (۱۲۳۱ ق)

[**مجلس ۳۷۵/۲۵، ش ۷۳۹۱**]. نسخه حاضر از اول کتاب تا اواسط عام و خاص را شامل است.

آغاز : «الحمدلله الذی هدانا الی اصول الفروع».

انجام نسخه : «... اختلفوا فی جواز تخصیص العام بمفهوم المخالفة».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [در زمان مؤلف]؛ در حاشیه تصحیح شده، در برگ های ۹۵ و ۹۶ حاشیه به امضاء «منه دام ظله العالی»؛ جلد : مقوا، عطف و گوشه تیماج.

۱۰۱ برگ؛ ۱۷×۲۱ سانتی متر؛ ۲۶ سطر؛ [ثبت ۸۶۵۷۷].

(۱۳۶۰۴)

کلیات ملکم خان ارمنی (فارسی)

از : ناظم الدوله میرزا ملکم خان ارمنی (۱۳۲۶ ق)

۱ ـ پولتیکهای دولتی «۱ پ ـ ۳۹ پ»

[**منزوی ۱۵۵۶/۲**].

آغاز : «پولتیك ایران چیست کشتی دولت کجا می رود در این دریا».

۲ ـ کتابچه غیبی = دفتر تنظیمات «۴۰ پ ـ ۵۹ ر»

[**منزوی ۱۶۵۹/۲**].

آغاز : «اشخاصی که شما را شناخته اند تأسف دارند که پیر شده اید ولی تأسف من در این است».

۳ ـ تنظیم لشکر و مجلس اداره «۵۹ پ ـ ۶۷ پ»

[منزوی ۱۵۸۳/۲].

آغاز : «پس از بیان این مسئله یك نكته عرض می كنم كه می توان گفت».

٤ ـ دفتر قانون «٦٨ ر ـ ٨٦ پ»

[منزوی ۱٦۰۸/۲].

آغاز : «طهران نسبت به تركستان كمال نظم را دارد ولی ایران نسبت به چهل دولت دیگر...».

٥ ـ دستگاه دیوان «٨٦ پ ـ ٩٣ ر»

[مجلس ٤٦٥/٢٦، ش ۷۹۷۹/۳؛ منزوی ۱٦۰٥/۲].

آغاز : «سؤال ایران نظم ندارد، بتوچه تو را از كجا باین شهرت ناظم ایران قرار داده اند».

٦ ـ پولتیك روس و انگلیس «٩٣ ر ـ ٩٥ پ»

[منزوی ۱٥٥٥/۲].

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

شكسته نستعلیق؛ سید ابوالقاسم، رساله اول ٥ جمادی الاخری ۱۳۰٦، رساله دوم ۱۲۸۹ دارالسلطنه تبریز، رساله سوم جمعه ۲٦ رجب ۱۳۰٦، رساله چهارم یكشنبه ٦ شعبان ۱۳۰٦، رساله پنجم ۳۰ رمضان المبارك ۱۳۰٦، رساله ششم شوال ۱۳۰٦؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول گرهی.

۹٥ برگ؛ ۱۷×۲۲ سانتی متر؛ ۱٥ سطر؛ [ثبت ۸٦٥۷۸].

(۱۳٦۰٥)

فصل الخطاب الابراهیمیة فی كشف عبارات الروضة البهیة (فقه ـ عربی)

از: ابراهیم بن محمد حسین بن مجدالدین بن سید علیخان مدنی شیرازی(حدود ۱۲٥٥ ق)

حاشیه ای است با عناوین «قوله ـ قوله» بر «الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة»

شهید ثانی. این حاشیه، مفصل و به صورت استدلالی برگزار شده است.

نسخه حاضر از اول حاشیه تا نیمه های کتاب الصلوة (حکم نماز خواندن اطفال) را شامل است.

نسخه دیگری از این کتاب در کتاب خانه ملی تربیت به شماره ٦٢ موجود است که شامل مباحث طهارت و صلاة است.

[**فهرست کتابخانه دولتی تربیت تبریز، کتب خطی، محمد نخجوانی ص ٥٧؛ الذریعه ٢٣٠/١٦**].

آغاز : «الحمدلله الذی نور قلوبنا بسراج منیر معرفته و صیر قرة عیوننا فی اصباح الشیعة بمصباح الشریعة... قوله کتاب هو مصدر ثالث لکتب کما فی المدارك اما باعتبار ما قاله بعض علماء التصریف...».

انجام : «بل المراد منه التعوید و المداومة علی افعال المکلفین و الغایة من التعوید المذکور ذلك فهو امر خارج عن المراد منه غایة له و الحمدلله ربّ العالمین».

نسخ خوانا؛ بی کا، بی تا [**قرن ١٣**]**؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، مشکی، مجدول گرهی**

١٢٧ برگ؛ ١٩/٥×٢٩/٥ سانتی متر؛ ٣٠ سطر؛ [**ثبت ٨٦٥٧٩**]**.**

(١٣٦٠٦)

مجموعه

١ ـ شرح المعلقات السبع «١ ر ـ ١٨ پ» **(ادبیات ـ عربی)**

از : ابوعبدالله حسین بن احمد زوزنی (٤٨٦ ق)

[**مجلس ١٠٧/٢٥، ش ٧٠٩٩**]. نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد و آغازش با آغاز آن نسخه برابر است.

انجام : «ثمّ لمّا نقل بالهمزة الی باب الافعال قصر الی الوصول الی المفعول به و هذا عکس القیاس المطرد لأن مالم یتعد الی المفعول فی الاصل تعدی الیه».

ـ برگ های «۱۹ ر ـ ۲٤ پ» سفید است.

۲ ـ حاشیه معالم الدین «۲۵ ر ـ ۱٤٤ پ» **(اصول فقه ـ عربی)**

از : ؟

حاشیه ای است با عناوین «قوله ـ قوله» بر «معالم الدین» شیخ حسن عاملی.

نسخه حاضر از آغاز مبحث «وضع» تا آخر «الامر بالامر» را شامل است و از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز : «ثم الوضع یحتمل ان یکون علی وجه الارتجال او النقل ثمّ کان واحد».

انجام : «و القول بان الامر یطلق علیهما فیکون مشترکا بینهما ممنوع فی صیغة الامر».

۳ـ قصیده ابن عمید در مورد غلامی که بر سرش سایه انداخته بود«۱٤٥پ ـ۱٥۳ر»**(عربی)**

از : ابن عمید محمد بن حسین عمید (۳٦۰ ق)

رسائل ابن عمید در جلد ۷۱/۲٦، ش [۷٥۷۷] معرفی گردید.

آغاز :

و اعجب من ذا انها فی اکفهم تأجّج نار والاکف یجور

کانما الخال تحت القرط فی عنق بدی لنا من محیّا جل من خلقا

انجام :

ورائها افرح حمر حواصلها فلا الی شجر تَاوی و لا ماء

٤ ـ شعری از قطری بن الفجاءة «۱٥۳ پ» **(عربی)**

٥ ـ مغنی اللبیب «۱٥٤ ر ـ ۲۰٥ پ» **(نحو ـ عربی)**

از : جمال الدین عبدالله بن یوسف معروف به ابن هشام (۷٦۲ ق)

[**مجلس ۱٦٤/۲٥، ش ۷۱٥٥**]. نسخه حاضر بخشی از باب دوم و سوم را شامل است.

آغاز نسخه : «إنّ للتفصيل نحو الناس رجلان رجل اكرمته و رجل اهنته و قوله...».

انجام نسخه :

«تناغى غزالاً عند باب ابن عامر و كحل ماقيك الحسان باثمد

و استدل الصفار بهذا البيت و بقوله و قائلة خولان».

٦ ـ حاشية البهجة المرضية «۲۰٦ ر ـ ۲۲۹ ر» **(نحو ـ عربی)**

از : ؟

حاشیه ای است استدلالی با عناوین «قوله ـ قوله» بر کتاب «البهجة المرضية فی شرح الالفية» جلال الدين سيوطی.

نسخه حاضر از اول حاشیه تا «نون المخففة من المثقلة» را شامل است.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمين و الصلوة... قوله بسم الله اقول ههنا اشكال مشهور».

انجام نسخه : «و الجمهور اوّلوا الآية ای كالجمع الذی خاضوا انتهی، قوله من اللغات ای اللغات الاربعة».

نستعلیق و نسخ؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۳]؛ (رساله ششم به خط مؤلف)؛ بخشی از عناوین شنگرف؛ رساله دوم و ششم در حاشیه تصحیح شده، رساله پنجم با حواشی مختلف، رساله ششم با حواشی به امضاء «منه»؛ بعضی از عبارات رساله ششم خط خورده و تغییر داده شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۲۲۵ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۸٦۵۸۱].

(۱۳٦۰۷)

مجموعه

۱ ـ احادیث منظوم «۱ ر ـ ٦ ر» **(حدیث ـ فارسی و عربی)**

از : ؟

در این رساله بیست و دو حدیث از کلمات قصار حضرت پیامبر(ص) به ترتیب حروف آغاز حدیث جمع آوری و هر کدام با یك رباعی به فارسی ترجمه شده است.

آغاز : «الحمدلله العالم الخبير السميع البصير العلی الكبير الواحد بلانظير... قال رسول الله(ص) : الراحمون يرحمهم الرحمن ارحموا من فی الارض

هر که رحمت کند بر اهل زمین ز آسمان رحمتش نثار کنند

کهترانرا بزرگ دار همه تا خطابت بزرگوار کنند».

انجام : «الید العلیا خیر من الید السفلی

دست بالا ز دست زیر بهست بشنو از عاقلی و داننده

گفت سید که دست بخشنده بهتر است از ید ستاننده».

۲ ـ نظم صد کلمه امیرالمؤمنین «٦ پ ـ ۱۸ پ» **(حدیث ـ فارسی و عربی)**

از : عادل خراسانی (قرن ۱۰ ق)

شاعر، صد کلمه امیرالمؤمنین(ع) را که جاحظ جمع آوری کرده، هر کدام را در یك رباعی به نظم کشیده است. در نسخه حاضر ترجمه ها در لابه لای سطور و زیر احادیث نوشته شده است.

[**مجلس ١٤/٦؛ الذریعه ١١٢/٤ و ٦٦٣/٩؛ منزوی ١٦٤٣/٢ و ٢٩٨٧/٤**].

آغاز :

«بهترین هر کلام ای نور چشم مردمان هست نام خالق بسیار بخش مهربان

حدیث اول : لو کشف الغطاء ما ازددت یقیناً

حال خلد و جحیم دانستم به یقین آنچنان که می باید».

انجام نسخه : «الحاسد مغتاظ علی من لا ذنب له

هست مرد حسود خشم آلود بر کسی کو نکرد هیچ گناه

نعمت خلق دید و نتواند رنجه باشد ز اصطناع اله».

ثلث زیبا (احادیث به خط جلی)؛ محمود بن احمد الرغا، بی تا؛ تمام صفحات جدول مذهب؛ احادیث و ترجمه منظوم آن داخل جدول زرین، در برگ اول شمسه مذهب الوان؛ تمام برگ های نسخه در وسط اوراق جدید وصالی شده؛ بدون جلد.

۱۸ برگ؛ ۱٦×۲۲ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸٦٥٨٤**].

(۱۳٦۰۸)

دیوان فرقتی کاشانی (شعر - فارسی)

از : ابوتراب بیگ بن میرزا علی فرقتی انجدانی کاشانی (۱۰۲٦ یا ۱۰۲۷ ق)

دیوان قصاید و غزلیات و قطعات شاعر است که در اشعارش «فرقتی» تخلص می کند.

[منزوی ۲٤٦٤/۳؛ دانشگاه ۱۲۷۰/۹ و ۲۷۳۳/۱۲؛ الذریعه ۸۲٤/۹].

آغاز :

یکی اعجاز پیر می فروش اینست ای زاهد که می آرد برون از چوب خشکی آتش تر را

قدت طوبیست روی جنّت و لعل لبت کوثر همانا کرده حسنت آشکارا روز محشر را

انجام :

کفار و اسیر بت بیجان گشتن زهاد و بگرد سرّ ایمان گشتن

حاجی و ره کعبه و حیران گشتن ما و سر کوی یار و حیران گشتن

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ در برگ اول نسخه یادداشتی از شیخ جابری در مورد شاعر این دیوان؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، ترنج با سر، مجدول گرهی؛ نام جلدساز به شکل مهر بیضوی به سجع «محمد مرجع ۱۳۱۲ » در داخل سر ترنج.

۸۲ برگ؛ ۸×۱۵ سانتی متر (قطع پالتویی)؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸٦۵۸۳].

(۱۳٦۰۹)

جنگ اشعار (فارسی)

جنگی است شامل قصاید و غزلیات فارسی، در توحید، موعظه و مدح چهارده معصوم(ع). در این جنگ که در قرن نهم تنظیم شده، اشعار شاعران گم نامی درج شده که در جایی معرفی نشده اند؛ چون شعر آن ها در مدح اهل بیت(ع) است، می توان یقین

نمود که همه آن ها مذهب شیعه امامیه داشته اند.

اوراق نسخه در صحافی جابه جا گردیده و آسیب جبران ناپذیری به آن وارد شده است.

فهرست موضوعات اشعار و نام شاعرانی که شعرشان در این جنگ ذکر شده عبارت است از :

۱ ـ فی التوحید، افجنگی «۱ ر ـ ۲ پ»

۲ ـ نصیحت، ابن سراجی «۳ ر ـ ۵ ر»

۳ ـ نصیحت، ثنایی «۵ ر ـ ۵ پ»

٤ ـ فی ا لنعت، از : طوطی که در تبریز سروده است. «۵ پ ـ ۹ پ»

۵ ـ فی النعت، جمال آملی «۹ پ ـ ۱۱ ر»

٦ ـ فی النعت، ؟ «۱۱ ر ـ ۱۱ پ»

۷ ـ فی نعت حضرت مصطفی(ص)، درویش سلطان ابن غیاث «۱۳ ر ـ ۱٤ ر»

۸ ـ روایت از جابر انصاری، توحیدی «۱٤ ر ـ ۱۷ ر» در آن می گوید :

مه صومم ز هجرت بود صاد و لام و جیم آندم که شد منظوم این درها ز بحر دل چنین غرا

(۷۳۳ ق)

۹ ـ در نصیحت، افجنگی «۱۷ ر ـ ۱۸ پ»

۱۰ ـ فی منقبت شاه مردان، افجنگی «۱۸ پ ـ ۲۰ پ»

۱۱ ـ فی التوحید، سلیمی «۲۰ پ ـ ۲٤ ر»

۱۲ ـ حکایت جرجیس نبی(ع) «۲٤ پ»

۱۳ ـ در شکایت فلك، راهب «۲۵ پ»

۱٤ ـ فی التوحید «۲۷ پ»

۱۵ ـ فی المنقبت «۲۸ پ»

۱٦ ـ فی التوحید، ابوالقاسم «۲۹ ر»

۱۷ ـ ولایت نامه شاه مردان، حسن «۳۰ ر»

۱۸ ـ فی المنقبت «۳۱ ر»

۱۹ ـ منقبت، ادهمی «۳۱ پ»

۲۰ ـ فی المنقبت «۳۲ پ»

۲۱ ـ ولایت نامه «۳۳ پ»

۲۲ ـ فی المنقبت، شمس الدین «۳٤ ر»

۲۳ ـ فی المنقبت، سنجری «۳٤ ر»

۲٤ ـ فی التوحید، جلال جعفری «۳٦ ر»

۲۵ ـ منقبت، تقی «۳۷ پ»

۲٦ ـ فی المنقبت «۳۸ ر»

۲۷ ـ معجزات حضرت مصطفی و پنج مسئله اعرابی از شاه ولایت «٤۳ ر»

۲۸ ـ وفات نامه حضرت فاطمه خاتون خیرالنساء(ع) «٤٦ پ»

۲۹ ـ قصه سلطان خراسان و زهر دادن و شهادت آن حضرت «٤۸ ر»

۳۰ ـ نعت مصطفی(ص)، برهان «۵۳ پ»

۳۱ ـ حکایت برق دیو و بند بر گردن او از دست شاه مردان، ناطق شیرازی «۵۳ پ»

۳۲ ـ فی المنقب، غیاثا «۵۵ ر»

۳۳ ـ منقب شاه مردان، مولانا رومی «۵٦ ر»

۳٤ ـ حکایت قلبان پادشاه که مبغض ولایت بود، کمال فارسی «۵۷ پ»

۳۵ ـ فی منقبت الائمة(ع)، علی حجازی «٦۰ ر»

۳٦ ـ فی التوحید، شمسك «٦۱ پ»

۳۷ ـ ولایت نامه شاه مردان، حمزه کوچك «٦٤ پ»

۳۸ ـ ولایت نامه شاه مردان، عصمت «٦۵ پ»

۳۹ ـ منقبت شاه مردان، ابن حسن «٦۸ ر»

٤٠ ـ فی التوحید، عطار (دو قصیده) «٦٨ ر»

٤١ ـ فی توحید باری تعالی، جمال ساوجی «٧١ پ»

٤٢ ـ مناجات، عطار «٧٢ ر»

٤٣ ـ اسامی اجداد حضرت مصطفی(ص)، عارف «٧٣ ر»

٤٤ ـ فی نعت مصطفی(ص)، حافظ (غیر از حافظ شیرازی) «٧٤ ر»

٤٥ ـ منقبت شاه مردان، جوالیقی «٧٥ پ»

٤٦ ـ فی نعت مصطفی، بدر جاجرمی «٧٦ ر»

٤٧ ـ فی التوحید، ابن غیاث «٧٧ ر»

٤٨ ـ معجزات حضرت مصطفی و مهمانی جابر رفتن و قتل فرزندان، سلیمی «٧٧ پ»

٤٩ ـ ولایت نامه شاه مردان و جواب مسئله قیصر گفتن، ثنایی «٨٠ ر»

٥٠ ـ قصه شیر مست، ثنایی «٨٣ ر»

٥١ ـ سؤال نامه «٨٣ پ»

٥٢ ـ نصیحت، سلیمان «٨٦ ر»

٥٣ ـ حکایت پادشاه و دخترش «٨٩ پ»

٥٤ ـ حکایت گلخن مفلس «٩٢ پ»

٥٥ ـ حکایت ملك شاه در اصفهان، مسیب «٩٣ ر»

٥٦ ـ حکایت زن جادوگر که در کشمیر بود، محمود «٩٥ ر»

٥٧ ـ نصیحت نامه «٩٦ ر»

٥٨ ـ منقبت شاه مردان، غیاث «٩٨ ر»

٥٩ ـ فی توحید باری تعالی «١٠٠ ر»

٦٠ ـ دیوان جنید (منتخب) «١٠١ ر»

بخشی از غزلیات شاعر است با تخلص جنید.

٦١ ـ اشعار قاسم «١١٥ ر»

٦٢ ـ مناجات، حسین «١١٦ ر»

٦٣ ـ اشعار آذری «١١٦ پ»

٦٤ ـ شعر جنید «١١٧ ر»

٦٥ ـ روایت داود نبی «١١٨ ر»

٦٦ ـ اشعار مولای رومی «١٢٣ ر»

٦٧ ـ شعر ناطقه «١٢٣ ر»

٦٨ ـ حکایت بوذرجمهر «١٢٣ پ»

٦٩ ـ صلوات نامه «١٢٤ ر»

٧٠ ـ فی التوحید، ثنایی «١٢٤ ر»

٧١ ـ فی التوحید، سعدی «١٢٤ پ»

٧٢ ـ فی التوحید، قوامی «١٢٥ ر»

٧٣ ـ بحر طویل در مدح ائمّه(ع)، نقی «١٢٦ پ»

آغاز : «برو ای عاشق شوریده سر گشته سودایی شیدایی سرمست ازین عالم پرفتنه و آشوب بشو دست».

٧٤ ـ بحر طویل در وصف یار، ناظمی «١٢٧ پ»

آغاز : «ای صبا یك سحری رو به سرکوی نگار من و برگو ز من دلشده آن دلبر بی مهر و وفا را».

٧٥ ـ بحر طویل در وصف یار، احمد سنجی «١٢٨ ر»

آغاز : «گوش و هوش و دل و جان و خرد و خاطر و فهم و نظر و دانش و بینش همه جمع آر».

٧٦ ـ بحر طویل در وصف یار، علی سوخته «١٢٨ پ»

آغاز : «برو ای باد بگو دلبر سنگین دل بد عهد بلاجوی ستم کار».

٧٧ ـ بحر طویل در وصف یار، ناظمی «١٢٨ پ»

آغاز : «ای برادر مرو اندر پی نفس سگ جفاکار بدآموز خدا را همچو مردان بکن».

۷۸ ـ بحر طویل در وصف یار، ابن غیاثا «۱۲۹ ر»

آغاز : «ای اصل اسما فرعت مسما الا و نعما جان و دل ما».

۷۹ ـ فی المنقبت «۱۲۹ پ»

۸۰ ـ اشعار جنید «۱۳۳ ر»

۸۱ ـ حکایت «۱۳٤ ر»

۸۲ ـ مذمت «۱۳٦ ر»

۸۳ ـ حکایت بنای مشهد مقدس علی(ع)، جنید «۱۳٦ پ»

۸٤ ـ اشعار جنید، آذری، عصمت، قاسم «۱۳۹ پ»

۸۵ ـ فی التوحید، سلیمی «۱٤۱ ر»

۸٦ ـ صلوات نامه، سلیمی «۱٤۲ ر»

۸۷ ـ ولایت نامه امیرالمؤمنین و دست بریدن، مولوی «۱٤۳ ر»

۸۸ ـ اشعار جنید «۱٤٦ ر»

۸۹ ـ منقبت اهل بیت، احمدی «۱٤۷ ر»

۹۰ ـ حکایت مارگیر «۱۵۰ ر»

۹۱ ـ حکایت شبلی «۱۵۰ پ»

۹۲ ـ اشعار مولای رومی «۱۵۱ ر»

۹۳ ـ ولایت نامه شاه مردان، حسام «۱۵۵ ر»

۹٤ ـ اشعار، جنید «۱۵٦ ر»

۹۵ ـ اشعاری از : عماد، ناطق، اوحدی، سعدی، سنایی، مولوی «۱۵۹ ر»

۹٦ ـ اشعار جنید «۱٦٤ ر»

۹۷ ـ اشعار کمال فارسی «۱۷۲ ر»

۹۸ ـ اشعار شمس تبریزی «۱۷۸ ر»

۹۹ ـ اشعار حسن کاشی «۱۸۲ ر»

۱۰۰ ـ اشعار عیلانی «۱۸٦ ر»

۱۰۱ ـ اشعاری از : سعدی، خاقانی، حافظ، شمس تبریزی، سیدعلی، سنایی، خواجو، مغربی، مولوی رومی «۱۸٦ پ ـ ۳۲۸ پ»

آغاز جنگ :

علم غیبی کس نمی داند بجز پروردگار گر کسی گوید که من دانم ازو باور مدار

مصطفی هرگز نگفتی تا نگفتی جبرئیل جبرئیلش هم نگفتی تا نگفتی کردگار

انجام جنگ :

سالکان ره او را ز سر صدق یقین نور مهرش عوض شمع درفشان آمد

هر دو عالم ز طفیلش رقم هستی یافت خون فطرت بحق جد تو مهمان آمد

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف و زرین و لاجوردی، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی؛ تمام اوراق نسخه در وسط برگ های جدید وصالی شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج مذهب با سر با نقش گل و بلبل، مجدول مذهب.

۲۳۸ برگ؛ ۱٦/۵×۲۵/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸٦۵۸۵].

(۱۳٦۱۰)

جنگ صفی یزدی (فارسی)

از : صفی قلی بیگ بن محمد علی بیگ یزدی (قرن ۱۱ ق)

مؤلف از ادیبان و حاکمان عصر صفوی و از طرف شاه عباس، وزیر یزد بوده است.

او در اشعارش به «صفی» تخلص می کند. شرح حال وی در فرهنگ سخنوران ص ۳٤۰ و لغت نامه دهخدا، مادّه «صفی قلی بیگ» ذکر شده است. او در این جنگ مطالبی از معاصران و متقدمان خود به نظم و نثر جمع آوری نموده و در ضمن آن اشعاری از خود نیز آورده است.
هم چنین در آن، ماده تاریخ هایی را که خود سروده، درج نموده است که

از آن ها ارتباط وی با دانشمندخان(۱) ـ از اُمرای هند ـ روشن می گردد. این ماده تاریخ ها در سال های ۱۰۷۸ و ۱۰۸۱ سروده شده است.

این جنگ مفصل بوده و نسخه حاضر طبق برگ شمار اصل، از برگ ۱۵٤ تا ۲٤٤ را شامل است. هم چنین در آن مطالبی بعداً اضافه شده است.

فهرست مطالب موجود در این جنگ بدین ترتیب است :

۱ ـ **اشعاری** از زرگر اصفهانی(۲) به خط عبدالمطلب کنی تحریر شده در ۸ جمادی الثانی ۱۲۷۹ «۱ ر ـ ۲ پ».

۲ ـ **نان و حلوا** «۳ ر ـ ۹ ر» (مثنوی ـ فارسی)

از : شیخ بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ ق)

به شماره [۱۳۱۵۸/۱٤] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است. در پایان نسخه حاضر چند بیت از شیخ بهایی در مدح این مثنوی ذکر شده است.

۳ ـ **دوازده امام = اثناعشریه** «۹ ر» (عربی)

از : مؤلف پیشین

چند بیت است در درود و ثناء بر ائمه(ع)

آغاز :

سلام الله علیکم اهل بیت العصمة

٤ ـ **دوازده امام منظوم = صلواتیه** «۹ ر» (عربی)

از : ؟

آغاز :

بحبیب حسبی و حسیب نسبی و طبیب ادبی و لبیب نجبی

۱ـ گویا همان «نعمت خان عالی» مشهور به دانشمندخان صاحب تفسیر نعمت خانی.

۲ـ در فرهنگ سخنوران ص ۲٤۷ دو شاعر با این نام ذکر شده : آقا محمد حسن زرگر اصفهانی (متوفای ۱۲۷۰ ق)، شیخ نجیب الدین رضا زرگر اصفهانی تبریزی (متوفای ۱۰۸۰ ق) و اشعار مذکور متعلّق به یکی از این دو شاعر است.

۵ ـ دوازده امام منظوم «۹ پ» (عربی)

از : ؟

ذی شرف مشرف ذی ظفر مظفر ذی خطر مخطر ذی کرم مکرم

٦ ـ دوازده امام منظوم «۹ پ» (عربی)

از : ؟

آغاز :

الهی بنبی عربی و رسول مدنی و اخیه اسدالله مسمی بعلی

و بزهراء بتول و بام ولدتها و بسبطیه و شبلیه هما نجل زکی

۷ ـ تفسیر کوتاه سوره حمد «۹ پ» (عربی)

منسوب به : فخرالدین محمد بن عمر رازی (٦۰٦ ق)

تمامی این تفسیر چنین است : «الحمدلله الذی قدرنا فی سوابق علمه بالفضل و الاحسان ربّ العالمین ربنا فی دارالدنیا بنعیم الالوان الرحمن علینا فی السکرات بالبشارة و الامان الرحیم علینا فی القبور بین الحیات و الدیدان مالك یوم الدین یحکم فیه بالعدل و الاحسان، ایاك نعبد عبادة العبود فی کلّ حین و اوان و ایاك نستعین علی جمیع الاعداء من النفس و الشیطان اهدنا الصراط المستقیم للاستعانة علی الایمان صراط الذین انعمت علیهم علی طریق الجنان غیرالمغضوب علیهم ولاالضالین من البدع و العصیان».

۸ ـ **خطبه** شیخ علاءالدین محمد بن استاد صاحب جنگ «۹ پ ـ ۱۰ پ» (عربی)

در این خطبه، مؤلف اسامی ۱۱٤ سوره قرآنی را به ترتیب سور درج نموده است.

آغاز : «الحمدلله الذی فتح بفاتحة کتابه ابواب الرحمة علی المؤمنین و جعل ذبح بقرة بنی اسرائیل عبرة للعالمین و فضل آل عمران علی العالمین خلق النساء شهوة للرجال».

۹ ـ خطبه نکاح انشای میرمحمدباقر داماد حسینی «۱۰ ر» (عربی)

آغاز : «الحمدلله مرصع عُقَدِ عَقدِ عروس الفلك باللؤلؤ اللالاء و مزینَ اجنحة طاوس الملك بالحمراء و الخضراء».

۱۰ـ **چند حدیث نبوی** در احوال زنان،خطبه نکاح برای ثبت در قباله نکاح«۱۱ر-۱۱پ»

۱۱ ـ **فایده** در دیدن ماه های نو، دعای رؤیت هلال «۱۱ پ»

۱۲ ـ **ساعات استخاره**، طریق استخاره، کیفیت استخاره تسبیح، کیفیت استخاره ذات الرقاع « ۱۱ پ ـ ۱۲ ر»

۱۳ ـ **دعا** برای قضای حاجات، ابدال هفت گانه روی زمین « ۱۲ پ»

۱٤ ـ **فال نامه** امیرالمؤمنین(ع) و فال نامه امام صادق(ع) و طریق دانستن آمدن و نیامدن مسافر از سفر «۱۳ ر»

۱۵ ـ **فصل** فی معرفة الاکتاف من کتاب فرخ نامه جمالی(۱) «۱۳ ر ـ ۱٤ ر» (فارسی)

۱٦ ـ **غالب و مغلوب** «۱٤ ر ـ ۱٤ پ» (فارسی)

منسوب به : ارسطو

[**مجلس ۳۱/۱۰؛ سپهسالار ۳٤٦/۵؛ منزوی ۳۳۰/۱**].

آغاز : «بسمله اما بعد این رساله ای است مشهور به رساله غالب و مغلوب که فیلسوف زمان ارسطاطالیس حکیم از برای پادشاه عدیم المثال اسکندر ذوالقرنین ساخته و پرداخته».

۱۷ ـ **اظهار مضمر**(۲) «۱٤ پ» (شعر ـ فارسی)

از : ترکمان

۱۸ ـ **اظهار مضمر** «۱۵ ر» (شعر ـ فارسی)

از : میر قطب الدین حیدر اردکانی

۱ـ الذریعه ۱۵۷/۱٦.

۲ـ «اظهار مضمر» نزد بلغا آن است که شعری گفته شود بر وجهی که از حروف کلامی مخصوص، و یا از جمله حروف تهجی، هر چه شخصی در ضمیر خود گیرد، چون مصراع مصراع یا بیت بیت آن شعر بخوانند و از آن شخص پرسند که آن حرف در این جا هست و یا نه، و آن کس معین نماید معلوم شود که کدام حرف است، موافق قاعده ای که مقرّر کرده اند. «لغت نامه دهخدا، ماده اظهار».

۱۹ ـ اظهار مضمر «۱۵ ر» (شعر ـ فارسی)

از : قطب الدین خسروشاه

۲۰ ـ مطالب متفرقه : معمای فقهی منظوم، طریق معرفت غالب و مغلوب، اشعاری از : سحابی و صفی قلی بیك (جامع جنگ) و آخوند معزا و مولانا مؤمن خسروی، از منشآت میرزا جعفر وزیر، چند معما، مطلبی از قواعد شهید، مناجاتی به زبان یونانی، سه قلم خطوط غریبه، از منشآت امیرمحمد صالح «۱۵ ر ـ ۱٦ ر»

۲۱ ـ قسمت نامه میراث فهمی «۱۷ ر» (مثنوی ـ فارسی)

از : ملا محمد تهرانی معروف به فهمی رازی (قرن ۱۰ ق)

[**الذریعه ۸۲/۱۷؛ دانشگاه ۲۲٤۵/۱۱؛ منزوی ۳۰۳۷/٤**].

آغاز :

زیبا هر آنچه مانده ز بابا از آن تو بد ای برادر از من و زیبا از آن تو

۲۲ ـ دو غزل از حافظ شیرازی به خط قربانعلی تحریر در ۱۲۳۵ «۱۷ پ ـ ۱۸ ر»

۲۳ ـ شعری از حسینقلی فرزند حاج رجبعلی که در شوال ۱۳۰۹ نوشته است «۱۸ پ»

۲٤ ـ دیباچه بیاض «۱۹ ر» (فارسی)

از : ؟

آغاز :

این نادره مجموعه اقسام سخن گلهای گلاب را بود چون گلشن

۲۵ ـ قضا و قدر «۱۹ پ ـ ۲۲ پ» (مثنوی ـ فارسی)

از : محمدقلی سلیم تهرانی (۱۰۵۷ ق)

به شماره [۱۳٤٦۳/۳٦] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آغاز آن نسخه برابر است.

۲٦ ـ مثنوی شیر و نهنگ «۲۲ پ ـ ۲۳ پ» (فارسی)

از : مظفر(۱)

۱ـ در فرهنگ سخنوران ص ٥٤٨ و ٥٤٩ چند شاعر با تخلص مظفر معرفی شده است.

آغاز :

در سفر ... ز بخت سعید دیده به دیدار حکیمی رسید

ریخته معنی یونان زمین سرمه کش دیده عین الیقین

۲۷ ـ مثنوی واهب، از : مستوفی متخلص به واهب «۲۳ پ» (فارسی)

۲۸ ـ مثنوی درد دست، از : میرزا حسین «۲۳ پ ـ ۲۵ پ» (فارسی)

آغاز :

چمن پیرای گلزار غم و درد سرشك گوشه چشم غریبان

۲۹ ـ قضا و قدر «۲۵ پ ـ ۲۶ ر» (مثنوی ـ فارسی)

از : رکن الدین مسعود کاشانی معروف به مسیح و رکنا (۱۰۶۶ ق)

[**مجلس ۲۹/۸؛ دانشگاه ۳۶۹۶/۱۴؛ الذریعه ۱۴۶/۱۷؛ منزوی ۳۰۴۳/۴**].

آغاز :

شنیدم روزی از پاکیزه رائی سرای عافیت را کدخدائی

۳۰ ـ مثنوی شکست دست «۲۶ ر ـ ۲۷ ر» (فارسی)

از : ابوطالب کلیم کاشانی (۱۰۶۱ یا ۱۰۶۲ ق)

[**مجلس ۴۲۰/۸؛ دانشگاه ۳۸۸۹/۱۴؛ رضوی ۵۸۹/۷؛ منزوی ۳۱۳۲/۴**].

آغاز :

کیم من داغداری از زمانه بهر داغی خدنگی را نشانه

۳۱ ـ قحطیه = وصف قحط هند «۲۷ ر ـ ۲۸ ر» (مثنوی ـ فارسی)

از : شاعر پیشین

به شماره [۱۳۴۷۲/۱۶] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آغاز آن نسخه برابر است.

۳۲ ـ قحطیه = وصف قحط هند «۲۸ ر ـ ۲۹ ر» (مثنوی ـ فارسی)

از : محمد قلی سلیم تهرانی (۱۰۵۷ ق)

[**ملك، تهران ۱۲۳/۹، ش ۶۰۵۳/۱۱؛ رضوی ۲۷۴/۷؛ منزوی ۳۲۹۸/۴**].

آغاز :

شد از فعل بد غماز چو مشك جهانی را داغ آخر از آن خشك

۳۳ ـ وصف اسب «۲۹ ر ـ ۲۹ پ» (مثنوی ـ فارسی)

از : شاعر پیشین

آغاز :

مرا تا افکند هر روز جایی نصیبم کرد گردون بادپایی

۳٤ ـ حمارنامه وحشی «۲۹ پ ـ ۳۰ ر» (مثنوی ـ فارسی)

از : مولانا کمال الدین وحشی بافقی (۹۹۱ ق)

[منزوی ۲۷۷٤/٤ که نسخه ای از آن را در کتابخانه امیرالمؤمنین نجف اشرف به شماره ۱٦۳٤ معرفی نموده است].

آغاز :

بود سفیهی به سفاهت علم ساخته محکم به جهالت قدم

۳۵ ـ حمارنامه وحشی «۳۰ ر» (مثنوی ـ فارسی)

از : شاعر پیشین

این مثنوی غیر از مثنوی سابق شاعر است.

آغاز :

چون از سپهر خسرو سیاره بست بار به عزم ره بلاشه حماری شدم سوار

۳٦ ـ حمارنامه صفی قلی بیگ «۳۰ ر ـ ۳۰ پ» (مثنوی ـ فارسی)

از : صفی قلی بیك بن محمد علی بیگ یزدی (جامع جنگ) (۱۰٦٦ ق)

آغاز :

دوش بستم کمر به عزم سفر تا زدایم ز سینه زنگ حضر

۳۷ ـ مثنوی وصف اسب «۳۰ پ ـ ۳۱ ر» (فارسی)

از : ابوطالب کلیم کاشانی (۱۰٦۱ یا ۱۰٦۲ ق)

این مثنوی غیر از مثنوی تعریف اسب شاعر است که در [منزوی ۳۱۳۲/٤ و ۳۲۹٦] معرفی شده است.

آغاز :

خدایگانا اسبی که داده به کلیم ز ناتوانی هرگز نرفته رو به نسیم

۳۸ ـ مثنوی وصف اسب «۳۱ پ ـ ۳۲ ر» (فارسی)

از : خواجه عصمت فرزند خواجه مسعود بخارائی (۸٤۰ ق)

آغاز :

روزی به بارگاه سلیمان روزگار رفتم که قبله ای به از آن آستان نبود

۳۹ـ اشعاری از: زلالی«۳۲ر ـ ۳۲پ»،کوثری «۳۲پ»،واعظ قزوینی«۳۳ر ـ ۳۳پ»؛ صائب تبریزی «۳۳ پ ـ ٤۱ ر».

٤۰ ـ رباعیات از شعرای زیر :

سحابی «٤۱ ـ ۵۳ ر»، مولا محمد علی شیرازی مشهور به صوفی «۵۳ ر»، کمال اسماعیل خلاق المعانی «۵۳ ر ـ ۵٤ ر»، میرمغیث محوی «۵٤ ر ـ ۵٤ پ»، عارف رومی «۵٤ پ»، مجذوب تبریزی «۵٤ پ»، بابا افضل کاشی «۵٤ پ ـ ۵۵ پ»، میرزا اسماعیل متخلص به غفلت «۵۵ پ»، مرحوم ملا محسن یزدی «۵۵ پ»، میرصوتی «۵۵ پ»، حکیم عمر خیام «۵٦ ر ـ ۵۷ پ»، میرزا ابوتراب متخلص به فطرت «۵۷ پ»، الله قلی بیك «۵۷ پ»، میرزا جعفر وزیر «۵۷ پ».

٤۱ ـ رباعیات پدر کاتب جنگ محمد ظهیر صفی «۵۷ پ ـ ۵۸ پ ».

٤۲ ـ رباعیات صفی قلی بیگ (جامع جنگ) «۵۸ ـ ٦۱ پ» در ضمن این رباعیات، رباعیی است که مؤلف در تولد فرزند نصیر در ۱۰۸۱ ق سروده است.

٤۳ ـ حسن و عشق = صحت و مرض «٦۲ ر ـ ٦٦ ر» (عرفان ـ فارسی)

از : محمد بن سلیمان فضولی بغدادی (۹۷۰ ق)

به شماره [۱۳٤۷۷] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آغاز آن نسخه برابر است.

٤٤ ـ **سیر العباد الی المعاد** «٦٦ پ ـ ٦٩ پ» (مثنوی عرفانی ـ فارسی)

از : حکیم مجدود بن آدم سنایی غزنوی (قرن ٦ ق)

به شماره [۱۳٤۷۱] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٤٥ ـ **اشعاری از صفی یزدی** (جامع جنگ) «۷۰ ر ـ ۷۹ ر» (فارسی)

از : صفی قلی بیگ بن محمد بن علی بیگ یزدی متخلص به صفی (قرن ۱۱ ق)

اشعاری شامل رباعیات، غزلیات و چند مادّه تاریخ است. شاعر در اشعارش به «صفی» تخلص می کند. در این بخش اشعاری در این موضوعات به چشم می خورد :

تاریخ بنای عمارت دانشمندخان در جهان آباد هندوستان در سال ۱۰۷۸، تاریخ خرید دولت سرای اسماعیل بن دانشمندخان که سال ۱۰۸۱ در یزد خریده بود. ولادت فرزند مؤلف به نام محمد، تاریخ رسیدن غلام بچه ای که دانشمندخان برای مؤلف فرستاده بود، تاریخ آزادی غلام، تاریخ گلیمی (فرش) که توسط فرزند دانشمندخان برای مصلای عتیق وقف نموده بود، تاریخ تعمیر مسجد توسط دانشمندخان در سال ۱۰۸۱، تاریخ فرش مسجد، اشعاری که مؤلف در حضور دانشمندخان سروده است.

٤٦ ـ **یك دوبیتی** از میرزا محمد نعیما که برای میرزا محمد علی صاحب اختیار گفته است. « ۷۹ پ»

٤٧ ـ **حکایت** طرماح با معاویه «۸۰ ر»

٤٨ ـ **حکایت** توبه مالك بن دینار و ابراهیم بن ادهم «۸۰ پ ـ ۸۱ ر»

٤٩ ـ **حکایت** عابد و سگ یهودی، کلماتی از سری سقطی، فرق بین اذن و اجازه و یك مسئله فقهی «۸۱ پ ـ ۸۲ ر»

٥٠ ـ **اشعاری** که حضرت علی(ع) بر کفن سلمان نوشت، بخشی از وصایای آدم، احادیثی از رسول الله(ص) و امام صادق(ع) و مطلبی به نقل از مکارم الاخلاق و عدة الداعی «۸۲ ر ـ ۸۳ پ»

۵۱ ـ اشعاری از : ملا سحری تهرانی(۱) «۸٤ ر»، مولوی رومی، عبدالواسع جبلی، اشراق « ۸٤ پ»، چند رباعی به خط ناظم آن ها «۸۵ ر»، حافظ، خواجه اصفی، خیام «۸۵ پ» سه رباعی به خط ناظم آن ها «۸۵ پ».

نستعلیق (تعدادی از صفحات چلیپایی)؛ به خط مؤلف، ۱۰۹۱؛ عناوین شنگرف، ۷۷ برگ اول مجدول مذهب مرصع؛ در اول نسخه مهر بیضوی به سجع «عبده الراجی میرزا محمد» در دو برگ اول و آخر نسخه ابیاتی درج شده؛ در برگ ۱۸ مهر شلجمی به سجع «عبده محمد ولی»؛ جلد : مقوا، عطف و گوشه تیماج قهوه ای.

۸٤ برگ؛ ۱۷×۲۸/۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸٦٦۸۹**].

(۱۳٦۱۱)

حقایق الاصول (اصول فقه ـ عربی)

از : ملا عبدالرحیم بن علی نجف آبادی اصفهانی (متوفای حدود ۱۲۸٦ ق)

یك دوره بحث استدلالی است در اصول فقه. نسخه حاضر جزء اول و دوم کتاب تا پایان حجیّت مفاهیم را شامل است. و تألیف این بخش در جمادی الاولی ۱۲٤۱ به پایان رسیده است. این کتاب در تهران سال ۱۲۸٦ به صورت سنگی به چاپ رسیده است. [**الذریعه ۳۰/۷؛ مشار، عربی ۳۱۳؛ کتابشناسی اصول فقه شیعه ۱۰۰**].

آغاز : «الحمدلله الذی اسّس مبادی الاحکام تمهید قواعد الدین... اما بعد فیقول الغریق فی بحار الآمال و الامانی و المتعطش الی شرب زلال فیض الرّبانی».

انجام نسخه : «مفهوم الزمان کقوله ضم یوم الخمیس او فی یوم الخمیس و الحقّ عدم الحجیة لما مرّ فی مفهوم القید و الدلیل علیه لیس الا ما مر فیه و قد عرفت الجواب عنه تم...».

نسخ؛ به خط مؤلف جمادی الاوّل ۱۲٤۱؛ عناوین شنگرف و جای برخی عناوین خالی

۱ـ ر. ك : فرهنگ سخنوران، ص ۲٦۲.

مانده است؛ جلد : گالینگور، سرخ، عطف و گوشه تیماج سرخ.

۳۲۸ برگ؛ ۱۵×۲۰ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۰۵].

(۱۳٦۱۲)

شمس الحقایق = کنز الفقراء (مثنوی عرفانی ـ فارسی)

از : نصرت علیشاه نعمت اللهی(۱)

مثنوی مفصلی است در بیان حالات عشق و بیان حالات سالکان که مؤلف آن را در سال ۱۳٤۲ ق. سروده است.

مؤلف در آغاز، مقدمه مفصلی درباره عرفان و تصوف آورده و ضمن آن شمه ای از شرح حال خود را نیز ذکر کرده و گوید که ابتدا به خانقاه صفا علیشاه ملقب به ظهیرالدوله(۲) مشرف شدم و پس از آن از محضر قوام السادات، رونق علی شاه رشتی، میرافضل علیشاه، حاج بهار علیشاه، حاج ناصر، روشن و گلشن بهره بردم.

مؤلف بعد از مقدمه شروع به منظومه می کند و در آن ابتدا به حمد و ثنای باری تعالی و نعت حضرت پیامبر(ص) و اهل بیت(ع) پرداخته، پس از آن به بیان مقامات عارفان و طریق سیر و سلوك به سبك مثنوی معنوی می پردازد.

در آغاز نسخه حاضر تقریظی به نظم و نثر از علیشاه شیرازی ملقب به «شمس الاولیا» در مدح کتاب «شمس الحقایق» و مؤلفش درج شده که آغاز آن چنین است :

کتاب شمس الحقایق که بحر ذخاریست یگانه منبع بینش محیط اسرار است

۱ـ مؤلف از درویشان نعمت اللهی است. تاریخ معاصر این سلسله و اقطاب آن را، منوچهر صدوقی سها در کتاب «تاریخ انشعابات متاخره سلسله نعمت اللهیه» به تحریر آورده که در موضوع خود سودمند است. نام مؤلف در آن کتاب به چشم نمی خورد ولی شرح حال اساتید وی را از آن کتاب می توان به دست آورد.

۲ـ ظهیر الدوله علیخان ملقب به صفا علیشاه داماد ناصرالدین شاه و مرید صفی علیشاه. (متوفای ۱۳٤۲ ق) مقبره او در شمیران معروف و مدفن عدّه ای از دانشمندان و رجال است. «لغت نامه دهخدا ، ماده ظهیرالدوله».

آغاز دیباچه :

«چیست مفتاح در ابواب اسرار قدیم چیست حل مشکل و عقد مهمات الحکیم

... ثنای و سپاس معبودی را سزاست که طایر عقول و اوهام در معرفت حقایقش طیران قدر و قیاس نتواند...».

آغاز نظم :

اوّلین آیات اسرار الست کز وجود لا به الا نقش بست

شد وجودش باعث ایجاد جان هستیش شد غایت کون و مکان

انجام نظم :

چون تو همراهی و رهدار و دلیل رهروانرا هست بر لطفت دخیل

یاور ما چون تویی در هر مقام خاتمه پیدا نمود اینجا کلام

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین مشکی، تمام صفحات مجدول محرر؛ لغات در حاشیه معنی شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج، مجدول گرهی.

۳۱۵ برگ؛ ۱۹×۲۵/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [**ثبت ۸٦٦۹۰**].

(۱۳٦۱۳)

مجموعه

۱ ـ پنج گنج = خمسه نظامی (شعر ـ فارسی)

از : الیاس بن یوسف مطرزی نظامی گنجوی (۵۹۸ ق)

[**مجلس ۳۱۷/۲٦، ش ۸۷۳۳**]. آغاز مثنوی ها در نسخه حاضر با آن نسخه برابر است و ترتیب آن ها چنین است :

مخزن الاسرار «۱ ر ـ ۷٦ پ » خسرو و شیرین «متن و حاشیه ۸٤ پ ـ ۱۹۰ پ» لیلی و مجنون «۱۹۰ ر ـ ۳۰۲ ر» هفت پیکر «۳۰۳ ر ـ ۳۸۳ پ» اسکندرنامه «۳۸٤ ر ـ ٥٦٦ ر»

٢ ـ مطلع الانوار = مخزن الاسرار «حاشیه ١ ر ـ ٧٦ پ و متن و حاشیه ٧٧ ر ـ ٨٣ پ»
(شعر ـ فارسی)

از : امیرخسرو بن سیف الدین محمود دهلوی (٧٢٥ ق)

[مجلس ٢٩٤/٢٦، ش ٧٨١٢]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نستعلیق؛ نجفعلی، کتاب اول و ششم شعبان ١٢٢٨ برای میرزا بابا فرزند سیدمحمد شیرازی، رساله چهارم ٢٢ ربیع الثانی ١٢٢٨ برای میرزا سیدمحمد فرزند سید فرج شیرازی، تمامی صفحات جدول محرر مذهب؛ جلد : تیماج، مشکی، مجدول، مذهب.

٥٦٦ برگ؛ ١٨×٢٧/٥ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [ثبت ٨٦٦٩٢].

(١٣٦١٤)

شاهنامه (فارسی)

از : حکیم ابوالقاسم حسن بن اسحاق فردوسی طوسی (٤١١ یا ٤١٦ ق)

[مجلس ٣٠٦/٢٥، ش ٧٣٢٢؛ منزوی ٢٩٣٥/٣ ـ ٢٩٥٦؛ مشار، فارسی ٣١٧٤/٣].

آغاز :

به بسم الله آغاز شهنامه را نمایم که او هست خلاق ما

خداوند روزی ده دستگیر خداوند بخشنده ....

خداوند جان و روان و خرد کزو برتر اندیشه برنگذرد

انجام :

نمیرم از آن پس که من زنده ام که تخم سخن را پراکنده ام

هر آنکس که دارد هش و رأی دین پس از مرگ بر من کند آفرین

نستعلیق؛ محمد صابر صادق درویش محمد، ٢٣ شوال ١٢٣٦؛ عناوین شنگرف ، تمام صفحات مجدول مذهب مرصع، برگ اول سر لوح مزدوج مرصع مذهب و داخل کتیبه بسمله، در برگ ١٤٧ و ٤١٣ سر لوح مزدوج مذهب؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : روغنی دورو، مجدول مذهب مرصع با نقش گل در وسط و گل و بوته زرین و الوان در

متن و لچکی و حاشیه؛ پشت جلد زمینه سرخ و گل زرین در وسط و جدول زرین.

٥٤٥ برگ؛ ۱۸×۲۷/٥ سانتی متر؛ ۲٥ سطر؛ [ثبت ۸٦٦۹٤].

(۱۳٦۱٥)

منشأ الانشاء (نامه نگاری ـ فارسی)

از : عبدالواسع نظامی نیشابوری (قرن ۱۰ ق)

[**مجلس ۲٥۸/۲٦، ش** ۷۷۷٤]. نسخه حاضر از آغاز چند برگ افتادگی دارد و انجامش با انجام آن نسخه برابر است. در آغاز نسخه فهرست منشآت با خط نونویس تحریر شده و در آخر آن کاتب در دو صفحه به نظم و نثر در مورد کتابت نسخه توضیح داده است.

آغاز نسخه : «بتحدید و تأکید جمیع عثرات و خطیات او را من السوابق و اللواحق بخشیدیم».

نستعلیق؛ ابوالقاسم شهاب الدین احمد الخوافی المتخلص بمنشی، اواسط جمادی الاوّل ۹۳۸؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات مجدول زرین محرر؛ بعضی از لغات در لابلای سطور معنی شده، فهرست کتاب در اول نسخه آمده؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۲۲۷ برگ؛ ۱٦×۲٤/٥ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸٦٦۹٦].

(۱۳٦۱٦)

احسن التواریخ (تاریخ ـ فارسی)

از : حسن بیگ روملو (۹۸٥ ق)

[مجلس ٤۲۱/۲٦، ش ۷۹٤٦]. نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد و از «توقف نمودن خاقان در لاهیجان» تا «وفات شاه طهماسب» را شامل است.

آغاز نسخه : «کس فرستاد بدین نهج اعلام نمود ابشار و ایذاء امیره مظفر کرد».

انجام نسخه : «... اسکندر با دلاوران که بنوك ناوك جوشن گذار نقطه از دایره دیده

سها بردارند و بزخم تفنگ قضا رفتار نور از چشم خورشید بستانند. بیت : چون طاق و جفت زنند از طریق لعب کنند».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در برگ ٨٦ تملکی با مهر بیضوی به سجع «عبدالقادر ١٢٧٠»؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر، لچکی، مجدول گرهی.

٤٢٤ برگ؛ ١٤×٢٢ سانتی متر؛ ١٧ سطر؛ [**ثبت** ٨٦٦٩٧].

(١٣٦١٧)

سفینه خاور (شعر ـ فارسی)

از : حیدر قلی بن فتحعلی شاه قاجار متخلص به خاور(١) (قرن ١٣ ق)

سفینه ای است ترتیب یافته از اشعار شاعران فارسی زبان، دیباچه ای به نثر. مؤلف در دیباچه اظهار نموده که بنا دارد در این سفینه اشعاری را که شاعران در استقبال شعر یکدیگر در یك بحر و قافیه و ردیف سروده اند جمع آوری نماید. ولی او موفق به اتمام آن نشده و نام شعرا را در محل های مشخص نسخه نوشته ولی فرصت نقل اشعارشان را پیدا نکرده است. او این سفینه را بعد از سال ١٣٠٠ ق. و به نام ناصرالدین شاه تألیف و در لابه لای آن اشعاری از خود درج نموده است. اوراق نسخه در صحافی جابه جا شده است.

شعرایی که شعرشان در این جنگ آمده عبارتند از :

خواجه حافظ شیرازی، صباحی، نورعلیشاه، رفیق، صافی، سحاب، نواب محمود، خسرو، عاشق، نقی، فیضی، مجمر، قانع، نظیری، سلمان، نشاط، کلیم، نیازی، سرکار خاقان، شیخ سعدی، جامی، شهید، سلمان ساوجی، نظام، نواب دارا، همام، امیر خسرو دهلوی، اهلی شیرازی، داراب خوانساری، مهدی بیك شقاقی، شیخ فیضی دکنی، میر سید علی مشتاق اصفهانی، دولت، ملا حسین رفیق، محمد صادق مدهوش گلپایگانی،

١ـ برای شرح حال وی ر. ك : فرهنگ سخنوران، ص ١٨٥.

قاسمی، یغما، شیخ علینقی کمره ای، عرفی، خسروی، محمد حسن اصفهانی (زرگر)، نعیما، طوفان، بابا فغانی شیرازی، هاتف اصفهانی، فیضی، احسن، عطار، آصفی، محتشم، خالص، کمال، مدهوش.

آغاز نثر : «ستایش و سپاس مر معبود بی زوالی را رواست که ظرایف طرایف و اوراق لطایف ظرایف هفت کتاب افلاك را از قلم قدرت کامله به طغرای خطوط شعاعی».

آغاز نظم :

عروس عافیت آن گه قبول کرد مرا که عمر پیش بها دادمش به شیربها

خروس کنگره عقل پر بکوفت چو دیر که در شب امل من سپیده شد پیدا

انجام :

خاور ز جفاهای تو فریاد ندارد یا اینکه به عالم چو تو بیدادگری نیست

مگر رخسار یارم بی نقابست که مه روشنتر امشب ز آفتابست

نستعلیق؛ به خط مؤلف، بعد از ۱۳۰۰ ق؛ در برگ ۱ و ۷ دو سر لوح مزدوج مذهب مرصع با گل های الوان و بسمله در داخل کتیبه، تمام صفحات مجدول مذهب مرصع محرر، عناوین شنگرف؛ اشعار در متن و حاشیه تحریر شده؛ در صفحه اول نام حاج میرزا غلامحسین بن حاج میرزا موسی بن حاج سیدرضا بن حاج میرباقر که در ۲۵ رجب ۱۳۵۲ نوشته شده است؛ جلد : مقوائی، عطف تیماج.

۹۲ برگ؛ ۲۱×۳۳ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸٦٦۹۸].

(۱۳٦۱۸)

مجموعه

۱ ـ لیلی و مجنون «۱ ر ـ ۸۲ پ» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : مکتبی شیرازی (۹۰۰ ق)

[مجلس ۳٤٤/۲۵، ش ۷۸٦٦/۱]. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

خورشید ازل نمود دیدار آن به که شوی ز خواب بیدار

هم چرخ و هم انجم ایستاده بر راه تو دیده ها گشاده

انجام :

باد اول و آخرش درین دیر اول بصواب و عاقبت خیر

شد نامه تمام و قصه کوتاه المنة و البقاء لله

۲ ـ شیر و شکر «۸۳ ر ـ ۸۸ پ» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ ق)

به شماره [۱۳۱۵۸] مراجعه شود.

آغاز :

ای مرکز دایره امکان وی زبده عالم کون و مکان

نستعلیق؛ رساله اول بی کا ۱۱ ذی قعده ۱۱۹۰ (برگ ۸۲) عناوین شنگرف؛ در اول نسخه مهر بیضوی به سجع «شعاع» متعلق به شعاع شیرازی؛ اشعار در متن و حاشیه تحریر شده؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۸۸ برگ؛ ۱۳/۵×۲۰ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۸٦٦۹۹].

(۱۳٦۱۹)

جنگ اشعار

۱ ـ ساقی نامه ظهوری «ص ۱ ـ ٦۰» **(فارسی)**

از : نورالدین محمد ظهوری ترشیزی (۱۰۲٤ ق)

به شماره [۱۳٤٤۵] مراجعه شود. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

شوم خواجه چارسوی غنا کنم نقطه در کار عین عنا

۲ ـ ساقی نامه نوعی خبوشانی «ص ٦۱ ـ ٦۳» **(فارسی)**

از : ملا محمدرضا نوعی خبوشانی (۱۰۱۹ ق)

این ساقی نامه جز ساقی نامه ای است که از همین شاعر در شماره [۱۳٤۷۲/٤] معرفی گردید.

آغاز :

بیا ساقی ای گلشن راز دل که با او نفس گشت غماز دل

۳ ـ ساقی نامه فیاض لاهیجی «ص ٦۳ ـ ۷۰» **(فارسی)**

از : مولا عبدالرزاق فیاض لاهیجی (۱۰۷۲ ق)

[**مجلس ٤۱۸/۸؛ منزوی ۲۸۸۲/٤**].

آغاز :

بیا ساقی اسباب می ساز کن سر خم به نام خدا باز کن

٤ ـ خسرو و شیرین «ص ۷۰ ـ ۷۲» **(شعر ـ فارسی)**

از : سید جمال الدین محمد عرفی شیرازی (۹۹۹ یا ۱۰۰۲ ق)

در نسخه حاضر فقط یك بند از این مثنوی با عنوان «رفتن شیرین به تماشای باغ» موجود است. در شماره [۱۳٦٥۳/۳] نسخه کاملی از آن معرفی خواهد شد.

آغاز نسخه :

صباح دلگشا چون خنده حور که شادی مست بود اندوه مخمور

٥ ـ مثنوی کاتبی «ص ۷۳ ـ ۸۷» **(فارسی)**

از : محمد کاتبی نیشابوری (۸۳۹ ق)

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز :

بنده بودی چون تو عمری تن نزار وز غمم دل بود همچون تن نزار

٦ ـ اشعاری از : قدسی «ص ۸۳ ـ ۸۷»، مولانا طبعی «ص ۸۷ ـ ۸۸»، صائب «ص

۸۸»، شاپور غریبی «۸۹ ـ ۹۱»، صائب با دعای سلمه الله «ص ۹۲ ـ ۹۳»، مولانا شأنی «ص ۹۳ ـ ۹٤»، رکنای کاشی «ص ۹۵ ـ ۹۸»، میر رضی «ص ۹۹»، مولانا اخلاص «ص ۱۰۰».

۷ ـ **قضا و قدر حکیم رکنا** «ص ۱۰۰ ـ ۱۰۲» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : رکن الدین مسعود کاشانی معروف به مسیح و رکنا (۱۰٦٦ ق)

به شماره [۱۳٦۱۰/۲۹] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۸ ـ **ترجیع بند آذری** «ص ۱۰۲ ـ ۱۰۳» **(فارسی)**

از : نورالدین حمزة بن عبدالملك آذری طوسی اسفراینی (۸٦٦ ق)

آغاز :

عشق بایست یا اولوا الالباب فافتحوا من مفاتح الابواب

۹ ـ **اشعاری از :** نظامی «ص ۱۰٤ ـ ۱۰٦ پ»، شفایی «ص ۱۰۷»، میرزا صالح «ص ۱۰۸ »، میروالهی «ص ۱۰۸ ـ ۱۱۰».

نستعلیق چلیپایی، بی کا، بی تا [قرن ۱۱]؛ عناوین شنگرف؛ در اول نسخه یادداشتی از محمد حسین شعاع الملك شیرازی با مهر وی در مورد این جنگ به تاریخ سه شنبه ۱۷ شوال ۱۳٤۸؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۵۵ برگ؛ ۱۱×۲۱ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸٦۷۰۰].

(۱۳٦۲۰)

گلشن توحید (شعر عرفانی ـ فارسی)

از : ابراهیم دده بن صالح مغلوی متخلص به شاهدی (۹۵۷ ق)

مؤلف از هر یك از دفترهای شش گانه «مثنوی معنوی» مولوی صد بیت انتخاب و سپس هر بیت را با پنج بیت شرح نموده که بدون دیباچه ۳٦۰۰ بیت است.

نسخه حاضر حدود هزار و نهصد بیت از این کتاب را شامل است.

[مجلس ٤٤٩/٣؛ منزوی ٣٠٧١/٤ که آغاز نسخه حاضر با آغاز نقل شده متفاوت است و تنها با آغاز نسخه ش ٣٣١٦١ آن برابر است؛ دانشگاه ٥٧٠/٨؛ الذریعه ٢٢٥/١٨].

آغاز :

ابتدا کردم بنام کردگار نیست غیر از تو تویی پروردگار

حاضری و ناظری ای رهنما حل بکن این جمله مشکل های ما

انجام :

شاهدی که ناظم این گلشن است چشم هاش از نور عرفان روشن است

خود نوشت و ختم کردش آن زمان یادگاری ماند اندر عاشقان

نستعلیق؛ بی کا، جمعه ١٢٨٢؛ اشعار مولوی شنگرف، تمام صفحات جدول شنگرف و لاجوردی و محرر؛ در حاشیه تصحیح شده و لغات معنی گردیده؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

١٤٨ برگ؛ ١٢/٥×٢٠ سانتی متر؛ ١٣ سطر؛ [ثبت ٨٦٧٠١].

(١٣٦٢١)

فارغ نامه (شعر ـ فارسی)

از : فارغ گیلانی رودسری (قرن ١١ ق)

به شماره [١٣٤٧٤] مراجعه شود.

آغاز :

لله الملك انه مالك هو باقی و غیره هالك

سر این نامه نام آن معبود که بنامش دو کون یافت وجود

انجام :

طبع سخن سنج من کرد بیکروز نظم در صفت اهل بیت شعر چنین آبدار

هست امیدم چنان آنکه برد از جزا دست بگیرد مرا خواجه روز شمار

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۱۳۳ برگ؛ ۱۴×۲۱ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۶۷۰۲].

(۱۳۶۲۲)

مثنوی گلزار عباسی (شعر ـ فارسی)

از : محمد طاهر وحید قزوینی (۱۱۱۲ ق)

[مجلس ۴۴۲/۳؛ منزوی ۳۰۶۹/۳؛ الذریعه ۲۱۷/۱۸].

آغاز :

خسروی بود در دیار عراق همچو شمشیر خود به گیتی طاق

انجام :

داردش از عمر و بخت برخوردار تا که باشد ..... لیل و نهار

شکسته نستعلیق چلیپایی، بی کا، بی تا؛ در اول نسخه آمده که کتاب از مملوکات آقا عیسی بوده و عیسی بن جعفر الحسینی در ۲۱ ذی قعده ۱۳۱۹ آن را از حسام الواعظین خریداری نموده؛ جلد : گالینگور، سرخ.

۸ برگ؛ ۱۱×۲۱ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۶۷۰۳].

(۱۳۶۲۳)

دیوان مهجور (فارسی)

دیوان اشعار شاعر با تخلص «مهجور» است که در آن غزلیات به ترتیب حروف تهجی، قصاید، ساقی نامه و یك بحر طویل آمده است. قصاید وی اغلب در مدح و مراثی اهل بیت(ع) خصوصاً مدح حضرت علی(ع) و مرثیه سیدالشهداء(ع) است. در این دیوان قصیده ای در مدح خانلر میرزا احتشام الدوله و قطعه ای که شاعر در ماده تاریخ فوت شیخ محمد حسن نجفی (صاحب جواهر) در سال ۱۲۶۶ ق. ساخته نیز

آمده است و در آخر آن گوید :

کردم سؤال ماده تاریخش از خرد اندر جواب گفته که با چشم خون چکان

بردار ز مصرع تاریخ و باز گو پرواز کرده روح لطیفش سوی جنان

مهجور زار گشته از این غصه و الم دارد امید لطف ز خلاق انس و جان(۱)

در فرهنگ سخنوران ۵۷۱ چند شاعر با تخلص «مهجور» ذکر شده است که هیچ قرینه ای در نسخه حاضر برای تعیین یکی از آن ها یافت نشد.

آغاز دیوان :

رفتی نموده ای تو بغم مبتلا مرا رفتی ز هجر سوختی ای بیوفا مرا

رفتی و برده ای ز دلم طاقت و توان بگذاشتی غریب ز راه جفا مرا

انجام دیوان :

همیشه تا که شاداب است گل در گلشن وصلت هماره تا که سرسبز است در صحن چمن ریحان

بود جاوید عمر دوستانت در جهان دیدیم نصیب دشمنانت باد دایم آتش نیران

نستعلیق؛ به خط شاعر، بی تا؛ بعضی از عبارات خط خورده و تغییر داده شده؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۲۱۹ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۸۶۷۰۴].

(۱۳۶۲۴)

دیوان عارف اسفراینی (شعر ـ فارسی)

از : اسماعیل بن ملا قربانعلی اسفراینی، عارف (۱۲۸۸ ق)

دیوان اشعار شاعر است شامل قصاید و مدایحی که در مورد شاهان عصر خود گفته

۱ـ این مصراع به حساب ابجد برابر با ۱۲۶۶ می شود.

است. او معاصر با ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه قاجار بوده و در اشعارش آن ها را مدح می کند.

[منزوی ۲۴۲۶/۳؛ فرهنگ سخنوران ۳۳۶؛ در مجله ارمغان سال ۱۳ صفحات ۴۷۰ ـ ۴۷۳ و ۵۵۳ ـ ۵۶۲ توضیحات مفصلی پیرامون شاعر و دیوانش ذکر شده است].

آغاز :

در پرده بینداز رخش پرده نشین است بی پرده نشان گفتمت آن نور عیان را

از زلف و خطش گوی نه از دور و تسلسل بگذار به زنجیر تسلسل دوران را

انجام :

مزن بر هم تو ای باد سحر آن زلف افشان را که در زلف دلاویزش دلم آویخت از مویی

ندارد بوی عشق و عاشقی کس اندرین گلشن بجز عارف که برد از بوستان معرفت بویی

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ جلد : گالینگور، سرخ، عطف و گوشه تیماج سرخ.

۱۱۹ برگ؛ ۱۲/۵×۲۰ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۶۷۰۶].

(۱۳۶۲۵)

عقدالعلی للموقف الاعلی (تاریخ ـ فارسی)

از : افضل الدین عمیدالملك احمد بن حامد کرمانی (متوفای پس از ۶۱۳ ق)

[مجلس ۱۵۰/۲ ـ ۱۵۱ و ۹۴۶/۱۰؛الذریعه ۲۹۰/۱۵؛مرعشی ۱۱۰/۹؛مشار،فارسی ۴۵۴۷/۳].

آغاز :

«تعالی الله خالق کلشیء و جلّ الله رازق کلّ حیّ

قادر خدائی و لطیف رهنمایی که کله ازرق و رواق معلق را وراء نواظر بینندگان».

انجام : «... امید بفضل حقّ عزّ اسمه چنانکه این جمع سبب اجتماع اهواء و اتفاق آراء خلایق گردد خدمت پادشاه برّ و بحر ادام الله ملکه... انه القادر علی ذلك و المتطول به».

نسخ؛ محمد بن حسین بن عبدالحسین الکرمانی الماهانی، دهه اول جمادی الثانی ۱۳٤۲؛ عناوین و نشانی ها و اعداد شنگرف؛ لغات در حاشیه معنی شده؛ در آخر نسخه مهر بیضوی به سجع «عبده الراجی محمد کاظم الشریف»؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، مجدول، عطف و حاشیه تیماج مشکی.

٦٤ برگ؛ ۱۱/۵×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۰۷].

(۱۳٦۲٦)

دیوان قضایی یزدی (شعر ـ فارسی)

از : عبدالرحیم قضایی یزدی (۱۲۵۳ ق)

قصاید و رباعیات شاعر است با تخلص «قضایی».

[منزوی ۲٤۸۳/۳؛ الذریعه ۸۸۳/۹؛ دانشگاه ۲٤۹۳/۱۱، شامل غزلیات؛ رضوی ٤۸۹/۷].

نسخه حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز :

از دل من هر نفس پردودِ آه است آسمان گر نیاید باورت از من گواه است آسمان

یابد آسایش تو را گر بر سر مهر آورد ورنه از راه دلم روزش سیاه است آسمان

انجام نسخه :

ای رفته و باز آمده ابتر گشته وان خلق نکو خلقت دیگر گشته

خر از سفر انسان شود اینطرفه که تو انسان به سفر رفته و خر برگشته

شکسته نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۳۳ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی متر؛ ۱۱ ـ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۰۸].

(١٣٦٢٧)

ديوان راغب هندى (شعر - فارسى)

از : مير احمد مبارك راغب لكنهويى هندى (قرن ١٣ ق)

به شماره [١٣٤٤٦] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است. در اين نسخه، غزليات شاعر موجود است.

آغاز :

نرگست اى نگار هست اكحل ليك از عشرت مدام اشكل

ايكه در پرده چشم مست ترا شيشه پر شراب شد بيغل

انجام نسخه :

ز دست محتسب از جان ملول شد حافظ ز منع باده باعلان ملول شد حافظ

برنگ راغب گريان ملول شد حافظ ز باده خوردن پنهان ملول شد حافظ

ببانك بربط و نى رازش آشكاره كنم

نستعليق؛ بى كا، بى تا؛ نام شاعر در اشعار و نشانى ها شنگرف؛ در اول نسخه مهر مربعى به سجع «سيد ظهور الله خان»؛ حاشيه تمام اوراق وصالى شده؛ جلد : تيماج، قهوه اى.

٨٤ برگ؛ ١٤×٢٣ سانتى متر؛ ١١ سطر؛ [ثبت ٨٦٧١٠].

(١٣٦٢٨)

ديوان طغراى مشهدى (شعر - فارسى)

از : ملا طغرى مشهدى (قرن ١١ ق)

اشعار شاعر است با تخلص «طغرا». در فهرست مشترك پاكستان [١٨٣٧/٣] به نقل از اته [٨٦٨] اين ديوان با عنوان «تعريف كشمير» معرفى شده كه صحيح نيست. رساله «تعريف كشمير» به نظم و نثر است كه در شماره [١٣٤٤٣/٧] نسخه اى از آن معرفى گرديد.

نسخه حاضر این بخش ها را شامل است :

الف : قصاید «۱ ر ـ ۸۰ پ»

این قصاید اغلب در مدایح است شاعر در جایی از آن می گوید :

سیوم نعت را چون مرتب کنم به کشف الرموزش ملقب کنم

در این قصاید مدایحی در مدح حضرت علی(ع)، قزل ارسلان و دولت شاه گجراتی موجود است.

آغاز :

حکمت او در گشود غمکده خاك را پر گهر اشك ساخت حقه افلاك را

تیغ محبت فشاند بر تن گلچین زخم ریخت بر اطراف او غنچه صفت چاك را

ب : قطعات «۸۰ پ ـ ۸٦ پ»

آغاز :

تبارك الله ازین بزم عشرت افروزی که عیش می رسد از وی به چار حد جهان

ج : مثنویات «۸٦ پ ـ ۹۵ ر»

در ضمن این بخش مخمسی موسوم به «اعتقادیه» نیز مندرج است.

آغاز :

آوازه شناس گشت خامه از دولت این سرود نامه

د : متفرقات «۹۵ پ ـ ۱۲۸ پ»

این بخش که در آخر نسخه واقع شده، از انجام افتادگی دارد.

انجام متفرقات و انجام نسخه :

ماهی کشد بدیده خود توتیای چوب گر این نهنگ خوی زند بر جهاز دست

دستش بکوره می شود آتش فروز جنگ آرد اگر به خنجر او تیغ ساز دست

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ برگ اول سر لوح مذهب که پاك شده، عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و مشکی و محرر؛ اشعار در متن و حاشیه تحریر شده؛ در آخر نسخه تملك مصطفی حسامی و تاریخ تولد احمد حسامی ۱۳ ربیع الاول ۱۳۵۳؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۱۲۸ برگ؛ ۱۵×۲٤/٥ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۱۱].

(۱۳٦۲۹)

دیوان شوکت بخارایی (شعر ـ فارسی)

از : محمد اسحاق شوکت بخارایی (۱۰۸۸ ق)

[منزوی ۱۸۷٥/۳ و ۲۳۸٥/۳؛ الذریعه ٥٥۰/۹؛ رضوی ٤۳٤/۷ که آغاز آن با آغاز نسخه ما برابر است].

آغاز :

خدایا رنگ تأثیری کرامت کن فغانم را بموج اشك بلبل آب ده تیغ زبانم را

تنم را بسکه ضعف تیره بختی ناتوان دارد کند چشم شما مژگان تصور استخوانم را

انجام :

شوکت آن مرغ آتشین گفتارم کز عشق بدل شکسته چندین خارم

از ناله آتشین بگلزار جهان چون غنچه لاله داغ شد منقارم

شکسته نستعلیق چلیپایی؛ بی کا، بی تا؛ جلد : گالینگور، عطف و گوشه تیماج سرخ.

۸٥ برگ؛ ۱۱/٥×۲۱/٥ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸٦۷۱۲].

(۱۳۶۳۰)

دیوان صفی چرکس (فارسی)

از : صفی قلی بیك بن قراخان چرکس متخلص به صفی (قرن ۱۱ ق)

منتخبی از غزلیات و مثنویات شاعر است.

[مجلس ۴۷۲/۳ آغاز نسخه حاضر با آغاز آن نسخه برابر است؛ منزوی ۲۴۰۸/۳؛ دانشگاه ۱۱۹۹/۹؛ رضوی ۷۳۹/۷؛ الذریعه ۶۱۴/۹].

آغاز :

الهی غنچه ذکر خفی گردان دهانم را مکن گویا بحرفی جز ثنای خود زبانم را

نهال معرفت در جویبار خاطرم بنشان معطر کن چو نحل از بوی وحدت مغز جانم را

انجام :

مجو مهر و وفا از طینت زن بفهم این حرف را و بشنو از من

تو ار یوسف نی به از برادر زلیخا از زن این عصر کمتر

نستعلیق چلیپایی؛ بی کا، بی تا؛ جلد : گالینگور، سرخ.

۲۰ برگ؛ ۱۱/۵×۲۱/۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۶۷۱۳].

(۱۳۶۳۱)

دیوان وفایی شوشتری (شعر ـ فارسی)

از : میرزا عبدالرسول مداح وفایی شوشتری (قرن ۱۳ ق)

دیوان مراثی شاعر است که در رثای اهل بیت(ع) خصوصاً سالار شهیدان سروده است.

[الذریعه ۱۲۷۵/۹؛ منزوی ۲۶۰۲/۳؛ دانشگاه ۲۵۹۰/۱۲ که آغاز نسخه ما بعد از چند بیت با آن برابر است؛ مشار، فارسی ۲۳۸۹/۲].

آغاز :

تا که خدائی کند خدای محمد دست من و دامن ولای محمد

و بعد از چند بیت گوید :

روزگار از نکهت زلف نگارم عنبرین شد گیتی از عکس رخش رشك نگارستان چین شد

انجام :

ظلمهایی را که از هر ظالمی کردم بیان همچو ظلم ساربان نبود مرا اندر سخن

شوشتری مداح شد ماتم سرای شاهدین هم بطوس و هم نجف هم حیدرآباد دکن

نستعلیق؛ اسدالله بن حاجی حسن قرباغی، شب پنجشنبه ۸ رمضان المبارك ۱۳۰٦؛ عناوین لاجوردی؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

٦۸ برگ؛ ۱۵/۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۳ ـ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۱٤].

(۱۳٦۳۲)

شبستان نکات (عرفان ـ فارسی)

از : ملا یحیی سیبك فتاحی نیشابوری (۸۵۲ ق)

[مجلس ۱۹۲/٦؛ منزوی ۱٦۳۸/۲؛ الذریعه ۲٤/۱۳].

آغاز : «حمد خدای را که چشمه میم حمدش دریائیست در حد کمال کرم و دایره میم نعمتش سفره ایست».

انجام :

شب ظلمت از روی [او دور] دار ستان آنگهش از قبول نظر

نسخ؛ بی کا؛ بی تا (صفحه آخر نونویس)؛ عناوین و علائم شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۳۹ برگ؛ ۱٤×۱۹ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۱۵].

(۱۳۶۳۳)

مجموعه

۱ ـ جنگ اشعار «۱ ر ـ ۲۷ ر» و «٤٦ ر ـ ٥٦ پ» **(فارسی)**

از : ؟

جنگ اشعاری است شامل شعرهای منتخب از شعرای گوناگون. در لابه لای این جنگ منشآت تونی درج شده و برخی از اوراق نسخه سفید مانده است.

شعرایی که شعرشان در این جنگ آمده عبارتند از :

وحید «۱ ر» اشعار و غزلیات جامی «۱ پ ـ ۹ پ»، خواجه سلمان «۱۰ ر»، جامی «۱۰ ر»، مولانا احمد سلمه الله تعالی «۱۰ ر ـ ۱۰ پ»، مولانا سوزنی، میرنایب همدانی، بابافغانی، غزل هایی که ندر محمدخان ازبك هنگامی که در سال ۱۰٥٦ از نهیب رأی هند به بلخ فرار نموده، به شاه عباس ثانی ارسال نموده و شاه در جواب وی غزلی را سروده است «۱۱ پ»، امام قلی خان اورنگ، فردوسی، خاقانی، خواجه آصفی، منتخبی از دیوان محمد قاسم مشهدی «۱۷ ر ـ ۲۲ ر»، طالب کلیم «۲۲ ر»، شوکت «۲۳ ر»، جامی «۲۳ ر»، شیخ بهاءالدین «۲۳ پ ـ ۲۷ ر»، سعدی، قصاید محمدقلی سلیم «٤٦ ر ـ ٥٤ پ».

آغاز جنگ :

یا من بدا جمالك فی کل ما بدا بادا هزار جان مقدّس ترا فدا

می نالم از جدائی تو دمبدم چو نی وین طرفه تر که از تو نیم یکنفس جدا

انجام جنگ :

همه وقتم صفتم گوشه نشینی بودی تا تو برخواسته ای از طلبت بنشستم

سعدیا با تو نگفتم که مرو در پی دل نروم باز اگر این بار که رفتم جستم

۲ ـ منشآت قاسم تونی «۲۷ پ ـ ٤٥ پ» **(نامه نگاری ـ فارسی)**

از : محمد قاسم بن عبدالقادر تونی (قرن ۹ ق)

بخشی از نامه ها و مراسلاتی که مؤلف به معاصران خود در موضوعات متعدد نگاشته

است. دیوان اشعار مؤلف در [منزوی ۲۴۷۹/۳] معرفی شده است.

آغاز : «سبحان الله هر چه دیده قلم را از مکحله دوات سرمه سلیمانی میکشم پریزادان معانی نقاب از چهره نمی گشایند».

انجام:«اگر بند بر زبان خامه گذارم دوری نه و بعقل انسب و بصواب اقرب خواهد بود

اذا لم تستطع امراً فدعه و جاوزه الی ما تستطعه».

شکسته نستعلیق چلیپایی؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۱]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ تمامی صفحات جدول چهارستونی مذهب، صفحه اول کتیبه مذهب الوان؛ جلد : تیماج، سرخ.

۵۷ برگ؛ ۱۸×۲۶/۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۶۷۱۸].

(۱۳۶۳۴)

روضة الانوار عباسی (فلسفه عملی ـ فارسی)

از : ملا محمد باقر بن محمد مؤمن خراسانی سبزواری (۱۰۹۰ ق)

به جلد ۲۵، صفحه ۲۸۵، شماره [۷۲۹۴] مراجعه شود.

آغاز : «افتتاح کلام بنام واجب الاعظام پادشاهی سزد که بمقتضاء حکمت بالغه ازلیه... اما بعد در این ایام فرخنده آغاز سعادت انجام رحمت عام سبحانی».

انجام : «انوار درای رأفتش که نوربخش اطراف عالم است بر ساحت امید خواص و عوام لامع باد».

نسخ؛ بی کا؛ بی تا؛ در برگ اول سر لوح مزدوج مذهب مرصع با گل های الوان و بسمله در داخل کتیبه، دو صفحه اول گل های زرین در حاشیه که از بین رفته؛ تمام صفحات جدول مذهب و مشکی، عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : ساغری، مشکی، پشت جلد تیماج.

۲۴۵ برگ؛ ۱۶/۵×۲۴ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۸۶۷۱۷].

(۱۳۶۳۵)

مرکز ادوار = مبدأ فیاض (شعر ـ فارسی)

از : شیخ ابوالفیض بن مبارك فیضی دکنی (۱۰۰۴ ق)

[مجلس ۴۱۸/۸؛ سپهسالار ۵۲۰/۲؛ ملك، تهران ۱۰۵/۸، ش ۴۸۴۰ آغاز آن با آغاز نسخه حاضر برابر است. الذریعه ۲۹۳/۱۹؛ مشار، فارسی ۴۷۱۵/۴].

منزوی در فهرست نسخه های خطی فارسی [۳۱۱۶/۴] منظومه دیگری برای مؤلف با نام «مبدأ فیاض» و دو نسخه از آن را در کتاب خانه ملك و کتاب خانه خصوصی عبدالحسین بیات معرفی نموده است. نسخه معرفی شده در فهرست ملك همان مرکز ادوار است و آغاز آن با آغاز مرکز ادوار برابر است. ولی نسخه بیات که در نسخه های خطی، دفتر ششم، ص ۱۱۴ معرفی شده آغاز آن نقل نشده و گویا همان مرکز ادوار است. علّت نامیده شدن این منظومه به مبدأ فیاض، آن است که شاعر در پایان آن
گوید :

شد ز فیض ازل انجام او مبدأ فیاض نهم نام او

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز :

بسم الله الرحمن الرحیم گنج ازل راست طلسم قدیم

گنج ازل چیست کلام خدای مهر ابد کرده بنام خدای

انجام نسخه :

هم شرف عالم پاکی به او هم گهر آدم خاکی به او

طایری از عشق برانگیخته در قفس افتاده و پر ریخته

نستعلیق؛ خواجه علی سمرقندی، پنجشنبه ۲۵ شوال ۱۰۳۶ در قبة الاسلام بلخ؛ عناوین شنگرف؛ در حاشیه برگ «۲۳ پ» مطلبی راجع به قحطی در سال ۱۳۳۶ آمده و در آن از جنگ میرزا کوچك خان با قشون روس و انگلیس یاد نموده، در برگ «۲۳ ر» مهر مربعی به سجع «مریم کنیز فاطمه»؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

۳۲ برگ؛ ۱۵×۲۴ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۶۷۱۶].

(۱۳۶۳۶)

آیین اکبری = اکبرنامه = تاریخ اکبری (تاریخ هند ـ فارسی)

از : ابوالفضل بن مبارك علامی (۱۰۱۱ ق)

[مجلس ۲۸۵/۲۵، ش ۷۲۹۳]. نسخه حاضر جلد اول کتاب و از آخر افتادگی دارد.

آغاز : «الله اکبر این چه دریافتی است ژرف و شناختی شگرف که حقیقت پذیران».

انجام نسخه : «حضرت بدولت و سعادت از خانه زین فرود آمده روی نیاز بر زمین».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ برگ اول سر لوح مزدوج مذهب مرصع با گل های الوان، دو صفحه اول طلااندازی بین سطور، تا برگ ۷۱ جدول مذهب و مشکی، عناوین شنگرف؛ بعضی از اوراق وصالی شده؛ جلد : تیماج، سرخ.

۴۳۳ برگ؛ ۱۵×۲۴/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۶۷۱۹].

(۱۳۶۳۷)

جنگ اشعار (فارسی)

جنگ اشعاری شامل منتخب اشعار شاعران پارسی گوی است. این جنگ در قرن دهم هجری تنظیم گردیده و کاتب آن در موارد متعدد از عبدالرحمن جامی (متوفای ۸۹۸ ق) با عنوان «مخدومی» یاد می کند.

فهرست اشعار جنگ چنین است :

۱ ـ **دیوان حافظ شیرازی** (منتخب) «۱۳ ر ـ ۳۷ ر»

۲ ـ **دیوان عبدالرحمن جامی** (منتخب) «۵۴ پ ـ ۹۶ پ»

۳ ـ **یوسف و زلیخا** «۱۱۷ ر ـ ۱۷۵ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از : عبدالرحمن بن احمد جامی (۸۹۸ ق)

به شماره [۱۳۱۶۰] مراجعه شود. نسخه حاضر از آغاز، اندکی افتادگی دارد.

۴ ـ **مناجات عبدالرحمن جامی** «۱۷۵ ر ـ ۱۷۶ پ»

آغاز :

خدایا تویی آگه از حال من عیانست پیش تو احوال من

تویی مونس جان غمخوارگان تویی چاره کار بیچارگان

انجام :

بضاعت نیاوردم الاّ امید خدایا ز عفوم مکن ناامید

بحق نبی حرمت خاندان ببخشای بر جامی ناتوان

۵ ـ مناجات درویش سقای بهرام «۱۷۶ پ ـ ۱۷۸ پ»

آغاز :

کریما قادرا آمرزگارا رحیما مشفقا پرودگارا

خداوند جهان و حی داور برحمت دلنواز و بنده پرور

انجام :

بحق عارفان دیده بینا که بر جرم اسیرانت ببخشا

۶ ـ قطعه ای از شیخ واحدی «۱۷۸ پ ـ ۱۷۹ پ»» **(شعر ـ فارسی)**

آغاز :

ز کاف کفر ما چون بوده اسلام پدید آمد شد آنرا معرفت نام

جمیع معرفت در کاف و لام است اگر عاشق شوی حرف تمام است

انجام :

بیا با ما درین بت خانه یکبار ببین آخر تو با این کفر و زنار

۷ ـ اعتقادنامه عبدالرحمن جامی «۱۷۹ پ ـ ۱۸۳ ر» **(اعتقادات منظوم ـ فارسی)**

آغاز :

لله الحمد قبل کلّ کلام بصفات الجلال و الاکرام

حمد او تاج تارك سخن است صدر هر نامه نو و کهن است

انجام :

هست دیدار حقّ اجل نعم و به انتهاء الکلام و تم

۸ ـ در بقیه اوراق جنگ، اشعاری از شعرای زیر به صورت پراکنده آمده است :

نویدی، اهلی، پناهی، ریاضی، محوی، کاتبی، حیرتی، حیدر، مفلسی، خلقی، نثاری، حسامی، کوکبی، مانی، صبوحی، صالح، خیالی، هاتفی، طاهر، سیفی، آذری، حسینی، انسی، عصمت، آصفی، آهی، خسرو، سقا، عشقی، هلالی، کمال، سلمان، حسن دهلوی، واحدی، ضمیری، خواجو، لسانی، غزالی (غیر از غزالی مشهدی)، حافظ، حافظ حلوائی، حافظ تونی، گلخنی، ناصر، بساطی، جامی، نهالی، شریفی، بنائی، حسینی، هاشمی، حرفی، وفائی، قبولی، فکری، همایون، همدم، فنائی، احمد ژنده پیل، نظامی، شهیدی، میلی، محتشم (غیر از محتشم کاشانی)، نیازی، سعد، سعدی، مسعود سعد، شریف، شرف، قدسی، هاشم، نسیمی، ابن یمین، عزمی، عراقی، واصلی، طوسی، جمال، مشفقی، فریدون، سهمی، صادق، حریمی، قیدی، عارف، کاهی، گداعلی، میرمظفر بدخشی، کامران، خواجه عصمت، وصلی، فغانی، سوائی، امیدی تهرانی، مخفی، وصفی، ندیمی، حالی، وصالی، شیخ جمال، نرگسی، تونی، شاه قاسم، یوسفی.

آغاز :

خیال روی تو از دیده می شود بیرون اگر نه از مژه پایش بنوك خار آید

مرا چه موی سرت ساخت چشم جادوی تو که موی سر ز پی جادویی بکار آید

انجام :

چون دلت با غیر ما مشغول شد زین همه سعی تو نامقبول شد

گر دلی می بایدت بسیار دان رو مصیبت نامه عطار خوان

نستعلیق چلیپایی،عبدالرحمن بن شرف[۹۷ر]از معاصران عبدالرحمن جامی و گویا تمامی جنگ به خط وی است، بی تا [قرن ۱۰]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد: تیماج، سرخ.

۱۸٦برگ؛۱۸×۲۹سانتی متر؛سطورچلیپاییوسه ستونیوهرستون ۲۰سطر؛[ثبت ۸٦۷۲۰].

(۱۳۶۳۸)

مجمع الفرس = فرهنگ سروری (لغت ـ فارسی به فارسی)

از : محمد قاسم بن محمد سروری کاشانی (قرن ۱۱ ق)

به جلد ۲۶، صفحه ۹۷، شماره [۷۵۹۹] مراجعه شود.

آغاز : «ابتدای سخن هر دانشمند سخنور و انتهای سخن هر خردمند... اما بعد بر رأی معنی آرای ارباب فطرت و دها و ضمیر بیضا تنویر اصحاب فطنت و ذکا».

انجام : «... عارف اسرار حقیقی و مجازی شیخ مصلح الدین شیرازی علیه الرحمة فرماید بیت :

من آنچه شرط بلاغ است با تو می گویم تو خواه از سخنم پند گیر و خواه ملال».

نسخ؛ بی کا، ۱۰۹۹ با قلم نونویس (صفحه اول نونویس)؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده، با حواشی از برهان قاطع؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل، مجدول گرهی.

۲۵۵ برگ؛ ۱۴×۲۶/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۶۷۲۱].

(۱۳۶۳۹)

دیوان عاشق اصفهانی (فارسی)

از : آقا محمد خان خیاط، عاشق اصفهانی (۱۱۸۱ ق)

کلیات شاعر است شامل قصاید، غزلیات، یك مخمس و رباعیات، او در اشعارش به «عاشق» تخلص می کند.

[مجلس ۲۶۸/۳ و ۱۶۴/۸؛ الذریعه ۶۷۲/۹؛ منزوی ۲۴۲۷/۳؛ مشار، فارسی ۲۳۳۸/۲].

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد. و در حواشی آن، اشعار و غزلیاتی با خطی غیر از خط متن اضافه شده است.

آغاز نسخه :

فارغ شود ز رنج کسوف و غم غروب گرمقتبس شود ز ضمیر وی آفتاب

..... به پیش بارگه کبریای او در جنب آسمان نهم خانه حباب

آغاز غزلیات «۲۱ ر ـ ۳٤٥ پ» :

تو مست باده نظاره گان بیخود تماشا را در آن محل که می آرد بخاطر حسرت ما را

بدل صد بار گفتم راه کویش را به سر پویم همان چون وقت رفتن شد ز سر نشناختم پا را

انجام نسخه :

هر چند که کرده آنچه زان منفعل است خون . . . . . .

با او چه کنم که حاصل آب و گل است این قطره خون که . . . . .

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۳]؛ در آغاز نسخه محمد حسین شعاع الملك شیرازی در یك صفحه شرح حال شاعر را از آتشکده آذر نقل نموده است با مهر بیضوی وی به سجع «شعاع» به تاریخ چهارشنبه ۱٦ ذی حجه ۱۳٥۱؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل، گوشه طبله دوم از بین رفته است.

۳٦۰ برگ؛ ۱۷×۲۷ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۲۲].

(۱۳٦٤۰)

گلشن ابراهیمی = تاریخ فرشته (تاریخ هند ـ فارسی)

از : محمد قاسم هندوشاه استرآبادی، فرشته (زنده در ۱۰۳۳ ق)

به شماره [۱۳٤۳۸] مراجعه شود. نسخه حاضر جلد اول کتاب و از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

..... اقبال او برفروخت عطارد کمربند جوزا بسوخت

قدر تخت او را شده مشتری بیاموخت ناهید خنیاگری

انجام نسخه : «رایت پادشاهی پنج فرقه در نظر خلایق دکن جلوه گر گشت

عادلشاهیه نظامشاهیه قطبشاهیه عمادشاهیه یزیدشاهیه انشاءالله تعالی از جلد دوم این تاریخ احوال ایشان...».

نستعلیق؛ بی کا، ۲۱ جمادی الاوّل در سنه بیست و ششم از پادشاهی محمدشاه در شاهجهان آباد (دهلی)؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ مقداری از ابتدای نسخه در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل، لچکی، مجدول گرهی.

٤٨٠ برگ؛ ١٦×٢٧ سانتی متر؛ ١٨ سطر؛ [ثبت ٨٦٧٢٣].

(۱۳٦٤۱)

محمود و ایاز (شعر ـ فارسی)

از : حکیم محمد حسن زلالی خوانساری (١٠٢٤ یا ١٠٣١ ق)

[مجلس ٤٥٧/٨؛ منزوی ٣١٧٧/٤؛ دانشگاه ٣٢٤٠/١٣؛ الذریعه ٢٨٦/١٩؛ مشار، فارسی ٤٦٢٩/٤].

آغاز :

بنام آنکه محمودش ایاز است غمش بتخانه ناز و نیاز است

شب و روز از پی خدمت بدرگاه سیاهی می کنم از دور چون آه

انجام :

فلك را بین و خود روزی ببین چیست که هیچ انگشتری بی این نگین نیست

ولی نقش نگین بر خاتم دل شده ختم سخن بر جان بسمل

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف و داخل جدول زرین، برگ اول سر لوح مزدوج مذهب مرصع با گل های الوان و بسمله داخل کتیبه، تمام صفحات جدول زرین و مشکی؛ جلد : تیماج دورو، زیتونی.

٢٠١ برگ؛ ١٤×٢٤ سانتی متر؛ ١٧ سطر؛ [ثبت ٨٦٧٢٤].

(۱۳٦٤۲)

فراق نامه (مثنوی ـ فارسی)

از : میر احمد مبارك راغب لكهنویی (قرن ۱۳ ق)

مثنوی مفصلی كه شاعر در سال ۱۲٤۹ ق. سروده است. در پایان آن می گوید :

این تراوش كه اشك خامه تست نام پاكش فراق نامه تست

سال هجری كه یار نقل نمود چهل و نه بر هزار و دو صد بود

[منزوی ۳۰۱۹/٤؛ الذریعه ۳٤۸/۹؛ سنا ۳۸۱/۱ ـ ۳۸۲؛ آصفیه ٦۳۰/۳؛ فهرست مشترك، منظومه ها ۱۸٦۲/۳].

آغاز :

در جهان غیر مرگ كاری نیست صورت چرخ جز مزاری نیست

از اجل خانه جهان ویران گشت آباد شهر گورستان

انجام :

كرده آن یار از جهان چون نقل داد تكلیف سال نقلش عقل

گفت تاریخ ناله جانكاه كه غم هجر باشد از سر آه

نستعلیق؛ به خط شاعر، ٤ ربیع الثانی ۱۲۵۳ مطابق ۸ جولای ۱۸۳۷؛ در اول نسخه مهر مربعی به سجع «سید ظهور الله خان»؛ بعضی از ابیات خط خورده و تغییر داده شده و بعضی حذف گردیده و ابیاتی نیز اضافه شده؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

٤۹ برگ؛ ۱٤×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۲۷].

(۱۳٦٤۳)

دیوان اردی (فارسی)

از : سید احمد اردی (قرن ۱٤ ق)

دیوان شاعر است با تخلص «اردی». نسخه حاضر غزلیات به ترتیب حروف تهجی و

چند ماده تاریخ را شامل است که در یکی از آن ها تاریخ وفات خواجه خان در سال ۱۳۲٤ ق ذکر شده است.

آغاز :

جلوه یار شود از دل محرم پیدا همچو حوّا که شد از پهلوی آدم پیدا

همه عالم به تماشای دل آشفته است چون من آشفته دلی نیست به عالم پیدا

انجام :

شکسته شد دل من همچو مینا چو دیدم بر رهی مینا شکسته

غیر دل هر جا که جستم من ندیدم هیچ جای در دل خود نیك دیدم دلربا را یافتم

نستعلیق؛ به خط شاعر، ۲۰ ذی حجه ۱۳۲۷ مطابق یکم اسفند ۱۳۱۹(۱) [در نسخه چنین نوشته شده]؛ نشانی ها و اعداد و نام شاعر در ضمن اشعار به شنگرف؛ در اول نسخه تاریخ ۱۳۲٦ نقل شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۳۹ برگ؛ ۱۷/۵×۲۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۲۸].

(۱۳٦٤٤)

مجموعه

۱ ـ ساقی نامه ظهوری «۱ ر ـ ٦ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : نورالدین محمد ظهوری ترشیزی (۱۰۲٤ ق)

به شماره [۱۳٤٤٥] مراجعه شود. نسخه حاضر بخشی از آغاز این ساقی نامه را شامل و آغازش با آغاز آن نسخه برابر است.

۱ـ سال ۱۳۲۷ هجری قمری برابر با ۱۲۸٦ هجری شمسی می شود.

۲ ـ سراپا = آینه بدن نما «٦ پ ـ ۸ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از : سید علی مهری عرب جبل عاملی (قرن ۱۲ ق)

به شماره [۱۳٤٦۳/۲٥] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۳ ـ شاهنامه قاسمی «۸ ر ـ ٤۷ پ» **(شعر حماسی ـ فارسی)**

از : میر محمد قاسم بن میر سید جنابذی متخلص به قاسمی (قرن ۱۰ ق)

مثنوی ای حماسی در دو دفتر است. دفتر اول: در کشور گشایی های شاه اسماعیل صفوی (۹۰٥ ـ ۹۳۰ ق) در بحر متقارب و شامل چهار هزار بیت که شاعر آن را در سال ۹٤۰ ق. سروده است. دفتر دوم : در سرگذشت شاه طهماسب (۹۳۰ ـ ۹۸٤ ق) در پنج هزار بیت که در سال ۹٥۰ ق. سروده شده و نسخه ای از آن در شماره [۱٤۱٥٥] معرفی خواهد شد.

[مجلس ٤۷۹/۳ و ٤۰۳/۸؛ منزوی ۲۹٥٦/٤؛ رضوی ۷۰۷/۷ ـ ۷۱۳؛ الذریعه ۲۲/۱۳؛ دانشگاه ۹/ ۱۳۳٤؛ مشار، فارسی ۳۱۷٤/۳ که در آن اظهار شده دفتر اول این مثنوی در سال ۱۲۸۷ ق در لکهنو هند در ۱۰۲ صفحه به چاپ رسیده است].

نسخه حاضر دفتر اول کتاب و از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

آدمی چه چه پری حور لقا که به دنیات فرستاده خدا

انجام نسخه :

نیازی که آیین مستان بود به از طاعت خودپرستان بود

بیا ساقیا در قدح ریز می میی کش خماری نباشد ز پی

نستعلیق؛ بی کا، ۲٤ صفر ۱۱۲۱ در بلده تون؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمامی صفحات مجدول محرر چهارستونی مذهب و خط کشی لابلای سطور؛ جلد : تیماج، سرخ.

٤۸برگ؛۱۷/٥×۲٦/٥سانتی متر؛چهارستونی چلیپاییوهرستون ۲۰سطر؛[ثبت ۸٦۷۲۹].

(۱۳٦٤٥)

جنگ نظم و نثر (فارسی)

از : ؟

این جنگ در قرن یازدهم هجری تنظیم شده و در آن دست خط هایی از چند شاعر دیده می شود. در این جنگ اشعاری از شعرای مجهول یا بی دیوان قرن یازدهم ذکر گردیده که اهمیت خاصی به این جنگ می دهد.

فهرست مطالب این جنگ چنین است :

۱ ـ الف تا یای ظهوری «۱ پ ـ ۲ پ» **(فارسی)**

از : نورالدین محمد ظهوری ترشیزی (۱۰۲٤ ق)

مقاله کوتاه ادبی است به نظم و نثر که مؤلف در آن حروف الفبا را به ترتیب ذکر و برای هر کدام قطعه نثر یا بیت شعری آورده است.

آغاز:روزگاریست که کلك سخن معنی پرور در ماتم کریمان بخاکستر نشسته پلاس سوگواری».

انجام : «یا بزبان حال و درای مقال به ندا درآمده که یا کریم ادرکنی ادرکنی ادرکنی».

۲ ـ الف تا یای «۳ ر ـ ۷ پ» (فارسی)

از : محمدرضا تجلی بن سلیمان

مقاله ای کوتاه است که مؤلف به روش الف تا یای ظهوری انشا نموده است.

آغاز : «چون کلمه ای که خفایی گنج حرمان بتطبع ظهوری گنج عرفان نگاشته صفحه عجز و قصور نموده امید که ارباب هوش و شعور مسطور المأمور معذور را».

انجام : «چشم آن دارم که خورده بر خورد آن دوره گرد ملك معنی پژوهان و غریب دیار عرفان بل غریق لجه عصیان محمدرضا تجلی بن سلیمان نگیرند و العذر عندکرام النّاس مقبول».

۳ ـ سه معما و تعمیه به اسم یکی از دانش مندان «۸ ر ـ ۸ پ»

٤ ـ دیوان ظهوری (بخشی از قصاید) «۹ پ ـ ۱۳ پ» **(فارسی)**

از : نورالدین محمد ظهوری ترشیزی (۱۰۲٤ ق)

۵ ـ دیوان شوکت بخارائی (بخشی از غزلیات) «۱۳ پ ـ ۱۹ پ» **(فارسی)**

از : محمد اسحاق شوکت بخارائی (۱۰۸۸ ق)

٦ ـ دیوان صائب (بخشی از غزلیات) «۲۰ ر ـ ۲۲ پ» **(فارسی)**

از : میرزا محمد علی صائب تبریزی (۱۰۸۱ ق)

۷ ـ دیوان فطرت (بخشی از اشعار وی) «۲۳ پ ـ ۲۵ پ» **(فارسی)**

از : میرزا معز موسوی خان فطرت (۱۱۰٦ ق)

۸ ـ دیوان مسیحای نازکی (بخشی از اشعار) «۲٦ ر ـ ۲۸ ر» **(فارسی)**

از این شاعر در کتاب های تذکره ذکری به میان نیامده است. در فرهنگ سخنوران ص ٥٤٠ چند شاعر با نام «مسیح» و در ص ٥۸٦ چند شاعر با تخلص «نازکی» عنوان شده، ولی با شاعر مورد بحث ما تطبیق ندارند.

۹ ـ دیوان بیگانه نیشابوری (بخشی از آن) «۲۸ پ ـ ۳۰ ر» **(فارسی)**

از : میرزا ابوالحسن نواده میرابوالمعالی (قرن ۱۱ ق)

در نسخه حاضر بخشی از اشعار شاعر با تخلص «بیگانه» و هم چنین دیباچه دیوان وی موجود است.

۱۰ ـ اشعاری از واعظ «۳۳ ر»

۱۱ ـ دیوان ملك مشرقی (چهار صفحه) «۳۳ پ ـ ۳۵ ر» **(فارسی)**

از : میرزا ملك مشرقی مشهدی (۱۰۵۰ ق)

۱۲ ـ دیوان نظیری (دو صفحه) «۳۵ پ ـ ۳٦ ر»

از : ملا محمد حسین نظیری نیشابوری (۱۰۲۱ یا ۱۰۲۳ ق)

۱۳ ـ دیوان رشدی رستمداری (سه صفحه) «۳٦ پ ـ ۳۷ پ» **(فارسی)**

از : ملا رشدی رستمداری (قرن ۱۱ ق)

نستعلیق معمولی و شکسته چلیپایی؛ رساله دوم به خط مؤلف، بی تا؛ رساله سوم بی کا،

جمادی الاول ۱۰۷۱ در خانه خواجه محمد شریف [۸ پ]؛ **در برگ «۳۰ ر» مهر مربعی به سجع «افوض امری الی الله عبده علی نقی ۱۱۱۵» این جنگ با خطوط مختلف تحریر شده است؛ اکثر صفحات جدول زرین و لاجوردی؛ در وسط دو صفحه سفید مانده؛ بعضی از اوراق وصالی شده؛ جلد : گالینگور، سرخ.**

۳۷ برگ؛ ۱۱/۵×۲۲ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۶۷۳۰**].

(۱۳٦٤٦)

مجموعه

۱ ـ صلواتیه «۱ پ ـ ٤ پ» **(فارسی)**

از : ؟

مؤلف در این رساله کوتاه چهل و هشت موضع را که صلوات فرستادن در آن ها بر حضرت پیامبر و آل اطهارش لازم است، به صورت کوتاه ذکر نموده است.

آغاز : «بعد از ادای ثنای بی انتهای حضرت قدیم که بی ابتدا محسن هر پادشاه و گدا».

انجام : «چه آن حضرت(ص) است در تمامی مقاصد و مهمات دنیویه و خلاصی از غم های حیات فانیه و حصول مطالب باقیه اخرویه و نتایج هولهای روز قیامت و حصول به درجات علیه بهشت...».

۲ ـ شرح رباعیات وحدت وجود «٥ ر ـ ۱۲ پ» **(عرفان ـ فارسی)**

از : نورالدین عبدالرحمن جامی (۸۹۸ ق)

جامی چند رباعی در «وحدت وجود» سروده بود. در رساله حاضر مشکلات آن رباعیات را شرح و توضیح داده است.

[**منزوی ۸۰۸/٤ و ۳٤۷۲/٥؛ الذریعه ۲۷۹/۱۳؛ سپهسالار ۱٤/٥ و ۱۹۲، ادبیات، تهران ٦۲/۲ و ۱/ ۳۹۱**].

آغاز :

حمد الاله هو بالحمد حقيق در بحر نوالش همه ذرات غريق

تا كرده ز محض فضل توفيق رفيق نسپرده طريق شكر او هيچ طريق

انجام : «و افتح بهذا المحمل مفصلة و كن بطينتك للّه و من كان للّه كان الله له».

۳ ـ نقد النصوص فی شرح نقش الفصوص «۱٦ پ ـ ۷۵ ر» **(عرفان ـ فارسی)**

از : مؤلف پيشين

[**مجلس ۲۹/۱۰ و ٦۲۹؛ منزوی ۱٤٦۵/۲ اين كتاب به تحقيق ويليام چيتيك به چاپ رسيده است**].

آغاز:«برطالب خبير پوشيده نماندكه با مجرد حفظ مقالات ارباب توحيد و بخيال معانی آن اكتفا كردن و آنرا مرتبه از مراتب كمال شمردن غايت خسران و نهايت حرمان است».

انجام : «و چنانك در اسم...

برد جامی ره سوی دربان عجب رمزی شنيد كامد از فكری در آن نام دلآرامی پديد».

٤ ـ اشعة اللمعات «۷۵ پ ـ ۱۲٦ ر» **(عرفان ـ فارسی)**

از : مؤلف پيشين

[**مجلس ٤۱۰/۲؛ سپهسالار ۱۳۹/۳؛ دانشگاه ۷۵۲/۸**].

آغاز :

«لولا لمعات برق نور القدم من نحو حمی الجود و حیّ الكرم

من يخرجنا من ظلمات العدم او يعصمنا من هفوات القدم

پاكا خداوندی كه آينه حقيقت محمدی را مطرح اشعه لمعات جمال جمعی».

انجام :

بتسويد اين شرح توفيق يافت مقراً بزلات اقلامه

و اذ قال اتممته قد بدا بما قال تاریخ اتمامه

۵ ـ بهارستان «۱۲۷ پ ـ ۱٦۵ پ» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : مؤلف پیشین

[**مجلس ۴۲۸/۲ و ٦۵۱/۱۰؛ دانشگاه ۱۸۸/۲؛ منزوی ۳۵۳۵/۵؛ این کتاب به چاپ رسیده است**].

آغاز :

«چو مرغ امر ذی بالی ز آغاز نه از نیروی حمد آید بپرواز

بمقصد نارسیده پر بریزد فتد زان سان که هرگز برنخیزد

هزاردستان حمد و ثنا از زبان مرغان بهارستان عشق و وفا که از منابر اغصان فضل».

انجام :

«بوقتی شد آخر که تاریخ هجرت شود نهصد ار هشت بر وی فزایی

و المسئول من الله ذی الجلال و الاکرام الظفر بنیل المرام و الفوز بحسن الاختتام و الصلوة...».

٦ ـ طریق خواجگان = نوریه = سررشته «۱٦۵ پ ـ ۱۷۲ ر» **(عرفان ـ فارسی)**

از : مؤلف پیشین

[**مجلس ۱۳۸۷/۱۰؛ منزوی ۱۴۷۳/۲؛ دانشگاه ۴۷۳/۳**].

آغاز :

«سر رشته دولت ای برادر بکف آر وین عمر گرامی بخسارت مگذار

دایم همه جا با همه کس در همه کار میدار نهفته چشم دل جانب یار

بدان افناك الله عنك و ابقاك به که حاصل طریقه خواجه بزرگوار».

انجام :

با وی از جان یکدل و یکرو شوی بلکه او را محو سازی او شوی

در بقای او شوی فانی تمام زنده جاوید مانی والسّلام

۷ـ دیوان جامی (دیوان دوم)«۱۷۲پ ـ۱۸٦پ متن»و«۱ر ـ ۱۸٦ پ حاشیه» **(فارسی)**

از : مؤلف پیشین

به شماره [۱۳۱۵٦] مراجعه شود. نسخه حاضر دیوان دوم شاعر و از انجام افتادگی دارد.

آغاز :

«بسم الله الرحمن الرحیم املی حمد المنان الکریم

آنکه باین نکته سنجیده گشت فاتحه آرای کلام قدیم

متکلمی که خلعت آغاز کلام معجز طراز قرآن را بماء نفی و ماهو بقول شاعر».

انجام نسخه :

اگر نه ساغر لعلت بکام خواهد شد ز دیده خوردن خونم مدام خواهد شد

چنین که لاغر زردست وز ابروت مه نو چو یك دو هفته برآید تمام خواهد شد

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در برگ ۷۵ مهر بیضوی به سجع «نامم ز نام محمد شرف یافت» و مهر بیضوی دیگر به سجع «هدایت یافت محمد صفی ۱۰۷۵» و تملك شمس الدین بن عمر و مهر مربعی به سجع «العبد المذنب محمد هاشم ۱۲۵۳»؛ در برگ ۱٦۵ نوشته ای در مورد فراغت از مقابله از عبدالله المحمّدی به تاریخ غرّه ذی قعده ۱۳۰۸ و مهرهای متعدد؛ جلد : تیماج، سرخ.

۱۸٦ برگ؛ ۱٤/۵×۲٤/۵ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۳۱].

(۱۳٦٤۷)

تحفة الحبیب (شعر ـ فارسی)

از : سلطان محمد بن امیری هراتی متخلص به فخری (قرن ۱۰ ق)

به جلد ۲۵، صفحه ۳۵، شماره [۷۰۲۷] مراجعه شود.

آغاز نثر : «حضرت حکیم علی الاطلاق جلت حکمته که وظایف لطایف حمد و...».

آغاز نظم : خواجه سلمان فرماید :

بدست باد گه گاهی سلامی میرسان ما را که از لطف تو خود آخر سلامی بس بود ما را

شب غم نامه هجر تو را با کوه اگر گویم ز رقت چشم ها گردید گریان سنگ خارا را

انجام :

اگر هزار خدنگ افکنی بجانب من خطا مباد الهی از آن هزار یکی

فتاد کاتبی از تیر یار تا دم صید چنین لطیفه نیفتد ز صد هزار یکی

نستعلیق؛ (در اول نسخه آمده که ظاهراً به خط معلم شاعر است) شنبه ۱۸ رجب ۱۳۱٦؛ عناوین شنگرف؛ در آخر نسخه اسامی شعرای این جنگ به ترتیب حروف الفبا آمده؛ جلد : تیماج، سرخ، ضربی، ترنج با سر مجدول گرهی.

۱۳۱ برگ؛ ۱٤×۲۱/٥ سانتی متر؛ ۱٥ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۳۳].

(۱۳٦٤۸)

دیوان سیل اخباری (فارسی)

از : میرزا محمد بن عبدالنبی اخباری متخلص به سیل و اخباری (۱۳۳۲ ق)

به شماره [۱۳٥٦۹/۲۲] مراجعه شود.

نسخه حاضر غزلیات فارسی شاعر به ترتیب حروف تهجی، یك تركیب بند فارسی و یك قصیده عربی را شامل است. و از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

آمدی بر سر بیمار خویش خیر مقدم خیر مقدم مرحبا

یا حبیبی استمع ماذا اقول منك شكوای و انت المشتكی

انجام نسخه :

طوبی لقوم آمنوا بقلوبهم مستغفرین لهم دموع تهمع

ویل لقوم آمنت افواههم و عیونهم من ذنبهم لا تدمع

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ در اول نسخه یادداشتی از سید محمد جزایری در مورد شاعر به تاریخ شعبان ۱۳۸٤؛ در جاهای افتادگی در لابلای نسخه اوراق سفید جدید صحافی شده ولی چیزی در آن ها نوشته نشده؛ جلد : مقوا، سبز، عطف و گوشه تیماج.

۷۵ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۳٤].

(۱۳٦٤۹)

عجایب الغرایب = غرایب الدنیا (مثنوی عرفانی ـ فارسی)

از : نورالدین حمزة بن علی اسفراینی، شیخ آذری (۸٦٦ ق)

[مجلس ۳۷۲/۳ ـ ۳۷۵؛ الذریعه ۲۱۹/۱۵؛ منزوی ۳۰۰۱/٤؛ مشار، فارسی ۳٤۹۵/۳ با عنوان «عجایب الدنیا»].

آغاز :

ابتدا می کنم به بسم الله کاوست بر کل کائنات گواه

آفریننده وجود و عدم شرف اندوز طینت آدم

انجام :

به کریمی خویش رحمت کن ختم کار همه سعادت کن

چون غرایب نداشت هیچ اتمام ختم کردیم و الصلوة و السّلام

نستعلیق؛ محمد بن میرعماد، ۱۰۲۵؛ عناوین شنگرف و در داخل جدول زرین، تمام صفحات مجدول مذهب مرصع؛ جلد : تیماج، سرخ.

۱۸۵ برگ؛ ۱۰×۲۱ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۳۵].

(۱۳٦۵۰)

دیوان راقم مشهدی (فارسی)

از : سعدالدین محمد بن غیاث الدین راقم مشهدی (۱۱۰۰ ق)

[**مجلس ٤١٥/٢٦، ش ٧٩٣٦**] نسخه حاضر غزلیات به ترتیب حروف تهجی و دیباچه دیوان را شامل است و از آغاز دیباچه و غزلیات و هم چنین انجام نسخه افتادگی دارد.

آغاز دیباچه (نسخه) : «... قصه از رموز لاتناهی ایوان قدرش پایه رسائی برهان سلّم شکستن».

آغاز غزلیات :

بهار حسن که شد مایه طراوت باغ که شُست لاله ز دل نقش داغ مادر زاد

که تاب داد سر زلف ناز کز اثرش که نیست سرو هَم از پیچ و تاب رشك آزاد

انجام نسخه :

به آیینی ز گلشن میروی بیرون که بر گلها گلستان را قفس از رخنه دیوار میسازی

نباشد بی اثر حرفی که آید بر زبان راقم برنگ خامه گر گفتار از کردار میسازی

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ تمام صفحات جدول شنگرف و لاجوردی؛ در بعضی صفحات اشعاری به خط شاعر در حاشیه تحریر شده؛ جلد : تیماج، سرخ.

۱۸۷ برگ؛ ۱۳×۲٦/٥ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [**ثبت ۸٦۷۳٦**].

(۱۳٦٥۱)

دیوان همایون اسفراینی (شعر ـ فارسی)

از : امیر همایون اسفراینی (۹۰۲ یا ۹۱۰ ق)

[**مجلس ٤٠٤/٨؛ الذریعه ۱۲۹۷/۹؛ منزوی ۲٦۱۲/۳**].

آغاز :

بی تو جایی که شود خاك دل چاك آنجا تا ابد ناله برآید ز دل خاك آنجا

هر کجا سر فکند تیغ تو بر خاك ز شوق سر برآرند شهیدان همه از خاك آنجا

انجام :

در ره عشق همایون بلب آمد جانم کاش این قاعده را از تو نیاموختمی

نستعلیق؛ درویش حسن ادرنه ای، بی تا؛ در اول نسخه شرح حال شاعر به نقل از تذکره تحفه سام میرزا، برگ اول کتیبه مذهب با زمینه لاجوردی و گل های الوان و داخل کتیبه «دیوان مولانا همایون»، تمام صفحات جدول زرین و مشکی و گل های زرین در زمینه های مثلثی لاجوردی؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، سوخت، ترنج مذهب با سر با نقش گل، مجدول مذهب.

٤٧ برگ؛ ١٢×٢٠/٥ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ٨٦٥٩٤].

(۱۳٦٥۲)

الاکتفا (سفرالاکتفا) فی ضبط دول الخلفا (تاریخ - عربی)

از : ابو مروان عبدالملك بن قاسم بن الکردبوس توزری الکردبوسی (قرن ۷ ق)

تاریخ خلفا است از ابوبکر تا القائم بامرالله (متوفی در ٤٦٧). در این کتاب تاریخ غزنویان، سامانیان، آل بویه و سلجوقیان نیز با تفصیل آمده است.

مهم ترین مآخذ مطالب این کتاب، نخست تاریخ طبری است و پس از ۳۱۳ ق (که سال درگذشت طبری مؤلف تاریخ است) از تجارب الامم ابن مسکویه و ابن خلکان و تاریخ العقد نقل می کند، که از همه این مآخذ با لفظ «قال» نقل می کند.

[کشف الظنون ۲۹۳/۱ با عنوان «تاریخ الخلفاء ابن کردبوس»، فهرست خزانه ابن یوسف ٤٥٥، احمدیه تونس (جامع الزیتونه)، ص ٣٦١].

کتابی دیگر با همین نام از جمال الدین بن نباته مصری وجود دارد که در سه جلد است.

در حواشی نسخه مسقطات متن با خطی غیر از خط متن اضافه شده است.

آغاز : «الحمدلله الذی زین الوجود ببعثة الرسل و الانبیاء... اما بعد فهذه قراطیس جمعت فیها اخبار الخلفاء و ما یتبع ذلك من الحوادث المهمة فی دولة کلّ ضبطاً».

انجام :

یدبره ابن مسلمة شفاها برأی غیره الرأی السدید

واعجب منهما سیف بمصر تقام به بسنجار الحدود

نسخ؛ بی کا، قرن ۷ ـ ۸؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در اول نسخه مطالعه محمد البحیری ۲۷ ذی حجه ۹۹۷ و مطالعه صدقة... و مهر بیضوی به سجع «حسبی الله وحده و کفی شعبان بن مصطفی»؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، ترنج با سر، مجدول، لولادار.

۱۵۷ برگ؛ ۱۸×۲۶ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۶۵۹۵].

(۱۳۶۵۳)

کلیات عرفی (ادبیات ـ فارسی)

از : سید جمال الدین محمد عرفی شیرازی (۹۹۹ یا ۱۰۰۲ ق)

[**مجلس ۱۵۱/۲۶، ش ۷۶۵۶**]. نسخه حاضر این مطالب را شامل است :

۱ ـ رساله نفسیه «۱ ر ـ ۱۰ ر» **(اخلاق ـ فارسی)**

آغاز : «حمدی که از نهایت شایستگی منزه از شائبه تعین و تخصص آمده».

انجام: «و هر نفس که به ناشایستگی از عمر طی می شود در شمار مدّت موتست، تم».

۲ ـ مثنوی بحر اللئالی «۱۰ پ ـ ۵۰ پ»

آغاز :

بسم الله الرحمن الرحیم موج نخست است ز بحر قدیم

۳ ـ خسرو و شیرین «۵۰ پ ـ ۶۳»

آغاز :

خداوندا دلم بی نور تنگ است دل من سنگ و کوه طور سنگ است

[**منزوی ۲۷۸۷/۴؛ مجلس ۳۲۶/۳ آغاز و انجام آن با نسخه ما برابر است**].

۴ ـ قصاید «۶۳ پ ـ ۱۲۷ ر»

آغاز :

ای متاع درد در بازار جان انداخته گوهر هر سود در جیب زیان انداخته

۵ ـ غزلیات «۱۲۷ پ ـ ۲۱٦ ر»

آغاز :

ای نه فلك ز خوشه صنع تو دانه ای وز قصر کبریایی تو عرش آستانه ای

٦ ـ رباعیات «۲۱٦ ـ ۲۳۲ ر»

انجام :

از بس که بتان دو رویه در وی گذرند هر کوچه او نشان شق القمر است

نستعلیق؛بی کا، بی تا؛ تمام صفحات مجدول مذهب مرصع، در برگ ۱ و ۱۰ و ۵۰ و ٦۳ و ۱۲۷ پنج سر لوح مزدوج مذهب مرصع با گل های الوان،۹صفحه از کتاب در کنار سرلوح ها طلااندازی بین سطور و گل های الوان ریز در داخل طلااندازی، در حاشیه برگ ۱۲٤ و ۱۲۵ اشعاری اضافه شده؛ جلد : مقوائی، پشت جلد تیماج زرد مجدول با نقش ترنج.

۲۳۲ برگ؛ ۱۱×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۲٦ سطر؛ [ثبت ۸٦۵۹٦].

(۱۳٦۵٤)

ترجمه منظوم احادیث نبوی (فارسی)

از : ؟

ترجمه منظومی از احادیث کوتاه حضرت پیامبر(ص) است. در این رساله ابتدا حدیث به عربی نقل شده و پس از آن هر حدیث با یك بیت به فارسی برگردانده شده است. این ترجمه در سال ۸۲٤ ق. به پایان رسیده است.

در شماره [۱۳٦۰۷] رساله دیگری در ترجمه منظوم بیست و یك حدیث و هم چنین در شماره [۷ /۷٦٦۲] ترجمه منظوم صد و بیست حدیث نبوی (سه اربعین) معرفی گردید.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «مهلكة المرء حدّة طبعه

هلاك مرد باشد تيزى او كه مرد تيز باشد تند و بدخو».

انجام : «سعد الرجل بمصاحبة السعيد

كسى كو نيك بختى يار يابد بكوى نيك بختان بار يابد

ز هجرت طا و كاف و دال رفته شد اين نظم ترجّم جمله گفته».

احاديث نسخ و ترجمه منظوم نستعليق؛ جعفر التبريزى، اواخر شعبان ۸٤۷؛ تمام صفحات مجدول مذهب مرصع، حاشيه تمام صفحات زرافشان؛ مقدارى از لبه اوراق فرسوده شده؛ جلد : مقوائى.

۳۱ برگ؛ ۸×۱۲ سانتى متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸٦٥۹۷].

(۱۳٦٥٥)

مرقعات

از : سيد محمد راشد

بيست مرقع، شامل سرمشق هاى خط ثلث است.

آغاز : «بسم الله الرحمن الرحيم اللهم اجعلنى محبوبا فى قلوب المؤمنين و المؤمنات».

انجام : «... تعالى جدّك و جل ثناؤك و لا اله غيرك».

ثلث؛ سيد محمد راشد (از شاگردان سيد محمد شقيق)، بى تا؛ نوشته تمام صفحات داخل جدول و در حاشيه نقوش اسليمى و در لبه اوراق مقواى زرشكى و جدول مذهب، نشانى ها شنگرف؛ جلد : تيماج، قهوه اى، مجدول، مذهب.

۱۱ برگ؛ ۱٥×۲٤/٥ سانتى متر؛ ٤ سطر؛ [ثبت ۸٦٥۹۸].

(۱۳٦٥٦)

الشفا فى اخبار آل مصطفى (حديث - عربى)

از : محمدرضا بن عبدالمطلب تبريزى

مؤلف در اين كتاب احاديث را از كتاب هاى روايى شيعه به صورت موضوعى

جمع آوری نموده است. او در آغاز هر حدیث نام کتابی که حدیث را از آن نقل نموده و پس از آن نوع حدیث را (مرفوع ـ مسند و مرسل...) ذکر می کند و بعد از نام هر راوی؛ ثقه، حسن، ضعیف، مجهول و... بودن وی را با علامتی تذکر می دهد. عنوان موضوعات در نسخه حاضر در حواشی نوشته شده است. [**الذریعه ۱۹۹/۱٤**].

نسخه حاضر نصف دوم از جلد سوم و از «صلوة اللیل» شروع شده و تا آخر کتاب دعا را شامل است و از آغاز افتادگی دارد. تألیف این بخش روز جمعه ۲٤ شعبان ۱۱۷۸ در نجف اشرف به پایان رسیده است.

آغاز نسخه : «عن محمد بن عبدالله بن جعفر الحمیری عن ابیه و هرون بن مسلم عن مسعدة بن صدقة عن الصادق عن آبائه(ع) مثله».

انجام : «عن ابی جعفر(ع) انه کان اذا صلی بالناس صلوة فطر اواضحی خفض من صوته یسمع من یلیه لا یجهر بالقرآن و المواعظ و التذکیر یوم الاضحی و الفطر بعد الصلوة».

نسخ؛ به خط مؤلف، جمعه ۲٤ شعبان ۱۱۷۸ در نجف با دو مهر دایره ای وی به سجع «محمدرضا عفی عنه» و «محمد بن عبدالمطلب المدعو بالرضا»؛ عناوین شنگرف؛ چند برگ اول نسخه پوسیده شده و مقداری از آن از بین رفته؛جلد: پارچه ای،زرد، عطف تیماج.

۲۲۹ برگ؛ ۲۰×۳۱ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [**ثبت ۸٦٦۰۱**].

(۱۳٦۵۷)

جنگ های ایران و روس، نامه ها (تاریخ ـ فارسی)

نامه های سیاسی است که در سال ۱۲٤۱ ق. به دستور نماینده دولت ایران، عباس میرزا نایب السلطنه توسط قائم مقام به دولت های روسیه و انگلیس نوشته شده است. هم چنین در آن نامه های دولت روسیه به دولت ایران در همین سال موجود است.

موضوع این نامه ها که اندکی قبل از آغاز جنگ های دوم ایران و روس نگاشته شده،

اختلاف های مرزی دولت ایران و روسیه که زمینه جنگ های دوم را به وجود آوردند، می باشد.

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز : «سواد اول رقعه که بموجب امر و فرمان نواب ولیعهد به جناب پرنس میشیکوف ایلچی دولت روسیه از جانب قائم مقام نوشته شده است، چون تشخیص سرحدات مملکتین محروستین».

انجام نسخه : «... آنچه مستمسك دست تعرض از ایشان برنمی دارد و از امنای دولت اند بدست».

شکسته نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ نشانی ها شنگرف و مشکی؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

٦٤ برگ؛ ۱۹×۲۹ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸٦٦۰۲].

(۱۳٦۵۸)

نامه های دولت ایران به سفارتخانه های عثمانی و... (تاریخ ـ فارسی)

رونوشت نامه هایی است که از طرف دولت ایران در سال های ۱۲۹٦ و ۱۲۹۷ ق. به سفارت خانه های عثمانی، روسیه تزاری و انگلیس در ایران و سفارت خانه های ایران در اسلامبول و انگلستان نوشته شده است.

آغاز : «اجوبه و نوشتجات رسمیه صادره از وزارت جلیله امور خارجه به سفارت دولت علیه عثمانیه».

انجام : «بطوری که نوشته اید در روز مزبور تلگراف تبریك از جانب سنی الجوانب همایونی خواهم فرستاد».

شکسته نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ چند صفحه در لابلای نسخه سفید مانده؛ جلد : تیماج، زیتونی، مجدول.

٦۸ برگ؛ ۲۰/۵×۳۳ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸٦٦۰۳].

(۱۳٦۵۹)

نامه های دولت ایران به سفارت خانه های عثمانی و... (تاریخ - فارسی)

رونوشت مکاتبات دولت ایران با سایر کشورها است در سال های ۱۲۹۵ - ۱۲۹٦ ق. در عهد سلطنت ناصرالدین شاه قاجار، شامل :

۱ - نامه های دولت ایران به سفارت خانه های انگلستان، روسیه، عثمانی، فرانسه و دیگر کشورها.

۲ - جواب سفارت خانه های مذکور به آن نامه ها.

۳ - نامه هایی که از طرف دولت ایران به سفرای ایران در سایر کشورها نوشته شده است.

آغاز : «به سفارت دولت انگلیس ۷ شهر ربیع الثانی ۱۲۹۵، بر حسب اراده مطاعه اعلیحضرت... میرزا علی اکبر خان بکار کارگزاری مهام خارجه بندر بوشهر».

انجام : «در انتظار وصول شرح این فقره از جانب شما می باشند. می دانید که موقع نازك و فرصت کم است و با وجود مثل شما آدمی انشاءالله باید خیلی صرفه برداشت».

شکسته نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ تمام صفحات جدول شنگرف و لاجوردی؛ اوراقی سفید مانده است؛ جلد : تیماج، آبی، مجدول.

۸۷ برگ؛ ۲۱×۳۳ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸٦٦۰٤].

(۱۳٦٦۰)

وقف نامه قنات دروازه قدیمی شمیران (فارسی)

از : حاجی علیرضا بن محمد اعتماد الدوله شیرازی (قرن ۱٤ ق)

وقف نامه قنات جاری از دروازه قدیم شمیران است که واقف آن را در سال ۱۳۱۱ ق. زیر نظر میرزا ابوالقاسم امام جمعه وقف خیرات و مبرات نموده است. در حواشی وقف نامه، مهر و امضای تأیید مشیرالدوله، رکن الدوله، اسماعیل چالمیدانی، آخوند ملا

حمزه محرر، سید زین العابدین امام جمعه، سید محمدباقر صدر العلما، نظام الملك و سید ابراهیم لواسانی به چشم می خورد.

نستعلیق؛ بی کا، شعبان ۱۳۱۱؛ نام ها و عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : ندارد. یك برگ کاغذ در ۳۵× ۵۰ سانتی متر است که بر روی پارچه چسبانده شده و دارای ۳۷ سطر می باشد؛ [ثبت ۸٦٦۰٦].

(۱۳٦٦۱)

کتابچه جمع و خرج سراب و گرمرود در سال ۱۲۳۸

در این کتابچه جمع و خرج شهرهای سراب و گرمرود در سال ۱۲۳۸ ق. که جزء ابواب جمعی ملك قاسم میرزا بودند به خط سیاق ذکر شده و عباس میرزا نایب السلطنه آن را تأیید و مهر نموده است.

سیاق؛ بی کا، شوال ۱۲۳۸؛ در اول نسخه هفت مهر به سجع «لا اله الا الله الملك الحق المبین عبده محمد مقیم» و «افوض امری الی الله عبده الراجی محمد تقی ۱۲۲۸» و «عبده محسن...» و «افوض امری الی الله عبده الراجی موسی الحسینی ۱۲۳۷» و «لا اله الا الله الملك الحق المبین محمد حسن ۱۲۲٦» و «اسمعیل الحسینی» (مهر اخیر در تمام صفحات تکرار شده) و مهر مربعی بزرگ عباس میرزا به سجع «درّ دریای خسروی عباس ۱۲۱٤»؛ جلد : روغنی، با نقش گل و بوته، عطف و حاشیه تیماج.

۲۳ برگ؛ ۱۳×۱۹ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸٦٦۰٦].

(۱۳٦٦۲)

کتابچه جمع و خرج خوی و سلماس سال ۱۳۰۸

در این کتابچه جمع و خرج شهرهای خوی و سلماس که ابواب جمعی محمدخان والی بودند در سال ۱۳۰۸ ق. در عهد مظفرالدین شاه با خط سیاق نوشته شده و در اول آن مهر تأیید مظفرالدین شاه و در پایان آن مهر امیر نظام و مستشار السلطنه زده شده است.

سیاق؛ بی کا، شعبان ۱۳۰۸؛ در اول نسخه مهر مربعی بزرگ ولیعهد به سجع «منشور حکمرانی بگرفت زیب و آنین از خاتم ولیعهد سلطان مظفرالدین» و مهر بیضوی به سجع «دبیرالسلطنه»، در تمام صفحات مهر بیضوی به سجع «مستشار السلطنه ۱۳۰۷» و در آخر نسخه مهر مربعی به سجع «امیر نظام»؛ جلد : مخمل سبز با نقش گل، عطف و حاشیه و پشت جلد تیماج قهوه ای.

۴۰ برگ؛ ۱۸×۳۰ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۶۶۰۸].

(۱۳۶۶۳)

مجموعه

۱ ـ دیوان ازرقی هروی «۱ پ ـ ۷ پ» **(فارسی)**

از : ابوبکر بن اسماعیل وراق ازرقی هروی (قبل از ۴۶۵ ق)

[مجلس ۱۲۱/۲۶ ، ش ۷۶۲۲].

۲ ـ دیوان عنصری «۷۱ پ ـ ۱۳۷ ر» **(فارسی)**

از : ابوالقاسم حسن بن احمد عنصری بلخی (۴۳۱ ق)

به شماره [۱۳۳۹۹/۱۳] مراجعه شود.

۳ ـ دیوان ادیب صابر ترمذی «۱۳۹ پ ـ ۲۰۴ پ» **(فارسی)**

از : شهاب الدین ادیب صابر ترمذی (۵۴۶ ق)

[مجلس ۱۳/۸ و ۳۵۴/۱۷؛ منزوی ۲۳۹۶/۳؛ الذریعه ۵۷۲/۹؛ مشار، فارسی ۲۲۶۲/۲].

نستعلیق؛ میرزا سید فتح الله تفرشی، رساله دوم پنجشنبه ۱۴ شوال ۱۲۵۸ پارس نیل در یزد، رساله سوم شنبه ۵ ذی حجه ۱۲۵۸ در یزد؛ عناوین رساله دوم شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول گرهی.

۲۰۴ برگ؛ ۱۳×۲۲ سانتی متر؛ ۱۲ ـ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۶۷۸۸].

(۱۳٦٦٤)

مجموعه

۱ ـ دیوان ابیوردی «۱ پ ـ ۲۲ پ» [چاپ سنگی] **(عربی)**

از : ابوالمظفر محمد بن احمد ابیوردی (۵۰۷ ق)

نسخه حاضر چاپ سنگی است و شامل مقطعات شاعر است.

۲ ـ دیوان مجد همگر «۲۳ ر ـ ۹٤ ر» **(فارسی)**

از : مجدالدین بن احمد مجد همگر یزدی (٦۵۸ ق)

نسخه حاضر بخشی از قصاید شاعر است.

۳ ـ دیوان سروش اصفهانی «۹۵ ر ـ ۱۰۲ پ» **(فارسی)**

از : میرزا محمد علی بن قنبر علی سروش اصفهانی (۱۲۸۵ ق)

نسخه حاضر بخشی از اشعار و قصاید شاعر می باشد.

٤ ـ جمع مختصر = مختصر وحیدی «۱۰۳ پ ـ ۱۱۹ پ» **(عروض ـ فارسی)**

از : وحید تبریزی

به جلد ۳۵، صفحه ۱٤۲، شماره [۱۲۱٤۵] مراجعه شود.

۵ ـ رسالة فی العروض «۱۲۰ ر ـ ۱۲۳ پ» **(عربی)**

از : ؟

نسخه حاضر بخشی از این رساله را دارد. و در مقدمه آن، مؤلف اول کلام صاحب بن عباد را در مورد عروض نقل نموده است.

آغاز : «الحمدلله الذی مدّ علی البسیط بحور الافضال و سکن زلال حرکاتها باوتاد الجبال... اعلم ان العروض هو میزان الشعر و برهان صحته و معیار سبکه».

٦ ـ يك كلمه (چاپ سنگی) «١٢٤ پ ـ ١٦١ پ»

از : يوسف بن ميرزا كاظم تبريزی

[مجلس ۱۳۶/۳۶، ش ۱۲۵۸۶/۱]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نسخ و نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ در حاشیه رساله دوم لغات معنی شده، در آخر نسخه دو بیت شعر که محمد تقی ملك الشعراء در تاریخ ۱۳۲٤ تحریر نموده؛ جلد : تیماج، سبز، سوخت، ترنج مذهب با سر، مجدول گرهی.

۱٦۱ برگ؛ ۱۵×۲۱/۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸٦۷۸۷].

(۱۳٦٦۵)

صفوة الصفا = المواهب السنية فی مناقب الصفوية (عرفان ـ فارسی)

از : ابن بزاز درویش توکلی بن اسماعیل اردبیلی (۸۰۰ ق)

رساله مفصلی است در یك مقدمه و دوازده باب در مناقب و احوال شیخ صفی الدین اردبیلی. مؤلف، این رساله را در آخر شعبان ۷۵۹ به پایان رسانده است.

این کتاب به دستور شاه طهماسب صفوی توسط میرزا ابوالفتح حسینی شریفی (متوفای ۹۷٦ ق) تحریر و بازنویسی شده است.

[دانشگاه ۱۳۰/۸؛ مشار، فارسی ۳۳۹۹/۳، این کتاب در سال ۱۳۲۹ در بمبئی به چاپ سنگی رسیده و هم چنین در سال ۱۳۷۰ ش با تحقیق و تصحیح در ایران به چاپ رسیده است].

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «ملت پنج ارکان دنیا را چهار دیوار محکم بر سر منهج شریعت و طریقت... باب اول در ذکر احوال ابتدای حال شیخ صفی الدین قدس سره مشتمل بر یازده فصل».

انجام نسخه : «حکایت، پیره بدرالدین گفت که همکاران او که با او جفت میراندند روزی با وی گفتند ما گرسنه ایم و دیه دور است و ما را چیزی باید گفت چه می خواهید گفتند».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج،

قهوه ای.

۲۳۱ برگ؛ ۱٤×۲٤ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [**ثبت ۸٦۷۸٦**].

(۱۳٦٦٦)

کلیات نور علیشاه (عرفان ـ فارسی)

از : محمد علی ملقب به نور علیشاه طبسی (۱۳۱۲ ق)

[**مجلس ٤٤۳/۳ و ۳٦۲/۸**].

۱ ـ رساله در سیر و سلوك «۱ ر ـ ۷ ر» **(عرفان ـ فارسی)**

رساله کوتاهی در سیر و سلوك عرفانی که مؤلف به فرزند خود نوشته است.

[**مجلس ٤٤۳/۳، منزوی ۱۲۱۰/۲؛ دانشگاه ۲۵۰۷/۲**].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

۲ ـ تفسیر سوره حمد و بقره «۸ پ ـ ۲۱ پ» **(شعر عرفانی ـ فارسی)**

[**مجلس ۳٦۳/۸**].

آغاز :

بسم الله الرحمن الرحیم سرّ علم حمد علیّ عظیم

سلسله نام الهیست این ناظم سررشته شاهیست این

انجام :

بودند ازین کسان گروهی دل سختِ سیاه رو چو کوهی

تحریف کن کلام یزدان دانسته پس از تعقل آن

۳ ـ جنات الوصال «۲۲ پ ـ ۲۰۵ پ» **(شعر عرفانی ـ فارسی)**

[**مجلس ۱۶۵/۲۶، ش ۷۶۶۷**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است، و این نسخه جنت اول و دوم و بخش اولِ جنت سوم را شامل است.

٤ ـ آیة النور = اصول و فروع «۲۰٦ پ ـ ۲٤۰ پ» (عرفان ـ فارسی)

[مجلس ٤٤۳/۳ و ۳٦۳/۸؛ منزوی ۱۰۱٦/۲؛ الذریعه ۱۲۳۱/۹].

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة... بدانکه بر هر مکلّفی واجب است».

انجام :

ظهور صاحب ما ساز نزدیك بکن روشن چو روز این شام تاریك

ز یمن مقدم آن شاه عادل جدا گردد ز هم تا حقّ و باطل

نستعلیق؛ ابوطالب الحسینی، ۲۸ رمضان المبارك ۱۲٦۸؛ جلد : تیماج، مشکی، لولادار.

۲٤۲ برگ؛ ۱۱×۱۷ سانتی متر (قطع پالتوئی)؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۸۵].

(۱۳٦٦۷)

سر اج المنیر (اخلاق عملی ـ فارسی)

از : قاضی محمد شریف بن محمد، کاشف شیرازی (۱۰٦۰ ق)

[مجلس ۲٤/۲٦، ش ۷۵۲۱]. آغاز نسخه حاضر با آن برابر است.

انجام :

«در ایندم که هستیم باشیم شاد که خواهیم این دور را کرد یاد

الحمدلله ربّ العالمین... و بر اولاد آن حضرت... نبی غالب علیه الصلاة و السّلام».

شکسته نستعلیق؛ محمدحسین، سلخ ربیع الاول ۱۲۲۷؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و محرر، در اول نسخه مهر بیضوی به سجع «محمد حسین الموسوی» و مهر مربعی به سجع «مفخم السلطان ۱۳٤۳» و دستخط یحیی دولت آبادی مبنی بر اهداء نسخه از طرف مفخم السلطان به وی در طهران؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر و لچکی مذهب، مجدول گرهی.

۷۵ برگ؛ ۱۱×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۸٤].

(۱۳٦٦۸)

تاریخ گزیده (تاریخ - فارسی)

از : حمدالله بن تاج الدین ابوبکر مستوفی قزوینی (۷۵۰ ق)

[**مجلس ۱۰/٤٦٦؛ سپهسالار ۳/۳۰۳؛ الذریعه ۳/۲۸۱؛ مشار، فارسی ۱/۱۱۲٤**].

در آخر نسخه حاضر شجره نامه ای در ذکر انساب انبیاء، اولیا، ائمه، پادشاهان، وزرا و امرا در ١٤ برگ ترسیم شده که مؤلف اظهار داشته این شجره اختراع خواجه رشیدالدین است و وی آن را از روی کتاب های معتبر اصلاح نموده است. این شجره نامه در نسخه چاپی وجود ندارد.

آغاز: «سپاس و ستایش پادشاهی را که ملك او بی زوالست و مملکت او بی انتقال».

انجام : «یاد کرده و تصحیح این ایشان از کتب معتمد علیه کرده شد و العلم عندالله».

نسخ؛ بی کا، بی تا [قرن ۸ ق]؛ عناوین شنگرف و مشکی و نشانی ها شنگرف؛ بعضی از اوراق افتاده به وسیله کاتبان دیگر نوشته و ضمیمه شده است؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

۳٦۲ برگ؛ ۱٦×۲۳/٥ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۸۳].

(۱۳٦٦۹)

شیرازنامه (تاریخ - فارسی)

از : ابوالعباس فخرالدین احمد بن ابی الخیر زرکوب شیرازی (۷۸۹ ق)

[**مجلس ۱۰/۱۷۷٦؛ دانشگاه ۱۵/٤۲۰۸؛ منزوی ٦/٤۳٤٤؛ مشار ۳/۳۳٤۲**].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز : «رسید و حکایات عطا و اخبار مآثر و سخاء آنجناب که چون خورشید کرد جوامع اصقاع رباع ربع مسکون بهره مند گردانید».

انجام : «... منذر بن عبدالله بن منذر و اغلب بر آنند که از اولاد منذر قیس بوده و او را شاه منذر گویند... و الله اعلم بحقایق الامور و صلی الله... یا ارحم الراحمین».

نستعلیق؛ عبدالله خلف رئیس محمد جعفر، ۱۷ رمضان المبارك (؟)۱۲ در دارالعلم شیراز (حسب فرموده شیخ عبدالنبی خلف شیخ الشیوخ ابوتراب در مسجد جامع تحریر شد)؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، سرخ.

۱۲۵ برگ؛ ۱۳×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [**ثبت ۸٦۷۸۲**].

(۱۳٦۷۰)

دیوان ثاقب مدراسی (فارسی)

از : میر مهدی ثاقب حسینی برادر سید مرتضی بینش(۱) (قرن ۱۳ ق)

دیوان اشعار شاعر است با تخلص «ثاقب» شامل قصاید، غزلیات به ترتیب حروف تهجی و رباعیات. شاعر در قصایدش اشخاص زیر را مدح نموده است :

حضرت علی(ع)، شرف الدوله بهادر، وزیر الممالك دکن نواب مختار الملك بهادر، نواب سالار جنگ، راجه سمنت راؤ صاحب، نواب الدوله بهادر خلف نواب رشیدالدوله، محمد رحمت الله خان، راجه اندرجیت بهادر و قادر علی خان بهادر، صاحبزاده عمدة الدوله بهادر و مرثیه نواب عزیز الملك مرحوم.

آغاز : «قصیده در مدح ابوالائمة النجبا... سیدنا علی بن ابی طالب علیه التحیة و الثناء

کند نازل مصیبت بر سر خلق خدا شبنم رساند بر دماغ نازکان آزارها شبنم

در این اوقات سرویش آن آوا کرد بر طبعم که دور از راحتم نبود و نزدیك فضا شبنم

درد در باغ و بستان دکن هر صبحدم سیبش بحیرت باغبان افتاده کین باز است یا شبنم

۱ـ برای شرح حال شاعر ر. ك : فرهنگ سخنوران، ص ۱۲۱؛ الذریعه ۱۸۳/۹.

بچرخ آرد دماغ گرم او را شدّت سردی نماید پایمال از بس سر خورشید را شبنم».

انجام : رباعی

از تیغ تو مشتهر به ادراکم جنگ یعنی که برزم توست رستم کم جنگ

چون بید بلرزد جگر شیر و پلنگ در بیشه ز رعب نام مستحکم جنگ

شکسته نستعلیق؛ سید محمد جلال الدین، ۲۷ ذی قعده ۱۲۹۵؛ عناوین و نام شاعر در اشعار شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۱۰۸ برگ؛ ۱٤×۲۰ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [**ثبت** ۸٦۷۸۰].

(۱۳٦۷۱)

مهذب الاسماء فی مرتّب الاشیاء (لغت ـ عربی به فارسی)

از : محمود بن عمر بن محمود قاضی سجزی

[**مجلس** ۳۷۸/۲۵، **ش** ۷۳۹٦] نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد و آغاز آن با آغاز نسخه سابق برابر است.

انجام نسخه : «الیهمور ریك بزرك، الیهامیرج، الیهودی جهود الیهود و الهودج الیهودیة».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۲۳۹ برگ؛ ۱۳×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [**ثبت** ۸٦۷۷۹].

(۱۳٦۷۲)

فرهنگ خداپرستی (شعر ـ فارسی)

از : لسان الحق عبدالوهاب یزدی متخلص به محرم (قرن ۱۳ ق)

[مجلس ۲۳۵/۸؛ منزوی ۳۰۲۸/٤؛ الذریعه ۱۹۹/۱٦؛ مشار، فارسی ۳۷۱۰/۳].

آغاز :

در موسم عاشورا در تکیه دولت بگرفته عزا بهر دعای شه ملت

انجام :

یحیی النفوس بسلسال المقال کما عیسی بانفاسه الارواح یحییها

لا زال فی الارض منثور مدایحه ما غرّد الورق وجدا فی روابیها

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ در آغاز نسخه تقریظی است به عربی از میرزا محمد ساوجی در مورد کتاب و شعری از محمد حسن تسلیم در مدح مؤلف؛ در آخر نسخه مهر بیضوی به سجع «عبده غلامرضا»؛ جلد : گالینگور، زرشکی، عطف و گوشه تیماج قهوه ای.

۱٥٦ برگ؛ ۱۰/٥×۱۸/٥ سانتی متر؛ ۷ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۷۸].

(۱۳٦۷۳)

یوسف و زلیخا (شعر ـ فارسی)

از : ملا مهدی شعله گلپایگانی (قرن ۱۲ ق)

[مجلس ۵۰۷/۳؛ منزوی ۳۳٤۲/٤؛ الذریعه ۳٤٦/۱۹].

بخشی از این نسخه در شماره [۱۳٤٦۳/٥] معرفی گردید.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

بیا ساقی از آن مینای وحدت بده جامی که مخمورم ز کثرت

که اینك شعله از پیر معانی بغارت یافت از توحید خوانی

انجام :

قلم در راه فکرت پیچ و خم زد خم فتنه بتاریخش رقم زد

به پایان بردن این منزل آه زهی طی شد بود از عمر پنجاه

به نظم آوردمش از طبع فیروز ز اول تا به آخر در چهل روز

بس است ای شعله تا کی هرزه سوزی به جای گفتگو آتش فروزی

هر آنکس شور عشقی در سرش نیست ز درد عشق شعله باورش نیست

نستعلیق؛ بی کا، ٤ جمادی الاول ١٢٦٤؛ در اول و آخر نسخه مهر بیضوی به سجع «شعاع»؛ جلد : گالینگور، سرخ.

١٥٩ برگ؛ ١٤×٢٠/٥ سانتی متر؛ ١٤ سطر؛ [ثبت ٨٦٧٧٤].

(١٣٦٧٤)

مجموعه

١ ـ کلمات علیه غرا «١ پ ـ ٥٦ ر» **(مثنوی اخلاقی ـ فارسی)**

از : مولانا مکتبی شیرازی (زنده در ٩٢٨ ق)

شاعر که در اشعارش به «مکتبی» تخلص می کند، شصت کلمه از سخنان پندآموز منسوب به حضرت علی(ع) را در هزار و پانصد بیت به فارسی ترجمه و شرح نموده است.

[منزوی ١٦٦٣/٢ و الذریعه ١١٨/١٨ که هر دو نسخه ملك الشعرای بهار را معرفی نموده اند و نسخه حاضر همان نسخه مرحوم بهار است؛ مشار، فارسی ٤١٠٣/٤].

آغاز :

آن کسی را بزرگ دان که اجل نتواند بدو رساند خلل

آنکه مردم بزرگ خوانندش گر نمیرد بزرگ دانندش

انجام :

اختر دولت از جبینش راست همچو خورشید از آسمان پیداست

دولتش باد تا ابد باقی کوثرش جام و حیدرش ساقی

٢ ـ شعری از مولوی «٢٦ پ ـ ٢٧ ر»

۳ ـ **سئوالات و جواباتی** که صاحب روم از عمر پرسیده و او آن ها را به حضرت علی(ع) ارجاع داده است این حدیث در نسخه حاضر از کتاب الفضایل احمد بن حنبل نقل شده است «۵۷ پ ـ ۵۹ ر» **(عربی)**

٤ ـ **حدیثی از امام صادق**(ع) «۵۹ ر»

۵ ـ **شعری از محمد بن علی خاتون به فارسی** «۵۹ ر»

٦ ـ **مطالبی** به نقل از تفسیر مواهب علیه، واعظ کاشفی «۵۹ پ ـ ٦۰ ر»

۷ ـ **اشعاری از :**

شاه نعمت الله ولی «٦۲ پ»، نسیمی «٦۳ ر»، شاه قاسم انوار « ٦٤ پ ـ ٦۵ ر»، از دیوان شمس تبریزی مولوی «٦۵ پ ـ ٦۷ ر»، عراقی «٦۷ ر ـ ٦۷ پ»، سید نسیمی «٦۸ پ ـ ۷۰ ر»، شاه قاسم انوار «۷۰ پ ـ ۷۱ پ»، مولوی «۷۲ ر ـ ۷۲ پ».

۸ ـ **اوصاف حضرت پیامبر**(ص) **و حضرت علی**(ع) «۷۳ پ ـ ۷٤ پ»

۹ ـ **دعای قنوت** «۷۵ ر» **(عربی)**

۱۰ ـ **روایتی در مورد حضرت علی**(ع) «۷۵ پ»

۱۱ ـ **داستان شق القمر** «۷٦ پ ـ ۷۹ پ»

۱۲ ـ **تفسیر سوره قمر به نقل از تفسیر مجمع البیان** «۸۰ ر ـ ۸۰ پ» **(عربی)**

۱۳ ـ **رباعی از جلال اسلامی** «۸۱ ر»

۱٤ ـ **حکایت موسی و شبان از مثنوی معنوی** «۸۱ پ ـ ۸۸ ر»

۱۵ ـ **اشعار فیضی دکنی** « ۸۹ پ ـ ۹۲ ر»

۱٦ ـ **جدول القاب و اسما ائمه**(ع) **و تاریخ وفات و کنیه و آبا و رحلت هر کدام** «۹۲ پ ـ ۹۳ ر»

۱۷ ـ **حکایتی به نقل از روضة الصفا** پیرامون معجزه حضرت علی(ع) که در دیر راهب آشکار کرد « ۹۳ پ ـ ۹۵ پ»

۱۸ ـ اشعاری از اسرارنامه عطار «۹۷ پ ـ ۹۹ ر»

۱۹ ـ اشعاری از : حکیم پرتوی، سلمان ساوجی، حسن دهلوی، بابا افضل کاشی، ابن حسام، صالح و خواجه نصیر «۹۹ ر ـ ۱۰۵ ر»

۲۰ ـ دوازده امام مولا رضا قلی اصفهانی «۱۰۵ پ ـ ۱۰۶ پ» **(عربی)**

آغاز : «اللهم صل علی النور المقتدی و الصراط المهتدی و الحبیب المجتبی...».

۲۱ ـ دوازده امام محمد واعظ عقیلی شیرازی «۱۰۷ ر» **(شعر ـ عربی)**

آغاز :

الهی اتوسل الیك باحمدی ثم باخیه علی سیدالامجدی

۲۲ ـ دوازده امام شیخ لطف الله عاملی «۱۰۷ پ ـ ۱۰۸ ر» **(شعر ـ عربی)**

آغاز :

الهی بحق الهاشمی محمد حبیبك طه شافع العرصات

بحق علی نفسه و وصیه ابی ولده و الصهر ذی الحسرات

۲۳ ـ لعنیه از همو «۱۰۸ ر» **(شعر ـ عربی)**

۲٤ ـ دوازده امام دیگر از شیخ لطف الله عاملی «۱۰۸ پ» **(شعر ـ عربی)**

آغاز :

صلوة و تسلیم و الف تحیة علی احمد المبعوث خیر البریة

۲۵ ـ لعنیه دیگر از همو «۱۰۸ پ ـ ۱۰۹ ر»

۲٦ ـ دوازده امام از شیخ ابوالبرکات «۱۰۹ پ» **(عربی)**

آغاز :

الهی بحق المصطفی و وصیه و سبطیه و سجاد ذی الثفنات

۲۷ ـ دوازده امام از شافعی «۱۱۰ ر ـ ۱۱۰ پ» **(عربی)**

آغاز :

ربّ بحقّ احمد سیدنا المقدم مقترب مقدم منتخب و خاتم

۲۸ ـ دوازده امام «۱۱۰ پ ـ ۱۱۱ ر» **(عربی)**

از : محمد بن علی بن محمد حافظ المصدر الرضوی

آغاز :

سلام و تسلیم صلوة و رحمة من الله ربی بالغ التحفات

۲۹ ـ مناجات فارسی در پنج بیت «۱۱۱ ر»

۳۰ ـ رباعی عربی از مولانا احمد اردبیلی «۱۱۱ پ»

قد تبرّاتُ من الجبتین تیم و عدی و من الشیخ العُتُلّ المستحلِّ الاموىِّ

انا لا أعرفُ حقاً غیر حبر بالغری و ثمان بعدَ سبطین(۱) و مخدوم خفیٍّ

۳۱ ـ دوازده امام = صلواتیه «۱۱۲ ر ـ ۱۱۲ پ» **(شعر ـ عربی)**

همان است که در شماره [۱۳٦۱۰/٤] معرفی شد. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۳۲ ـ دوازده امام فارسی «۱۱۳ پ»

الهی الهی بحقّ پیمبر الهی الهی بساقی کوثر

۳۳ ـ زیارت نامه حضرت پیامبر در روز شنبه «۱۱٤ ر ـ ۱۱٤ پ»

۳٤ ـ تفسیر سوره زلزال « ۱۱٥ ر» **(فارسی)**

۳٥ ـ سوره والضحی با ترجمه فارسی زیرنویس «۱۱٥ پ»

۳٦ ـ تفسیر سوره توحید «۱۱٦ ر ـ ۱۱٦ پ» **(فارسی)**

۳۷ ـ زیارت نامه ای که با آن تمام ائمه(ع) را می توان زیارت نمود «۱۱۷ ر ـ ۱۱۷ پ»

۱ـ سبطیه نسخه بدل.

۳۸ ـ دعای بعداز فریضهو دعایوقت خواب و دعایی برای رفع حاجت«۱۱۸ر»

نستعلیق؛ بی کا، رساله اول ۳ رمضان ۱۰۳۶؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : گالینگور، آبی.

۱۱۸ برگ؛ ۹×۱۶ سانتی متر (قطع پالتویی)؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۶۷۷۲**].

(۱۳۶۷۵)

مجموعه

۱ ـ جمع مختصر «۱ پ ـ ۲۶ پ» **(عروض و قافیه ـ فارسی)**

از : وحید تبریزی

[**مجلس ۱۴۲/۳۵، ش ۱۲۱۴۵/۲**] آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۲ ـ حدیث جهاد از حضرت پیامبر(ص) «۲۶ پ» **و حکایتی از حسن بصری** «۲۶ پ»

۳ ـ حدایق السحر فی دقایق الشعر «۲۷ پ ـ ۷۴ ر» **(بلاغت ـ فارسی)**

از : رشیدالدین محمد بن محمد وطواط (۵۷۳ یا ۵۷۵ ق)

[**مجلس ۱۱۵/۳ و ۳۹۲/۱۰ و ۱۲۹۴؛منزوی۲۱۳۴/۳؛الذریعه۲۸۶/۶؛مشار،فارسی ۱۷۲۶/۲**].

آغاز : «الحمدلله علی ما افاض علینا من نعمه المنتزعة الحیاض و مغنیة الممرعة».

انجام : «ارتجال، شعر یا خطبه یا نامه بی اندیشه انشا کردن باشد و این را بدیهه نیز خوانند».

٤ ـ شرح دستور معما «۷۴ پ ـ ۹۵ پ» **(فارسی)**

از : عبدالغنی بن داود در عصر علی شیرنوائی

در این رساله کوتاه دستور ساختن معما و حل آن در بیست و شش قاعده و یك خاتمه در معماهای اهل هند در هشت قسم، بیان نموده و در هر مورد معماهای منظوم از شعرا آورده و حل آن ها را توضیح داده است. [**دانشگاه ۲۸۱۶/۱۲**].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز : «به معنی معمایی مرکب، چنانچه مولانا اعظم علامة الدهر مولانا شرف الدین یزدی شرف الله علی رحمته فرموده اند ـ بیت :

از ستم ماتم نداریم ار برون است از شمار زیر و بالا گفتم ای آرام جان معذور دار».

انجام : «و اگر خطایی و سهوی واقع شده باشد به سبب وفور تعلق و بال پریشان باید که اصلاح از صلاح دانند. له الحمد فی الاواخر و السّلام علی من اتبع الهدی».

۵ ـ چند معما به نظم و نثر «۹۶ ر ـ ۹۶ پ» **(فارسی)**

نسخ؛ بی کا، رساله اول ۲۱ ذی حجه ۷۹۸، رساله دوم رمضان المبارك ۸۷۰؛ عناوین شنگرف؛ رساله سوم با حواشی؛ در برگ «۷۴ ر» مطالعه به تاریخ رجب ۱۰۹۸؛ در اول نسخه تملك عباسعلی بن آخوند ملاّ سلیم طارندی با مهر بیضوی و تملك محمد کریم بن محمد صادق با مهر بیضوی؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

۹۶ برگ؛ ۱۳×۱۶/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۶۷۷۱].

(۱۳۶۷۶)

نگارستان = تاریخ نگارستان (تاریخ عمومی ـ فارسی)

از : قاضی احمد بن محمد غفاری فناری قزوینی (۹۷۵ ق)

[مجلس ۱۵۸/۱۷ و ۱۸۸؛ منزوی ۴۲۰۷/۶؛ الذریعه ۲۹۱/۳؛ مشار، فارسی ۱۱۵۱/۵؛ با عنوان «تاریخ نگارستان»].

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «مطایبه، یکی مرد بدشکلی را دیدم که حلقه کعبه معظمه را گرفته و روی بدان می مالید و بدان براءت آتش دوزخ می طلبید یکی گفت الله این روی را».

انجام نسخه : «با سلطان محمد جلایر اتفاق نموده و بر چند وقتی بحدود عراقین فتنه

می انگیخت و در سنه ثلث و ثمانماة با امیر تیمور بالکلیه بغداد را از گماشتگان».

نستعلیق؛ جمال الدین محمد الحسینی؛ ۲ صفر ۱۰٦٦ (برگ ۱۸۱) بقیه صفحات نونویس؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در برگ ۲۹ مهر بیضوی به سجع «کنیز فاطمه سکینه باشد»؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۲۰٦ برگ؛ ۱۳×۱۹ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸٦۷٦۹].

(۱۳٦۷۷)

دیوان جلالی یزدی(۱) (فارسی)

از : علیرضا جلالی یزدی (قرن ۱۳ ق)

دیوان اشعار شاعر است با تخلص «جلالی» شامل : غزلیات به ترتیب حروف تهجی و رباعیات.

آغاز :

باغ و بهار دلست رنگ و رخ یار ما بلبل گلزار او مرغ دل زار ما

در قفس از ناله سوخت بال و پر خویش را ذوق رهایی نداشت مرغ گرفتار ما

انجام :

چاشت گر ما حضر مزعفر بود ناز می کرد بنده در ماضی

حال از همت ولی نعمت گشته چون سگ باستخوان راضی

شکسته نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

٤٦ برگ؛ ۱۳/۵×۲۰ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸٦۷٦٦].

۱ـ برای شرح حال شاعر ر.ك : فرهنگ سخنوران، ص ۱۳۳؛ مجمع الفصحا، ج ۲، ص ۹۲ و ۹۳ و سفینه محمود، ص ٦۱ ـ ٦۲.

(۱۳٦۷۸)

جنگ اشعار

۱ ـ دیوان فرقتی کاشانی «۱ پ ـ ۲٦ پ» **(فارسی)**

از : میرزا ابوتراب بیگ فرزند علی انجدانی کاشانی متخلص به فرقتی (۱۰۲٦ یا ۱۰۲۷ ق)

[**دانشگاه ۱۲۷۰/۹ و ۲۷۳۳/۱۲؛ الذریعه ۸۲٤/۹؛ تبریز ٦۷/۱**].

در نسخه حاضر بخشی از اشعار شاعر موجود است بدین ترتیب :

الف ـ اشعار شامل یك قصیده و چند غزل «۱ پ ـ ٤ پ»

آغاز نسخه :

دگر ز لاله نورسته دامن کهسار چو مادریست که فرزند پرورد به کنار

زمانه سبز شد و من درین غمم که مباد دگر بدیده نبینم غبار کوچه یار

ب ـ ساقی نامه «٤ پ ـ ۸ پ»

[**منزوی ۲۸۸۱/٤؛ الذریعه ۱۱۲/۱۲؛ دانشگاه ۲۷۳۳/۱۲ و ۳۸۹۰/۱٤؛ یك مثنوی نیز از شاعر در شماره (۱۳٤۷۲/۱۳) معرفی گردید**].

آغاز :

ساقی بده آن جام که ماه شب تارست آن باده که گلگونه رخسار بهارست

ج ـ غزلیات «۱۱ پ ـ ۲٦ پ»

۲ ـ شعری از کلیم «۹ ر ـ ۹ پ»

۳ ـ اشعار ترکی «۱۰ ر ـ ۱۱ پ»

٤ ـ ساقی نامه شانی تکلو «۲۷ ر ـ ۳۱ پ» **(فارسی)**

از : مولانا نفیس الدین شانی تکلو (۱۰۲۳ ق)

آغاز :

از صدای ناله ناقوس در تصدیق او عارفان را استماع لفظ اشهد می رود

۵ ـ دیوان شانی تکلو «۳۱ پ ـ ۳۸ پ» **(فارسی)**

از : شاعر پیشین

[**الذریعه ۴۹۴/۹؛ رضوی ۵۸۷/۷؛ منزوی ۲۳۷۰/۳**].

در نسخه حاضر یك قصیده و اشعاری از شاعر موجود است.

٦ ـ ساقی نامه امیدی تهرانی «۳۹ ر ـ ٤٠ ر» **(فارسی)**

از : ارجاسب امیدی تهرانی (۹۲۹ ق)

به شماره [۱۳٤۷۲/٦] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۷ ـ اشعار ترکی «٤٠ پ»

نستعلیق (اکثر اوراق چلیپایی)؛ بی کا، بی تا؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

٤٠ برگ؛ ۱۱×۲۰ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸٦۷٦۷**].

(۱۳٦۷۹)

جنگ اشعار (فارسی)

۱ ـ اشعاری از : نظیری «۱ ر ـ ۲ پ»، صالحی «۳ ر ـ ۳ پ»، علی نقی «٤ ر ـ ٤ پ»، بسملی و ملك قمی و علی نقی «۵ ر ـ ۵ پ»

۲ ـ مثنوی زلالی خوانساری «٦ ر» **(فارسی)**

از : حکیم محمد حسن زلالی خوانساری (۱۰۲٤ یا ۱۰۳۱ ق)

آغاز :

ای که می بخشی چو گل سر خویش فاش همچو غنچه در شکست خویش باش

۲ ـ اشعاری از : بدیع بلخی «٦ پ»، نظام، شافعی، قاضی ارجانی، امام علی(ع)«۷ ر» رباعیات محمد صوفی «۷ پ ـ ۱۰ ر».

٤ ـ دیوان شانی تکلو (یك قصیده) «۱۰ پ ـ ۱۵ ر»

۵ ـ دیوان حکیم رکنا «۱٦ ر ـ ۲۳ ر» **(فارسی)**

از : حکیم رکن الدین مسعود مسیح کاشانی (۱۰٦٦ ق)

[منزوی ۲۵۲۷/۳؛ مجلس ۹/۸؛ رضوی ۵۹۷/۷ و ۷۹۸؛ الذریعه ۱۰٤۱/۹].

نسخه شاعر این اشعار را شامل است :

الف ـ اشعار «۱٦ ر ـ ۱۸ ر»

ب ـ قضا و قدر حکیم رکنا «۱۸ ر ـ ۱۹ پ»

به شماره ۱۳٦۱۰/۲۹ مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

ج ـ قصیده و ترکیب بند «۱۹ پ ـ ۲۳ ر»

٦ ـ **اشعار یوسف** در وصف آمدن مظفرالدین شاه به رشت در سال ۱۳۲۰ ق «۲۲پ»

۷ ـ **اشعاری از :** شاه طاهر دکنی «۲٤ ر ـ ۲۷ ر»، اقدسی «۲۸ ر ـ ۲۸ پ»، ملا محمود صوفی «۲۹ ر ـ ۳۰ ر»، ولی دشت بیاضی «۳۰ ر ـ ۳۰ پ»، میر عقیل کوثری «۳۱ ر»، سلیم تهرانی «۳۲ ر ـ ۳۷ پ».

نستعلیق چلیپایی؛ بی کا، ۱۳۲۰ [۲۲ پ]؛ ۳ جمادی الثانی ۱۰۸۳ [۳٦ پ] در قلعه قمانچه؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۳۷ برگ؛ ۱۱×۱۹/۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸٦۷٦۸].

(۱۳٦۸۰)

مآثر عالمگیری = تاریخ ... (تاریخ هند ـ فارسی)

از : مستعدخان محمد ساقی (۱۱۳٦ ق)

رویدادهای پنجاه ساله سلطنت اورنگ زیب (۱۰٦۸ ـ ۱۱۱۸ ق) است در دو دفتر و با دو دیباچه.

[منزوی ٤٦۹۲/٦؛ دانشگاه ۱۳٤۸/۹؛ فهرستواره، منزوی ۱۳۳۲/۲؛ مشار، فارسی ٤٤۲۰/٤].

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد. و وقایع نیمه سال سوم حکومت اورنگ زیب برابر (سال ۱۰۷۰) تا چهل و هشتمین سال حکومت وی (سال ۱۱۱۵ ق) را شامل

است. و در پایان، مؤلف گزارشی از سیره این پادشاه ذکر نموده است.

آغاز نسخه : «اسلام و تخریب بنای شقاوت اندای کفر و ظلام برگماشت... جماعت فیض اشاعه آفتاب اوج سری و سرافرازی».

انجام نسخه : «بانو بیگم صبیه شاهنواز خان صفوی فر بزرگی از غره جبین ساطع و ستاره هوشمندی از افق احوال لامع بحسن تربیت خدیو معنی...».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۳]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول شنگرف و مشکی؛ در حاشیه تصحیح شده؛ در اول نسخه مهر مربعی به سجع «افوض امری الی الله العلی الغنی عبده ابراهیم»، در آخر نسخه مهر بیضوی به سجع «عبده ابوالحسن»؛ جلد : تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر، لچکی زرد.

۳۲۳ برگ؛ ۱۴/۵×۲۳ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۹۹۶۱].

(۱۳۶۸۱)

حدیث معراج

حدیث معراج به نقل از ابن عباس به همان الفاظ عربی بدون شرح و توضیحی در این رساله نقل شده و در لابه لای سطور بعضی کلمات به فارسی ترجمه شده است.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین... عن ابن عباس رضی الله عنهما انه قال سألت رسول الله(ص) عن حدیث المعراج قال(ع) کنت فی بیت ام هانی».

انجام : «... فکان ابوبکر الصدیق رضی الله عنه کلما قلت کلمةً قال صدق محمد(ص) فلذلك سمته الملائکة الصدیق رضی الله عنه و عن الصدیقین... و علی آله الطاهرین».

نسخ معرب؛ احمد ارندانی، ۱۳۱۰ (برای غلامحسین)؛ نشانی ها مشکی؛ بعضی از لغات و عبارات در لابلای سطور به فارسی ترجمه شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول گرهی.

۲۲ برگ؛ ۱۳×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۸۶۹۶۲].

(۱۳٦۸۲)

نمایشنامه وارث حاج غفور (داستان ـ فارسی)

از : ؟

داستانی است که به صورت متنی برای اجرای نمایش نامه تهیه شده است. بازی گران این نمایش نامه عبارت اند از : سکینه خانم خواهر مرحوم حاجی غفور دختر هیجده ساله، گلصباح کنیز او، عزیز نیك نامزد سوگلی او، زبیده عمه اش، آقاحسن تاجر، آقا کریم دلالباشی، آقا سلیمان وکیل مرافعه پسرالکچی، آقا مردان وکیل مرافعه پسر حلوائی و چند نفر دیگر.

آغاز : «افراد اهل مجالس ـ سکینه خانم خواهر مرحوم حاجی غفور ـ دختر هیجده ساله گل صباح کنیز او ـ عزیز نیك نامزدِ سوگلی او زبیده عمّه اش».

انجام:«آقا خیلی زحمت کشیدند پر حرف زدن چه فایده دارد ـ اول حاکم شرع متفکر برمی خیزد می رود بعد همگی برخواسته می روند مجلس تمام می شود پرده می افتد».

نستعلیق؛بی کا،بی تا[قرن۱۳]؛نشانی ها مشکی؛ جلد: مقوائی، عطف و گوشه تیماج قهوه ای.

٤٤ برگ؛ ۱۷/۵×۲۲ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۸٦۹٦۳].

(۱۳٦۸۳)

مجموعه احادیث (عربی)

از : ؟

در این مجموعه، احادیثی از منابع شیعه و اهل سنت جمع آوری شده بدین ترتیب : حدیث فاطمه(ع) و درخواست انار از حضرت علی(ع)، حدیثی از حضرت پیامبر(ص)، حدیثی از کعب الاحبار، قصه تمیم بن حبیب الدار و حدیث عجیب وی، مسائلی که یهودیان از عمر بن خطاب سؤال نمودند و او آن ها را از حضرت علی(ع) پرسیده و آن حضرت جواب داده است؛ خطبة البیان، خبر صالح یهودی، اشعاری در مرثیه امام

حسین(ع) و بابی از یك كتاب در عزای مصیبت آن حضرت و بابی از كتابی دیگر در فضل زیارت امام حسین(ع) و بابی در قصه ولادت حضرت خدیجه كبری، وصیت میت، خبر نصوح عابد، وصیت رسول الله(ص)به حضرت علی(ع)، زیارت مخصوص امام حسین(ع) در جمیع اوقات.

آغاز : «عن سلمان الفارسی رض انه قال دخل علیٌّ علی فاطمة الزهراء فرآها قد اعتراها مرض فجلس عندها یسلّیها من مرضها ثمّ قال لها یا حبیبة قلبی».

انجام : «قل یا ایها الذین هادوا ان زعمتم انكم اولیاء من دون...».

نسخ معرب؛ بی كا، بی تا؛ نشانی ها شنگرف؛ در اول نسخه تملك محمد رحیم بن رضا با مهر مربعی وی؛ جلد : ساغری، مشكی.

۱۷٦ برگ؛ ۱٦×۲۲ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [**ثبت ۸٦۹٦٦**].

(۱۳٦۸٤)

مجموعه

۱ ـ مناسك حج «۱ پ ـ ۲۲ ر» **(فقه ـ فارسی)**

از : ؟

مختصری است در مناسك حج در یك مقدمه و دو باب و خاتمه ای و هر باب در چند فصل بدین ترتیب :

مقدمه : در معنی حج و اقسام آن؛

باب اول : در افعال عمره متمتع بها، شامل چهار فصل؛

باب دوم : در افعال حج، شامل شش فصل؛

خاتمه : در بیان صید و حصر.

آغاز : «نحمدالله علی ما شرفنا به من فرائض الدین و شرائع الاسلام... اما بعد این رساله ای است در بیان حج و كیفیّت آن مشتمل بر مقدمه و دو باب و خاتمه اما مقدمه، بدانكه حج در لغت قصد است و در شرع عبارت است از قصد كردن خانه كعبه برای ادا

کردن عبادتی چند مخصوص در زمان مخصوص و حج واجبست به نص و اجماع چون شرائط آن حاصل باشد وجوبش علی الفور باشد و تأخیر با وجود قدرت از کبائر و کسی که ترك حج را حلال داند کافر باشد».

انجام : «و بر کسی که نداند یا فراموش کرده باشد کفارت نباشد مگر در صید و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب و الحمدلله للاتمام و الصلوة علی رسوله محمد و آله».

۲ ـ اللمعة الجلیة فی معرفة النیة «۲۲ پ ـ ٤۷ پ» **(فقه ـ عربی)**

از : شیخ ابوالعباس احمد بن محمد بن فهد حلی (۸٤۱ ق)

مختصری است در بیان نیت در عبادات و چگونگی آن، مشتمل بر یك مقدمه و نه باب.

[مرعشی ۲۷٤/۲، ش ٦۸۰؛ الذریعه ۳۵۰/۱۸، این رساله در ضمن الرسائل العشر به تحقیق مهدی رجائی توسط کتابخانه مرعشی در سال ۱٤۰۹ ق به چاپ رسیده است].

آغاز : «الحمدلله مبدع الصور و منشئ البشر و خالق الشمس و القمر... بعدُ فهذه المقدّمة الموسومة باللمعة الحلیة فی معرفة النیة و هی مع اشتمالها علی فروع غریبة».

انجام : «و نیة المندوب، آمُرُ بالمعروف قربة الی الله فهذا آخر ما اردنا ایراده و قصدنا تعداده فی هذه اللمعة نفع الله بها الطالبین انه خیر موفق و معین و الحمد لله...».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ با حواشی؛ جلد : مقوائی، عطف تیماج، گوشه پارچه ای.

٤۷ برگ؛ ۱۲×۲۱ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸٦۹٦۷].

(۱۳٦۸۵)

ترجمه اربعین شیخ بهائی = ترجمه قطب شاهی (شرح حدیث ـ فارسی)

از : شیخ محمد بن علی بن خاتون عاملی (قرن ۱۱ ق)

[مجلس ۱٦٤/۲٦، ش ۷٦٦٥]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است و فهرست مطالب کتاب با چند برگ افتادگی از آغاز در اول نسخه آمده است.

در پایان نسخه حاضر رونوشت تقریظی که شیخ بهائی بعد از ملاحظه این کتاب برای مؤلف در ۱٦ رمضان ۱۰۲۹ نوشته در یك صفحه موجود است.

آغاز تقریظ : «اما بعد الحمد و الصلوة فقد قراء علی کتاب شرح الاحادیث الاربعین فی سالف السنین... شیخ شمس الدین محمد الخاتونی... و لقد کساه بهذه الترجمة الشریفة...».

نستعلیق؛ محمد قاسم تبریزی، اواخر شوال ۱۰۵۸؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی، در برگ ۱۵ سرلوح مزدوج مذهب مرصع با زمینه لاجوردی و بسمله در داخل کتیبه با زمینه زرین؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : روغنی دورو، زرافشان، با زمینه قهوه ای، ترنج با سر با نقش گل و بوته، لچکی، جدول زرین؛ پشت جلد زمینه سرخ.

۳۵۲ برگ؛ ۱۵/۵×۲٦ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸٦۹٦۹].

(۱۳٦۸٦)

دیوان نوایی (ترکی)

از : نظام الدین امیر علیشیر نوایی جغتایی (۹۰٦ ق)

به شماره [۱۳٤۸۰] مراجعه شود. نسخه حاضر دیباچه دیوان، غزلیات، رباعیات، مخمسات، قصاید و معماها را شامل است.

آغاز : «فصاحت دیوانی ننیك غزل سرای لاری طبع مخزنی دین شوریده حال».

نستعلیق؛ ظاهراً سلطانعلی، بی تا؛ تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی، در برگ ۱ و ۱۲ دو سر لوح مزدوج مذهب با زمینه لاجوردی و گل های الوان و بسمله زرین در داخل کتیبه؛ در آخر نسخه نوشته ای از فضل الله ساوجی با مهر وی در مورد کاتب نسخه با این عبارت آمده : «خط قبلة الاستادان سلطانعلی است که در نزد استادان خط سیصد تومان

ارزش دارد»؛ جلد : روغنی دورو، مذهب، جدول زرین و در حاشیه گل های الوان، پشت جلد با زمینه قهوه ای با نقش گل و بوته سبز و زیبا.

۲۳٤ برگ؛ ۱۵×۲٤/۵ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸٦۹۷۰].

(۱۳٦۸۷)

جنگ اشعار (فارسی و اندکی اردو)

از : ؟

جنگ اشعاری است به قطع بیاضی، در این جنگ اشعار شعرا به ترتیب موضوعی جمع آوری و تنظیم شده اند. بالای صفحات عنوان موضوع تحریر شده و در زیر آن اشعاری که صریحاً یا به طور اشاره و ایما به آن اشاره دارد نوشته شده است. ذیل برخی موضوعات که جامع جنگ برای آن ها شعری پیدا نکرده سفید مانده است. اشعار ذکر شده در هر موضوع بین یك تا پنج بیت است.

ترتیب موضوعات این جنگ چنین است :

وصف روی، سخن، دهان، پان، لب خنده، تبسم، دشنام، لکنت، بوسه، تعریف سخن معشوق، زنخدان، بیاض کردن، وصف قد و قامت، تکمه، گوش و بناگوش، دست، حنا، چوری، دست و ساعد، سینه و پستان هر دو، شکم و ناف، کمر، سُرین، کف پای، خلخال، ناخن پا، نقش پا، قبا، حسد و بدطینتی، مفارقت، خرام و رفتار، ابیات ناز و غمزه، تمکین، وفا، لباس و نازك بدنی، برقع و نقاب، لطافت، غم و انتظار و اشتیاق، صحبت بدان و صحبت نیکان، باندازه خودمان، پاس آبرو، جدائی، دوستی با ناتوانان، تحمل سالك، تواضع، مردم سفله بدولت رسند، توبه شکستن در بهار، نغمه و رقص، عارض، عرق چهره، حُسن، زلف، زلف و رخسار، ابرو، روی نکو، چشم مخمور، گردش چشم، نگاه، دیده، دهن، بناگوش، وصل، وصال یار، شراب و ساغر، حسرت دیدار، انتظار، وداع، آغوش و بدن، تغافل، شرم و حیا، متفرقه، شکوه، قامت، توبه، طمع،

هجویات، بهار.

ـ برگ هایی در لابه لای نسخه سفید مانده است.

آغاز :

گل روان کهرسی هوا با دل پر سوز و خروش سوی گلشن که کهین آتش دل هو خاموش

دیکهه گل های شکفته کو مگر جلوه فروش یاد آیا کسی کلروکا معطر آغوش

انجام :

یاقوتی مفرح و معجون خوش مذاق عاشق بدور آن لب شیرین نهد مطاق

بوسیده ام اگر چه لبش را به اشتیاق لیکن فتاده است کنون طرفه اتفاق

نستعلیق چلیپایی؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۳ ق]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تعدادی از صفحات جدول مشکی، تمام صفحات نقره افشان؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه گالینگور قهوه ای.

۸۳ برگ؛ ۱۱×۲۱ سانتی متر (قطع بیاضی)؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۶۹۷۳].

(۱۳۶۸۸)

شرح مخزن الاسرار نظامی (ادبیات ـ فارسی)

از : محمد بن لاد دهلوی صاحب مؤید الفضلا (قرن ۱۰ ق)

شرح کوتاه و لفظی است بر منظومه «مخزن الاسرار» نظامی گنجوی،(۱) در نسخه حاضر

۱ـ بر مخزن الاسرار نظامی چند شرح نوشته شده است که برخی از آن ها عبارت اند از :

الف ـ شرح محمد بن محمد صالح عبرت دماوندی (قرن ۱۲ ق).
[دانشگاه ۲۳۹۸/۱۱، منزوی ۱۲۵۷/۲].
ب ـ شرح قاضی ابراهیم تهتهوی (تته ای) هندی (قرن ۱۱ ق).
[مجلس ۲۲۲/۱۳،ش ٤٨١٤؛منزوی ۱۲۵٦/۲و ۳٤۹۸/۳؛آصفیه ٤۱۵/۲؛گنج بخش ۱۸۰۵/۳].
ج ـ شرح محمد بن قوام بن رستم بلخی بکری معروف به کره ای (قرن ۸ ق).
[مجلس ۳٦٦/۳ ـ ۳٦۸؛ منزوی ۱۲۵٦/۲ و ۳٤۹۸/۳؛ گنج بخش ۱۸۰۳/۳ چهار نسخه معرفی شده، این شرح با نام ظهورالاسرار در مطبع نولکشور لکهنو در هند به چاپ رسیده است].
د ـ شرح عبدالعزیز بن حسن بن طاهر جونپوری (متوفای ۹۷۵ ق).
[گنج بخش ۱۸۰٤/۳].
هـ ـ شرحی از ناشناس. [منزوی ۳٤۹۹/۳].

مخزن الاسرار در متن نوشته شده و در لابه لای سطور شرح تحریر شده است.

[الذریعه ٦٢/١٤، که نسخه ای از این کتاب را در کتابخانه راجه فیض آباد هند نشان داده است].

آغاز :

«هست کلید در گنج حکیم بسم الله الرحمن الرحیم

سؤال بر تسمیه مصراع خویش را چرا مقدّم داشت جواب که بدو وجه است یکی اتباع مکتوب مهتر سلیمان(ع) که بجانب بلقیس نوشته بود که انه من سلیمان و انه بسم الله الرحمن الرحیم دوم آنکه عظمت تسمیه را بیان کرده است بدانکه بر قول استاد مصراع اول را بسوی مصراع تسمیه می کنید و بر قول دیگر بمنزله اعوذ باللّه من الشیطان الرجیم بفضل بسم الله الرحمن الرحیم».

انجام :

وانکه بفرمود نوشتن برو رحم کن و جرم بیامرز ازو

بار خدایا بکرم عفو کن جمله گناهان تو صاحب سخن

وانکه نوشت این سخنم را تمام عفو گناهانش بفرما تمام

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول شنگرف، اشعار در داخل جدول شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : گالینگور، سرخ.

۱۸۵ برگ؛ ۱٤/٥×۲۰ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸٦۹۷٤].

(۱۳٦۸۹)

هفت لشکر (منظومه ـ کردی)

از : ؟

منظومه مفصل داستانی است به کردی. در فهرست مجلس ۱٦۱۷/۱۰ کتاب داستانی با همین نام معرفی شده که به نثر فارسی بوده و غیر از رساله حاضر است.

آغاز :

ابتدا می کنم ز بسم الله وحده لا اله الا الله

صدق و کذبش بما نشد معلوم داستانی که کرده ام مقهوم

انجام :

وسن سید بها زبان درازی تو توشه عقبی بکرکار...

فکری کر شیطان ندرت بازی خدا هر یکس و پیغمبر...

نستعلیق؛ سید بهاءالدین قطبیانی، بی تا؛ اکثر صفحات جدول مشکی، با چند نقاشی از کاتب؛ در آخر نسخه تملك کاتب به تاریخ ۱۳۵۹؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

۱٤٥ برگ؛ ۱۲/٥×۲۰ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸٦۹۷۲].

(۱۳٦۹۰)

نادرنامه (منظومه ـ کردی)

از : ملا الماس کرد

منظومه ای است در سرگذشت نادرشاه افشار به زبان کردی، این رساله غیر از منظومه فارسی با همین نام و موضوع است که در فهرست نسخه های خطی فارسی، منزوی [۳۲٥۷/٤] معرفی شده است.

آغاز : «شروع کردن اشرف پادشاه افغان بخرابی ایران و مقدّمات سرگذشت او

سالی جه سالان شاه حسین جه تخت جه اصفهاندا تعین بی وه خجت

ناگاه ژ کردار کرده روزگار خروشا افغان قلای قندهار».

انجام :

محمد خانی بی زند زبر دست خروش کرد خیزا سردار سرمست

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ در اول نسخه ۱۸ برگ نونویس؛ جلد : مقوایی، عطف و گوشه گالینگور قهوه ای.

۱۰٤ برگ؛ ۱۰/۵×۱٦/۵ سانتی متر؛ ۱٦ ـ ۱۷ سطر؛ [**ثبت ۸٦۹۷۱**].

(۱۳٦۹۱)

جنگ اشعار (فارسی)

۱ ـ دیوان محمد قلی سلیم تهرانی «۱ پ ـ ۷۹ پ»

۲ ـ منتخب دیوان ثنایی «۷۹ پ ـ ۸۷ ر»

۳ ـ اشعار نظام «۸۸ ر ـ ۹۸ پ»

٤ ـ تك بیتی هایی از شعرای مختلف «۹۹ ر»

۵ ـ غزلی از حافظ و یك غزل دیگر و یك رباعی و تك بیتی به خط یوسف تبریزی که در ۱٦ ربیع الثانی ۱۳۱۹ نوشته است. «۹۹ پ»

٦ ـ منتخب دیوان سنجر کاشانی «در حاشیه برگ های ۲ پ ـ ۹۳ ر»

آغاز جنگ :

شنیدم روزی از خونابه نوشی چو گل از پاره تن خرقه پوشی

نه فکر زندگی او را نه مرگی چو سرو آزاده ای با شاخ و برگی

انجام جنگ :

شاها نظام یافته از یمن مدحتت زیر نگین طبع نگین سخنوری

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ در برگ ۲ کتیبه مذهب، تمام صفحات جدول شنگرف و محرر؛ عناوین شنگرف و لاجورد؛ دیوان سلیم از روی نسخه ای که به خط شفیعی افندی بوده و در سال ۱۰۷۸ نوشته شده بود مقابله شده است؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۹۹ برگ؛ ۱۱×۲۰ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸٦۷٦۳**].

(۱۳۶۹۲)

جنگ (متفرقه ـ فارسی)

از : طایر (قرن ۱۳ ق)

جنگی است به نظم و نثر شامل اشعار شعرای فارسی زبان، در آن اشعاری از جامع جنگ با تخلص طایر درج شده است. هم چنین در آن چند نامه برای دستور نامه نگاری و ادعیه و حرزهایی درج شده است.

اسامی شعرایی که شعرشان در آن آمده عبارتند از :

سعدی، حافظ، جامی، نظیری، محتشم، صائب و حزین.

آغاز :

تا جور دور چرخ ستم پیشه بر سر است سر در کمند سلسله زلف دلبر است

ما را حرام شد دو جهان بی جمال دوست تا او که را حلال و بکام که اخترست

انجام :

رفتی تو بکام دشمنانم ای دوست گذاشتی چنانم

اما ز توام شکایتی نیست با کس ز توام حکایتی نیست

نستعلیق (چلیپایی)؛ جامع جنگ، بی تا [قرن ۱۳ ق]؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۱۴۸ برگ؛ ۸×۱۴ سانتی متر (قطع بیاضی)؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۶۷۵۵].

(۱۳۶۹۳)

مجموعه

۱ ـ زبدة الاصول «۱ پ ـ ۵۲ ر»

از : شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ ق)

[مجلس ۲۴۲/۲۵، ش ۷۲۴۲].

در نسخه حاضر تاریخ اتمام تألیف کتاب ۱۲ محرم ۱۰۰۲ ذکر شده است.

۲ ـ الورقات «۵۲ پ ـ ٦۹ پ» **(عربی)**

از : امام الحرمین عبدالملك بن عبدالله جوینی نیشابوری (٤۷۸ ق)

کتاب الورقات از متون مختصر و معروف است در اصول فقه و شروح متعدد دارد و از آن جمله است شرح جلال الدین محمد بن احمد محلی شافعی (۸٦٤ ق) که در شماره [۱٤۲٦۱/٤] نسخه ای از آن معرفی خواهد شد.

شهاب الدین احمد قلیوبی (۱۰٦۹ ق) حاشیه ای بر آن شرح و بر متن ورقات نگاشته و در نسخه حاضر، در حاشیه و لابه لای سطور و بر یك برگ الصاقی قسمت هایی از آن حاشیه با قلم ریز درج شده است. در ذیل برگ سفید الصاقی (بین برگ ۱ ـ ۲ ورقات) از نویسنده یاد شده است. در کشف الظنون و دیگر کتب تراجم از این حاشیه یاد نشده و در فهرست برلین نسخه ای از این حاشیه به شماره [٤۳٦۸] معرفی شده است.

آغاز : «هذه ورقات تشتمل علی معرفة فصول من اصول الفقه و ذلك مؤلف من جزئین».

آغاز حاشیه : «(هذه) اسم اشارة لمؤنث هو الورقات».

انجام : «من اجتهد و اصاب فله اجران و من اجتهد و اخطأ فله اجر واحد و وجه الدلیل ان النبی(ص) خطّأ المجتهد تارة و صوّبه اخری».

نسخ و نستعلیق؛ بی کا، رساله اول پنجشنبه ۱۸ ربیع الاول ۱۰٦۷؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ رساله اول با حواشی به امضاء «منه» و رساله دوم با قسمت هایی از حاشیه شهاب الدین قلیوبی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، عطف و حاشیه تیماج مشکی.

۷۰ برگ؛ ۱٦×۲۳ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۸٦۹۷۵].

(۱۳٦۹٤)

دیوان واله داغستانی (فارسی)

از : علیقلی خان بن محمد علی خان کزی داغستانی متخلص به واله (۱۱۷۰ ق)

دیوان اشعار شاعر است با تخلص «واله» شامل : غزلیات و قصاید.

[منزوی ۲۵۹٤/۳؛ الذریعه ۱۲۵۵/۹؛ مرعشی ۲۲۳/۱۸، ش ۷۰۵۵].

این شاعر غیر از محمد کاظم واله اصفهانی است که دیوانش در ایران به چاپ رسیده است.

آغاز :

عالم برند رشك بعیش مدام ما گر عکس چهره تو در افتد بجام ما

جز یار هر چه هست فراموش کرده ایم اینست در طریقت ذکر دوام ما

گشتیم ما گدای در عشق و میرسد در هفت چرخ نوبت شاهی بنام ما

ای باد صبح چون بصنم خانه بگذری آنجا رسان به حضرت بت رام رام ما

صوفی بیا به میکده یکبار و خوش ببین جبریل در زیارت بیت الحرام ما

انجام :

نمایش لطف و آن و خوبی آمد سرا پا در خور محبوبی آمد

نه ای آگاه از آن نگارم الهی من به قربان نگارم

شکسته نستعلیق؛ سید محمد جلال الدین، شنبه ۲۱ شوال ۱۲۹۲؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

٦٦ برگ؛ ۱٤×۲۱ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۵۲].

(۱۳٦۹۵)

جنگ اشعار (فارسی)

از : ؟

این جنگ شامل دو مثنوی و غزلیات منتخب از شعرای مختلف است، بدین ترتیب :

۱ ـ غزلیات و اشعاری از شاعران زیر :

طوفان، محتشم با امضاء«غفرله»، رفیق با امضاء«غفرله»، میرزا صادق نامی، مکتبی، حاجی لطفعلی بیگ آذر، سعدی، حافظ و جامی «۱ ر ـ ۹۰ ر» و «۱۳۰ پ ـ ۱۵٤ پ».

آغاز غزلیات و آغاز جنگ :

ترا گر دوستی با ما همین بود وفای ما و عهد ما همان است

زهی اینك وفای اوست پنهان که آن سنگی دل و نامهربانست

۲ ـ چاه وصال = لیلی و مجنون «۹۰ پ ـ ۱۱٤ ر» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : سید احمد بخارایی سرهندی

[منزوی ۲۷۵۳/٤ که با عنوان ناشناخته معرفی شده است، دانشگاه ۳۳۰٦/۱۳؛ ملك ۱۹۹/۸، ش ٤۸/ ۵۰۸۵ که در آن مؤلف قوام ذکر شده است].

آغاز :

بیا ای ساقی عشق آفرینم خط جام تو بر لوح جبینم

۳ ـ حسرت نامه «۱۱٤ پ ـ ۱۳۰ ر» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : ابراهیم بن غیاث الدین منصور دشتکی شیرازی متخلص به صفا

[مجلس ۳۳/۸؛ منزی ۲۷۷۰/٤ و۳۱۲۸؛ دانشگاه ۳۲۹۸/۱۳].

آغاز :

ای مهر سپهر بی‌وفایی بر هم زن رسم آشنایی

شکسته نستعلیق زیبا چلیپایی؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۳ ق]؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات مجدول مذهب محرر؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۱۵۵ برگ؛ ۷×۱٤/۵ سانتی متر (قطع بیاضی)؛ ۱۰ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۵٤].

(۱۳۶۹۶)

خسرو و شیرین (منظومه ـ فارسی)

از : وفائی (قرن ۱۳ ق)

شاعر که در اشعارش «وفائی» تخلص می کند از شاگردان ملا محمدصادق متخلّص به نامی (متوفای ۱۲۰٤ ق) است چنان چه خود در این مثنوی می گوید :

وفائی کمترین شاگرد نامی که زد تمثال بر قوی نظامی

و در مدح مثنوی خسرو و شیرین نامی می گوید :

چه نامی داستانی کرده تقریر حدیثی نغزتر از شکر و شیر

ز خسرو داستانی گفته صد راز ز شیرین کرده صد تنگ شکر باز

شاعر بخشی از این مثنوی را مدت ها قبل سروده بوده و در اثنای آن وقفه ای رخ داده و پس از مدتی باقی آن را سروده است چنان که می گوید :

شبی هنگام دی افسرده بودم ز دلتنگی بسی پژمرده بودم

رموز قصه شیرین و خسرو بخواندم داستان های نو از نو

حکایاتش ز بس شیرین نمودی ز هر شرحش گره از دل گشودی

* * *

به توفیق جهان آرام ایام رسانم این حکایت را به انجام

این مثنوی در نسخه حاضر قریب ۱۲٤۰ بیت است و از انجام افتادگی دارد.

آغاز :

نوا پرداز این گنجینه راز ز دلتنگی چنین برداشت آواز

حکایت سنج این شیرین حکایت چنین پیمود شرح این روایت

انجام نسخه :

بحمدی هر که ما را شاد سازد خدا از هر غمش آزاد سازد

از این دنیا چه رحب عیش بستم به محنت خانه حسرت نشستم

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۳ ق]؛ عناوین شنگرف؛ در اول نسخه مهر بیضوی به سجع «شعاع»؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۱۰٤ برگ؛ ۹/۵×۱٤/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۵۷].

(۱۳٦۹۷)

ریاض الانشاء (نامه نگاری ـ فارسی)

از : خواجه عمادالدین محمود بن محمد گیلانی، خواجه جهان (قرن ۹ ق)

مجموعه نامه ها و منشآتی است که مؤلف در موضوعات گوناگون به معاصران خود نگاشته است.

فهرست نامه های کتاب در فهرست دانشگاه ذکر شده و این کتاب در حیدرآباد دکن به چاپ رسیده است. **[الذریعه ۳۲۰/۱۱؛ دانشگاه ۹۷/۲ ـ ۱۰۳؛ مشار، فارسی ۲۷۲۱/۲].**

مؤلف را دو کتاب دیگر در همین موضوع است بدین اسامی :

مفتاح الانشاء یا قواعد انشاء [منزوی ۲۱۱۸/۳؛ الذریعه ۱۸۰/۱۷]

مناظر الانشاء [منزوی ۲۱۲۰/۳؛ الذریعه ۳۲۰/۱۱؛ کشف الظنون ۱۸۳۲/۲]

نسخه حاضر از آغاز تا «نامه مؤلف به برادرزاده خود برهان الدین ابراهیم که در مکه بوده» (نامه هشتاد و یکمین در فهرست دانشگاه) را شامل و از مقدمه کتاب چند برگ و از انجام نسخه افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «با چنین وام طلبکاری عنقا می کرد ـ چه شك نیست که علّت غائی ایجاد لسان انسان آنست که مدرکات نفوس و حواس بر صفحه صحیفه بیان بی التباس نماید».

انجام نسخه : «پرگل و خنجر گل چنبه و جعبه سنبل آلات پیکار و ادوات کارزار مرتب می دارد و دست چنار به دعای فتحش سوی آسمان گشاده است و صنوف اشجار».

نسخ؛ بی کا، بی تا [قرن ۹]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۱٦۷ برگ؛ ۱۲×۱۷ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۵۷].

(۱۳٦۹۸)

دیوان مشتاق اصفهانی (فارسی)

از : سید علی حسینی اصفهانی (۱۱۷۱ ق)

نسخه حاضر قصاید و غزلیات شاعر را شامل است.

[مجلس ۳۰٦/۳؛ منزوی ۲۵۲۸/۳؛ الذریعه ۱۰٤۳/۹؛ مشار، فارسی ۲۳۷۰/۲].

آغاز قصاید :

محفل افروز جهان باز در ایوان حمل علم شعشعه افراخت چو زرین مشعل

وقت آن شد که حریفان به گلستان آیند چون گل و غنچه قدح در کف و مینا به بغل

آغاز غزلیات :

مخوان ز دیرم به کعبه زاهد که برده از کف دل من آنجا به ناله مطرب به عشوه ساقی به خنده ساغر به گریه مینا

به عقل نازی حکیم تا کی ز فکرت این ره نمی شود طی نکته دانش خرد برد پی اگر رسد خس به غور دریا

انجام :

خامش که درین دشت به فریادِ کسی هرگز نرسیده است فریادرسی

شکسته نستعلیق زیبا؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۳ ق]؛ در اول و آخر نسخه مهر بیضوی به سجع «شعاع»؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۱۳۱ برگ؛ ۱۱×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۵۹].

(۱۳٦۹۹)

مجموعه

۱ ـ مثنوی رعنا و زیبا «۱ ر ـ ۲۸ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : مهدی شعله گلپایگانی

مثنوی مفصلی است در داستان رعنا و زیبا، این مثنوی غیر از دو مثنوی رعنا و زیبای حسین ثمر انصاری [مشار، فارسی ۲٦۱۹/۲] و ظهیرالدوله صفا علیشاه [الذریعه ۲٤۱/۱۱؛ مشار، فارسی ۲٦۱۹/۲]؛ و رعنا و زیبای میرزا برخوردار ترکمان فراهی [مشار، فارسی ۲٦۱۹/۲] است.

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز :

خداوندا به رعنا قامتانت به شوخی های زیبا گل رخانت

به ریحان خط خورشید رویان به چینی کاکل زنجیر مویان

به سیاحان صحرای خیالت به ملاحان دریای ملاحت

که آتش در دل بیتابم افکن چو خس در دامن سیلابم افکن

ره باد خزان در باغم انداز شرر در پنبه زار داغم انداز

ز بی دردی دلم بسیار بشکست برای من دل بی عشق تنگ است

اگر یکدم نخوانم نامه عشق بخونم غرقه گردد جامه عشق

شنیدند و گرفتند و کشیدند عجب زهری از آن ساغر چشیدند

انجام نسخه :

هنوز از زورق می بی قرارند ز مستی تا قیامت در خمارند

تو هم خواهی کشیدن شعله این می کند این نشأه راه هستیت طی

۲ ـ چند مثنوی و غزل از همان شاعر «۲۹ ر ـ ۳٤ پ» **(فارسی)**

۳ ـ شعری از نظامی «۳٤ پ ـ ۳۵ پ» **(فارسی)**

نستعلیق؛ رساله اول بی کا، ذی حجه ۱۲۰۰؛ عناوین شنگرف؛ اشعار در متن و حاشیه تحریر شده؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۳۵ برگ؛ ۱۰×۲۰ سانتی متر (بیاضی)؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸٦۷٦۱].

(۱۳۷۰۰)

جواهر مثنوی = شرح مثنوی مولوی (فارسی)

از : نجم الحکما محمد موسوی واعظ مشهور به نجم اصفهانی (قرن ۱٤ ق)

شرحی است منظوم بر ابیاتی از «مثنوی معنوی» جلال الدین محمد بلخی رومی. مؤلف در مقدمه این شرح اظهار می دارد که :

وی در ایام جوانی دیوان حافظ را از اول تا آخر تخمیس نموده بود، اما سارقان این کتاب را با چند کتاب دیگر از تألیفات وی، ربودند. بعد از آن تا مدت دو سال شاعر رغبت در شعر گفتن نمی کند تا این که بعد از آن این چند کتاب را می سراید.

او در این شرح ابتدا یك بیت از مثنوی مولوی را می آورد، پس از آن با چند بیت آن را شرح می کند.

نسخه حاضر جلد اول شرح و از آغاز شرح تا اول حکایت لقمان و خواجه را شامل است.

مؤلف کتاب های زیادی به نظم و نثر تألیف نموده که نسخه های آن ها در کتاب خانه مجلس موجود است. اسامی کتاب های وی عبارت اند از :

۱ ـ تفسیر کلام الله به نظم، این تفسیر ۳۰ مجلد است که جلد دوم و پانزدهم آن در شماره ۱۲۲٦۳ و ۱۲۲٦٤ معرفی گردید.

۲ ـ مصابیح الاعجاز بشرح گلشن راز، سه جلد که در شماره ۱۳۷۰۳ معرفی خواهد شد.

۳ ـ طرایق العارفین.

٤ ـ تلخیص بوستان سعدی.

٥ ـ پنج جزء مراثی مطبوع.

٦ ـ جلوات سر چمن فی احوال صاحب الزمان(ع).

٧ ـ خارستان اخلاقی.

٨ ـ جواهر مثنوی در شرح مثنوی مولوی، چندین جلد، که جلد اول در این شماره و جلد سوم و چهارم در شماره ١٣٧٠٨ و جلد دوم در شماره ١٣٧٠٩ معرفی خواهد شد.

٩ ـ القسطاس المستقیم.

١٠ ـ کتاب حسن و قبح اشیاء.

١١ ـ تضمینات حافظ، تضمین دیوان حافظ شامل چند جلد که جلد اول در شماره ١٣٧٠٧ و جلد دوم در شماره ١٣٧٠٦ و جلد چهارم در شماره ١٣٧٠٥ معرفی خواهد شد.

آغاز :

بشنو از نی چون حکایت می کند وز جدایی ها شکایت می کند

نی مقام نیستی باشد همی در شکایت جان و جسم آدمی

صورت نی غیر چوبی بیش نیست لیك در نی ای بسی دمها بسی است

نی به صورت است پابند جماد نائی این شد که دم در وی نهاد

آدمی نی زنده لیك از آن دم است دم همی جو دم چه شد چون نی شکست

چون شوی خالی چو نی از خویشتن پر شکر سازی جهان را زین دهن

انجام :

این جهان مزرع، تو در آن برزگر هر چه می کاری بری از خیر و شر

قصه لقمان و خواجه باز گو تا بفهمی معنی مطلب نکو

شکسته نستعلیق؛ خط مؤلف، بی تا؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

٦٨ برگ؛ ١٣×٢١ سانتی متر؛ چلیپایی؛ [**ثبت ٨٦٧٣٨**].

(۱۳۷۰۱)

بدیع التواریخ (تاریخ منظوم - فارسی)

از : میرزا محمودخان بن زین العابدین نعمت فسائی شیرازی(۱) (قرن ۱۳ - ۱٤ ق)

ماده تاریخ های منظوم است که مؤلف پیرامون وفیات و حوادث و وقایع عصر خود سروده است.

نسخه دیگری از این کتاب در [مرعشی ۱۸۱/۲۰، ش ۷۸۳۰] به خط مؤلف معرفی شده است.

فهرست مطالب مهم آن چنین است :

تاریخ وفات اشخاص :

ناصرالدین شاه قاجار ۱۳۱۳ ق، رحمتعلی شاه ۱۲۷۸ ق، منور علیشاه ۱۳۰۱ ق، منصور علیشاه ۱۲۹۵ ق، وصال شیرازی ۱۲٦۲ ق، وقار شیرازی ۱۲۹۸ ق، میرزا محمود متخلص به حکیم ۱۲۷٤ ق، میرزا محمد متخلص به داودی ۱۲۸۳ ق، فرهنگ ۱۳۰۹ ق، میرزا اسماعیل متخلص به توحید ۱۲۸٦ ق، میرزا عبدالوهاب متخلص به یزدانی ۱۳۲۸ ق، میرزا همت ۱۳۳۳ ق، میرزا ابوالحسن جلوه ۱۳۱٤ ق با این ابیات :

چون رفت ابوالحسن جلوه ناگهان ز جهان تو گفتی از تن دانشوران برون شد جان

به علم و حکمت همسنگ بود با سقراط به زهد و تقوی همدوش بود با سلمان

دریغ و درد که آن آفتاب برج کمال به زیر ابر اجل گشت عاقبت پنهان

۱ـ فرهنگ سخنوران، ص ٦۱۳.

نگاشت نعمت غمدیده بهر تاریخش ابوالحسن ز جهان گشت جلوه گر به جنان (۱۳۱٤)

میرزا عنقا ۱۳۳۳، محمودخان ملك الشعراء ۱۳۱۱، ذكاء الملك فروغی ۱۳۲۵، حاج نجم الدوله ۱۳۲٦، محمد علی روضه خوان متخلص به محتاج ۱۳۲۱، سراج الملك ۱۳۳۳، سید جعفرخان معتمدالممالك ۱۳۳٤، میرزا محمد امین دفتر ۱۳۲۸، خانم نورالهدی ۱۳۲۹، میرزا تقی خان ۱۳۳۱، میرزا ابراهیم ۱۳۳۱، محمد علیخان ۱۳۳۲، میرزا حسن فسائی ۱۳۱٦، میرزا هادی خان فسائی ۱۳۳۱، میرزا هدایت الله فسائی ۱۳۲٦، میرزا حیدرعلی تهرانی ۱۳۲۹، عیسی خان نواب ۱۳۲۵، میرزا محمدرضا ۱۳۳۲، حاجی شیخ هادی نجم آبادی ۱۳۲۰، شیخ محمدتقی دزفولی ۱۲۹۵، میرزا محمدخان مستشار دیوان ۱۳۲٤، میرزا كاظم ۱۳۳۱، كرمعلی خان ۱۳۳٤، یمین الممالك ۱۳۳٤، حاج میرزا سیدعلی ۱۳۳۵، سیدجعفر صدرالعلماء ۱۳۳۵، میرزا علیخان موثق السلطنه ۱۳۳۵، سید جمال الدین بهبهانی مشهور به جمال الحق ۱۳۳۵، عدل الملك كرمانی ۱۳۳۵، میرزا مهدی شیرازی ۱۳۳۵، خدیجه علویه ۱۳۳۵، میرزا محمدصادق ادیب الممالك ۱۳۳۵، تاریخ وفات میرزا صدرالدین خان مستشیرالدوله ۱۳۳۵، شیخ غلامعلی شیرازی ۱۳۳۵، میرزای حكیم ۱۲۷٤، میرزا ابوالقاسم متخلص به فرهنگ ۱۳۰۹، مرحوم محمدحسین خان مشیر خلوت ۱۳۳۵، منور علیشاه ۱۳۰۱، تاریخ قتل ناصر علیخان ۱۳۳۵، میرزا ابراهیم مجتهد تهرانی ۱۳۳٦.

پس از ماده تاریخ وفات ها، چند ماده تاریخ عروسی و چند ماده تاریخ تولّد و پس از آن چند ماده تاریخ در تاریخ چاپ كتاب ها و تألیف آن ها كه عبارتند از :

تاریخ طبع كتاب عشق و عفت ذكاءالملك فروغی ۱۳۲٤، تاریخ طبع گلستان ۱۳۲۳، تاریخ اتمام كتاب بهشت جاودانی ۱۳۳۱، تاریخ طبع كتاب چار مینو،(۱) تاریخ آغاز كتاب

۱ـ این كتاب شعر فارسی است و از آثار خود مؤلف است.

ژاله نامه ۱۳۳۱ و تاریخ انجام همان کتاب ۱۳۳۳، تاریخ طبع کتاب گنج زر ۱۳۳۰، تاریخ طبع جریده شرق ۱۳۲۷، تاریخ طبع جریده استقلال ایران ۱۳۲۸، تاریخ طبع جریده ایران نو ۱۳۲۷، تاریخ مریضخانه احمدیه ۱۳۳۲، تاریخ بنای مسجد حاجی سیف الدوله ۱۳۰۵، تاریخ مشروطه شدن دولت علیه ایران ۱۳۲٤، تاریخ سوختن شهر آمل ۱۳۳۵.

نسخه حاضر از آغاز ناقص است.

آغاز نسخه :

با رعیت چون عدالت می نمود جملگی می زیستند آزاد و شاد

مملکت آباد شد در عصر او که روانش شاد در فردوس باد

نعمت دلخون بتاریخش نگاشت ناصرالدین شاه ملك ازدست داد(۱۳۱۳)

انجام :

بدین عالم اکنون منوچهر آمد که اختر به بختش فروزنده بادا

به تاریخ آن کلك نعمت رقم زد منوچهر فرخنده پی زنده بادا

شکسته نستعلیق؛ به خط مؤلف، جمادی الاولی ۱۳۳۵ با مهر بیضوی وی به سجع «عبده الراجی محمود الحسینی»؛ جلد : گالینگور، سبز، مجدول.

۳٦ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ ۱۰ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۵۱].

(۱۳۷۰۲)

تنبیه الغافلین و عبرة الناظرین (اخلاق ـ فارسی)

از : نجم الحکما محمد موسوی واعظ، مشهور به نجم اصفهانی

قبل از مؤلف کتابی به نام «عبرة الاخلاف» در مورد قحطی و گرانی سال ۱۲۸۸ ق نوشته شده بود. مؤلف نیز در کتاب حاضر بنا به درخواست محمدعلی موسوی، قحطی و گرانی سال ۱۳۳٦ ق را گزارش کرده است. او در این کتاب به نظم و نثر حکایت های

وحشت ناکی از قحطی آن سال در اصفهان ذکر می کند و هم چنین از کمك و اعانت های افراد خیّر در رفع مشکلات مردم یاد می کند. در اثنای آن اشعاری نیز به فارسی از خود می آورد. او تألیف این کتاب را در ذی حجه ۱۳۳٦ به پایان رسانیده است.

آغاز : «ستایش و حمد و شکر آرایش چهره عروس زیبای هر سخن است».

انجام : «شرح این دو قحط در دفتر به این عبرت است و عبرة للناظرین».

شکسته نستعلیق؛ به خط مؤلف، ۱۳۳٦؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۱۵ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸٦۷٤۵].

(۱۳۷۰۳)

مصابیح الاعجاز بشرح گلشن راز (عرفان ـ فارسی)

از : نجم الحکما محمد موسوی واعظ، مشهور به نجم اصفهانی (قرن ۱٤ ق)

شرح منظومی است بر «گلشن راز» شیخ محمود شبستری، شارح ابتدا یك بیت از گلشن راز می آورد سپس با چند بیت آن را شرح می کند.

نسخه حاضر جلد سوم شرح است و از شرح این بیت :

نهفته زیر هر موئی از آن باز هزاران بحر علم از عالم راز

تا آخر شرح را شامل است. سرودن این بخش در ۲٤ جمادی الاولی ۱۳۳۷ به پایان رسیده است.

آغاز متن :

نهفته زیر هر موئی از آن باز هزاران بحر علم از عالم راز

آغاز شرح :

مراد از مو تجلیات باشد که هر مویش بر آن آیات باشد

تجلیات اسماء از جلال است که مخفی در جلالش دان جمال است

انجام :

رفیقی بهتر از حقّ نیست پیدا ز پیدایی نمی باشد هویدا

تمام آمد ز انجام و ز آغاز بخامه نجم شرح گلشن راز

شکسته نستعلیق؛ به خط مؤلف، ٢٤ جمادی الاول ١٣٣٧؛ نشانی ها مشکی؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

٦٢ برگ؛ ١٣×٢١ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ٨٦٧٤٤].

(١٣٧٠٤)

دیوان نجم اصفهانی (فارسی)

از : نجم الحکما محمد موسوی واعظ، مشهور به نجم اصفهانی (قرن ١٤ ق)

دیوان اشعار شاعر است که در جوانی سروده است. او در اشعارش «نجم» تخلص می کند. و نسخه حاضر غزلیات، قصاید و رباعیات را شامل است.

آغاز :

ز تشنگی جگرم خشك تشنه بر لب آب روان تشنه ما را به جرعه ای دریاب

چه می دهند زلال خضر به جام جمت

انجام :

بود لازم یکدگر از کمال که تا سیر سازی ره اعتدال

همه هر چه هست از عدالت بود به ذوق سلیم آن حوالت بود

دگر نیست اینجا سخن چون صلاح

شکسته نستعلیق؛ به خط مؤلف، بی تا؛ نشانی ها مشکی؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

٤٣ برگ؛ ١٦/٥×٢١ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ٨٦٧٤٦].

(۱۳۷۰۵)

تضمینات حافظ (فارسی)

از : نجم الحکما محمد موسوی واعظ، مشهور به نجم اصفهانی (قرن ۱٤ ق)

مؤلف که در اشعارش به «نجم» تخلص می کند، دیوان حافظ شیرازی را تا آخر تضمین نموده است. او چنان که در مقدمه کتاب جواهر مثنوی ـ معرفی شده در شماره ۱۳۷۰۰ ـ اظهار نموده، در جوانی این تضمینات را سروده است.

نسخه حاضر جلد چهارم تضمینات را شامل است و سرودن این بخش در شب ۱۹ رجب ۱۳٤۱ به پایان رسیده است.

آغاز نسخه :

دلا ببُر ز همه قید ز حقّ پناهت بس سپاه لشکر غم را فکن که شاهت بس

براه عشق همین خون دلی و آهت بس دلا رفیق سفر بخت نیکخواهت بس

نسیم روضه شیراز پیك راهت بس

انجام نسخه :

راه سلامت است ره صلح و حال سِلْم باشد بُرنده تر ز همه تیغ، تیغ حلم

علمم برفت و زهد چه برهان انّ و لمّ دیدی دلا که آخر پیری و زهد و علم

با من چه کرد دیده معشوق باز من

شکسته نستعلیق؛ به خط مؤلف، شب ۱۹ رجب ۱۳٤۱؛ نشانی ها مشکی؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۸۹ برگ؛ ۱۷×۲۱ سانتی متر؛ سطور چلیپایی؛ [ثبت ۸٦۷٤۳].

(۱۳۷۰٦)

تضمینات حافظ (فارسی)

از : نجم الحکما محمد موسوی واعظ، مشهور به نجم اصفهانی (قرن ۱٤ ق)

نسخه حاضر جلد دوم کتاب است و سرودن این بخش در ۲۰ صفر ۱۳٤۱ شروع و در

۱۸ ربیع الثانی ۱۳٤۱ به پایان رسیده است.

آغاز :

شاه گفتا که تنگ این نفس است موسیم هر هوس مرا قبس است

عشق تو مر مرا چو هست بس است حال دل با تو گفتنم هوس است

خبر از دل شنفتنم هوس است

انجام :

این جهان را آب پنداری و اما شد سراب بی بقا در بحر بنگر هستی و حال حباب

گر گنه پنهان کنی ای نجم به که در ظاهر ثواب دی عزیزی گفت حافظ می خورد پنهان شراب

ای عزیز من گناه آن به که پنهانی بود

شکسته نستعلیق؛ به خط مؤلف، ۱۸ ربیع الثانی ۱۳٤۱؛ نشانی ها مشکی؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول. ۹۱ برگ؛ ۱۷×۲۱ سانتی متر؛ سطور چلیپایی؛ [ثبت ۸٦۷٤۲].

(۱۳۷۰۷)

تضمینات حافظ (فارسی)

از : نجم الحکما محمد موسوی واعظ، مشهور به نجم اصفهانی (قرن ۱٤ ق)

نسخه حاضر جلد اول کتاب را شامل است.

آغاز :

بروز رز شه دین گفت با ساقی ز منزلها قبول ار می کنی دارم به قربانیت قابلها

به جامم می ریز هر دم فداك النفس فاقبلها الا یا ایها الساقی ادر کأساً و ناولها

که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها

انجام :

براه عشق بیا کن دلت قوی حافظ برو براه رسی تا بره روی حافظ

به نجم غمزده گو خوش تو می روی حافظ کمین گه است و تو خوش تیز می روی حافظ

مکن که گرد برآید ز شهره عدمت

شکسته نستعلیق؛ به خط مؤلف، بی تا؛ نشانی ها مشکی؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۳۱ برگ؛ ۱٦×۲۱/٥ سانتی متر؛ سطور چلیپایی؛ [ثبت ۸٦۷٤۱].

(۱۳۷۰۸)

جواهر مثنوی = شرح مثنوی مولوی (فارسی)

از : نجم الحکما محمد موسوی واعظ، مشهور به نجم اصفهانی (قرن ۱٤ ق)

به شماره [۱۳۷۰۰] مراجعه شود. نسخه حاضر جلد سوم و چهارم کتاب را شامل است و تألیف این بخش در ۱٥ محرم ۱۳۳۷ به پایان رسیده است.

آغاز متن :

ای خنك زشتی که خوبش شد حریف وای گلروئی که جفتش شد خریف

نان مرده چون حریف جان شود زنده گردد نان و عین آن شود

هیزم تیره حریف نار شد تیرگی رفت و همه انوار شد

آغاز شرح :

چون که آهن ز این حریف نار شد تیرگیش سر بسر انوار شد

هست آهن غیر جنس نار چون غیر شکل و ذات آتش از برون

انجام :

جلد دیگر را بیا آغاز کن مثنوی معنوی را باز کن

شرح دل کن باز از صاحبدلان که شوی مقبل ز قول مقبلان

شکسته نستعلیق؛ به خط مؤلف، شب ۱۵ محرم ۱۳۳۷؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۹۵ برگ؛ ۱۲×۲۱ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۱۳۷۰۸].

(۱۳۷۰۹)

جواهر مثنوی = شرح مثنوی مولوی (فارسی)

از : نجم الحکما محمد موسوی واعظ، مشهور به نجم اصفهانی (قرن ۱٤ ق)

به شماره [۱۳۷۰۰] مراجعه شود. نسخه حاضر جلد دوم کتاب را شامل است و سرودن این جلد در اواخر شوال ۱۳۳٦ پایان یافته است.

آغاز :

این نشان قذف و خسف و صاعقه شد بیان عز نفس ناطقه

جمله حیوان را پی انسان بکش جمله انسان را بکش از بهر هش

انجام :

تا چه کند همت اهل نظر رو ز جواهر تو جواهر ببر

رو به جواهر بنگر بی غرض تا که جواهر ببری بی عرض

رو زر خالص بشناس از نحاس شاه تو بشناس تو در هر لباس

شکسته نستعلیق؛ به خط مؤلف، اواخر شوال ۱۳۳٦؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۱۱٦ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸٦۷۳۹].

(۱۳۷۱۰)

دیوان فیضی دکنی (فارسی)

از : شیخ ابوالفیض بن شیخ فیضی دکنی (۱۰۰٤ ق)

[مجلس ۱۷۱/۳ و ۱۷۲/۲؛ الذریعه ۸۵۵/۹؛ سپهسالار ٦۵۲/۲ و ۵۲۱/٤؛ دانشگاه ٤۱۵۲/۱۵؛ مشار، فارسی ۲۳۵۵/۲].

نسخه حاضر غزلیات و بخشی از قصاید شاعر را شامل و از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

فریاد که دوریم ز مطلوب دل خویش چندانکه درازست زبان طلب ما

در کام نهنگ و دمن شیر بخوابیم رشك است به آسودگی بوالعجب ما

انجام :

حدیث شکر و شکایت مبر ز دشمن و دوست که هر چه داری از نفس خویشتن داری

ز غیر حبل رجا بگسلان چو از سر صدق امید فضل ز توفیق ذوالمنن داری

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۳ ق]؛ عناوین شنگرف؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

۸۹ برگ؛ ۱۵×۲٤ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸٦۷۳۷].

(۱۳۷۱۱)

جنگ اشعار (فارسی)

۱ ـ معجزه امام حسین(ع) به نظم از سالك «۱ ر ـ ۱ پ»

۲ ـ دیوان چاکر خوانساری (بخشی از مراثی) «۲ ر ـ ۱۷ ر»

۳ ـ دیوان تایب گلپایگانی (بخشی از مراثی) «۱۷ پ ـ ۱۹ پ»

٤ ـ حکایت زر و میش از شاه نعمت الله ولی به نظم «۱۹ پ ـ ۲۰ پ»

٥ ـ نرگس دان «۲۰ ر ـ ۳۰ پ» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : آخوند ملاّ اسماعیل ذبیحی یزدی (۱۱٥۰ ق)

مثنوی کوتاهی است در سرگذشت نرجس خاتون مادر امام زمان(عج). این مثنوی در تبریز سال ۱۳۱٥ چاپ سنگی شده است.

[منزوی ۳۲۷۰/٤؛ الذریعه ۳۳۸/۹ و ۳۲۰/۱۹؛ دانشگاه ۳۰۲۰/۱۳].

نسخه حاضر از آخر ناقص است.

آغاز :

به نام آنکه فرمود از بدایت بحب خاندان ما را هدایت

خرد را از شراب اوست مستی جهان را از وجود اوست هستی

به وحدانیّت ذاتش گواهی گواهی می دهد مه تا به ماهی

٦ ـ قصه قبولی پلو «۳۱ ر ـ ۳٤ ر» **(فارسی)**

از : ؟

داستانی است خیالی، که در آن مؤلف در قالب آشپزی و غذاها از شاهان صفوی انتقاد نموده است. قهرمان این داستان «قبولی پلو» است که در اصفهان به تخت شاهی نشسته است.

او در آغاز کتاب گوید :

«راویان اخبار و ناقلان آثار... چنین حکایت کرده اند که نامداری بود از نامداران و تاجداری از تاجداران.

آنکه باشد ذکر خیرش متصل در هر زبان مرده صد ساله گردد زنده خود از بوی آن

یعنی قبولی پلو در وقتی که در دارالسلطنه اصفهان بر تخت دولت و اقبال متمکن بود روزی مقرر فرمود که سخن سبزی که از اردبیل به رسم پیش کش به جهت سرکار ما آورده اند حاضر سازند که روز پنج شنبه مجلس خواهد شد. چون روز پنج شنبه... ترتیب داد... به خدمت حاضر بودند مثل وزارت پناه مثل شیردان خوش عبارت و ریش سفید طعام ها شیربرنج صاحب عبارت و ندیم الندما آقا قیمه شوربای با سعادت...».

٧ ـ مثنوی مکنت «۳٤ پ ـ ۳٥ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : مکنت

مثنوی کوتاهی است در سؤال زاهدی از موسای کلیم در حکمت خلقت دوزخ و بهشت و جواب آن حضرت به وسیله نشان دادن وقایع دردناك دشت کربلا به زاهد.

آغاز :

بشنوید ای دوستان این داستان نقل دارم از حدیث راستان

کاندر ایام کلیم حقّ پرست زاهدی بود از شراب شوق مست

انجام :

یا الها مکنت درمانده را بیکس زار و ز درها، رانده را

... واعف عن زلاتنا یا ذاالکرم یا نبی الهاشمی المحترم

۸ ـ مثنوی ثمر «۳۵ پ ـ ۳٦ پ» **(فارسی)**

آغاز :

قاصد بهار وعده وصل آورد ز یار هجرم هزار مرتبه بهتر ز انتظار

۹ ـ دیوان نقی بروجردی «۳۷ ر ـ ٤٥ پ» **(فارسی)**

از : ملا نقی بروجردی مؤلف عین البکا (قرن ۱۲ ق)

نسخه حاضر، بخشی از اشعار شاعر و ساقی نامه وی را شامل است.

آغاز ساقی نامه :

بیا ساقی بیا ای مایل ناز بیا ای چشم ساغر بر رخت باز

۱۰ ـ اختیارات ایام (صغیر) «٤٦ ر ـ ٥٦ پ» **(فارسی)**

از : ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

به شماره [۱۲٦٦۲/۲] مراجعه شود. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نستعلیق؛ بی کا، رساله آخر شب دوشنبه ۲ صفر ۱۲۰۰؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

٥٦ برگ؛ ۱۰/٥×۱۹/٥ سانتی متر (قطع بیاضی)؛ ۱۷ ـ ۲٥ سطر ؛ [ثبت ۸٦۷٦۰].

(۱۳۷۱۲)

جام گیتی نما (تاریخ منظوم ـ فارسی)

از : محمدعلی پروشانی اصفهانی (قرن ۱۳ ق)

به شماره [۱۳۳۹٤] مراجعه شود.

نسخه حاضر جلد اول کتاب است و تا «آوردن عبدالمطلب سید را به خانه کعبه و عقیقه نمودن به جهت آن سرور» را شامل است و از آخر افتادگی دارد.

آغاز :

نخستین چو گردید جاری قلم بنام جهان آفرین زد رقم

ز تهلیل بنوشت نام خدا ز وحشت زبان قلم شد دوتا

انجام نسخه :

بر او عرض کرد از سر اعتقاد که خواهم گواهی دهی بر سواد

که از صدق دل می نماید قبول پیامی که آرد ز حقّ این رسول

نستعلیق (دو ستونی)؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۳ ق]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در اول نسخه تملك سید خلیل الله و سید محمد ابراهیم؛ جلد : مقوایی، عطف تیماج مشکی.

۱۴۸ برگ؛ ۱۹×۲۶ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۶۹۵۰].

(۱۳۷۱۳)

آداب عباسی = ترجمه مفتاح الفلاح (دعا ـ فارسی)

از : صدرالدین محمد بن محب علی تبریزی(۱) (قرن ۱۱ ق)

[مجلس ۳۷۹/۳۵، ش ۱۲۴۲۲]. آغاز نسخه حاضر با آن برابر است.

نستعلیق (عبارات عربی نسخ معرب)؛ مقصود علی شیرازی، ۱۹ جمادی الثانی ۱۰۶۹ در دارالفضل شیراز (برای علیخان بیك ولد بهرام سلطان عزالدینلو)؛ برگ اول سرلوح مزدوج مذهب مرصع، دو صفحه اول طلااندازی بین سطور، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی و محرر، عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ مقداری از دو برگ اول نسخه از بین رفته؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، مجدول گرهی، نام جلد ساز در داخل ترنج «فتاح الموسوی ۱۲۳۸».

۷۱ برگ؛ ۱۰/۵×۱۸ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۶۹۵۳].

(۱۳۷۱۴)

امثال و حکم (ادبیات ـ فارسی)

از : لسان الملك محمدتقی سپهر کاشانی (۱۳۴۲ ق)

۱ـ از همین مؤلف کتاب عقائد عباسیه در ترجمه العقائد الفخریه فخرالمحققین حلی در این کتابخانه موجود است. [فهرست مجلس ۲۹۴/۲۲.]

مؤلف در جلد اول و دوم ناسخ التواریخ [معرفی شده در فهرست مجلس ۳۱۱/۲۵، ش ۷۳۲۸] که پیرامون تاریخ صدر اسلام خصوصاً حضرت پیامبر(ص) نگاشته بود، امثال عرب را که دلالت بر قصه ای یا واقعه ای می کرد به ترتیب تاریخ ذکر نموده بود. در کتاب حاضر جهت سهولت دسترسی، امثال رایجه در صدر اسلام را جداگانه جمع آوری و تنظیم نموده است. او ابتدا اصل مثل را به عربی ذکر می کند بعد حکایت و واقعه مربوط را که منشأ آن بوده به فارسی توضیح می دهد.

نسخه حاضر از آخر ناتمام است.

آغاز : «در مجلد اول و ثانی از کتاب اول ناسخ التواریخ چندانکه از امثال عرب موقوف به حکایتی و معلق به قصّه ای بود هریك در جای خود مرقوم افتاد و این امثال که بعد از هجرت...

آتیَهُ مِن فقید ثقیف ـ در شهر طائف دو برادر بودند که بعد از مراجعت رسول خدا از طایف مسلمانی گرفتند یکتن از ایشان از قبیله بنی کنه زنی به نکاح بست».

انجام نسخه : «و این واپس ترین ایام فجّار است و این وقت رسول خدا(ص)چهارده ساله بود و این جنگ سخت عظیم».

نستعلیق (عبارات عربی معرب)؛ بی کا، بی تا؛ نشانی ها مشکی؛ جلد : پارچه ای.

۱۳۲ برگ؛ ۹×۱۱ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸٦۹٦٤].

(۱۳۷۱۵)

مجموعه

۱ ـ ترجیع بند مشتاق علی شاه «ص ۱ ـ ۷» **(فارسی)**

از : میرزا محمدتقی مشتاق علی شاه کرمانی (قرن ۱۳ ق)

ترجیع بندی در مدح حضرت پیامبر(ص) با بیت ترجیع «بلغ العلی بکماله...».

آغاز :

چو اراده شه ذوالکرم به ظهور داشت تعلقی بکمال داشت شه قدم به جمال خویش تعشقی

که توجّه صمدیتش به تجلّی احدیتش ازلیتش ابدیتش بکمال داشت تحققی

۲ ـ قصیده صحبت لاری (ملا محمدباقر متوفای ۱۲۵۱ یا ۱۲٦۰ ق) در مدح حضرت علی(ع) «ص ۷ ـ ۱۳» **(فارسی)**

۳ ـ دیوان عبدالنبی بغدادی «ص ۱۵ ـ ۳۹» **(عربی)**

از : حاج عبدالنبی بغدادی

بخشی از قصاید عربی شاعر است بدین ترتیب :

الف : تخمیس قصیده فرزدق در مدح امام سجاد(ع) «ص ۱۵ ـ ۱۹»

این تخمیس غیر از چند تخمیس معرفی شده از این قصیده در الذریعه ۱۰/٤ است.

آغاز :

نور من الله إن شاهدت طلعته شاهدت من احمد المختار بهجته

و ان تجاهلت او انکرت رتبته هذا الذی تعرف البطحاء وَطأته

و البیت یعرفه و الحلّ و الحرم

ب : تخمیس قصیده فرزدق «ص ۲۰ ـ ۲۸»

تخمیس دیگری بر همان قصیده از همان شاعر است.

آغاز :

هذا الذی ضمّن القرآن مدحته هذا الذی ترهب الآساد صولته

ج : قصیده ای که شاعر در ماده تاریخ تعمیر بارگاه امام موسی کاظم(ع) توسط احمدخان دنبلی حاکم خوی (کشته شده در ۱۲۰۰ ق) سروده است. «ص ۳۰ ـ ۳۱»

آغاز :

ارقّلت مشتاقة و اللیل عسعس و رَعیل الشوق فی الاحشاء عرّس

تتراقی کلّما عنَّ لها غامض البرق او الصبح تنفس

د : اشعار متفرقه «ص ۳۱ ـ ۳۹»

٤ ـ رساله در موسیقی «ص ٤١ ـ ٤٦» **(فارسی)**

رساله کوتاهی است در بیان مقامات دوازده گانه موسیقی. مؤلف در اثنای رساله خصوصیات این مقام ها را در شانزده بیت بیان نموده است.

آغاز : «بدان ایدك الله که هیچ علمی بخورده بینی علم موسیقی نمی رسد چنانکه حضرت امیرالمؤمنین(ع) سید هر علمی چون به علم موسیقی رسیدند فرمودند که این علم بسی غریب و عجیب است و هر که این علم را فرا گیرد خوب و پسندیده باشد».

انجام : «نماز عصر که آخر روز باشد عراق و مخالف چهارگاه بکار آید و آخر شب عشیران و ماهور و بزرگ و کوچك بکار آید والله اعلم».

نستعلیق و نسخ؛ بی کا، رساله اول ذی حجّه ۱۲۸۲، رساله دوم ۱۲۸۹؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول گرهی.

۲٤ برگ؛ ۱٤×۱٦/٥ سانتی متر؛ ۱۲ ـ ۱٥ سطر؛ [**ثبت ۸٦۷٦۲**].

(۱۳۷۱٦)

مجموعه

۱ ـ عجایب الاسرار فی لطائف مناقب الاطهار «۱ پ ـ ۲۸ پ» **(فارسی و عربی)**

از : حسین مؤمن بن علی حسین بن عبدالعلی یزدی (قرن ۱۳ ق)

هفده خطبه ادبی که مؤلف در مراثی سیدالشهداء(ع) انشا نموده و خود، آن ها را به فارسی و عربی شرح نموده است.

مؤلف در نجف اشرف شاگرد شیخ احمد احسائی بوده و این کتاب را در ایامی که احسائی در کرمانشاه ساکن بوده به نزد وی فرستاده و او نیز تقریظی بر آن نوشته که در این کتاب موجود است و روی آن خط کشیده شده است.

آغاز : «سبحانك لا علم لنا الا ما علمتنا انك انت العليم الحكيم امّا بعد... بر دفاتر ضمایر عارفان و سرایر ذخایر عاشقان می نگارد که از لطف غیبی ربّ العالمین».

انجام : «الست بربكم و محمد نبيكم و علىّ وليكم و الحجج ائمتكم فمن قبل صار طيبا و من لم يقبل صار خبيثا فخلقه الله من ذلك الخبيث و سمى ذلك الخبيث بطينة السجين».

۲ ـ شرح الفوايد الحكمية «۳۰ ر ـ ۸۹ پ» **(عربی)**

از : شیخ احمد بن زین الدین احسائی (۱۲٤۱ ق)

شرحی است با عناوین «قلت ـ اقول» بر «الفوائد الحكمية» خود مؤلف. این شرح به درخواست ملا مشهد بن ملا حسین علی شبستری نوشته شده و شب نهم شوال ۱۲۳۳ به پایان رسیده است. [**الذریعه ۳۸٦/۱۳؛ مرعشی ۱٦٥/٦، ش ۲۱٦۲**].

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمين و صلّى الله على محمد و آله اجمعين امّا بعد فيقول العبد... ان جناب الموفق المسدّد و الاكرم الممجّد جناب الآخوند الاوحد».

انجام : «و لا تظن ان هذا عن عجز عن تهذيب العبارة فانه امر سهل على كلّ احد ولكنى رأيت هذه المقاصد بعيدة عن تناول الافهام فرددت و كررتُ عليك والله ولى التوفيق».

نسخ؛رساله اول به خط مؤلف،بی تا؛رساله دوم میراسماعیل ابرندآبادی،جمعه ۲۰صفر (؟)؛ عناوین شنگرف،نشانی ها مشکی و شنگرف؛در حاشیه تصحیح شده؛ جلد: تیماج، مشکی.

۹۰ برگ؛ ۲۰×۳۰ سانتی متر؛ ۱۵ ـ ۳۲ سطر؛ [ثبت ۸٦۹۵۵].

(۱۳۷۱۷)

دیوان فطرت مشهدی

از : معزالدین محمد بن فخر، موسوی خان فطرت (۱۱۰٦ ق) **(فارسی)**

به شماره [۱۳۵۱۰] مراجعه شود. نسخه حاضر این بخش ها را شامل است :

الف ـ دیباچه نثر «۱ پ ـ ۳ ر»

ب ـ غزلیات «۳ پ ـ ۵۹ پ» آغاز هر دو بخش با نسخه سابق برابر است.

ج ـ رباعیات «۵۹ پ ـ ٦۰ پ»

د ـ قصاید «٦۰ پ ـ ٦٦ پ»

در این بخش قصیده شمس المناقب در مدح شاه مردان و قصیده ای در مدح امام علی بن موسی الرضا(ع) و چند قصیده دیگر موجود است.

آغاز قصاید و آغاز قصیده شمس المناقب :

شب ها ز شور ناله زارم عجب مدار در گوش پنبه گر نهد از صبح روزگار

نستعلیق؛ سید محمد جلال الدین، یکشنبه غره رمضان المبارك ۱۲۸٦ شهر مدراس؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در اول نسخه تملك کاتب؛ ٤ برگ در وسط سفید مانده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۷٦ برگ؛ ۱٤×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱٤ ـ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸٦۷٦۵].

(۱۳۷۱۸)

مجموعه

۱ ـ دستور الوزارة = وصایای خواجه نظام الملك «۱ پ ـ ۳۸ پ» **(فارسی)**

از : عبدالوهاب قدپی طوسی

نصایح و اندرزهای خواجه نظام الملك حسن بن علی طوسی (٤۸۵ ق) است که مؤلف در یك مقدمه و دو فصل جمع آوری نموده با این عنوان ها :

مقدمه : در شرح بعضی از احوال خواجه نظام الملك؛

فصل اول : در نصایح وزرا؛

فصل دوم : در آداب و شرایطی که رعایت آن لازم است.

[مجلس ۸۲/۱۰ و ٤۲/۱۷ و ۱٦۳/۲٦؛ منزوی ۱٦۰۳/۲ آغاز و انجام نسخه حاضر با نسخه های

معرفی شده در این مصادر تفاوت دارد؛ مشار، فارسی ۲۱٥٤/۲].

آغاز : «تحف محمدت حضرت مالك الملكی را كه در اعلی سریر سلطنت اشعه انوار... امّا بعد براهین عقلیه و ادله نقلیه ثابت گشته كه اصل كاینات كمال انسانی».

انجام : «هر كس را از ایشان كه آثار وداد و حسن اعتقاد بر احوال ظاهر باشد به جلایل مهمات نیك مخصوص باید داشت امّا به صورتی كه تمام از پس این كس نماید و این مرضابطه است».

۲ ـ تنبیه الغافلین «۳۹ پ ـ ٥۹ پ» **(اخلاق ـ فارسی)**

از : بهاءالدین محمد ابراهیم بن محمد سرمدی

[مجلس ۲۳۷/۳٥، ش ۱۲۲٤۳].

آغاز : «الحمدلله الذی امرنا بالعلم و الطاعة و نهانا عن الجهل و المعصیة... امّا بعد چنین گوید مؤلف این رساله و محرر این مقاله... كه عزیزی از برادران دینی».

۳ ـ سراج منیر «٦۱ پ ـ ۱۰٦ پ» **(اخلاق ـ فارسی)**

از : قاضی محمد شریف بن محمد، كاشف شیرازی (۱۰٦۰ ق)

[مجلس ۲٤/۲٦، ش ۷٥۲۱] آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نستعلیق؛ احمد، ۳ جمادی الثانی ۱۰۹۱؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ شیرازه كتاب صدمه دیده و بعضی از اوراق جدا شده؛ جلد : روغنی فرسوده، سوخت، زمینه زرین، ترنج با سر، مجدول، لچكی، نقش گل و بوته در حاشیه، پشت جلد تیماج سرخ، ترنج با سر، حاشیه تیماج مشكی.

۱۰٦ برگ؛ ۱٥×۲٥ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸٦۹٥۲].

(۱۳۷۱۹)

تاریخ هندوستان (تاریخ بنگال) (تاریخ هند ـ فارسی)

از : ؟

مختصری در تاریخ و احوال سلاطین هندوستان خصوصاً شاهان بنگال از قرن هفتم تا

تسلط انگلیس بر هندوستان است.

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد و وقایع شاهان هندوستان را از سال ٦٥٨ ق. (سلطنت تاج الدین ارسلان خان سنجر خوارزمی) تا سال ۱۱۳۹ (حکمرانی شجاع الدین سلطان ناظم در بنگال) را شامل است.

آغاز : «در بیان اعزالملك تاج الدین ارسلان خان سنجر خوارزمی است شخص مذکور».

انجام نسخه : «و مصلحت گذار او علی ویردیخان پسری نداشت ولیکن هر سه دختران او را پسران برادرش حاجی احمد به تزویج خود درآورده بود حاکم جدید مثل».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۳]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حواشی نسخه توضیحاتی به فارسی و هم چنین اسامی به انگلیسی نوشته شده است؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : مقوایی، آبی، عطف پارچه.

۱٦٥ برگ؛ ۱۷×۲۱ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸٦۹٥٦].

(۱۳۷۲۰)

مجموعه

۱ ـ الباقیات الصالحات «۱ ر ـ ٦۹ پ» **(عقاید شیخیه ـ عربی)**

از : رحیم بن کریم خان قاجار کرمانی (قرن ۱٤ ق)

خطبه هایی است در ستایش حضرت پیامبر و امامان و بزرگان روزگار خود که به مسلك شیخی خود انشا نموده است. **[منزوی ۱۰٦۰/۲؛ دانشگاه ۲۱۹۳/۱۱].**

آغاز : «افضل ما به الافتتاح فی البدء و البداء و اکمل ما به الاختتام فی الختم و النهاء».

انجام : «یا منبع الجود و معدن الاحسان السلام علیك و علی عبادالله الصالحین و لعنة الله علی قاتلیك و ظالمیك من الباغین و... ابدالآبدین و دهر الداهرین الی یوم الدین».

۲ ـ دیوان رحیم کرمانی «٦۹ پ ـ ۱٦۱ ر» **(فارسی)**

از : مؤلف پیشین

قصاید و قطعات وی است که در مدح ائمه(ع) و سایر موضوعات طبق مسلك خود سروده است. [**منزوی ۲۳۳۲/۳؛ دانشگاه ۲۱۹۳/۱۱ آغاز آن با نسخه حاضر برابر است**].

آغاز :

الحمدلله العلی المالك الحقّ المبین الواحد الفرد الولیّ الله ربّ العالمین

ربّ جلا برهانه ملك علی سلطانه حقّ تعالی شأنه عن کلّ وصف الواصفین

انجام :

ثنا خواندی دعا میگو که نیکان راست نیکویی رثا راندی جزا میجو که خوبان راست منانی

رحیم بن کریم بن براهیم از دو دریا کف بدید احسان که کرد از بهر محسن کار حسّانی

۳ ـ دیوان دوست «۱٦۱ ر ـ ۱۷۲ پ» **(فارسی)**

اشعاری است با تخلص«دوست». شاعر از پیروان محمد کریم خان کرمانی بوده است.

[**منزوی ۲۳٤۸/۳؛ دانشگاه ۲۱۹۳/۱۱ که آغاز آن با نسخه حاضر برابر است**].

آغاز :

شه مهر منظرمه وشا بنمای چهره دلکش آ که ز بس نکوئی و دلگشا همه جان فزائی و دلگشا

ز لقای آنرخ فرّخم نه غم بهشت و نه دوزخم که چه مات شاه نکو رخم چه مرا خوش و چه ناخوشا

انجام :

باطن باطن و بطون بطون در ولی زمان مفسّر بین

که ز حقّ قدس مهدوی است گواه که هو الله لا اله سواه

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۳]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف و لاجوردی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته، لچکی، مجدول گرهی، نام جلدساز «اقل السادات محمدباقر».

۱۷۳ برگ؛ ۱٦×۲۲ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸٦۹۵۷].

(۱۳۷۲۱)

روضة الاحباب (مقتل منظوم ـ کردی)

از : قاسم بن ابوبکر کرد

منظومه مفصلی است به کردی در شرح حالات و وقایع حضرت سیدالشهدا امام حسین(ع) از آغاز حرکت از مدینه تا حالات اسیران در شام.

آغاز :

داماد رسول شیر خداوند بند بر برگیر درجه خیبر کند

شای دلال سوار نه بحر نه شط مرحب ملعون به تیغ کرد دولت

انجام :

حسین حسین شهید مقتول صلوات بدیدار اولاد رسول

بوبکر قاسم شاه علمدار صلوات سلام هزار هزار

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف بوده و از بین رفته و بعضی از عناوین دوباره با رنگ لاجوردی نوشته شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۱۰۲ برگ؛ ۱۲/۵×۲۰ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸٦۹٤۳].

(۱۳۷۲۲)

مجموعه

۱ ـ مثنوی کفر و ایمان = شیخ صنعان «۱ ر ـ ٦۵ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : شیخ محمد وحدت کلکته ای (قرن ۱۳ ق)

[مجلس ج ۸، ص ٤؛ منزوی ۲۹۷۸/٤؛ الذریعه ۱۲٦۲/۹؛ دانشگاه ۳٥٤۰/۱٤].

نسخه حاضر از آخر ناتمام است.

آغاز :

بنام آنکه بی انجام و مبدا بود در عین کثرت فرد یکتا

حریم بی نیازی خلوت اوست جهان آئینه دار طلعت اوست

انجام نسخه :

که صنعان از پس صدساله تقوی ز دین بگذشت در سودای ترسا

۲ ـ هفت بند شهاب در مدح امیرالمؤمنین(ع) «٦٦ ر ـ ٦۸ پ» **(فارسی)**

آغاز :

السلام ای سایه ات خورشید ربّ العالمین آسمان عزّ و تمکین آفتاب داد و دین

مفتی هر چار دفتر خواجه هر هشت خلد داور هر شش جهت اعظم امیرالمؤمنین

انجام :

مثل تو جز مصطفی صورت نبندد هیچکس معنی ایمان ما این است روشن و السّلام

زائران روضه ات را بر در خلد برین می دهند آواز طبتم فادخلوها خالدین

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد : مقوایی، مشکی.

٦۸ برگ؛ ۱٥×۲۰ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [**ثبت ۸٦۹٤٦**].

(۱۳۷۲۳)

اوصاف استانبول (جغرافیا ـ ترکی)

از : لطف الله بن عبدالله لطیفی قسطمونی(۱) (۹۹۰ ق)

شرح و تعریفی است از اوضاع اجتماعی و جغرافیای طبیعی و انسانی شهر استانبول. مؤلف در سی سالگی خود، در سال ۹٤۷ ق. از این شهر دیدن نموده و مشاهدات خود را از اماکن، تجارت و... در این کتاب گزارش نموده است.

١ـ هدية العارفين ٨٤٠/١.

این کتاب فاقد فصول و ابواب بوده، و فهرست موضوعات آن چنین است :

صفت بزازستان، صفت امتعه متنوعه، در بیان کثرت انواع ملت، صفت عیاران و مکاید طراران، صفت سرای عامره، صفت سرای آبگینه، صفت روضه علیا و حدیقه سرای جنت آرا، صفت باغچه سرای عامره، صفت دیوان فلك انوار و سدره نشان، صفت اوصاف جوامع و صوامع، صفت جامع ایاصوفیه، صفت مدارس، صفت عمارت عامره سلطان محمد، صفت اهل ریا، صفت وسعت بیوت و قصور، صفت زینت خانه و تزیّنات کاشانه، صفت عجایز با شوهران عاجز، احوال نامردان است، صفت تحت القلعه، صفت لعبت بازان تحت القلعه، صفت اطعمة تحت القلعه، اوصاف این شهر مزبور و بیان حدود و دستور نامحصور، صفت دریای دُرّ یار و بحرین گوهر نثار، صفت بلده غلطه، صفت طوبخانه، اوصاف بقعه حضرت ابی ایّوب انصاری، صفت مخدرات شهر مزبور، احوال خود مؤلف.

آغاز : «تبارك و تحسین و سپاس و آفرین اول رافع چرخ برین و باسط بساط زمینه که بنّای بنای کائنات و معمار معموره ممکنات در».

انجام :

«اخوان عرفانی مقیّد و مایل قیلوب جا نمینم و روان حزینم ایچون دعا التماس

و استدعا اتدم شأن کرم نشانلرندن مأمول و مسئولدر که ابواب الطافی مفتوح و ثنای خیر دعایی مبذول بیورلر، بیت...».

نسخ؛ سید محمد المدعو بهاشمی زاده، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در اول و آخر نسخه مهر مضلع به سجع «احمدالله علی نعمائه» در آخر نسخه آمده : «ابراهیم... ۱۱۴۵»؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ترنج مذهب، مجدول.

۵۳ برگ؛ ۱۹×۱۹ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۶۹۴۵].

(۱۳۷۲۴)

مفتاح الاسرار حسینی (عرفان ـ فارسی)

از : عبدالرحیم بن محمد یونس دماوندی (قرن ۱۲)

[مجلس ۴۲۷/۲؛ دانشگاه ۲۵۵۶/۱۲؛ ۲۶۶/۴، ش ۱۴۷۴؛ منزوی ۱۴۰۴/۲؛ رضوی ۲۵۰/۴، این کتاب در ضمن منتخب آثار حکما و عرفای متاخّرین ملا صدرا تألیف سید جلال الدین آشتیانی، به چاپ رسیده است].

نسخه حاضر از آغاز ناقص است.

آغاز : «بسمله، روایت است از سلمان فارسی رضی الله عنه که گفت شخصی پیش امیرالمؤمنین(ع) شکایت کرد که عمر هر جا یکی از شیعیان تو می بیند زبان طعن و سفاهت می گشاید».

انجام : «خدای تعالی جمیع سالکین را به هر مقام و منزلی که خود مقدّر فرموده است برساند بمحمّد و آله ربنا لا تؤاخذنا ان نسینا... فانصرنا علی القوم الکافرین».

نسخ؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۳ ق]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : مقوایی، مشکی.

۶۵ برگ؛ ۱۳/۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۶۹۳۹].

(۱۳۷۲۵)

لب التواریخ (تاریخ - فارسی)

از : یحیی بن لطف الله قزوینی (۹۶۲ ق)

[مجلس ۱۵۲/۲؛ منزوی ۴۱۸۶/۶]. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «دوازده فرسنگ طول و ده فرسنگ عرض داشت و در اندرون مواضع و مزارع بود و شهر همدان و شهر طوس و پل سنگین بر دجله چون اسکندر آن را دید».

انجام : «اشرف اعلی بر سبیل ایجاز و دعاء دوام دولت روزافزون مسکنة الختام...

سپهرش بفرمان جهانش بکام دعاگوی او انس و جان والسّلام»

نستعلیق؛ رضای کاتب، سلخ ذی قعده ۱۰۰۶؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی و مشکی؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۱۵۰ برگ؛ ۱۵×۲۴ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۶۹۴۰].

(۱۳۷۲۶)

اسرار الشهود (مثنوی عرفانی ـ فارسی)

از : شمس الدین محمد بن یحیی اسیری لاهیجی (۹۱۲ ق)

[مجلس ۴۷۹/۳ ـ ۴۸۰؛ دانشگاه ۱۹۶۷/۱۰؛ سپهسالار ۵۵۸/۲ و ۱۲۵/۳؛ الذریعه ۱۱۴/۱۹؛ منزوی ۲۶۲۸/۴؛ این مثنوی در سال ۱۳۷۰ ش در تهران به چاپ رسیده است].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

ای منزّه ذات از فهم عقول در صفات و در عقل بوالفضول

عقل کلّ از جام عشقت باده نوش نفس کلّ مستانه از شوقت بجوش

انجام :

از همه خلق جهان گیرم کنار تا که مطلوبم درآید در کنار

چون به بزم وصل او کردم مقام واگذارم گفتگو را والسّلام

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین لاجوردی؛ آخر نسخه تملك «ع ـ انصار قراچه داغی» در طهران به تاریخ رجب ۱۳۵۲؛ جلد : مقوا، عطف و گوشه پارچه.

۱۴۳ برگ؛ ۱۰/۵×۱۸ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۸۶۹۴۲].

(۱۳۷۲۷)

جنگ نظم و نثر (فارسی)

۱ ـ کلیات صاحب علی آبادی «۱ پ ـ ۹۰ پ»

از : میرزا محمدتقی بن محمد زکی علی آبادی مازندرانی، صاحب (۱۲۵۶ ق)

کلیات نظم و نثر شاعر است با تخلص «صاحب» شامل :

الف : حکایت هایی به سبك گلستان سعدی «۱ پ ـ ۲۱ پ»

[مجلس ۳۲۸/۳ (چاپ قدیم) و ۱۵۱/۸؛ منزوی ۳۶۷۹/۵؛ سپهسالار ۶۲۴/۲؛ رضوی ۶۲۴/۷].

آغاز : «پاکا منزها ناپاك، پاك را چگونه تنزیه کند... لالی ثنا مزید مخزن دارا و فزون از مخزن دریا که از لجه».

انجام : «من بعد از این اگر به دیاری سفر کنم هیچ ارمغانی نبرم جز پیام دوست انشاءالله همیشه صحبت دوست میسر و گوارا باد».

ب : تاریخ قاجاریان = تاریخ سلطانی «۲۲ ر ـ ۳۸ پ»

تاریخچه مختصری است از طایفه قاجار و شرح حال فتحعلیشاه، که خود وی گفته و صاحب، انشا نموده است.

[**مجلس ۳۲۸/۳ (چاپ قدیم) و ۱۵۱/۸؛ منزوی ٤۲٦۱/٦؛ ملی تهران ۲٤٥/۱**].

آغاز :

«لك الحمد یا ذالجود و المجد و العلی تبارکت تعطی من تشاء و تمنع

تحسین و درود مر نخستین صدور و درود عرصه شهود را احمد محمود».

انجام :

هندوی خامه او بر همه احرار جهان هندوی تیغ علی بود که آزادی کرد

ج : قصاید «۳۹ پ ـ ۹۰ پ»

آغاز :

کرا شاید ثنا زان پس که زیبد آل یاسین را جهان مجد و تمکین آسمان دانش و دین را

۲ ـ نامه نواب محسن میرزا به قرنی جان سردار «۹۱ ر ـ ۹۱ پ»

۳ ـ مخمسی در مدح حضرت علی(ع) «۹۲ ر ـ ۹۲ پ»

٤ ـ نسب حضرت پیامبر(ص) «۹۳ پ»

٥ ـ دیوان شمس مغربی (بخشی) «۹٤ ر ـ ۱۰۸ پ»

از : شمس الدین محمد بن عزالدین شیرین مغربی تبریزی (۸۰۸ ق)

٦ ـ اشعاری از باباطاهر «۱۰۸ پ»

۷ ـ دیوان میرزا فخرالدین بروجردی «۱۰۹ ر ـ ۱۲۳ پ»

۸ ـ **اشعاری از** جامی و عطار «۱۲٤ ر ـ ۱٤۸ پ»

۹ ـ **دیوان نصرت علی شاه** «۱٤۸ پ ـ ۱۸٤ پ»

از : صدرالممالك نصرت علی شاه نصرالله اردبیلی (۱۲٤۲ ق)

[**مجلس** ۱۸۱/۲٦، **ش** ۷٦۸٦].

۱۰ ـ **اشعار متفرقه** «۱۸٥ ر ـ ۱۹۸ پ»

۱۱ ـ **ترجیع بند ناصرخسرو** «۱۹۹ ر ـ ۲۰۳ پ»

۱۲ ـ **رباعیات باباطاهر** «۲۰٤ ر ـ ۲۰٥ پ»

۱۳ ـ **تاریخ منظوم ائمه**(ع) «۲۰٦ ر ـ ۲۰۷ ر» **(فارسی)**

از : خواجه نصیرالدین محمد بن محمد طوسی (٦۷۳ ق)

تاریخ منظوم تولد و وفات و مدت امامت ائمه(ع) است با حروف ابجد.

۱٤ ـ **تاریخ وفات** چند تن از قدمای شیعه (کلینی، شیخ صدوق، شیخ طوسی و...)، سال های عمر پیامبران، اقسام نفس انسانی (اماره، لوامه، مرضیه، مطمئنه و ملهمه)، حدیث فاصله مشرق تا مغرب از حضرت علی(ع)، اوصاف عوج بن عنق، روایت هایی از حضرت موسی و عیسی(ع) و چند حدیث از حضرت پیامبر(ص) و امام حسن(ع). «۲۰۷ ر ـ ۲۱۱ پ»

۱٥ ـ **دیوان طایر** (یك صفحه) «۲۱۳ ر ـ ۲۱۳ پ»

۱٦ ـ **حدیثی از** جلد هفتم بحارالانوار از امام علی(ع) «۲۱٤ ر ـ ۲۱۹»

۱۷ ـ **اشعاری در مراثی امام حسین**(ع) «۲۲۰ ر ـ ۲۳۷ ر»

۱۸ ـ **صلواتیه = دوازده امام ابن عربی** «۲۳۷ پ ـ ۲٤۱ ر» **(عربی)**

از : محیی الدین ابوعبدالله محمد بن علی، ابن عربی (٦۳۸ ق)

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین حمداً ازلیاً بابدیته و ابدیاً بازلیته».

۱۹ ـ **الصلوات الکبیرة = دوازده امام ابن عربی** «۲٤۱ ر ـ ۲٤۳ ر» **(عربی)**

از : مؤلف پیشین

آغاز : «اللّهم افض صلة صلواتك و سلامة تسليماتك على اول التعينات المفاضة من العماء الربانى و اخر التنزلات المضافة الى النوع الانسانى».

۲۰ ـ **توضيحى** پيرامون صلواتيه ابن عربى به فارسى «۲٤۳ ر ـ ۲٤٤ پ»

۲۱ ـ **حكايات و مطايبات** «۲٤٥ ر ـ ۲٥۲ پ»

۲۲ ـ **ديوان جودى خراسانى** (بخشى) «۲٥۲ پ ـ ۲٥۹ پ»

از : عبدالجواد جودى خراسانى (۱۳۰۲ ق)(۱)

۲۳ ـ **معمايى به نظم** «۲٦۰ پ»

نستعليق چلپيايى؛ محمد حسن هزارجريبى، ۱۲۹٥ ـ ۱۲۹۸؛ عناوين و نشانى ها شنگرف، در اول نسخه تملك ميرزا محمد ولد مشهدى اسدالله علاف اصفهانى با مهر بيضوى ذى حجّه ۱۳۲۳؛ جلد : تيماج، سرخ، مجدول گرهى.

۲٦۱ برگ؛ ۱۲/٥×۲۰ سانتى متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۲۸۰].

(۱۳۷۲۸)

زينة المجالس (مواعظ ـ فارسى)

از : طوطى (قرن ۱۳)

مباحثى است در موعظه و پند و اندرز، مؤلف كتابش را در سه فصل قرار داده و در هر فصل، مواعظ و مجالسى را به استناد احاديث و آيات بيان نموده است.

فهرست فصول آن چنين است :

فصل اول : در توحيد و عالم قبل از دنيا.

فصل دوم : در باب عالم تكليف كه روح با قالب است كه آن را نشأه دنيا خوانند.

فصل سوم : در بيان معاد جسمانى كه آن را نشأه آخرت گويند.

در آن از «محجة البيضاى فيض كاشانى» با دعاى رحمه الله نقل شده است.

۱ـ فرهنگ سخنوران، ص ۱٤۰.

هم چنین مؤلف در اثنا اشعاری از خود با تخلص «طوطی»، می آورد که نمونه آن چنین است :

طوطی دلخسته را این آرزو باشد مدام تا خدا حشرش نماید در صفات هشت و چهار

بلبلان در بوستان ماتم گرفته صدهزار طوطی از غم دیده گریان از غم لب تشنگان

[**دانشگاه ۲۴۲۸/۱۱؛ منزوی ۱۶۲۰/۲**].

آغاز : «حمد مخصوص خداوندیست که گوهر عقل را نثار بنی آدم(ع) نموده و دریای علم و معرفت... امّا بعد بدانید که ای مکلفین که خالق عالم و مصور بنی آدم و پدیدآورنده خلایق».

انجام : «برادران ایمانی و اخلاء روحانی این بی بضاعت را به طلب آمرزش یاد کنند والحمدلله وحده و صلّی الله... و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین الی یوم الدین».

نستعلیق؛ میر جلال ولد محمدباقر الموسوی، ۱۲۴۰؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در اول نسخه یك صفحه در کیفیت نماز احتیاط آمده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، مجدول گرهی.

۱۲۸ برگ؛ ۱۴×۲۴ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [**ثبت ۸۶۹۰۶**].

(۱۳۷۲۹)

وقایع الایام = سفرنامه شیخ الاسلام قزوینی (تاریخ ـ فارسی)

از : شیخ الاسلام حاج سید میرزا منصور قزوینی(۱) (متوفای بعد از ۱۳۱۶ ق)

۱ـ در صفحه اول نسخه یادداشتی شامل توضیحاتی پیرامون کتاب و مؤلف آن تحریر شده، و در آن در مورد مؤلف گفته شده که :

وی از معاریف زمان قاجار و از خاندان های ریشه دار آن سامان و از مخصوصان و محارم آقابالاجان سردار است. و گفته شده که مدفن وی در چند کیلومتری قزوین به طرف تهران واقع شده و روی آن گنبد و بارگاهی دیده می شود که او در زمان حیات خودش ساخته و موقوفاتی نیز برای آن تعیین نموده است.

مؤلف از طرف حکومت قاجاریه، حاکم بروجرد و لرستان و عربستان بوده است. او در این مدت مشاهدات خود را از سفرهایش در سه جلد تنظیم نموده است.

نسخه حاضر جلد اول از یادداشت های مؤلف است که در حکومت بروجرد و لرستان نوشته است. این یادداشت ها به صورت روزانه تنظیم شده و مؤلف جزئیات وقایع و کارهایی را که در هر روز برایش اتفاق افتاده، به طور دقیق ثبت نموده است و در اثنای کتاب به مناسبت، از سه شاعر نام برده و بخشی از شعرشان را آورده که عبارت اند از :

سید باقر آشفته (سید محمدباقر بن سید مهدی بن سید محمدعلی از سادات رضوی کاشان و متولد در دزفول، مشهور به سید صدرالدین ظهیرالاسلام زاده متخلص به آشفته متوفای ۱۳۳۱ ق)(۱) «ص ٤٩».

جوابیه شاه از شاعری با تخلص سیار(۲) «ص ٥٠».

اشعار حاج ملا اسماعیل بروجردی(۳) در هجو امین السلطان و مدح سردار «ص ۳۳۹».

این سفرنامه از جهت دقت نظر مؤلف در نقل وقایع، در شناخت مسایل اجتماعی، سیاسی و جامعه شناسی عصر مؤلف، حائز اهمیت است.

آغاز : «بعد الحمد و الثناء از آن جایی که قواعد تجارب و متصدیات امور مربوط در حفظ مشروحات اعمال است و او نیز منوط به اذکار که نگاهداری اینهم موقوف به کتابت است... روز پنج شنبه سه ساعت به غروب مانده بدون اطلاع و استعلام واقعه و خداحافظی از رفقا».

۱ـ فرهنگ سخنوران، ص ٦.

۲ـ چند شاعر با تخلص سیار در فرهنگ سخنوران، ص ۲۸۰ معرفی شده که گویا شاعر مورد اشاره یکی از آن ها است.

۳ـ فرهنگ سخنوران، ص ٤٢٦.

انجام : «صبح روز پنج شنبه سلخ از خواب برخواسته آمدم پایین نماز و قرآنی خوانده آدم های محمد ابراهیم خان آمدند که قمه ما را رعیت نادر دزدیده اند... شب ها را خوب به استراحت خوابیدیم».

نستعلیق؛ میرزا علی اکبر السهروی بن کربلایی غلامعلی، شب ۱۲ ذی حجّه ۱۳۱۰؛ (برای مؤلف نوشته شده)؛ عناوین مشکی، نشانی ها شنگرف و مشکی، در آخر نسخه یادداشتی از محسن که در محرم ۱۳۱٦ هنگامی که از حکومت ساوه معزول شده و اثاثش به تاراج رفته در خانه مؤلف نوشته است؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۱۷۳ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸٦۹۱۲].

(۱۳۷۳۰)

مجالس (موعظه ـ فارسی)

از : ؟

مجالسی است که از خطابه های منبری مؤلف تحریر شده است. نثر آن خطابی و در حد متوسط است. او برای هر موضوع مجلسی را اختصاص داده و خطبه ای به فارسی ایراد کرده است. موضوعات آن عبارت اند از :

خدیجه خاتون(ع) تولد حضرت فاطمه(ع) عروسی حضرت فاطمه(ع) مهمانی ابوبکر عروسی رفتن حضرت فاطمه(ع) غدیر تولد حضرت پیامبر(ص) تولد حضرت امیرالمؤمنین علی(ع) حضرت قائم(عج) حضرت امام محمدباقر(ع) تولد حضرت موسی بن جعفر(ع) تولد حضرت امام رضا(ع) تولد حضرت امام محمد تقی(ع) تولد حضرت قائم(عج) ابوجهل.

آغاز : «محرك افلاك و موجد آب و خاك ذات مستجمع الصفات ملك محمودی را ستایم که نور پاك و نیّر تابناك مهین سلاله دودمان آباء علوی».

انجام : «العلم خیر من المال لانّ العلم یحرسك و انت تحرس المال».

نسخ؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۳]؛ نشانی ها شنگرف؛ با حواشی؛ جلد : گالینگور، قهوه ای، عطف و گوشه تیماج سرخ.

۱٤۱ برگ؛ ۱۷/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸٦۹۱۸].

(۱۳۷۳۱)

ریاض المؤمنین فی مقتل الحسین(ع) (تاریخ - عربی)

از : محمدعلی بن حسین بهشتی (قرن ۱۳ ق)

منتخبی است از بحارالانوار علامه مجلسی، پیرامون تاریخ حضرت امام حسین(ع) و مصیبت جان گداز آن حضرت، مؤلف این تلخیص را در یك مقدمه و دوازده روضه تنظیم نموده و در سال ۱۲۳۷ برابر با حروف ابجدی نام کتاب به پایان رسانیده است.

[مرعشی ۱۲۹/۱۸، ش ٦۹٤٤؛ الذریعه ۳۳۹/۱۱].

آغاز : «حمداً لایحد و شکرا لا یعد لله الواحد الاحد الصمد الذی جعل تذکر مصائب اهل بیت الرسالة... [امّا بعد] فیقول الظامی الی شربة من الفیوض الصمدیة».

انجام :

لقد هتکوا النساء و حملوها علی الاقتاب قهراً اجمعینا

فهذه قصتی مع شرح حالی الا یا سامعون ابکو علینا

نستعلیق؛ محمد سعید التفرشی با مهر وی، جمعه سلخ ربیع الثانی ۱۲٤۸؛ نشانی ها مشکی؛ در اول نسخه تملك حسن ولد ملاّ حسین خراسانی و تملّك قوام الدین، در آخر نسخه تملّك محمدرضا بن حاجی ملاّ محمد اسماعیل روضه خوان الشهیر بسلطان الذاکرین؛ مقداری از چند برگ اول از بین رفته؛ جلد : مقوایی، مشکی، عطف پارچه.

۱۳۰ برگ؛ ۱٦/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸٦۹۲۲].

(۱۳۷۳۲)

بصیرت نامه = عبرت نامه (تاریخ ـ فارسی)

از : عبدالرزاق بن نجفقلی دنبلی خوئی متخلص به مفتون (قرن ۱۳ ق)

[مجلس ۲۶۵/۶؛ الذریعه ۲۱۳/۱۵؛ مشار، فارسی ۳۴۹۰/۳؛ منزوی ۴۰۴۴/۶؛ با عنوان عبرت نامه].

آغاز : «امّا بعد در زمان دولت شاه سلطان حسین صفوی شخص سیاحی از ملیّت مسیحیه در عالم سیاحت خود به دارالسلطنه اصفهان آمده در آنجا قریب بیست و...».

انجام : «چون سیاح مسیحی تألیفات تاریخ را به اتمام نرسانده کتاب ناقص و به اتمام نرفت حقیر فقیر...».

کاتب مختصری از شرح حال خود را در برگ پایانی نسخه بدین مضمون آورده :

در شانزده سالگی از وطن خود عراق به عزم تحصیل به دارالسرور بروجرد مسافرت کرده و در مدرسه نواب شاهزاده محمدتقی ساکن می شود. و از مدرسه وارد جرگه قلندران شده و به ارزنجان کوچ نموده و از آن جا با میرعلی شاه هم سفر شده به تبریز می رود.

بعد وصفی دارد پیرامون تبریز و بعد از آن از نسخه ما افتاده است.

شکسته نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ جلد : مقوا، قهوه ای، عطف تیماج.

۵۶ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۶۹۲۳].

(۱۳۷۳۳)

المرغوب فی شرح الشرایع (فقه ـ عربی)

از : حاج میرزا مهدی بن علی جیلانی (قرن ۱۳ ق)

شرح مفصلی است بر «شرایع الاسلام» محقق حلی. این شرح به صورت مزجی برگزار شده است.

[گوهرشاد ۳۹۰/۱، ش ۱۲۳۳؛ ملی تهران ۵۴۶/۱۰، ش ۱۸۹۴؛ ملك تهران ۶۶۲/۱، ش ۲۷۳۷؛ مرعشی ۱۲۸/۶، ش ۲۱۱۶ که مؤلف معرفی نشده و تألیف آن در سال ۱۲۴۸ ق ذکر شده است].

نسخه حاضر جلد دوم کتاب و احکام صلوة را شامل است و تألیف آن در اواسط محرم ۱۲۵۵ به پایان رسیده است.

آغاز نسخه : «الحمدلله الذی جعل الصلوة عمود الدین و معراج العارفین... و بعد فهذا هو المجلد الثانی من کتاب المرغوب فی بیان احکام الصلوة من مقدّماتها و افعالها».

انجام : «یکون سفره علة لتحصیل الواجب فیجب کما لا یخفی والحمدلله المتعالی الواحد الاحد... بعد المغفرة اتمام هذا الکتاب و جعله خالصا لوجهه بمنه و کرمه».

در آغاز نسخه اجازه اجتهاد مؤلف از استادش حسن بن شیخ جعفر کاشف الغطاء با مهر بیضوی وی به سجع «رق حسن الزکی» موجود است که استادش بعد از ملاحظه این جلد از کتاب و سایر مجلدات آن برای مؤلف نوشته است. از همین مجیز اجازه ای به خط خودش در ظهر نسخه ش ۹۵۰ مجموعه طباطبائی در همین کتابخانه موجود است و می رساند که اجازه نامه موجود در نسخه حاضر به خط مجیز نیست ولی مهر پایانی اجازه نامه متعلق به وی است. اصل اجازه نامه چنین است :

«ابهی درر لصفت فی عقد التألیف و ازهی تِبر ضرب فی قالب التصنیف و اسنی ما تجلت به عرایس التحقیق عن خدور الافکار الی طروس التبیین و اشهی ما تدلت به یوافع ثمرات التدقیق من کمائم القرایح بما یسرّ الناظرین ما اذخره و اودعه جناب المکرم المستطاب حاوی الفضایل و الآداب حصید ارياف المتکلّمین عتید الفقهاء و المجتهدین الفاضل الکامل البارع الجامع للمراتب العلمیة المسیطر علی استنباط الاحکام عن ادلتها التفصیلیة کمام نخل المجد و الطاعة و امام الجمعة و الجماعة التقی الزکی الحاج میرزا مهدی سلّمه الله فی هذا الکتاب الکریم الحری بالتبجیل و التعظیم فنعم ما حوی و قد علّمه شدید القوی و شکر سعیه فیما تلهّی لقد اعثرنا علی مأثوره و اطلعنا علی مطموره فی هذا المجلد و سایر مجلداته و وجدناه فی قصوی رتبة الاجتهاد و اعلی مراحل الاستعداد فصدّقناه و اجزنا له احسن الله مآله اجزت لذی فضل و علم اریز و مفخر الاجازة و المجیز فقد نجی من اقتدی به و رجع الی کتبه و ضلّ من تولی عنه و نآبجانبه والسّلام علی من اتبع الهدی و نهی النفس عن الهوی». مهر مجیز «رق حسن الزکی».

هم چنین اجازه نامه دیگری از محمد جعفر فارسی (محمدجعفر شریعتمدار استرآبادی) به مؤلف در آخر نسخه نوشته شده با این عبارت :

«الحقّ ان کتاب المذکور یلیق بعد ملاحظة کیفیة الاستدلال ان یفیق صاحبه علی جمع

من المتعلمین و المستنبطین و استفدتُ منه علی ما لایستفاد من الکتب المؤلفة من عمل المستنتجین و وجدت مصنفه زید فضله قابلاً للاستحصال و الاستنباط و الزمت علیه الا یرضی بتضیع عمره ولو فی ساعة سوی ما اسوفی الحیوة مناط کتبه محمد جعفر الفارسی فی ۱۰ جمادی الاولی ۱۲۵٦».
مهر مجیز «عبده محمد جعفر بن محمد صفی».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، بی تا؛ نشانی ها مشکی؛ با حواشی به امضاء «منه عفی عنه»، در حاشیه به وسیله مؤلف تصحیح شده، عباراتی خط خورده و تغییر داده شده؛ جلد : گالینگور، سبز عطف تیماج سرخ.

۱۹۷ برگ؛ ۱۵/۵×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۲۸ سطر؛ [**ثبت ۸٦۹۲٤**].

(۱۳۷۳٤)

کرسی نامه سلسله نعمت اللهی(۱) (فارسی)

از : ؟

شجره نامه اقطاب سلسله نعمت اللهی است. این شجره در دایره هایی در مرقعات رسم شده است و در آن اسامی اقطاب این سلسله تا حضرت پیامبر(ص) پشت سر هم معین شده است. هم چنین در این شجره اسامی شاگردان معروف اقطاب قرن ۱۳ و ۱٤ ذکر شده است.

اسامی اقطاب این سلسله طبق این کرسی نامه از احمد غزالی به بعد چنین است :

۱ ـ احمد غزالی ۲ ـ شیخ ابوالفضل بغدادی ۳ ـ شیخ ابوالبرکات ٥ ـ شیخ ابواسود اندلسی ٦ ـ شیخ ابی مدین مغربی ۷ ـ شیخ ابوالفتوح شهید ۸ ـ شیخ کمال الدین کوفی ۹ ـ شیخ صالح تبریزی ۱۰ ـ شیخ عبدالله یافه ای ۱۱ ـ شاه نعمت الله ولی ۱۲ ـ شاه برهان الدین خلیل الله حسینی ۱۳ ـ شاه حسیب الدین محب الله حسینی ۱٤ ـ میرشاه کمال الدین عطیة الله حسینی ۱٥ ـ میر شاه برهان الدین خلیل الله حسینی ۱٦ ـ میر شاه

۱ـ نسخه ای از کرسی نامه سلسله ذهبیه نیز در کتابخانه مجلس موجود است. [فهرست مجلس ۸٦۱/۱۰].

شمس الدین محمد حسینی ۱۷ ـ شاه حسیب الدین محب الله حسینی ثانی ۱۸ ـ شاه شمس الدین محمد حسینی ثانی ۱۹ ـ شاه کمال الدین عطیة الله حسینی ثانی ۲۰ ـ شاه شمس الدین محمد حسینی ثالث ۲۱ ـ شیخ محمود ۲۲ ـ شیخ شمس الدین دکنی ۲۳ ـ شاه علی رضای دکنی ۲٤ ـ سید معصوم علی شاه دکنی ۲۵ ـ نورعلی شاه ۲٦ ـ حسینعلی شاه اصفهانی ۲۷ ـ محمدعلی همدانی ۲۸ ـ حاج زین العابدین معروف به حاجی میرزا کوچك نایب الصدر ملقب به رحمت علی شاه شیرازی از شاگردان او هستند : ابوالحسن کرمانی نعمت علیشاه و میرزا محمد حسین نایب الصدر فرزند وی و میرزا حسن اصفهانی صفیعلی شاه و محمد حسن نقاش زرگر اصفهانی و محمدکاظم اصفهانی طاووس العرفاء ملقب به سعادت علیشاه و ملا حسن نطنزی کاشانی ملقب به عبدعلی شاه و صابر علی شاه نصرآبادی.

بعد از رحمت علی شاه سه نفر از شاگردان وی قطب شدند با این اسامی :

الف : حاج محمد کاظم اصفهانی طاووس العرفا ملقب به سعادت علیشاه که جانشین وی ملا سلطان محمد جنابذی ملقب به سلطانعلی است. و او سه شاگرد داشت به نام های :

شیخ عبدالله حایری و ملا عباسعلی قزوینی و ملا علی جنابذی ملقب به نور علیشاه که فرزند وی بوده و هر سه نفر در زمان تنظیم این کرسی نامه در قید حیات بوده اند.

ب : آقا محمد شیرازی ملقب به منور علیشاه (عموی رحمت علیشاه) و جانشین وی حاج علی آقا ملقب به وفا علیشاه شیرازی بود که در هنگام تهیه کرسی نامه در قید حیات بوده است.

ج : حاجی میرزا حسن اصفهانی صفی علیشاه که جانشین وی ظهیرالدوله قاجار ملقب به صفا علیشاه است و در هنگام تهیه کرسی نامه زنده بوده است.

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ [قرن چهاردهم]، صفحه اول سر لوح الوان زرین دوایر زرین؛ تمامی صفحات مجدول، در پشت جلد عبارت : «کتابخانه احمد علی عبداللهی نوا» نوشته

شده است؛ جلد : پارچه ای، عطف و حاشیه تیماج.

۱٤ برگ؛ ۱۵×۲۰ سانتی متر؛ سطور داخل دوائر؛ [ثبت ۸٦۹۲۹].

(۱۳۷۳۵)

مطلع الانوار من مشارق الاطهار (تاریخ ـ فارسی)

از : محمدرضا بن عبدالرحیم اهرابی تبریزی (قرن ۱۳ ق)

مؤلف کتابی در پنج جلد ـ هر جلد با عنوانی خاص ـ به نام ناصرالدین شاه قاجار و میرزا طهماسب ولیعهد تألیف نموده که اسامی و موضوعات مجلدات آن ها، چنان که خود مؤلف در رساله حاضر بیان نموده عبارت اند از :

«مجلد اول : متضمن دو باب است، باب اول آن در بیان احوالات جناب پیغمبر(ص)است از خلقت نور مبارکش الی وفاته علی رسم الاختصار و باب دوم در بیان احوالات حضرت فاطمه زهرا و ائمه احدی عشر(ع) است و این دو باب را به جواهر البحار موسوم ساختم.

مجلد دوم را سرور الاخیار نام گذاشتم که از خلقت نور مبارك جناب مولی الموالی علی عالی و آیات قرآنیه در شأن او نازل شده و غزوات و معجزات و فضایل عدیده وارده با سایر احوالات آن جناب الی وفاته در سه باب مسطور نمودم.

مجلد سیم دو باب است که روضة الابرار نام کردیم در بیان اصول عقاید و اعمال مستحبات است.

مجلد چهارم دو باب است به کاشف الاسرار نام بگذاشتم.

مجلد پنجم این کتاب مطلع الانوار است و مشتمل بر دو باب است و باب اولش را (لله الحمد) تمام کردم و این اوراق از باب دویم آن است و به حسب تعداد باب ها این باب یازدهم است و مطالب این دو باب فضایل و مراثی و مناقب و مرثیه و روضه است. و خداوند عالم توفیق اتمام و انجام کتب مذکوره و ابواب آینده را کرامت فرماید».

نسخه حاضر باب دوم از جلد پنجم (مطلع الانوار من مشارق الاطهار) است. مؤلف تألیف این بخش را در سال ۱۲۸۸ ق. به پایان رسانیده و آن را در چهل مطلع تنظیم نموده است.

این بخش پند و اندرزهایی در موضوعات مختلف خصوصاً در مناقب و مصایب حضرت سیدالشهدا(ع) است.

در اثنای این بخش مؤلف از ملا علی اکبر اهرابی تبریزی و محمدحسین حسینی ملقب به شیخ آغا فرزند میرزا علی اصغر تبریزی شیخ الاسلام آذربایجان و مهدی حسنی حسینی قاضی آذربایجان وقایعی را نقل می کند.

هم چنین در آخر کتاب شرح مفصلی پیرامون قحطی و وبای ایران و خصوصاً تبریز را در سال ۱۲۸۹ ق. آورده و در آن اظهار نموده که در این واقعه عده ای از جمله شیخ مهدی بن شیخ علی بن شیخ جعفر نجفی و حاج میرزا علی نقی و آقا عبدالله نواده آقا باقر بهبهانی در کرمانشاه و پدر مؤلف در ۲۰ محرم ۱۲۸۹ در نودسالگی، وفات نموده اند.

مؤلف در اثنای کتاب وقایعی را از مشاهدات خود نقل نموده که در تاریخ تبریز اهمیت دارد.

نمونه موضوعات مطالع این مجلد چنین است :

مطلع اول : در بیان فضیلت و ثواب گریستن و گریانیدن.

مطلع پنجم : در بیان خوردن روزه ماه برای مشایعت و استقبال زوار و بعد قضا کند.

مطلع نهم : در بیان تعزیه داری اهل تبریز در سال ۱۲۸۸ از دهه اول عاشورا تا آخر صفر.

مطلع دهم : در بیان تتمه وصایای حضرت ذی القرنین به مادر خود.

مطلع پانزدهم : در بیان احوال خدیجه کبری.

آغاز : «الحمد لخالق الافلاك و البرية و مالك الاملاك الارضية و نوّر قلوبنا... رباعی

مودّتی لامیر النحل تکفینی من بعد موتی و تجهیزی و تکفینی».

انجام :

«لقد اورثتنا قتلة الطف قرحة و حزنا على طول الزمان مطوّل

فلا حزنه يسلا و لا الوجد نازح و لا مدمع برقى و نوحى يكمّل

يعنى ارث گذاشت از براى ما كشتگان ارض كربلاء پاره شدن دل و غم را... غم او زايل شده و نبرد شادى را كشاننده و نبرد آب چشم ريزنده و نوحه كننده بر كاملهاى كربلا».

نستعليق؛ به خط مؤلف با مهر مربعى وى به سجع «افوض امرى الى الله الغنى عبده محمدرضا» [برگ ۱۴۰]، بى تا؛ عناوين و نشانى ها شنگرف؛ جلد : طبله اول مقوا و طبله دوم تيماج مشكى، عطف پارچه.

۱۶۵ برگ؛ ۲۱×۳۰/۵ سانتى متر؛ ۳۰ سطر؛ [ثبت ۸۶۹۳۴].

(۱۳۷۳۶)

[فقه عامه] (فارسى)

از : ؟

رساله مختصر فقهى و فتوايى است كه به ترتيب كتاب هاى فقهى اهل سنت تنظيم گرديده است. مؤلف از آوردن نام فقهاى ديگر خودددارى نموده و فقط به نقل فتواى خود اكتفا كرده است.

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگى دارد و اين عناوين را شامل است :

كتاب النكاح، كتاب مهر، كتاب قسم و نشوز، كتاب خلع، كتاب الطلاق، كتاب الرجعة، كتاب ايلا، كتاب ظهار، كتاب الكفارة، كتاب اللعان، كتاب عدّة، كتاب الرضاع، كتاب نفقات، كتاب الجراح، كتاب ديات، كتاب قسامه، كتاب قتال اهل بغى، كتاب ردة، كتاب حد الزنا.

آغاز نسخه : «واجب است از هر قومى به سه تن رساند و اگر اندكند و زكوة به همه وفا مى كند به همه رسانند و بايد كه ميان اصناف راست كنند».

انجام نسخه : «اگر وصیّت به ترتیب کرده باشد اول باوّل دهند تا ثلث خرج کنند... مثل آنکه چند به یك دفعه آزاد کرده باشند یا ابراء ذمه کسی کرده».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف و مشکی؛ لبه اوراق فرسوده شده؛ جلد : مقوا، آبی، عطف تیماج.

۷۰ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۶۹۳۶].

(۱۳۷۳۷)

مجموعه

۱ ـ گویا کتاب : رحمة الامة فی اختلاف الائمة (فقه عامه ـ عربی)

از : محمد بن عبدالرحمان بن حسین ولی شافعی، قاضی صفد (قرن ۸ ق)

رساله مختصر فقهی است که در آن مؤلف اقوال فقها را پیرامون مسائل مورد اختلاف بیان نموده است. او در هر یك از مسائل نخست مورد اجماع ائمه اربعه را با لفظ «اجمع الائمة، اتفقوا» و سپس مسائل اختلافی آنان را با عنوان «و اختلفوا الائمة» می آورد. از میان چند کتاب که در موارد اتفاق و اختلاف چهار فرقه، تألیف شده، نسخه حاضر نشانی های کتاب رحمة الامة... را دارد. [**کشف الظنون ۸۳۱/۱؛ فهرست برلین شماره ٤٨٦١؛ فهرست المخطوطات المصورة، کویت، ۲/ ۲۵۸؛ سرکیس ۸۸۱/۲**].

آغاز نسخه : «و قال الشافعی و احمد الافضل فی قمیص و الاولی عند الشافعی تحت السماء و قبل تحت السقف و الماء البارد اولی الا فی برد شدید او عند وجود وسخ کثیر».

انجام نسخه : «إلاّ ما یروی عندالشافعی انه قال لا تقبل شهادة الولد علی والده فی القصاص و الحدود لاتهامه فی المیراث فصل و هل تقبل شهادة الاخ لاخیه».

۲ ـ اختلاف شافعی و ابوحنیفه «حاشیه ٦ پ ـ ۹ ر» **(عربی)**

این بخش، بعد از کتابت نسخه ـ به همان خط نستعلیق خوب و قرمز ـ به آن افزوده شده است ودر آن برای شافعی رمز «ش» و برای ابوحنیفه رمز «ح» قرار داده شده است.

در نسخه حاضر بقیه کتاب الزکوة تا قسمتی از بیع هم چنین اوراقی از اول و آخر نسخه ساقط شده است.

آغاز نسخه : «قد جمعت خلاف بین الامام الاعظم... و الشافعی و قد رمزت للشافعی ش... کتاب الطهارة».

نسخ؛ بی کا، بی تا (صفحات زیادی در اواسط و اواخر نسخه نونویس)؛ عناوین شنگرف؛ جلد : پارچه ای، آبی.

۱۱۷ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۶۹۳۲].

(۱۳۷۳۸)

فقه حنفی (عربی)

از : ؟

رساله فتوایی مختصری است در فقه حنفی، در آن علاوه بر اکابر حنفیه (ابوحنیفه، ابویوسف، محمد، طحاوی و ابن ابی لیلی) از کرخی، نصر بن محمد، ابوسلیمان المعلی، و شافعی مطالبی نقل شده است.

این کتاب غیر از کتاب های «ملتقی الابحر» (معرفی شده در شماره ۱۳۷۸۷) و «المختار فی فروع الحنفیة» (معرفی شده در شماره ۱۳۵۰٤) و «وقایة الروایة فی مسائل الهدایة» برهان الشریعه محمود بن عبیدالله محبوبی (حدود ٦۷۳) [مرعشی ۲۱٦/۳، ش ۱۰۲۱] است.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد و دو برگ اول کتاب الطهاره در اواخر کتاب الجهاد صحافی شده است.

آغاز نسخه : «بعضهم یلقی الصبغ فی البئر ینزح الماضی لا یبقی اثر الصبغ و قال الشافعی مثل هذا البئر و ان وجد فی البئر فارة او دجاجة او غیرها».

انجام : «ما یصیب کلّ واحد من حبّات الدراهم قسمت ما صحَّحت منه المسئلة علی

ثمانية و اربعين فما خرج اخذت له من سهام كلّ وارث حصة والله اعلم».

نسخ؛ ملاّ عبدالرحيم بن ملاّ عبدالجليل، پنج شنبه ۱۰۹۳؛ عناوين شنگرف؛ در حاشيه تصحيح شده؛ در اول نسخه تملّك «ابن الحاج الخطيب و امام الجمعة» با مهر بيضوی به سجع «عبدالمؤمن ۱۲۵۳»؛ جلد : پارچه ای، آبی.

۲۰۳ برگ؛ ۱٤×۲۰ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۸٦۹۳۳].

(۱۳۷۳۹)

عالم آرای شاه طهماسب (تاريخ ـ فارسی)

از : اسماعيل حسينی تبريزی (قرن ۱۱ ق)

شرح وقايع عصر سلطنت شاه طهماسب است به صورت افسانه و رمان. اين كتاب با نام عالم آرای شاه طهماسب به تصحيح ايرج افشار در سال ۱۳۷۰ ش. در تهران توسط انتشارات دنيای كتاب در ٤۹۲ صفحه از روی نسخه شماره [۸۹۵۲] مجلس تصحيح و به چاپ رسيده است. ولی نسخه حاضر اضافات زيادی نسبت به آن دارد به طوری كه آن نسخه تلخيصی از اين به شمار می رود. و تصحيح و چاپ مجدد كتاب از روی نسخه حاضر ضروری است.

نام مؤلف در ص ٦۵۳ نسخه حاضر «اسماعيل حسينی تبريزی» ذكر شده كه در نسخه قبلی وجود ندارد.

آغاز نسخه : «و آخر علاج پذير نخواهد بودن بلی اگر غيرتی و حميتی داری با نود اوزبك كه آمده در برابر درآی تا له له ام با سه هزار جوان قزلباش برج و باره برآمده و چنانكه يك مرتبه يُرش انداختی ديگرباره يرش بينداز تا او نيز با جوان خود با تو و سپاهت جنگ كند تا خدا به هر كه خواهد بدهد».

انجام نسخه : «يتيمان دانستند كه آمدن شاه زاده به جهت ادب و تنبيه نمودن ايشان است جميع فرار نموده روزها در كنج خرابه ها و محلّه ها به سر می بردند و شب ها

دست بردها می نمودند شاهزاده فرمود که یتیم گیران بکنند».

نسخ؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۳]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ چند تصویر با سیاه قلم دارد. و جای سایر تصاویر خالی مانده است؛ جلد : تیماج، یشمی، مجدول.

۳۹۸ برگ؛ ۲۲×۳٦ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸٦۹۱۱].

(۱۳۷٤۰)

مفاتیح الجنان و مغالق النیران (حدیث عامه ـ عربی)

از : داود بن محیی الدین (قرن ۱۰ ق)

مختصری است در احادیث نبوی که مؤلف از کتاب های :

«الجامع الصحیح» محمد بن اسماعیل بخاری (٤٥٦ ق) «صحیح» ابوالحسن مسلم بن حجاج نیشابوری (۲٦۱ ق) «جامع» ترمذی (۲۷۹ ق)، «سنن» ابوداود سجستانی (۲۷٥ ق) و سایرین جمع آوری و در نوزده باب، بدون شرح و توضیحی، تنظیم نموده است.

فهرست ابواب آن چنین است :

الباب الاول : فی صفات النبی و اسمائه و افعاله و معجزاته.

الباب الثانی : فی مناقب قریش و علی و حسن و حسین و فاطمه رضوان الله تعالی.

الباب الثالث : فی الامارة و الا قضیة و رزق الولاة و هداياهم و الجهاد و... .

الباب الرابع : فی القصاص و الدیات.

الباب الخامس : ما یوجب التیمم و ما یوجب الغسل و الوضوء و ادب الخلاء و... .

الباب السادس : فی الصلوة.

الباب السابع : فی الزکوة.

الباب الثامن : فی فضل رجب و شعبان و رمضان.

الباب التاسع : فی المناسك و الاحرام.

الباب العاشر : فی اسماء الله.

الباب الحادی عشر : فی العلم و العمل به.

الباب الثانی عشر : فی النکاح.

الباب الثالث عشر : فی البیع و المساهلة.

الباب الرابع عشر : فی نفخ الصور و البعث و الحشر.

الباب الخامس عشر : فی صفة الجنة و مافیها.

الباب السادس عشر : فی الاوانی و اللباس.

الباب السابع عشر : فی السلام و المصافحة و... .

الباب الثامن عشر : فی آدم و الانبیاء و الملائکة و بعض الملوك.

الباب التاسع عشر : فی ارباب الفروض من مخلفات الاموات.

آغاز : «الحمد لولیه و الصلوة علی نبیه محمد و آله اجمعین امّا بعد فهذه الفاظ صدرت عن صدر النبوة و احادیث جاءت عن معدن الرسالة هنّ مجمع الهدی».

انجام : «و هذا اذا کان الخنثی لا یبلغ فاذا بلغ ینظر علائمه و یدیه و وجهه و ذکره و حکم علی المعین... و امّا اذا کان کذا حکم علی قول ابی یوسف».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ با حواشی توضیحی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج و لچکی با نقش گل، مجدول گرهی.

۱۸۷ برگ؛ ۱۹/۵×۲۹ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۸۶۹۱۰].

(۱۳۷٤۱)

مجموعه آثار زرتشتیان (ج ۲) (فارسی و سانسکریت)

این شماره و شماره بعدی شامل آثار زرتشتیان است. این دو جلد برگ شمار مشترك دارند. نسخه حاضر که جلد دوم این مجموعه است از برگ ۲۷۳ تا ۵۵۳ و شماره بعدی که جلد اول است از برگ ۱۷ تا ۲۷۲ را شامل است و ۱۷ برگ افتادگی دارد.

مجموعه مطالب و رسائل موجود در این مجموعه عبارتند از :

۱ ـ **خشنومن** «۲۷۳ ر ـ ۲۹۵ ر»

متعلق به نیایش هایی که در روزهای ماه باید به جا آورده شود به فارسی و سانسکریت در آخر آن آمده : «تمام شد این خشنومین میزد گوسفند از نوشته دستور اردشیر ولایتی».

۲ ـ **برشنوم و شرح آن** «۲۹۵ پ ـ ۳۱۳ ر»

۳ ـ **پرسش زرتشت** از جهت یوزد اثرکر و برشنوم و پاسخ یزدان از فرکرد نهم از روایت بهمن پونجیه «۳۱۳ ر ـ ۳۱٦ ر» **(شعر ـ فارسی)**

آغاز :

بپرسید زرتشت از غیبدان که ای دادگستر خدای جهان

بخواهم که دانم همه رازها یکایك بگویم همه خلق را

انجام :

اگر نام کاتب بخواهی بدان انوشیروان پوران مرزبان

انوشیروان کرد این را به نظم که خلقان بخوانند یابند بزم

٤ ـ **پرسش و پاسخ** «۳۱٦ پ ـ ۳۱۸ ر»

٥ ـ **تصویر خانه دریمهر** و شرح چگونگی بنای آن «۳۱۸ پ ـ ۳۱۹ ر»

٦ ـ **پرسش و پاسخ** «۳۱۹ پ ـ ۳۲۱ ر»

۷ ـ **دستور نوشیروان** از روایت بهمن پونجیه «۳۲۱ پ ـ ۳۲۲ ر» **(شعر ـ فارسی)**

۸ ـ **چند روایت** از بهمن پونجیه و کامدین شاپور «۳۲۲ ر ـ ۳۲۳ ر»

۹ ـ **پرسش و پاسخ** «۳۲۳ پ ـ ۳۲٥ ر»

۱۰ ـ **از کتاب صد در بندهش** «۳۲٥ ر ـ ۳۳۰ ر»

۱۱ ـ **کرسی زرتشت پیغمبر و حقیقت های** او «۳۳۰ ر ـ ۳۳۱ پ»

در آن از کتاب صد در بندهش نقل شده است.

۱۲ ـ **از کتاب جاماسب**، دستور برزوجی قیامدین «۳۳۲ ر ـ ۳۳۲ پ»

۱۳ ـ **روایت کامد بهره** «۳۳۳ ر»

۱٤ ـ صد در بندهش «۳۳۳ ر ـ ۳۳٦ ر»

۱۵ ـ روایت بهمن پونجیه در مورد آفرینش جهان و ستارگان «۳۳٦ ر ـ ۳٤۳ ر»

در این بخش منازل قمر و اسامی بروج دوازده گانه و تصویر آن ها ترسم و توضیحاتی پیرامون آن ها ذکر شده است.

۱٦ ـ خردنامه = مینوی خرد «۳٤۳ ر ـ ۳٤٦ ر» **(فارسی)**

از : مرزبان راوی

به شماره [۱۲٦۰٤] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

انجام : «باردشیر بابك اندر آمد و یزدگرد شهریار سر بود فر جفت بدرود و شادی».

۱۷ ـ داستانی در مورد جمشید و اسکندر «۳٤٦ ر ـ ۳٤٦ پ»

۱۸ـ داستان پرسش های دینی از تسك جد دیو داد از روایت بهمن پونجیه «۳٤٦ پ ـ ۳٤۹ پ» **(شعر ـ فارسی)**

آغاز :

بنام جهاندار آن رهنما که در دو جهان او بود پادشا

کریمست و داننده راز ما بباشد نگهدار هر بنده ها

انجام :

ز هر گونه گون گل و سبزه زار برآید ابر دشت و بر کوهسار

همه اور در آن نیز خیزد از آن که ریزد همه تخم تشتر چنان **۱۹ ـ روایت برزوجی** و روایت شاپور بدوجی و نریمان هوسنگ «۳۵۰ ر ـ ۳۵۲ پ»

۲۰ ـ کتاب علمای اسلام رساله یکم، به سه روایت «۳۵۳ ر ـ ۳٦٤ ر» **(فارسی)**

پاسخ هایی است که موبدان زرتشت به سؤال های علمای مسلمان در مورد دین زرتشت داده اند. این کتاب دو تحریر دارد. تحریر اول همین نسخه که به نام «علمای اسلام رساله یکم» مشهور است. تحریر دوم به نام «علمای اسلام به روش دیگر» یا «رساله دوم» نام دارد که در شماره [٤/ ۱۳۸٤۲] معرفی خواهد شد. [میراث اسلامی

ایران، دفتر چهارم، ص ۵۸۱ ـ ٦۰۰].

آغاز : «سپاس و ستایش مرخدای را که ما بندگان را بیآفرید به خواست و قدرت خویش همچنانکه مردم».

انجام : «شرط ما آنست که به بندگی مشغول باشیم درود و آفرین بر پاکان... ایدون».

۲۱ ـ شرح و ترجمه اوستا به روایت کامه بهره نام دیگر آن «معنی زند» و «همن یشت» « ۳٦٤ ر ـ ۳۷۹ ر».

آغاز : «که از دود کبود هفت گردون بیافرید و نجوم ثوابت را بر فلك هشتم چون نقطهای سیم بر دیباچه لوح مینا ثابت گردانید عنان ایوان در ادراج ابراج».

انجام : «از نبرد جرد شهریار که آمرزیده باد همافر دهراشوان و نیك گرداران و راست داوران».

۲۲ ـ پیشگوئیها «۳۷۹ ر ـ ۳۸۱ ر»

پیش گوئی هایی است در مورد حوادثی که بعداً اتفاق خواهد افتاد.

۲۳ ـ جاماسب نامه «۳۸۱ ر ـ ۳۹۵»

آغاز : «احکام جاماسب که از دین به مازدیسنان کرده است از زفان پهلوی نقل کرده، حکیم جاماسب در ایام شاه وشتاسب بوده است و مؤبدان موبد و دستور او بود و در این روزگار به دانایی او کسی نبود روزی گشتاسب شاه از جاماسب حکیم پرسید».

انجام : «آنچه دریافتم شما را آگاه کردم چنانکه هرمن حکیم و دانایان پیش گفتند و رفتند امّا به اندازه عقل خویش گفتم و رفتم العلم عندالله لایعلم الغیب الا الله».

۲٤ ـ پرسید وشتاسب شاه از حکیم جاماسب «۳۹٦ ر ـ ۳۹۸ پ»

۲۵ ـ پرسید کجسته ابالش «۳۹۹ ر ـ ٤۰۱ پ»

۲٦ ـ فرخ نامه که یونان دستور به نوشیروان نوشته بود «٤۰۱ پ ـ ٤۰۵ پ»

۲۷ ـ داستان مرغو زن انوشیروان عادل «٤۰۵ ر ـ ٤۰۷ پ»

۲۸ ـ قصه دستور پیدا شده «٤۰۷ پ ـ ٤۱۱ پ»

۲۹ـ حکایت شاهزاده ایران زمین با عمر خطاب«٤١١پ ـ ٤١٨پ» **(شعر ـ فارسی)**

منظومه ای است در پانصد و پنجاه و هشت بیت.

آغاز :

بدان گاهی که عمر شد خلیفه نگر تا چون در افتاد این لطیفه

عرب بگرفت از شاهان کیان تخت که بیرون رفته بود زان خاندان بخت

انجام :

خداوندا بحقّ نیك مردان که ختم کار ما در خیر گردان

خداوندا تو نیکی ام روا کن به مینو جایگاهی بانوا کن

۳۰ ـ نامه ای که از کرمان به هدین بهمن سورتیه آورده است «٤١٩ ر ـ ٤١٩ پ»

۳۱ ـ رقعه نامه «٤١٩ پ ـ ٤٢٣ پ»

۳۲ ـ کتاب ترکاباد «٤٢٣ ـ ٤٢٤ ر»

۳۳ ـ دستور رستم نوشیروان «٤٢٤ ر ـ ٤٢٥ پ»

۳٤ ـ اختیارات ایام «٤٢٦ ر ـ ٤٢٨ پ»

۳٥ ـ مارنامه یعنی هر روزی که مار بیند و تأثیر آن «٤٢٩ ر ـ ٤٣٠ ر» **(شعر ـ فارسی)**

۳٦ ـ قصه سلطان محمود غزنوی «٤٣٠ ر ـ ٤٣٢ پ» **(شعر ـ فارسی)**

۳۷ ـ وصیّت کرد دستور نوشیروان فرزند خود را «٤٣٣ پ ـ ٤٧٢ ر»

حکایت های منظوم است در افسانه و پند و اندرز.

۳۸ ـ پرسش های زرتشت از اورمزد «٤٧٢ پ ـ ٤٧٥ ر»

۳۹ ـ چند نامه از رؤسای زرتشیان به خط سانسکریت که در سال ۸٤۷ یزدگردی به یزد نوشته شده «٤٧٦ ر ـ ٤٨٠ ر»

٤٠ ـ نامه ای از مهرداد و پرسش های او با جوابشان «٤٨٠ ر ـ ٤٨٣ ر»

٤١ـ سخناننریمان هوسنگ در سال اول به یزد آمدهو فارسی نمی دانست«٤٨٣ر ـ ٤٨٤ر»

٤٢ ـ کتاب فریدون «٤٨٤ ر ـ ٤٨٧ ر»

٤٣ ـ دستوراتی به زرتشتیان در مورد دین زرتشت «٤٨٧ پ ـ ٤٨٨»

٤٤ ـ اسامی کشورهای هفت اقلیم، حدود دنیا بقول حکیم افلاطون، حدود دنیا از کتاب دیگر « ٤٨٨ ر ـ ٤٨٩ پ»

٤٥ ـ تاریخ ملوك ایران «٤٨٩ پ ـ ٤٩٢ ر»

تاریخ مختصر پیش دادیان و کیانیان و اشکانیان و ساسانیان است با ذکر اسامی شاهان در جداول و ذکر سنت هر کدام و لقب و مدت پادشاهی هر یك.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة و السّلام علی خیر خلقه و مظهر حقه و آله و اصحابه بعد بباید دانست که از روزگار آدم صفی که پدر نخستین آدمیان بود بدین عصر».

٤٦ ـ معنی رپنت پشیمانی «٤٩٢ پ ـ ٤٩٧ پ»

٤٧ ـ مکتوبی که در سال ١٠١٩ یزدجردی از ایران به دست کاتب رسیده است «٤٩٨ ر ـ ٥٠٥ پ»

در آن سؤال و جواب هایی است در مورد اوستا و بخش های آن که نام بخش های اوستا ذکر شده است.

٤٨ ـ حکایت رفتن هارون الرشید برای زیارت دخمه انوشیروان «٥٠٦ ر ـ ٥٠٩ پ»

٤٩ ـ انوشیروان نامه «٥٠٩ پ ـ ٥١١ پ»

منظومه ای است در مورد سرگذشت انوشیروان.

٥٠ ـ روایت برزو قیام الدین «٥١١ پ ـ ٥١٤ پ»

متنی است به فارسی و سانسکریت.

٥١ ـ معنی وزند خشنوثر «٥١٥ ر ـ ٥١٥ پ» **(شعر ـ فارسی)**

٥٢ ـ دو نامه که دستوران کرمان زمین به دستوران و موبدان هندوستان از وجر دین نوشته اند «٥١٥ پ ـ ٥٢٢ پ»

٥٣ ـ کتاب صد در بندهش «٥٢٢ پ ـ ٥٥٣ پ»

از : ملا فیروز کاووس فارسی (قرن ١٠ ق)

به شماره [۱۲٦۰٤] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه تفاوت دارد.

آغاز : «این دفتر شایست و ناشایست که بر مردمان فریضه باشد تا برخوانند».

انجام : «و سستی که پیش آید دین از دست ندادن و درون کوشیدن هر چون باشد».

نستعلیق؛ فریدون بن مرزبان ۱۱ بهمن ماه الهی ۹۹٦ یزدجرد بن شهریار سنه ۱۰۳٦ هجری؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : پارچه ای (برزنت)، مشکی، عطف و گوشه تیماج.

٥٥۳ برگ؛ ۱۹×۲٦ سانتی متر؛ ۲۱ ـ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۸٦۹۰۸].

(۱۳۷٤۲)

مجموعه آثار زرتشتیان (ج ۱) (فارسی و سانسکریت)

نسخه حاضر جلد اول مجموعه است و از برگ ۱۷ تا ۲۷۲ را شامل است و از آغاز ۱۷ برگ افتادگی دارد. جلد دوم آن در شماره قبلی معرفی گردید.

مطالب و رسائل موجود در این مجموعه عبارتند از :

۱ ـ **داستان فریدون و گرشاسب و زراتشت** «۱۷ ر ـ ۱۷ پ» **(شعر ـ فارسی)**

آغاز نسخه :

تن اندر هلاك آمد و پس روان بیفتاد در دست اهریمنان

کنون ای زراتشت پاك واشو نصیحت که میگویمت آن شنو

انجام :

ز جمشید و طهمورث نیك نام نوشتم من این قصها را تمام

نخستین به مینوخرد تاختم ز وصف زراتشت پرداختم

۲ـ **روایت بهمن** پونجیه و شاپور بروجی و کامه بهره و نریمان هوشنگ«۱۷پ ـ ۱۸ر»

۳ ـ **از صد در**، نظم در چهل و نهم «۱۸ ر ـ ۱۸ پ» **(شعر ـ فارسی)**

٤ ـ **پیتتی (توبه نامه)** «۱۸ پ ـ ۲۰ ر»

۵ ـ **روایت کامه بهره** و کاوس کامان در مورسرگین «۲۰ ر ـ ۲۱ پ»

٦ ـ **دَر ٦٨ و ٦١ و ٦٧ از صد در منظوم** «۲۱ پ ـ ۲۳ ر»

۷ ـ **روایت** شاپور بروجی اندر دین مهر «۲۳ ر ـ ۲۵ ر»

۸ ـ **سوگندنامه** «۲۵ ر ـ ۲۸ پ» **(فارسی)**

آغاز : «اندر دین پیداست که چون شخصی خرید یا فروخت کند و چنان باید که به هر دو جانب خشنود باشند و افسوس نکرده باشد».

انجام :

بدوزخ سپارم روان و تنش هرآنکس که گوید توئی بدکنش

ز نیکی بیابی سرانجام نیك به بدکارگی گفت کس نام نیك

۹ ـ **دستورات زرتشت** به نقل از روایت بهمن و نریمان هوشنگ و کاوس و... «۲۸ ر ـ ۳۱ ر»

۱۰ ـ **نیرنگها** «۳۱ ر ـ ٤٥ ر»

۱۱ ـ **واج خواب کردن** «٤٥ ر ـ ٤٦ ر»

۱۲ ـ **تتمه گرشاسب نامه** «٤٦ ر ـ ۷۱ پ»

۱۳ ـ **دخمه ساختن** «۷۱ پ ـ ۹۸ ر»

در این بخش دستور ساختن دخمه به نقل از زرتشت به فارسی و پهلوی نقل شده و نقشه ای رسم گردیده و در آن چگونگی دخمه و سمت جنوب و شمالو مشرق و مغرب آن معین شده است. هم چنین بعد از آن احکام مردگان و چگونگی دفن مرده در دخمه و سایر مسائل مربوط به دخمه، مردگان، نسا، کفن کردن و... سؤال و جواب هایی ذکر شده است.

۱٤ ـ **منتخباتی از ارداى ویراف** تصنیف زرتشت بهرام و صد در و گرشاسب نامه، و مینوخرد «۹۸ ر ـ ۱۷۹ پ»

آغاز :

چنین گوید همی ویراف دیندار که در مینو چو دیدم اینچنین کار

یکایك حالها معلوم کردم همان پاداشها مفهوم کردم

۱۵ ـ **آفرین نامه زرتشت** که بوشتاسپ شاه کرده بود «۱۷۹ پ ـ ۲۱۷ ر»

آغاز : «اندر دین به چنین پیداست که شاه طهمورث تا سی سال کجسته اهریمن را به بند داشته بود و هر روزی سه بار بر وی سوار شدی و به چنیوپول رفتی و باز آمدی».

انجام : «پس این آفرین برساد اوی شما و هان آن پشوم اخانان اشوان روشن هما خارهی ایدون رساد ایدون باد این آفرین».

۱۶ ـ **دعای بهرام ورجاوند** پادشاه دین مازدیسنان و چند دعا و نیایش دیگر «۲۱۷ ر ـ ۲۲۱ ر»

۱۷ ـ **نکاح نامه زرتشتیان** «۲۲۱ ر ـ ۲۳۳ ر»

۱۸ ـ **منتخباتی از کتاب صد در بندهش** نظم و نثر و صد در پشوتن داجی از تصنیف بهزاد بن رستم «۲۳۳ پ ـ ۲۷۲ پ» **(فارسی و سانسکریت)**

نستعلیق؛ بی کا؛ ۱۱۹۰ ق [٥٤ ر]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : پارچه ای، مشکی، عطف و گوشه تیماج.

۲۵۵ برگ؛ ۱۹×۲٦ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸٦۹۰۷].

(۱۳۷٤۳)

مجموعه

۱ ـ **شرح دیوان خاقانی** «۱ پ ـ ۱۷٤ ر» **(فارسی)**

از : داود بن محمد بن محمود شادی آبادی

[مجلس ۲۳۹/۲، ش ٤۱۲ و ۱٥۳/۱۷؛ منزوی ۳٤٦٦/٥؛ الذریعه ۲۸۰/۹ ـ ۲۸۱].

نسخه حاضر از آخر ناتمام است.

آغاز : «جواهر زواهر سپاس بی قیاس نثار حضرت صمدیت سزاوار است که بکرم... دل من پیر تعلیمست و من طفل... بدان دل نفس ناطقه را گویند».

انجام نسخه : «هفت بتان کنایه از هفت ستاره ایست که شب و روز گردخانه

می گردند و سه پنج عبارت از پانزده عدد نقش کعبتین است و کعبتین قرعه شش پهلو را گویند و بدان نرد بازند».

۲ ـ مناظر الانسان ترجمه وفیات الاعیان «۱۷۵ ر ـ ۲۰۲ پ» **(رجال ـ فارسی)**

از : یوسف بن محمود بن محمد بن عثمان

ترجمه ای است از وفیات الاعیان ابن خلکان، این ترجمه به درخواست ناصرالدین ابوالفتح المظفر شاه بن محمد شاه بن احمد شاه بن محمد شاه صورت گرفته است.

در نسخه حاضر از اول کتاب تا شرح حال ابو واثله ایاس بن معاویه موجود است.

آغاز : «اللهم یا مالك الملك تؤتی الملك من تشاء و تنزع الملك ممن تشاء».

انجام نسخه : «ابو واثلة ایاس بن معاویة بن قرة بن ایاس بن هلال بن رباب بن عبید... و عمر پدر من هفتاد و شش سال بود و مرا نیز امروز هفتاد و شش است».

۳ ـ نقل نامه ای از تاریخ بیهقی که از زبان اعیان ملك منصور نوشته شده است «۲۰۳ ر ـ ۲۲۰ پ»

آغاز : «زندگانی خداوند عالم به سلطان اعظم ولی النعم دراز باد در بزرگی و دولت».

انجام نسخه : «بزرگان و اصناف مردم بمأمون تقرب می کردند و ملطفها می نوشتند و از مرو نیز گروهی از مردم مأمون... آن ملطفها را در جای سقط نهاده بودند و نگاه».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ [قرن ۱۰]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : مقوائی، ترنج با سر، عطف و حاشیه تیماج.

۲۲۰ برگ؛ ۱۱×۲۰ سانتی متر؛ ۲۰ ـ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۶۹۰۰].

(۱۳۷٤٤)

کتابچه جمع و خرج گیلان (فارسی)

از : ؟

کتابچه دستورالعمل جمع و خرج گیلان، ابواب جمعی معیرالممالك در سال ۱۳۲۸ ق

است.

سیاق؛ بی کا، ۱۳۲۸؛ نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج دورو، سبز، مجدول، عطف و حاشیه و پشت جلد سرخ.

۲۵ برگ؛ ۱۸×۲۷ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷٦۱۱].

(۱۳۷٤٥)

نهایة الوصول الی علم الاصول (اصول فقه ـ عربی)

از : علامه حلی حسن بن یوسف بن مطهر (۷۲٦ ق)

[**مجلس ۲۰۱/۲٦، ش ۷۷۱۱**]. نسخه حاضر از المقصد الرابع فی الخبر تا آخر کتاب را شامل است.

نسخ؛ محمد بن حسن بن یوسف بن ابی علی استاد (المرندی یا المزیدی)، ۷ شوال ۷۰٥؛ عناوین مشکی و نشانی ها شنگرف و مشکی؛ در حاشیه تصحیح شده؛ در اول و وسط و آخر نسخه مهر مدور با نام پیامبر(ص) و ائمّه اطهار(ع) در اطراف مهر و نام «حسین بن مساعد الحسنی» در وسط مهر؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، مجدول؛ پشت جلد تیماج سرخ، ترنج با سر.

۱٦٦ برگ؛ ۱٦×۲٤ سانتی متر؛ ۲٦ سطر؛ [ثبت ۸٦۹۰۲].

(۱۳۷٤٦)

تاریخ نظام شاهی = وقایع دکن (تاریخ هند ـ فارسی)

از : تجلی علی شاه حیدرآبادی (۱۲۱٥ ق)

تاریخی است، مشتمل بر شرح وقایع سلاطین سلسله نظام شاهیان حیدرآباد دکن هند، از وقایع عصر میر قمرالدین نظام الملك آصف جاه اول (۱۱۱۳ ـ ۱۱٦۱ ق) مؤسس سلسله نظام شاهیان حیدرآباد دکن و پسر وی میر احمد نظام الدوله ناصر جنگ (۱۱٦۱ ـ ۱۱٦٤ ق) و فرزند وی میر نظام علیخان نظام الدوله آصف جاه ثانی (۱۱۷٥ ـ ۱۲۱۸ ق)

[فهرستواره منزوی ۱۳٦۸/۲].

نسخه حاضر از آخر ناتمام است.

آغاز : «اشعه ستایش بی آلایش مر احدی را سزد که از خلوت خانه غیب هویت خود را به هویت غیب جلوه گر ساخت و به مضراب صورت سرمدی قانون ساز...».

انجام نسخه : «نواب مدار المهام بمظفر الملك و ملك عیسی تأکید بلیغ فرستادند که از آن گردیده بطرف».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ برگ اول سر لوح مزدوج مرصع با زمینه زرین و گل های الوان و جدول زرین مرصع، تمام برگ ها جدول شنگرف و لاجوردی، عناوین و نشانی ها شنگرف؛ برگ ها بوسیله موریانه آسیب کلّی دیده و مجدداً مرمت شده اند؛ جلد : تیماج، یشمی.

۲٦۹ برگ؛ ۱۵×۲۲/۵ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [**ثبت ۸٦۸۹۲**].

(۱۳۷٤۷)

نزهة النواظروالقلوب فی قصة یوسف بن الیعقوب=قصة یوسف (تفسیر - عربی)

از : جمال الدین عبدالرحمن بن علی، ابن جوزی (۵۹۷ ق)

تفسیری است از سوره یوسف(ع)، مؤلف آیات را به ترتیب آورده و به نظم و نثر تفسیر کرده است. در تفسیر برخی آیات مطالبی نیز با عنوان «نکتة»، «اشارة» بیان می کند.

در کتاب مؤلفات ابن الجوزی تألیف عبدالحمید علوچی این چند کتاب از ابن جوزی ذکر شده که گویا عناوین دیگری از کتاب حاضر هستند :

«قصة یوسف ذکرها بروکلمان منها نسخة مخطوطة فی مکتبة المتحف البریطانی برقم ۱٤۸۸ (۲) مکتبة باریس الوطنیة برقم ۱۲۹٦ [ص ۱۳۲].

کتاب الحب الیوسفی ذکره بروکلمان منه نسخ مخطوطة فی مکتبة باریس الوطنیة

۱۹۲۶ المکتبة الآصفیة ۱۷۲۰/۲ (۱۳۳) [ص ۱۳۵].

المجالس الیوسفیة ذکره سبط ابن الجوزی فی مرآة الزمان و قال انه مجلد و ذکره الذهبی فی تاریخ الاسلام و بروکلمان و اشار الی النسخة مخطوطة فی مکتبة المتحف البریطانی برقم ۱٤۸۸ (۱) [ص ۱۵۷]».

در الفهرس الشامل نیز کتابی با عنوان «قصة یوسف» از ابن جوزی ذکر شده و نسخه ای از آن در کتابخانه تشستر بیتی ۱۰۳/۷ [ش ۵۳۳۳] معرفی نموده است.

مؤلف کتاب دیگری دارد به نام «نزهة الاعین النواظر فی علم الوجوه و النظائر» [کشف الظنون ۱۹٤۰/۲]، که غیر از رساله حاضر است.

آغاز : «الحمدلله الذی شهدت المکوّنات بوحدانیّته و دلّت المصنوعات لسلطانیّته و خضعت الجبابرة لعزّته تربّا کلّ حیّ بنعمته».

انجام : «و دفنه عند قبور آبائه صلوات الله علیهم و علی جمیع الانبیاء و المرسلین و خصّ نبیّنا محمداً(ص) بالصّلوة و السّلام الی یوم الدّین و الحمدلله ربّ العالمین».

نسخ زیبا؛ بی کا، رجب ۱۲۵۹ خبوشان (قوچان) من بلاد خراسان [در اول نسخه]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی، مجدول گرهی.

۸۰ برگ؛ ۱۵×۲٦ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۸٦۸۹۵].

(۱۳۷٤۸)

شرح الکافی (شرح حدیث - عربی)

از : مولی محمد صالح بن احمد مازندرانی (۱۰۸۱ ق)

[مجلس ۱۳۳/۲۵، ش ۷۱۲۲]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نسخه حاضر از آغاز اصول تا آخر روضه را شامل است.

آغاز : «نحمدك یا مروّح قلوب العارفین بمظاهر کمالك لیلاً و نهارا... و بعد فیقول المفتقر الی رحمة ربه الغنی... انی قد رسمت علی جمیع ابواب الکافی تعلیقات».

انجام : «المهدی المنتظر الموجود عندنا و بوجوده قامت الدنیا و هو یقولون انه سیوجد فی آخر الزمان تم».

نسخ؛ عبدالله بن غلام علی کشمیری، ٢٣ شعبان ١١٠٢؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی، با سه سر لوح مزدوج و یك كتیبه مذهب مرصع؛ به وسیله علی اشرف بن حسنعلی بن مولا محمد صالح المازندرانی (نوه مؤلف)، مقابله و تصحیح شده به تاریخ اواخر ذی قعده ١١٠٣؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول گرهی.

٥٨٢ برگ؛ ١٨×٣٠ سانتی متر؛ ٣٧ سطر؛ [ثبت ٨٦٨٩٨].

(١٣٧٤٩)

عوالی اللآلی العزیزیة فی الاحادیث الدینیة (حدیث - عربی)

از : ابن ابی جمهور محمد بن علی احسائی (اوایل قرن دهم)

[مجلس ٢٦٧/٢٥، ش ٧٢٧٠؛ دانشگاه ١٤٢٤/٥ - ١٤٢٧؛ الذریعه ٣٥٨/١٥].

آغاز : «الحمدلله الذی اعلا اعلام العلماء الاعلام... و بعد فلما كان من لطف الله».

انجام : «فردّت ذلك و لم تقبل منه شیئا منه و هذا آخر ما اردنا... الی یوم الدین».

نسخ؛ رضی الدین ناصر بن محمد الحسنی الهزار جریبی، ٩٠٠ (از روی نسخه به خط مؤلف و در زمان حیات مؤلف نوشته شده)؛ نشانی ها شنگرف؛ با حواشی مفصل به امضاء «منه مدظله»؛ در اول نسخه تملك محمد شریف بن محمد القائمی المازندرانی با مهر مربعی به سجع «عبدرضا است محمد شریف» و وقف نمودن نسخه از طرف محمد حسین بن محمد عقیم بن عطاءالله الحسینی بر اولاد ذكور سنه ١١٤٣ با مهر مضلع وی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول گرهی.

٢٣٩ برگ؛ ١٧×٢٥ سانتی متر؛ ١٩ سطر؛ [ثبت ٨٦٨٩٩].

(۱۳۷۵۰)

شرفنامه منیری = فرهنگ ابراهیمی (لغت ترکی به فارسی)

از : ابراهیم قوام فاروقی (قرن ۹ ق)

فرهنگ لغات ترکی به فارسی است. مؤلف پس از دیباچه منظوم، مقدمه ای به نثر در بیان معنی حروف مفرده و مرکبه فارسی و ترکی آورده پس از آن واژه های ترکی را به ترتیب حروف تهجی اول و آخر واژه ها، به فارسی معنی نموده است. او این کتاب را به نام مریدش شرف الدین احمد فرزند یحیی منیری (متوفای ۸۸۲ ق) برای ابوالمظفر بابك پادشاه بنگال (۸٦٤ ـ ۸۷۹) در سال های ۸٦۲ ـ ۸۷۹ نگاشته است.

[منزوی ۱۹۹۷/۳؛ دانشگاه ۱۷۵۲/۱۰؛ الذریعه ۸۰۱/۹].

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

تعالی تقدس اله همه نماید به هر سوی راه همه

یکی را به میخانه سازد مقام یکی را به مسجد همه شب قیام

انجام نسخه :

زهی خلقت زهی قطره زهی جهر زهی دولت زهی عزت زهی مهر

تعالی الله زهی فهم و درایت جلال الله زهی فهم و کفایت

...اکفی الکفات و ان عقل عصر فهی القضاة و هم کفایت

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف و مشکی؛ در اول نسخه مهر بیضوی به سجع «ز لطف الهی غلام حسین ۱۲۳۸»؛ لبه اوراق وصالی شده؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۳۰۱ برگ؛ ۱۷/۵×۲٤/۵ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۸٦۸٦٦].

(۱۳۷۵۱)

مجموعه

۱ ـ کتاب اللطف «ص ۱ ـ ۱۰۹» **(اخلاق ـ عربی)**

از : ابن جوزی، جمال الدین ابوالفرج عبدالرحمن بن علی قرشی (۵۹۷ ق)

مواعظی است در تذکر نفس و یاد آخرت در پنجاه فصل.

[**قاهره، فؤاد سید ۲۷۸/۲؛ آغاز آن با آغاز نسخه حاضر برابر است**].

آغاز : «الحمدلله علی ما یولیه حمدا یرضیه و صلّی الله علی من اجتمعت کل المعالم فیه... هذا کتاب رقت عباراته و دقت اشاراته نثرته عند الاملا نثراً من فنون».

انجام : «فقف نفسك علی خدمة الا بل فربما دخلت خیمة من اجببت...

و ما بال عزمی لا ینهون علیکم و قد علموا ان لیس لی منهم بد».

۲ ـ نثر اللئالی = الدر المکنون «ص ۱۰۹ ـ ۱۱٦» **(حدیث ـ عربی)**

از : ابوعلی فضل بن حسن بن فضل طبرسی (۵٤۸ یا ۵۵۲ ق)

[**مجلس ۱۱۹/۲۵، ش ۷۱۰۷/۲**] آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نسخ؛ بی کا، بی تا [**قرن ۱۳**]؛ **عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، سرخ.**

۵۸ برگ؛ ۱۰/۵×۱۸ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [**ثبت ۸٦۸۷۳**].

(۱۳۷۵۲)

جنگ اشعار (فارسی)

از : عبدالله بن کبیر دنبلی خویی (قرن ۱۳ ق)

۱ ـ منتخب دیوان جامی «ص ۱ ـ ۵۷»

۲ ـ منتخب دیوان رفیق «ص ۵۸ ـ ۸٤»

۳ ـ منتخب دیوان عاشق «ص ۸۵ ـ ۳۲۳»

٤ ـ در ذکر اشعار پادشاهان و خوانین و سایر شعرا از متقربین سلطان حسین میرزا «ص ۳۲۳ ـ ۳۳۷»

۵ ـ غزلیاتی از سعدی «ص ۳۳۹ ـ ۳۶۱»

۶ ـ اشعار و رباعیات و تك بیتی هایی از :

حافظ ـ عاشق ـ میرزا صادق نامی بابا طاهر «ص ۳۶۱ ـ ۳۶۸»

۷ ـ بیتی از قصیده ای که میرزا حریف در مدح جعفر قلی خان دنبلی سروده و پنجاه تومان صله گرفته است «ص ۳۶۹»

۸ ـ اشعاری از :

هاتف، محتشم، وحشی، خواجه نصیر، میرزا عبدالغنی، هلالی، میرحیدر ملك طیفور، قدسی مشهدی، نظامی، فردوسی، سعدی، مقدم، حاجی لطفعلی بیك، ابن یمین، امیرخسرو، مهدی بیك، طوفان، امیر معزی، آقا محمد اشرف شیرازی، چند بیت از قصیده ای در مدح علی نقی خان زند (ص ۳۹۴)، مغربی، خواجو، راجی «۳۶۹ ـ ۴۰۶»

۹ ـ نی نامه جامی «ص ۴۰۷ ـ ۴۱۲» **(فارسی)**

۱۰ ـ منتخب خسرو و شیرین وحشی بافقی «ص ۴۱۳ ـ ۴۲۸»

۱۱ ـ اشعاری از شاهنامه فردوسی «ص ۴۲۹ ـ ۴۳۴ و ۴۳۸ ـ ۴۴۰»

۱۲ ـ قصیده ترجمة الشوق عرفی «ص ۴۳۵ ـ ۴۳۸»

۱۳ ـ قصیده طوفان «ص ۴۴۷ ـ ۴۴۸»

آغاز جنگ :

سجود خاك درت بردنم تمنا بود به خاك می برم امروز این تمنا را

یار اگر طعن فراموش کاریم زد دور نیست زانکه با یادش فراموش کرده ام اغیار را

انجام جنگ :

بود دایم آئینه اش در نظر که از چشم من دیده خود را مگر

خبر دل داد از چهره زرد من که در عشق خوش است هم درد من

شکسته نستعلیق چلیپایی؛ عبدالله دنبلی خویی بن کبیر چهارشنبه ۱۲ رجب ۱۲۲۲ در مسجد پدرش آقا کبیر [ص ۱] و ۲۶ ربیع الاول ۱۲۲۵ در خانه آقا کبیر سلمه الله

[ص ۳۲۲] و ۱۲۲۳ با مهر بیضوی به سجع «قال انی عبدالله» [ص ۳۴۳]؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۲۲٤ برگ؛ ۱۲×۲۰ سانتی متر (قطع بیاضی)؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸٦۸۷۱].

(۱۳۷۵۳)

مجموعه

۱ ـ مثنوی عشق نامه «۱ ر ـ ۱۰۷ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : علی اکبر ساری شیرازی (قرن ۱۳)

مثنوی در بیان عشق و توحید و وحدت و مسائل عرفانی، شاعر در اشعارش به ساری تخلص می کند. **[منزوی ۳۰۰٤/۳؛ الذریعه ۲٤۸/۱۹].**

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

در دو عالم تو به فریادش رس کو ندارد دو جهان غیر تو کس

حلقه از عبدی خود گوشش کن آنچه غیر از تو فراموشش کن

در بیان توحید

بلبل جان دگر آمد به نوا گشت بر چمن گلی نغمه سرا

گلرخی برده از آن صبر و قرار می کند ناله دل همچو هزار

نغمه دلکش این بلبل مست هر که بشنید دلش شد از دست

انجام :

ظلم کردن فعل شیطانی بود رحم و انصاف از مسلمانی بود

تا توانی بد مکن با نیك رو گر بدی سازی تو باری نیك شو

۲ ـ مثنوی زاد الرحیل «۱۰۷ ر ـ ۲۰۸ پ» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : شاعر پیشین

مثنوی عرفانی است در وعظ و توحید و مسائل عرفانی که شاعر آن را در شوال ۱۲٤٦ ق. سروده است.

نسخه حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز :

طوطی جان باز چو پرواز کرد باز در گنج سخن باز کرد

از صدف بحر معانی هزار در و گهر کرد به عالم نثار

وه چه گهر زینت تاج شهی از گهر جان بدن آگهی

گوهر گنجینه اللهیست در کمر بند شهنشاهیست

وه چه دری گوهر بحر وجود کز عدم آورد دو عالم ز جود

انجام نسخه :

گه ختم چنین اقوال و افعال زمستانی شد اندر ماه شوال

به فصلی کش ببرج هوت بودی که بر افسردگان دوزخ نمودی

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۲۰۸ برگ؛ ۱۰×۱۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸٦۸۷٦].

(۱۳۷٥٤)

دیوان اهلی ترشیزی (فارسی)

از : اهلی ترشیزی خراسانی (قرن ۱۰)

[رضوی۳۷٦/۷ و۷۳۷؛سپهسالار ٥٦۹/۲و ملی تهران ۲۸٥/۱؛منزوی۲۲٤٤/۳؛الذریعه۱۱۲/۹].

غزلیات شاعر است با یك ترجیع بند و چند مثنوی.

آغاز :

سرگشته ساخت ماه رخت آفتاب را در خون نشاند خال لبت... را

خوش آنکه همچو صید به فترك بندیم تا بر مراد خویش به ...

زین سبب نشسته ای بر این سریر تا شوی بیچارگان را دستگیر

انجام :

مونس بیچاره بی خانمان چشم امید از تو دارم در جهان

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [**قرن ۱۳**]؛ **عناوین شنگرف؛ جلد : مقوائی، عطف پارچه.**

۳۸ برگ؛ ۱۳/۵×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [**ثبت ۸٦۸۷۸**].

(۱۳۷۵۵)

شیخ و شوخ (فلسفه عملی ـ فارسی)

از : ؟

ترجمه ای است از کتاب بهاسکرا چارچ دکنی(۱) که در هنگام سیاحت خود در تهران نوشته و موضوع آن طنز و فکاهی است از عصر قاجاریه و بدگویی از اوضاع آن دوره که به صورت مناظره مسلمان و نصرانی نگاشته است. [**منزوی ۱٦٤۰/۲؛ الهیات، تهران ۸۹/۱**].

۱ـ در پایان نسخه حاضر سایر تألیفات مؤلف ذکر شده با این اسامی :

الف ـ شیخ و شوخ
ب ـ مجلس فاتحة العلم
ج ـ در تعبیر خواب که امروزه در ایران می بینید.
د ـ در مذمت شعبده و چشم بندی که دلربای عوام است.
هـ ـ کتابچه ای در حقیقت عهدنامه سبکتکین نوشته شده است.
و ـ در شیوع طایفه ضاله بابیه و حقیقت مذهب غالب ارکان دولت.
ز ـ علومی که اسم آن ها مانده و وجود آن ها از میان رفته.
ح ـ بیان حالت معلمین و... که در دولت مشغولند.
ط ـ کتابچه ای در بی اعتباری کسب و دلال بازی و بدعت ها.
ی ـ تفسیر الخناس الذی یوسوس فی صدور الناس.
ك ـ کتابچه ای در هرزگیها و بدعت ها که در سال های اخیر پیدا شده است.
ل ـ کتابچه ای در خیالات.... موسوم به نعوذ بالله من غضب الجبار.

آغاز : «لب اسطرخ نشسته حالتی دارم، درشکه امین حضور پیدا شد از روی نیم تخت برخواسته رسم انسانیّت بجای آوردم به حواله دست و سر».

انجام : «لباس رسمی پوشیدم درشکه نشسته راندم به در خانه اندکی پیش تو گفتم تمت».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۳]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه تیماج.

۷۸ برگ؛ ۱۰/۵×۱۷ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۶۸۷۹].

(۱۳۷۵۶)

مجموعه

۱ ـ المبهج «ص ۱ ـ ۵۳» **(عربی)**

از : ابو منصور عبدالملك بن منصور ثعالبی (۴۳۰ ق)

هفتاد باب کوتاه است در پند و اندرز که مؤلف برای امیر شمس المعالی قابوس بن وشمگیر تألیف نموده است. تمام این کتاب در سال ۱۳۲۲ ق. در مصر و هم چنین منتخبی از آن در ضمن «اربع رسائل منتخبة من مؤلفات العلامة ابی منصور ثعالبی» در مصر سال ۱۳۰۱، به چاپ رسیده است. **[کشف الظنون ۱۵۸۲/۲؛ سرکیس ۶۵۹/۱].**

آغاز : «استفتاحاً به و استنجاحاً و صلوته علی النبی المصطفی غدوا و رواحاً هذا کتاب عولت فیه علی خواطری لا دفاتری و علی مقولی لا منقولی».

انجام : «خیر المجالس ما کان للعین فیه مسرح و للروح مستروح انزه الاماکن ما امتدت فیه مسافة النظر الی الحضر و تعب سوام البصر بین الماء و الزهر».

۲ ـ نظم الدرر فی الحکم و الغرر «ص ۵۷ ـ ۱۴۸» **(اخلاق ـ عربی)**

از : علی بن حسام الدین مشهور به متقی هندی (۹۷۵ ق)

جمعی است بین کتاب «اطواق الذهب» جارالله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸ ق) و

«اطباق الذهب» شرف الدین عبدالمؤمن بن هبة الله معروف به شفروه اصفهانی که مؤلف عین الفاظ هر دو کتاب را بدون شرح و تفسیری جمع آوری نموده است.

آغاز : «الحمدلله الحکیم الحکم و الصلوة و السّلام علی سیدنا محمد منبع الاسرار».

انجام : «تفرقت اجزاؤها علی جبال القدس فضمهن و اذ ابتلی ابراهیم ربه بکلمات».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف و لاجورد، نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول شنگرف، دو صفحه اول جدول مذهب و مشکی، در اول نسخه تملك فرهاد بن ولیعهد ۱۱ شعبان ۱۳۰٤ و نام حاج علی بن حاج یوسف اسکندری به تاریخ ۱۱٦٤؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با نقش گل.

۷٤ برگ؛ ۱۲×۱۷ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸٦۸۸۱].

(۱۳۷۵۷)

انشای عالم آرا (نامه نگاری ـ فارسی)

از : محمد حسنی بن ناصر الحق حسینی نوربخشی متخلص به سید (قرن ۱۰ ق)

مؤلف در این رساله آداب و روش نامه نگاری را در یك فاتحه و سه لمعه و یك خاتمه، به نام شاه طهماسب صفوی (۹۳۰ ـ ۹۸۵ ق) نگاشته است.

نسخه حاضر از مقدمه کتاب صفحه هایی افتادگی دارد.

[منزوی ۲۰۸٤/۳ که فهرست لمعات را ذکر نموده و در شماره ۲۰۰٤۳ آن همین نسخه معرفی شده است؛ رضوی ۲۰۹/۷؛ دانشگاه ۳٤۳۳/۱۳].

آغاز نسخه : «نه ورق آسمانی به یك رقعه از رقعات منشآت عظمت و جلال او و...».

انجام : «عمدة الاعاظم و الاعالی ازین مقوله فقرات در ابتداء مکاتیب این فرقه باید نوشت».

نستعلیق؛ عماد بن عبدالصمد الدانیالی، دوشنبه ۲٦ شوال ۱۱۲٦؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه ورق ۱٤۰ و سه ورق آخر اشعاری از شوکت بخارائی و شاه نعمت الله ولی و امام علی(ع) درج شده است. هم چنین در حاشیه صفحات ۱ تا ۲٤ اشعاری از

حافظ و قاسم انوار و خیام و ابوسعید ابوالخیر و مولوی رومی نوشته شده است؛ جلد : تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر، عطف و حاشیه تیماج قهوه ای.

۱۴۳ برگ؛ ۱۵/۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۸۶۸۸۲].

(۱۳۷۵۸)

هداية المحدثين الى طريقة المحمدين (رجال - عربی)

از : شیخ محمد امین بن محمد علی کاظمی (قرن ۱۱ ق)

کتابی است در تمییز مشترکات رجال و روات شیعه که مؤلف به عنوان شرحی بر باب دوازدهم کتاب «جامع المقال» استادش فخرالدین طریحی [الذریعه ۷۳/۵] با استفاده از کتاب «منتقی الجمان» شیخ حسن صاحب معالم نگاشته و در سال ۱۰۸۸ به پایان رسانیده است. او کتابش را در سه قسم (۱ - مشترکین در اسم ۲ - مشترکین در کنیه ۳ - مشترکین در نسب و لقب) قرار داده است. این کتاب با تحقیق مهدی رجائی بهوسیله کتابخانه آیة الله مرعشی در سال ۱۴۰۵ ق. در قم به چاپ رسیده است.

[مجلس ۳۲۲/۴؛ دانشگاه ۲۰۶۷/۱۱؛ الذریعه ۱۹۰/۲۵؛ مرعشی ۱۲۵/۸، ش ۲۹۳۱؛ معجم المطبوعات العربية، رفاعی ص ۳۲۴].

آغاز : «الحمدلله الذی انقذنا من شفا جرف الظنون و الاوهام... و بعد فیقول الفقیر الی الله الغنی... نظرت فی الکتاب المسمی بجامع المقال فیما سلف باحوال الحدیث».

انجام : «کما حکم... الصدوق بصحة طریق الصدوق الی اسماعیل بن ریاح و طریق الحسین بن زید و طریق الحارث بن المغیرة فهذا ما اردنا ایراده... و الائمّة المعصومین الاطیاب الهداة».

نسخ زیبا؛ بی کا، ۱۲۳۹؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی.

۵۷ برگ؛ ۱۴/۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۶۸۹۱].

(۱۳۷۵۹)

مجموعه

۱ ـ قصص الانبیاء (فارسی)

در نسخه حاضر قصه های انبیا(ع) به صورت پراکنده در چند جای نسخه تحریر شده بدین ترتیب :

قصه رسول الله(ص) «۱ ر ـ ۱۷ ر»

قصه حضرت ایوب و زکریا(ع) «٤۱ پ ـ ٤٤ پ»

قصه چند پیامبر «۱۷۹ ر ـ ۱۸٦ ر»

قصه نوح و حضرت عزیر(ع) «۱۹٤ ر ـ ۲٤۰ ر»

۲ ـ رقعه در تأیید سیادت سادات، تحریر شده در ۱۵۵ ق «۱۷ پ ـ ۱۸ ر»

۳ ـ داستان ابراهیم ادهم «۱۸ پ ـ ۱۹ ر»

٤ ـ غزلی از موجی، «۱۹ پ»

ـ برگ های ۲۰ و ۲۱ سفید است.

۵ ـ کتاب دیات (جنایات) «۲۲ ر ـ ٤۱ ر» **(فقه ـ فارسی)**

از : ؟

مختصری در دیات که مؤلف از کتاب های فقهای شیعه ترجمه نموده است.

آغاز : «جنایات وارده بر سر انسان ـ هرگاه ضرب به پوست و گوشت به استخوان رسیده باشد اوّلاً قصاص محقق است و بعد از تراضی طرفین موضحه می باشد».

انجام : «و اگر چنبره یك طرف گردن کسی را بشکند و به اصلاح آید چهل دینار می دهد و هر دو طرف چنبره را بشکند هشتاد دینار می دهد وبعضی بارش قائل شده اند».

٦ ـ تاریخ امام حسین(ع) «٤۵ ر ـ ٦۳ ر» **(مقتل ـ فارسی)**

از : ؟

مختصری است در شرح زندگانی امام حسین(ع) که مؤلف برای منبرهای خود تهیه نموده است.

آغاز : «حمد و ثناء مخصوص شاهنشاهی است که در دار دنیا دوستانش مقهور».

انجام : «غبار سرخی پیدا شد... عذاب الهی بر زمین نازل می شود آه واویلا».

۷ ـ **ابصار المستبصرین** «٦٤ ر ـ ۱۰۰ ر» **(اعتقادات ـ فارسی)**

از : عبدالوهاب بن عبدالرحمن شیرازی دبیلی هندی (قرن ۱۲)

[**مجلس ۲۳۱/۲٦، ش ۷۷٤۲/۱**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۸ ـ **خطبه عربی** «۱۰۱ ر ـ ۱۰۱ پ»

۹ ـ **تفسیر ترجمان طبری** «۱۰۲ ر ـ ۱۷۸ پ» **(لغات قرآن ـ فارسی)**

از : محمد بن رضا طبری

مختصری است در شرح و ترجمه لغات مشکل قرآن کریم به ترتیب سور. این کتاب را مؤلف به درخواست یکی از دوستان خود نوشته است.

نسخه ای دیگر از این ترجمان با تفاوت هایی اندك در همین کتابخانه موجود است و در آنجا نام مؤلف کتاب محمدکاظم بن محمد شفیع دارالمرزی یاد شده. او همان مؤلف ارشاد الصبیان در ترجمان کلمات قرآن است.

[**مجلس ۲٤٤/۲۳ و ۲٤٥**].

آغاز : «ستایش خداوندی را سزاست که آفرید و بخشید... سوره فاتحة الکتاب در مکّه نازل شد به دلیل آنکه در نماز واجب است».

انجام : «الجنّه پریان الناس آدمیان و کلمه من الجنة متعلق است به یوسوس معنی آن است که وسوسه خناس در صدور از جانب پری و آدمی است».

۱۰ ـ **شأن نزول سوره یوسف** «حاشیه ۱۷۸ ر ـ ۱۸٦ ر» **(فارسی)**

از : امام رکن الدین مسعود مشهور به امام زاده

در دیباچه آمده : در سبب نزول این سوره علماء تفسیر را اقوال است... و از جمله وجهی نادر این است که این سوره جهت تسلی خاطر اشرف حضرت رسالت نازل شد بعد از استماع واقعه امام حسن و امام حسین(ع)... و این واقعه به همان عبارت امام زاده... در حیز تحریر درمی آید.

آغاز : «دیگر از زمره انبیاء فرقه اصفیاء».

۱۱ ـ تفسیر سوره کافرون «۱۸۷ ر ـ ۱۸۸ ر»

آغاز : «مفسران گفته اند که این سوره در حق جماعتی از قریش آمد چون حارث».

پایان : «بگو ربی الله و دینی الاسلام».

پس از پایان تفسیر طریقه ختم آیه و من یتق الله در یك صفحه.

۱۲ ـ جدول تاریخ ۱٤ معصوم «۱۸۹ پ ـ ۱۹۰ ـ ر»

در عنوان جدول بزرگ آمده «بحسب الروایات و احادیث صحیح... فی ۱۲۷۵».

۱۳ ـ داستانهای انبیا و اهل بیت «۱۹٤ ر ـ ۲٤۰ ر»

حکایات به شیوه عامیانه از آن جمله این بیت رباعی از مصنف :

الله و محمد و علی گر دانی هرگز نکشی بلای سرگردانی

درمان مطلب به غیر ایشان ای دل هرجا که اسیر و مبتلا درمانی

نسخ و نستعلیق؛ رساله اول نادعلی، ۱۲٦۰؛ رساله پنجم محسن، ۱۲۵۷؛ رساله نهم قنبرعلی اسیاوکی خلف رجبعلی، شب سه شنبه ۲٤ جمادی الاولی ۱۲٦۰ به خواهش آخوند ملاّ نادعلی؛ عناوین و نشانی ها شنگرف و مشکی؛ در آخر نسخه خرید نسخه در شوال ۱۳۱۸ در حرم حضرت معصومه(ع) از ابن الرضا کفاش قمی؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۲٤۱ برگ؛ ۱۷×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۱۸ ـ ۲٦ سطر؛ [ثبت ۸۷٤۵۹].

(۱۳۷٦۰)

مجموعه

۱ ـ تحفة الغرائب «۱ ر ـ ۱۱ پ» **(علوم غریبه ـ فارسی)**

از : محمد بن شیخ محمد هروی (قرن ۱۳)

دوازده باب است در خواص آیات قرآن کریم و حصول حوایج شرعیه با ادعیه و حرزها.

[الذریعه ٤٥٦/۳؛ مرعشی ۱۱۸/۱٦، ش ٦۱۱٥ آغاز نسخه ما با آن اندکی تفاوت دارد؛ این کتاب در حاشیه منتخب الختوم به چاپ رسیده است].

آغاز نسخه : «تبارك و تعالی و تقدّس که کلام مجید و فرقان... و سرگشتگان بادیه جهل و ضلالت».

انجام : «و صل علی جمیع اخوانه من النبیین و الصدیقین و الشهداء و الصالحین».

۲ ـ صحیفه الرضا = مسندالرضا «۱۳ پ ـ ٥۰ پ» **(حدیث ـ فارسی)**

منسوب به : امام علی بن موسی الرضا(ع)

به شماره [۱۲۳٥٤] مراجعه شود. در آغاز نسخه حاضر سند امین الاسلام فضل بن حسن طبرسی (متوفای ٥٤۸ ق) به این کتاب ذکر شده است. راوی این کتاب را در روز پنج شنبه اول رجب ٥۲۹ از طبرسی شنیده و طبرسی آن را در سال ٥۱۰ در قبه مرقد امام رضا(ع) از شیخ عبدالله بن عبدالکریم قشیری و او از ابوالحسن علی بن محمد بن علی حاتمی زوزنی در سال ٤٥۲ و او از ابوالحسن احمد بن محمد هارون زوزنی و او از ابوبکر محمد بن عبدالله بن محمد حفدة بن حمزه نیشابوری در سال ۳۳۷ و او از ابوالقاسم عبدالله بن احمد بن عامر طائی بصری و او از پدرش در سال ۲٦۰ و او از علی بن موسی الرضا(ع) در سال ۱۹۱ ق. از پدرانش روایت می کند.

این رساله به وسیله استاد دکتر حسین علی محفوظ در سال ۱۳۳۷ ش در تهران به چاپ رسیده است.

۳ ـ کلمات طریفه «۵۱ پ ـ ٦٤ پ» **(عربی)**

از : ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

صد کلمه است با عناوین «ایقاظ و اشاره»، در پاره ای از مسائل اعتقادی که تألیف آن در سال ۱۰٦۰ ق. به پایان رسیده است. [**الذریعه ۱۱٦/۱۸؛ مرعشی ۷۵/٤، ش ۱۲۷٤**].

نسخه حاضر از آخر ناتمام است.

آغاز : «سبحان الذی خلق الانسان من طین ثم جعل نسله... امّا بعد فیقول الفقیر الی الله فی کل موطن... هذه کلمات طریفة و مقالات شریفة فیها ایقاظات».

انجام : «ان کان غرض احدهم من هذه الریاسة ترویج الدین و تایید المؤمنین فلینبذ هذا الحطام الی اخیه و یسدّد فاه من القول فیه و لیعنه علی امره یتماشاه لیتأید».

٤ ـ الدرر المنتخب «٦٦ پ ـ ۳٤٦ ر» **(حدیث ـ عربی)**

از : ؟

منتخبی است از کتاب بحارالانوار علامه مجلسی پیرامون حالات و زندگی نامه ائمه معصومین(ع). این منتخب با همان الفاظ بحارالانوار بدون شرح و توضیحی ذکر شده است.

انتخاب بحارالانوار مجلسی با نام «درر البحار المنتخب من بحارالانوار» از دو تن از علما می شناسیم : ۱ ـ از نورالدین اخباری برادرزاده فیض [الذریعه ۱۱۹/۸]. ۲ ـ از محمدتقی بن محمد خوئی [فهرست مجلس ۲۱٤/۱۵]. نسخه حاضر گویا یکی از این دو کتاب است.

نسخه حاضر جلد دوم از باب ماجاء فی تاریخ ولادة امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب(ع) تا آخر فضایل بارگاه امام حسین(ع) را شامل بوده و از آخر ناتمام است.

آغاز : «الحمدلله الذی اذا سأله [عبد] اعطاه و اذا امل ما عنده بلغه مناه... امّا بعد فهذا المجلد الثانی من کتاب درر المنتخب باب ماجاء فی تاریخ ولادة امیرالمؤمنین علی بن

ابی طالب(ع) و کرامة میلاده و سبقه الی الاسلام و اشتقاق اسمه من اسم الله تعالی و کثرة اسمائه و کناه و بعض فضائله و کراماته و مناقبه و شجاعته و بأسه و کرمه و سخائه و محبة النبی له و جمل احواله علیه الصلوة و السّلام و ذکر بعض احوال ابی طالب(ع) و اشعاره فی مدح الرسول و دعاء الرسول له و انه(ع) اعان رسول الله(ص) بنفسه و...».

انجام نسخه : «فان موسی بن عمران(ع) سأل الله أن یأذن له فی زیارة قبر الحسین بن علی فاذن مهبط من اسماء... و صلیت الصبح و اقبلت مسرعاً مخافة اهل الشام».

حواشی نسخه :

۵ ـ خواص و اسرار نادعلیاً مظهر العجایب «حاشیه ۱۳ پ ـ ۱۹ پ» **(فارسی)**

شرح و تفسیری است پیرامون عبارت مشهور «ناد علیاً...» و بیان خواص و اسرار آن.

آغاز : «این رساله ای است مشتمل بر بعضی خواصّ و اسرار این کلمات تامات که از جبرئیل امین صادر شده است که ناد علیاً... و سبب نزول این کلمات آن است که».

انجام : «ده روز هر روز هزار نوبت بخواند از شرّ دشمنان انشاءالله ایمن گردد».

٦ ـ مناجات نامه = الهی نامه «حاشیه ۲۰ ر ـ ۲٦ ر» **(فارسی)**

از : خواجه عبدالله انصاری

به شماره [۱۳۵۰٦] مراجعه شود.

آغاز :

ای ز درت خستگان را بوی درمان آمده یاد تو مر عاشقان را مونس جان آمده

انجام : «بوقت نیم شبی که بگوید الهی هزار همچو تو از خانمان براندازد».

نسخ؛ رساله اول عبدالرزاق خراسانی، ۲۱ ربیع الثانی ۱۲۹٦ طهران؛ رساله ششم همو، ۱۲۹۵؛ عناوین رساله اول شنگرف، نشانی ها مشکی؛ جلد : تیماج، زیتونی، مجدول.

۳٤۷ برگ؛ ۱۷×۲۱ سانتی متر؛ ۸ و ۲۳ سطر؛ [ثبت ۸۷٤٤۸].

(۱۳۷٦۱)

دلائل الدین (اعتقادات ـ فارسی)

از : ملا عبدالله بن محمدهادی هرندی اصفهانی (۱۲۵٦ ق)

رساله مفصلی است در اعتقادات و امامت در سه جلد با این عناوین :

جلد اول : در توحید و عدل و حسن و قبح عقلی و نبوت شامل نه باب [مرعشی ۳۳/۹، ش ۳۲۳۸ که نسخه ای از جلد اول معرفی شده است].

جلد دوم : در اثبات امامت علی(ع) تا امام باقر(ع) شامل نه باب [منزوی ۹٤۳/۲؛ نسخه های خطی فارسی، دفتر پنجم ص ٤۲۸].

جلد سوم : اثبات خلافت امام صادق(ع) تا امام زمان(ع).

نسخه حاضر جلد سوم کتاب است شامل یك مقدمه و نه باب و یك خاتمه.

[الذریعه ۲۵۰/۸؛ منزوی ۹٤۳/۲؛ سپهسالار ٤۵۸/٤ (جلد سوم)؛ مرعشی ٤۷/۷، ش ۲٤۵۰ (جلد سوم)].

آغاز : «الحمدلله الذی شرح صدورنا بنور العرفان و نوّر قلوبنا بقبول شرائط الایمان... امّا بعد این جلد سیّم از کتاب دلائل الدین است که در اثبات خلافت امام ششم تا آخر ائمّه انام... مقدمه، هرگاه صاحبان عقول در احوال هر رسول تأمل تام کنند».

انجام نسخه : «مافات مضی و ما سیأتیك فاین قم... مجال کار در همین حال است نه در ماضی و استقبال پس استعجال باید نمود چنانچه از ائمّه دین مروی است که فرموده اند».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، در اواخر نسخه ترجمه فارسی دعای ندبه در لابلای سطور به شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، مشکی، سوخت، ترنج مذهب با سر با نقش گل و بوته.

۲٦۸ برگ؛ ۲۰/۵×۳۰ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۸۷٤۵۰].

(۱۳۷٦۲)

بهجة الحدائق (شرح نهج البلاغه - عربی)

از : علاء الدین محمد بن ابی تراب گلستانه (۱۱۱۰ ق)

مختصری است از شرح کبیر مؤلف بر نهج البلاغه که به نام «حدائق الحقایق» موسوم است. [**الذریعه ۱٦۱/۳؛ مرعشی ۲٦٦/۳، ش ۱۰۸۹**].

نسخه حاضر از آغاز کتاب تا خطبه «و من کلام له و قد ارسل رجلاً من اصحابه یعلم له علم قوم من جند الکوفه... فقال بعداً لهم کما بعدت ثمود» را شامل است.

آغاز : «الحمدلله الذی ابلج نهج البلاغة فی مناهج البلاغ لیکون للمستبصرین علماً مستنیرا... امّا بعد فیقول العبد المرتجی صفح ربه و غفرانه... انی لما فرغت من تألیف».

انجام : «قد ذکرها الشارح عبدالحمید بن ابی الحدید فیشرح قوله(ع) قبح الله مصقلة فعل فعل السادة و فر فرار العبید تم الشطر الاول من کتاب بهجة الحدائق».

نسخ (عبارات نهج البلاغه معرب)؛ بی کا، ۱٦ جمادی الاول ۱۲۸۸؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در آخر نسخه مهر بیضوی به سجع «محمد حسین گلستانه»؛ جلد : تیماج، سرخ، سوخت، ترنج با سر با نقش گل، مجدول گرهی.

۲٤۱ برگ؛ ۱۹×۳۰ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [**ثبت ۸۷٤۵۱**].

(۱۳۷٦۳)

منهاج الامة = شرح الروضة البهیة (فقه - عربی)

از : میرزا محمد نصیر بن مولی احمد نراقی (۱۲۷۳ ق)

شرح مفصلی است بر «شرح اللمعة الدمشقیة» شهید ثانی، با عناوین «قوله - قوله».

[**الذریعه ۲۹٦/۱۳ و ۱۵۷/۲۳؛ فهرست نسخ خطی مدرسه نواب ص ٤۷۹، ش ۵۷ - ۵۹ که سه نسخه از این شرح (جلد اول و دوم و چهارم) در آن معرفی شده است**].

نسخه حاضر از نیمه های «کتاب التجارة» تا آخر «کتاب المساقاة» را شامل است.

آغاز نسخه : «فی الاختصاص و الثالث بان ذلك عرف خاصّ طار علی اللغة فی تلك الهیئة کالدابة المخصوصة ببعض الحیوانات فانه لا یخرج غیرها من امثلة اشتقاقها عن الوضع قوله و لو نقضت بالولادة ضمن نقصها مضافا الی ما تقدّم من الامور المذکورة فان نقصت و هی تحت ید المشتری بلاخلاف بینهم لان علیه ان یردها کما اخذها».

انجام : «قوله مع اصالة بقاء غیره عرفا، اخرجه من ملکه فی ملکه و تفصیل تمام الاستدلال علی ذلك یطلب فی مباحث التنازع فی المزارعة... والاصح هو الاول بتحقیق ما سبق فی بحث المزارعة قد تم هذا الکتاب المستطاب و لم اطلع علی اوله بل اول اوله و هو کتاب الطهارة من شرح اللمعة و لم ادر هل شرحه و هو مفقود و کان شارحه الفاضل المحقق و النحریر المدقق السیّد السند و البحر المستند مولانا الامجد الحاج محمد نصیر بن احمد النراقی».

نسخ؛ ابراهیم بن علی اکبر الرضوی، ۱۳۳۱؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۲۵۹ برگ؛ ۲۵×۳۳ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۷٤۵۳].

(۱۳۷٦٤)

قطب رحی الوجود (تاریخ امام علی(ع) - فارسی)

از : سید حسین فهیم سلطان قدسی شریفی (قرن ١٤)(١)

زندگانی حضرت علی(ع) است در سی و شش بخش کوتاه، این کتاب را مؤلف هنگامی که در اواخر عمر خود در مشهد عزلت گزیده بود در ۱۳ مهر ۱۳۲۹ تألیف نموده و در اثنا، اشعاری از خود به فارسی آورده است. فهرست بخش های آن چنین است :

۱- او خود را چنین معرفی می کند : سید حسین فهیم سلطان قدسی شریفی فرزند میرزا تقی خان مستوفی قاجاریه فرزند میرزا محمد مستوفی فرزند میرزا تقی وزیر فرزند میرزا شریف وزیر فرزند آقامحمد فراهانی وزیر شاه طهماسب اول.

۱ ـ پدر ۲ ـ اسم مبارك ۳ ـ كنيه ٤ ـ القاب ٥ ـ نقش نگين ٦ ـ شمايل مبارك ۷ ـ بارورى مادر ۸ ـ موقع وضع حمل ۹ ـ كفالت ۱۰ ـ على را پيغمبراكرم تربيت كرد ۱۱ ـ على عمرانى ۱۲ ـ رَوِش ۱۳ ـ علم ۱٤ ـ نظر حضرت ۱٥ ـ بردبارى و صبر ۱٦ ـ عفو و گذشت ۱۷ ـ زهد ۱۸ ـ ... ۱۹ ـ عدالت ۲۰ ـ عبادت ۲۱ ـ شجاعت ۲۲ ـ فصاحت ۲۳ ـ جود و سخا ۲٤ ـ تدبير و سياست ۲٥ ـ زوجات و اولاد ۲٦ ـ حكومت ۲۷ ـ جنبه عرفانى ۲۸ ـ و على سِرّ الاسرار ۲۹ ـ المهندس فى غيوب اللاهوتية ۳۰ ـ ... ۳۱ ـ صورت الامانية الالهية ۳۲ ـ مادة العلوم الغير المُتناهية ۳۳ ـ الظاهر بالبرهان الباطن ۳٤ ـ حقيقة النقطة البائية ۳٥ ـ نيرنگ دشمن و انتخاب احمقانه ۳٦ ـ آخرين نماز.

آغاز : «الحمدلله الذى هدانا لهذا و ما كنا لنهتدى لولا ان هدانا اللهم انى لو وجدت شفعاء اقرب... و بعد چنين گويد عبد ذليل... كه مدّتى به فكر بودم كتابى راجع».

انجام :

نور [او] از يمن و يسر و تحت و فوق بر سر و بر گردنم چون تاج و طوق

من ندارم غير حيدر ملجأى تا به فريادم رسد در بى كسى

نسخ؛ بى كا، بى تا؛ عناوين شنگرف، تمام صفحات جدول مشكى، عناوين مشكى؛ جلد : كاغذى آبى.

٦٤ برگ؛ ١٤×٢٢ سانتى متر؛ ١٥ سطر؛ [ثبت ٨٧٤٥٥].

(۱۳۷٦٥)

دلائل الاحكام فى شرح شرائع الاسلام (فقه ـ عربى)

از : سيد محمد ابراهيم بن محمدباقر قزوينى (۱۲٦۲ ق)

شرح استدلالى است با عناوين «قوله ـ قوله» بر كتاب «شرايع الاسلام» محقق حلى.

[الذريعه ۲۳۹/۸؛ مرعشى ۳٤۰/۱۲، ش ٤۷۷٦/۲].

نسخه حاضر از كتاب طلاق تا آخر كتاب اطعمه و اشربه را شامل است.

آغاز نسخه : «بسمله، قوله القسم الثالث، من الاقسام الاربعة التی بنی علیها الکتاب».

انجام نسخه : «فانه یجوز الاکل من بیوت المذکورین مع حضورهم و غیبتهم و ان لم یعلم رضاهم و اذنهم بلاخلاف یعرف و یدل علیه النصوص کما یأتی اذا عرفت ذلك فهنا امور الاوّل».

نسخ؛ بی کا، رجب ۱۲۵۸؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده، با حواشی مختصر به امضاء «منه» و «منه قدّس سرّه»؛ در اول نسخه نوشته ای از شاگرد مؤلف به تاریخ ۱۸ جمادی ۱۲۹۳؛ جلد : تیماج، سرخ، ضربی، ترنج با سر با نقش گل، مجدول گرهی.

۱۹۱ برگ؛ ۲۱×۳۱/٥ سانتی متر؛ ۳۱ سطر؛ [ثبت ۸۷٤٥٦].

(۱۳۷٦٦)

دلائل الاحکام فی شرح شرائع الاسلام (فقه - عربی)

از : سید محمد ابراهیم بن محمدباقر قزوینی (۱۲٦۲ ق)

به شماره [۱۳۷٦٥] مراجعه شود.

نسخه حاضر از کتاب اجاره تا آخر کتاب الرضاع را شامل است.

آغاز نسخه : «کتاب الاجارة هی لغة الاجرة و هی کری الاجیر لا مصدر آجر».

انجام نسخه : «ذلك الی السفه عرفاً او الی الترف عرفا لتضییع المال حرم ذلك و الحمدلله اولا و آخراً... هذا آخر اقسام العقود و یتلوه القسم الثالث فی الایقاعات».

نسخ؛ علی بن مهدی الخراسانی، بی تا [قرن ۱۳]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، سرخ، ضربی، ترنج با سر، داخل ترنج عبارت «یا قاضی الحاجات یا کافی المهمات»، مجدول گرهی.

۲۱۷ برگ؛ ۲۱×۳۱/٥ سانتی متر؛ ۳۱ سطر؛ [ثبت ۸۷٤٥۷].

(۱۳۷٦۷)

دلائل الاحکام فی شرح شرائع الاسلام (فقه ـ عربی)

از : سید محمد ابراهیم بن محمدباقر قزوینی (۱۲٦۲ ق)

نسخه حاضر از کتاب زکات تا آخر کتاب العاریه را شامل است.

آغاز نسخه : «بسمله، قوله کتاب الزکوة هی لغة، تطلق علی النموّ و غیره و شرعا صدقة راجحة مقدرة».

انجام نسخه : «و لو مات المستعیر ففی کون مؤنة الرد فی ترکته ام علی المعیر اذ المال فی ید الوارث امانة شرعیة وجهان تم بالخیر».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ با حواشی به امضاء «منه قدّس سرّه»، مقابله و در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، سرخ، ضربی، ترنج با سر و عبارت «یا قاضی الحاجات یا کافی المهمات» در داخل ترنج، مجدول گرهی.

۲۳۳ برگ؛ ۲۱×۳۰/۵ سانتی متر؛ ۳۱ سطر؛ [ثبت ۸۷٤۵۸].

(۱۳۷٦۸)

دیوان ادیب پیشاوری (شعر ـ فارسی)

از : سید احمد بن شهاب الدین رضوی (۱۳٤۹ ق)

نسخه دیگری از دیوان ادیب پیشاوری در جلد ۲٦، صفحه ٤۱۰، شماره ۷۹۳۱ معرفی گردید.
نسخه حاضر این بخش ها را شامل است :

۱ ـ قیصرنامه «ص ۲ ـ ۷٤۰»

[مجلس ۳۷/۱۷؛ منزوی ۳۰۵۰/٤؛ الذریعه ۲۲٦/۱۷].

آغاز :

نگارنده کارنامه بوش بهریك منش داد دیگر روش

از این گونه گون جانور کافرید بدین داد آنچه در آن نافرید

انجام :

که در عشق هرگز نباشد دوئی بدر بر نظر پرده جادوئی

چو بر سرو و گل گشت دلباخته بجان شد پسر بلبل و فاخته

۲ ـ قصاید «ص ۷٤۲ ـ ۹۷٦»

آغاز :

تا نمود آن حلقه های زلف چون عنبر مرا کرد اندر یال و گردن عنبرین چنبر مرا

یکتنه آمد براهم پیش و گفتم لشکری پیش آمد با هزاران دشنه و خنجر مرا

۳ ـ مخمس «ص ۹۷۷ ـ ۹۷۹»

انجام :

غیرت دین است نه خشم و غضب با نفس سرد و دل ملتهب

گفتن من های رب و وای رب خامگه و صبحدم و نیمشب

کوری این افعی عالم گزای

نسخ؛ صفحات «۸٦۰ ـ ۸۹۹» به خط شاعر و بقیه دیوان به خط عبرت نائینی؛ بی تا [قرن ۱٤ ق]؛ عناوین لاجوردی؛ با حواشی به خط شاعر؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه تیماج قهوه ای.

۹۷۹ صفحه؛ ۱۵×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۷٦٦٦].

(۱۳۷٦۹)

فرهنگ عربی به فارسی

از : ؟

لغت نامه مختصر عربی به فارسی است به ترتیب حروف تهجی و هر حرف در سه بخش (مفتوحه، مکسوره، مضمومه). گویا مؤلف همان کاتب نسخه، عبدالحمید بن کربلائی فتح الله است.

آغاز نسخه : «اضعاف دوچندان املاك ملكها امثال و اشباه و اشكال هم مانندگان».

انجام : «راتق و فاتق آنكه گشادن بدست او باشد ـ عامر و غامر آباد و ویران والله اعلم بالصواب تمت اللغات بعون الملك الوهاب در هنگامی كه... بدعای خیر یاد نماید».

نستعلیق؛ عبدالحمید بن كربلائی ابوالفتح، پنج شنبه جمادی الاول ۱۲٤۰؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه تیماج.

۵۱ برگ؛ ۱٤/۵×۲۰ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۷٦۷۱].

(۱۳۷۷۰)

كتابچه دستورالعمل جمع و خرج ارض اقدس و ولایات تابعه

در این كتابچه جمع خرج خراسان خصوصاً مشهد مقدس و ولایات تابعه در سال ۱۳۲۵ ق. ذكر شده است. در آن اسامی علما و روضه خوانان و سایر مستخدمین حرم مطهر امام رضا(ع) با مقرری هر یك ثبت شده است.

سیاق؛ بی كا، بی تا؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۱٤۳ برگ؛ ۲۰×۳۰ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷٦۱۷].

(۱۳۷۷۱)

مجموعه

۱ ـ منطق الطیر «۱ ر ـ ۱۵۰ ر» **(شعر عرفانی ـ فارسی)**

از : فریدالدین ابراهیم بن اسحاق عطار نیشابوری (٦۲۷ ق)

[مجلس ۳۳۸/۲۵، ش ۷۳۵۷/۳] نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

جمله عالم بتو بینم عیان وز تو در عالم نمی بینم نشان

انجام :

شوخی و بی شرمی ما در گذار شوخی ما پیش چشم ما میار

۲ ـ اختیارات ایام، منظومه در... «۱۵۰ ر ـ ۱۵۱ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از : ؟

بابی است از منظومه ای پیرامون کارهای شایسته و ناشایسته در هر برج.

آغاز :

هر گهی کاید نیفتد بر خدایی لم یزل جرم مه در خانه مریخ یعنی در حمل

نیك باشد هم سفر هم دیدن روی امیر جامه پوشیدن حریر و صید افکندن به تیر

انجام :

لیك در دی نیك باشد دیدن اشراق نیز کوری چرخ کهن پوشیده از نو چار چیز

هم کلاه و هم قباء و هم کمر هم پیرهن آنچه در تن باشد آنرا جملگی بخشی بمن

۳ ـ روشنایی نامه «۱۵۱ پ ـ ۱٦۳ ر» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : ناصر خسرو علوی قبادیانی (قرن ٥ ق)

[**مجلس ٥٦/٨ و ۲۱۳؛ منزوی ۲۸٤۲/٤؛ الذریعه ۲۷۲/۱۱؛ مشار ۲٦۹٥/۲**].

آغاز :

بنام کردگار پاك داور که هست از وهم و عقل و خاك برتر

همو اول همو آخر ز مبدا نه اول بود نه آخر مر او را

انجام :

سخن در خاطر من راست بنگار خطایی بر زبان بنده کمدار

بدین نادانی و عجزم ببخشای مرا از لطف راه راست بنمای

٤ ـ دوازده امام «١٦٣ پ ـ ١٦٥ ر» **(فارسی)**

مقاله ای است ادبی در مدح ائمه(ع).

آغاز : «حمد بیحد ذاتی را که از عرش نامه معرفت خود بخاصان فرش خاك فرستاد».

۵ ـ دعای پادشاهان «۱٦٤ پ ـ ۱٦٥ ر»

نستعلیق؛ رساله اول سلامی، غره ذی حجه ۹۵۲ در شهر سیروز؛ رساله سوم اواخر ذی حجّه ۹۵۰؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ با حواشی توضیحی؛ در اول نسخه تملك علی رضا بن مصطفی بن علی با مهر مدور «علی رضا ولد مصطفی مطهری»؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج، مجدول.

۱٦٥ برگ؛ ۱۰/۵×۱۵/۵ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸۷٦۷٦].

(۱۳۷۷۲)

شرح فقه کیدانی (فقه حنفی ـ عربی)

از : شمس الدین محمد خراسانی قهستانی(۱) (۹٦۰ ق)

شرح مختصری است بر «فقه کیدانی» تألیف لطف الله نسفی معروف به فاضل کیدانی در فروع حنفی. این شرح مانند اصلش شامل نه فصل و هشت باب است.

این کتاب در تاشکند در سال ۱۸۹۳ م. به چاپ رسیده است.

[سرکیس ۱۵۳۳/۲ و ۱۵۸۱].

آغاز دیباچه : «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة علی رسوله محمد و آله أجمعین اعلم بأنّ العبد مبتلی بین ان یطیع الله تعالی فیثاب و بین ان یعصیه فیعاقب».

آغاز شرح : «الحمدلله الذی رفع قاعدة الفقه حتّی وفقنا علی مراد خیر التابعین».

انجام : «و لعل هذا الیسیر نافع للانام بحرمة النبی علیه الصلوة و السّلام ما انجرّ الافتتاح بالاختتام..للخاطبین الراغبین من فحول الرجال لعلّه یتولدمنهنّ اولادمن صوالحی الاعمال».

نستعلیق؛ بی کا، یوم العید ۱۱۰۷؛ برگ اول سر لوح مزدوج و برگ ٦ کتیبه مذهب مرصع و داخل کتیبه بسمله، تمام صفحات جدول زرین و مشکی؛ با حواشی به امضاء «منه» و

۱ـ در آغاز نسخه نوشته شده که شارح مفتی بخارا بوده و در همان شهر در سال ۹٦۰ ق وفات نموده است.

حواشی دیگر؛ در اول نسخه تملك محمد القاضی بدارالخلافة المدعو به شیخ زاده و تملك سید حسین و تملك ابراهیم و تملك احمد و مهر بیضوی به سجع «السیّد علی یکتا ۱۲۸۹»؛ جلد : مقوائی، روغنی، عطف تیماج، لولادار.

۶۱ برگ؛ ۱۲/۵×۲۰ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۶۷۸].

(۱۳۷۷۳)

فرائد الاصول (عربی)

از : شیخ مرتضی بن محمدامین انصاری (۱۲۸۱ ق)

نسخه حاضر المقصد الثالث فی الشك تا آخر قاعده لاضرر را شامل است.

نسخ؛ شنبه غرّه ربیع الثانی ۱۲۶۸ طهران؛ نشانی ها مشکی؛ در حاشیه و میان سطور تصحیح شده، عباراتی خط خورده و تغییر داده شده؛ در اول نسخه مهر بیضوی «حسن بن علی الحکیم» فرزند آقا علی مدرس؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۹۶ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۴۹۲۳۵].

(۱۳۷۷۴)

مجموعه

۱ ـ شرح مقدمة الصلوة سمرقندی «۱ پ ـ ۸ ر» **(فقه حنفی ـ عربی)**

از : ؟

ابولیث نصربن محمد احمد سمرقندی حنفی (۳۷۳ ق) رساله ای با عنوان مقدمة فی الصلوة دارد که نسخه های آن بسیار است.براین رساله شرح هایی نوشته اند که برخی از این شرح ها در کشف الظنون یاد شده است. نسخه حاضر شرحی است بر مقدمه ابولیث که نسخه دیگر آن در فهرست برلین با شماره ۳۵۱۰ شناسانیده شده است. بر پشت برگ اول رساله باخط کهنه نوشته شده«حاشیة مقدمة الغزنوی» [**سزگین ۴۴۸/۱؛کشف الظنون ۱۷۹۶/۲**].

آغاز : «فصل قوله بان الصلوة فریضة یعنی الصلوة فی اللغة عبارة عن الدعاء فی

الشریعة عبارة عن اسم الافعال المخصوصة قوله قائمة یعنی دائمة مادامت السموات».

انجام : «و المسح علی الخفین و صلوة العیدین یعنی من خالف هذین الشیئین فهو مبتدع».

۲ ـ مقدمة الغزنوی فی فروع الحنفیة «۱۰ پ ـ ٤۸ ر» **(فقه حنفی ـ عربی)**

از : احمد بن محمد غزنوی حنفی (۵۹۳ ق)

مختصری است در احکام عبادات بر مسلك حنفی، تنظیم شده در هشت باب که باب اول آن در فضیلت علم و بعد چهار فصل در شرح حال ابوحنیفه و بعد احکام طهارت و سایر مسائل فقهی را بیان می کند. [**کشف الظنون ۱۸۰۲/۲؛ قاهره، فؤاد سید ۹٦/۳**].

آغاز : «الحمدلله الذی عمّ البلاد بنعمته و ارفاده و خص العباد بهدایته... امّا بعد فانی لمّا رأیت قصور همم النّاس فی طلب العلم و اشتغالهم بما لا یعنیهم و اعراضهم».

انجام : «و نسأله أن یختم لنا بالخیر و السعادة و الشهادة بفضله وجوده و کرمه إنه ذوالفضل و الاحسان و الکرم و الامتنان و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلّم تسلیماً کثیراً».

۳ ـ احادیثی از حضرت پیامبر پیرامون فضیلت ذکر و قرائت و تعلم قرآن به نقل از کتاب الدعای سنن ترمذی «٤۸ پ ـ ۵۰ پ»

٤ ـ مناجات «۵۱ پ ـ ۵۲ پ»

آغاز : «الهنا تعاظمت علی الکبراء و العظماء فانت العظیم و تکرمت علی الفقراء فانت الکریم».

۵ ـ دعای اعظم که خواندن آن در روز جمعه مطلوب است «۵۲ پ ـ ۵۳ پ»

٦ ـ منیة المصلی و غنیة المبتدی «۵٤ پ ـ ۸۳ ر» **(فقه حنفی ـ عربی)**

از : سدیدالدین محمد بن محمد کاشغری (۷۰۵ ق)

مختصر معروفی است در فروع فقهی حنفی. [**کشف الظنون ۱۸۸٦/۲؛ سرکیس ۱۵٤۱/۲**].

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین... اعلموا وفقکم الله و ایانا ان انواع العلوم کثیرة».

انجام : «ولو قرأ و القمر اذا تلاها او قرأ افعیّنا بالشدید لا تفسد صلاته والله اعلم بالصواب».

۷ ـ **قصیده انا الموجود فاطلبنی تجدنی** به نقل از عبدالله بن عباس «۸۳ پ ـ ۸٤ ر»

نسخ؛ بی کا، تمام رساله ها با یك قلم مورخ صفر، رجب و رمضان ۸۵۰؛ عنوان «منیة المصلی» بر پشت برگ اول مناجات (برگ ۵۱ ر) به خط کاتب نسخه ثبت شده است؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ مقابله و تصحیح شده؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه گالینگور قهوه ای.

۸٤ برگ؛ ۱۷×۲۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۷٦۷۹].

(۱۳۷۷۵)

الفتاوی = فتاوی قاضیخان (فقه ـ عربی)

از : قاضیخان فخرالدین حسین بن منصور اوزجندی فرغانی (۵۹۲ ق)

مسائل فقهی را برای عمل عامه مردم گرد آورده و در ظهر چهارشنبه ۱۰ محرم ۵۷۸ تألیف آن را به پایان رسانیده است. [**کشف الظنون ۱۲۲۷/۲؛ مرعشی ۳۷۱/۱۵، ش ٦۰۰۰**].

نسخه حاضر جلد اول کتاب و تا باب الدعوی و البینات را شامل است.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة و السّلام الله علی رسوله محمد و آله أجمعین حمداً یقربنا الی مرضاة الله... فصل فی رسم المفتی ـ المفتی فی زماننا».

انجام نسخه : «فیبطل اجازة صاحب السفینة من الراکب لانه لابد للملاح من ان یکون فی السفینة و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول شنگرف، بعضی از لغات در حاشیه معنی شده؛ در اول نسخه تملك درویش مصطفی شامی سنه ۱۱۰۲؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، سوخت، ترنج با نقش گل، مجدول.

۳۰۱ برگ؛ ۱۷/۵×۲۵/۵ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۸۷٦۸۳].

(۱۳۷۷٦)

مجموعه

۱ ـ زهره و خالد = خالد و زهره «۱ ر ـ ۱۲۲ پ» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : گوینده ای گویا با تخلص سبزی با شیوه عامیانه

منظومه مفصلی است در داستان ها و سرگذشت افسانه ای خالد فرزند دانای وزیر با زهره دختر پادشاه جهان آرا، که عاشق و معشوق هم بودند.

قهرمانانی که نامشان در این داستان تکرار می شود : زرانگیزشاه، قمطال شاه، عاشور فرنگی.

در این ابیات گویا تخلص شاعر آمده است : «برگ ۳٦ پ»

ایا سبزی از این تا چند گویی ز خالد زهره تو چیزی نجویی

مهار تن کرده ای در غم گرفتار سخن از دیگران آری تو در کار

آغاز :

شنیدستم به ایران بود شاهی به حال زیردستان .....

جهان آرای عادل بود نامش شده از عادلی .....

مدام اندر عدالت گستری بود ز رنج حال رعیت او .....

انجام :

ز فعل خویش دانم روسیاهم نباشد غیر او دیگر پناهم

غلط کارم درین دهر و درین کار خداوندا تو ستاری تو غفار

چه بخشایی به اندك جرم عصیان به بخشایم تو سبحانی تو سبحان

۲ ـ خواص آیات و اعمال به نقل از احادیث «۱۲۳ ر ـ ۲۰۱ ر» **(حدیث ـ فارسی)**

از : ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۰ ق)

در آغاز رساله نام مؤلف محمدباقر بن محمدتقی یاد شده و موضوع رساله دستور

اعمالی است که برای دنیا و آخرت فواید بسیار دارد.

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و العاقبة للمتقین و صلاة و سلام علی اشرف انبیاء و المرسلین و خاتم النبیین محمد و عترة الطیبین الطاهرین... چنین گوید احقر عبدالله محمدباقر بن محمدتقی عفاءالله عن جرائمهما که این احادیث معتبر و اهل بیت رسالت پناه صلوات الله علیهم اجمعین معلوم می شود از حشر و نشر گذشتن از پول صراط مؤمنین و مؤمنات واجب لازم می شود چنانچه مرور نمایند و عمل کنند از برای دنیا و آخرت بسیار فائده دارد ثواب آیة الکرسی که هرگه یك بار بخواند حقّ تعالی گور بر وی فراخ گرداند».

انجام نسخه : «سبحان رب العرش العظیم سبحان الله ربّ العالمین الرحمن الرحیم و دیگر روایت است از خواجه فخرالدّین از علماء شریعت که با ایشان گفتند مرخدایرا».

نستعلیق؛ بی کا، رساله اول ۱۲۵۵؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات رساله دوم جدول شنگرف مشکی؛ جلد : تیماج، مشکی.

۲۰۱ برگ؛ ۱۵×۲۰ سانتی متر؛ ۱۵ ـ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۰۲].

(۱۳۷۷۷)

جنگ نظم و نثر (فارسی)

گویا از : محمد کاظم (زنده در ۱۲۱۲ ق)

جنگی است شامل مطالب نظم و نثر که ظاهراً توسط محمدکاظم در یزد در سال ۱۲۱۲ جمع آوری شده است. مطالب آن چنین است :

۱ ـ **فالنامه امیرالمؤمنین**(ع) «ص ۷ ـ ۸» **(فارسی)**

۲ ـ **اشعاری از وحید** «ص ۹ ـ ۱۰»

۳ ـ **حکایتی** از مولوی و بایزید بسطامی «ص ۱۲»

٤ ـ **چند رقعه** و حرز در طلسم، قاعده استخراج اسم «ص ۱۲ ـ ۱۳»

٥ ـ **اشعاری از** ملا بنایی «ص ١٤» حکایاتی به نثر فارسی «ص ١٥ ـ ٢٦»

٦ ـ **اختیارات ایام ماه** «ص ٢٧ ـ ٣٢» **(فارسی)**

از : ؟

رساله مختصری است در بیان کارهایی که انجام آن ها در روزهای ماه شایسته و مطلوب است. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «روز چهارم نیکست برای زراعت و شکار کردن و عمارت بنا کردن».

انجام : «سیم : سلخ نیکست خرید و فروخت و تزویج کردن... و هر که قرض کند به روز، شب باز دهد».

٧ ـ **اختیارات ایام هفته** «ص ٣٣ ـ ٣٦» **(فارسی)**

مختصری است در بیان کارهایی که انجام آن ها در روزهای هفته مطلوب است.

ـ صفحات ۳۷ و ۳۸ سفید است.

٨ ـ **نامه ای به فارسی** که به یکی از امرا نوشته شده است «ص ٣٩ ـ ٤٢»

٩ ـ **پندهای ارسطو = اندرزنامه ارسطو** «ص ٤٣ ـ ٤٥» **(فارسی)**

[منزوی ۱۵۵۲/۲، که در آن دو نسخه در مجلس معرفی شده است].

١٠ ـ **لغز شیخ حسین عاملی** که به فرزندش شیخ بهایی نوشته، با جواب شیخ بهایی «ص ٤٦ ـ ٤٧»، داستان شیخ زین الدین «ص ٤٧» گفتاری از افلاطون «ص ٤٧»، چند حدیث و نامه و چند بیت شعر «ص ٤٨ ـ ٥٣»

١١ـ **چند ضرب المثل** به عربی که ادامه آن در ص۲۳۲ همین جنگ آمده است«ص ٥٤»

١٢ ـ **حدیث کمیل** در معرفت نفس انسانی که از حضرت علی(ع) روایت نموده است «ص ٥٦»

١٣ ـ **مطالب متفرقه** «ص ٥٧ ـ ٦٠»

١٤ ـ **دیوان کلیم** (بخشی از غزلیات) «٦١ ـ ٦٤» **(فارسی)**

از : میرزا ابوطالب کاشانی متخلص به کلیم (١٠٦١ ق)

۱۵ ـ **مطلبی** در احتجاج بر امامت علی(ع) «ص ٦٦ ـ ٦٨» **(عربی)**

۱٦ ـ **خطبه نکاح** «ص ۷۰» **(عربی)**

۱۷ ـ **اشعار میرزا محمدحسین** برادر حاج محمدطاهر صراف در مدح سلطان القراء «ص ۷۱ ـ ۷۲» **(فارسی)**

۱۸ ـ **مطالب متفرقه :** چند حدیث، چند معمای منظوم، چند قطعه شعر «ص ۷٤ ـ ۸۹»

۱۹ ـ **منشآتی** در تاریخچه اوضاع دربار عثمانی و پریشانی ینچری ها «ص ۹۲ ـ ۹۵»

۲۰ ـ **اشعاری** از صفی و حکیم رکنا «ص ۹٦ ـ ۹۷»

۲۱ ـ **مربع ترکیب** ضیاء اصفهانی(۱) «ص ۹۸ ـ ۱۰۲» **(فارسی)**

آغاز :

ای بت هرزه گرد هرجایی ای برآورده سر به رسوایی

تا نگردد رخت به خط مقرون باش چون دختران به خانه درون

۲۲ ـ **چند رباعی** از عرفی و شاپور تهرانی «ص ۱۰۳»

۲۳ ـ **تذکره نصرآبادی** «ص ۱۰٤ ـ ۱٦۸» **(تذکره شعرا ـ فارسی)**

از : محمدطاهر نصرآبادی اصفهانی (بعد از ۱۰۸۳ ق)

[**دانشگاه ۲۳۳۰/۱۱؛ الذریعه ۳٦/٤؛ مشار، فارسی ۱۲۵٦/۱**].

در نسخه حاضر بخشی از این تذکره موجود است. و در این بخش اضافاتی است که در نسخه چاپی وجود ندارد.

آغاز نسخه : «میرزا فصیحی هراتی(۲)

به داغی بستم این طراوت لاله زاری را به یك ساغر به سر بردم چو گل وصل بهاری را».

۱ـ در فرهنگ سخنوران ص ۳٤٦ سه شاعر با تخلص «ضیای اصفهانی» معرفی شده که شاعر مذکور یکی از آن ها است.

۲ـ تذکره نصرآبادی، چاپ تهران، ص ۲٤۷ ـ ۲٤۹.

انجام نسخه : «مخفی رشتی(۱) از مقرّبان امام قلی خان حاکم فارس بود که پایه طلایی... در میان مجلس می گذاشتند».

۲٤ ـ سوز و گداز نوعی (منتخب) «ص ۱٦۸ ـ ۱۹۱» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : ملا محمدرضا نوعی خبوشانی (۱۰۹۰ ق)

به شماره [۱۳٤٦۳/۳۸] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه تفاوت دارد و با نسخه کتابخانه ملك [فهرست ۲۱۳/۸، ش ۵۱۱٤/۱٦] برابر است.

آغاز :

چنین زد نغمه پرداز حکایت نمك با زخمه بر تار روایت

انجام :

ترا نوعی ز مردم شرم بادا وزین دون همتی... بادا

۲۵ ـ ذکر وقایع قلعه کلنده هند «ص ۱۹۳ ـ ۲۳۲» **(تاریخ هند ـ فارسی)**

آغاز : «روز دوشنبه ۱۱ شهر رجب وقتی که مدرس کشّاف صبح در صفحه صدق و صفا نشسته خون قاضی بیضاوی به خط شعاعی آفتاب تفسیر و الشمس وضحها ز صفحه روزگار نگاشت».

انجام : «دیگر حقایق شکر نصر اثر...».

۲٦ ـ منشآت نصیرای همدانی (چند رقعه) «ص ۲۳۳ ـ ۲۳٤»

از : خواجه نصیرالدین بن مسعود، نصیرای همدانی (۱۰۳۰ ق)

به شماره [۱۳٤٦۷/۱] مراجعه شود.

۲۷ ـ نامه شاه عباس به دولت خان که از جانب هندیان در قعله قندهار بوده «۲۳۵ ـ ۲۳۸»

۲۸ ـ نامه امیر تیمور گورکان به علی کیا حاکم گیلان و جواب سید علی کیا

۱ـ همان، ص ۲۷۹ ـ ۲۸۰.

«۲۳۸ ـ ۲٤٤»

۲۹ ـ نامه اوزبکان و پاسخ رستمداری «ص ۲٤٥ ـ ۲٥٥» **(اعتقادات ـ فارسی)**

در روزگاری که عبدالله اوزبك مشهد مقدّس را اشغال کرده بود (۹۹٦ ـ ۹۹۷ ق) یکی از فقیهان مشهد نامه ای به او می نویسد که مردم در حصار و مضیقه اند. عبدالله اوزبك پاسخ آن را به دانش مندان سنی واگذاشت آنان نیز نامه ای نوشتند و دلیل ها آوردند که شما مستحق چنین ستم ها هستید ملا محمد فرزند فخرالدین علی مشکك رستمداری مدرس به این نامه سنیان پاسخ گفته است. در این رساله نامه اوزبکان و پاسخ رستمداری موجود است.

[مجلس ۲۷۳/۱۰ و ۱۳٥٤؛ دانشگاه ۲۱٤۷/٦؛ الذریعه ۳۲۹/۲ با عنوان «الامامة» و ۱۷٥/٥ با عنوان «جواب اعتراضات» و ۲۸۲/۸ «دو نامه»، تاریخ عالم آرا ۲٥۸ ـ ۲٦٥].

۳۰ ـ وصایای لقمان به فرزندش «ص ۲٥٦»

۳۱ ـ اشعاری از وحید «۲٥۷ ـ ۲٥۸» دعای رفع نحوست ایام و دعای دفع دشمن «ص ۲٥۹ ـ ۲٦۱»

۳۲ ـ شعری از امیرالمؤمنین(ع) «ص ۲٦۲»

چلیپایی؛ محمدکاظم، ۲۰ ربیع الاوّل ۱۱۱٤؛ عناوین مشکی و شنگرف، نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و مشکی؛ بسیاری از اوراق وصالی شده؛ جلد : گالینگور، مشکی.

۱۳۲ برگ؛ ۱۱×۲۰/٥ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۳۰۳].

(۱۳۷۷۸)

مجموعه

۱ ـ دیوان هلالی (منتخب) «۱ پ ـ ٤٦ ر» **(فارسی)**

از : نورالدین استرآبادی هلالی جغتائی (۹۳٦ ق)

[مجلس ۲۸/۲۶، ش ۷۷۹۹/۱].

آغاز نسخه :

ای نور خدا در نظر از روی تو ما را بگذار که در روی به ببینیم خدا را

۲ ـ دیوان صائب (یك غزل) «٤٦ پ»

۳ ـ وصیت نامه «٤٧ ر ـ ۱۰۱ ر» **(شعر عرفانی ـ فارسی)**

از : فریدالدین ابراهیم بن اسحاق عطار نیشابوری (٦٢٧ ق)

[منزوی ۳۳۰۲/٤؛ الذریعه ۱۰۷/۲۵].

آغاز :

ای بنامت کارها را افتتاح نیست بی نام تو در امری فلاح

٤ ـ اشعاری از مولوی و حکایتی از مثنوی و دیوان شمس «۱۰۱ پ ـ ۱۱۳ پ»

۵ ـ نان و حلوا «۱۱۳ ر ـ ۱۱۹ ر» **(فارسی)**

از : بهاء الدین محمد بن حسین عاملی، شیخ بهایی (۱۰۳۱ ق)

به شماره [۱۳۱۵۸/۱٤] مراجعه شود.

٦ ـ شعری در تعریف گرگین خان از حکیم صادقا شیرازی «۱۱۹ پ»

آغاز :

ای ز رخسار تو آراسته گلزار حیا وی ز رشك نکهتت عنبرتر غالیه سا

۷ ـ حکایت طرماح بن عدی و خواب دیدن حضرت علی(ع) «۱۲۰ ر ـ ۱۲۱ ر»

۸ ـ غزلی به فارسی «۱۲۱ ر»

۹ ـ مطالبی شامل : حکایت خواجه نظام الملك. مطلبی از شیخ بایزید بسطامی، مطلبی در مورد روح و بدن، مطلبی در مورد وفا، سخنی از خالد بن صفوان، نقلی از ذخیرة الملوك میرسیدعلی « ۱۲۱ پ ـ ۱۲۲ ر»

۱۰ ـ رقعه شیخ قیصر که ملا محمد صوفی نوشته «۱۲۲ پ ـ ۱۲۳ ر»

۱۱ ـ شعری از نادم لاهیجی و غزلی از میرزا ابراهیم «۱۲۳ پ»

۱۲ ـ ترجمة الصلاة «۱۲٤ پ ـ ۱۳۵ پ» **(فارسی)**

از : ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

[**الذریعه ۱۱٤/٤؛ مرعشی ۵/۵، ش ۱۶۰۲/۳؛ این کتاب به چاپ رسیده است**].

آغاز :

«هر که نه گویا به تو خاموش به هر چه نه یاد تو فراموش به

سپاس و ستایش کریمی را که با کمال و کبریا و عظمت...».

نسخه حاضر از آخر افتادگی دارد.

۱۳ـ اشعاری از :صفی قلی، سلمان، ملك مظفرالدینو کمال الدین اسماعیل«۱۳٦پ»

۱٤ ـ دیوان معین (منتخب) «۱۳۷ ر ـ ۱٤۱ پ» **(فارسی)**

۱۵ ـ مطلبی در مورد جنگ ایران و رومیه بدین عبارت : «۱٤۲ پ»

«به تاریخ غرّه شوال المکرم جنگ رومیه در سر رودخانه ایروان بعد از ظهر واقع شد یك ساعت نجومی جدال شده فتح عظیم روی داد چنان فتحی که در هیچ زمان نشده بود سنه ۱۱٤۳».

در همان صفحه آمده : «آنچه برأی العین مشاهده شد زیاده از هفت هزار کس سپاه وینکی چری از رومیه مقتول شده بودند توپ و خزینه و اسب و اشتر و استر الی غیرالنهایة به یغما آوردند و دویست نفر زنده اسیر آورده بودند یراق و سنجاق و توق و خزینه علی پاشا همه تصرف اولیاء دولت قاهره درآمد و بقیة السیف فرار و به اطراف پراکنده و برخی متحصن قلعه ایروان گردیدند که در تاریخ ها چنین فتح هیچ نشده بود که از دولت و اقبال بی زوال روی داد».

۱٦ ـ ساقی نامه ظهوری «۱٤۲ پ ـ ۱۷۱ پ» **(فارسی)**

از : نورالدین محمد ظهوری ترشیزی (۱۰۲٤ ق)

به شماره [۱۳٤٤٥] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۱۷ ـ اللؤلؤئیة = نظم اللآلی «۱۷۲ پ ـ ۱۸۱ ر» **(تجوید منظوم ـ فارسی)**

از : سید ابوالقاسم قاری (متوفای بعد از ۱۰۸۳ ق)

[مجلس ۳۹/۳؛ الذریعه ۳٦٤/۳ و ۳۷۷/۱۸؛ منزوی ۹۵/۱ ـ ۹٦].

آغاز :

نزد ارباب بلاغت آن سخن دان معتبر کان بود بسیار معنی و مفید و مختصر

ای کلام از انتظام نام ذاتش در نظام وی ز شهد شکری شکرت زبان شیرین بکام

انجام :

بعد از اهدای دعای ازدیاد عمر شاه ناظم این را به حمد سوره ای یادآر گاه

۱۸ ـ ترجمه رساله جعفریه «۱۸۲ پ ـ ۲۳۱ پ» **(فقه ـ فارسی)**

از : حسن بن غیاث الدین استرآبادی (قرن ۱۰ ق)

ترجمه ای از رساله جعفریه محقق کرکی است.

[الذریعه ۹٤/٤، ش ٤۳۰؛ مرعشی ۲۰۸/۱۱، ش ٤۲۰۸/۲؛ الهیات تهران ۲۸/۱].

چند ترجمه دیگر از این رساله سراغ داریم که عبارتند از :

۱ ـ ترجمه حسن بن عبدالغفار [مجلس ٦۷۳/۱۰، ش ۳۱۱۲/۱].

۲ ـ ترجمه ابوالمعالی بن بدرالدین حسن حسینی استرآبادی [الذریعه ۹٤/٤ و ۱۰٤؛ نشریه نسخه های خطی ۲٦۰/۸؛ آستانه معصومیه ۳۷۹/۲، ش ۷٤۹/۱].

۳ ـ ترجمه علی بن حسن زواره ای [وزیری یزد ۱۲۳۲/٤، ش ۲۲۸٤/۲].

٤ ـ سه ترجمه ناشناخته [مقدمه ای بر فقه شیعه، حسین مدرس طباطبائی، ترجمه آصف فکرت ۱۷۲].

آغاز : «شکر و سپاس و ستایش مر معبودی را که از جمله مخلوقات خود انسان را برگزیده و اشرف خلایق گردانید».

انجام نسخه : «به شرط آنکه پاك باشد و غصبیت او معلوم نباشد پس بر پوست و پشم و معادن و آنچه بتوان خوردن».

نسخه حاضر از وسط و آخر افتادگی دارد.

نستعلیق؛ رساله اول شاه کرم یوز باشی، چهارشنبه ٦ ذی حجه ۱۰۹۲؛ رساله سوم همو، ۱۷ جمادی الاول ۱۰۹۳ در قلعه تفلیس؛ رساله شانزدهم یحیی بن عبدالله، شب دوشنبه ۲۵ صفر ۱۱۵۸؛ عناوین شنگرف و مشکی؛ رساله هفدهم با حواشی میرعماد قاری حسین استرآبادی؛ در برگ اول و ۱۰۱ و ۱۳۱ تملك عبدالله بن میرملاً عبدالقادر المولوی الطبیب ۱۳۱۲ با مهر بیضوی، در برگ ۱۷۲ تملك عبدالحمید بن محمد نصیر و نام ابراهیم الحسینی ۱۱۱۲؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول گرهی.

۲۳۱ برگ؛ ۱٤×۲۲ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۳۰٤].

(۱۳۷۷۹)

حبیب السیر فی اخبار افراد البشر (تاریخ ـ فارسی)

از : غیاث الدین محمد بن همام الدین شیرازی معروف به خواند میر

[**مجلس ۹۵/۲۵، ش ۷۰۸٤**]. نسخه حاضر جلد دوم کتاب است و از مناقب ائمه اثنی عشر شروع و تا سلطنت جلال الدین و آغاز استیلای چنگیز را شامل است.

آغاز نسخه : «الحمدلله الذی جعل النبیین لسان صدق علیّا و بعث فی الامیّین رسولاً هادیاً... و بعد... این صفحات فواید اثر مجلد ثانیست از کتاب حبیب السیر».

انجام نسخه :

«ظلال دولتش پاینده بادا فلك پیوسته او...

این درج لآلی و گوهر... ذوات که منبع آب حیات عبادت از آن است ظهور نموده».

نستعلیق؛ مرادعلی بن حسین الدماوندی، یکشنبه ۳ صفر ۱٤۰۹؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در آخر نسخه تملك علی دوست اسفراینی با مهر بیضوی؛ جلد : تیماج، زیتونی، سوخت، ترنج با سر، مجدول گرهی.

۲۹۵ برگ؛ ۲۰×۳٤ سانتی متر؛ ۳۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۵۱].

(۱۳۷۸۰)

مجمع الفرس = فرهنگ سروری (فرهنگ ـ فارسی به فارسی)

از : محمد قاسم بن محمد سروری کاشانی (قرن ۱۱ ق)

[**مجلس ۹۷/۲۶، ش ۷۵۹۹**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

انجام نسخه:«یلمه قبا باشد و تعریب او یلقمست مثالش شاه ناصرخسرو فرماید شعر :

آزاده و کریم بیالاید از لئیم چون آستین یلمه بیفشانی...».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمامی صفحات جداول شنگرف و لاجوردی و سفیدآب، اوراق نسخه به رنگ های مختلف؛ در اول نسخه دستخط غلام رضا (کتابدار حشمت الدوله) مبنی بر اهداء این نسخه از طرف میرزا ابوالقاسم منشی به حشمت الدوله حمزه میرزا که به تاریخ ذی حجّه ۱۲۶۶ داخل کتابخانه وی شده است با مهر کتابدار؛ تمام اوراق نسخه در وسط برگ های جدید وصالی شده؛ جلد : تیماج دورو، مشکی، سوخت، ترنج با سر، مجدول گرهی.

۳۶۰ برگ؛ ۱۶/۵×۲۸ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [**ثبت ۸۷۱۴۸**].

(۱۳۷۸۱)

دیوان جمال الدین عبدالرزاق اصفهانی (شعر ـ فارسی)

از : جمال الدین محمد بن عبدالرزاق اصفهانی (۵۸۸ ق)

[**مجلس ۲۰۸/۳ و ۱۰۱/۸ و ۳۵۴/۱۷؛ الذریعه ۲۰۲/۹؛ منزوی ۲۲۷۲/۳**].

نسخه حاضر قصاید، غزلیات و رباعیات شاعر را شامل و از انجام افتادگی دارد.

آغاز :

ماه و خورشیدی که آن صباغ و آن طباخ تُست گر مقدر دانی ایشان را بود عین ضلال

نقش بی نقاش چون صورت نمی بندد به عقل کی پذیرد نظم بی صانع جهانی ز انفعال

انجام نسخه :

گر دسترسی به سیم و زر داشتمی با وصل تو دست در کمر داشتمی

همرنگ رخ ار به کیسه زر داشتمی خال از رخ تو به بوسه برداشتمی

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ برگ اول سر لوح مزدوج مذهب مرصع، دو صفحه اول طلااندازی بین سطور و گل های زرین الوان در حاشیه، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی، در اول نسخه تملك محمدرضا بن محمد صفی الحسینی الکاشانی؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۲۰۰ برگ؛ ۱۱×۲۰/٥ سانتی متر؛ ۱۱ ـ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۳٤].

(۱۳۷۸۲)

روضه حسینیه (تاریخ ائمّه ـ فارسی)

از : سید احمد بن محمد حسینی اردکانی (قرن ۱۳ ق)

تاریخ مفصلی است مشتمل بر احوال حضرت سیدالشهدا(ع) در هیجده باب.

[منزوی ٤٤٧۲/٦؛ الذریعه ۱۷٦/۱۲؛ دانشگاه ٥٦٦/۸].

فهرست ابواب کتاب چنین است :

باب اول : در ذکر ابتدای نور و کیفیت ظهور حضرت پیامبر(ص) مشتمل بر پنج فصل.

باب دوم : در مناقب و فضایل و معجزات آن حضرت مشتمل بر دو فصل.

باب سوم : در ذکر محاسن اوصاف و مکارم اخلاق آن حضرت.

باب چهارم : در ذکر نص بر خلافت و بیان بعضی از احتجاجات آن حضرت مشتمل بر دو فصل.

باب پنجم : در ذکر خبر دادن خداوند علی اعلی پیغمبران و اولیای خود را به شهادت مشتمل بر سه فصل.

باب ششم : در ذکر آن چه بر آن حضرت وارد آمد، مشتمل بر سه فصل.

باب هفتم : در ذکر روانه شدن حضرت سیدالشهداء از مکه معظمه به جانب عراق.

باب هشتم : در ذکر تاریخ شهادت و مدت عمر آن سرور.

باب نهم : در ذکر احوال اهل بیت طاهرین(ع) در وقت دخول کوفه.

باب دهم : در ذکر خروج اهل بیت(ع) از کوفه به جانب شام.

باب یازدهم : در بیان آن که مصیبت آن حضرت از تمام مصیبت های عالم عظیم تر بود مشتمل بر پنج فصل.

باب دوازدهم : در ذکر آن چه بعد از شهادت آن حضرت رو داد.

باب سیزدهم : در ذکر این که مصیبت آن حضرت اعظم از جمیع مصایب است.

باب چهاردهم : در ذکر ثواب گریستن بر آن حضرت و سایر ائمه(ع).

باب پانزدهم : در ذکر آن چه وارد شده است در کفر قاتلان آن حضرت.

باب شانزدهم : در ذکر احوال ازواج و اولاد و عشایر آن حضرت صلوات الله و سلامه علیه.

باب هفدهم : در ذکر احوال مختار بن ابی عبیده ثقفی رحمة الله علیه در دو فصل.

باب هجدهم : در ذکر آن چه متعلق است به قبر مطهر آن حضرت.

تألیف این کتاب در روز چهارشنبه صفر ۱۲۲۸ به پایان رسیده است.

مؤلف در مقدمه آن از اثر دیگر خود به نام «کفایة الطالب فی مناقب علی بن ابی طالب» یاد می کند که در پنج جلد آن را تألیف نموده بود و قرار بود ده جلد باشد، و بنا داشت به نام نامی هر یك از ائمه(ع) کتابی تألیف نماید. ولی به درخواست میرزا مظفر حسین ملقب به میرزاخان تألیف کتاب حاضر را مقدم بر آن تألیف نموده
است. [**دانشگاه ۵۶۶/۸، ش ۱۹۵۰**].

آغاز:«الحمدلله الذی نور قلوب اولیائه بولاء الحسین و انار برهانه... امّا بعد چنین گوید امیدوار...که چون در دیباچه کتاب موسوم به کفایة الطالب فی مناقب علی بن ابی طالب».

انجام : «مسترشد اموال حایر را تصرف نمود گفت که قبر خزانه نمی خواهد و آن مال را بر لشکر انفاق نمود و بیرون رفت و خودش و پسرش راشد در آن سفر کشته شدند الحمد...».

نستعلیق؛ محمد حسن بن حاجی محمد ابراهیم بن حاجی عبدالغفور یزدی، چهارشنبه ۱۱ ذی حجّه ۱۲۷۲ (از روی نسخه مؤلف)؛ برگ اول سر لوح مزدوج مذهب مرصع با گل های الوان، دو صفحه اول گل و بوته زرین در حاشیه، تمام صفحات جدول زرین و مشکی و محرر، عناوین و نشانی ها شنگرف، در اول نسخه فهرست مطالب از باب دهم به بعد آمده؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۲۵۰ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [**ثبت ۸۷۱۳۳**].

(۱۳۷۸۳)

دیوان حافظ (شعر ـ فارسی)

از : شمس الدین محمد حافظ شیرازی (قرن ۷ ق)

[**مجلس ۴۰۰/۲۵، ش ۷۴۲۰/۲**].

آغاز دیباچه : «حمد بی حد و ثنای بی عد و سپاس بی قیاس مر حضرت خداوندی را که جلت عظمته که جمع دیوان حافظان ارزاق به پروانه سلطان ارادت...».

انجام نسخه :

گر تشنه . . . . . سر چشمه آن ز ساقی کوثر پرس

نستعلیق؛ مرشدالکاتب الشیرازی، ذی حجّه ۹۴۸ (دیباچه نونویس)؛ عناوین لاجوردی، تمام صفحات مجدول مذهب مرصع، برگ اول سر لوح مذهب مرصع، دو صفحه اول از آغاز غزلها سر لوح مزدوج و زمینه صفحه مذهب مرصع با گل های ریز الوان؛ جلد : تیماج، سرخ، ترنج و جدول مذهب.

۲۴۴ برگ؛ ۱۰/۵×۱۸ سانتی متر؛ ۱۲ ـ ۱۳ سطر؛ [**ثبت ۸۷۱۳۲**].

(۱۳۷۸٤)

مجموعه

۱ ـ انیس الجلیس «۱ پ ـ ۱۳۸ ر» **(عرفان ـ عربی)**

از : ؟

حکایت ها و روایت هایی است در پند و اندرز و یاد آخرت با عناوین«حکایة، لطیفة».

گویا کتاب حاضر همان است که در ذیل کشف الظنون [۱٤۸/۱] با عنوان «انیس الجلیس و ندیم الرئیس» تألیف ابن عبدالله القضاعی محمدبن عبدالله(متوفای ٦٥۸ ق) معرفی شده است.

در فهرست دار الکتب قاهره [فؤاد سید ۸۷/۱] نسخه دیگری از این کتاب معرفی شده و در آن مؤلف، صیداوی ذکر شده است.

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز:«الحمدلله ربّ العالمینو العاقبة للمتقین و لا عدوان الا علی الظالمین و صلی الله... و بعده فقد التمس منی الاخوان و الاصحاب ان رتّب لنا کتابا علی سبیل التبرك».

انجام نسخه : «و نفدت مالنا و لم [یکن] معنا شیء من الدراهم فقعدوا متفکرین مهتمین فیاعجبا للفاسق و المجرم یهتمّ لاجل فسقه و فجوره و زنائه و نفاد خمره و انت یا مسکین تدعی الزاهد».

۲ ـ مطالبی شامل : تفسیر آیه «فکلوا مماغنمتم» به نقل از تفسیر سمرقندی، مطالبی به نقل از کتاب های : تفسیر نبی، زهرة الریاض و حدیث الاربعین «۱۳۸ پ ـ ۱٤۰ ر»

۳ ـ حاشیة انوار التنزیل «۱٤۰ پ ـ ۱۷۱ پ» **(تفسیر ـ عربی)**

از : مصلح الدین محمد بن مصطفی قوجوی، شیخ زاده (۹٥۰ ق)

[مجلس ۲۳٥/۳٥، ش ۱۲۲٤۲/۲].

نسخه حاضر، حاشیه بر مقدمه و حاشیه بر سوره تکاثر تا آخر سوره تبت را شامل

است.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و صلّی الله علی سید المرسلین محمد و آله و صحبه اجمعین... قال العالم الربانی... بسم الله الرحمن الرحیم و الباء فیه للاستعانة او المصاحبة».

انجام نسخه : «و لعل المراد بها الکلاب الکلبة و هی التی یأخذها شبیه الجنون سیری مرضه الی من یفضه و وجه دلالة قرائة و قد تب علی ان یکون الجملة الثانیة اخبار ان قد لا یدخل علی الدعاء».

٤ ـ مطالب متفرقه در وعظ و تذکیر «۱۷۱ پ ـ ۱۷۷ پ» **(عربی)**

چند فقره حکایت تاریخی، حدیث و سخن عرفا است به نقل از این کتاب ها : انیس جلیس، تفسیر نبی، زهرة الریاض، شرح مشکلات المصابیح تألیف علی قاری، عجایب المخلوقات، تفسیر ابی اللیث سمرقندی و امام جعفر الصادق(ع).

٥ ـ فصول المفصل(۱) = تفسیر نبی «۱۷۸ ر ـ ۲۸٤ ر» **(تفسیر عرفانی ـ عربی)**

از : نصیر الدین نبی بن مرسل توقانی

تفسیر مفصلی است به سبك عرفانی بر بعضی سور کوتاه قرآن کریم، مؤلف در ایامی که مشغول وعظ و ارشاد بوده، این تفسیر را تدوین نموده است. او بنا داشته سوره حمد، توحید و پس از آن سایر سوره های کوتاه را تفسیر نماید. ولی نسخه حاضر فقط تفسیر سوره حمد را شامل است.

مؤلف در این تفسیر با عناوین «فصل ـ فصل» ابتدا شرح و توضیح مفصلی پیرامون تعویذ و بسمله آورده پس از آن شروع به تفسیر سوره حمد نموده، و در آن آیات را با

۱ـ نام کتاب در حاشیه صفحه اول چنین نوشته شده : «کتاب الفصول فی علم التذکیر من نوع الحدیث و التفسیر لاجل التنبیه و قصد التبصیر بقبض التحقیق و بسط التقریر». امّا در مقدمه کتاب آمده : «و سمیته فصول المفصل».

روایات نبوی شرح و تفسیر لغوی می کند و پس از آن مطالبی از خود با عنوان «فصل فی اللطائف، فصل فی الاسرار، فصل فی الاشارات» می آورد و در پایان نیز فصل مفصلی در فضایل سوره حمد ذکر نموده است. هم چنین در آن مطالبی را از فخر رازی و زمخشری نقل می کند.

در الفهرس الشامل دو نسخه معرفی شده که گویا با تفسیر حاضر یکی هستند. خصوصیات این دو نسخه عبارتند از :

الف : فصول المفصل (تفسیر صوفی)، تفسیر سوره فاتحه بعد از آن سوره بینه تا آخر قرآن کریم. نسخه آن در الحرم المکی [(ع.ق) ۱۰۰ ـ ۱۰۱ (۱٤٤) ـ ۲۱٦ و] معرفی شده است. [الفهرس الشامل ۹۵۵/۲، ش ۹۰۱].

ب : فصول المفصل، تاریخ نسخه ۱۰٦۵ ق. ، که نسخه آن در جامعه براتسلافا [۵۹ ـ ٦۰]۱۱ - ۱۰.TF[- ج ۱ (۲۳٤ و) ـ ۱۰٦۵ ق] معرفی شده است. [الفهرس الشامل ۹۲٦/۲، ش ۱۸۳].

آغاز : «الحمدلله [الذی] انزل علی عبده الکتاب لینذر بأساً شدیداً من لدنه فی یوم الحساب... امّا بعد فانی لمّا توجهت تلقاء مدین التذکیر للانذار و الابشار و خضت لدرر الآثار و الاخبار فی بحار التفاسیر الصغار و الکبار قالوا لیتك تنظم ما استخرجت من البحار و تؤلف ما استروجت من الاخبار... بسم الله الرحمن الرحیم فصل فی تفسیر الاستعاذة و ما یتعلق به روی فی صحاح الاخبار عن النبی المختار انه قال ابلیس یضع عرشه علی الماء ثم یبعث سراایاه فادناهم منه منزلة اعظمهم فتنة یجیء احدهم فیقول فعلت کذا و کذا فیقول ما صنعت شیئاً».

انجام : «و ما ذکرناه قلیل من فضائل الصلوة و الفاتحة و ما ترکناه مما ظفرنا علیه اکثر و اکبر من ان یفی فی ذکره لسان الذاکر و فهم السامع و الحمدلله علی ما یسّر من تفسیر النبی...».

نسخ؛ حسن بن حاجی مصلح الدین، ربیع الاوّل ۱۰۳۰؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛

رساله اول در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، مشکی، طبله راست مجدول و طبله چپ ترنج با سر با نقش گل، لولادار.

۱۲۱ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷٦۸٤].

(۱۳۷۸۵)

معین المفتی علی جواب المستفتی (دایرة المعارف ـ عربی)

از : محمد بن عبدالله تمرتاشی غزی حنفی (۱۰۰٤ ق)

دایرة المعارفی است شامل سه فن، با این عناوین :

فن اول : علم کلام مشتمل بر دوازده فصل؛

فن دوم : اصول فقه؛

فن سوم : فی الفروع الفقهیة و الفواید النفیسة الشرعیة.

[کشف الظنون ۱۷٤٦/۲؛ سرکیس ٦٤۲/۱ با عنوان تنویر الابصار و جامع البحار ٦٤۲/۱].

آغاز : «حمد واجب الوجود شکر فایض الجود و صلوة و سلاما علی سیدنا محمد... و بعد فیقول العبد المفتقر الی مولاه...لما رأیت الهمم راغبة عن مطالعة الکتب المبسوطة».

آغاز فن فقه : «الحمدلله علی ما انعم من علم الشرایع و الاحکام و هدانا الی اتباع ملة محمد(ص)».

انجام : «و نعوذ بك من العمد فی ذلك او الفهب و ان یقبضنا علی الاسلام و ان یدخلنا دارالسلام بمحمّد علیه افضل الصلوة و السّلام».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ تمام صفحات جدول شنگرف، در برگ اول سر لوح مزدوج مذهب مرصع، دو صفحه اول جدول مذهب، عناوین شنگرف؛ در اول نسخه فهرست مطالب آمده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با نقش گل، مجدول.

۱۷۰ برگ؛ ۱٤×۲۵ سانتی متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۸۷٦۸۵].

(۱۳۷۸٦)

نتایج الافکار فی شرح اظهار الاسرار (نحو - عربی)

از : مصطفی بن حمزة بن ابراهیم رومی مشهور به آطه وی (قرن ۱۱ ق)

[**مجلس ۷۳/۲۵، ش ۷۰٦۳**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است و تاریخ تألیف در این نسخه ۲۷ رمضان المبارك ۱۰۸۵ ذکر گردیده است.

نسخ؛ الشیخ عمر بن مصطفی العلیل، جمادی الآخر ۱۱۰٦ در الصخوة الکبری؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، با حواشی به امضاء «منه»، «احمد»، «سید عبدالله»، «محرم افندی» و حواشی کاتب و دیگر حاشیه ها؛ جلد : تیماج، قهوه ای، لولادار.

۹۸ برگ؛ ۱۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۸۷٦۸۸].

(۱۳۷۸۷)

ملتقی الأبحر فی الفروع الحنفیة (فقه حنفی - عربی)

از : ابراهیم بن محمد چلبی (۹۵٦ ق)

متن معروف مهمی است در فقه حنفی مشتمل بر مسائلی که در چند کتاب فقهی این مذهب آمده با اضافه مسائل دیگر، تألیف آن در روز سه شنبه ۱۳ رجب ۹۲۳ به پایان رسیده است. [**کشف الظنون ۱۸۱٤/۲؛ مرعشی ۱٤۵/۲۰، ش ۷۷۸۳؛ سرکیس ۱۳/۱**].

آغاز : «الحمدلله الذی وفقنا للتفقه فی الدین الذی هو حبله المتین... و بعد... قد سألنی بعض طالبی الاستفادة ان اجمع له کتابا یشتمل علی مسائل».

انجام : «و لم ازد شیئاً من غیرهما لیسهل الطلب علی من اشتبه علیه صحة بشیء مما لیس فی الکتب الاربعة و الله حسبی و نعم الوکیل».

نسخ؛ عثمان بن محمد، ذی قعده ۱۱۲۷؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، با حواشی مفصل از کتب و اشخاص مختلف؛ در اول نسخه فهرست مطالب کتاب آمده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر و لچکی با نقش گل، مجدول گرهی، لولادار.

۲۱٤ برگ؛ ۱۵/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷٦۸۹].

(۱۳۷۸۸)

شرح مراح الارواح (صرف ـ عربی)

از : شمس الدین احمد معروف به دیکنقوز (قرن ۹ ق)

شرحی است بر کتاب «مراح الارواح» احمد بن علی بن مسعود.

[قاهره، فؤاد سید ۶۷/۲؛ کشف الظنون ۱۶۵۱/۲].

آغاز : «اللهم یا مقلب القلوب صرف قلوبنا نحو رضائك... قال المصنف رحمه الله عملاً بالحدیث المشهور و الخبر المأثور و اقتداءبالکتاب الکریم بسم الله الرحمن الرحیم».

انجام : «و طوی مجهول طوی فانّه لو اعلّ الواو فیهما بقلبه الفا او باسکانها لثقل الکسرة علیها لم یلزم اجتماع الاعلالین الاّ أنه لا یعلّ حملا علی طوی ـ تمت».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول شنگرف، با حواشی به امضاء «حسن پاشا»، «منه» و دیگران، در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، ترنج، مجدول، لولادار.

۱٤٤ برگ؛ ۱۱/۵×۱۸ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۶۹۰].

(۱۳۷۸۹)

شرح فرایض سجاوندی (فقه ـ عربی)

از : شمس الدین احمد بن سلیمان، ابن کمال پاشا (قرن ۱۰ ق)

شرحی مزجی است بر «مختصر الفرایض» سراج الدین سجاوندی (قرن ۷).

[کشف الظنون ۱۲٤۷/۲؛ مرعشی ۱۹۱/۱، ش ۱۷۶].

آغاز : «الحمدلله الملك العلاّم الذی جعل العلماء الاعلام ورثة الانبیاء(ع)... و بعد فانی لمّا فرغت من تصحیح المختصر المؤلف فی علم الفرائض».

انجام : «لان کل منهما لا یرث من صاحبه ما ورث صاحبه منه فقد اجتمع للاّم کلّ منهما عشرون و للبنت کل منهما ستون و للمولی عشر والله اعلم».

نسخ؛محمدبن محمود، ظهر جمعه جمادی الآخر ۹۷٤ مدرسه سلطان؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ با حواشی به امضاء «منه»، در اول نسخه تملك محمد الشهیر بسلامی زاده و تملك محمد المعروف بعلی چلپی زاده سنه ۱۰٤۸؛ جلد : مقوا، عطف تیماج.

۱٤۲ برگ؛ ۱٤×۲۰ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [**ثبت ۸۷٦۹۲**].

(۱۳۷۹۰)

الشفا بتعریف حقوق المصطفی (اعتقادات ـ عربی)

از : قاضی عیاض بن موسی اندلسی یحصبی (٥٤٤ ق)

[**مجلس ۳٥۷/۲٦، ش** ۷۸۸۱]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نسخ؛ بی کا، بی تا [**قرن ۱۰ ق**]؛ **عناوین شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ در اول نسخه تملك رجب بن حاجی شعبان ادرنهوی و وقف زاویه عاشق افندی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با نقش گل، مجدول.**

۱۸۹ برگ؛ ۱۸×۲٦ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [**ثبت ۸۷٦۹۳**].

(۱۳۷۹۱)

الکاشف عن حقائق السنن = شرح مشکاة المصابیح (حدیث ـ عربی)

از : حسن بن محمد طیبی (۷٤۳ ق)

شرحی است با عناوین «قوله ـ قوله» بر «مشکاة المصابیح» ولی الدین اباعبدالله محمد بن عبدالله الخطیب [کشف الظنون ۱٦۹۹/۲].

نسخه حاضر از کتاب زکات تا دیات را شامل است.

آغاز شرح : «الحمدلله مشید ارکان الدین الحنیف».

آغاز نسخه : «کتاب الزکاة... اصل الزکاة الطهارة و النماء و البرکة و المدح و کلّ ذلك قد استعمل فی القرآن و الحدیث وزنها فعلة کالصدقة فلما تحرکت الواو...».

انجام : «قوله : اولی بالمؤمنین منهم ش : الضمیر فی منهم عائد الی الامة ای من

قاتلهم... و على آله و صحبه و سلم تسليما كثيراً الى يوم الدين و الحمدلله ربّ العالمين».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوين و نشانی ها شنگرف، دو صفحه اول جدول زرين و مشکی؛ در حاشيه تصحيح شده؛ جلد : تيماج، قهوه ای، عطف و حاشيه تيماج زرشکی.

۱۹۵ برگ؛ ۱۷×۲۸/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [**ثبت ۸۷٦۹٤**].

(۱۳۷۹۲)

مرآة الاصول فی شرح مرقاة الوصول (اصول فقه - عربی)

از : محمد بن فرامرز رومی معروف به ملا خسرو(۱) (۸۸۵ ق)

شرحی است مزجی بر اثر دیگر مؤلف به نام «مرقاة الوصول الی علم الاصول». تألیف این شرح روز جمعه ۲۷ رمضان ۸۵۰ به انجام رسیده است.

[**سرکیس ۱۷۹۰/۲؛ کشف الظنون ۱٦۵۷/۲**].

آغاز : «الحمدلله الذی کرّم بنی آدم بالعقل القویم و هداه بنور توفیقه... امّا بعد فان اولی ما یقترحه القرایح القوارح و اعلی ما تجنح الی تحصیله الجوارح الجوارح».

انجام : «بعون الله الملك العلاّم عن نفایس عرایس الکلام التی رصّعتها ماشطة العقل ببیان الافهام و کستها حلل البیان و الاعلام ایدی العبارات و السن الاقلام».

نسخ؛ حسين بن عبدالکريم، پنج شنبه آخر محرم (؟)؛ نشانی ها شنگرف و مشکی؛ در حاشيه تصحيح شده؛ جلد : تيماج، قهوه ای، ضربی، ترنج، لولادار.

۲٦۳ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [**ثبت ۸۷٦۹۵**].

(۱۳۷۹۳)

شرح مراح الارواح (صرف - عربی)

از : عبدالرحمن بن خلیل رومی(۲)

۱ـ برای شرح حال مؤلف ر. ك : معجم مؤلفين کحاله، چاپ جديد ۵۸٤/۳.

۲ـ در کشف الظنون نام مؤلف عبدالرحيم ذکر شده است ولی در مقدمه نسخه حاضر همچنان است که ذکر شد.

شرح مختصری است بر کتاب «مراح الارواح» احمد بن علی بن مسعود، این شرح کوتاه تر از شرح دیکنقوز است که در شماره [۱۳۷۸۸] معرفی گردید.

[**کشف الظنون ۱۶۵۱/۲**].

آغاز : «الحمدلله الذی اطلعنا علی کتابه بعلوم العربیة و التصریف و حفظ کلامه... امّا بعد فان العبد الذلیل... یقول لمّا اسبغ الله علی عباده نعماً لا یحصی عددها».

انجام : «طاویان هو تثنیة اسم فاعل من طوی و ان لم یجتمع اعلالان اذا اعل عینه لکنه لم یعل ایضا لمتابعته للمفرد الذی اجتمع فیه اعلالان اذا اعل عینه تم».

نسخ؛ بی کا، یکشنبه محرم ۹۵۶ در شهر بورسه در زاویه قاسم صوباشی؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده؛ در اول نسخه تملك عبدالله الشهیر بشهری منیب افندی با مهر بیضوی؛ نسخه کرم خوردگی دارد و لبه اوراق وصالی شده؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه تیماج قهوه ای.

۸۲ برگ؛ ۱۴×۱۹ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۶۹۷].

(۱۳۷۹۴)

جنگ نظم و نثر (ترکی و فارسی)

این جنگ در عصر امپراطوران عثمانی در ترکیه تهیه شده و با جنگ شماره [۱۳۸۸۶] همین کتابخانه مشابهت دارد. فهرست مطالب این جنگ عبارتند از :

۱ ـ **غزل جامی** در جواب عطیه سلطان یعقوب بایندر «۱ پ ـ ۲ ر»

۲ ـ **اشعار ترکی از :** کمال پاشازاده، زاری، رحیقی، یتیم، کامی، خیالی «۲ پ ـ ۵ ر»

۳ ـ **نامه فریدون توقیعی** «۶ پ ـ ۱۰ ر» **(ترکی)**

آغاز : «محامد بی انتها اول قادر رحمیك ذات بی همتا سنه لایق و سزاوار که مراتب انسانی متفاوت قلوب».

٤ ـ **اشعار ترکی** «۱۰ پ ـ ۱۱ ر»

٥ ـ **قطعه ای که** مولانا جامی بر مقبره عین القضاة همدانی نوشته است(۱) و دو رباعی دیگر از وی «۱۲ ر»

٦ ـ **رسایل ابن کمال پاشا** «۱۲ پ ـ ۱٥ پ» **(فارسی و ترکی)**

از : احمد بن سلیمان حنفی، ابن کمال پاشا (۹٤۰ ق)

الف : رساله در وحدت وجود [منزوی ۸٥۹/۱].

آغاز : «بسمله هذه تذکرة فمن شاء اتخذ إلی ربه سبیلا الایه بدانکه وجود واجب تعالی و تقدس نور محضست».

ب : معرفت مراتب نفس

آغاز : «قال النبی علیه السلام اعدا عدوك نفسك التی بین جنبیك الحدیث نفسك درت مرتبه منزلی واردر».

ج : معرفت احوال روح

د : مبدأ و معاد

۷ ـ **مطلبی** از فصوص ابن عربی، چند رباعی فارسی، مراتب نفوس و مقامات «۱٦ ر»

۸ ـ **اشعاری از:** ابن یمین، شاه نعمة الله ولی، امام علی(ع)، سلطان ولد «۱٦ پ ـ ۱۷ ر»

۹ ـ **چند حزب** (دعا) به عربی «۱۷ پ ـ ۱۸ ر»

۱۰ ـ **مطالب متفرقه شامل :** شرح حضرت تدلی از لطایف الاسلام، شعری از عبدالمطلب در مورد حضرت محمد(ص)، حدیث قدسی کنت کنزاً مخفیاً، چند بیت شعر فارسی و عربی، کلامی از ابوالقاسم جنید، اشعاری از : عمر خیام، خواجه عبدالله انصاری، جامی، شیخ مؤید جندی، بیتی از میرزا شاه طهماسب، نجم الدین کبری، چند معما، اشعار سلمان، شعر سعدی، مطلبی از چلبی به ترکی، مطلبی از منشئات کلامی

۱ـ این قطعه دو بیت است بدین صورت :

بلند مرتبه عین القضاة عیسی دم چشید شهد شهادت ز تیغ بیخردان
هزار رحمت حقّ بر روان پاکش باد که عارف همه بین بود و عالم همه دان

افندی، شعر خواجوی کرمانی، قصیده شیخی به ترکی «۱۹ ر ـ ۲۵ پ»

۱۱ ـ شرح غزلیات حافظ «۲٦ ر ـ ٤۰ ر» **(ترکی)**

شرحی است عرفانی و مفصل بر غزلیات حافظ که نسخه ما قطعه ای از آن، از شرح «در ازل پرتو حسنت ز تجلی دم زد» تا شرح بیت «جان علوی هوس چاه زنخدان تو داشت» را شامل است.

۱۲ ـ اشعاری از : عطار، مولوی، جامی، هاتفی، خواجه عبدالله انصاری، بیتی در وصف ذوالفقار علی(ع) «٤۰ ر ـ ٤۲ پ»

۱۳ ـ دو مثنوی از عبدالرحمن جامی «٤۳ ر ـ ٤٦ ر»

۱٤ ـ قصیده عطار «٤٦ پ ـ ٤۸ ر»

۱۵ ـ دریای ابرار = بحر ابرار «٤۸ ر ـ ۵۰ ر» **(قصیده فارسی)**

از : امیر خسرو دهلوی

[**منزوی ٤/۲۸۱۰؛ دانشگاه ۹/۱۲۳٤**].

آغاز :

کوس شه خالی و بانك غلغلش درد سرست هر که قانع شد به خشك و توشه بحر و برست

۱٦ ـ مرآة الصفا «۵۰ پ ـ ۵۳ پ» **(قصیده فارسی)**

از : شاعر پیشین

[**منزوی ٤/۳۱۹۵؛ دانشگاه ۹/۱۲۳٤**].

آغاز :

دلم طفل است و پیر عشق استاد سخن دانش سواد الوجه سبق و مسکنت گنج دبستانش

۱۷ ـ مرآة الصفا «۵۳ پ ـ ۵۵ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : ابوبدیل افضل الدین خاقانی شروانی (قرن ٦ ق)

[**منزوی ۳/۲۳۰۸، ش ۲۲۸۳۳؛ تهران سلطنتی، دکتر بیانی ص ٦۲**].

آغاز :

مرا دل پیر تعلیمست و من طفل زباندانش دم تسلیم سر عشر و سر زانو دبستانش

شعرا از این قصیده استقبال نموده اند که از جمله آن ها عبارتند از :

الف : امیر خسرو دهلوی که در ردیف بیست و چهارم همین مجموعه معرفی گردید.

ب : عبدالرحمن جامی که در شماره [۱۳۸۸۶/۱۸] معرفی خواهد شد.

۱۸ ـ دوازده امام «۵۵ پ ـ ٥٦ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : بدرالدین هلالی جغتایی (۹۳۵ یا ۹۳٦ یا ۹۳۹ ق)

آغاز :

فلك زد نوبت شاهی برین فیروزه کون منظر بنام سرور مردان امیرالمؤمنین حیدر

۱۹ ـ لجة الاسرار «٥٦ پ ـ ۵۸ پ» **(قصیده فارسی)**

از : نورالدین عبدالرحمن جامی (۸۹۸ ق)

[منزوی ۳۰۹۷/٤].

آغاز :

کنگر ایوان شه کز کاخ کیوان برترست رخن ها دان کش به دیوار حصار دین وراست

۲۰ ـ قصیده دیگر از شاعر ناشناس «۵۸ پ ـ ۵۹ پ» **(فارسی)**

آغاز :

آتشین لعلی که تاج خسروان را زیورست اخگری بهر خیال خام پختن در سر است

۲۱ ـ رباعیات عمر خیام «۵۹ پ ـ ۷۳ ر»

۲۲ ـ اشعاری از : شیخ ابوسعید ابوالخیر، محمود پوریا، ملا کشوری «۷۳ پ ـ ۷٤ ر»

۲۳ ـ مخمس فارسی «۷٤ پ ـ ۷۵ پ»

آغاز :

آورد بمن قاصد فرخنده پیامی حق النظری مختصری عرض سلامی

مرقوم در آن حاشیه اعجوبه کلامی کز شوق همان میدهمش خط بغلامی

۲٤ ـ مطلبی از جامی در مورد انتخاب تخلص جامی، قطعه شیخ نجم «۷۵ پ ـ ۷٦ ر»

۲۵ ـ اشعاری از : جامی، سید، مشهدی، میرعلی، سلطان علی «۷۸ ر ـ ۸۱ ر»

۲٦ ـ چند قطعه تاریخ وفات بدین ترتیب :

خواجه خسرو «هجرت اخص ٦۹۱»، خواجه حافظ «خاك مصلی ۷۹۱»، ملا جامی «و من دخله کان آمناً ۸۹۸»، امیدی «آه از خون ناحق من آه ۹۲۵»، ملا حسنعلی کاشفی «منبر ما عرش باد ۹۱۰»، ابراهیم گلشنی «مات قطب الزمان ابراهیم ۹۳۹»، شیخ احمد گلشنی زاده افندی «قطب عالم احمد بن گلشنی فانی مدد»، عطار «شد راه فقر ۵۸٤»،(۱)نوایی «هجرت رسول ۹۰٤»، خواجه جهان «قصه قتل بناحق ۸۸٤»؛ تیمور «در حال ز رضوان سر و پا بیرون کرد»، شاه اسماعیل «ایدوی پیك اجل شاهد دیدی شاه»، شیخ وفا ۸۹۲. «۸۲ پ ـ ۸۳ ر»

۲۷ ـ شعری از جامی، قطعه ای از کنزالحقایق شبستری، قطعه ای از سلسلة الذهب «۸۳ پ ـ ۸٤ پ»

۲۸ ـ حورائیه = شرح رباعی ابوسعید ابوالخیر «۸٤ پ ـ ۸۵ ر» **(عرفان ـ فارسی)**

از : خواجه عبیدالله احرار (۸۹۵ ق)

شرحی است بر این رباعی ابوسعید ابوالخیر :

حورا بنظاره نگارم صف زد رضوان ز تعجّب کف خود بر کف زد

آن خال سیه براه ز خان مطرف زد ابدال ز بیم چنگ در مصحف زد

[**منزوی ۱۱۳۳/۲؛ رضوی ۷۸۲/۷**].

آغاز : «الحمدلله فیاض الحکم و المواهب و موصل الطالبین الی المطالب... امّا بعد

۱ـ تاریخ فوت عطار نیشابوری در کتاب های شرح حال، سال ٦۲۷ ق ذکر گردیده است. اما در نسخه حاضر ماده تاریخ فوت وی چنان است که در متن ذکر شد. گویا این ماده تاریخ اشتباه نقل شده و اگر صحیح آن را «شد راء فقر» بگیریم یعنی از «فقر» حرف «راء» را به حساب نیاوریم مجموع آن برابر با ٦۸۵ می شود که باز هم با تاریخ فوت عطار مطابق نیست.

بدانکه این فقیر را بسی شغف می بود بداشتن معانی...».

۲۹ ـ اشعاری از : اسعد افندی، مولوی رومی، شمس تبریزی، و چند غزل فارسی «۸۵ ر ـ ۹۰ ر»

۳۰ ـ شرح غزل مولوی «۹۰ پ ـ ۹۱ پ» **(ترکی)**

از : امیر بخاری

شرحی است بر غزلی از مولوی با این مطلع :

دوش وقت صبحدم در چرخ پایان یافتم در میان دانه خشخاش سندان یافتم

۳۱ ـ اشعاری در : صفت ناقه، صفت ساق، صفت پا، اشعاری از سعدالدین حموی، شیخ نظام الدین، امیر خسرو دهلوی، ارزی و مولانا «۹۲ ر ـ ۹۵ ر»

۳۲ ـ یك رباعی از شیخ صدرالدین قونوی «۹۵ ر»

چرا بر روی یارای زلف هر ساعت دگر سانی گهی زنجیر بن ز عنبر گهی از مسك چوگانی

فسون چندین چه می خوانی نه هاروت فسون خوانی زره چندین چه می بافی نه داود زره بافی

۳۳ ـ تحقیق رباعی شیخ ابوسعید ابوالخیر «۹۵ پ»

آغاز رباعی :

یك بوسه سلیمان به لب آصف زد حورا به نظاره نگارم صف زد

۳٤ ـ شعری از قوسی تبریزی «۹٦ ر ـ ۹٦ پ»

۳۵ ـ تاریخ ساخت جامع سلطان سلیمان «۹٦ پ»

۳٦ ـ اشعار فارسی «۹۷ ر»

۳۷ ـ دوازده امام منظوم «۹۷ پ ـ ۹۸ پ» **(ترکی)**

از : نورالدین عبدالرحمن جامی (۸۹۸ ق)

تخمیسی است در مدح ائمه(ع).(۱)

۳۸ ـ مطالب متفرقه ای شامل : اشعاری از عراقی «۹۹ ر ـ ۱۰۰ ر»، اشعاری از مولوی « ۱۰۱ ر ـ ۱۰۲ ر»، مطلبی از مولافخرالدین به نقل از مناقب العارفین افلاکی «۱۰۲ ر ـ ۱۰۲ پ»، اشعاری به فارسی و ترکی از : مولوی، خواجه حافظ، فضولی، تخمیس غزل باقی از خیالی، اشعار دیگری از خیالی، مخمس فوزی «۱۰۲ ر ـ ۱۱۲ پ»

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [قرن ۹ ق]؛ عناوین شنگرف و مشکی و نشانی ها شنگرف؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

۱۱۲ برگ؛ ۱۲×۲۰ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷٦۹۸].

۱ـ آنچه از این دوازده امام در نسخه حاضر آمده، چنین است :

ای شیر حقّ که اسم شریفکدر علی کوثر شراب ساقی سیدر همتك علی
سلمانه ویردی اکدغی دم دسته گلی اورادایدندی اسمکی هر مومن و ولی
یا مظهر العجایب عوناً لنا علی ادعوك کلّ هم و غم سینجلی
شهر علومه قاپو اولان شاه مرتضا زوج البتول صاحب اسرار هل اتی
کان سخا و معدن سر منبع صفا خلقی حسن و چهره حسین وجهی مصطفا
یا مظهر العجایب عوناً لنا علی ادعوك کل هم و غم سینجلی
شاه شعاع شعشعه شمس ذوالمنن باغ بهشت قامتیدر سرو نازون
شب بوی موی بنده سیدر نافه ختن ذات علی و رسمی ولی اسمله حسن
یا مظهر العجایب عوناً لنا علی ادعوك کل هم و غم سینجلی
اول نور عین احمد مختار باوفا اول یادگار حیدر کرار لافتا
اول در دیار وحدته هادی و رهنما یعنی حسین شاه شهیدان کربلا
یا مظهر العجایب عوناً لنا علی ادعوك کل هم و غم سینجلی
نسل رسول زبده اولاد طیبین دریای علم و محرم سر گوهر یقین
ذات شریعت حضرت سلطان معین ایمان و دینه زین اولان زین العابدین

(۱۳۷۹۵)

مجموعه

۱ ـ شرح دیوان السجاد(ع) «۱ پ ـ ۳٤ پ» **(ادبیات ـ عربی)**

از : ؟

شرحی است بر دیوان منسوب به امام سجاد علی بن حسین(ع) که در جلد ۲٦ ص ۳۷۸، ش [٤/ ۷۸۹۹] معرفی گردید.

این شرح به جنبه های ادبی دیوان پرداخته است. از این شرح شیخ آغا بزرگ در الذریعه [۹/ ٤۳۱] یاد نموده، لکن نسخه ای معرفی نکرده است.

نسخه حاضر خطبه شارح را ندارد.

آغاز شرح بعد از خطبه : «قافیة الالف

تبارك ذوالعلی و الکبریاء تفرد بالجلال و بالبقاء

تبارك تفاعل من البرکة و هی ثبوت الخیر التی فی شیء و سمّی بذلك لثبوت الخیر».

انجام نسخه :

«و موبق نفسه کسلاً و جهلاً و موردها مخوفات الهلاك

... و ذلك ان القایل اذا قال اخاف ان یقع امر کذا کانه یقول اعلم و انما یخاف لعلمه بوقوعه فاستعمل الخوف فی العلم قال تعالی و انذر به الذین یخافون».

۲ ـ الاقلید = شرح المفصل «۳۹ پ ـ ۱٤٤ ر» **(نحو ـ عربی)**

از : تاج الدین احمد بن محمود بن عمر خجندی(۱) (۷۰۰ ق)

شرح مزجی است بر کتاب «المفصل فی النحو» جارالله زمخشری، که مؤلف در بخارا

۱ـ در کشف الظنون مؤلف «جَنَدی» ذکر شده ولی در سایر مصادر از جمله معجم المؤلفین کحاله [چاپ جدید ۳۰۵/۱] «خجندی» آمده است.

نگاشته است. [**رضوی، مشهد ۲۳۹/۱۲ ـ ۲٤۰ که در آن دو نسخه از این شرح معرفی شده است؛ کشف الظنون ۱۷۷۵/۲؛ کتابخانه لالالی ترکیه شماره ۳٤٤٦ نسخه دیگری از این شرح تحریر شده در سال ۷۵٦ ق موجود است**].

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز شرح : «احمد علی نعم تهللت وجوهها الصباح».

آغاز نسخه : «الفعل ما دلّ علی اقتران حدث بزمان ـ اعلم ان الزمان ثلاثة ماضی و حاضر و مستقبل».

انجام نسخه : «هذا سیف صفته کذا و کذا فلمّا بلغ الی قوله هذا سیف نسی ما بعده فحرّك التنوین بالکسر و قد صوته بکسر التنوین منتظراً بذکر مانسی».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ در آخر نسخه تاریخ وفات حسین بن شیخ سعید در شهر بالکسری پنج شنبه ۹ جمادی الثانی ۸٤۲؛ عناوین شنگرف و مشکی؛ مقابله و در حاشیه تصحیح شده؛ در اول نسخه مهر مربعی با سجع «مظهر نورالهی سیدمحمد ۱۲۹۱»؛ جلد : مقوائی، عطف تیماج مشکی.

۱٤٦ برگ؛ ۱٤/۵×۲۲ سانتی متر؛ ۱۹ ـ ۲۰ سطر؛ [**ثبت ۸۷٦۹۹**].

(۱۳۷۹٦)

اشعار گلستان سعدی (فارسی)

از : ؟

در این کتاب اشعاری که سعدی در کتاب خود «گلستان» ذکر نموده، به همان ترتیب، جمع آوری و در آغاز هر شعر وزن آن ذکر شده است.

آغاز :

بنده همان به که ز تقصیر خویش عذر به درگاه خدا آورد

انجام نسخه : فرد

جوان گوشه نشین شیر مرد راه خداست که پیر خود نتواند ز گوشه ای برخواست

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ در اول نسخه بسمله زرین؛ بدون جلد.

۸۲ برگ؛ ۱۲/۵×۲۰ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [**ثبت ۸۷۷۰۰**].

(۱۳۷۹۷)

شرح شرح دیباچه مصباح (ادبیات - عربی)

از : قاضی یعقوب بن سیدی علی بروسوی (۹۳۰ یا ۹۳۱ ق)

شرحی است بر شرح یکی از علما بر دیباچه «المصباح» ناصر بن عبدالسید مطرزی (۶۱۰ ق). [**کشف الظنون ۱۷۰۷/۲، رضوی، مشهد ۱۳۷/۱۲، ش ۶۹۶۰**].

آغاز : «الحمدلله الذی اعرب ترکیب الکاینات من مزج کاف و نون و... و بعده فیقول العبد الضعیف و المذنب اللهیف... هذه فواید قد قیدتها علی شرح دیباجة المصباح».

انجام : «یعنی اذا لم یکن البحث من جهة العاملیة یلزم ثبوت الخامس بالاستقراء فی آخر الکتاب و ابوابه لا بالعقل لان العقل یجوز ان یکون شیئا آخر غیر الخامس».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ تمام صفحات جدول شنگرف، عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در اول نسخه تملك احمد بن ابراهیم جلد : مقوای لائی با روکش پارچه ای، سبز، عطف و گوشه تیماج، لولادار.

۱۱۵ برگ؛ ۱۲×۲۰ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [**ثبت ۸۷۷۰۱**].

(۱۳۷۹۸)

جام جم (مثنوی عرفانی - فارسی)

از : رکن الدین اوحدی مراغه ای اصفهانی (۷۲۸ ق)

به شماره [۱۳۵۱۵/۱] مراجعه شود. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

... رو نزديك و آشكار و نهان كردگار جهانيان و جهان

همه كرّوبيان عالم غيب سر فرو برده زين دقيقه بجيب

انجام :

دل او را بذكر عادت كن كار او ختم بر سعادت كن

شد تمام اين كتاب نيكوفال اين زمان باسعادت و اقبال

نستعليق؛ علی الجامی، بی تا؛ عناوين شنگرف، تمام صفحات جدول زرين و لاجوردی؛ در آخر نسخه تاريخ ۱۱۳٤ آمده است؛ جلد : تيماج، مشكی.

۲۵۲ برگ؛ ۱۱×۱٦ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [**ثبت ۸۷۲۸۳**].

(۱۳۷۹۹)

لوامع صاحبقرانی (قدسيه) = شرح كتاب من لايحضره الفقيه (شرح حديث ـ فارسی)

از : ملا محمدتقی بن مقصود علی مجلسی (۱۰۷۰ ق)

[مجلس ۳۲٤/۲۵، ش ۷۳٤۷]. نسخه حاضر از اول بحث سجده شكر تا آخر نماز جماعت را شامل است.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمين و الصلوة و السلام علی سيدالانبياء و المرسلين محمد و آله... سجدة الشكر و القول فيها اين بابيست در بيان سجده شكر و فضايل آن».

انجام : «و با عدم امكان جايز است اكتفا به قراءت امام سنّی كردن چنانكه در اخبار بسيار وارد شده است و الحمدلله... محمد و آله و اصحابه اجمعين برحمتك يا ارحم الراحمين».

نسخ؛ كاظم، ۱٦ رجب (؟) [**قرن ۱۳**]**؛ تمام صفحات جدول شنگرف؛ در حاشيه تصحيح شده؛ در اول نسخه وقف از طرف ميرسيدعلی خلف سيدحسين شاه بر طالبان**

علوم دینیه و مایلان مذهب اثنی عشریه ۱۵ ذی قعده ۱۲۷٦؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای سوخت، ترنج با سر با زمینه سرخ با نقش گل، عطف و گوشه تیماج مشکی.

۱٤۱ برگ؛ ۱٦×۲٤ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [**ثبت ۸۷۲۸٤**].

(۱۳۸۰۰)

له میستردوپاری = اسرار پاریس (رمان خارجی ـ فارسی)

از : اوژن سو

ترجمه ای است از رمان خارجی که توسط محمدطاهر میرزا اسکندری فرزند اسکندر میرزا به فارسی برگردانده شده است.(۱)

آغاز : «در اصطلاح و لهجه دزدها و آدم کش ها، تایی فرانك عبارت است از قهوه خانه یا میکده که در مرتبه پست واقع شده باشد صاحب این میکده یا قهوه خانه».

انجام : «در آخر مکتوب شما پیوسته دست ایشان چنان می لرزید که امکان تحریر نداشت بمن فرمودند که به شما بنویسم که من دیگر دختر ندارم چاکر شما وف انتهی».

نستعلیق؛ به خط کاتبان مختلف، ربیع الثانی ۱۳۱۷ (به دستور اشرف السلطنه)؛ عناوین و نشانی ها مشکی؛ در اول نسخه دستخطی از دوستعلی معیری در مورد کتاب و ترجمه و کتابت آن؛ جلد : تیماج، یشمی، مجدول.

۲۹۳ برگ؛ ۲۱×۳۵ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [**ثبت ۸۷۲۷٦**].

۱ـ در صفحه اول نسخه یادداشتی از دوستعلی معیری فرزند دوست محمدخان معیر الممالك ـ که در سال ۱۳۷٤ ق در ۷۸ سالگی نوشته ـ پیرامون ترجمه کتاب آمده که تلخیص آن چنین است :

او می نویسد که در سال ۱۳۰۲ ق در نه سالگی وی، پدرش به فرنگستان رفته بود و مدت سفرش سه سال طول کشید و مادرش عصمة الدوله دختر ناصرالدین شاه قاجار علاقه مفرطی به رمان های خارجی داشت. لذا زن اعتمادالسلطنه این ترجمه را فرستاد و مادرش به دست ناسخین متعدد داده تا در کمترین وقت استنساخ کنند و این نسخه را برای وی استنساخ کردند. بعد از آن شرحی دارد در مورد مجالس خواندن این کتاب در دور کرسی در آن عصر.

(۱۳۸۰۱)

جنگ نظم و نثر = تذکره نوا (فارسی)

از : نوا

جنگی است به نثر و نظم که شاعری با تخلص نوا آن را جمع آوری نموده است.

مطالب مندرج در این جنگ عبارتند از :

۱ ـ دیوان غزلیات «ص ۱ ـ ۳۰۱» **(فارسی)**

در این تذکره غزلیاتی از شعرای مختلف جمع آوری و به ترتیب حروف تهجی تنظیم شده اند. شاعرانی که اشعار و غزلیاتشان در این بخش و در حواشی جنگ آمده عبارتند از :

میرزا صادق همایی با تخلص مروی، محمدعلی بختیاری، عاشق، شهاب، سلمان، بسمل، فردوسی، محتشم، سحاب، جامی، سعدی، ظهیر، ازل، انوری، وحشی، محمدعلی قصه خوان، حافظ، خاقانی، ملا حسن، نوا (صاحب جنگ)، وحید، طوفان، رفیق، مهری، ملا نظام، ملا عظیم، نورعلی، میرزا نصیر، آقاشاپور، نشاط، غلامرضا خوش نویس، باباطاهر، نیازی بخارایی، سعد اسحق، صابری، صمدی، حسین نوری، حجابی برزو بیگی، مهدی شیرازی، محمدحسن اردبیلی، اسعدی طباطبایی، میر مدهوش، مخلص، ملا بدیع سمرقندی، میر مخدوم، محمد حیران، حیرانی قزوینی، حرفی اصفهانی، مسعود بن محمد نزاری، خواجه معین هروی، معالی، میر مقبول، میر معز نسابه، مشرقی، متونی، همام، کاتبی، ناصر، انسی، فخری، حالی، عمیر، مؤذن، آنی، آهی، عیانی، خسرو، ظهوری، عطار، آذری، شاهی، پریشان، معین، هلالی، فیضی، نیازی، مشتاق، رفیق، آگاه، صیدی، صبا، محمد قلی سلیم، سامی، نوعی خبوشانی، فریدون، ساقی، فروغ، غنی، حیاتی، ثنایی، شرف تبریزی، آصفی، صفی، حزین، عرفی، بی کس، مفتاح، تجلی، خواجو، ضمیر، عارف، مادح، عاصی، ریاضی، صبوری، ناجی، صائب، جواد (زاهد)، نظیری، عنوان، فهمی، مصحف، صراف، مخفی، طبیب، ازل،

نصیر، آسوده، نور، نوری، فغانی، اوحدی، روغنی، بینا، آگهی، خالص، عصمت، صبور، کلیم، حقیر، فنا، دوستی، نورعلی، فروغی، بوعلی نیا، مرتاض، رازی، نقی کمره ای، فیاض، قاآنی، اهلی، مغربی، قاسمی، خاقان، خاوری، میرمحمد، ملا مفید بلخی، مهدی قلی بیك، قانع بخاری، مشربی خوانساری، ولی دشت بیاضی، عبدالله مولی اصفهانی، عالمی دارالمرزی، ملا غیرت، قاضی عیسی، عیسی اردبیلی، میر عرشی، شاه عیان، ملا عضدی تبریزی، محمد هما، میر عبدالحسین، محمد مؤمن عربی، عنایت، عظیما نیشابوری، عبدالله ایوانی، میرغفاری، میر عزیز قلندر، شاه علی، عبدالغنی همدانی، امیر عبدالباقی، عزیز تبریزی، عنایت تبریزی، علی منجم، عاشقی خراسانی، عزیزالله شهری، میر علی نقی نهاوندی، درویش عارف، میر عبدالله فتوحی، قاضی علامی، میر عزیز اصفهانی، میر عزیز دوانی، میر علیخان، میرخسرو، باباعلی شاه، ملا خلاصی،
نظر علی بیك خادم، خضر قزوینی.

آغاز غزلیات :

نفحات وصلك اوقدت جمرات شوقك فی الحشا ز غمت بسینه کم آتشی که نزد بسینه کما تشا

تو چه مظهری که ز جلوه تو صدای صیحه صوفیان گذرد ز ذروه لامکان که خوشا جمال ازل خوشا

انجام :

چو رسی بکلبه محتشم چه کشم به پیش تو ما حضر که تو نور دیده جهان نه دگر نظر بما حضری کنی

من و دل فتاده جدا نشدی دلا سوی کعبه نکن نظر به وصال کعبه گهی رسی که ز خود جدا سفری کنی

چو بلای جان تو جانیا نبود بغیر بتان کسی چه بود خرد آن بود که از آن بلا حذری کنی

۲ ـ گلستان سعدی (منتخب) «ص ۳۱۱ ـ ۳٤٥» **(فارسی)**

۳ ـ دره نادری = جهانگشای نادری (منتخب) «ص ۳٤٥ ـ ٤٥۹» **(تاریخ ـ فارسی)**

از : میرزا مهدی خان منشی نوری استرآبادی (قرن ۱۲ ق)

[**مجلس ۳٦۸/۲٥، ش** ۷۳۸٤]. در نسخه حاضر بخشی از این کتاب از وقایع سال ۱۱٤۱ ق به بعد موجود است.

٤ ـ قضا و قدر سلیم تهرانی «حاشیه ص ۲ ـ ۱٥» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : محمدقلی سلیم تهرانی (۱۰٥۷ ق)

به شماره [۱۳٤٦۳/۲٦] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٥ ـ قضا و قدر رکنا «حاشیه ص ۲۲ ـ ۲۷» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : رکن الدین مسعود کاشانی معروف به مسیح و رکنا (۱۰٦٦ ق)

به شماره [۱۳٦۱۰/۲۹] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٦ ـ چاه وصال = لیلی و مجنون «حاشیه ص ۱۷۱ ـ ۱۸٤» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : سید احمد بخارائی سرهندی

به شماره [۱۳٦۹٥/۲] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آغاز آن نسخه برابر است.

۷ ـ سوز و گداز تفرشی = آتش خانه «حاشیه ص ۱۸٤ ـ ۱۹٥» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : آقا محمدصادق بن سید فضل الله هجری تفرشی (۱۱٦۰ ق)

به شماره [۱۳۱٥۸/۱۲] مراجعه شود. نسخه حاضر این دو بیت عربی را در آغاز اضافه دارد.

آغاز :

معشر العشاق من اهل الجوی اننی آنست ناراً بالطوی

فامکثوا یا اهل ودّی علتی انکم بالخیر ممّا خلتی

۸ ـ فرهاد و شیرین «حاشیه ص ۲۲٤ ـ ۳۱۱» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : کمال الدین وحشی بافقی (۹۹۱ ق)

به شماره [۱۳٤٦۳/۲] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۹ ـ یوسف و زلیخا «حاشیه ص ۳٦۳ ـ ٤٤۱» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : عبدالرحمن بن احمد جامی (۸۹۸ ق)

به شماره [۱۳۱٦۰] مراجعه شود.

آغاز نسخه :

چنین گفت آن سخندان سخن سنج که در گنجینه بودش از گهر گنج

نستعلیق؛ بی کا، سه شنبه صفر ۱۲۳۷ [ص ۳۱۰]؛ عناوین شنگرف؛ اشعار در متن و حاشیه تحریر شده است؛ در اول و آخر نسخه یادداشت هایی پیرامون این تذکره و مؤلف آن در چند صفحه از سیدمحمدمهدی بن سیدعلی موسوی که در سال ۱۳٤۳ ش در زندان قصر نوشته است؛ جلد : روغنی، مشکی، ترنج با سر با نقش گل، مجدول مذهب، نوشتجات دور تا دور حاشیه.

٤٥۹ صفحه؛ ۱٤×۲۰/٥ سانتی متر؛ ۱٦ سطر؛ [ثبت ۸۷۲۸۷].

(۱۳۸۰۲)

رسایل اعجاز = اعجاز خسروی (نامه نگاری ـ فارسی)

از : امیرخسرو دهلوی (۷۲٥ ـ ۷۲۸ ق)

پنج رساله است در نامه نگاری و دستورات و آداب آن و هر یك در چند فصل با عنوان خط، اسامی رسائل چنین است :

۱ ـ در مفردات و مرکبات، ده خط

۲ ـ مرتبات، نه خط

۳ ـ لطایف، دو خط

٤ ـ بدایع معنوی، پنج خط

۵ ـ سوابق منشآت، هفت خط

نسخه حاضر رساله سوم را شامل است مشتمل بر دو خط با این عناوین :

خط اول : در صنعت های قدیم و تصرف در آن ها به رسم جدید مشتمل بر دوازده حرف

خط دوم : در صنعت های جدید وضع خسرو مشتمل بر پانزده حرف

[**منزوی ۲۱۰۶/۳؛ گنج بخش ۱۱۸۱/۲**].

آغاز : «الرسالة الثالثة من رسائل الاعجاز فی اللطائف من المصنوعات یشتمل علی خطین خطّ اول در صنعت های قدیم و تصرف در آن ها برسم جدید بر دوازده حرف».

انجام : «و صفوف فرشتگانی را که هر یك جبرئیلی است روحانی از مدخل خطا خالی گردانید از آن فرشته وش خدا خشنود باد».

نستعلیق؛ شیخ وجیه الدین، بی تا (حسب الامر نواب مستطاب)؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، زیتونی، سوخت، ترنج با سر مذهب، مجدول گرهی.

۱۵۹ برگ؛ ۱۵×۲۶ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [**ثبت ۸۷۲۸۸**].

(۱۳۸۰۳)

مجموعه

۱ ـ دیباچه بیاض امام قلی میرزا «۱ پ ـ ۳ پ» **(فارسی)**

از : میرزا مهدی استرآبادی

به شماره [۱۳۳۹۹/۲] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۲ ـ منشآت «۳ پ ـ ۱۵۷ پ» **(نامه نگاری ـ فارسی)**

از : ؟

منشآت و نامه هایی از فرامین و نامه های منشیان، که برای تعلیم نامه نگاری جمع آوری شده است. در آن از ملا محمدمحسن مدرس هزارجریبی و حسین علجائی افغانی یادشده است.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «به جواب میرزا فلان همواره ریاض امانی و آمال عالی شأن معلی مکان».

انجام : «بین ارباب طلب تقسیم و اصل را... آقا فلان نماید و موقوف ندارد تحریراً فی شهر فلان سنه فلان من الهجرة المقدّسة النبوية على هاجرها الف سلام و ثناء و تحية».

۳ ـ کلماتی از ابوسعید ابوالخیر «۱۵۸ پ ـ ۱۵۹ ر»

٤ ـ مطالبی در علوم غریبه «۱۵۹ ر ـ ۱٦۱ ر»

٥ ـ دو غزل به فارسی «۱٦٤ پ ـ ۱٦٥ ر»

ـ برگ های ۱٦٥ تا ۱۹٤ سفید است.

٦ ـ حاتم نامه «۱۹٥ ر ـ ۱۹۹ پ» **(فارسی)**

مثنوی مفصلی است در داستان حاتم طائی.

آغاز :

یکی از محرمان حاتم طی ز روی محرمی پرسید از وی

که این دریا دل پاکیزه گوهر بعالم دیده ای از خود سخی تر

انجام :

بلی اینها عجب از فضل حقّ نیست ز ما باشد عجب از حقّ عجب نیست

عنایت خدمت درگاه آن کن اگر نیکی کنی در راه آن کن

نستعلیق و نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، صفحات رساله اول جدول زرین؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۲۰۰ برگ؛ ۱۰×۲۰ سانتی متر (قطع بیاضی)؛ ۱۵ ـ ۱٦ سطر؛ [ثبت ۸۷۲۸۹].

(۱۳۸۰٤)

لمع السراج (شعر ـ عربی)

از : صلاح الدین خلیل بن ایبك صفدی (۷٦٤ ق)

منتخبی است از دیوان اشعار سراج الدین عمربن محمدبن حسن وراق مصری(۱) (۶۹۵ ق)

[**کشف الظنون ۷۹۲/۱ با عنوان دیوان سراج الدین**]. دیوان سراج الدین در سی جلد بوده که صفدی مختصری از آن را در کتاب حاضر جمع آوری نموده است.

آغاز : «امّا بعد حمدالله علی نعمه المنتقاة و مننه التی توجب بنا المزید من فضله یوم ملتقاة..فاننی لمّا وقفت علی دیوان الادیب الفاضل البلیغ سراج الدین عمر بن محمد...».

انجام :

برغمی سلمت من الروایة و جانبتها جملة کافیة

اظنك صادفتها ماشیاً و ما ذلت فی عدة الماشیة

نسخ؛ بی کا، ۲۹ صفر ۸۷۱؛ عناوین شنگرف؛ تملکات متعدد در اول و آخر نسخه موجود است؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، شمسه، مجدول، لولادار.

۹۶ برگ؛ ۱۳/۵×۱۸ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۲۶۷].

(۱۳۸۰۵)

مجموعه

۱ ـ خسرو و شیرین «۱ ر ـ ۱۴۱ پ» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : میرزا محمد جعفر بن محمدباقر شعله نیریزی (۱۳۱۵ ق)

مثنوی است در بیان عشق خسرو و شیرین، این مثنوی به چاپ رسیده است.

[**مشار، فارسی ۱۸۸۶/۲؛ مشترك پاکستان ۱۷۸۹/۹**].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

یکی پرسید از پروانه زار که ای در کوی مشتاقان گرفتار

تو را معشوقه ای بس تندخو هست بعینه حجت سنگ سبو هست

۱ـ عمر رضا کحاله، معجم المؤلفین (چاپ جدید)، ۵۷۳/۲.

انجام :

نسیم عدل او دایم وزان باد بهار گلشن خصمش خزان باد

سعادت یار دولت رهنمونش قوی دل همچو کوه بیستونش

۲ ـ ملا نصیرالدین «۱٤۳ ر ـ ۱۸۸ پ» **(افسانه ـ فارسی)**

حکایت های طنزی و فکاهی مشهور است که به ملا نصیرالدین (زنده در قرن هشتم) نسبت داده شده است. [**لغت نامه دهخدا، ماده ملا نصیرالدین،مشار،فارسی، ٤۹۳۰/٤ ـ ٤۹۳۱**].

نسخه حاضر دیباچه ای دارد از رشد [مرشد] کرمانی که در آن اظهار داشته این کتاب قبلاً به عربی بوده و وی بعد از زحمت بسیار به فارسی برگردانیده است و نام آن را «انیس المعارین [البیعارین]» نهاده است.

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز : «معروض خاطر برادران دینی و احباء روحانی این بنده ضعیف محمدباقر المشهور برشد کرمانی که به جهت اینکه دوستان نزد یکدیگر نشینند و دماغ ایشان نسوزد».

انجام نسخه : «وقتی مرغی چند گرفته در روغن بریان نموده در ظرفی».

نستعلیق؛ رساله اول فضل الله خلف محمد... محمد بنگالی، ۹ ربیع الثانی ۱۳۰۲؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۱۸۸ برگ؛ ۱۳×۲۰/٥ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۸۷۲۷۰].

(۱۳۸۰٦)

مجموعه

۱ ـ گلستان سعدی (بخشی از حکایات آن) «۱ ر ـ ۳۱ پ» **(فارسی)**

۲ ـ حکایت هایی به فارسی «۳۲ ر ـ ٤٥ پ»

۳ ـ کلیات سعدی (بخشی از غزلیات) «٤٦ پ ـ ٦٤ پ» **(فارسی)**

نستعلیق؛ بی کا، پنج شنبه ۲ ربیع الاول ۱۲۹۲؛ در اول نسخه دو تاریخ تولد به سال های ۱۲۹۰ و ۱۲۹٤ ؛ جلد : تیماج دورو، مشکی.

٦٤ برگ؛ ١٤×٢٥ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [ثبت ٨٧٢٧١].

(۱۳۸۰۷)

دیوان عنوان تبریزی (فارسی)

از : محمدرضا بن صالح چلبی تبریزی متخلص به عنوان (قرن ۱۱ ق)

کلیات اشعار شاعر است شامل غزلیات، رباعیات، قصاید و مفردات.

[منزوی۲٤٥۳/۳؛نسخه های خطی فارسی دفترپنجم ص ۲۹٤ و دفترششمص۷٦؛الذریعه ۷۷٤/۹].

نسخه حاضر که کامل ترین نسخه شناخته شده از دیوان شاعر است این بخش ها را دربر دارد :

۱ ـ غزلیات به ترتیب حروف تهجی «ص ۱ ـ ۱۹٦»، **آغاز :**

به تعمیر آشنا هرگز مکن ویرانه دل را که صاحبخانه ویران می پسندد خانه دل را

فروغ مهر در خلوت سرای دل نمی گنجد چراغ حسن روشن می کند کاشانه دل را

از آن رو دشمنی دارم به چشم اشکبار خود که ریزد آبروی گوهر یکدانه دل را

ز جام عیش خالی باد در بزم طرب دستی که با سنگ ملامت بشکند پیمانه دل را

۲ ـ رباعیات «ص ۱۹۷ ـ ۲۱۲»، **آغاز :**

آسمان با اهل دل کی صاف سازد سینه را دوست نتوان کرد هرگز دشمن دیرینه را

در محبت بسکه با عریان تنی خو کرده ام عکسم از دوش افکند پیراهن آئینه را

۳ ـ مفردات «ص ۲۱۳ ـ ۲۱۵»

٤ ـ قصاید در منقبت ائمه اطهار(ع) «ص ۲۱٦ ـ ۲۲۷»، **آغاز :**

بیننده را عیان شود از نقش های او تفسیر صد رساله و مضمون صد کتاب

پیش فروغ شمسه او تار و پود مهر از هم جدا شود چو کمان پیش آفتاب

انجام :

زین دو مطلب که در دل است مرا نا امید از کرم نگردانی

تا در این گلستان گلی باشد نیك خواهد گشاده پیشانی

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ لبه بعضی از اوراق وصالی شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۱۱۳ برگ؛ ۱۰×۱۸ سانتی متر (قطع بیاضی)؛ ۱۸ سطر؛ [**ثبت ۸۷۲۷۲**].

(۱۳۸۰۸)

جامع اللغات (لغت ـ عربی به فارسی)

از : علی رضا بن علی اصغر حسینی (قرن ۱۳ ق)

فرهنگ عربی به فارسی است که مؤلف از کتاب های قاموس، صراح، الفاظ الادویة، تاج المصادر، کنزاللغات، السامی فی الاسامی، اشهر اللغات، اختیارات و تحفه انتخاب نموده و به ترتیب حروف الفبایی و کلمات هر حرف را به ترتیب حرف آخر کلمه مرتب، و در آغاز کتاب مقدمه کوتاهی پیرامون علم لغت و شناختن مصادر و اوزان ذکر کرده است.

او تألیف این کتاب را در روز جمعه ۲٤ ربیع الثانی ۱۲۳٤ به پایان رسانیده است.

آغاز : «سپاس بی حد و قیاس و ستایش محکم اساس سخن آفرینی را سزد... امّا بعد بر رأی معنی آرای اصحاب دانش و بینش و بر ضمیر منیر سرمایه داران گنجینه آفرینش...

باب الالف مع الالف (ءاء) بر وزن قال درختی (اِیا) بکسر سرباز زدن و بفتح بول بوئیدن».

انجام : «(ابوان) پدر و مادر (سعدان) زهره و مشتری. تنبیه : بر ضمایر صافیه ناقدان ذوی البصیرة و عارفان... بر تقصیر مؤلف سراپا تقصیر حمل ننماید و السّلام علی من اتبع الهدی».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، ۲۳ ربیع الثانی ۱۲۳٤؛ لغات شنگرف و معنی لغات مشکی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر با سجع «یا رزاق»، مجدول.

۱۵۳ برگ؛ ۲۰×۲۹ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [**ثبت ۸۷۲۷۳**].

(۱۳۸۰۹)

مجموعه

۱ ـ عروض و قافیه «۱ پ ـ ۲٦ پ» **(عروض ـ فارسی)**

از : شمس الدین فقیر دهلوی شاهجهان آبادی (۱۱۸۳ ق)

مختصری است در صنایع شعری و فنون ادبی که مؤلف آن را در یك مقدمه و چند فصل ترتیب داده است. [**منزوی ۲۱٦٤/۳؛ آغاز آن با نسخه ما برابر است**].

آغاز : «بعد از تقویم حمد مبدعی که بیت دنیا و آخرت را با کمال تقطیع و موزونیت... فقیر گزارش می نماید که طالبان فن شعر را از علم عروض و قافیه گریز نیست».

انجام :

در باب تمامیش دو تاریخ رقم زد کلکم که به بازوش بود زور کمالات

تاریخ نخستین شده تشریف معانی تاریخ دویم آمده دستور کمالات

۲ ـ حدایق بلاغت = حدیقة البلاغة «۲٦ پ ـ ٤۲ پ» **(عروض ـ فارسی)**

از : مؤلف پیشین

مختصری است در عروض و صنایع شعری، ترتیب یافته در مقدمه و دو فصل و خاتمه ای. [**الذریعه ۴۰/۸؛ منزوی ۲۱۳۲/٤ آغاز آن با نسخه ما برابر است**].

نسخه حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز : «سبحان الله من ناقص را که عمر بی مثال بصنعت هیچ مدانی صرف ملازمت جهل نموده ام مصدر حمد و ثنای متکلمی باید شد که اهل کمال».

انجام نسخه : «امّا آنچه سرقت بر آن اطلاق می یابد دو نوع ظاهر و غیر ظاهر امّا نوع ظاهر بر دو ضرب است ضرب اول آنکه لفظ و معنی دیگر را بی هیچ».

۳ ـ تذکرة الملوك = تذکره اشرف شاهی «٤۳ پ ـ ۹۷ پ» **(تاریخ ـ فارسی)**

از : میرزا سمیعا

گزارشی است از مناصب و سازمان اداری و کارهای درباریان و دیوانیان روزگار صفوی در پنج باب، در نسخه حاضر نام کتاب تذکره اشرف شاهی ذکر شده است.

این کتاب با کتاب «دستور الملوك» که در همین موضوع است مشابهت کامل دارد.

[**الذریعه ۱۰۰/۱۲؛ فهرستواره منزوی ۹۲۷/۲؛ منزوی ۱۵٦۷/۲؛ مشار، فارسی ۱۲۵۵/۱**].

نسخه حاضر از آخر ناقص است.

آغاز : «الحمدلله الذی دلنا علی قواعد الرشاد... و بعد این خلاصه ایست مسمّا».

انجام نسخه : «حاکم بحرین بجهت خرید مروارید یك هزار تومان».

٤ ـ گوهر مراد «۹۸ پ ـ ۱۱۷ پ» **(اخلاق ـ فارسی)**

از : محمد جعفر بن محمد طاهر خراسانی کرباسی (قرن ۱۲ ق)

نصایح و پندهایی است که مؤلف خطاب به فرزندش عبدالرزاق نگاشته و در ۱۱۱۰ ق آن را به پایان رسانیده است.

[**مجلس ۵۰/۱۰ آغاز آن با این نسخه برابر است، منزوی ۱٦۷۱/۲، الذریعه ۲۵۰/۱۸**].

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و صلّی الله علی محمد و آله الطیبین بعد ای فرزند

سعادتمند عبدالرزّاق بدانکه خلق در پذیرفتن خلق نیکو بر چهار درجه اند».

انجام : «شناوری در دریای محیط کردن نیز سودمند نیاید و این رساله به گوهر مراد مسمّی...».

نستعلیق و نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جای عناوین رساله اول و دوم خالی مانده؛ جلد : تیماج، مشکی.

۱۱۷ برگ؛ ۱۲×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۲۷٤].

(۱۳۸۱۰)

شرح الاحتشام علی نهج بلاغة الامام علیه الصلوة و السلام (فارسی)

از : محمدجواد بن محرم علی طارمی زنجانی(۱) (۱۳۲۵ ق)

شرح فارسی است بر «نهج البلاغة» امام علی(ع). این شرح را مؤلف به درخواست محمدتقی نجفی و به نام حاج محمودخان احتشام السلطنه امیرتومان، حاکم خمسه و زنجان نگاشته است.

این شرح به صورت مزجی برگزار شده و مؤلف ابتدا خطبه را ذکر می کند و سپس آن را به صورت مزجی شرح می کند.

آغاز : «الحمدلله المحمود علی نعمه غیرالمعدود الذی ابدع الارکان و الاصول... امّا بعد چون در این زمان بهجت توأمان و اوان سعادت اقتران ایالت و حکمرانی خمسه».

انجام نسخه : «پس فروتنی کند به وی هر فروتنی کننده و سعی در عجز و شکستگی کند هر عجزکننده بخشش می کنم ز پرورنده هر پرورده شده که هست پرورنده من و همه».

نستعلیق (عبارات عربی نسخ)؛ علی بن محمد ابراهیم زنجانی، یکشنبه غرّه ربیع المولود

۱ـ برای شرح حال مؤلف ر. ك : اعیان الشیعه ۱۸۲/۱۷ ـ ۱۸۳؛ نقباء البشر ۳۳۹/۱ ـ ۳٤۰؛ علماء معاصرین ۸۹ و معجم المؤلفین، ۵۱۱/۱.

۱۳۱۲ در حضور مؤلف نوشته است؛ نشانی ها مشکی، چند برگ اول جدول مشکی و نشانی ها شنگرف، در حاشیه برگ ۵۵۱ نوشته ای از کاتب به تاریخ ۳ محرم ۱۳۱۲؛ اوراق آخر نسخه با حواشی به خط مؤلف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۶۱۰ برگ؛ ۲۱×۳۴ سانتی متر؛ ۲۴ سطر؛ [**ثبت ۸۷۲۷۵**].

(۱۳۸۱۱)

مجموعه

۱ ـ جام ناصری «۱ پ ـ ۱۴۷ ر» **(فلسفه عملی ـ فارسی)**

از : سید محمد موسوی حسینی (قرن ۱۳ ق)

مؤلف در اقتفای «جام جم» اوحدی مراغه ای منظومه زیر را به نام ناصرالدین شاه قاجار سروده است. او مانند پدرانش در دیوان محاسبات دفتری و معاملات دولتی مشغول خدمت بوده و بعد از آن بیست سال عمرش را در انزوا گذرانده و شروع به نظم این مثنوی نموده است.

شاعر، دیباچه نثری در آغاز ذکر نموده که در نسخه ما برگ ۱ تا ۱۳ را شامل است. نام این مقدمه در نسخه حاضر «اصلاح المملکة فی دفع المهلکة» ذکر شده است. در این مقدمه مؤلف توصیه هایی را برای اصلاح امور کشور به شاه با عناوین «إشعار» می نماید از قبیل :

اشعار : حفظ حال وزرا و هشیاری نسبت به کلام سخن چینان در مورد وزرا

اشعار : در اصلاح و اتحاد اعیان مملکت

اشعار : لزوم اهتمام به علوم و کتاب های تألیف شده در هر علم و حفظ آن ها از دسترس بیگانگان. در این بخش از قائم مقام فراهانی و میرزا آقاسی و خدمات آن ها تجلیل شده است.

اشعار دیگر : در مورد چاپ کتاب و وارد کردن چاپ خانه در زمان میرزا آقاسی از

روسیه و لزوم اهتمام به آن. در این بخش تاریخچه چاپ در ایران به طور کوتاه ذکر شده و کتاب هایی که در اوایل ورود چاپ خانه به طبع رسیده اند ذکر شده که اهمیت دارد. هم چنین در آن از پیشرفت اروپا و عقب ماندگی مسلمانان اظهار ناراحتی شده است.

اشعار : تمجید از فعالیت های میرزا تقی خان و توصیه به شاه در ادامه دادن اصلاحات.

بعد از آن شروع به مثنوی می کند و مقدمه آن را در این موضوعات می سراید :

حمد و توحید حضرت سبحانی، نعت و تحیت حضرت مقدس نبوی، مدح و اختصاص خلافت بر حضرت ولی مطلق امیرالمؤمنین، اثبات امامت خاصه، در تشخیص حجیت ولی کامل، در تحقیق و کشف این که اغلب از اولیاءالله را در بدو حال جذبه عشق ربوده است، در تحقیق حدیث الشریعة اقوالنا و الطریقة افعالنا و الحقیقة احوالنا، در توصیف عقل، در این که هر سلطنت را که از سر عقل کل در امور مملکت نباشد مختل شود، در اشعار به این که با هر کسی به قدر درك و فهم او باید سخن گفت.

و بعد از آن حکایت هایی متضمن مضامین اخلاقی می آورد و در ضمن آن توصیه هایی در امور کشورداری به شاه می نماید. عنوان توصیه های وی «إشعار ـ إشعار» است.

نسخه حاضر از آخر ناقص است.

آغاز دیباچه : «الحمدلله الذی بیده الملك و الملکوت و العزّ و الجبروت و یبدأ الخلق... بعد الحمد و الصلوة بر رأی آفتاب ضیای جهان آرای عدل گستر دین پرور».

آغاز نظم :

حمد یزدان قادر ذوالمن خوشترین ابتدا بود به سخن

آنکه از یك سخن از او موجود آنچه بوده است و هست و خواهد بود

عالمی محو و فانی ذاتش نیست از نفی و هست از اثباتش

انجام نسخه :

وحی را می شناس از رحمن قول تسویل دان تو از شیطان

چون ممیّز در این دو می نشدی بومسیلم بر انبیا بزدی

بهر هر احمدی مسیلمه ایست تا که دور جهان و جان باقیست

۲ ـ تنبیه الخواص فی مقام الاخلاص «۱۵۲ پ ـ ۱۷۵ پ» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : مؤلف پیشین

به همان سبك منظومه سابق است در حکایت های شغالان و سگان در انتقاد از صاحب منصبان عصر. مؤلف بعد از حمد باری تعالی حکایت کلب و شغال را به تفصیل بیان می کند و در ضمن آن اعتراضاتی دارد بر سیاست های حاکمان عصر خود با این عناوین :

در طلب معرفت و عنوان مقاولات کلب و شغال...، حکایت های بدایت حال مجارستان و مجاورت روسیان در آن جا، مراجعت به قصه شغال و سگان، حکایت در این که محال اردستان اصفهان چرا باج به شغال می دهند، در این که شاه چون خود بی زحمتی به سلطنت می رسد نقص ها در ملك روی می دهد، مطلع نمودن مرشاه را که بداند با چه اشخاصی مأنوس شود.

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز :

حمد بی حد خدای راست روا که بود حیّ و فرد و بی همتا

احدیت بذات او مخصوص صمدیّت بوحدتش منصوص

خلق دنیا نمود و مافیها وز همه برگزید انسان را

امتیاز از تمام کن فیکون داد این نوع را ز کلّ شئون

کنت کنزا برای این فرمود که شناسند عابدان معبود

انجام نسخه :

ز حرمخانه دایه و ینگه خواجه وکیس سفید یا لنگه

دگر اتباع با همه الباب که سزد بهر آن بت نایاب

زر و زیور جواهر و اموال و آنچه حامل بباید و احمال

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ از برگ «۱۴۷ پ» تا «۱۵۲ ر» سفید مانده؛ جلد : مقوا، عطف و حاشیه گالینگور قهوه ای.

۱۷۵ برگ؛ ۱۰/۵×۱۷/۵ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۸۷۲۹۳].

(۱۳۸۱۲)

منهاج الوصول الی علم الاصول (اصول فقه - عربی)

از : قاضی ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی (۶۷۵ ق)

[مجلس ۱۵۷/۲۵، ش ۷۱۴۷]. نسخه حاضر از اول و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «الشرط تکلیفا بالمحال فان قیل الامر و ان کان مطلقا ولکن تخصیصه بوقت وجود الشرط به غایته ان یقال ذلك خلاف الظاهر».

انجام نسخه : «و ثالثها انها سموا الفرس الاسود لسواده ادهم و لا یتعدی الی الحمار الابیض اشهب و لایتعدی فیه و هو یدل علی عدم القیاس».

نسخ؛ بی کا،بی تا؛ عناوین شنگرف و مشکی ونشانی ها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۱۲۹ برگ؛ ۱۲×۱۷ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۲۹۱].

(۱۳۸۱۳)

تحفه خاقانیه = سفرنامه هند (سفرنامه - فارسی)

از : حاجی میرزا رفیع نوری (۱۲۵۰ ق)

سفرنامه ای است که مؤلف بعد از بازگشت از سفر هند برای فتحعلی شاه قاجار نوشته است. او در مقدمه اظهار می دارد که در اصفهان بعد از رسیدن به خدمت ملا علی نوری، میل سفر هند کرده و در سال ۱۲۲۱ ق. از اصفهان عازم هند شده است. بعد از اتمام سفر

مدتی مریض، و مجبور به توقف در اصفهان شده تا این که در جمادی الاولی همان سال به تهران مراجعت نموده است. هم چنین اظهار می دارد که از این سفر جز ناخوشی و ضیق نفس و ضعف بنیه و اندراس حواس و شماتت خویش و بیگانه نصیبی نداشته لکن به قضای خدا راضی است.

بعد از مراجعت از سفر به هدایت برخی از درباریان خدمت فتحعلی شاه قاجار می رسد و او تقاضای نوشتن سفرنامه را می نماید. و مؤلف این کتاب را در یك مقدمه و چند مرحله و خاتمه می نگارد.

[منزوی ۳۹۹٤/٥؛ مرعشی ۲۹٤/۲۳، ش ۹۱۷۷ که در آن نام مؤلف ذکر نشده است].

او در آغاز کتاب خطبه ای را که در هند در تعریف فتحعلی شاه می خوانده آورده، پس از آن به شرح عجایب و غرایب مشاهده شده در هند می پردازد. در اثنای کتاب از مذهب تناسخ رایج در میان هندیان بحث می کند و می گوید که بعد از بازگشت از هند آن مذهب را به عرض جناب آخوند ملا علی نوری (با دعای سلمه الله تعالی) رسانیده و ایشان به برهان قاطع ابطال مذهب تناسخ نموده و جواب وقایع مذکور را به نحو مستوفی بیان فرموده، و تمام پاسخ نوری را به عین عبارت می آورد که آغازش چنین است :

«بسمله. امّا تناسخ فعلی ما روی وصح روایته عقلاً «ص ۲۸ ـ ٤۰».

او در اثنا از شخصیت هایی از جمله تفضل حسین خان و میرزا صادق نامی شیرازی یاد می کند. هم چنین در پایان کتاب وصایای ارسطو و اسکندر را ترجمه نموده و تألیف کتاب را در غره ربیع الثانی ۱۲۳۱ به پایان رسانیده است.

در آخر نسخه دست خط برادرزاده مؤلف محمد بن عبدالله نوری (متولد ۷ رمضان ۱۲۳۳ تبریز) که در ۸ محرم ۱۲۹٥ نوشته شده موجود است و در آن اظهار داشته در سال ۱۲٥۰ ق. از تبریز به تهران آمده که مصادف با فوت مؤلف بود و جسد مؤلف را برای دفن به عتبات عالیات بردند. هم چنین در آغاز نسخه دست خط مؤلف مبنی بر تعلق نسخه به میرزا محمد زکی که پدرزن و پسرعموی وی بوده، موجود است.

آغاز : «لآلی معانی آبدار زلالی که از موج خیز طبع صافی ضمیران سخن سنجان دبستان روشن خیالی آغاز تراوش نمود... بیان می گرداند که این گوشه گزین را با اینکه همیشه اوقات جد و آباء و منسوبان و متعلقان در خدمت درگاه بزرگان و سلاطین زمان مشغول و ایشان را امر ریاست و دنیاداری معمول در سن شباب با قوه شهویه و حیوانیه هدایت حضرت هادی حقیقی دریافته جنبه شهوانیت و حیوانیت مضمحل گردیده در سلك طالبان علوم دینیه خود را منسلك...».

انجام : «مأمول از صاحبان فهم و ذکا و مطالعه کنندگان این وجیزه سراپا خطا اینکه به محض استبعادات بعضی از آن احوالات بعقول متعارفه این کالای کاسد را بدراهم اعتراضات نفروشند که بی مستند و اخبار مخبرین صادق عرض ننمود نسأل الله الغفران و علیه التکلان».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، غره ربیع الثانی ١٢٣١، عناوین و نشانی ها شنگرف، در اول نسخه دستخط محمد بن عبدالله بن حاجی علیرضا خان بن رستم خان بن حاجی محمد صالح نوری متولد رمضان ١٢٣٣ در تبریز مشهور به صدیق الملك برادرزاده مؤلف با سه مهر از وی به سجع «محمد بن عبدالله» و «صدیق الملك» و «صدر وزارت خارجه رئیس امور دول صدیق الملك» این سه مهر در آخر نسخه تکرار شده؛ جلد : تیماج، سرخ، ضربی، ترنج با سر.

١٧٠ برگ؛ ١٤/٥×٢٠/٥ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [ثبت ٨٧٢٩٤].

(١٣٨١٤)

وامق و عذرا (داستان ـ فارسی)

از : میرزا ابراهیم کرمانی متخلص به ظهیر (قرن ١٢ ق)

[مجلس ٢٣٢/٢٦، ش ٧٧٤٤]. نسخه حاضر مقدمه را فاقد است. آغاز آن بعد از خطبه با آغاز نسخه شماره ٣١١٦ مجلس برابر است.

شکسته نستعلیق؛ بی کا، ١٣٠٤ طهران؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج،

قهوه ای، مجدول گرهی.

۱۳۵ برگ؛ ۱۱×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸۷۲۹۵].

(۱۳۸۱۵)

مجموعه

۱ ـ شاهنامه «۱ پ ـ ۳٦ پ» **(شعر حماسی ـ تاریخ فارسی)**

از : آقا محمدصادق بن سید فضل الله هجری تفرشی (۱۱٦۰ ق)

به شماره [۱۳٤۳۲/۱] مراجعه شود. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۲ ـ سوز و گداز «۳٦ پ ـ ۵۸ پ» **(فارسی)**

از : شاعر پیشین

به شماره [۱۳۱۵۸/۱۲] مراجعه شود. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است. و آغاز آن با رباعی عربی شروع می شود.

نستعلیق؛ محمدحسن بن محمدرحیم الکوهی التفرشی، صفر ۱۳۱۰؛ جلد : مقوائی، عطف پارچه ای.

۵۸ برگ؛ ۱۱×۱۸ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۷۲۹۷].

(۱۳۸۱٦)

مجموعه

۱ ـ دیوان والیه قاجار(۱) «۱ پ ـ ۳۸ پ» **(فارسی)**

از : حسن جهان(۲) خانم دختر فتحعلی شاه قاجار (قرن ۱۳ ق)

۱ـ در صفحه اول نسخه شرح حال شاعر به نقل از کتاب «حرمسرای پدرم فتحعلی شاه» تألیف احمد میرزا عضدالدوله توسط سید رضی عدل امینی در ۱۷ خرداد ۱۳۲۸ در تهران نوشته شده است.

۲ـ مادر وی سنبل خانم است. همسر وی نیز خسروخان فرزند امان الله والی کردستان بود که در اشعارش «والی» تخلص می کرد. و نسخه ای از دیوان اشعارش در دانشگاه تهران موجود است.

دیوان غزلیات شاعر است به ترتیب حروف تهجی با تخلص «والیه».

[**دانشگاه ۱۹٦٦/۱۰؛ منزوی ۲۵۹٦/۳؛ الذریعه ۱۲۵۷/۹**].

آغاز :

ای دبدبه دامت پروازده دلها وی زمزمه نامت آواز جلاجلها

ای مست می نابت بیدار بهر راهی وی غرقه گردابت بیزار ز ساحلها

انجام :

بگفتا که باری بگفتم ندادی بکوشش رساندم الیك المصیری

ز جود کف والیه سهل باشد بچون تو امیری عطای حقیری

در اینجا پنج صفحه سفید است.

۲ ـ بساط نشاط «٤۱ پ ـ ٥٦ پ» **(عرفان ـ فارسی)**

از : مؤلف پیشین

گفتاری است به نظم و نثر در ناز و نیاز عاشق و معشوق و تحقیق عشق و مراتب آن.

[**منزوی ۳٥۳۲/٥؛ رضوی ۷٤۷/۷؛ ملی، تهران ٤۰۸/۲**].

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین و بعد بدانکه غرض از تألیف و تصنیف این کتاب شورانگیز حسرت آمیز خون ریز محبت خیز».

انجام :

داروی درد شوق را با همه علم عاجزم چاره کار عشق را با همه عقل جاهلم

۳ ـ حسن و عشق = صحت و مرض «٥۷ ر ـ ۷٥ پ» **(عرفان ـ فارسی)**

از : محمد بن سلیمان فضولی بغدادی (۹۷۰ ق)

به شماره [۱۳٤۷۷] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

شکسته نستعلیق؛ بی کا، ۱۲۷۵؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در اول نسخه یك صفحه در شرح حال مؤلف؛ در برگ ٤۱ مهر بیضوی «رضی الحسینی»؛ در آخر نسخه غزلی به فارسی و یك رباعی که در سنه ۱۳۰۰ تحریر شده؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، ترنج با سر، مجدول گرهی.

۷۵ برگ؛ ۱۰/۵×۱۷ سانتی متر؛ ۹ ـ ۱۰ سطر؛ [ثبت ۸۷۲۹۹].

(۱۳۸۱۷)

کلیات قائم مقام ثنایی فراهانی (ادبیات ـ فارسی)

از : میرزا ابوالقاسم قائم مقام بن میرزا بزرگ عیسی ثنایی فراهانی (۱۲۵۱ ق)

نسخه دیگری از این کلیات در شماره [۱۳٤۹۱] معرفی گردیده ولی نسخه حاضر با آن تفاوت هایی دارد و این بخش ها را شامل است :

۱ ـ منشآت «۱ ر ـ ۲٤ پ»

آغاز :

الا یا صبا بخدمتی هجت من نجد لقد زادنی مسراك وجداً علی وجد

انجام : «این صداقتمند با کمال امیدواری و استظهار به خدمت پادشاه ذی جاه شتابد».

۲ ـ دیوان اشعار «۲۵ ر ـ ٤۸ پ»

آغاز :

نوبهار است بیا تا طرب از سر گیریم سال نو باز غم کهنه ز دل برگیریم

انجام :

نه فارس میدان و نه کرد و نه سوار است نه صاحب ادراك و نه عقل و نه تمیز است

این نسخه توسط علی حسینی فرزند مؤلف جمع آوری و تحریر شده و او در پایان

متذکر شده که آن چه از اشعار پدرش یافته در این نسخه درج نموده است.

ـ برگ های ٤٨ تا ٥٩ سفید است.

۳ ـ فرمان ولیعهدی ناصرالدین شاه که از طرف محمدشاه در ذی حجه ۱۲۵۰ نوشته شده است «٥٩ پ ـ ٦٠ ر»

آغاز : «از آنجا که تخلق به اخلاق الهی از مستحبات دین مبین و تأسّی به مسلك پیغمبران پاك».

نستعلیق؛ علی الحسینی (پسر قائم مقام)، بی تا؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

٦٠ برگ؛ ١٤×٢٠ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [**ثبت ٨٧٣٠١**].

(۱۳۸۱۸)

هفت اورنگ (شعر ـ فارسی)

از : نورالدین عبدالرحمن جامی (۸۹۸ ق)

[**مجلس ٦٤٨/١٠؛ منزوی ٣٣١٢/٤؛ الذریعه ٣٣٩/١٩؛ دانشگاه ٢٧٢٣/١٢**].

۱ ـ سبحة الابرار «۱ پ ـ ٤٦ ر» آغاز :

المنة لله گر بخون خفتم یکچند چو غنچه عاقبت بشکفتم

۲ ـ تحفة الاحرار «٤٦ پ ـ ۷۰ ر» آغاز :

بسم اللّه الرحمن الرحیم هست صلای سر خوان کریم

۳ ـ سلسلة الذهب «۷۱ پ ـ ١٦٠ ر» آغاز :

للّه الحمد قبل کلّ کلام بصفات الجلال و الاکرام

٤ ـ لیلی و مجنون «١٦١ پ ـ ۲۱۳ پ» آغاز :

ای خاك تو تاج سربلندان مجنون تو عقل هوشمندان

٥ ـ خردنامه اسکندری «۲۱٤ پ ـ ٢٤٦ ر» آغاز :

الهی کمال الهی تراست جمال جهان پادشاهی تراست

٦ ـ سلامان و ابسال «۲٤۷ پ ـ ۲٦۳ پ» آغاز :

ای بیادت تازه جان عاشقان ز آب لطفت تر زبان عاشقان

۷ ـ یوسف و زلیخا «۲٦٥ پ ـ ۳۱۹ پ» آغاز :

الهی غنچه امید بگشای گلی از روضه جاوید بنمای

نستعلیق؛ بی کا، ٥ ذی قعده ۹٦۳ [٤٦ ر]، ۹٦۳ [۱٤٤ ر]، ۹۹۳ [۲٦۳ پ] (یوسف و زلیخا نونویس)؛ دو صفحه اول زمینه لاجوردی، با چهار کتیبه مذهب مرصع در بالا و پایین دو صفحه و جدول زرین مرصع و گل های زرین و الوان ریز در زمینه دو صفحه، دارای ۹ سر لوح مزدوج مذهب مرصع با گل های الوان و عنوان مثنوی در داخل کتیبه، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی، عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بلبل، مجدول گرهی.

۳۱۹ برگ؛ ۱٥×۲۳ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۱٤٦].

(۱۳۸۱۹)

سری (شری) بهاکوت = پوران سری بهاکوت = سری کریشن (افسانه ـ فارسی)

از : ؟

داستان مفصلی است که از زبان هندی به فارسی ترجمه شده است. اصل آن منظومه به زبان سانسکریت بوده است. این داستان شامل حکایت های مفصلی است درباره پسران هجده گانه قدیمی که گویا پسران سری بهاکوت بوده اند. اسامی برخی از این پسران که در نسخه ها آمده عبارتند از : سری کرشن، پراسریمتری، بهاگوت بران، ابی متری، راجه حد شتر سور، سوت پورانك، راجه پریچهت، سکهدپور، سری بهکوان جیو، گرگه ریشی، ولودیو، ششوپال، راجا جود شبستر.

این کتاب در چند «اسکند» و هر اسکند در چند «ادها» تنظیم شده و در برخی نسخه ها به جای ادها «باب» ذکر شده است.

این منظومه بارها به فارسی ترجمه شده و مترجمان آن نامعلوم هستند. عدّه ای مترجم

آن را ابوالفضل علامی ذکر نموده اند.

[گنج بخش ۱۳۶۰/۳ با عنوان «سری بهاکوت» و ۱۳۶۱ با عنوان «سری کریشن»].

نسخه حاضر یکی از مجلدات میانی این داستان را شامل است.

آغاز نسخه : «پراسریمتری گفت که ابی متری آنچه بتو تلقین می کنم امر به نفی آنجناب است به جام دل بنوشی تا سوایی گویند ترك کن همچو نشنوی که از یك گوش بشنوی».

انجام نسخه:«اگر زهر خواجه باشد به سود با آب کوگنار چون...باآب خارمغیلان ببر».

نستعلیق؛ نام کاتب ناخوانا، ۱۵ رجب ۱۲۲۵؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر، مجدول، نقش گل در حاشیه.

۱۸۸ برگ؛ ۱۲×۱۷ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۳۷].

(۱۳۸۲۰)

سری (شری) بهاکوت = پوران سری بهاکوت = سری کریشن (افسانه - فارسی)

از : ؟

به شماره [۱۳۸۱۹] مراجعه شود. خصوصیات این نسخه با خصوصیات نسخه [گنج بخش ۳/ ۱۳۶۰، ش ۵۵۹۳ و ۶۲۵] برابر است. و از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «برهمنان بخدمت شری کرش عرض گردانید که راجه جد شتر سور از اندیشه کشتن برادران و برادرزادگان و خویشان برنمی آید دل به سلطنت فرماندهی نمی دهد».

انجام نسخه : «سوت پورانك گفت شری بیاس به شاگردان خود تعلیم فرمودند که راه بدین نوع است هر هژده پوران که تصنیف کرده اند در مارگاندی پوران مذکور است».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول زرد و شنگرف و مشکی، با چند عکس مینیاتور چاپی که به صفحات کتاب چسبانیده شده است؛ جلد :

تیماج، مشکی، ضربی، شمسه.

۱۹۳ برگ؛ ۱۷×۳۰ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۳۶].

(۱۳۸۲۱)

سری(شری)بهاکوت = پوران سری بهاکوت = سری کریشن (افسانه - فارسی)

به شماره [۱۳۸۱۹] مراجعه شود.

آغاز نسخه : «اوم شری کنیشای نما او نمو واسد یوائی پوران فیض ترجمان شریمها باکوت متضمن بر لیلای شریمهای راج ایناسی پورکهه مشتملبر دوادنش اشکندکنان».

انجام نسخه : «و تزاید باشد انتی مهاپورانی شریمها بهاکوت سم پورنم سماختم».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جداول مرصع، با یك نقاشی در برگ اول؛ جلد : تیماج دورو، مشکی، ضربی، ترنج با سر با نقش گل، لچکی، مجدول گرهی.

۳۲۱ برگ؛ ۱۲×۲۲ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۳۵].

(۱۳۸۲۲)

درج الدرر و درج الغرر فی بیان میلاد سیدالبشر (تاریخ پیامبر(ص) - فارسی)

از : اصیل الدین عبدالله بن عبدالرحمن واعظ حسینی دشتکی شیرازی (۸۸۳ ق)

مؤلف کتاب مفصلی در تاریخ حضرت پیامبر(ص) موسوم به «المجتبی فی سیرة المصطفی» در بیست و هشت مجلس نگاشته بود. پس از آن به هرات مسافرت نمود و در آن شهر در سال ۸۵۸ ق. کتاب حاضر را از آن کتاب تلخیص و انتخاب نمود و به نام شاد ملك بیگم دختر محمد سلطان فرزند جهانگیر فرزند امیر تیمور گورکان تنظیم و تألیف نمود. او این کتاب را در دوازده مجلس (با خطبه ای در آغاز هر مجلس) قرار داده است.

[مجلس ۲۸۲/۱۲، ش ٤٥٨٥/٤ بخش کوتاهی از این کتاب را در بر دارد؛ منزوی ٤٤٦٣/٦؛ الذریعه ۸/ ۵۸؛ رضوی ۸٤/۷؛ مرعشی ۲۳۳/۱۸، ش ۷۰۷۰].

نسخه حاضر چند برگ از آغاز کتاب و یك برگ از انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «مجتبی در دوازده مجلس معروض... توان ساخت یقین که مرغوب انظار طالبان و محبوب افکار راغبان... بر طبق این بدعی فقیره چند مناسب هر مجلس».

انجام نسخه :

محمد سیدالسادات من خضعت له البهائم حتی الفیل و الاسد

هو النبی فمن والاه فی ذمت هو الصفی فمن عاداه فی سند

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۰ ق]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جداول مرصع، با چند کتیبه مذهب مرصع؛ مهر بیضوی به سجع «علی منی و انا من علی» در چند جای نسخه؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل، مجدول گرهی.

۳۱٤ برگ؛ ۱۷×۳۲ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۳۱].

(۱۳۸۲۳)

مجموعه

۱ ـ مفتاح التوحید = منتخب مثنوی «۱ ر ـ ۹۵ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : درویش علی بن حاجی عثمان چاچی (شاشی)

منتخبی است از مثنوی معنوی مولوی رومی ترتیب یافته به صورت موضوعی در هفتاد و هشت باب. [مجلس ۳۳۳/۱۷؛ منزوی ۳۲۲٦/٤].

نسخه حاضر، دیباچه کتاب را فاقد است.

آغاز کتاب بعد از دیباچه :

ای خدا از فضل تو حاجت روا با تو یاد هیچکس نبود روا

گفت المعنی هوالله شیخ دین بحر معنیهای رب العالمین

واحد اندر ملك او را یار نی بندگانش را جز او سالار نی

انجام :

شیر دنیا جوید اشکاری و برگ شیر مولی جوید آزادی و مرگ

سیف و خنجر چون علی ریحان او نرگس و نسرین عدوی جان او

۲ ـ داستان اصحاب کهف «۹٦ پ ـ ۹۷ پ» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : سید عزت

گویا بخشی از یك مثنوی است. این بخش بیان کوتاهی است از داستان قصه اصحاب کهف.

آغاز :

بشنو اکنون قصه اصحاب کهف تا که چون بد قصه و احوال ضعف

مانده بودند از حقایق بی خبر سیصد و نه سال در غار بشر

انجام :

بر همین معنی کنم ختم سخن تا نگردد تازه این درد کهن

سید عزّت درین معنی بدان موی بشکافید در شرح و بیان

۳ ـ دیوان ابوالوفا خوارزمی «۹۸ ر ـ ۱۰۳ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : ابوالوفا خوارزمی مشهور به پیر فرشته (۸۳۵ ق)

[منزوی ۲۲۱٦/۳؛ ملك تهران ۲۸۰/۸، ش ۵۳۰٦/۱۱؛ الذریعه ۵۲/۹].

نسخه حاضر رباعیات شاعر را شامل است.

آغاز :

چون هر چه خدای خواست آن خواهد بود از کوشش و فکرهای بیهوده چه سود

بل کوشش و فکر نیز واقع نشود الاّ به ارادت خدای معبود

انجام :

تا شیر بدم شکار من بود پلنگ فیروز بدم بهرچه کردم آهنگ

تا عشق ترا ببر در آوردم تنگ از بیشه بدر کرد مرا روبه لنگ

نسخ؛ رساله اول محمود بن محمد الصوفی المرغابی، سلخ ربیع الاوّل ۸۸٤؛ در اول نسخه مهر بیضوی «محمد معصومی» و «محمد الحسینی» و فهرست مطالب رساله اول آمده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۱۰۳ برگ؛ ۱۲×۱۷ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۳۰].

(۱۳۸۲٤)

مصرحة الاسماء (فرهنگ عربی به فارسی)

از : قاضی لطف الله بن یوسف حلیمی چلبی رومی(۱) (۹۰۰ ق)

فرهنگ عربی به فارسی است که مؤلف به نام سلطان بایزید دوم عثمانی (۸۸٦ ـ ۹۱۸ ق) معانی اسماء عربی را در آن به فارسی گزارش نموده است.

[دانشگاه ۲۸۲۵/۱۲ و ۲۹۸۳؛ فرهنگنامه های فارسی ۲۰۱؛ منزوی ۲۰۲۹/۳].

اثر دیگر مؤلف با نام شرح بحرالغرائب در جلد سوم فهرست این کتابخانه معرفی شده و در ذیل آن فهرست مؤلفات و ترجمه حال او آمده است. **[مجلس ۹۲/۳ ـ ۹٤]**

نسخه حاضر از آغاز،یك برگ افتادگی دارد و در لابه لای سطور کلمات عربی به فارسی ترجمه شده است. در آن آمده «فسمیتها مصرحة الاسماء مع قصد التاریخ فی الاسماء».

آغاز نسخه : «مجلّة (محله) الادب (ادبست) و حدیقة (و دبستان) الارب (حاجتست) رتبتها (ترتیب کردمش)».

۱ـ برای شرح حال ر.ك : معجم مؤلفین، کحاله (چاپ جدید) ٦۷٦/۲. قاموس الاعلام ۱۹۷۸/۳.

انجام : «یهودیة (یك زن جهود) یَهْیَر (آب بسیار) یهیری (باطل و آب بسیار) یی یین (اسم مکان)».

نسخ (ترجمه به نستعلیق)؛ مولانا علی بن محمد محمد [؟] **بن مراد ادیقی، یکشنبه اوایل ربیع الاوّل ۸۸۸؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ با ترجمه فارسی در لابلای سطور؛ در آخر نسخه تملکی با مهر مربعی «لا اله الاّ الله الملك الحقّ المبین عبده عبدالحمید»؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، ترنج با سر.**

۱۵۸ برگ؛ ۱۷×۲۶ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [**ثبت ۸۷۱۲۸**].

(۱۳۸۲۵)

مجموعه

۱ ـ داستان ملك محمد و ملکه فخرالنساء «۱ ر ـ ۳۵ پ» **(افسانه ـ فارسی)**

از : سلیمان بن محمد بلغاری

حکایت شاه زاده ملك محمد و ملکه فخرالنسا است به نثر، مؤلف در اثنای کتاب اشعاری از خود در زبان حال شاه زاده و ملکه می آورد.

در فهرست نسخه های خطی فارسی، کتابی با عنوان «حکایات و لطیفه ها» از محمد فرزند سلطان سلیمان فرزند محمد بلغاری معرفی شده که گویا فرزند مؤلف است.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد. و فقط بخشی از داستان را شامل است.

آغازنسخه:«گوشه ای رو و خود برفت شاهزاده می گریست و این غزل می خواند: غزل:

ای دل و جان عاشقان شیفته جمال تو سرمه چشم روشنان خاك در سرای تو».

انجام : «چرا که دنیای فانی بیوفاست و در بیوفایان کسی صرف نبیند».

۲ ـ نزهة الملوك «۳۶ ر ـ ۱۳۵ پ» **(داستان ـ فارسی)**

از : مؤلف پیشین

حکایت هایی است شامل پند و اندرز و موعظه که مؤلف به نام نعیم الدین سلطان،

جمع آوری نموده است. عناوین بخش های آن «حکایت ـ حکایت» است.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

«صنع تو بی نهایت و ذات تو بی مثال بر هر زبان که نیست ثنای تو باد لال

و صد هزار تحف تحیات زاکیات و گلدسته چمن صلوات نامیات که از جهت...».

انجام : «امور خود به حضرت واجب الوجود تفویض بکند ایزد تعالی عموم خلایق را به امانت این عمل ستوده توفیق دهاد به حقّ محمد و آله اجمعین یا ارحم الراحمین».

نستعلیق؛ رساله اول بی کا، شنبه غرّه جمادی الآخر ۱۱۰۹ [۳۵ پ]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ تمام صفحات جدول شنگرف؛ جلد : روغنی دورو، زمینه قهوه ای، با گل های الوان بزرگ و زیبا، مجدول مذهب و گل های الوان کوچك در حاشیه، پشت هر دو طبله زمینه سرخ و گل و بوته الوان.

۱۳۵ برگ؛ ۱۲×۱۸ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۲۹].

(۱۳۸۲٦)

دیوان شانی تکلو (فارسی)

از : مولانا نفیس الدین شانی تکلو (۱۰۲۳ ق)

کلیات اشعار شاعر است با تخلص «شانی».

[منزوی ۲۳۷۰/۳؛ الذریعه ٤۹٤/۹؛ سلطنتی، فهرست بیانی ص ۳۹٦].

نسخه حاضر این بخش ها را شامل است :

۱ ـ مثنوی در مدح ائمه(ع) «۱ ر ـ ٦۰ ر»

[منزوی ۳۱۲۵/٤ آغاز نقل شده در آن با آغاز نسخه حاضر برابر است].

آغاز :

بسم الله الرحمن الرحیم ماهچه رایت امید و بیم

شقه طراز علم نیك و بد ماحصل جهل و حصول خرد

انجام :

بسیار نازکست دل شیشه طاقتش نیکش نگاهدار که ظرف دعای تست

کز محنت جوانی دل پیر گشته ام دلگیر ازین سراچه دلگیر گشته ام

۲ ـ ترجیع بند «٦٠ ر ـ ٦٨ پ»

ترجیع بندی است با این بند ترجیع :

بنشینم و سر نهم بزانو در پرده دل ببینم آنرو

آغاز :

ای هر ره کوی تو کمندی پیچیده بپای مستمندی

در پای مسافران کویت هر نقش قدم نهاده بندی

انجام :

بیکس مگذار اینچنینم دور از تو بکنج غصه تا چند

بنشینم و سر نهم به زانو در پرده دل ببینم آن رو

۳ ـ قصاید و غزلیات «٦٨ پ ـ ١١٨»

قصاید و غزلیات شاعر است به صورت نامرتب، در آن قصایدی در مدح این اشخاص موجود است : میرزا ابوطالب، خلیل ابراهیم، قاضی خان، طالب خان، شاه عباس صفوی، امام رضا(ع).

آغاز :

سبکروی که چو گام خرام بردارد نسیم را نگذارد که گام بردارد

بود مسافت کونین وسعت قدمش بعزم توبه چو گامی ز گام بردارد

انجام :

آنرا که بود درد شتابد پی درمان وآنرا که بود داد بر دادگر آید

هم درد بدل دارم و هم داد ز دوران وین هر دو... ز دست که برآید

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۲]؛ برگ اول کتیبه مذهب مرصع، تمام صفحات جدول زرین مرصع، دارای ٦ نقاشی در لابلای نسخه؛ جلد : تیماج، مجدول.

۱۱۸ برگ؛ ۱۲×۲۳ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۲۷].

(۱۳۸۲۷)

الشفا فی اخبار آل مصطفی (حدیث - عربی)

از : محمدرضا بن عبدالمطلب تبریزی (قرن ۱۲ ق)

به شماره [۱۳٦٥٦] مراجعه شود. نسخه حاضر جلد نهم بوده و کتاب نکاح و طلاق را شامل است. تألیف این جلد در روز جمعه ٥ ذی قعده ۱۱۷۸ پایان یافته است.

آغاز : «نحمدك یا من اسمه شفا و ذکره دوا و نصلی و نسلم علیك یا رسول الله یا محمد بن عبدالله و علیك یا وصی رسول الله... و بعد هذا هو المجلد التاسع من مجلدات کتاب الشفا... کتاب النکاح و هو مشتمل علی ابواب الباب الاوّل فی فضل النکاح و کراهة العزوبة و ما یناسب الباب - معانی الاخبار فی الصحیح عن محمد بن موسی بن المتوکل (ثقة) عن الحمیری (ثقة) عن احمد بن محمد (ثقة) عن الحسن بن محبوب (ثقة) عن علی بن رئاب (ثقة) عن محمد بن مسلم (ثقة) ان اباعبدالله(ع) قال قال رسول الله(ص) : قد تزوجوا فانی مکاثر بکم الامم غداً فی القیامة حتی ان السقط یجیئ...».

انجام : «عن ابی عبدالله(ع) قال لایلاعن الرجل المرءة التی یستمتع بها تم».

نسخ؛ به خط مؤلف با مهر مدور به سجع «محمدرضا عفی الله عنه»، جمعه ٥ ذی قعده ۱۱۷۸؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ به وسیله مؤلف در حاشیه تصحیح شده؛ بعضی کلمات خط خورده و حذف گردیده یا تغییر داده شده؛ در اول نسخه فهرست مطالب آمده؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه پارچه ای.

۲۰۸ برگ؛ ۲۱×۳۳ سانتی متر؛ ۲٥ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۲٦].

(۱۳۸۲۸)

دیوان زاری = چکامه دل (شعر - کردی)

از : زاری مهابادی (قرن ۱٤ ق)

اشعار کردی شاعر است که در وصف فصل بهار و شهر مهاباد و عشق و عاشقی به کردی با تخلص «زاری» سروده است. طی یادداشتی در نسخه حاضر اظهار شده که این دیوان قرار بود توسط انتشارات سیدیان در مهاباد به چاپ برسد و در آخر نسخه فهرست کتاب های منتشره آن انتشارات درج شده است.

آغاز :

دروس کرده خالقی سما و ارض و بحر و برّ چوار فصل مختلف له گرم و سرد و مشك و تَر

یکی بهار نازنین بصد هزار زیب و فر یکی هاوین دلگشا وختی کوگای زیو و زر

انجام :

میرسه چونه دل بود تینی روت بگیانت گیانه نزدیکی فرینه

اکم داوای کوبك بو وصالت له روح پاك سلطان مدینه

نستعلیق و نسخ؛ ملا عبدالرحیم بن محمد امین اسماعیلی قوزلوی افشار، ۱۳٤۲ (چند برگ آخر به خط محمد امین مصری و اسماعیل سیدیان)؛ تمام صفحات مجدول؛ جلد : کاغذی، زرد.

۱۸ برگ؛ ۱٦×۲۱/٥ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۷٤۰۱**].

(۱۳۸۲۹)

المطول (معانی و بیان - عربی)

از : سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۲ ق)

[مجلس ۲۲۰/۲٥، ش ۷۲۱٦]. نسخه حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز : «الحمدلله الذی الهمنا حقایق المعانی و دقایق البیان...».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ نشانی ها مشکی، در حاشیه تصحیح شده، در اول نسخه مهر مربعی «و رفعناه مکانا علیا»؛ جلد : تیماج، مشکی.

۱۷٤ برگ؛ ۱۹×۳۰ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [**ثبت ۸۹۳۰۳**].

(۱۳۸۳۰)

شرح الحجة البالغة الملقب بالشمس البازغة (فلسفه - عربی)

از : ملا محمد محمود جونفوری (قرن ۱۳)

شرحی است بر کتاب موسوم به «الحکمة البالغة» که آن هم از تألیفات مؤلف است.

مؤلف مباحث مربوط به مبادی اجسام را در رساله ای جداگانه به نام «الدوحة المیادة فی حدیقة الصورة و المادة» تحریر نموده، لذا رساله حاضر را از «الجملة الثانیة فی العلم الطبیعی» شروع نموده که شامل شش فن است.

مؤلف بنا داشته این کتاب را در سه بخش (منطق، طبیعیات، الهیات) قرار دهد ولی به جهت مرضی که منجر به فوت وی می شود فقط طبیعیات و الهیات را نگاشته و بخش منطق تألیف نشده است. خود در این مورد می گوید :

«العذر فی اقتصارنا من الحکمة فی کتابنا هذا علی النظریة و منها علی العلمین الاولی و الاعلی یطلب من مفتتح الکتاب و کذا الوجه فی تقدیم الادنی علی الاعلی».

و شاگرد مؤلف در حاشیه آن چنین نوشته :

«قوله العذر الخ الظاهر انه کان فی قصد المصنف رحمه الله ترتیب هذا الکتاب علی ثلث فنون فی المیزان و الطبیعی و مابعدالطبیعة و تقدیم فن المیزان علی الطبیعی ثم الطبیعی علی الالهی و بیان عذر الاقتصار من الحکمة علی النظریة و منها علی العلمین و کذا وجه تقدیم الطبیعی علی الالهی فی مفتتح الکلام فی فن المیزان لکنه اشتغل اولاً بتألیف مباحث الطبیعی و جمع مسائل مابعدالطبیعی ثم اشتد علیه المرض حتی توفاه الله

و لم يتيسر له تمام هذين العلمين و لا الشروع فى التأليف فى الميزان، و كانت هذه العبارة منه رحمه الله على رجائه تدوين الكتاب على قانون و عليه قوله الجملة الثانية... روى انه لما مرض المصنف و تيقن ان المرض مرض الموت امر بعض ندمائه بترجمة الديباجة على حسب مايلقى اليه و كان قد اغمى عليه فى اثنائه مرات عديدة».

هم چنين در آغاز كتاب مى گويد :

«و اذا كان الاهم من احوال النبات و الحيوان و ما هى من تلقاء النفس و هى قد استوفيت فى كتاب النفس و اوردت فيه ما كان منها يعم النبات و الحيوان و ما يختص به الحيوان بل و ما يختص به الانسان و كان المُورَد فى كتابى النبات و الحيوان من احوالهما البدنية مع كثرته يكاد يشبه الكلام فى الصناعات النازلة الجزئية... راينا حذفهما اجدر بهذا المختصر».

اين شرح با عناوين «قلت ـ اقول» برگزار شده است. و در لكنهوى هند در سال ۱۲۷۸ ق. در ۲۵۲ صفحه به صورت سنگى به چاپ رسيده است. [مشار، عربى ٥٤٥].

نسخه حاضر از آغاز كتاب تا «ترتيب الهيولى و الصورة فى سلسلة الوجود» را شامل است.

در فهرست مرعشى [۱۱/۲، ش ٤١٠/٥] كتاب «حرزالايمان» از همين مؤلف به عربى در فلسفه معرفى شده است.

آغاز : «الحمدلله حمد الشاكرين و اصلّى على محمد و آله الطاهرين امّا بعد فانى كنت قد انتصبت لتعليم ما علّمنى الله و الهمنى من الصدق المبين و الحقّ اليقين من اسرار الحكمة الحقة الحقيقية الموزونة بقسطاس البرهان الواجب الاتباع المنخولة عن اخاليط الجدل... قلت الحمدلله ربّ العالمين و الصلوة و السّلام على رسوله محمد و آله و صحبه اجمعين الجملة الثانية فى العلم الطبيعى و فيها ستة فصول اقول العذر فى اقتصارنا من الحكمة فى كتابنا هذا على النظرية».

انجام نسخه : «قلت فى ترتيب الهيولى و الصورة فى سلسلة الوجود ـ كانك بعد ما

تبین ان الصورة بأسرها جزئیاتها و طبیعیاتها لا توجد الاحالة فی مادة و لایحتاج الی برهان یقتض منه افتقارها الی المادة ثم انك قد علمت ان المادة انما لها فی حدّ ذاتها محض القوة و انما التحصل لها من الصورة... من انواعها فی فرد فعلة وجودها هی علة تشخصها و هذه مسئلة من غوامض الحکمة الالهیة».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول شنگرف لاجوردی محرر؛ در حاشیه تصحیح شده؛ با حواشی به امضاء «منه»، «حسن»، «حمدالله»، «مولوی نظام الدین» و «مولوی محمدحسن»؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه گالینگور سرخ.

۱۸۱ برگ؛ ۱٤/٥×۲۳ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۰۷٥].

(۱۳۸۳۱)

مجموعه

۱ ـ **شواهد المطول** «۱ پ ـ ٤٥ پ» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : محمد بن سلیمان طبیب تنکابنی (۱۳۰۲ ق)

شرحی است بر شواهد ابیات مطول تفتازانی، این شرح را مؤلف در ایامی که مطول را مباحثه می کرده، نگاشته است. [**الذریعه ۳٤۲/۱۳**].

آغاز : «الحمدلله ربّ الارض و السموات خالق جمیع الموجودات و رازق الاحیاء و باعث الاموات... و بعد چنین گوید افقر عبادالله... که در حین مباحثه کتاب مطول».

انجام : «یعنی تا تو باقی هستی نفع تو به همه مردم می رسد پس باقی ماندن تو دعایی است برای همه مردم شاهد در این است که در این بیت احسن انتهاست».

۲ ـ **مطالب متفرقه** شامل حکایات و مطایبات «٤٦ ر ـ ٤۷ پ»

۳ ـ **موائد الاحکام** «٤۸ ر ـ ۷٥» **(فقه منظوم ـ عربی)**

از : مؤلف پیشین

منظومه کوتاهی است در فقه در ۵۵ مائده. مؤلف سرودن آن را در سال ۱۲۷۰ به پایان رسانده و در مقدمه آن از شرح شرایع خود به نام «بدایع الاحکام» یاد می کند.

[**الذریعه ۲۱۳/۲۳ با عنوان «الموائد»**].

آغاز :

الحمدلله الذی دلّ علی وجوده و جوده اولو النهی

من لطفه الآیات فی الآفاق کذاك فی الانفس بالاطلاق

اشهد بالتوحید فی الصفات عباده فعل کذا و الذات

کماله نفی الصفات مطلقا و لیس عند العقلا مغلقا

صل علی الرسول مادام السماء ذات نجوم و ارتفاع و بقا

انجام :

اتممتها فی سنة السبعین من بعد الف و کذا المئین

من هجرة البرّ النبیّ المعتمد ابیاتها تضبط فی الف عدد

نستعلیق و نسخ؛ رساله اول بی کا، جمعه ۲۸ جمادی الآخره ۱۲۷۳ در قریه کلامور (خدمت مجتهد العصر و الزمان آقا میرزا محمد بن میرزا سلیمان طبیب تنکابنی)؛ رساله دوم سید محمد، بی تا؛ رساله سوم محمد فیروزآبادی ملقب به رئیس ۱۲۷۰؛ هم چنین در حواشی رساله سوم مطالبی متفرقه و اشعاری تحریر شده است؛ جلد : مقوائی، سبز، عطف و گوشه گالینگور قهوه ای.

۷۵ برگ؛ ۱۶×۲۱ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [**ثبت ۸۷٤۰۲**].

(۱۳۸۳۲)

آزادی خواجه سرایان = رساله در تنکیل و تمثیل (فقه ـ فارسی)

از : عبدالله افندی تبریزی اصفهانی

این رساله را مؤلف در بیان حکم فقهی آزادی خواجه ها با قطع عضو آن ها در یك

مقدمه و سه مقصد و خاتمه تألیف نموده است. مؤلف در مقدمه آن از کتاب «وثیقة النجاة» خود نام می برد.

این رساله با نام خواجه سرایان در دفتر چهارم مجموعه رسایل فارسی (منتشره از سوی بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی مشهد) با تصحیح سید حمیدی سیدی از روی نسخه شماره ۱۸۵۳ کتابخانه ملك، به چاپ رسیده است.

[ملك ۳/۲، ش ۱۸۵۳؛ مجموعه رسایل فارسی، دفتر چهارم، زمستان ۱۳۷٤ ص ۲۵۹ ـ ۳۲۳].

آغاز : «بعد از حمد حضرت اله و صلوات بر رسول حلیم اوّاه و بر آل و اهل بیت هادین مهدین بهداه بعرض اقدس ارفع همایون اعلی میرساند کمترین صوفی زادگان».

انجام : «بوسیله آن جماعت مستحقان عنایت گاهگاهی گوشه خاطر توجهی درباره این بنده مقصر نیز مرعی میشده باد بمحمّد و آله السادة القادة الامجاد».

نستعلیق؛ بی کا، شنبه ۲۲ صفر ۱۱۰۸؛ در اول نسخه تملك نصرالله بن الحسین الحسینی المدرس و تملکی با مهر مربعی «عبده محمد سعید بن محمد مهدی الرضوی»؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

٤٥ برگ؛ ۱۱×۱۷ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷٤۸۸].

(۱۳۸۳۳)

مجموعه

۱ ـ لب اللباب «۱ پ ـ ٦۱ پ» **(رجال ـ عربی)**

از : ملا محمد جعفر بن سیف الدین شریعتمدار استرآبادی (۱۲٦۳ ق)

مختصری است در اصول علم رجال، مشتمل بر یك مقدمه و هشت باب و یك خاتمه با این عناوین :

مقدمه : ففیها امور (تعریف علم الرجال، موضوعه، فی بیان الحاجة الیه)

الباب الاوّل : فی تعریف الخبر

الباب الثانی : فی تقسیمه

الباب الثالث : فی تحمل انحاء الحدیث

الباب الرابع : فی بیان التزکیة و نحوها هل هی من باب الشهادة او من باب الخبر او من باب الظنون الاجتهادیة

الباب الخامس : فی الفاظ الجروح و التعدیل و نحوها

الباب السادس : فی بیان لزوم ذکر اسباب الجرح و العدالة و عدمه

الباب السابع : فی کیفیة الامر عند تعارض الجرح و التعدیل

الباب الثامن : فی کیفیة الرجوع الی کتاب الرجال و التمییز بین الرواة المشترکین

الخاتمة : ففیها بیان اصول مشایخ هذا العلم و رجحان بعضهم علی بعض و ما یتعلق بها.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین امّا بعد فیقول الغریق... هذه رسالة فی علم الرجال کتبتها علی سبیل الاستعجال».

انجام : «و اعتبار ما ظاهره السماع من جهة قیام الدلیل کالاجماع غیر مستلزم لعموم الاعتبار کما لایخفی...نعم یصح القول بالاعتبار من جهة حصول الظن بالصدق و الحکم».

۲ـ رسالة فی بیان کیفیة الاستدلال و استنباط الاحکام «٦۲ ر ـ ۷۵ پ» **(فقه ـ عربی)**

از : مؤلف پیشین

مختصری است در چگونگی استدلال و استنباط احکام از ادله فقها که مؤلف برای سهولت استنباط برای محصلین در پنج مقصد نگاشته است با این عناوین :

المقصد الاوّل : لابد للمستدل من ملاحظة امور خمسة التعریف لغة و الاصطلاحات و التقسیم و بیان الاحوال و الاحکام الوصفیة و التکلیفیة.

المقصد الثانی : لابد فی ترتب ثمرة الاستدلال من امور خمسة الانصات و التخلیة عن الشبهات و الالتفات و الادراك و الانصاف مضافاً الی اعمال دأب المناظرة و ترك الاعتراض عند نقل المذاهب.

المقصد الثالث : المسائل على خمسة اقسام

المقصد الرابع : ان الدلائل خمسة

المقصد الخامس : فی کیفیة الاستدلال علی وجه الاجمال. شامل دوازده موقف

آغاز : «الحمدلله علی نواله و الصلوة و السلام علی رسوله امّا بعد فیقول حاتم بساتین مذهب... ان هذه رسالة فی بیان کیفیة الاستدلال و استنباط الاحکام عن الادلة الفقهاء».

انجام : «اما مع عدم التضاد و القدرة علی ما ذکر فیجب الاتیان بجمیع المحتملات کما اشرنا».

۳ ـ تعلیقة منهج المقال «۷٦ ر ـ ۱۳۲ پ» **(رجال ـ عربی)**

از : محمدباقر بن محمد اکمل، وحید بهبهانی (۱۲۰۵ ق)

حواشی و تعلیقاتی است که مؤلف بر کتاب «منهج المقال» میرزا محمد استرآبادی (۱۰۲۸ ق) با عناوین «قوله ـ قوله» نگاشته و در آغاز پنج فایده رجالی را ذکر نموده است. [**مرعشی ۳٤/۲، ش ٤۳۱**].

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة... انی لما تنبهت بفکر الفاتر».

انجام : «و القاصر فاتر و الزمان کلب عسر علی ما سنشیر الیه... بعد ما ملئت جوراً».

٤ ـ الاوزان و المقادیر «۱۳۳ ر ـ ۱٥٤ پ» **(فقه ـ عربی)**

از : محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۰ ق)

[**مجلس ٤۲/۲٦، ش ۷٥٤۰/۱۱**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٥ ـ مطالب متفرقه به عربی شامل : توضیحی پیرامون رطل عراقی، حیله ای در اسقاط عده در طلاق که عده ای آن را به محقق کرکی نسبت داده اند با ردّ آن، وجوه دوازده گانه تفسیر حدیث «من عرف نفسه فقد عرف ربه» «۱٥٤ پ ـ ۱٥۷ پ»

٦ ـ تجرید الاعتقاد «۱٥۷ پ ـ ۱۹۲ ر» **(کلام ـ عربی)**

از : نصیرالدین محمد بن محمد حسن طوسی (٦۷۲ ق)

متن مشهور و مختصری است در کلام شیعه امامیه در شش مقصد و هر مقصد در چند فصل با این عناوین : (امور عامه، جواهر و اعراض، اثبات صانع، نبوت، امامت، معاد).

[مرعشی ۱۴۲/۵، ش ۱۷۵۹؛ مشار، عربی ۱۶۲].

آغاز : «امّا بعد حمد واجب الوجود علی نعمائه و الصلوة علی سید انبیائه».

انجام : «و شرطهما علم فاعلهما بالوجه و تجویز التأثیر و انتفاء المفسدة».

نسخ؛ محمد حسین بن ملا احمد شهربابکی المشهور بالکرمانی، ۱۲۵۶؛ رساله دوم در اصفهان (۷۵ ر)؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، ترنج با سر، مجدول گرهی.

۱۹۲ برگ؛ ۱۰×۱۸ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۹۳۵].

(۱۳۸۳٤)

مجموعه

۱ ـ تذکرة العرفاء «۱ پ ـ ۲۳ پ» **(تاریخ ـ فارسی)**

از : ؟

مختصری است در تاریخ عرفا به نقل از کتاب های مشهور این فن. کسانی که شرح حال و کلام آن ها در این رساله ذکر شده عبارتند از :

۱ ـ در ذکر باقر رضی الله عنه ۲ ـ در ذکر حسن بصری ۳ ـ رابعه عدوی ٤ ـ منصور حلاج ٥ ـ بایزید بسطامی ٦ ـ حبیب عجمی ۷ ـ ابراهیم ادهم ۸ ـ بایزید بسطامی (مکرر) ۹ ـ ذوالنون مصری ۱۰ ـ معروف کرخی ۱۱ ـ ابوتراب نخشبی ۱۲ ـ جنید بغدادی.

آغاز : «بسمله، باب اول در ذکر باقر رضی الله عنه، از باقر رضی الله عنه بسیار سخن نقل کرده است».

۲ ـ حکایات متفرقه «۲٤ ر ـ ۲٥ ر» **(فارسی)**

داستان های متفرقه ای است بدون فصول و ابواب و در آن از امیرعلی شیرنوایی یاد

شده است.

۳ ـ منتخب دواوین «۲۵ پ» **(فارسی)**

از : ؟

منتخبی است از دیوان ها و اشعار شاعران مشهور در بیست باب، بدین ترتیب :

فهرست منتخب دواوین «۲۵ پ ـ ۲۹ پ»

باب اول : منتخب دیوان عطار، هفده فصل «۳۰ ر ـ ۱۲۷ ر»

باب دوم : منتخب شاهنامه فردوسی، دوازده فصل «۱۲۷ ر ـ ۱۷۰ ر»

باب سوم : منتخب اشعار عبدالرحمن جامی، نه فصل شامل :

الف : اعتقادنامه (منتخب) «۱۷۰ ر ـ ۱۷۸ پ»

به شماره [۱۳٦۳۷/۷] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه تفاوت دارد.

آغاز :

بعد حمد خدا و نعت رسول شنو این نکته را به سمع قبول

ب : خسرو و شیرین (منتخب) «۱۷۹ ر ـ ۲۰۲»

در نسخه حاضر این مثنوی به جامی نسبت داده شده، ولی در بین مثنوی های جامی چنین اسمی به چشم نمی خورد.

آغاز :

سخن پرداز این کاشانه راز چنین بیرون دهد از پرده آواز

باب چهارم : منتخب اسکندرنامه (اقبالنامه) نظامی «۲۰۲ ر ـ ۲٤۱ ر»

[**مجلس ۳۱۷/۲٦، ش ۷۸۳۳**].

آغاز نسخه :

بیا باغبان خورمی ساز کن گل آمد در باغ را باز کن

باب پنجم : منتخب مثنوی مولوی «۲٤۱ ر ـ ۲۵۱ ر»

باب ششم : منتخب دیوان شمس تبریزی «۲۵۱ ر ـ ۳۲۳ ر»

باب هفتم : منتخب دیوان حافظ «۳۲۳ ر ـ ۳٤٤ ر»

باب هشتم : منتخب دیوان خاقانی «۳٤٤ ر ـ ۳۷۲ ر»

باب نهم : منتخب دیوان انوری «۳۷۲ ر ـ ۳۷۵ ر»

باب دهم : منتخب دیوان احمد جام «۳۷۵ ر ـ ۳۷۹ ر»

باب یازدهم : منتخب دیوان آصفی قهستانی «۳۸۰ ر ـ ۳۸۸ ر»

باب دوازدهم : منتخب دیوان هلالی «۳۸۸ ر ـ ۳۹۲ ر»

باب سیزدهم : منتخب دیوان جامی «۳۹۲ پ ـ ۳۹۵ ر»

باب چهاردهم : منتخب اشعار سعدی «۳۹۵ پ ـ ۳۹۷ ر»

باب پانزدهم : منتخب اشعار امیرخسرو دهلوی «۳۹۷ ر ـ ٤۰۱ ر»

باب شانزدهم : منتخب اشعار عرفی «٤۰۱ ر ـ ٤۲۱ ر»

باب هفدهم : اشعار متفرقه «٤۲۱ ر ـ ٤۳۸ پ»

باب هیجدهم : شیرین و فرهاد «٤۳۸ پ ـ ٤٤۱ پ»

باب نوزدهم : رباعیات «٤٤۱ پ ـ ٤۵۵ پ»

باب بیستم : فردیات «٤۵۵ پ ـ ٤۷۲ پ»

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول شنگرف و لاجورد؛ جلد : گالینگور، آبی، با حاشیه سرخ.

٤۷۲ برگ؛ ۱٤×۲۳ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۱٦].

(۱۳۸۳۵)

مجموعه

۱ ـ سلسلة الذهب «۱ ر ـ ۱ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : نورالدین عبدالرحمن جامی (۸۹۸ ق)

در نسخه حاضر فقط یك برگ از این مثنوی موجود است.

۲ ـ اعتقادنامه «۲ ر ـ ۹ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : مؤلف پیشین

در شماره [۱۳۶۳۷/۷] و [۱۳۸۳٤] دو اعتقادنامه از جامی معرفی شد که غیر از نسخه حاضر هستند. رساله حاضر منظومه کوتاهی است در بیان اعتقادات حقه، و گویا بخشی از سلسلة الذهب مؤلف است و از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه : فی وحدته سبحانه و تعالی

واحد است او بذات خویش و احد وحدتی برتر از شمار و عدد

انجام :

بهر آن دفتری ز نو سازم داستانی دگر بپردازم

ور بماند جدا... از سیر ختم الله لی بما هو خیر

۳ ـ چند تاریخ وفات از جمله وفات میرعبدالرحیم مشهور به بابا بن میر عبدالعظیم در شب جمعه غرّه رجب ۱۱۳ و میرعبدالکریم در روز جمعه نهم ذی قعده ۱۱۲۹ «۹ پ»

٤ ـ ارشاد الطالبین «۱۰ پ ـ ٥٦ پ» **(فقه منظوم ـ فارسی)**

از : شیخی قائنی جامی (قرن ۹ ق)

منظومه ای است در فروع دین اهل سنت در هشت باب بدین ترتیب :

۱ ـ احکام آبها ۲ ـ وضو ۳ ـ نماز ٤ ـ واجبات نماز ٥ ـ اسلام ٦ ـ زکات ۷ ـ روزه ۸ ـ حج.

مؤلف آن را در سال (ضاد و دال و میم) ۸٤٤ سروده است. نسخه دیگری از این منظومه در فهرست مشترك پاکستان ٥۰۱/۷ با عنوان «فقه منظوم» معرفی شده است.

آغاز :

ابتدای نامه بر نام خدا به که نامه شد بدین نام ابتدا

گر تو می خواهی که باشی نامدار جان و دل پیوسته با این نام دار

فرض و واجب را که تقوی طالبست ضبط و حفظ از باب فرض و واجبست

مثل اعوان است و جنات این کتاب مشتمل بر چار فصل و هشت باب

اولش مشحون بذکر قادمه و آخرش مقرون بفکر خاتمه

و آنچه شرط است از فروع و از اصول روشن است از ضمن ابواب و فصول

خواندمش ارشاد و در داد این ندا لم تجد بعدی ولیاً مرشداً

انجام :

تا چو شیخی را فتد با یادگار ماند ارشادی ز شیخی یادگار

سال ضاد و دال و میم از فضل رب دیدمش ختم آخر ماه رجب

مولدم در قاین و محتد مضاف سوی جام و مستقر اکنون بخواف...

ای خبیر از حال نفس نادمه مرحمت فرما بحسن خاتمه

٤ ـ دستور (مقدمة) الصلاة = آداب نماز = نام حق «٥٧ پ ـ ٦٣ ر» **(فقه منظوم ـ فارسی)**

از : شرف بخارائی خراسانی (قرن ٧ ق)

[مجلس ١٧١/١٧، ش ٥٧٢٤؛ منزوی ٣٠٢٩/٤؛ الذریعه ١٠٥/١٩].

منظومه کوتاهی است در فقه حنفی.

آغاز :

نام حقّ بر زبان همی رانم که بجان و دلش همی خوانم

مالك و صانع و قدیم و حکیم خالق و رازق و رؤف و رحیم

انجام :

پس ترا یادگار از شرف است نام او در جهان بهر طرف است

از بخاراست مولد و نسبش در خراسان علوم مکتسبش

صد و هفتاد بیت و ده بابست لایق روزگار اصحابست

٥ ـ چند تاریخ تولد و وفات «٦٣ ر»

٦ ـ پنجاه فرض «٦٣ پ ـ ٦٥ ر» **(منظومه ـ فارسی)**

از : لطفی (قرن ٨ ق)

مثنوی کوتاهی است در بیان پنجاه فریضه ای که بر هر مسلمان واجب و لازم است. این مثنوی در ٧٤٧ ق. سروده شده است.

در آخر آن گوید :

هفتصد و چل رفته بود و هفت سال از وفات سید صاحب کمال

تا که شد منظوم این عقد گهر معنی بسیار و لفظ مختصر

آغاز :

بعد حمد خالق و نعت رسول بشنو از لطفی و از جان کن قبول

هست بر هر مؤمنی پنجاه فرض جمله را حالی نمایم بر تو عرض

انجام :

بر همه رحمت کن و بر بنده هم زانکه غفاری و بخشاینده هم

هر که سازد بر من مسکین دعا رحم کن بر وی تو در روز جزا

٧ ـ وقف سجاوندی «حاشیه ٦٤ پ» **(تجوید منظوم ـ فارسی)**

هشت بیت در احکام وقف سجاوندی.

٨ ـ چند تاریخ وفات و تولد «٦٥ ر»

٩ ـ تجوید منظوم «٦٥ پ ـ ٦٩ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از : عزالدین حافظ

منظومه ای است در ٢٨ بیت در احکام تجوید [**منزوی ٧٩/١؛ ملك ٧٩/٥، ش ٣٠٣/١٧**].

آغاز :

هر چه قاریرا اهم باشد بدانی بیگمان نظم حافظ عزالدین را گر بخوانی ای جوان

چونکه خواهی ابتدا کردن به قرآن پس بگوی تو اعوذ و خوش بخوانش تا نیفتی در زیان

انجام :

فا ز اطراف ثنایای علا آید پدید باطن سفلی شود مخرج مر او را از لبان

مخرج واو است و با و میم نیز از هر دو لب نظم حافظ عزّ دین هم شد تمام ای مؤمنان

۱۰ ـ اصطلاحات تجوید و معنی آن ها «٦۹ ر»

۱۱ ـ شش بیت در تجوید «٦۹ پ»

۱۲ ـ شعری از سید احمد بخاری «۷۰ ر»

۱۳ ـ چهل حدیث منظوم «۷۰ پ ـ ۷٤ پ» **(حدیث ـ فارسی)**

از : نورالدین عبدالرحمن جامی (۸۹۸ ق)

چهل حدیث نبوی است با ترجمه هر کدام در قالب یك رباعی به فارسی.

[**مجلس ۳۰/٦؛ منزوی ۱۵۹٤/۲؛ الذریعه ۲۲۹/۱۸**].

آغاز : «صحیح ترین حدیثی که راویان مجلس دین و محدثان مدارس یقین املا کنند...

لا یؤمن احدکم حتی ما یحبّ لنفسه لا یحب لاخیه

هر کسی را... مکن مؤمن گرچه از سعی جان و تن کاهد

تا نخواهد برادر خود را آنچه از بهر خویشتن خواهد».

انجام : «لا یشبع المؤمن دون جاره

هر که در خطه مسلمانی باشد از نقد دین گرانمایه

کی پسندد که خود بخسبد سیر بنشیند گرسنه همسایه».

۱٤ ـ شعری از قوام الدین سنجانی «۷۵ ر»

۱۵ ـ چهل حدیث «۷۵ پ ـ ۸۳ پ» **(فارسی)**

از : عبدالرحمن بن عبدالکریم حسینی خوافی (قرن ۱۲ ق)

چهل حدیث نبوی است با ترجمه فارسی به نثر.

نسخه حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة و السّلام علی خیر خلقه محمد و آله و اصحابه اجمعین امّا بعد بدانکه چون مدّتی بود که یکی از اخوان الصفا از فقیر حقیر یادگاری».

انجام : «در زمره نیکوکاران حشر گردان و او را به فضل و کرم خود با جمیع مؤمنان».

۱۶ ـ کلام ابوالحسن خرقانی پیرامون شب قدر و نظم آن «۸۴ ر ـ ۸۴ پ»

۱۷ ـ هفت سین نوروز به نظم «۸۴ پ»

۱۸ ـ اشعاری به فارسی در پند و اندرز، چند تاریخ وفات و تولد «۸۵ ر ـ ۸۶ ر»

۱۹ ـ پندنامه =ولدنامه =پسرنامه =نصیحت نامه «۸۶پ ـ ۱۱۴ر» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : فریدالدین عطار نیشابوری (۶۲۷ ق)

به شماره [۱۳۳۸۹/۲] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

انجام :

هر که این نسخه را کند تکرار با دل و جان درآورد از کار

۲۰ ـ اسامی ائمه «۱۱۴ پ»

۲۱ ـ سخنانی از خواجه عبدالله انصاری «۱۱۵ ر ـ ۱۱۵ پ»

۲۲ ـ طریقت نامه «۱۱۶ ر ـ ۱۲۳ پ» **(عرفان ـ فارسی)**

از : ؟

پرسش و پاسخ های کوتاهی است در مورد طریقت و حقیقت و شریعت و تفسیر اصطلاح چهار تکبیر و معنی طریق و شرایط استاد.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة... و اصحابه اجمعین مسئله بدانکه حضرت

امام حقّ ناطق جعفر بن محمد الصادق(ع) فرموده اند که ای مسلمانان شریعت و طریقت و حقیقت را بیاموزید».

انجام : «به این شرایط طریقت نامه عمل کند کار او در دنیا و آخرت با رونق باشد».

۲۳ ـ سؤال و جواب «۱۲٤ پ ـ ۱۳۱ ر» **(اعتقادات ـ فارسی)**

از : ؟

بیان اعتقادات لازم بر مسلمان است با عنوان «مسئله ـ مسئله» که به صورت پرسش های فرضی و پاسخ آن ها تنظیم شده است.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة و السّلام علی نبیه و ولیه اجمعین امّا بعد... مسئلة اگر پرسند که اول چیزی که بر بنده فرض می شود بعد از عقل و بلوغ کدام است بگو شناخت خدا».

انجام :

... علامت پس از بلوغ صبی مستحب است گر بیان طلبی

... در شب براة دکر مستحب است غسل او بشمر

۲٤ ـ چند رباعی «حاشیه ۱۳۰ پ» چند تاریخ تولد «حاشیه ۱۳۱ ر» شجره نامه حضرت پیامبر(ص) و شعری به فارسی «۱۳۱ پ ـ ۱۳۲ ر»

۲۵ ـ نظم قدوری «۱۳۲ پ ـ ۱۷٤ پ» **(فقه حنفی ـ فارسی)**

از : درویش محمد ناظمی

مؤلف در این منظومه مسائل فقه حنفی را از کتاب «قدوری» و «وقایة الروایة» به نظم کشیده است.

آغاز دیباچه : «الحمدلله ربّ العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السّلام علی خیر خلقه محمد و آله و اصحابه اجمعین امّا بعد بر رأی منیر ارباب بصیرت و ایقان واضح و مبرهن است».

آغاز نظم قدوری :

ابتدا می کنم بنام اله و له الحمد لا اله سواه

قادر و حی و لایموت و احد الذی لم یلد و لم یولد

انجام :

از سر صدق و از ره اخلاص فاتحه خواند و دگر اخلاص

در نماند بروز باز پسین بحقّ و حرمت رسول امین

۲۶ ـ مطالب متفرقه شامل : دعای باد، عهدنامه، سخنی از بعض الحکماء، روایتی در مورد فضل صلوات، اشعار فارسی، چند مسئله فقهی «۱۷۵ ر ـ ۱۸۱ پ»

نستعلیق؛ رساله اول ربیع الاوّل ۱۱۱۲؛ رساله سوم ربیع الآخر ۹۱۱؛ رساله نهم ربیع الاوّل ۹۱۲؛ رساله سیزدهم سلخ محرم ۹۱۲؛ رساله بیست و دوم ۱۸ صفر ۹۱۱؛ رساله بیست و پنجم عبدالرحمن بن عبدالکریم الحسینی الخوافی، دوشنبه ۲۷ صفر ۱۱۱۳؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۱۸۱ برگ؛ ۱۱×۱۸ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۱۷].

(۱۳۸۳۶)

مکاتبات علامی = انشای ابوالفضل (نامه نگاری ـ فارسی)

از : ابوالفضل بن مبارك علامی (۱۰۱۱ ق)

نامه ها و منشئاتی است که مؤلف در موضوعات گوناگون به اشخاص مختلف نگاشته است. این نامه در سه دفتر تنظیم شده در این موضوعات :

دفتر اول : نامه ها و فرامینی که از زبان اکبرشاه به بزرگان جهان نوشته است.

دفتر دوم : نامه هایی که خود به خواقین و بزرگان نوشته است.

دفتر سوم : سایر منشئات از بیاض ها و ماده تاریخ ها و جز آن ها.

[گنج بخش ۱۲۰۲/۳؛ آستانه معصومیه ۲۲۶/۱، ش ۲۱۷/۲].

نسخه حاضر هر سه دفتر را شامل است و نام دفتر سوم «کچکول» ذکر شده و از انجام افتادگی دارد.

آغاز دفتر اول : «گوناگون نیایش مرداوری را سزد که وجود بشر را از کارخانه عنایت کسوت حیات پوشانیده و تیره درونان کوی ضلالت را چراغ هدایت بر راه افروخت».

آغاز دفتر دوم : «به حضرت شاهنشاهی عرضه است کمترین بندهای ابوالفضل بتوجه شاهنشاهی عنایت ایزدی شامل حال اولیای دولت است».

آغاز دفتر سوم :

«یا فاتح ابواب علوم و حکم یا رافع اعلام ایادی و نعم

عرفنا من فضلك ما لا یعرف علمنا من علمك ما لا یعلم

نحمدك یا من ارسل الی الخلق رسولاً امیناً و بشره بخطاب انا فتحناك فتحا مبیناً».

انجام نسخه :

«هنر تابد از مردم گوهری چو نور از مه و تابش از مشتری

تمام شد دفتر سیم المسمی بکچکول من منشآت علامه...».

نستعلیق؛ دفتر دوم محمد سعید، ٦ شوال ١٢٠٤ [١١٣ ر]؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه تیماج قهوه ای.

١٨٣ برگ؛ ١٤/٥×٢٢ سانتی متر؛ ٢١ سطر؛ [ثبت ٨٧١١٨].

(١٣٨٣٧)

دیوان واقف لاهوری (شعر ـ فارسی)

از : شیخ نورالعین بن قاضی امانت الله، واقف لاهوری (١١٩٧ ق)

کلیات اشعار شاعر است با تخلص «واقف» شامل غزلیات، رباعیات، ترجیع بند و مثنویات.

[مرعشی ٨/٥، ش ١٦٠٣ آغاز آن با نسخه حاضر برابراست؛الذریعه ١٢٥٤/٩؛ منزوی ٢٥٩٣/٣].

آغاز :

ای به بزم شوق تو نالان بهر سوسازها رفته در هر گوشه ای زان سازها آوازها

مه جبینان جبهه سا بر آستانت از نیاز نازنینان بر درت از سر نهاده تارها

انجام :

رفتم رفتم که همچو واقف گریان گریان بخانه خویش

بنشینم و ترك عشق گویم دست از تو به آب دیده شویم

نستعلیق؛ بی کا، جمعه ۲٤ شوال (سال کتابت پاك شده)؛ عناوین و نام شاعر در اشعار شنگرف؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه تیماج قهوه ای.

۳۱٦ برگ؛ ۱۵×۲٤ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [**ثبت ۸۷۱۲۰**].

(۱۳۸۳۸)

جامع القوانین = انشاء خلیفه (نامه نگاری ـ فارسی)

از : خلیفه شاه محمد قنوجی (قرن ۱۱ ق)

منشئاتی است که مؤلف جهت تعلیم نامه نگاری از انشاهای خود جمع آوری نموده و آن را در چهار فصل مرتب ساخته است بدین ترتیب :

فصل اول : در مکتوب مشتمل بر سی مکتوب، فصل دوم : مشتمل بر پنجاه و دو رقعه، فصل سوم : مشتمل بر دو قسم (مراسلات تهنیت یازده مراسله، مکاتبات تعزیت، چهار مکاتبه) فصل چهارم : (در آداب القاب) خاتمه : مشتمل بر چهار آیین.

[**مجلس ۱٤۹۹/۱۰؛ منزوی ۲۰۹٦/۳؛ گنج بخش ۱۱٤۹/۲**].

آغاز : «ستایش و نیایش احدی را که کاتب فصاحت بیان خرد و دانشوران در تحریر انشای ثنای بیکرانش چون قلم سرگردان است».

انجام : «صفحه رخسار نازنینان زهر جبین منظور نظر دانا دلان تعشق گزین باد

از حرمت آنکه ایزد پاك کرده است مخاطبش بلولاك».

نستعلیق؛ قیام الدین، شنبه غرّه صفر ١١٤٣؛ مطابق دوم احمدشاهی برای لطف الله، عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در مستقر الخلافه اکبرآباد خریداری شده است؛ جلد : مقوایی، مندرس.

١٩٥ برگ؛ ١١×٢١/٥ سانتی متر؛ ١٧ سطر؛ [ثبت ٨٧١٢١].

(١٣٨٣٩)

تعلیم خط (فارسی)

از : ؟

در این رساله جهت تعلیم انواع خط عربی (نسخ، تعلیق، ثلث، نستعلیق، دیوانی و...) نمونه هایی از هر کدام به صورت زیبا و فنی تحریر شده است. در ضمن آن دیباچه ظهوری و گلزار ابراهیم و صد پند لقمان و دستور خط منظوم و چند معما و لغز تحریر شده است.

هفت قلم، ٦ رجب (؟) [١٠ پ]، خطاطان مختلف؛ بی کا، بی تا؛ برگ های اول جداول مرصع؛ جلد : مقوایی، سبز، عطف و گوشه گالینگور قهوه ای.

١٠٦ برگ؛ ٢٠×٣١ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ٨٧١٢٤].

(١٣٨٤٠)

خلعت هنود (اعتقادات ـ فارسی)

از : مولانا بت شکن بخاری هندی

اندرمن هندی ساکن شهر مرادآباد هند، از برهمن های هندویان بت پرست بوده، او کتابی در رد دین اسلام موسوم به «تحفة الاسلام» نگاشته که در هند به چاپ رسیده است. [مشار، فارسی ١/ ١١٩٩]. از طرف مسلمانان، مولا بت شکن بخاری هندی مأمور می شود که ردی بر کتاب اندرمن بنگارد و او نیز کتاب «خلعت الهنود» را در رد آن

تألیف می کند.

در مجموعه حاضر کتاب مولا بت شکن بخاری و هم چنین اشعاری از علمای مسلمان در مدح آن موجود است بدین ترتیب :

١ ـ قصایدی در تعریف اندرمن و بیان عقاید هنود نو و کهن «ص ١ ـ ٤٨»

از : عبیدالله

قصایدی است در بیان اعتراضات اندرمن و بیان جواب آن ها به شعر فارسی و اردو. در آغاز این قصاید مقدمه نثری در دو صفحه پیرامون کتاب اندرمن هندی و جواب مولا بت شکن بخاری آمده است.

آغاز : «الحمدلله الاحد الصمد لم یلد و لم یولد و لم یکن له کفوا احد و الصلوة و السّلام علی رسوله و حبیبه الامجد فی السماء احمد و فی الارض محمد».

آغاز نظم :

ترانه سخن من چو اندرمن بشنید به وجد آمده چون بسملان به خاك طپید

مهیس وارکفی بر سر و کفی بسرین ز غایت طرب و انبساط دل رقصید

٢ ـ فهرست کتاب خلعت الهنود «ص ٤٩ ـ ٥٨»

٣ ـ مقدمه کتاب خلعت الهنود «ص ٦١ ـ ٦٤»

این مطالب را مؤلف در پایان کتابش آورده ولی در نسخه حاضر برای بصیرت خواننده، در اول کتاب تحریر شده است.

٤ ـ خلعت الهنود «ص ٦٥ ـ ٣٧٨» **(فارسی)**

این کتاب دوبار در هند به چاپ رسیده است. [مشار، فارسی ١٩١٣/٢].

آغاز : «حمد نامحدود حقّ معبودی است که ذاتش بسیط و قدرتش محیط و جلالش ابدی و کمالش سرمدی و جمالش جلی و علمش ازلی و حیاتش لم یزل و لایزال».

انجام :

پای اندرمن شکست و خوش نوشت سومنات شرك را از بیخ کند

نستعلیق؛ احمد علی، ١٠ ربیع الاوّل ١٢٩٢؛ عناوین شنگرف؛ تمام صفحات مجدول؛ جلد : مقوایی، عطف و گوشه پارچه ای.

٢٠٧ برگ؛ ١٩×٣٠ سانتی متر؛ ١٩ سطر؛ [ثبت ٨٧١٢٥].

(١٣٨٤١)

دیوان عاشق اصفهانی (شعر ـ فارسی)

از : آقامحمدخان خیاط، عاشق اصفهانی

به شماره [١٣٦٣٩] مراجعه شود. نسخه حاضر غزلیات و رباعیات را شامل است و از انجام افتادگی دارد.

آغاز :

تاجر عشقم بکف مایه و سودم وفا تا که شود مشتری تا چه دهد در بها

ما و دل بی نصیب هر دو فقیر و غریب تا که شود مهربان تا که شود آشنا

عهد محبت نگر راه حقیقت سپر خدمت دیرین ببین از ره یاری درا

انجام نسخه :

گردون که گهی شاد کند گه غمناك از محنت و رنج ما نمی دارد باك

بس گل که بفصل نوبهاران در باغ از خاك برآورد و فرو ریخت به خاك

وله

عاشق دو جهان به بی نیازی ها بین بگذر ز دغل به پاکبازی ها بین

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی.

٢٣٣ برگ؛ ١٥×٢١ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [ثبت ٨٧٩٤٨].

(۱۳۸۴۲)

مجموعه آثار زرتشتیان (فارسی و سانسکریت)

مجموعه آثار زرتشتیان است نظیر مجموعه های شماره های [۱۳۷۴۱] و [۱۳۷۴۲] که قبل از این معرفی گردید. مطالب موجود در این مجموعه عبارتند از :

۱ ـ بهمن نامه «۱ پ ـ ٤ ر» **(فارسی)**

از : انوشیروان پورآن مرزبان

منظومه ای است در عقاید زرتشتیان که شاعر در ۱۰۳٦ برای بهمن نامی که در هند ساکن بوده سروده است.

آغاز نسخه :

بپرسید زرتشت از غیبدان که ای دادگستر خدای جهان

انجام :

انوشیروان کرد این را به نظم که خلقان بخوانند و یابند بزم

۲ ـ مطالبی درباره زرتشت و آئین او «٤ ر ـ ۳۵ پ» **(فارسی)**

در این بخش بندهای زیر به چشم می خورد :

پرسش و پاسخ هایی از روایت کامدین شاپور، منظومه در عقاید زردتشت، پرسش و پاسخ باز از کامدین شاپور در مورد بنای آتش گاه، از روایت بهمن بونجیه، کرسی زرتشت پیامبر به لغت سانسکریت هندی، از روایت کامد بهره، از کتاب علمای اسلام، از روایت شاپور بروچی، از روایت دستور برزو.

۳ ـ کتاب علمای اسلام رساله یکم «۳٦ ر ـ ٤۰ پ» **(فارسی)**

به شماره [۱۳۷٤۱/۱٦] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٤ ـ علمای اسلام به دیگر روش «٤۰ پ ـ ٤۵ ر» **(فارسی)**

تحریر دوم کتاب علمای اسلام است. این رساله با عنوان رساله زروانی علمای اسلام در میراث اسلامی ایران به چاپ رسیده است. [میراث اسلامی ایران،دفتر چهارم،ص۵۸۱ ـ ٦۰۰].

آغاز : «در عهدالدین بعد از ششصد از یزدجردی علمای اسلام یکی از دین آگاهی مسئله چند خواست».

٥ ـ معنی زندوهمن یشت «٤٥ پ ـ ٥٤ ر» **(فارسی)**

آغاز : «این کتاب زندوهمن یشت خوانند به خط اوستا آوردم از خط پهلوی تا همه کس بتوانند».

٦ ـ چند خبر و نشانی هایی که جاماسب حکیم فرموده است «٥٤پ ـ ٦٠پ» **(فارسی)**

آغاز: «احکام جاماسب که از دین به مازدیسنان کرده است از زبان پهلوی نقل کرده».

٧ ـ احکام جاماسب حکیم «٦١ ر ـ ٧٠ پ»

آغاز : «به جای آوردم و یاد کردم از روزگار از دست [کذا] که پیغمبر ماست».

٨ ـ شرح و ترجمه اوستا از روایت کامد بهره «٧١ ر ـ ٨٣ پ»

٩ ـ نامه ای که از کرمان به بهمن سورتیه رسیده است به نظم و نثر «٨٤پ ـ ٨٨ر» **(فارسی)**

١٠ ـ نامه ای که از ترکاباد رسیده «٨٨ ر ـ ٩١ ر»

١١ ـ کتاب وصف امشاسفندان از زندجد دیوداد که دادار اورفرد به زرتشت فرموده است «٩٢ ر ـ ١٠٥ ر» **(شعر ـ فارسی)**

آغاز :

بنام خداوند روزی رسان که هست آگه اندر دل بندگان

١٢ ـ مارنامه «١٠٥ ر ـ ١٠٦ ر» **(شعر ـ فارسی)**

آغاز :

اگر مار بینی بروز هورمزد زیادت شود حرمت و مال فرد

اگر روز بهمن به بینی تو مار غمی سخت بینی در آن روزگار

١٣ ـ کیفیت قصه سلطان محمود غزنوی «١٠٦ ر ـ ١١١ ر» **(شعر ـ فارسی)**

آغاز :

بنام خداوند این قصه را بروز ورهرام کردم بنا

١٤ ـ **در صفت ایزد تعالی** و چند ابیات از احوال دستور نوشیروان «١١٢ ر ـ ١١٤ پ» **(شعر ـ فارسی)**

آغاز :

بخواهم که گویم یکی داستان به لطف خداوند روزی رسان

١٥ ـ **حکایت شاه جمشید** و قصه جمه و حقیقت در باب مرگ جمشید «١١٥ ر ـ ١١٧ پ» **(شعر ـ فارسی)**

آغاز :

دگر از دین یزدان گویم ایدر بلطف آن بزرگ پاك و رهبر

١٦ ـ **داستان مزدك و شاه نوشیروان عادل** «١١٨ ر ـ ١٢٧ پ» **(شعر ـ فارسی)**

آغاز :

سخن گویم از پاك نام خدای که او هست بر بندگان رهنمای

١٧ ـ **داستان نشستن نوشیروان عادل** «١٢٨ ر ـ ١٣٣ پ» **(فارسی)**

آغاز : «چنین آورده اند که گفت که بر زمین پارسی صفتی شنیدم».

١٨ ـ **داستان مرغو زن نوشیروان عادل** «١٣٣ پ ـ ١٣٥ ر» **(فارسی)**

آغاز : «چنین گویند که روزی در پیش امیرالمؤمنین ابوجعفر که خلیفه بود».

١٩ ـ **حکایت شاه زاده ایران** زمین با عمر خطاب «١٣٥ پ ـ ١٤٣ ر» **(شعر ـ فارسی)**

آغاز :

بدانگاهی که عمر شد خلیفه نگر تا چون درافتاد این لطیفه

٢٠ ـ ماده تاریخ نوشتن این نسخه «١٤٣ ر ـ ١٤٣ پ» **(شعر ـ فارسی)**

آغاز :

نوشته شد این نسخه دلپذیر ز گفتار آن موبد تیرویر

٢١ ـ **خردنامه = مینوی خرد** «١٤٤ ر ـ ١٤٧ ر» **(شعر ـ فارسی)**

به شماره [١٢٦٠٤/٤] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٢٢ ـ نوشته ای به خط سانسکریت «١٤٧ پ ـ ١٥١ ر»

٢٣ ـ پرستش زرتشت از اورمزد و پاسخ دادن آن «١٥١ پ»

آغاز :

تو بشنو همین گفته از راه دین که نوشیروان نظم کرد اینچنین

٢٤ ـ معنی چند از اوستا و زند به نظم و نثر «١٥٢ ر ـ ١٥٤ پ» **(سانسکریت و فارسی)**

٢٥ ـ نیرنگ ها «١٥٤ پ ـ ١٦٤ ر» **(سانسکریت و فارسی)**

آغاز: «نیرنگ حاجت خواستن را یعنی اگر به کسی کاری افتد و یا با کسی مقصودی».

٢٦ ـ داستان پرسیدن گشتاسب از حکیم جاماسب از دانای حکیم و پاسخ جاماسب «١٦٤ پ ـ ١٦٨ پ» **(شعر ـ فارسی)**

آغاز :

کنون تیغ رانم بگفتار نغز ز گفتار آن موبد پاك مغز

٢٧ ـ رفتن زرتشت به درگاه یزدان و باز آمدن او به دعوی پیغمبری و نمودن او معجزات های از دین و آتش ورهرام «١٦٩ ر ـ ١٧٦ پ» **(شعر ـ فارسی)**

آغاز :

یکی سر میکنم از قصه نغز که موبد را شود آسوده زو مغز

٢٨ ـ حکایت در شرح دنیا و آخرت می گوید «١٧٧ ر ـ ١٨٩ پ» **(شعر ـ فارسی)**

آغاز :

شنیدم رفت مردی در بیابان ز بهر مصلحت روزی شتابان

٢٩ـ این چند ابیات اندر معنی دین به مازدیسنان می گوید «١٩٠ر ـ ١٩١پ» **(شعر ـ فارسی)**

آغاز :

تو بشنو معنی این دین به را بشو یك رنگ اندر دین به ما

٣٠ ـ ارداى ویراف از روایت بهمن پونچیه «١٩٢ پ ـ ١٩٩ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : دستور نوشیروان مرزبان کرمانی

آغاز :

بنام آن خداوند جهاندار کنم آغاز از دین نغز گفتار

۳۱ ـ توحید باری تعالی «۲۰۰ ر ـ ۲۰٦ پ» **(شعر ـ فارسی)**

آغاز :

بنام ایزد دانای سبحان بهر دم می سرایم نکته از جان

۳۲ ـ نامه به سانسکریت با اندکی نظم و نثر فارسی «۲۰۷ ر ـ ۲۲۱ پ»

۳۳ ـ پرسش و پاسخ «۲۲۸ ر ـ ۲۳۱ پ» **(فارسی)**

آغاز : «مشرفه مهرداد و شریف سلاطغ لطیف...».

۳٤ ـ گفتاری درباره نریمان هوشنگ «۲۳۲ ر ـ ۲۳۳ ر» **(فارسی)**

آغاز : «نریمان هوشنگ که در یزد آمد سال اول پارسی نمی دانست».

۳۵ ـ دو نامه «۲۳۳ ر ـ ۲۳۷ پ» **(فارسی)**

آغاز : «حمد و سپاس بی قیاس مالك الملکی که انشاء موجودات لمعه...».

۳٦ ـ دین به آویز مازدیستان «۲۳۸ ر ـ ۲٤۷ پ» **(فارسی)**

آغاز : «بدانند که چون دادار آورمزد کتبی بداد و بعد از آن کاو و کیومرث بیافرید».

۳۷ ـ **حکایت شاه جمشید** که در پارس هفت چیزها را از حکمت خود ساخته بود «۲٤۸ ر ـ ۲۵۱ ر» **(شعر ـ فارسی)**

آغاز :

کنون ای جوان و جهاندیده پیر سخنهای نیکو ز من یاد گیر

ـ برگ های ۲۵۲ و ۲۵۳ سفید است.

۳۸ ـ تاریخ ملوك، مختصری است در تاریخ پادشاهان ایران قبل از اسلام رسم شده در جداولی بدین ترتیب :

طبقه اول پیش دادیان و طبقه دوم کیان و اسکندر رومی، طبقه سوم اشکانیان و طبقه چهارم ساسانیان «۲۵٤ ر ـ ۲۵٦ ر» **(فارسی)**

٣٩ ـ احکام فصل سیوم درین قران و احکام فصل چهارم از روز سیزدهم «٢٥٧ ر ـ ٢٥٧ پ» **(شعر ـ فارسی)**

ـ «٢٥٨ ر ـ ٢٦٠ پ» سفید مانده.

٤٠ ـ نامه از اسفندیار رستم «٢٦١ ر ـ ٢٦٢ پ» **(فارسی)**

آغاز : «بنده کمینه اسفندیار رستم ساکن باغی حوالی کرمان بعد از...».

٤١ ـ مکتوب سهرابجی جمشیدجی «٢٦٣ ر ـ ٢٦٧ ر» **(سانسکریت و فارسی)**

نستعلیق؛ فریدون بن مرزبان و رستم بن دستور نوشیروان بن مرزبان دستور، ٩ آذر ٩١٦ یزدجردی برابر با ١٠٣٦ هجری؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : مقوایی، آبی، عطف پارچه.

٢٦٧ برگ؛ ١٨×٢٣ سانتی متر؛ ١٨ سطر؛ [**ثبت ٨٧٩٤٧**].

(١٣٨٤٣)

جامع الرواة (رجال ـ عربی)

از : ملا محمد بن علی اردبیلی (قرن ١١ ـ ١٢ ق)

رساله مفصلی است در رجال و تمییز مشترکات رجالی، مؤلف آن را به منزله شرحی بر کتاب «تلخیص المقال» میرزا محمد استرآبادی نگاشته و به ترتیب حروف اسامی رجال قرار داده است. مرحوم آیت الله سیدمحمدحسین بروجردی برای این کتاب اهمیت بسیار قائل بودند و برای نخستین بار به دستور و اهتمام ایشان به چاپ رسید و در مقدمه آن مطالبی از ایشان آورده شد.

[**الذریعه ٥٤/٥ ـ ٥٧؛ مشار، عربی ٢٤٢؛ دانشگاه ٥٥١/٢ ـ ٥٥٥، ش ١٥٧**].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد. و برخی صفحات آن نونویس است.

آغاز نسخه : «یظهر من باب حکم الجنایة منه و قال المحقق فی المعتبر فی اوصاف المستحقین من الزکاة ان فی ابان بن عثمان ضعف و روی الکشی... ابان بن عمرو بن ابی عبدالله الجدلی الکوفی ق جح».

انجام : «عن الشیخ الامام العلامة جمال الدین الحسن بن یوسف بن المطهر الحلی و الحمد...».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده، با حواشی از مؤلف با امضاء «منه» و سیدعبدالله شبر با امضای «دام ظله» و «سلمه الله» و جمشید؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول گرهی.

۳۱۱ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [**ثبت ۸۷۹۵۱**].

(۱۳۸٤٤)

مجموعه

۱ ـ معارج الاصول «۱ پ ـ ۳۵ ر» **(اصول فقه ـ عربی)**

از : محقق حلی، ابوالقاسم جعفر بن حسن (٦٧٦ ق)

[**مجلس ١٦/٢٦، ش ٧٥٠٨**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۲ ـ مطلبی از عدة الاصول شیخ طوسی «۳۵ ر ـ ۳۵ پ» **(عربی)**

۳ ـ الاجماع = حجیة الاجماع «۳٦ پ ـ ٤٥ ر» **(اصول فقه ـ عربی)**

از : محمد باقر بن محمد اکمل، وحید بهبهانی (١٢٠٦ ق)

رساله مختصری است در اثبات حجیت اجماع.

[**مرعشی ٦٢/٢، ش ٤٥٨/٩، الذریعه ٢٦٧/٦**].

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و العاقبة للمتقین... امّا بعد اعلم ان الرسول لمّا بعثت».

انجام : «کك حال الزائد عن القولین فی جمیع ما ذکرت والله هو العالم بحقائق الاحکام و صلّی...».

٤ ـ التوضیح الانور بالحجج الواردة لدفع شبه الاعور«٤٦پ ـ ٥٠ ر» **(اعتقادات ـ عربی)**

از : نجم الدین خضر بن محمد بن علی رازی حبلرودی (قرن ۹ ق)

پاسخ مفصلی است به نوشته های شیخ یوسف بن مخزوم منصوری واسطی که در رد

مذهب شیعه نوشته است. [مرعشی ١٤٩/١، ش ١٢٨؛ الذریعه ٤٩١/٤].

در نسخه حاضر بخش کوتاهی از این رساله شامل چند حدیث و آیه در فضایل حضرت علی(ع) موجود است.

آغاز نسخه : «هذا مختصر فی توضیح الاقرب فی جملة الحدیث فی تلو قوله تعالی و انذر عشیرتك اه یا بنی عبدالمطلب ان الله بعثنی الی الخلق کافة و بعثنی الیکم خاصة».

انجام نسخه : «فقال رسول الله(ص) انت اخی و وصیی و خلیفتی فاسمعوا له و اطیعوا فقام القوم یضحکون اه اذ لیس فی الروایة بوار رب بك [؟] و لا فاسمعوا و اطیعوا».

نسخ؛ رساله اول علی نقی بن ملا علی التونی الخراسانی، رساله سوم همو ٥ صفر ١١٩٠ در کربلا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی، مجدول گرهی.

٥٠ برگ؛ ١٩×٢١ سانتی متر؛ ٢٠ سطر؛ [ثبت ٨٧٩٥٤].

(١٣٨٤٥)

ترجمه و شرح مراثی بحرالعلوم (فارسی)

از : ؟

علامه سیدمهدی بحرالعلوم (١٢١٢ ق) در استقبال از دوازده بند محتشم کاشانی، دوازده بند به عربی در مراثی امام حسین(ع) سروده که به نام «الاثناعشریات فی المراثی» [الذریعه ١١٣/١] مشهور است. با این مطلع :

الله اکبر ماذا الحادث الجلل فقدتزلزل سهل الارض و الجبل

رساله حاضر ترجمه و تفسیر کوتاهی است بر مراثی بحرالعلوم. مؤلف ابتدا یك بیت را می آورد و پس از آن با عنوان «المعنی» آن را به صورت کوتاه ترجمه و شرح می کند.

در جلد ٢٥، ص ٢٩٢ ش ٧٣٠٤ نیز «تخمیس مراثی بحرالعلوم» که غیر از «الاثناعشریات» است معرفی گردید.

آغاز : «زمان را چنانکه بر شخص بصیر خبیر مخفی نیست غیر از چنگ زدن بدامن

خامس آل عبا... بند اول

اللّه اكبر ماذا الحادث الجلل فقد تزلزل سهل الارض و الجبل

المعنى پناه می برم به عظمت و بزرگی خدا چه حادثه و شورش قیامت است که برپا شد بزرگی آن را کسی غیر از خدا نمی داند مصیبتی برپا شد که خدا صاحب عزا پیغمبر و علی مجلس نشین او هستند».

انجام :

«یا قاصم الفجار قم بالسیف قد ضاع الرعیّة ان یکن لك مطمع

ای قطع کننده ریشه فجّار و فسّاق... رعیت خود را از چنگ دشمنان خلاص کن».

نسخ (اشعار عربی معرب)؛ علی آقا بن آخوند ملا احمد روضه خوان محلاتی، ١٧ شعبان (؟)؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

٤٧ برگ؛ ١٠/٥×١٧ سانتی متر؛ ١٣ سطر؛ [ثبت ٨٧٩٣٦].

(١٣٨٤٦)

مسالك الافهام فی شرح شرائع الاسلام (فقه - عربی)

از : شهید ثانی زین الدین بن علی عاملی (٩٦٥ ق)

[**مجلس ٣٠٤/٢٥، ش ٧٣١٨**]. نسخه حاضر از «کتاب الصید و الذباحة» تا «کتاب الدیات» را شامل است.

آغاز نسخه : «القسم الرابع فی الاحکام و هو اثنا عشر کتاباً - کتاب الصید و الذباحة - انما ترجم الکتاب بالصید و الذباحة لان الحیوان المأکول انما یصیر مذکی بطریقین».

انجام نسخه : «و الاصح مراعاة الابتدا و الخاتمة کما مر و هو یرجع ههنا علی اعتبار الخاتمة نسأل اللّه... انه هو الجواد الکریم و لا حول و لا قوّة الاّ باللّه العلیّ العظیم».

نسخ؛ بی کا، ١٧ ربیع الاوّل ١٠١٥؛ عناوین و نشانی ها شنگرف (متن شرایع با علامت شنگرف تعیین شده)؛ در حاشیه تصحیح شده؛ در پشت طبله اول جلد عبدالمحمود از

سید مرتضی و سیدرضی فرزندان میرزا عبدالباقی رضوی یاد نموده که کتاب در ملك آن ها و نزد وی عاریه بوده است؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با نقش گل.

۳۲۲ برگ؛ ۱۸×۲٤ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [**ثبت ۸۷۹۵۷**].

(۱۳۸٤۷)

المراصد ذات الفوائد (اصول فقه ـ عربی)

از : عبدالصاحب محمد بن احمد بن محمد مهدی نراقی (۱۲۹۷ ق)

مؤلف در رساله حاضر مباحث مهم اصول فقه (حجیة المظنة، حجیة الخبر، استصحاب و...) را با استدلال و رد و ایراد مورد بحث قرار داده است. [**الذریعه ۳۰۰/۲۰**].

آغاز : «الحمدلله منتهی علمه و بهائه و مدی فضله و آلائه و الصلوة علی نبیه محمد خیرة رسله... و بعد یقول المحتاج الی رحمة ربه الباقی عبدالصاحب محمد بن احمد بن محمدمهدی النراقی».

انجام : «فما یضاد الجمیع کالنوم مثلاً او یضاد البعض الغیر المتمانع لبعض اخر متجامع لهذا الضد کالاکل لم یکن مباحاً و لعله ضروري البطلان والله الموفق و المستعان تمت بحمدالله».

نسخ؛ احمد الحسینی الآرانی، بی تا [**قرن ۱۳**]؛ **عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای.**

۱۳۱ برگ؛ ۱٦×۲۱ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [**ثبت ۸۷۹٦۰**].

(۱۳۸٤۸)

مجموعه

۱ ـ مقدّمة الحدائق الناظرة «۱ پ ـ ٤۳ ر» **(فقه ـ عربی)**

از : شیخ یوسف بن احمد بحرانی (۱۱۸٦ ق)

به شماره [۱۳٤۵۷] مراجعه شود. نسخه حاضر دیباچه را فاقد است.

آغاز نسخه : «المقدّمة الاولی غیر حقی علی ذوی العقول من اهل الایمان و طالی الحقّ من ذوی الاوهان».

انجام : «غیره من المجتهدین و لنشرع الآن فی المقصود متوکلین علی الملك العلام».

۲ ـ بخشی از تفسیر سوره بقره از تفسیر ملا صدرای شیرازی «٤٣ پ ـ ٤٤ ر»

۳ ـ ناسخ و منسوخ «٤٦ پ ـ ٦٢ پ» **(علوم قرآن ـ عربی)**

از : ابوعبدالله محمد بن عبدالله بن علی عامری اسفراینی(۱)

[**مرعشی ۳٦۰/۱۱، ش ٤۳٦۳/۱؛ الفهرس الشامل ۸۳۷/۲؛ خزانه تیموریه ۱۵۲/۱**].

آغاز:«الحمدلله مستحق الحمد لذاته و صفاته الذی هدانا لدینه و اکرمنا باعزّ الاسلام».

انجام : «و فی الکافرین ما ذکرنا من المنسوخات فناسخها قوله تعالی فاقتلوا المشرکین و الله اعلم».

٤ ـ درایة الحدیث «٦٢ پ ـ ۲۸۵ پ» **(رجال ـ عربی)**

از : سید عبدالله بن محمدرضا شبّر کاظمینی (۱۲٤۲ ق)

کلیاتی است در مباحث درایه و قواعد کلی شناخت حدیث که به منزله مقدمه ای برای کتاب حدیثی مفصل خود «جامع المعارف و الاحکام» نگاشته است.

[**مرعشی ۱۷۷/۱۳، ش ٤۹۸۲؛ الذریعه ۱۲۹/۱۸ با عنوان «الکلیات الرجالیة»؛ نسخه دیگری از این کتاب در آستان قدس رضوی موجود است.**]

آغاز : «الحمدلله الذی جعلنا فی سلك الرواة عن النبی و الآل و هدانا الی معرفة الرجال بالحقّ لا الحقّ بالرجال».

انجام : «و انساب السمعانی و تاریخ الیافعی و نحوها هذا ما اقتفی ایراده فی هذه الرسالة علی العجالة من الکلیات المتعلقة بالرجال».

نسخ؛ رساله آخر محمدعلی، ۱۲٤٤؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی،

۱ـ در هیچ یك از منابع، به عصر زندگی مؤلف و قرن آن اشاره نشده است.

مجدول گرهی.

۲۸۵ برگ؛ ۱۴/۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۹۵۹].

(۱۳۸۴۹)

مجلی مرآة المنجی (کلام - عربی)

از : ابن ابی جمهور محمد بن علی بن ابراهیم احسائی (اوایل قرن ۱۰)

مؤلف، ابتدا کتابی به نام «مسالك الافهام فی علم الکلام» تألیف نمود پس از آن دو حاشیه بر آن نگاشته که برخی از فضلا حاشیه اول را «النور المنجی من الظلام فی حاشیة مسالك الافهام» نامیده است. پس از آن مؤلف در کتاب حاضر کتاب مسالك و دو حاشیه آن را جمع آوری نموده و اصل را با عنوان «قوله» و حاشیه اول را با عنوان «الحاشیه» و حاشیه دوم را با عنوان «اقول» آورده است.

[الذریعه ۱۳/۲۰؛ مرعشی ۱۲۴/۵، ش ۱۷۳۷؛ مشار، عربی ۷۸۷].

آغاز : «اللهم یا ذاالمن الجسیم و الطول العظیم و الشأن القویم و الامر الحکیم و الحکم النافذ المقیم».

انجام : «تختم الختم بدعاء شریف نقلته عن مشایخ... اللهم ربّ السموات الارفعه و ربّ الارضین الممرعة ربّ محمد و الثلاثة المحامید معه... الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة علی محمد خاتم النبیین و آله...».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ در اول نسخه تملك محمدرضا بن محمدصفی الحسینی با مهر وی و تملکی با مهر «ابوالقاسم الرضوی ۱۱۱۲» و مهر مربعی «محمد ابراهیم الحسینی»؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر مذهب، مجدول، لولا با ترنج.

۳۶۸ برگ؛ ۱۹×۲۶ سانتی متر؛ ۲۴ سطر؛ [ثبت ۸۷۹۵۸].

(١٣٨٥٠)

مجمع الجوامع (فرهنگ فارسی، عربی، ترکی به فارسی)

از : علی محمد بن عبدالحق(١) محدث دهلوی (قرن ١١ ق)

فرهنگ لغت مفصلی است که مؤلف از کتاب های لغت با حذف مکررات جمع آوری نموده است. ترتیب آن به حروف تهجی است و در هر حرف ابتدا لغات فارسی و بعد از آن لغات عربی و پس از آن لغات ترکی را آورده و به فارسی توضیح و شرح می دهد.

تألیف این کتاب به درخواست ابوالمفاخر صورت گرفته است.

نسخه حاضر از آغاز تا حرف خا لغت فارسی را شامل است.

آغاز : «حمد بیعد و ثنای بیحد مر واهب العطایا را که بمحض فضل و الطاف... باب الالف فصل الالف مع الالف فی الفاظ فارسیة ـ ا همزه مفتوح است در فارسی بر بعضی الفاظ زیاده».

انجام نسخه : «خزاحی ـ نباتی است خوشبوی آنرا خیری و کل نرمه گویند و در تاج است خیر و دشمنی ـ خلافی ـ بالکسر نام علمی است... آن کس که به نفس خود شریف و مهتر شود».

نستعلیق؛بی کا،بی تا؛لغات شنگرف و معنی لغات مشکی، چند مهر در آخر نسخه مربوط به قرن١٣ ؛جلد:گالینگور،آبی، عطفو گوشه تیماج قهوه ای،نقش گل و ترنج زرین در عطف.

٣٨٧ برگ؛ ٢١×٣٤ سانتی متر؛ ١٧ سطر؛ [ثبت ٨٧٨٢٤].

(١٣٨٥١)

نوادر الالفاظ (فرهنگ هندی به فارسی)

از : سراج الدین علی خان آرزو اکبرآبادی، خان آرزو (١١٦٩ ق)

منتخبی است از کتاب «غرائب اللغات» عبدالواسع هانسوی [منزوی ١٩٣١/٣]. مؤلف

١ـ ابوالمجد عبدالحق بن سیف الدین دهلوی بخاری (١٠٥٣ ق).

در این رساله لغات هندی را به فارسی به ترتیب حروف تهجی ترجمه نموده است.

[منزوی ۲۰٤٥/۳؛ دانشگاه ۱۰۷۹/۹، ش ۲٤۲٦].

آغاز : «بسمله سبحانك لا علم لنا الا ما علمتنا انك انت العليم الحكيم بعد حمد و سپاس... می گوید فقیر سراج الدین علی آرزو تخلص که یکی از فصحاء هندوستان کتابی در فن لغت...».

انجام : «هو هنشل، در رساله آدم بزرگ نسب برطام ببائی موحده مکسور و سکون رای مهمله و طای مهمله و سب کننده برد و آورده تمت».

نستعلیق؛غلام رضا عرف غلام سپهر،سه شنبه ۲۰ شوال ۱۲۳۰ برای نواب حسین علیخان بهادر، لغات و نشانی ها شنگرف و معانی لغات مشکی؛ تمام اوراق کرم خوردگی دارد و هر برگ نسخه در بین دو زرورق وصالی شده؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه تیماج قهوه ای.

۸۳ برگ؛ ۲۱×۳۲ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۲۳].

(۱۳۸۵۲)

خلاصة التواریخ (تاریخ هند ـ فارسی)

از : سوجان رای بهنداری پتالوی، منشی سجان(۱) (زنده در ۱۱۱۰ ق)

تاریخ هند است از روزگار باستان تا روزگار اورنگ زیب (۱۰٦۹ ـ ۱۱۱۸) که مؤلف آن را در مدت ده سال نگاشته و در سال ۱۱۰۷ ق. به پایان رسانده است.

[منزوی ٤٦٥۲/٦؛ دانشگاه ٤۱۹۳/۱٥؛ مرعشی ۲٥۷/۱۷، ش ۷٤٥٥؛ فهرستواره، منزوی ۱۲٥۹/۲].

نسخه حاضر از آغاز کتاب تا «آمدن دارشکوه از تحتیه به جانب گجرات» را شامل است.

آغاز : «نقاش کارخانه کاینات و مصور کارگاه ممکنات چون آن کرد که صور».

انجام : «جمعی از عساکر و ادوات و آلات توپخانه همراهی اغرفان... گذاشته ششم

ماه مرکوز ازینجا روانه... شدند و... بموجب فرمان والای... قیام ورزید».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ تمام اوراق کرم خوردگی دارد و هر برگ در بین دو زرورق وصالی شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۳۹٤ برگ؛ ۱٦×۲٥ سانتی متر؛ ۱٥ سطر؛ [**ثبت ۸۷۸۲۲**].

(۱۳۸٥۳)

تحفه شاهی (کلام ـ فارسی)

از : قاضی زاده کرهرودی (قرن ۹ ق)

[**مجلس ۲٥/۱۳؛ منزوی ۹۱۰/۲؛ الذریعه ٤٤۳/۳**]. این رساله در قم توسط انتشارات انصاریان با تصحیح رسولی کرهرودی در سال ۱۳۷٥ ش. به چاپ رسیده است.

فهرست مطالب کتاب در آخر نسخه آمده است.

آغاز :

«کس نامه انوار جلی ننویسد تا بر سر او هوالعلی ننویسد

کی دست قضا خامه نهد بر نامه تا ناد علی سینجلی ننویسد

طلیعه صباح و ستایش بی آلایش پرتوانگیز فضای دلگشای احدی یکتا».

انجام : «امید که خالصاً لله تعالی ذخیره یوم المیعاد مرقوم رقم حسن اعتقاد گشته در رشته خلوص نیّت و صفای طویت منتظم باد ان شاء الله تعالی».

نستعلیق؛ بی کا، ۱٥ صفر ۱۲٥۳؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

۲۸۸ برگ؛ ۱۷×۲٦ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [**ثبت ۸۷۸۲۱**].

(۱۳۸٥٤)

انموذج برج لال = هدایة العلوم الهندیة (دستور زبان سانسکریت ـ فارسی)

از: برج راج مخاطب به رای برج لال بن راجه جیشودانندن بهادر برهمن مالوی(قرن۱۳ق)

مؤلف در این رساله دستور زبان سانسکریتی را به فارسی با ارائه نمونه هایی به سانسکریتی بیان نموده است. او این رساله را به نام نواب سعادت علی خان بهادر مبارز جنگ در مقدمه ای و سه باب و یك خاتمه تنظیم نموده است. عنوان باب های آن چنین است :

مقدمه : در دو فصل.

باب اول : در بیان اصول تعلیلات و تصرفات عام که اقسام کلمات را شامل است.

باب دوم : در بیان علم صرف محتوی بر پنج فصل.

باب سوم : در بیان قواعد نحو، در دو فصل.

خاتمه : در دو فصل.

در این کتاب از رسم الخط سانسکریتی به خط دیوناگر تعبیر شده است.

نسخه حاضر از آخر ناتمام و از آغاز خطبه مؤلف را فاقد است.

آغاز نسخه : «احمدالله علی آلائه و اشکره علی نعمائه و الصلوة علی سید احبابه و خیر اوصیائه بعد می گوید صاحب علوم صوری و معنوی فقیر حقیر برج لال ابن راجه جیشو داننده بهادر برهمن مالوی که سنسکرت بفتح سین مهمله و نون خفی و سکون سین مهمله ثانی».

انجام : (به خط سانسکریت است).

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و جداول شنگرف، در بیان نمونه کلمات سانسکریت؛ جلد : مقوایی، عطف گالینگور قهوه ای.

۵۹ برگ؛ ۲۱×۳۳ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۸۲۰].

(۱۳۸۵۵)

زبدة الرموز = حمزه نامه (داستان ـ فارسی)

از : شاه نظر قصه خوان

تحریر دیگری است از داستان حمزه که مؤلف با استفاده از کتاب های مولای جای

شکرریز، مولانا علی خان قزوینی، مولانا زین العابدین تکلوخان، مولانا عنایت الله، مولا حامد، مولا شوریده و مولا حسین مشتاق تحریر و تقریر نموده است. بعد از مقدمه گوید :

«در تألیف قصه حمزه آنچه به نظر کمترین رسیده است در میان ارباب خبر اختلاف بسیار واقع شده است بعضی گفته اند که یکی از خلفای بنی عباس را مرض دق عارض شده بود. و برخی گفته اند که یك راوی این قصه عمرو بن امیه ضمری است».

[**منزوی ۳۷۱۸/۵؛ ملی تهران ۳۹/۱؛ الذریعه ۳٦/۸**].

آغاز : «سپاس خداوندی را که منشور خاقانی خسروان سواد اعظم وجود را که... نفس سرکش هوس از پای درآورده... مخفی نماند که باعث تحریر این کلمات... این فقیر بی بضاعت تراب اقدام درویشان شاهنظر قصه خوان قبل از قصه خوانی».

انجام نسخه : «متوجه دمشق گردیدند و روز دیگر و صاحبقران با عساکر منصوره از عقب ایشان روانه شدند تمت».

نستعلیق؛ شیخ محمدحسن عرف میهن، ۲۵ ذی قعده ۱۲۷۳؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر، مجدول گرهی.

۲۲۵ برگ؛ ۱۷×۲٦ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [**ثبت ۸۷۸۱۸**].

(۱۳۸۵٦)

زبدة الغرائب (تاریخ هند ـ فارسی)

از : نجم الدوله سید محمدرضا بن ابوالقاسم طباطبائی متخلص به نجم (قرن ۱۳ ق)

تاریخ عمومی جهان است شامل : تاریخ ایران و اسلام و هند از آغاز آفرینش، تاریخ حضرت پیامبر(ص) و خلفا و پادشاهان بعد از اسلام و تاریخ سلاطین تیموریان هند، در پنج جلد.

[**منزوی ٤١٧٤/٦؛ دانشگاه ٤١٩٥/١٥؛ فهرستواره، منزوی ٦٢٨/١**].

نسخه حاضر جلد چهارم کتاب، تاریخ تیموریان هند را شامل است.

آغاز : «بعد از حمد خدا و نعت رسول مجتبی و آله الهُدی چنین التماس دارد اضعف العباد محمدرضا طباطبائی که این جلد چهارم است از کتاب زبده غرایب».

انجام : «خود را به ناگپور رسانید چنانچه مذکور گشت حالا امید از افضال باری آن است که به مقصد دلی فایز گرداند به حقّ محمد و آله الامجاد».

نسخ؛ امیرعلی ساکن بلگرام، دوشنبه ۲۰ شوال ۱۲٤۱ برای غیاث الدین؛ عناوین شنگرف؛ تمام صفحات کرم خوردگی دارد و هر ورقی در بین دو زر ورق وصالی شده؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

۲٤۲ برگ؛ ۱۷×۲۷ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۱۷].

(۱۳۸۵۷)

طبقات الحنابلة (تاریخ - عربی)

از : قاضی ابوحسین محمد بن محمد بن حسین ابی یعلی حنبلی فراء (٥۲٦ ق)

شرح حال علمای حنبلی است که مؤلف آن را در شش طبقه قرار داده طبقه اول و دوم را به ترتیب حروف تهجی و چهار طبقه باقی را به ترتیب سال های وفات تنظیم نموده است. این کتاب در سال ۱۳۷۱ ق. در مصر (قاهره) در دو جلد، با تحقیقات شیخ محمد حامد مفتی در ۷٤٥ صفحه به چاپ رسیده است. [**کشف الظنون ۱۰۹۷/۲؛مشار،عربی ٦۰٥**].

آغاز : «حدثنا الشیخ الامام الحافظ ابوالعزّ عبدالمغیث بن حرب بن زهیر الحربی قال حدثنا... هذا کتاب استخرنا الله تعالی فی تألیفه و سألناه المعونة علی تصنیفه».

انجام : «ابوالبرکات بن احمد بن طلحة قرأ علی الوالد الخصال و سمع منه الحدیث... و عزّة بهاء جماله و السّلام علی من اتبع الهدی و آثر ضیاء الرشد علی ظلم الوری».

نسخ؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۳]؛ عناوین شنگرف؛ ۱٥ برگ اول نسخه نونویس؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه گالینگور قهوه ای.

۲۷۳ برگ؛ ۱۷×۲۷ سانتی متر؛ ۳۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۱٦].

(۱۳۸۵۸)

جنگ اشعار (فارسی)

مجموعه مثنوی هایی است که از شعرای مختلف در این جنگ جمع آوری شده است.

فهرست مطالب آن عبارتند از :

۱ ـ خسرو و شیرین نظامی «۱ ر ـ ۸٤ پ»

از : الیاس بن یوسف مطرزی نظامی گنجوی (۵۹۸ ق)

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

بی نوایی چو من بملك عراق که..... بتو مشتاق

این دو شاخ از پی برومندی بست بر من چو نخل پیوندی

انجام نسخه :

زهی پیغمبری کز بیم و امید قلم راند بر افریدون و جمشید

زهی سرخیل سرهنگان اسرار سخن را تا قیامت تو نبی وار

۲ ـ لیلی و مجنون نظامی «۸۵ ر ـ ۱۱۷ ر»

از : مؤلف پیشین

آغاز :

ای نام تو بهترین سرآغاز بی نام تو نامه چون کنم باز

انجام :

زر نه متاعیست بلائیست زر الحذر ای زر طلبان الحذر

۳ ـ فرهاد و شیرین «۱۱۷ ر ـ ۱۸۷ پ»

از : کمال الدین وحشی بافقی (۹۹۱ ق)

به شماره [۱۳٤٦۳/۲] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٤ ـ خسرو و شیرین «۱۸۷ پ ـ ۲۰۲ پ»

از : ؟

مثنوی مفصلی است در داستان خسرو و شیرین از شاعری مجهول که در سال ۱۰۶۹ ق آن را سروده است.

آغاز :

بنام آنکه ما را زندگی داد وزآن پس مژده پایندگی داد

انجام :

بود سال تاریخ آن کان نور زهی جای عیش و مقام سرور (۱۰۶۹)

٥ ـ خلد برین «۲۰۳ ر ـ ۲٤٥ ر»

از : کمال الدین وحشی بافقی (۹۹۱ ق)

[**مجلس ۳/٤۳٦؛ دانشگاه ۱۱/۲٤۱٥؛ الذریعه ۷/۲٤۰؛ منزوی ٤/۲۸۰۰**].

در آغاز نسخه حاضر شرح حال وحشی در یك صفحه آمده است.

آغاز شرح حال : «ملا وحشی بافقی بزوی استاد طریقه شیرین بیانی و صیاد وحشی».

آغاز مثنوی :

خامه برآورد صدای صریر بلبلی از خلد برین زد صفیر

انجام :

شرح این قصه را کلکم نپرداخت که نتوان عالمی را نوحه گر ساخت

٦ ـ لیلی و مجنون «۲٤٥ ر ـ ۳۱۸ ر»

از : میرزا محمدطاهر وحید قزوینی (۱۱۰٥ یا ۱۱۱۲ ق)

در آغاز نسخه، شرح حال شاعر در دو صفحه ذکر شده است.

آغاز شرح حال : «وحید الزمان میرزا طاهر وحید موطن و مولدش دارالسلطنه قزوین است».

آغاز مثنوی :

بسم الله الرحمن الرحیم هست نهالی ز ریاض قدیم

انجام :

کیست اینجا که بر فرازد تخت و آخرش هم زمین بگیرد سخت

٧ ـ اسکندرنامه نظامی = اقبالنامه «٣١٨ پ ـ ٣٧٠ پ»

از : الیاس بن یوسف مطرزی نظامی گنجوی (٥٩٨ ق)

[**مجلس ٣١٧/٢٦، ش ٧٨٣٣/٣**] نسخه حاضر از آخر ناقص است.

آغاز :

خدایا جهان پادشاهی تراست ز ما خدمت آید خدایی تراست

انجام نسخه :

چو طالع نمود آن بلند اختری که شد ساخته سدّ اسکندری

٨ ـ یوسف و زلیخای ناظم هروی «٣٧١ ر ـ ٤٠٣ ر»

از : ملا فرخ حسین بن رضایی سبزواری هروی متخلص به ناظم هروی (١٠٨١ ق)

[**مجلس ٤٢٦/٨ و ٤٧٢؛ دانشگاه ٤٢١١/١٥؛ الذریعه ٣٤٨/١٩؛ منزوی ٣٣٤٤/٤؛ مشار، فارسی ٥/ ٥٦١٠**].

این مثنوی در تاشکند و هند به چاپ رسیده است.

در آغاز نسخه حاضر شرح حال شاعر در دو صفحه ذکر شده است.

آغاز شرح حال : «ملا ناظم هروی از رسته تلامذه مولانا فصیحی هرویست در زمان شاه سلیمان صفوی باوج و مصاحبت عباس قلیخان ساطو».

آغاز مثنوی :

خدایا چون سپهرم سینه بگشا دلم طوطی کن و آیینه بنما

انجام :

بر حدّت طبعم آفرین کن گر هجو کسی کنی چنین کن

٩ ـ جنگ شاه اسماعیل وشیبك خان «٤٠٣ پ ـ ٤٢٥ ر»

از : میرزا محمد رفیع واعظ قزوینی (قرن ١١ ق)

[**مجلس ٢١٠/٨؛ منزوی ٢٧٤٦/٤؛ سپهسالار ٣١٣/٤؛ رضوی ٥٤٣/٧**].

در آغاز نسخه حاضر شرح حال شاعر در یك صفحه ذکر شده است.

آغاز شرح حال : «واعظ اسم شریفش میرزا محمد رفیع اصلش از قزوین نواده ملا فتح الله».

آغاز مثنوی :

سزاوار شکر آفریننده ایست که هر قطره از وی دل زنده ایست

انجام :

روز و شب رازدار هم بودند تا دم مرگ یار هم بودند

۱۰ ـ **صفات العاشقین** «٤٢٥ ر ـ ٤٣٠ پ»

از : نورالدین هلالی جغتایی استرآبادی (۹۳٦ ق)

[**مجلس ۱۵/۲٦، ش ۷۵۰٦**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۱۱ ـ **چهار بیت** از میریحیی کاشانی شیرازی و چهار بیت از شاعری دیگر که در آن کاشانی و قمی بودن میریحیی را نفی نموده و وی را شیرازی دانسته است «٤٣٠ پ»

نستعلیق؛ بی کا، ۲۱ رجب ۱۲٤۰ [۱ پ]، ۱۰٦۹ [۲۰۲ پ]؛ عناوین شنگرف؛ هر برگ در بین دو زرورق وصالی شده؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

٤۳۰ برگ؛ ۱٤×۲۳ سانتی متر؛ ۱٦ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۱۵].

(۱۳۸۵۹)

دیوان نیاز (شعر ـ فارسی)

از : نیاز هندی

غزلیات شاعر است با تخلص «نیاز» در آن ها از فوت نظام الدین و خواجه خواجگان معین الدین یاد شده است.

آغاز :

الا یا ایها الساقی بنوشان جام می ما را که نشناسم ز مدهوشی سر از پا و ز سر پا را

سراپا بیخودم گردان ز قید هستیم برهان چه در بند خود یافتم جمله بلاها را

بلای بند هستی سخت عقد مشکلی دارد که مشکل می نماید حلّ آن هر پیر و برنا را

درین مشکل گشایی بازوی حکمت چه کار آید نمی بینم توانائیش الا جام صهبا را

بیا و جلوه گر شو بر دلم ای راحت جانم دگر مپسند بر من وعده امروز و فردا را

انجام :

جز عدم نیست غیر ذات خدا پس بود عین او همه اشیا

مجملی هست آنچه گفت نیاز کرد کوتاه قصه های دراز

بایدت گر بدین دلیل گواه کُن رجوعت سوی کلام اللّه

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۳ ق]؛ نسخه کرم خوردگی دارد و لبه همه اوراق وصالی شده؛ جلد : مقوائی، آبی، عطف و گوشه گالینگور مشکی.

۳٤ برگ؛ ۱۵×۲۳ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۱۳].

(۱۳۸٦۰)

مجموعه

۱ ـ **نفیس الریاض لإعدام الأمراض** = شرح قصیدة یقول العبد «۱ پ ـ ۱۷ پ»

(اعتقادات ـ عربی)

از : شیخ خلیل بن علاء بخاری یمنی (٦۳۲ ق)

شرح کوتاهی است بر قصیده یائیه سراج الدین علی بن عثمان اوشی فرغانی حنفی (۵۷۵ ق) مشهور به «قصیده یقول العبد» با این مطلع :

يقول العبد فی بدء الامالی لتوحید بنظم کاللآلی

[مرعشی ٣٥٣/٤، ش ١٥٥٣؛ **کشف الظنون ١٣٤٩/٢**].

نسخه حاضر دیباچه شارح را فاقد است و در آن، اصل قصیده اشتباهاً به ابن حاجب نسبت داده شده است.

چند شرح دیگر بر این قصیده در کتابخانه مرعشی موجود است با این خصوصیات :

الف : ضوء المعالی لبدء الامالی، از ملا علی بن سلطان محمد قاری (١٠١٤ ق) [مرعشی ٦/ ٧٣، ش ٢٠٦٢].

ب : هدایة من العباد، از محمد بن ابی بکر رازی [مرعشی ٢٢٥/٣، ش ١٠٣٣/١].

ج : دو شرح مجهول [مرعشی ٢٤٣/٦، ش ٢٢٥٨/٢ و ٢٢٦/٣، ش ١٠٣٣/٣].

آغاز نسخه : «یقول العبد فی بدإ الامالی (تلخیص المعنی یقول العبد قولا منظوما کالنظم اللآلی فی الحسن و البهاء...) قال العبد عصمه الله ان الله تعالی قدیم اذ لولم یکن قدیما لکان حادثاً لعدم الواسطة بین القدم و الحدوث».

انجام : «یوما قد دعا لی ای ادعو لمن دعا لی یوما من الایام بالخیر...

و ایقن ان کل الخلق فان و یبقی وجه ربك ذوالجلال».

ـ برگ های ١٨ تا ٢٢ سفید است.

٢ ـ القصیدة الهمزیة فی المدائح النبویة = قصیدة ام القری «٢٢ پ ـ ٥٥ ر»

(ادبیات ـ عربی)

از : شرف الدین ابوعبدالله محمد بن سعید بوصیری (٦٩٤ ق)

[**کشف الظنون ١٣٤٩/٢**]. در حواشی نسخه حاضر توضیحاتی از کتاب «المنح المکیة فی شرح الهمزیة» ابن حجر [مجلس ٣٠/٢٥، ش ٧٠٢١] نوشته شده است.

نسخه حاضر از انجام ناقص است.

آغاز :

كيف ترقى رقيك الانبياء يا سماءً ما طاولتها سماء

لم يساووك فى علاك و قد حا ل سنامنك دونهم و سناء

انجام نسخه :

و ثناء قدمت بين يدى نجـ ـواى اذ لم يكن لدىّ ثراء

ما اقام الصلوة من عبداللـ ـه و قامت بربها الاشياء

٣ ـ سؤال و جواب فقهی «٥٥ پ ـ ٥٦ ر» **(فارسی)**

چند سؤال است پیرامون طهارت و نجاست بر مذهب حنفیه که در ذیل هر سؤال، جواب آن ذکر شده است.

٤ـ قصیده شیخ عبدالله شیرازی در مدح حضرت پیامبر(ص) «٥٧ر ـ ٥٧پ» **(عربی)**

آغاز :

رسول الله ضاق بنا الفضاء و جَلّ الخطب و انقطع الاخاء

وجاهك يا رسول الله جاه رفيع ما لرفعته انتفاء

انجام :

و اجمل منك لم تر قطّ عين و اكمل منك لم تلد النساء

عليك صلوة ربى ما توالت دهور او تلى صبحاً مساء

٥ ـ هفت بیت مناجات به عربی «٥٧ پ ـ ٥٨ ر»

آغاز :

يا من يرى ما فى الضمير و يسمع انت المعدّ لكلّ ما يتوقع

يا من يرجّى للشدائد كلها يا من اليه المشتكى و المفزع

انجام :

حاشا بفضلك ان تقنّط عاصياً و الفضل اجزل و المواهب اوسع

٦ ـ سؤال و جواب فقهی «٦١ پ ـ ٧١ ر» **(فقه ـ فارسی)**

از : محمد معین

سؤال و جواب های فقهی است پیرامون رهن، شطرنج، نماز جمعه، نکاح و... که از شهر الله آباد هند برای مؤلف ارسال شده و او به آن ها مفصلاً پاسخ داده است.

آغاز : «استفتاء از اللّه آباد آمده ـ ما قولهم اندرین صورت که مثلاً زید یك منزل... را نزد عمرو رهن گذاشت و منافع...».

٧ ـ جواب اعتراض به کتاب تقویة الایمان «٧٢ ر ـ ٧٧ پ» **(اعتقادات ـ فارسی)**

از : ؟

در این رساله کوتاه از اعتراضات مولوی فضل حق بر رساله «تقویة الایمان» پاسخ داده شده است.

٨ ـ سؤال و جواب فقهی «٧٨ ر ـ ٧٩ پ» **(فارسی)**

٩ ـ رساله در وحدت ادیان «٨٠ پ ـ ٩٦ ر» **(اعتقادات ـ فارسی)**

از : ؟

مؤلف در این رساله برای ایجاد وحدت بین ادیان (اسلام، مسیحیت و یهودیت) مواردی را که بین قرآن کریم و انجیل و زبور مشترك هستند نقل نموده است.

آغاز : «ای اهل اسلام غور کنید که به کدام بنیاد ایمان خود را مستحکم کرده اید و تفتیش سازید دلایل آن کتاب را».

انجام : «مشهور است که چند اشخاص از تابعان مذکوره ازو منحرف گشتند».

١٠ ـ رساله در ربا «٩٧ پ ـ ١٢٠ ر» **(فقه اهل سنت ـ فارسی)**

از : ؟

رساله فقهی است پیرامون ربا و حرمت آن در شریعت اسلام، این رساله به صورت سؤال و جواب برگزار شده است.

آغاز : «ما قولهم رضی الله تعالی عنهم در صورتی که در دیار هند بلکه».

انجام : «ربا بین المسلم و الحربی نمودن خالی از اخلاط نیست والله المستعان...».

١١ ـ اجتهاد و تقلید «١٢١ ر ـ ١٢٤ پ» **(فقه ـ فارسی)**

از : ؟

رساله کوتاهی است در بیان اجتهاد و تقلید بر طبق مذهب عامه.

آغاز : «از علما و فقها و اصولیین و محدّثین و طلبا و فضلا عرضه می رود که معنی تقلید و اجتهاد در اصطلاح قوم چیست و همه بر یك معنی اتّفاق دارند».

١٢ ـ سؤال و جواب فقهی «١٢٤ پ ـ ١٢٥ پ» **(فارسی)**

چند سؤال و جواب کوتاه فقهی است بر مذهب عامه.

نسخ و نستعلیق؛ رساله اول بی کا، ٩ محرم (؟)؛ رساله دوم محمد معین الانصاری، بی تا؛ رساله سوم سید محبوب علی رام نوری در شاهجهان آباد، بی تا؛ رساله ششم محمد معین، ١٢٥٦ [٦٦ ر و ٦٧ ر] و ٢٨ رمضان ١٢٥٠ [٦٨ پ و ٦٩ پ] و محمد غضنفر [٧١ ر]، بی تا؛ رساله یازدهم غلام محمد فندری [١٢١ پ] و عبدالحقّ المحمّدی، بی تا؛ نشانی ها شنگرف؛ با حواشی؛ اوراق نسخه پوسیدگی و کرم خوردگی دارد؛ جلد : مقوائی، عطف پارچه.

١٢٥ برگ؛ ٢٠×٢٨ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ٨٧٨١٢].

(١٣٨٦١)

دیوان ذرّه لکنهویی (فارسی)

از : میرزا هجو بیك لکهنویی هندی متخلص به ذرّه

دیوان اشعار شاعر است، شامل غزلیات به ترتیب حروف تهجی، ترجیع بند، قطعات و رباعیات، بدین ترتیب :

الف : غزلیات «١ ر ـ ٨١ پ»

نسخه حاضر از آغاز غزلیات افتادگی دارد و از قافیه «زا» شروع می شود.

آغاز نسخه :

سوز غم تا نکند از من دلسوخته وام چشم گلریز شرر بار نگردد هرگز

صبح حشر ار بدمد طالع خوابیده من غالب آنست که بیدار نگردد هرگز

ب : ترجیع بند «۸۲ ر ـ ۱۰۹ پ»

آغاز :

عشق باشد مایه دنیا و دین خضر راه حقّ امام راستین

عشق گردد هر کجا معجزنما بیت احزان را کند خلد برین

ج : رباعیات «۱۱۰ ر ـ ۱۱۸ ر»

آغاز :

چون بود ولای شاه دین حبل متین بی شبهه زدم به دامنش دست یقین

از رحمت عام او امید است چنین ان یغفر لی خطیتی یوم الدین

انجام رباعیات و انجام دیوان :

نامت به زبان گرچه نمی آرد دل خون از مژه روز و شب همی بارد دل

برداشته دست از تو ولی آه چه سود از عشق تو دست برنمی دارد دل

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ تمام اوراق کرم خوردگی داشته و هر ورق در بین دو زر ورق وصالی شده؛ جلد : مقوائی، عطف گالینگور قهوه ای.

۱۱۸ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۰۹].

(۱۳۸۶۲)

انفع الوسائل الی تحریر المسائل (فقه حنفی ـ عربی)

از : قاضی برهان الدین ابراهیم بن علی طرسوسی حنفی (۷۵۸ ق)

مسائلی که قاضیان بدان نیازمند بوده و یافتن آن ها در کتاب های فقهی دشوار می نمود، مؤلف در رساله حاضر به طور مفصل بیان نموده است. او ابتدا در هر مسئله اقوال فقها را آورده پس از آن نظر خود را ذکر می کند. [**کشف الظنون ۱۸۳/۱؛ مرعشی ۹۱/۸، ش ۲۸۸۸**].

نسخه حاضر از نیمه زکات تا آخر کتاب را شامل است.

آغاز نسخه : «و اتضح من کشف معنی تلك العبارة و بما تعمل به فی المسئلة علی حسب الوسع و الطاقة و کلّ ما وقع فی هذا الکتاب».

انجام : «لو دخل المدّعی علیه دار نفسه لحاجته لایمکن المدّعی من الدخول علیه الا برضاه لکنه یجلس علی باب الدار الی ان یخرج والله سبحانه و تعالی اعلم بالصواب».

نسخ؛ بی کا، یکشنبه ۷ جمادی الاولی ۹۵۷؛ عناوین شنگرف؛ مقابله شده؛ نسخه کرم خوردگی دارد و تمام صفحات بین دو زرورق وصالی شده؛ جلد : مقوائی، سبز، عطف و گوشه گالینگور.

۲۰٤ برگ؛ ۱۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [**ثبت ۸۷۸۱۰**].

(۱۳۸٦۳)

معدن الحقائق فی شرح کنز الدقائق (فقه حنفی - عربی)

از : محمد بن حاجی بن محمد بن حسن سمرقندی

شرح مزجی مفصلی است بر کتاب «کنزالدقائق» ابوالبرکات عبدالله بن احمد نسفی.

[**کشف الظنون ۱۵۱۵/۲**]. این شرح در کشف الظنون و سایر فهارس ذکر نشده است.

آغاز : «الحمدلله الذی جعل سرائر العلماء معارف کنوز الحقائق و صیر ضمائرهم... الحمدلله فان قلت لم بدأ بذکر الحمد قلت اقتداء بکتاب الله و عملا بقوله(ع)».

انجام : «... فخرجت البنت بالصلح عن سهمیهما و بقی السهمان بینهما علی تلك القسمة و الحمدلله العلیم علی التمام و الصلوة و السّلام علی رسوله محمد سید الانام و علی آله و اصحابه الکرام...».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول شنگرف و لاجوردی؛اوراق نسخه کرم خوردگی دارد و چند برگ از آن وصالی شده و چند برگ نیز نونویس است؛ در اول نسخه فهرست مطالب کتاب و تملك جمال الدین احمد به تاریخ ۵ ذی قعده ۱۲۵۳ که کتاب را از معرفت خان اشرف صاحب به قیمت چهار روپیه در بلده

مدراس خریداری نموده است؛ جلد : مقوا، مشکی، عطف و گوشه گالینگور آبی.

٤١٥ برگ؛ ١٥×٢٧ سانتی متر؛ ٢٤ سطر؛ [ثبت ٨٧٨٠٨].

(١٣٨٦٤)

عمدة السالك و عدة الناسك (فقه شافعی ـ عربی)

از : شهاب الدین ابوالعباس احمد بن لؤلؤ مشهور به ابن نقیب

مختصری است در فقه شافعی به ترتیب کتب فقهی اهل سنت و هر کتاب در چند فصل. [**کشف الظنون ١١٦٧/٢؛ سرکیس ٢٦٩/١**].

نسخه حاضر از آغاز یك برگ افتادگی دارد و تا آغاز باب الشهادات را شامل است.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین... امّا بعد فهذا مختصر علی مذهب الامام الشافعی رحمه الله اقتصرت فیه علی الصحیح من المذهب عند الرافع و النووی».

انجام نسخه : «باب الشهادات تحمّلها و اداؤها فرض کفایة... و اللواط و اتیان البهیمة الا اربعة ذکور و یقبل فیما لا یطّلع علیه الرجال کالولادة رجلان و رجل».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، برخی صفحات جدول شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده، با حواشی توضیحی؛ بعضی از عبارات خط خورده؛ اوراق نسخه کرم خوردگی دارد؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه گالینگور سبز.

١٢١ برگ؛ ١٤/٥×٢٠ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [ثبت ٨٧٨٠٦].

(١٣٨٦٥)

الجواهر الثمینة (عرفان ـ فارسی)

از : علی بن حسام الدین بن عبدالملك جونپوری هندی، متقی (٩٧٥ ق)

مؤلف بعد از آنکه کتاب «جوامع الکلم فی المواعظ و الحکم» را به عربی، شامل ٣٠٠٠ حکمت (٥٠٠ حکمت قرآنی، ٥٠٠ حکمت حدیثی و باقی در کلام سلف)

تألیف نمود کتاب حاضر را به تألیف فارسی در پند و اندرز پرداخت. او این کتاب را از کلمات شیخ عبدالله انصاری، حسین هروی مؤلف نزهة الارواح، مرآت العارفین تألیف ملك زاده مسعود بیك، گلستان سعدی و سخنان سایر مشایخ جمع آوری نموده و به ترتیب حروف تهجی موضوعات (هر موضوع در یك فصل) تنظیم نموده است.

[**منزوی ۱۱۱۸/۲، آصفیه ۷٤۸/۳**].

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة و السّلام علی سیدنا محمد و آله و صحبه اجمعین امّا بعد همی گوید احقر عبادالله علی بن حسام الدین... حرف الالف، فصل فی الاخلاص،... فصل فی اقهام النفس... فصل فی الانصاف...».

انجام نسخه: «و از همه سزاوارتر آنکه از سرّ و هو معکم غافل نگردی و یقین دانی که

همسایه و همنشین و همره همه اوست با دلق گدا و اطلس شه همه اوست

در انجمن فرق و نهان خانه جمع».

ـ در پایان نسخه پنج صفحه مطالب عرفانی به فارسی به نقل مشایخ عرفان نقل شده است.

نسخ؛ عبدالفتاح بن ولی محمد صدیقی برای حافظ محمد بن عبدالرفیع، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول شنگرف و لاجوردی؛ در اول نسخه آمده : «از متروکه والد ماجدم حضرت ملك العلماء مولانا علاءالدین احمد صاحب قدس سرّه و روح روحه»؛ جلد : کاغذی.

٤٧ برگ؛ ١٥×٢١ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [**ثبت ٨٧٨٠٥**].

(١٣٨٦٦)

ینابیع الحکمة «۱ ر ـ ۱۸۷ پ» **(اخلاق ـ فارسی)**

از : ابوالحسن بن محمد کاظم جاجرمی (متوفای بعد از ١٢٤٥ ق)

مباحث اخلاقی است از آیات و روایات اهل بیت(ع)، که در هفده فصل و یك خاتمه تنظیم شده است. این کتاب در سال ١٢٤٠ ق. تألیف گردیده و تاکنون دوبار در

تهران به چاپ رسیده است.

[منزوی ۱۷۱۷/۲؛ دانشگاه ۱۵۱۵/۱۰ و ۲۱٤۲/۱۱ و ٤۰۸٦/۱۵؛ الذریعه ۲۸۸/۲۵؛ مشار، فارسی ٥٦۰٥/٥].

از همین مؤلف کتاب «برکات القائم» در شماره [۱۳۹۷۷] معرفی خواهد شد.

آغاز : «الحمدلله الذی یؤتی الحکمة من یشاء من بریّته و الصلوة علی نبیّه... امّا بعد حقیر کثیرالتقصیر ابن محمدکاظم ابوالحسن عفی الله عن جرائمهما».

انجام : «دنیا نه از برای مؤمنان راحت است و نه از برای عاصیان و کافران والسّلام علی من اتبع الهدی و الحمدلله... و السّلام علی اشرف الانبیاء و المرسلین».

ـ از برگ ۱۸۸ تا آخر نسخه سفید است.

شکسته نستعلیق؛ محمد رفیع بن محمد حسن، اواسط شوال ۱۲۹٤ دارالسلطنه تبریز؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۳٤۱ برگ؛ ۱۵×۲۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۲٦٤].

(۱۳۸٦۷)

ریاض المحبین (ادبیات ـ فارسی)

از : رضا قلی خان بن محمدهادی متخلص به هدایت (۱۲۸۸ ق)

نثر ادبی است به سبك «گلستان سعدی» در پند و اندرز، شامل یك مقدمه و دو مقاله، که مؤلف به نام ناصرالدین شاه نگاشته است.

[مجلس ۱۲۵/۲۳؛ منزوی ۳۵۷٦/٥؛ ادبیات تهران ۳۰۳/۱؛ الذریعه ۳۳٥/۱۱؛ مشار، فارسی ۲۷۲۸/۲].

آغاز : «محبوبی را سپاس که طایر قیاس بر مطلع جمالش نپرد».

انجام :

بر در رحمت فکندم بار خود تن زدم در آخرین گفتار خود

شکسته نستعلیق ساده؛ محمد رفیع بن محمد حسن گرگانی، شنبه ٨ رمضان المبارك ١٢٩٥ در دارالسلطنه تبریز؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

١٢١ برگ؛ ١٣×٢١/٥ سانتی متر؛ ١٤ سطر؛ [ثبت ٨٧٢٦٣].

(١٣٨٦٨)

مجموعه

١ ـ قسطاس الشعر «١ پ ـ ٦٩ ر» **(عروض و قافیه ـ فارسی)**

از : فریدون میرزا فرمانفرما فرزند عباس میرزا قاجار(١) (١٢٧٢ ق)

مؤلف در این رساله مباحث علم عروض و قافیه را در یك مقدمه شامل هفت فصل و شش باب بیان نموده است.

[الذریعه ٧٩/١٧؛ منزوی ٢١٧١/٣؛ ملك ١٤/٧، ش ٣٦٦٠ و ٥٩٤/٣، ش ٥٩٦٦].

آغاز : «سپاس وافر و ثنای کامل حکیمی را سزاست که خیمه بی ستون گردون را بی‌واسطه اسباب و اوتاد افراخت... امّا بعد ناظم این لآلی مکنون امیرزاده فریدون بر ضمایر ارباب فنون می نگارد...».

انجام :

«تو ختائی بچه وز تو خطا نیست عجب کآنچه از اهل صوابند خطا نیز کنند

تشبیه لفظ به لفظ و تطبیق معنی به معنی، نه از روی صدق است بل از بهر شبیه اَیُّهَا القاضی بقُمْ اَنْتَ مَعْزولٌ فقُمْ».

٢ ـ مناجات نامه خواجه عبدالله انصاری «٦٩ پ ـ ٧٣ پ» **(عرفان ـ فارسی)**

به شماره [١٣٥٠٦] مراجعه شود.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین... امّا بعد پیر هراتی عبدالله انصاری قدّس سرّه

١ـ برای شرح حال وی ر. ك : رجال بامداد ٩٢/٣.

می فرماید هر که این ده خصلت را شعار خود سازد در دنیا و آخرت کار خود سازد».

انجام : «... الهی عمر بر باد کردم و بر تن خود بیداد کردم الهی تو عمر طویل بده قائم آل محمد صلّی الله علیه و آله ظهور فرماید آمین یا رَبّ العالمین تم».

نسخ؛ احمد...، رساله اول سه شنبه ۲۷ جمادی الثانی ۱۲۵۱؛ رساله دوم ۱۱ رجب ۱۲۵۱؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، در اول نسخه طریقه ختم آیه «و من یتق الله» ذکر شده است؛ جلد : تیماج، مشکی، مجدول.

۷۳ برگ؛ ۱۷×۲۱ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [**ثبت ۸۷۲۶۲**].

(۱۳۸۶۹)

زبور الهی (ادعیه ـ فارسی)

از : علم الهدی محمد بن محسن فیض کاشانی (قرن ۱۲ ق)

مؤلف در این رساله دعاها و تعقیبات نمازهای روزانه و اوقات شبانه روز و هفته را در هشت باب از گفتارهای ائمه(ع) جمع آوری نموده است. فهرست ابواب آن چنین است:

باب اول : در وظایف گزاردن صلوات یومیه از مقدمات و مقارنات

باب دوم : در وظایف تعقیب رواتب صلوات

باب سوم : در وظایف آمد و شد روز و شب بدخول اوقات و حلول ساعات

باب چهارم : در وظایف اسابیع و جمعات

باب پنجم : در وظایف کرور شهور و سنوات

باب ششم : در وظایف اصناف عادات و انواع حوادث و قربات

باب هفتم : در وظایف حصول مقاصد و مهمات

باب هشتم : در وظایف نزول مکاره و آفات

[**الذریعه ۳۶/۱۲ و ۹۶/۱۲ با عنوان «زبور الهی»**].

آغاز : «سپاس حقّ شناس و ستایش نیایش اساس خداوند بیچون را... و بعد چون یاد

کردن ایزد بی مهال و روی دل باو داشتن».

انجام : «هیچکس چنین نکند مگر آنکه خدایتعالی او را و صاحب قبر را آمرزد... مصلین علی خاتم الانبیاء محمد و اهل بیته الهادین الی الطریقة المثلی».

نسخ (ادعیه معرب)؛ محمد باقر الکربلائی بن المرحوم محمد معصوم، پنج شنبه ربیع الثانی ۱۱۳۷ در کاشان؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات مجدول مذهب مرصع محرر، در اول نسخه سر لوح مزدوج با زمینه لاجوردی و گل های زرین و الوان و کتیبه با زمینه زرین؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : روغنی دورو، ترنج با سر، مجدول، لچکی، زمینه زرد با گل های مذهب و در حاشیه گل های الوان؛ پشت جلد زمینه سرخ با گل های مذهب، مجدول.

۱۸۵ برگ؛ ۱۱×۱۹ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸۷۲٦۱].

(۱۳۸۷۰)

دیوان فریدون میرزا = اعجاز اللسان (فارسی)

از : فریدون میرزا فرمانفرما فرزند عباس میرزا قاجار (۱۲۷۲ ق)

بخشی از دیوان شاعر است شامل :

الف : دیباچه به نثر «۱ پ ـ ٤ ر»

در لغت نامه دهخدا گفته شده که این دیباچه را قاآنی بر دیوان شاعر نوشته است. این دیباچه در سال ۱۲٤۸ ق. نوشته شده و در آن به نایب الایاله بودن شاعر در آذربایجان اشاره شده است.

آغاز : «مطلع قصاید آفرینش و مقطع قطعات دانش و بینش تشبیب حمد و ثنای».

ب : قصاید «٤ ر ـ ٥۰ پ»

این قصاید به ترتیب حروف تهجی تنظیم شده و در آغاز هر قصیده وزن آن ذکر شده است.

آغاز :

بختم مساعد آمد و اقبال شد بلند تا از خجند آمدم آن یار ارجمند

برخواستم بعزم پذیره زجای خویش چونانکه خیزد از سر آتش یکی سپند

بشتافتم بسان خدنگ از ره کمان در زیر پا کشیده یکی بادپا سمند

در دست چون غزالی در کوه چون عقاب در بحر چون نهنگی و در نار چون نوند

القصه با شتاب رسیدم به حضرتی کز آفتاب برتر و از آسمان بلند

انجام :

«زان بر ارادت است به معصومین کانجا عقول عاشره مجنون است

این مهر همچو فُلك و جهان دریا بی فلك هر که رفت به جیحون است

آنچه تموّج بحر ذخّار طبع غرایب بارد خاطر... و بیمن و بهجت اختتام یافت والسّلام».

رساله دیگری از مؤلف به نام «قسطاس الشعر» در عروض و قافیه در شماره [۱۳۸٦۸] معرفی گردید.

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی.

۵۰ برگ؛ ۱۲×۲۰ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۲۵۷].

(۱۳۸۷۱)

مجموعه

۱ ـ إحکام الأحکام فی اصول الأحکام «۱ پ ـ ٤۳ ر» **(اصول فقه ـ عربی)**

از : سیف الدین علی بن محمد آمدی (٦۳۱ ق)

[**مجلس ۲۵۱/۲۵، ش ۷۲۵۲**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۲ ـ شرح حال رضی الدین «٤۳ ر ـ ٤۵ پ» **(تاریخ ـ فارسی)**

از : مجدالدین محمد بن یعقوب شیرازی فیروزآبادی (۸۱۷ ق)

شرح حال کوتاهی است در حالات رضی الدین ابوالفضایل حسن بن محمد بن حسن

بن حیدر بن علی بن اسماعیل صغانی لاهوری مکی حنفی(۱) متوفای جمعه ۱۹ شعبان ٦٥٠ ق. مدفون در مکه، در آخر این شرح حال چنین آمده : «من شرح الفه مجدالدین شیرازی فیروزآبادی سلمه الله».

۳ ـ احادیثی از حضرت پیامبر(ص) به نقل از کتاب «احکام الکبری» عبدالحق ازدی، نمازهای هر روز هفته «٤٦ پ ـ ۹٥ پ»

٤ ـ افاضة الانوار فی اضائة اصول المنار «٤٦ پ ـ ۹٥ پ» **(اصول فقه ـ عربی)**

از : سعدالدین ابوالفضایل دهلوی (۸۹۱ ق)

شرحی است با عناوین «قوله ـ قوله» بر کتاب «منار الانوار فی الاصول» ابو برکات عبدالله بن احمد بن محمود نسفی (۷۱۰ ق). [**کشف الظنون ۱۸۲۳/۲**].

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز : «الحمدلله الذی الهمنا معالم الاسلام و اعلمنا مراتب الاعلام و هدانا الی سبیل الرشاد... و دعانا الی اکتساب الفضل و الفقاهة و نهانا عن اتباع الهوی و السفاهة».

انجام نسخه : «قوله و یلزمه احکام الشرع لان السکر لاینافی شیئاً من الاهلیة فکان کالصاهی و تصح عباراته».

نسخ قدیم؛ بی کا، بی تا؛ رساله اول حاشیه نویسی های مفصل دارد از عالمان مختلف؛ جلد : تیماج، مشکی، مجدول گرهی.

۹٥ برگ؛ ۱۷×۲٥ سانتی متر؛ ۳٦ سطر؛ [**ثبت ۸۷۲٥٤**].

(۱۳۸۷۲)

مجموعه

۱ ـ القوانین المحکمة (اصول فقه ـ عربی)

از : میرزا ابوالقاسم بن حسن گیلانی قمی (۱۲۳۱ ق)

۱ـ معجم المؤلفین، کحاله، چاپ جدید ۵۸۳/۱.

[**مجلس ۳۷۵/۲۵، ش ۷۳۹۱**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است و تا «المقصد الرابع فی الادلة العقلیة» را شامل است.

۲ ـ حاشیة القوانین (اصول فقه ـ عربی)

از : محمد علی بن احمد قراجه داغی انصاری(۱) (۱۳۱۰ ق)

حاشیه ای است با عناوین «قوله ـ قوله» بر «القوانین المحکمة» میرزای قمی. تألیف آن در ۱۵ صفر ۱۲۸۷ به پایان رسیده است.

[**الذریعه ۱۷۷/٦، ش ۹۵٦ که در آن اظهار شده این حاشیه در ضمن حواشی قوانین به چاپ رسیده است**].

این حاشیه در نسخه حاضر در حواشی نسخه و برگ هایی که بعداً در لابه لای نسخه اضافه شده تحریر شده است.

آغاز : «قوله الذی هدانا قیل الهدایة هی الدلالة الموصلة و مآلها الایصال الی المطلوب و قیل هی ارائة الطریق الموصولة الیه و الاوّل منقوض بقوله تعالی و اما ثمود».

متن قوانین نسخ و شرح نستعلیق؛ رساله اول بی کا، بی تا، رساله دوم به خط مؤلف، ۱۵ صفر ۱۲۸۷؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول گرهی.

۴۲۵ برگ؛ ۱۸×۲۹ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [**ثبت ۸۷۲۴۷**].

(۱۳۸۷۳)

مجمع الهدی (تاریخ ـ فارسی)

از : ابوالحسن علی بن حسن زواره ای (قرن ۱۰ ق)

تاریخ دینی است شامل تاریخ پیامبران، تاریخ پیامبر اسلام(ص) و تاریخ ائمه(ع)،

۱ـ در فهرست نسخه های خطی کتابخانه مرعشی چند اثر دیگر از مؤلف معرفی شده اند. با این عناوین:

الاصول المهمة، تاریخ دانی، تاریخ قم، تعلق الارواح بالابدان، الفتوحات الرضویة فی الاحکام الفقهیة الاستدلالیة و مناسك حج.

این رساله را مؤلف در چهل باب و هر باب در چند فصل تنظیم نموده (باب اول تا بیست و هشتم در تاریخ انبیا، باب بیست و نهم در تاریخ حضرت پیامبر(ص) به ترتیب سال ها، باب بیست و نهم تا چهلم در تاریخ امامان(ع)). تألیف این کتاب در سال ۹۸۰ ق. به پایان رسیده است.

[**مرعشی ۲۹۲/۷، ش ۲۷۳۱؛ منزوی ٤٥٣٠/٦؛ الذریعه ٤٧/٢٠، برگل ٥٢١/٢**].

آغاز : «حمد و سپاس بی قیاس خالقی را جلّ جلاله و عظم شأنه که به قدرت کامله خود... امّا بعد بر ارباب ألباب مخفی و پوشیده نیست که لطیف ترین حکایات».

انجام : «امید که حضرت غفّار قلم عفو بر گناه هر گناهکار کشد

از جرم گناه دیده ام جیحون است وز حال تباه سینه ام پرخون است

گر زانکه ببخشیم نباشد عجبی چون عفو تو از گناه من افزون است».

نستعلیق؛ رضا الحقّ بن امیر حیدر المشهور به میرکامی طباطبایی، بی تا؛ تمام صفحات جدول مذهب مرصع، عناوین زرد و لاجوردی؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، مشکی.

۲٦۰ برگ؛ ۲۱×۳۲ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [**ثبت ۸۷۲۵۱**].

(۱۳۸۷٤)

ترجمه تبصرة المتعلمین فی احکام الدین (فقه ـ فارسی)

از : ؟

ترجمه تحت اللفظی و روانی است از «تبصرة المتعلمین» علامه حلی (۷۲٦ ق).

تا به حال این ترجمه ها را از این کتاب سراغ داریم :

الف : ترجمه محیی بن محمد کرمانی (قرن ۱۰) [فهرست میکروفیلم های دانشگاه تهران ۳۸/۲ فیلم شماره ۳۰۲۰؛ نسخه های خطی دفتر پنجم ۲۷۱/٥].

ب : ترجمه از شخصی ناشناس [سنا ۲۷٦/۲].

ج : ترجمه از شخصی ناشناس [رضویه ش ١٢٠٥٩ تحریر ١٠٧١ ق، الذریعه ٨٨/٤].

د : ترجمه از شخصی ناشناس [دانشگاه تهران ١٧/١٦، ش ٥٤٦٦ تحریر شده در ٩٩٤، فیلم همین نسخه در فهرست میکروفیلم ها ٤٩/١، معرفی همین نسخه در نسخه های خطی دفتر چهارم ص ٤٣٧ و دفتر پنجم ص ٢٧١].

هـ : ترجمه ابوالحسن شعرانی که در ٣ شعبان ١٣٩٠ به پایان رسانده و در تهران همراه با متن تبصره با عنوان «فقه فارسی» به چاپ رسیده است.

آغاز : «سپاس بی قیاس مرخدای را که قدیم است پادشاهی او و بزرگ است شأن او... امّا بعد این کتابیست موسوم به تبصرة المتعلمین در حکمهای دین... کتاب العبادات بدانکه عبادات شرع هفت است نماز و روزه و اعتکاف و...».

انجام : «و اگر کشت پدر پسر خود را به عمد، بستانند از وی دیت دیگری را دهند از وارث، پس اگر نباشد وارث پس امام را، اگر باشد خطا پس دیت بر عاقله. فهذا خلاصة ما اثبتناه فی هذه المختصر... یجعله ذلك لوجهه خالصاً انه قریب مجیب».

نستعلیق؛ علی بن قوج احمد الایمنابادی، غرّه صفر ٩٧٤؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ بعضی لغات در حاشیه معنی شده؛ جلد : تیماج، مشکی.

١٦٩ برگ؛ ١٥×٢٠ سانتی متر؛ ١٣ سطر؛ [ثبت ٨٧٢٤٦].

(١٣٨٧٥)

مجموعه

١ ـ **نامه شاه عباس** که توسط منوچهر بیك به جلال الدین اکبرشاه پادشاه هندوستان ارسال نموده است. «١ پ ـ ٦ پ»

آغاز : «سپاس معرا از ملابس حد و قیاس که بدایت جذبات اشواق...».

٢ ـ **جواب همان نامه** از اکبرشاه که توسط همان منوچهر بیك به شاه عباس ارسال داشته است « ٦ پ ـ ١٠ ر»

آغاز : «هو. آغاز تحریك خامه نغمه طراز و افتتاح تحریر نامه نكته پرداز بنام نامی بی آغازی سزاست».

٣ـ ترجمه نامه معاویه به امام علی(ع) و جواب امام علی(ع) به نامه او «١٠ پ ـ ١١ پ»

(فارسی)

٤ ـ نامه شاه طهماسب به عبیدالله خان اوزبك و جواب وی و پاسخ شاه طهماسب به جواب وی «١١ پ ـ ٢٠ پ»

٥ ـ عرض لشكر «٢٠ پ ـ ٣٤ ر» و «٣٧ ر ـ ٣٨ ر» **(فارسی)**

از : جلال الدین محمد بن اسعد دوانی (٩٠٨ ق)

نثر ادبی است كه مؤلف در وصف سان دیدن سلطان ابوالنصر حسن بیك بهادرخان از لشكر خود نگاشته است.

[الذریعه ٢٤٥/١٥؛ مرعشی ١٢١/١، ش ١٠١/٧؛ منزوی ٣٥٨٨/٥؛ دانشگاه ٤٨٨٦/١٤؛ مشار، فارسی ٣٥٠٢/٣ با عنوان «عرض سپاه اوزن حسن»].

آغاز : «هو اللهم صلّ علی محمد و آله و اولاده اجمعین قال الله سبحانه و لقد كتبنا فی الزبور بعد الذكر... از پرتو اشعه این نیر قدسی».

انجام «٣٨ ر» **:**

«ندیده بدین عقل و روشندلی سپهر كهن سال در دور خود

اللهم خلد ظلال معدلته و رافته فی بسیط الارض و ابد انوار سلطنته و خلافته علی قاطبة المسلمین».

٦ ـ مطالب متفرقه : قصه بنات همام، رقعه سیدشریف، آثار غریب، اعتبار از وقایع عالم، حكایت متوكل، سؤال از امیرالمؤمنین علی(ع) «٣٥ ر ـ ٣٦ پ»

٧ ـ مقاله خواجه عبدالله انصاری كه در نصیحت خواجه نظام الملك فرموده «٣٦ پ ـ ٣٧ ر»

٨ ـ منشآت افضل الدين خاقانی (بخشی) «٣٨ ر ـ ٤١ ر»

٩ ـ مطالبی از مصابيح القلوب «٤١ ر ـ ٤١ پ»

١٠ ـ اشعاری از نوايی و حافظ «٤٢ ر ـ ٤٣ ر»

١١ ـ سبحة الابرار «٤٣ پ ـ ٧٢ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : نورالدين عبدالرحمن جامی (٨٩٨ ق)

به شماره [١٣٥٥٣] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

١٢ ـ نامه نصيرای همدانی «٧٣ ر»

١٣ ـ نامه ای كه سيدحسين جهت طلب آب نوشته «٧٣ ر ـ ٧٥ پ»

١٤ ـ نفايس الفنون (بخشی) «٧٥ پ ـ ٧٧ پ» **(دايرة المعارف ـ فارسی)**

از : شمس الدين محمد بن محمود آملی (قرن ٨ ق)

[**مجلس ٩٧/٢٥، ش ٧٠٨٥/٢**] در نسخه حاضر فقط خاتمه اين كتاب موجود است.

١٥ ـ شرح حال لقمان حكيم «٧٨ پ»

١٦ ـ قدغن شراب «٧٨ پ» **(فارسی)**

نامه ای است ادبی در قدغن شراب؛ در نسخه حاضر يك صفحه از آغاز آن موجود است.

در شماره [١٣٤٤٣/٥٥] رساله قدغن شراب آقا حسين خوانساری معرفی شد. رساله ديگری در قدغن شراب از صائب تبريزی در دست است [منزوی ٣٥٩١/٥] و گويا نسخه حاضر همان است.

آغاز :

«زبان برنده ترم از قلم نمی دانم كه شرح خود به كدامی زبان كنم تقرير

غرض از تحرير پريشان رقم آنكه در اواخر شهر رمضان المبارك فرمان از جانب خاقان سكندرنشان مشتمل بر منع شراب كه هرآينه».

انجام نسخه : «زبیب العنب که در طریق ماه صیام محجوب مستور بود شهر روان گشته بزم آرای مخموران محروم گردد».

١٧ ـ وصف اسب = تعریف اسب «٧٩ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از : ؟

آغاز :

خیر گوش و زهره چشم و فرجبین و باد پا سینه پهن و سنگ سم درپاره آهن جگر

١٨ ـ تاج المآثر «٧٢ پ ـ ٩١ ر» **(تاریخ هند ـ فارسی)**

از : صدر تاج یا نظام الدین حسن بن محمد نظامی نیشابوری (قرن ٧ ق)

تاریخ پادشاهان دهلی است از سال ٥٨٧ تا ٦١٤ ق. که به نام ابوالمظفر محمد فرزند سام پادشاه غوری هند نگاشته شده است.

[**مجلس ١٢٤/٢ و ٧٨٤/١٠؛ منزوی ٤٥٩٣/٦؛ الذریعه ٢٠٧/٣**].

در نسخه حاضر بخش هایی منتخب از این کتاب موجود است، با این موضوعات :

فی صفت : اللیل، گرما، سحاب و رعد و برق و مطر، الصیف و الحرارة، المغنی، الصبح، طلوع شمس، الربیع و الریاحین و الازهار، خریف، روضه، رمح، القمه، عطارد، شمس، زهره، مریخ، مشتری، در بیان محاسن کتاب تاج المآثر.

١٩ ـ اشعاری از : سعدی، عطار، حکیم قطران، مولانا نظام، مطلبی به نقل از کتاب زادالمسافرین امیرحسین هروی «٩١ ر ـ ١٠٢ ر»

٢٠ ـ تاریخ برامکه «١٠٢ پ ـ ١٠٥ پ» **(فارسی)**

مختصری است در تاریخ برمکیان، که از کتابی برگرفته شده است.

٢١ ـ دیوان وحشی بافقی «١٠٦ پ ـ ١٣٥ پ» **(فارسی)**

از : کمال الدین محمد وحشی بافقی (٩٩١ ق)

[**مجلس ٣٠١/٢٦، ش ٧٨١٩**]. نسخه حاضر بخشی از غزلیات شاعر را شامل است.

٢٢ ـ مطالب متفرقه به نظم و نثر «١٣٥ ر ـ ١٤٠ ر» **(فارسی و عربی)**

٢٣ ـ تاریخ حضرت پیامبر(ص) «١٣٩ پ ـ ١٤٢ پ» **(فارسی)**

٢٤ ـ جواب نامه عبدالمؤمن خان «١٤٣ پ» **(فارسی)**

٢٥ ـ چوپ چینی «١٤٤ پ ـ ١٤٦ ر» **(فارسی)**

چوپ چینی گیاهی است شبیه چای و قهوه که با آب جوش دم کرده و می خورند و خواص طبی نیز دارد. منزوی در فهرست نسخه های خطی فارسی ٤١٤/١ ـ ٤١٦ چند رساله در این موضوع معرفی نموده است.

در نسخه حاضر طریق آشامیدن چوپ چینی بیان شده است.

٢٦ ـ ساقی نامه پرتوی «١٤٦ پ ـ ١٤٩ پ» **(فارسی)**

از : حکیم پرتو شیرازی لاهیجی (٩٤١ ق)

به شماره [١٣٤٧٢/٥] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٢٧ ـ دیوان آبی «١٤٩ پ ـ ١٥٢ ر» **(فارسی)**

از : ملا آبی

اشعار شاعر است با تخلص «آبی»، فقط در تذکره روز روشن تألیف محمدمظفر حسین متلخص به «صبا ص ٥ ـ ٦» شاعری با نام آبی ترشیزی ذکر شده که گویا همین شاعر مورد بحث ما است. [فرهنگ سخنوران ص ١].

نسخه حاضر ترجیع بند و رباعیات شاعر را شامل است بدین ترتیب :

الف : ترجیع بند «١٤٩ پ ـ ١٥٠ پ»

آغاز :

ساقی بده آن باده که آتش زن هوش است سجاده نشین در طلبش سبحه فروش است

بند ترجیع :

ما سوختگان تشنه لب جام شرابیم ساقی قدحی پر کن و در ده که خرابیم

ب : رباعیات «۱۵۰ پ ـ ۱۵۲ ر»

۲۸ ـ دیوان نظام استرآبادی «۱۵۳ ر ـ ۱٦٦ پ» **(فارسی)**

از : مولانا نظام الدین استرآبادی معمایی (۹۲۱ ق)

[**الذریعه ۱۲۰۱/۹؛ سپهسالار ٦۸۸/۲ و ۵۳۷/٤؛ منزوی ۲۵۷٦/۳**].

نسخه حاضر بخشی از اشعار شاعر را شامل است بدین ترتیب :

الف : معراج الخیال = چرخیات «۱۵۳ ر ـ ۱۵٤ پ» **(قصیده ـ فارسی)**

[**منزوی ۳۲۲۱/٤؛ دانشگاه ۱۲۱۸/۹ و ۱٤۰٤ و ۱۸۳۵/۱۰؛ رضوی ۲۸۲/۷**].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

ازین مظلم نشیمن عزم سیر معنوی کردم نهادم بر هوا پا رسته از... مسیح آسا

انجام :

عروجی شد خیالم را درین اندیشه زین معنی مسما شد به معراج خیال این گفته غرا

ب : غزلیات «۱۵٤ پ ـ ۱٦٦ پ»

۲۹ ـ اشعاری از: لسانی«۱٦۰ پ» غزالی، ابن حسام، یوسفی هروی «۱٦۷ ر ـ ۱۷۰ ر»

نستعلیق؛ بعضی صفحات چلیپایی؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه تیماج قهوه ای.

۱۷۰ برگ؛ ۱۷×۲۸ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۷۲٤٤**].

(١٣٨٧٦)

أدب الدنيا و الدين (اخلاق - عربی)

از : ابوالحسن علی محمد بن حبیب ماوردی (٤٥٠ ق)

در آداب و پند و اندرز است شامل پنج باب : ١ ـ فی فضل العقل و ذم الهوی ٢ ـ فی ادب العلم ٣ ـ فی ادب الدین ٤ ـ فی أدب الدنیا ٥ ـ فی ادب النفس.

این کتاب بارها در ایران و مصر به چاپ رسیده است. [**سزگین ١٦١١/٢**].

آغاز : «الحمدلله ذی الطول و الآلاء و صلی الله علی محمد خاتم الرسل... امّا بعد فان شرف المطلوب بشرف نتایجه و عظم خطره بکثرة منافعه».

انجام : «فان من لم یکن له من نفسه واعظا لم تنفعه المواعظ. اعاننا الله و ایاك علی القول و العمل و علی النصح و القبول و هو حسبنا و نعم الوکیل».

نستعلیق معرب؛ ایاس بن عبدالله، بی تا؛ عناوین مشکی و نشانی ها شنگرف؛ نسخه تصحیح شده و در حاشیه نسخه بدل ها ذکر شده؛ در اول نسخه تملك محمد البخاری و چند تملك دیگر و تملکی به تاریخ ٨٥٢؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

١٦٢ برگ؛ ١٦×٢٣/٥ سانتی متر؛ ٢١ سطر؛ [ثبت ٨٧٢٤٣].

(١٣٨٧٧)

مجموعه

١ ـ الشرح البیقونیة فی مصطلح الحدیث «١ پ ـ ٣٨ ر» **(درایه - عربی)**

از : ؟

شرحی است بر منظومه «البیقونی فی مصطلح الحدیث» سروده طه بن محمد بن فتوح البیقونی (١٠٨٠ ق) که شارح آن را در روز عاشورای ١٠٨٠ به پایان رسانیده است. در ذیل کشف الظنون ٢٠٨/١ شرحی بر البیقونیه از سیدمحمد عثمان بن محمد مکی میرغنی ذکر شده که گویا با شرح حاضر یکی است.

آغاز شرح : «الحمدلله العزیز القوی الغافر الذی نضّر اصحاب الحدیث و حسّنهم فی القدیم و الحدیث و رفع قدرهم فی مضارع الازمان و الغابر... امّا بعد فقد سألنی بعضی الاخوان افاض الله علینا... ان اشرح له منظومة البیقونی فی مصطلح الحدیث... علم الحدیث علم بقوانین او قواعد یعرف بها احوال السند و المتن... (بسمله ابدأ بالحمد) لله امتثالاً لقوله(ص) ان الله عزّوجلّ یحب ان یحمد».

انجام شرح :

«و الله عند قول کل قایل و ذو الحجا من نفسه فی شاغل

و قد طالعت علیها شرح الفیة العراقی لمصنفها و شرحها لشیخ الاسلام و شرح النخبة لمؤلفها و بعض حواشیها و الفیة السیوطی و اتمام الدرایة له و قد فرغت من تسوید... و صلّی الله علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه و سلّم تسلیما».

۲ ـ السلم المرونق «٤٠ ر ـ ٤٧ ر» **(منطق منظوم ـ عربی)**

از : عبدالرحمن بن سیدی محمد الصغیر اخضری (۹۸۳ ق)

منظومه کوتاهی است در ۱٤٤ بیت در منطق که مؤلف در آن کتاب «الایساغوجی» اثیرالدین ابهری را در چند فصل و باب به نظم کشیده و در سال ۹٤۱ ق. به پایان رسانیده است. [**کشف الظنون ۹۹۸/۲؛ ظاهریه، فلسفه و المنطق و آداب البحث ص ۱۲۵**]. مؤلف در وجه تسمیه آن گوید :

سمیته بالسلم المرونق یرقی به سماء علم المنطق

و در پایان آن گوید :

و کان فی اوایل المحرم تألیف هذا الرجز المنظم

من سنة احدی و اربعین من بعد تسعة من المیین (۹٤۱)

آغاز :

الحمدلله الذی قد اخرجا نتایج الفکر لارباب الحجا

و حط عنهم من سماء العقل کل حجاب من سحاب الجهل

انجام :

و آله و صحبه الثقات السالکین سبل النجاة

ما قطعت شمس النهار ابرجا و طلع البدر المنیر فی الدجا

٣ ـ البیقونیة فی مصطلح الحدیث «٥٣ پ ـ ٥٤ پ» **(درایه منظوم ـ عربی)**

از : طه بن محمد بن فتوح بیقونی (١٠٨٠ ق)

منظومه ای است در مصطلحات علم حدیث در سی و چهار بیت که شرح آن در ردیف اول این مجموعه معرفی گردید.

آغاز :

ابدا بالحمد مصلیا علی محمد خیر نبی ارسلا

و ذی من اقسام الحدیث عده و کلّ واحد اتی وحده

انجام :

و قد اتت کالجوهر المکنون سمیتها منظومة البیقونی

فوق ثلاثین باربع اتت اقسامها ثم بخیر ختمت

ـ برگ های ٣٨ تا ٤٠ و ٤٨ تا ٥٣ سفید است.

خط مغربی؛ رساله اول العربی بن محمد بن العربی بن عقیل، ٢٧ شوال ١٢٧٠؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : مقوا، عطف تیماج سرخ.

٥٤ برگ؛ ١١/٥×١٧ سانتی متر؛ ١٩ سطر؛ [**ثبت ٨٧٢٤٢**].

(١٣٨٧٨)

حاشیة شرح مختصر الاصول للعضدی (اصول فقه ـ عربی)

از : سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (٧٩٣ ق)

[**مجلس ١٢٧/٢٥، ش ٧١١٦**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نسخ؛ عمر بن یوسف بن موسی بن العلی الشافعی، روز جمعه سال ٨٥٩؛ در حاشیه تصحیح شده؛ در اول نسخه تملك صدرالدین خلف آخوند ملا محمد با مهر مربعی وی به سجع «عبده صدرالدین بن محمد»، در آخر نسخه تملك احمد بن میرزا محمد رحیم؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

١١٨ برگ؛ ١٢×٢٧/٥ سانتی متر؛ ٢٧ سطر؛ [ثبت ٨٧٢٤١].

(١٣٨٧٩)

مجموعه

١ ـ توان روان = اربعین (شعر ـ فارسی)

از : صدرالذاکرین حاج علی بن عبدالحسین افشار ارموی، متخلص به واله و مشهور به حاجی صدر(١) (١٣٣٠ ق)

مؤلف در این مثنوی چهل حدیث نبوی را در فضایل حضرت علی(ع) و اهل بیت(ع)نقل و به نظم شرح و تفسیر نموده و در جمادی الاولی ١٣١٦ ق. به پایان رسانیده است آن چنان که خود می گوید :

دوباره به تاریخ گفتم روان «توان روان کرد طبعم روان» (١٣١٦)

او دوباره در سال ١٣٢٢ ق. در کتابش تجدیدنظر نموده و ماده تاریخ آن را چنین اصلاح نموده است :

به تاریخ تألیف گفتم روان «توان و روان کرد طبعم روان» (١٣٢٢)

این کتاب در سال ١٣٣٥ ق. به در ٣٩٠ صفحه به صورت سنگی، منتشر شده است.

١ـ حاج میرزا علی مشهور به صدرالذاکرین و حاجی صدر در سال ١٢٥١ ش در ارومیه چشم به جهان گشود. و در سال ١٣٣٠ ش به مرض سکته از دنیا رفت. [برای شرح حالش رجوع شود به : الذریعه ١٢٥٥/٩ ، بزرگان و سخن سرایان آذربایجان غربی ص ٣٧٣ ـ ٣٧٥؛ سخنوران آذربایجان، عزیز دولت آبادی ٩٣١/٢ ـ ٩٣٢]. واله را فرزندی است به نام حاج میرزا علی اصغر متخلص به محیط متوفای ١٣٢٠ ش. [برای شرح حال وی ر. ك : علمای معاصرین ٨٢؛ مواد التواریخ ص ٢٢؛ سخنوران آذربایجان ٩٢٣/٢].

فهرست احاديث شرح شده در آن عبارتند از :

١ ـ عنوان صحيفة المؤمن حب على بن ابى طالب(ع).

٢ ـ قل لمن احبّ علياً يتهيا لدخول الجنة.

٣ ـ كفّى و كف على فى العدل سواء.

٤ ـ القرآن مع علىّ و علىّ مع القرآن.

٥ ـ من اذى عليّا فقد اذانى.

٦ ـ انا و علىّ من شجرة واحدة و النّاس من شجر شتّى.

٧ ـ انا المنذر و علىّ الهادى و بك يا علىّ يهتدى المهتدون.

٨ ـ علىّ منى بمنزلة الرأس من بدنى.

٩ ـ علىّ فى الجنة ككوكب الصبحة لاهل الدنيا.

١٠ ـ علىّ باب من دخل منه كان مؤمنا و من خرج عنه كان كافرا.

١١ ـ ذكر علىّ(ع) عبادة.

١٢ ـ النظر الى وجه علىّ عبادة.

١٣ ـ لولم يخلق علىّ لم يكن لفاطمة كفو.

١٤ ـ لو اجتمع النّاس على حبّ علىّ لما خلق اللّه النار ابدا.

١٥ ـ يسئل النّاس يوم القيمة عن الاقرار بولاية علىّ.

١٦ ـ سيكون من بعدى فتنة فاذا كان ذلك فالزموا عليّا فانه الفارق بين الحقّ و الباطل.

١٧ ـ علىّ منّى و انا منه و هو ولىّ كلّ مؤمن و مؤمنة.

١٨ ـ علىّ و شيعته الفائزون يوم القيامة.

١٩ ـ علىّ خير البشر من ابى فقد كفر.

٢٠ ـ مثل علىّ فى النّاس كمثل قل هو اللّه احد فى القرآن.

٢١ ـ لكلّ نبى صاحب سرّ و صاحب سرّى على بن ابى طالب.

٢٢ ـ انا مدينة العلم و علىّ بابها و من اراد المدينة فليأتها من بابها.

٢٣ ـ يا علىّ انت يعسوب المؤمنين و المال يعسوب الظالمين.

٢٤ ـ انّ الله جعل ذرية كلّ نبى فى صلبه و جعل ذريتى فى صلب على بن ابى طالب.

٢٥ ـ قسم الحكمة عشرة اجزاء فاعطى علىّ تسعة و النّاس جزءاً واحدا.

٢٦ ـ لكلّ نبىّ وصىّ و وارث و ان عليّا وصيّى و وارثى.

٢٧ ـ انا و علىّ هذا حجة الله على خلقه.

٢٨ ـ سئل النبى من عنده علم الكتاب قال انما ذلك علىّ.

٢٩ ـ حبّ علىّ يا كل الذنوب كما تأكل النار الحطب.

٣٠ ـ مثل اهل بيتى كمثل سفينة نوح من ركبها نجى و من تخلف عنها غرق.

٣١ ـ مثل اهل بيتى كمثل باب حطّة من دخل غفر له.

٣٢ ـ انا اهل بيت اختار الله لنا الآخرة على الدنيا.

٣٣ ـ سألت ربّى ان لا يدخل احدا من اهل بيتى النار فاعطانيها.

٣٤ ـ اللهم ان هؤلاء اهل بيتى و لحمتى يؤلمنى ما يؤلمهم و يجرحنى ما يجرحهم.

٣٥ ـ حبّ آل محمد يوما خير من عبادة سنة.

٣٦ ـ حبّ علىّ براءة من النار.

٣٧ ـ من مات فى حبّ آل محمد فقد مات شهيداً و من مات فى بغض آل محمد مات ميتة جاهلية.

٣٨ ـ اللّهم لا تمتنى حتّى ترينى وجه علىّ(ع).

٣٩ ـ من ذكر فضيلة من فضائل علىّ(ع) مقراً بها غفرالله له ما تقدّم من ذنبه و ما تأخر.

٤٠ ـ لو أنّ الرياض أقلام و البحر مداد و الجن حساب و الانس كتّاب ما احصوا فضائل علىّ بن ابى طالب(ع). [**الذريعه ٤/٤٧٥؛ مشار، فارسى ١/١٤٣٩**].

آغاز :

بنام توانا خداى جهان كه داد الفت كالبد با روان

توان آور جان پير و جوان روان پرور هر تن ناتوان

انجام :

دوباره بتاریخ گفتم روان (توان روان کرد طبعم روان) ١٣١٦

الهی همین نامه در یوم دین ز یمن علی باشدم در یمین

٢ ـ تخمیس قصیده «ها علی بشر کیف بشر» «ص ٣٤٥ ـ ٣٥٦» **(عربی)**

از : مؤلف پیشین

تخمیسی است از قصیده ملا مهرعلی فدوی زنوزی خوئی (متوفای ١٢٦٢ ق).

مطلع قصیده :

ها علیٌ بَشَرٌ کَیْفَ بَشَرْ رَبُّهُ فیه تَجَلّی وَ ظَهَر

لازم به ذکر است که دو نفر با تخلص واله این قصیده را تخمیس نموده اند یکی واله افشار، شاعر مورد بحث ما و دیگری علی مجتهد تبریزی فرزند عبدالعظیم متوفای ١٣٤٠ ق. که صاحب«علمای معاصرین» بخشی از تخمیس وی را در«علمای معاصرین» ذکر نموده و ما نیز در کتاب «ولایت نامه گزارشی از قصیده غدیریه و زندگی نامه ملا مهرعلی فدوی خوئی» آن را نقل نموده ایم. و آغاز آن تخمیس چنین است :

فی علیّ حار عقلی و حسر فی علیّ طار قلبی و نفر

فی علی ضلّ قوم و کفر ها علی بشر کیف بشر

ربّه فیه تجلی و ظهر

آغاز تخمیس واله افشار :

منکر المولی اذا مات و مرّ فی الجزاء سیّان صلی ام فجر

ویل من اخره بعد اخر ها علی بشر کیف بشر

ربّه فیه تجلی و ظهر

انجام تخمیس :

«واله» المادح اللّه حماه و وفیه الحظّ فی نیل مناه

کلّ من عاداه لا یرضی لقاه مدّعی حبّ علیّ و عداه

مثل من انکر حقاً و اقرّ

شکسته نستعلیق ساده (احادیث نسخ)؛ ۱۸ شعبان ۱۳۱۹؛ عناوین و نشانی ها مشکی؛ با حواشی به خط مؤلف با امضاء «منه» و «منه عفی عنه» و «منه غفرله»؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، ترنج، مجدول.

۱۸۷ برگ؛ ۱۲/۵×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۸۷۲٤۰].

(۱۳۸۸۰)

ترجمه مختارنامه ابی مخنف ازدی (تاریخ - فارسی)

مترجم : ؟

ترجمه ای است از مختارنامه منسوب به ابومخنف لوط بن یحیی ازدی (۱۵۷ ق). این ترجمه در بیست و چهار مجلس برگزار شده است. [**فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی جمعیت نشر فرهنگ رشت، محمد روشن. ۸۵ - ۸٦ و فهرست نسخه های خطی کتابخانه های رشت و همدان ص ۱۱٦۵ - ۱۱٦٦ معرفی دوباره همان نسخه سابق؛ تعداد مجالس و عنوان آن ها و انجام آن نسخه با نسخه حاضر برابر است؛ منزوی ٤٥۳٤/٦ و ٤٥۳۵**].

آغاز : «بعد حمد و ثنای جناب اقدس الهی و درود بی منتهای حضرت رسالت... امّا بعد چنین گوید بنده عاصی خاطی ابومخنف... که در میان خاصه و عامه... بسم الله الرحمن الرحیم روایت کرده ابومخنف لوط یحیی الازدی که میثم تمار رضی الله عنه که از بزرگان اصحاب امیرالمؤمنین(ع) بود و صاحب اسرار آن حضرت».

انجام : «مختار چون نخل از پا درآمد پیادگان گرد وی درآمدند و او را پاره پاره کردند و تا نفس آخرین حسین حسین می گفت رحمة الله علیه تم».

اصل مختارنامه ابومخنف به عربی است و به نام «اخبار المختار بن ابی عبید الثقفی» و «اخذ الثار» مشهور است و تمامی آن در آخر جلد دهم بحارالانوار مندرج است و بارها مستقلاً به چاپ رسیده است. [الذریعه ٣٤٨/١].

ترجمه دیگری از مختارنامه ابومخنف در دست است که غیر از ترجمه حاضر است و توسط علی اکبر شرفی در ٥٥ مجلس ترجمه و تحریر شده است. [منزوی ٤٥٣٤/٦؛ وزیری یزد ٩٧/١].

چند نفر به غیر از ابومخنف واقعه مختار را روایت نموده اند که متأسفانه همه آن ها از بین رفته اند. [**الذریعه ٣٤٨/١ که پنج کتاب در این زمینه به عربی نقل نموده است**].

کتاب های زیادی در تاریخ مختار به فارسی نگاشته شده اند، که از جمله آن ها است :

الف : روضة المجاهدین شامل بیست باب و یك خاتمه از عطاءالله بن حسام واعظ هروی [الذریعه ٣٠٣/١١؛ مشار، فارسی ٤٦٣٥/٤].

ب : سرور المؤمنین از محمدهادی نائینی [الذریعه ١٧٧/١٢؛ منزوی ٤٤٨٦/٦].

ج : مختارنامه از مؤلفی مجهول که در ٢١ صفر ١١٢١ به انجام رسانیده است. [مجلس ١٠/ ٤٢٨، ش ٢٩٢٧؛ منزوی ٤٥٣٤/٦].

د : مختارنامه یا طرب القلوب، از محمدقاسم واعظ رازی [الذریعه ١٥٩/١٥].

هـ : منظومه ای که ناظم در سال ٩٨١ به اسم سلطان حسن سروده است. [الذریعه ١٧٢/٢٠ رقم ٢٤٥١].

و : مختار ثقفی آینه عصر اموی از دکتر علی حسینی کربوتلی ترجمه ابوالفضل بن میرسیدعلی نقی طباطبائی، چاپ انتشارات پدیده تهران، ١٣٤٥ ش، ٣٠٣ ص. [مشار، فارسی ٤٦٣٤/٤].

نسخ؛ ملا جبّار ولد ابراهیم ساکن الغری با مهر بیضوی «الواثق باللّه الغنی عبده جبار»؛ ١٢٥٩؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

١٨٤ برگ؛ ١٣/٥×١٦/٥ سانتی متر؛ ١٩ سطر؛ [ثبت ٨٧٢٣٩].

(١٣٨٨١)

مجموعه

١ ـ عقيلة اتراب القصائد فى اسنى المقاصد «١ پ ـ ١٧ ر» **(علوم قرآن ـ عربى)**

از : ابومحمدقاسم بن فيره شاطبى (٥٩٠ ق)

[**مجلس ١٨٦/٣٥، ش ١٢١٨٢/٣**] آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٢ ـ تجويد منظوم «١٧ پ» **(عربى)**

از : تقى الدين يعقوب بن بدران جرائدى دمشقى مصرى(١) (٦٨٨ ق)

نُه بيت است در بيان رموز قاريان هفت گانه و راويان آن ها.

آغاز :

و هاك بيان الرمز فى سبعة اتت على الوزن و هو ... ليسهلا

انجام :

و ناظمها يرجوا نجاة و رحمة من الله يعقوب ابن بدران ذوالعلا

نسخ معرب؛ محمد بن احمد المالكى مذهبا الرشيقى نسبا، پنج شنبه ١٢ رجب ٧٩٢؛ عناوين شنگرف؛ جلد : تيماج، قهوه اى، مجدول.

١٧ برگ؛ ١٥×٢٠ سانتى متر؛ ١١ سطر؛ [ثبت ٨٧٢٣٨].

(١٣٨٨٢)

مجموعه

١ ـ العوامل «١ پ ـ ٦٩ پ» **(نحو ـ عربى)**

از : ملا محسن بن محمدطاهر قزوينى (قرن ١٢ ق)

[**مجلس ٤٥٢/٢٥، ش ٧٤٨١**]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۱ـ برای شرح حال وی ر. ك : هدية العارفين ٥٤٦/٢؛ معجم المؤلفين، كحاله (چاپ جديد) ١٢٧/٤؛ الاعلام، زركلی ٢٥٧/٩.

٢ ـ بهجة الاحباب و سرور الاصحاب «٧٢ پ ـ ١٠١ پ» **(اعتقادات ـ فارسی)**

از : علی بن محمد تقی

ترجمه و شرحی است بر منظومه غدیریه امیرمحمدتقی حسینی که در اثبات امامت حضرت علی(ع) سروده است. اصل این منظومه به عربی است و شارح با آوردن یك بیت به ترجمه فارسی آن می پردازد و در اندك مواردی شرح مختصر نیز می دهد. این شرح را شارح در حال حیات ناظم نوشته است. [**مجلس ۱۰۲/۹ با عنوان «بهجة القلوب» که تحریر دیگری است از رساله با اندك تغییراتی در بعضی موارد**].

آغاز منظومه :

الحمدلله و لا سواه فلا اله مطلقاً الا هو

اخترع العالم بانتظام منظماً باکمل النظام

انجام منظومه :

بلمحة من الولایات ختم حقّ حقایق الهدایات و تم

و انما اودعت فی الکتاب هدی و ذکری لاولی الالباب

آغاز : «الحمدلله و کفی و سلام علی عباده الذین اصطفی امّا بعد امر فرمود استاد اعظم و مولای افخم نحریر علما و صنادید فضلا شیخ جلیل امیر محمدتقی الحسینی ادام الله افضاله بالنبی و الوصی به ذرّه بی مقدار و فقیر خاکسار... که ترجمه نمود منظومه موسومه مبارکه را که رشحه ای از فیوضات خامه مشکین ختامه آن جناب بود».

انجام : «و هذا بصائر من ربکم و هدی و رحمة لقوم یؤمنون الحمدلله مصلیا علی رسول الله و آله الی الله و لا حول و لا قوّة الاّ بالله العلی العظیم».

٣ ـ قصیده شیخ علاء الدین بن صدقه «١٠٢ ر ـ ١٠٤ پ» **(عربی)**

قصیده ای است که شاعر در مدح حضرت پیامبر(ص) سروده است.

آغاز :

یا من هم بالمنحنی قد خیّموا و علی فؤادی نارهم قد اضرموا

قیدتموا طرفی بحسن مطلق عما سواکم و الفؤاد اسرموا

انجام :

یا خیر خلق اللّه کن لی شافعا من موبقات کدت منها اقصم

صلّی علیك اللّه یا بدر العلا مالاه فی اوج السماء الانجم

نسخ؛ ابوتراب حسینی، رساله اول یکشنبه ۲۱ ذی حجه ۱۲۵٦؛ رساله دوم چهارشنبه ۲٤ ربیع الثانی ۱۲۵۷؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در آخر نسخه دستخط محمدحسین قزوینی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۱۰٤ برگ؛ ۱۱×۱۸ سانتی متر؛ ۷ و ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸۷۲۳۵].

(۱۳۸۸۳)

مجموعه

۱ ـ حاشیة شرح الاثنی عشریة «۱ پ ـ ۲٤ پ» **(فقه ـ عربی)**

از : ؟

حاشیه کوتاهی است بر «شرح اثنی عشریه» در فقه امامیه. گویا این اثنی عشریه متعلق به صاحب معالم حسن بن زین الدین عاملی (۱۰۱۱ ق) است. اما نام شرح و حاشیه و مؤلفان آن ها شناخته شده نیست.

آغاز : «الحمدللّه ربّ العالمین و الصلوة و السّلام علی اشرف الانبیاء و المرسلین محمد و عترته الطاهرین قوله انما ابتدأ المصنفون فی با بسمله فی اول کلامه تیمّنا بها و اقتداء بکلام العزیز اذ هی هو فی اوایل السورة و اقتداء بطریقة المصنفین مضافا للحدیث المأثور النبوی علی الصادع به الصلوة و السّلام».

انجام : «قوله مجاز لما لم یکن بواحدة من هذه الصلوة الثلث وقت معین محدود لم یکن لها اداء و قضاء فلو اطلق القضاء علیها فانما هو بالمجاز لمشابهة الصلوات التی وقتها محدود فلولم یصل علی الجنازة مثلا حتی وضعت فی القبر فاطلاق القضاء علیها

انما هو المجاز و المشابهة و كذا البواقى و الحمدلله كما هو اهله و الصلوة على نبيه محمد و آله الطاهرين».

چند شرح و حاشيه بر اثنى عشريه صاحب معالم سراغ داريم كه عبارتند از :

الف : الانوار القمرية فى شرح اثنى عشرية از فضل الله بن عبدالقادر حسينى تفرشى (متوفاى ١٠٢٥ ق) كه نسخه اى از آن در كرمانشاه در كتابخانه آقاى نجومى موجود است. [الذريعه ٢/ ٤٣٩].

ب : النكت الفخرية از فخرالدين محمد بن حسن عاملى، فرزند مؤلف (متوفاى ١٠٣٠ ق) [الذريعه ٦٠/١٣؛ نسخه هاى خطى، دفتر پنجم ص ٣٨٤؛ مقدمه اى بر فقه شيعه ٢١٥؛ آصفيه ٢/ ٢٤٣].

ج : الفوائد الغروية از شرف الدين على بن حجة الله شولستانى (زنده در ١٠٦٣ ق) [مجلس ١٧/ ٣٢٧؛ مرعشى ٣١٨/١١، ش ٤٣٢٥].

د : حاشيه بهاءالدين محمد عاملى (١٠٣٠ ق) [مجلس ١٦٩٤/١٠ و ٣٤٤/١٧؛ سپهسالار ٤/ ١٣٩؛ دانشگاه ١٨٥٥/٥؛ ملك ٨٨/٥].

٢ ـ جهة القبلة «٢٥ ر ـ ٢٧ پ» **(فقه ـ عربى)**

منسوب به : شيخ على بن عبدالعالى

مختصرى است در جهت قبله كه به صورت متن و حاشيه نوشته شده است. در عنوان اين بخش نوشته شده «من املاء شيخنا على بن عبدالعالى رحمه الله فى القبلة».

برگ هاى اين رساله در صحافى جابه جا شده است.

آغاز : «جهة القبلة فى حقّ كل اقليم هو ما يوازى جهتهم مما ساوت الكعبة عن يمينها و عن يسارها بالنسبة الى اهل ذلك الاقليم».

انجام : «و المشرق على اصل المنكب الايمن و الصبا على الاذن اليمنى و الشمال على العين اليسرى و الدبور على خدّ الايسر و الجنوب بين الكتفين و الحمدلله».

٣ ـ در صفحه آخر نسخه که در صحافی در برگ [٢٦ پ] قرار گرفته، توضیحی پیرامون : شك و سهو و وضو (تعریف آن، وقت آن، جهت آن) آمده است.

نستعلیق؛ رساله اول محمد بن الحسین الملقب بباقر جرپادقانی، ١٠ ربیع الاوّل ١٠١٨؛ رساله دوم بی کا، ١٠١٧؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ برگ «٢٤ پ» و «٢٦ ر» مهر بیضوی «المتوکل علی الله الغنی عبده محمدتقی ١٠٧٥»؛ جلد : تیماج، سرخ.

٢٧ برگ؛ ١٣×١٩/٥ سانتی متر؛ ١٩ سطر؛ [ثبت ٨٧٢٣١].

(١٣٨٨٤)

اتحاف الاخصا بفضایل المسجد الاقصی (تاریخ ـ عربی)

از : شمس الدین محمد بن محمد بن علی منهاجی سیوطی (٨٧٥ ق)

تاریخ و فضائل شهر بیت المقدس در هفده باب است. فهرست ابواب آن عبارتند از :

الباب الاوّل : فی اسماء المسجد الاقصی و فضایله و فضل زیارته...

الباب الثانی : فی مبدأ وضعه و بنا داود ایاه

الباب الثالث : فی فضل الصخرة الشریفة...

الباب الرابع : فی فضل الصلاة فی بیت المقدس

الباب الخامس : فی ذکر الماء الّذی یخرج من اصل الصخرة

الباب السادس : فی ذکر الاسراء بالنبی صلّی الله علیه و سلم الی بیت المقدس

الباب السابع : فی ذکر السور المحیط بالمسجد الاقصی

الباب الثامن : فی ذکر عین سلوان...

الباب التاسع : فی ذکر فتح عمر بن الخطاب رضی الله عنه بیت المقدس

الباب العاشر : فی ذکر من دخله من الانبیاء علیهم الصلاة و السّلام

الباب الحادی عشر : فی فضل سیدنا الخلیل علیه السّلام

الباب الثانی عشر : فی ذکر ابتلائه صلّی الله علیه و سلّم

الباب الثالث عشر : فی ذکر المفازة التی دفن فیها الخلیل علیه السّلام

الباب الرابع عشر : فی ذکر مولد اسماعیل علیه السّلام

الباب الخامس عشر : فی قصة لوط علیه السّلام و موضع قبره

الباب السادس عشر : فیما قیل فی قبر سیدنا موسی علیه السّلام

الباب السابع عشر : فی فضل الشام

[کشف الظنون ٥/١؛ سرکیس ١٠٨٦/١؛ دارالکتب الظاهریة، الجغرافیة و ملحقاتها ص ٧٨ و التاریخ و ملحقاتها ٦/٢؛ فهرس المخطوطات الاوقاف العامة فی بغداد ١٩١/٤، منتخبی از این کتاب در مصر به چاپ رسیده است].

آغاز : «الحمدللّه الذی جلت نعماؤه عن الاحصا و علت آلاؤه ان تعد او تحد او تستقصی... و بعد فلما راق لی مشرب الحب و صفا و دق لی ظل الغمام و صفا ورد علی عزمی الساکن ما حرکه الی اشرف الاماکن... الباب الاوّل فی اسماء مسجد الاقصی و فضایله و فضل زیارته... اعلم ان کثرة الاسما تدلّ علی شرف المسمّی قال صاحب اعلام الساجد باحکام المساجد».

انجام : «و قال فی کتاب المسالك خمسة و عشرون یوماً و عده مسافة مابین کلّ بلدین و اما عرضه فیزید و ینقص... و ذکرنا نبذة من هذا الباب هنا تیمّنا ببرکة الاراضی المقدّسة المنزهة بالتقدیس عن التدنیس و الحمدللّه وحده و صلّی الله علی من لا نبی بعده و علی آله و صحبه و سلم».

نسخ؛ بی کا، صبح دوشنبه ١٧ شوال ١١٥٣؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول شنگرف؛ هفت باب اول در حاشیه تصحیح شده؛ در اول نسخه تملك یوسف الزعبی و مطالعه حاج محمد بن شیخ اسماعیل بن جنید؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج، لولادار.

١٢٥ برگ؛ ١٧×٢٨/٥ سانتی متر؛ ٢٥ سطر؛ [ثبت ٨٧١١٥].

(١٣٨٨٥)

آلبوم عکس خانواده سلطنتی تزار روسیه

سی و نه قطعه عکس خاندان سلطنتی تزار روسیه است در سی صفحه شامل عکس های :

گراندوك یول الکساندر رویچ عموی امپراطور، بانوئیت، گراندوك سرژ عموی امپراطور و فرمانفرمای مسکو، گراندوك کنستانتین عموزاده امپراطور، کایسرون روسلاند، گراندوك میسل و چند عکس دیگر.

این آلبوم توسط امپراطوری روسیه به صاحب منصبان ایران ارسال گردیده است. در این آلبوم عکس ها توسط عکاس گرفته شده و در نسخه حاضر روی برگ های مقوایی هر برگ یك یا چند عکس جاسازی شده است. پشت برگ ها سفید است و در روی برگ ها در اطراف عکس ها جدول زرین و تصاویری به سبك مینیاتور کشیده شده است. اوراقی که عکس در آن ها جاسازی شده پانزده برگ است و یك برگ در اول نسخه و یك برگ در انجام آن سفید است.

جلد:مقوای لایی ضخیم با روکش تیماجی قهوه ای، در چهارگوشه روی جلد فلزهایی کار گذاشته شده تا جلد را از تماس با زمین محافظت نماید. هم چنین جلد دارای قفل بوده که دو طبله آن را به هم قفل می کرده ولی یك طرف قفل از بین رفته است.

۱۷ برگ؛ ۲۳×۳۲ سانتی متر؛ [ثبت ۸٦٦۰۹].

(١٣٨٨٦)

مجموعة اللطایف و صندوقة المعارف (فارسی، عربی، ترکی)

از : ؟

جنگی است شامل مطالب گوناگون به نظم و نثر و به فارسی و عربی و ترکی. این

جنگ در ترکیه در عصر امپراطوری عثمانی تهیه شده است.(۱)

جنگی نظیر همین جنگ که آن هم متعلق به عصر امپراطوری عثمانی و در برخی مطالب با این جنگ همسان است، در شماره [۱۳۷۹٤/٥] معرفی گردید. فهرست مطالب این جنگ عبارتند از :

۱ ـ **مطالب متفرقه** به نقل از کتاب های گوناگون «۱ ر ـ ۱۱ پ» **(فارسی، عربی، ترکی)**

۲ ـ **القرب فی محبة العرب** «۱۱ ر ـ ۱٤ پ» **(تاریخ ـ عربی)**

از : ابوالفضل عبدالرحیم بن حسین بن ابراهیم عراقی (۸۰٦ ق)

رساله مختصری است در باب لزوم حب عرب و نصیحت آن ها، مؤلف این کتاب را در بیست باب تنظیم نموده و در هر باب روایاتی را با ذکر سند نقل نموده است.

فهرست ابواب آن عبارتند از :

۱ ـ فی ان الله عزّوجلّ تخیّر العرب من خلقه

۲ ـ فیما ورد من ابوالعرب

۳ ـ فی ان حبّ العرب حبّ للنبی

٤ ـ فی قوله(ص) احبّوا العرب لثلاث

٥ ـ فی ان بقاء العرب نور فی الاسلام

٦ ـ فی ان ذلّهم ذل الاسلام

۷ ـ فی ان بغض العرب مفارقة للدین

۸ ـ فی ان حبّهم ایمان و بغضهم نفاق

۹ ـ فی وصیته(ص) بالعرب

۱۰ ـ فی ان من غش العرب لم تنله شفاعة النبی(ص)

۱ـ دو جنگ دیگر به همین نام در [منزوی ۳۱۷۰/٤ و مرعشی ۱٤۱/۷، ش ۲٥٥۸] معرفی گردیده، که گویا جلد دوم جنگ حاضر یا گزیده ای از آن هستند.

١١ ـ فی ان هلاك العرب من اشراط الساعة

١٢ ـ فی دعائه (ص) للعرب

١٣ ـ (نسخه ما ندارد)

١٤ ـ فی دعائه(ص) لقبائل من العرب

١٥ ـ فی فضائل قبایل من العرب، مؤلف در این فصل روایاتی را در مورد قبایل عرب (قریش، انصار، احمس، ازد، اسد بن حزیمه، اسلم، الاشعریین، تمیم، جهینه، عذرة بن سعد، قیس، مدحج، مرّة بن عبید، بنی مضر، بنی ناجیه، المغافر، السکاك و السکون) را ذکر نموده است.

١٦ ـ فی قوله(ص) انا سابق العرب

١٧ ـ فیما ورد انه لاینزل وحی علی نبی الا بالعربیة

١٨ ـ فی ان کلام اهل الجنة بالعربیة

١٩ ـ فی ان کلام من یحسن العربیة بالفارسیة نفاق

٢٠ ـ فیما ورد ان الکلام بغیر العربیة نقص بالمروة

این رساله در سال ١٣٠٣ در هند در ١٦ صفحه با عنوان «القرب فی محبة العرب» به چاپ رسیده است. کحاله در معجم المؤلفین نام این رساله را «صحبة القرب الی محبة العرب» ذکر نموده است. [**سرکیس ١٣١٨/٢؛ معجم المؤلفین، کحاله (چاپ جدید) ١٣٠/٢**].

آغاز : «الحمدلله الذی فضل العرب ببعثة نبیهم سیدالبشر نبیاً... و بعد فقد اوجب الله عزّوجلّ علی الخلق حب العرب و نصحهم».

انجام : «عن النبی(ص) قال من تکلم بالفارسیة زادت فیه خبئة و نقصت من مروته... و روی هذا الحدیث من طرق اخر و فی هذا القدر کفایة».

٣ ـ فی اصل ابجد و معناه به نقل از کتاب «محاضرة الاوایل و مسامرة الاواخر» شیخ علی افندی و فایده ای به نقل از خط مولی علی قاری «١٤ پ»

٤ ـ رسالة فی کفر فرعون «١٥ ر» **(اعتقادات ـ عربی)**

از : احمد بن سلیمان حنفی، ابن کمال پاشا (٩٤٠ ق)

چند رساله از همین مؤلف در شماره [١٣٧٩٤/٥] معرفی گردید.

آغاز : «الحمدلله الذی ارشدنا طریق مستقیم... و بعد فان بعض الاخوان قد سئلنی فی حقّ فرعون ان الجمهور من العلماء یقولون انه کافر...».

٥ ـ حکایة غریبة عجیبة به نقل از کتاب «الموضوعات» مسمی به «مقاصد خمسه» سخاوی « ١٥ ر» **(عربی)**

٦ ـ حکایتی از هارون «١٥ ر» **(عربی)**

٧ ـ قطعه شعری از زمخشری «١٦ ر» **(عربی)**

آغاز :

هو النفس الصعاد عن کبد حرّی الی ان اری امّ القری مرّة اخری

٨ ـ شعری از ابومدین در پنج بیت «١٦ ر» **(عربی)**

٩ ـ دریای ابرار = دریای سخن «١٦ پ ـ ١٨ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : فریدالدین عطار نیشابوری (٦٢٧ ق)

[منزوی ٤/٢٨١٠؛ میکروفیلمهای دانشگاه تهران ١/٤٧٥].

آغاز :

چرخ مردم خوار اگر روزی دو مردم پرورست نیست از شفقت که پرواری او بس لاغرست

انجام :

این قصیده هست ای عطار دریای سخن لفظ او بی چون صدف معنیش درّ و گوهرست

شعرای بسیار این قصیده را استقبال کرده اند که تعدادی از آن ها عبارتند از :

الف : امیرخسرو دهلوی به نام دریای ابرار

ب : عبدالرحمن جامی به نام لجة الاسرار

ج : امیرعلی شیر نوایی به نام تحفة الافکار

د : علی چلبی حنائی زاده به نام بحرالاسرار

هـ : مولانا مسلمی به نام دوحة الانوار و بهجة الازهار

این پنج قصیده در همین مجموعه ردیف دهم تا چهاردهم معرفی خواهد شد.

۱۰ ـ **دریای ابرار (بحر ابرار)** در جواب قصیده دریای ابرار عطار «۱۸ پ ـ ۲۱ ر»

(شعر ـ فارسی)

از : امیر خسرو دهلوی

به شماره [۱۳۷۹٤/۲۳] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۱۱ ـ **لجة الاسرار** در جواب قصیده دریای ابرار «۲۱ ر ـ ۲۲ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : نورالدین عبدالرحمن جامی (۸۹۸ ق)

به شماره [۱۳۷۹٤/۲۷] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۱۲ ـ **تحفه الافکار** در جواب قصیده دریای ابرار «۲۳ ر ـ ۲۵ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از : امیر علیشیر نوایی جغتایی (۹۰٦ ق)

آغاز :

آتشین لعلی که تاج خسروان را زیورست اخگری بهر خیال خام پختن در سرست

انجام :

طالبان ربع مسکون را ز ظل عالیت فیض بادا تا مقام مهر چارم منظرست

۱۳ - بحرالاسرار در جواب قصیده دریای ابرار «۲۵ ر - ۲۷ ر» **(شعر - فارسی)**

از : علی چلبی حنائی زاده

آغاز :

مبدأ هر امر کان دیباچه خیر و شرست کو نه بسم الله الرحمن الرحیم است ابترست

انجام :

ابتدا و انتها چون نیست غیر از دوست کس مبدأ و مقطع بنام کردگار داور است

١٤ ـ «دوحة الانوار و بهجة الازهار» در جواب قصیده دریای ابرار از عطار نیشابوری «٢٧ ر ـ ٢٩ پ» **(فارسی)**

از : مولانا مسلمی(١)

آغاز :

سروران را تاج زر بر سر اگر چه زیور است تاج زر را هر که او سر در نیارد سرور است

انجام :

یا ربم انجام کار از نور ایمان ده فروغ چون به جانم مهر ایمان همچو جان در پیکرست

١٥ ـ مرآة الصفا «٢٩ پ ـ ٣٥ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : امیرخسرو دهلوی

به شماره [١٣٧٩٤/٢٤] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

١٦ ـ قطعه شعری به عربی در ٨ بیت «٣٥ پ»

١٧ ـ قصیده غذاء القلب «٣٥ پ ـ ٣٨ ر» **(فارسی)**

از : افضل الدین ابوبدیل خاقانی شروانی (قرن ٦)

١ـ گویا شاعر همان سید مسلمی اسفراینی شیرازی (زنده در قرن نهم هجری) است. برای شرح حال وی ر.ك : فرهنگ سخنوران ٥٤٠؛ هفت اقلیم ٣٠٧/١.

آغاز :

دلی کز مکتب عشق و وفایابی سبق خوانش بود حرف فنا درس نخستین دبستانش

انجام :

بروز حشر کآنجا عیب هر کس می شود ظاهر بپوشان از سر احسان بذیل عفو و غفرانش

۱۸ ـ مرآة الصفا «۳۸ ر ـ ٤۱ ر» **(فارسی)**

از : نورالدین عبدالرحمن جامی (۸۹۸ ق)

قصیده ای است که جامی در استقبال «قصیده مرآة الصفا» خاقانی سروده است.

آغاز :

معلم کیست عشق و کنج خاموشی دبستانش سبق نادانی و دانا دلم طفل سبق خوانش

انجام :

خدایا ریز بر جامی ز ابر فضل بارانی که از هر چه نه بهرتست شوید پاك دیوانش

۱۹ ـ مطالب متفرقه : رباعی به عربی از قعقاع، رباعی عربی لبعضهم، مطلبی از جالینوس، داستانی از بنی تمیم به عربی، همسران حضرت پیامبر(ص)، اخلاق الملوك، شجره معقد لامعی چلبی، رباعی عربی از قاضی برهان الدین، نام سیارات سبعه، نام اصحاب عشره مبشره، رباعی عربی از ابی حنیفه، رباعی عربی از قاضی القضات شمس الدین بن حجر، رباعی از ابن الوردی فی لبّان «٤۱ ر ـ ٤٤ پ»

۲۰ ـ بحر طویل «٤٤ پ ـ ٤٦ ر» **(فارسی)**

از : خواجه عصمت الله بن مسعود بخارایی (۸٤۰ ق)

آغاز : «رنگ رخسار و در گوش و خط و خد و قد و عارض و خال لبت ای سرو پری روی سمنبر شفق و کوکب و شام و سحر و طوبی و گلزار بهشت است».

انجام : «تا نشانی ز سعادت بود و دولت و مجد و شرف و سلطنت و عزّت و شادی و خلافت از جوانی و حیات و هنر و فضل و نشاط و طرب و عشرت فرزند ملك مرتبه برخور».

۲۱ ـ قصیده مرغوبه «٤٦ ر ـ ٤٧ ر» **(فارسی)**

از : شاعر پیشین

آغاز :

زهی دو چشمت به خون مردم کشیده تیر و گشاده خنجر رخ چو ماهت صباح دولت خط سیاهت شب معنبر

انجام :

موافقان تو در سعادت عزیز و مسرور و شاد و خرّم مخالفان تو در شقاوت ذلیل و مقهور و زار و مضطر

۲۲ ـ قصاید جامی، سنایی و کاتبی «٤٧ پ ـ ٦٣ پ» **(فارسی)**

۲۳ ـ مناجات نامه خواجه عبدالله انصاری «٦٣ پ ـ ٦٦ پ» **(فارسی)**

به شماره [١٣٥٠٦] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه تفاوت دارد.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین... دل از جان پرسید که اول این کار چیست و آخر این کار چیست».

انجام : «اصل این کار بی نشانیست و... مایه این بازار مفلسیست منتهای این راه بر هیچ کسیست و الحمدلله علی الاتمام و علی رسوله السلام».

۲٤ ـ انیس القلب «٦٦ پ ـ ٧١ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : نورالدین عبدالرحمن جامی (۸۹۸ ق)

آغاز :

مشعل خورشید کز نورش جهان را زیورست چند باشی گرم در مهرش که طشت آزرست

انجام :

به امیدی که در عالم سنانی و جهان گیری رسد تأثیر فتح از دولت سلطان سلیمانش

۲۵ ـ فی بلاغة النساء و الحمقان و المغفلین «۷۱ پ ـ ۷۲ پ» **(عربی)**

۲۶ـ الشمعیة = کلمات مسرودة فی وصف الشمع و هو نقل نفیس للجمع «۷۳ر» **(عربی)**

از : ؟

قطعه ادبی است در وصف شمع.

آغاز : «اللهم فایض النور، مقدرالامور، نحمدك علی ما جعلت آیة النهار مبصرة، و الشمع المنور لها فی اللیل تذکرة، فصل علی من خلق من نوره الشمس و القمر... و بعد فیا ایها السائل عن الشمع الق الی طرفی السمع انه انیس الوحید».

انجام : «مع انه صاحب الاخیار یحمل علی الایدی و الجار یأخذه من جار یقتبس الطلاب من فوائده و ینتفعون من عوائده، مومن لأیامن جاره بوائقه و له افاعیل عجیبة رائقة».

۲۷ ـ مطالب متفرقه شامل : حکایت تاجر، سخنی از عایشه، قانون جدید عثمانی (ترکی)، کلام حضرت ابراهیم هنگام احتضار، قصیده ای از سیوطی، ماده تاریخ بنای مسجد جامع وزیر اعظم (ترکی)، فتح نامه منظوم که به نام سلطان محمدخان عثمانی سروده شده (ترکی)؛ حدیثی از حضرت پیامبر(ص)؛ ماده تاریخ صدارت اناطولی، مطلبی به نقل از «حاوی المنیة لصاحب القنیة فی المفقود»، فی اخبار الطفیلیة و نوادرهم، در تفسیر آیت «و اصحاب الرس» «۷۳ پ ـ ۷۹ پ»

۲۸ ـ حبة المحبة «۸۰ ر ـ ۸۲ پ» **(اخلاق ـ عربی)**

از : ؟

رساله مختصری در بیان محبت و آداب آن در سه فصل با این عناوین :

الفصل الاوّل : فی محبة الله تعالی

الفصل الثانی : فی محبة رسول الله(ص)

الفصل الثالث : فی محبة آل النبی(ع)

آغاز : «الحمدلله الذی انبت حبة المحبة فی قلوب من احب و اصطفی کزرع اخرج شطأه فآزره... و علی آله و اصحابه و احبائه الذین سبقت لهم من الله الحسنی و بعد فهذه رسالة الی المحبین».

انجام : «و قال ایضا اجعلوا دعاءکم بلسان طاهر عن لوث الذنوب یعنی تواضعوا لاولیاء الله تعالی... و محبة الآل و الاصحاب و التابعین و محبة کلّ من یقاربهم فی الدین و قوة الیقین».

۲۹ ـ مطالب متفرقه شامل : چند بیت شعر و مطلب عرفانی، فصل فی العقل به نقل از کتاب «مرآة الارواح» محمد بن عبدالملك دیلمی(۱)، مطالبی به نقل از تفسیر قرطبی، مطالبی به نقل از «نواهد الافکار» سیوطی، مطالبی به نقل از «فتح الجلیل» زکریا مصری که به عنوان حاشیه بر «انوار التنزیل» نوشته است «۸۳ ر ـ ۸۷ پ»

۳۰ ـ رسالة الی امیر بلدة الوجود و قاضیها «۸۸ ر ـ ۸۸ پ» **(ترکی)**

از : لاهوت(۲)

رساله مختصری است در نصیحت و موعظه و دستورالعمل که به صورت نامه تخیلی و

۱ـ در حاشیه نوشته شده : از همین مؤلف است کتاب های : مهمات الواصلین و کتاب عیون المعارف و تصدیق المعارف و کتاب التحسین و التقبیح و کتاب التجرید.

۲ـ این نام نیز مانند دیگر عنوان های یاد شده در این انشا تخیلی و تمثیلی است. در ذیل رساله تاریخ نسخه و نام نویسنده بدین گونه ضبط شده است : «تحریراً فی اوائل شهر ازل الآزال من شهور ابدالآباد. نمقه لاهوت».

تمثیلی به هدایة الله قاضی شهر وجود نگاشته شده است. در عنوان نسخه نام رساله «صورة الحکم خطاباً لامیر بلدة الوجود و قاضیها» ذکر شده است.

آغاز : «افتخار الامراء الکرام ذوالقدر و الاحترام المختص بمزید عنایة الملك العلام شهر وجودیکی اولان عنایة الله دام اقباله و قاضی قضاة المسلمین اولی ولاة الموحدین».

انجام : «و سپاه جلالتم ثنا سنه بالغدوّ و الآصال اشتغال کو سزه لر و بو امر شریفم روح نام کمنه نك یدنده الی یوم القیام ابقا ایده سز و علامت شریفه اعتماد ایده سز».

۳۱ ـ رباعی به ترکی از چوی زاده افندی «۸۹ ر»

۳۲ ـ استفتاآت فقهی «۸۹ ر ـ ۹۲ پ» **(ترکی و عربی)**

چندین استفتاء است از چند تن از فقهای حنفی با پاسخ «الجواب». نام فقیهان عبارتند از : ابوالسعود، عبدالرحمان عمادی، احمد قاضی زاده، محمد عفی عنه، ابوسعید عبدالقادر المورى، فضل الله. منقول از خط اصل است.

یکی از استفتاآت که از ابوالسعود است سؤال و جواب با شعر ترکی است.

۳۳ ـ مطالب متفرقه شامل : مناجات ابی حنیفه «۹۲ ر»، حکایات عشقی عرفانی «۹۲ ر»، بحث در ایمان مقلد از جواهرالفقه «۹۲ پ»، حکایتی از برامکه «۹۳ ر»، مکتوب جامی که به سلطان محمد عثمانی فرستاده است به فارسی «۹۳ پ»، حکایتی از شعبی و معاذ بن جبل «۹۳ پ»

۳٤ ـ رسالة فی مصطلحات اهل الحدیث «۹٤ ر» **(درایه ـ عربی)**

از : ابن حجر(۱)

رساله کوتاهی است در تعریف اصطلاحات علم حدیث.

۱ـ شهاب الدین احمد بن علی مشهور به ابن حجر عسقلانی (۸۵۲ ق) یا شهاب الدین احمد بن محمد هیثمی مشهور به ابن حجر هیثمی (۹۷٤ ق).

آغاز : «موقوف ما لیس مسنداً الی النبی(ص) بل یکون موقوفاً الی الصحابة».

۳۵ ـ مطلبی از حیوان الحیوان دمیری «۹٤ ر»، منقولاتی از تفسیر قرطبی «۹٤ پ ـ ۹۵ پ»

۳٦ ـ در بیان تاریخ کتاب «سیرالعارفین» «۹۵ پ»

توضیح تاریخ پایان تألیف کتاب سیرالعارفین است که با الفاظ سدس اول و ثانی و عشر اول و ثانی و مانند آن بیان شده و شبیه به معما است.

آغاز : «قد وقع التاریخ من فراغ تحریر هذا الکتاب فی النصف الاول من السدس السادس من العشر الثانی... هذا کلامه و انی کنت فارغ البال من هذه التأویلات».

۳۷ ـ فرايد العوايد = فرايد الفوايد = الاستعارة «۹۵ پ ـ ۹٦ ر» **(بلاغت ـ عربی)**

از : ابوالقاسم بن ابی بکر لیثی سمرقندی (قرن ۹ ق)

رساله مختصری است در استعارات در سه عقد و شش فریده.

در نسخه حاضر نام مؤلف این رساله مولی علی قوشچی ضبط شده است و در صدر نسخه نام او آمده است.

[**مرعشی ٤/۲۹۱؛ ۱۰/۱٤۹۰؛ الذریعه ۱٦/۱٤۱ با عنوان «فرائد الفوائد»**].

آغاز : «الحمد لواهب العطیة و الصلوة علی خیر البریة و علی اله ذوی النفوس الزکیة امّا بعد فان الاستعارات و ما یتعلق بها».

انجام : «فانهما اقوی اختصاصهما و تعلقا فهو القرینة و ماسواه ترشیح».

۳۸ ـ مطلبی از کتاب «منازل الاحباب» پیرامون ابی عبیده سلمانی و سهل ساعدی «۹٦ ر ـ ۹٦ پ»

۳۹ ـ توضیحی در مورد برخی از اعلام جغرافیایی به نقل از «مجموعه کمالی» «۹۷ ر ـ ۹۸ ر»

٤۰ ـ مطالبی از کتاب «صون الفارض فی الوصول الی مدارك عون الرائض» از

فضیل بن علی جمالی و شرح دیوان امیرالمؤمنین(ع) از میبدی «۹۸ ر»

٤١ ـ مطالب متفرقه شامل : «حاشیه شیخ زاده» بر انوار التنزیل، حکایت هارون الرشید، حاشیه سعدی چلبی بر انوار التنزیل و رباعیات عبدالکریم قرشی و محمود زمخشری و علی بن عبدالکافی سبکی، قصیده ای به عربی در مدح «۹۸ پ ـ ۱۰۰ ر»

٤٢ ـ مطالب متفرقه در ادب و تفسیر از معالم التنزیل و راغب اصفهانی «۱۰۰ پ» و «تعدیل العلوم» صدر الشریعه «۱۰۰ پ ـ ۱۰۲ ر»

٤٣ ـ باب الایمان از شرح جامع کبیر، ابواللیث سمرقندی «۱۰۲ پ ـ ۱۰٦ ر»

٤٤ ـ حکایتی از برامکه، مطلبی از صدرالدین زاده افندی پیرامون انوارالتنزیل، مطلبی از حاشیه سعدی بر انوارالتنزیل، حکایة باکویه، مطالبی از تفسیر قرطبی، تاریخ موالید و وفیات ائمه اربعه اهل سنت و چند تن دیگر از علما «۱۰٦ پ ـ ۱۰۹ پ»

٤٥ ـ آداب المناظرة = رسالة فی الآداب «۱۱۰ ر» **(عربی)**

از : ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان حنفی (۹٤۰ ق)

رساله مختصری است در آداب مناظره.

آغاز : «الحمد لمن حفظ المؤمنین من الخطاء و الخلل... و بعد فهذه رسالة فی علم آداب البحث».

انجام : «فلا یتکلما فی الیقین لوظایف الظن و بالعکس هذا ما اردنا ایراده فی هذه الرسالة».

٤٦ ـ مطالب منقول از : حاشیه کشاف سعدالدین، رساله جلال الدین دوانی، فتوحات مکیه، رساله مطالع الایمان صدرالدین قونوی، شمس الآفاق، مجموعه کمال، فائده ای از جمال الدین ابن الیمن محمد بن زین الدین مدنی، شرح فصوص الحکم قیصری، تدبیرات الهیه ابن عربی، مسامرة الاخیار ابن عربی، تفسیر قرطبی، تعدیل الکلام صدرالشریعه،

کشاف، الفایق زمخشری، لسان الحکام، تاریخ بیت المقدس، نواهد الابکار و شوارد الافکار سیوطی، شرح عقاید عضدی، تفسیر کمال پاشا وزیر، مصابیح، شرح حکمة العین «۱۱۰ پ - ۱۲۷ پ»

٤٧ - سه رساله «۱۲۸ ر - ۱۳۵ ر» **(عرفان - فارسی)**

از : شیخ الهی عبد مجتنب عن المناهی

سه رساله است متصل به هم به نام های «مناهج السلوك» در سه منهج «سرّ السلطنه» و «سر الوجود» که مؤلف برای سلطان محمد عثمانی در عرفان نگاشته است.

در این سه رساله مؤلف طریقه سیر و سلوکی فریدالدین عطار نیشابوری را شرح و توضیح داده است.

آغاز : «شکر و سپاس و حمد بی قیاس... امّا بعد این عبد مجتنب المناهی شیخ الهی از برای تحفه... سه رساله مسلسل و متصل با یکدیگر بر بساط خدمت... اول مسمی به مناهج السلوك».

٤٨ - عینیه «۱۳۵ پ - ۱٤۰ ر» **(عرفان - فارسی)**

از : احمد بن محمد غزالی (٥۲۰ ق)

به شماره [۱۲٦٥٦] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٤٩ - مفتاح النصوص = نقش الفصوص «۱٤۰ پ - ۱٤۲ پ» **(عرفان - عربی)**

از : شیخ اکبر محیی الدین محمد بن علی، ابن عربی (٦۸۳ ق)

تلخیصی است که مؤلف از کتاب «فصوص الحکم» خود نموده است.

آغاز : «هذا ما اختصره الشیخ... من کتابه الموسوم بفصوص الحکم و خصوص الکلم... قال الله تعالی ولو ان اهل القری آمنوا و اتقوا فتحنا علیهم برکات من السماء و الارض».

انجام : «و افرغ علینا من نور عنایته و جعلنا اهل ولایته بلطفه و منه و کرمه آمین و الحمدلله...».

٥٠ ـ شرح تعديل العلوم «١٤٢ پ ـ ١٥٠ ر» **(عربی)**

از : صدر الشریعه ثانی عبیدالله بن مسعود بخاری حنفی (٧٤٧ ق)

مؤلف ابتدا کتاب «تعدیل العلوم» را در دو قسم (قسم اول در منطق، قسم دوم در علم کلام) تألیف نموده و سپس خود، آن را به صورت مزجی شرح نموده است.

[**کشف الظنون ٤١٩/١**].

در نسخه حاضر بخش آخر از شرح قسم ثانی در علم کلام موجود است.

آغاز نسخه : «ثم نختم الکتاب بقوله آمین فهو تحقیق التثبت علی الصراط المستقیم».

انجام : «و قد مر ان الروح فی مقام المحبة یسمی قلباً و فی المشاهدة سراً و فی تجلی الذات روحاً و الحمدلله ربّ العالمین و صلّی الله علی سیدنا محمد و آله اجمعین».

٥١ ـ آداب البحث و المناظرة «١٥٠ پ» **(عربی)**

از : قاضی عضدالدین عبدالرحمن بن احمد ایجی (٧٥٦ ق)

رساله مختصری است در آداب مناظره که مؤلف برای فرزند خود نگاشته است.

[**کشف الظنون ٤١/١؛ مرعشی ١٩٣/١٢، ش ٤٦٣٢/٢**].

آغاز : «لك الحمد و المنة... اذا قلت بکلام ان کنت ناقلاً فیطلب الصحة ای فیطلب صحة النقل فعلیك بتصحیحه بای طریق ممکن او مدعیا فالدلیل».

انجام : «ثم مانع الدلیل المناقض او المعارض... ثم ان الکلام لفی الفواد انما جعل الکلام علی الکلام علی الفواد دلیلاً یلزم شیء من هذا الشیء تمت الرسالة».

٥٢ ـ مطالبی از : محمد امین شیروانی و صدرالدین زاده در تفسیر «١٥١ ر»

٥٣ ـ شرح رباعی عینان عینان «١٥١ پ ـ ١٥٢ ر» **(ادبیات ـ عربی)**

از : محمد امین بن صدر شروانی (١٠٣٦ ق)

شرحی است بر رباعی عربی که به درخواست ضیاءالدین نگاشته است. رباعی این است :

عینان عینان لم تکحل جفونهما فی کل عین من العینین نونان

نونان نونان لم یخططهما قلم فی کلّ نون من النونین عینان

آغاز : «ان ابهی درر تنظم ببنان البیان حمدالله الذی... و بعد... ان اشرح البیتین اللذین استصعبهما القوم... العین یطلق علی الحدقة التی هی عبارة عن مجموع طبقات».

انجام : «و لقد سمعت ان بعض الاخوان من خلص الخلان کتب فی شرح هذین البیتین رسالة و اودع فیها نکات غریبة و دقایق عجیبة و فصل فیها الکلام».

٥٤ ـ مراحل الحج الشریف من المریدین لمکة المعظمة و عدد ساعاتها «١٥٢ ر»

٥٥ ـ مطالبی از : سعدالدین، سید شریف، صنع الله افندی، فیض الله افندی المدعو بقاف زاده، محمد امین بن صدر شیروانی، احکام السلطانیة ماوردی، شیخ زاده، واقعات صدر شهید، عدد الانبیا، ذکر سبب تنصر النعمان بن المنذر و کفره، شعر ابی طالب «١٥٢ ر ـ ١٥٨ ر»

٥٦ ـ الاحکام الملخصة فی حکم ماء الحمصة «١٥٨ پ» **(فقه ـ عربی)**

از : ابوالاخلاص حسن بن عمار شرنبلانی حنفی (١٠٦٩ ق)

به شماره [١٣٥٦٣] مراجعه شود. در نسخه حاضر صفحه اول این رساله موجود است و آغاز آن با نسخه سابق برابر است.

٥٧ ـ من الفصل الرابع فی اخبار المحبین و من قتله العشق «١٥٩ ر ـ ١٥٩ پ» **(عربی)**

٥٨ ـ مطالب متفرقه در حکایت و قصص «١٦٠ ر» فی امرأة المفقود و میراثه بعد ظهوره به نقل از کتاب حاوی المنیة لصاحب القنیة فی المفقود «١٦١ ر»

٥٩ ـ فرائد القلائد فی شرح مختصر الشواهد «١٦١ پ ـ ١٦٣ پ» **(ادبیات ـ عربی)**

از : بدرالدین محمود بن احمد عینی (٨٥٥ ق)

[**مجلس ٤٧٨/٢٥، ش ٧٩٩٢**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٦٠ ـ **مطالب متفرقه شامل :** نامه محمد قاضی زاده به ترکی «١٦٤ ر» فی عدم خروج اهل القبلة بارتکاب ذنب عن الایمان از کتاب تذییل شرح فقه الاکبر علی قاری «١٦٤ پ» فی بیان الروح و حقیقتها از کتاب اتحاف المرید بجوهرة التوحید لابن اللقانی «١٦٥ ر» سؤال شیخ علی اجهوری مالکی از شیخ علی حلبی در مورد حکم شرعی شرب تتن «١٦٥ پ ـ ١٦٦ ر» خطبة النکاح، سؤال و جواب، فی انقطاع عذاب القبر یوم الجمعة و لیلتها «١٦٦ پ ـ ١٦٧ ر» فی تأویل ازدیاد العمر الواقع فی الحدیث و جواز الدعاء بطول العمر «١٦٧ پ»، چند مسئله فقهی «١٦٨ ر»، حکایتی از اصمعی «١٦٩ پ».

نسخ و نستعلیق؛ به خط کاتبان مختلف، بی تا [قرن ١١ ق]؛ **عناوین شنگرف؛ جلد : مقوا، عطف تیماج.**

١٦٩ برگ؛ ١٥/٥×٢٤/٥ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ٨٧١٠٨**].

(١٣٨٨٧)

مجموعه

١ ـ **شرح گلستان سعدی** «١ پ ـ ٧١ ر» **(ادبیات ـ عربی)**

از : ؟

شرحی عربی، کوتاه و مزجی است بر «گلستان» سعدی شیرازی.

[**کشف الظنون ٥٠٤/٢؛ منزوی ٣٤٨٩/٥**].

شرح عربی دیگری بر گلستان از مصطفی بن شعبان سروری (متوفای ٩٦٢ یا ٩٦٩ ق) در جلد ٢٥، صفحه ٤٠٨، شماره ٧٩٢٩ معرفی گردید که غیر از رساله حاضر است.

شرح ناشناخته ای نیز به عربی در فهرست دانشگاه تهران ٢٤٧٨/١١، ش ٣٤٧٠ معرفی گردیده است.

نسخه حاضر خطبه شارح را فاقد و از انجام ناتمام است.

آغاز شرح : «منت خدای را عزّوجلّ ـ ای الامتنان و اعتداد النعمة برای خدای که

طاعتش موجب قربتست و بشکر اندرش مزید نعمت یعنی اندر شکر خدایتعالی زیاده نعمت ثابت است فالیاء زائدة لتحسین اللفظ قال الاستاد سلمه الله».

انجام نسخه : «و لم اظن انی سمعت صوتا اطیب منه و وقعت علی وجهی... هر چه بینی در خروشست دل داند ازین معنی که گوشست نه بلبل بر گلش».

۲ ـ نصاب فارسی به ترکی و عربی «۷۲ پ ـ ۹۲ پ» **(فرهنگ نامه منظوم)**

از : ؟

ترجمه ای است منظوم از لغات فارسی به ترکی و عربی که به سبك نصاب الصبیان فراهی سروده است. شاعر از علمای عصر سلطان محمدخان عثمانی است».

آغاز :

لله الحمد شکر تکبیر یچون ایزد را سپاس خواستن از وی دلك اندن و عنه التماس...

ماه روزه اورج آیی یعنی کم شهرُ الصیام دیده بان و کوز لیجی منتظر اولدم تمام

انجام :

اوچوز رخیص و ارزان دخی قیز گران و غاج دی شتر بارکشی کیم دوه یوکجی اوله فتّاج

۳ ـ تحفة الهادی «۹۳ پ ـ ۱۱٦ ر» **(دستور زبان ـ فارسی)**

از : محمد بن حاجی الیاس

مختصری است در دستور زبان فارسی در ده قسم و چهار فصل که در آن مصدر، ماضی، مستقبل، حال، امر، نهی و حجد، اسم فاعل و اسم مفعول کلمات را به زبان فارسی ذکر و در زیر آن ها معنی ترکی هر کدام را نوشته است.

آغاز : «الحمدلله العلی القوی الجبار و الصلوة و السّلام علی النبی المختار و علی آله و

اصحابه الاطهار الاخیار امّا بعد چنین می گوید احوج النّاس».

انجام : «ظ ۹۰۰ غ ۱۰۰۰ این ابجد کبیر بود فتبارك الله احسن الخالقین».

٤ ـ مستفید المبتدین «١١٦ پ ـ ١٣٠ ر» **(فرهنگ ـ فارسی به ترکی)**

از : حسام بن مولا محمد امین

فرهنگ مختصری است فارسی به ترکی که مؤلف به ترتیب الفبائی برای استفاده متعلمین نگاشته است.

آغاز : «الحمدلله العلیّ القوی الجبار و الصلوة و السّلام علی نبیّه المختار... امّا بعد چنین می گوید احوج المذنبین حسام... جعله الله تحت لواء سیدالمرسلین».

انجام : «پردو مرتك تابستان یای بهار باز پاییز کوز تمت».

نستعلیق؛ بی کا، رساله آخر پنج شنبه ۱۰٤٥؛ عناوین و نشانی های رساله اول شنگرف، رساله اول با حاشیه به امضاء «منه» و با حواشی توضیحی دیگر؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج، مجدول، لولادار.

۱۳۰ برگ؛ ۱۳×۱۹/٥ سانتی متر؛ ۱۲ و ۱٤ و ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۰٥].

(۱۳۸۸۸)

تذکره خرابات (فارسی)

از : هلاکو میرزای قاجار متخلص به خراب (قرن ۱۳ ق)

تذکره عمومی است مشتمل بر تراجم شعرای قدیم و جدید با مطالب گوناگونی در معمیات و صنایع و بدایع شعری و پاره ای حکایات و روایات و منتخبات بسیار از اشعار شعرای متقدم و متأخر بدون ترجمه حال. در این کتاب از یکصد و هفتاد و دو شاعر ماضی و سی صد و سی و هفت شاعر معاصر، شعر و شرح حال ذکر شده است و ترتیب تراجم به حروف تهجی است. [**تاریخ تذکره های فارسی، گلچین معانی ٤٨٢/١ ـ ٥١٢**].

نسخه حاضر بخش کوتاهی از این تذکره (فقط شرح حال کوتاه نظامی گنجوی و

غزلیات و رباعیات وی) را شامل است. این بخش را حاج میرزا حسن خان جابری انصاری اصفهانی (متوفای ۱۳۳۵ ش) برای هدیه به نایب الایاله از روی تذکره خرابات استنساخ نموده است.

در کتاب تاریخ تذکره های فارسی فهرست شاعران تذکره خرابات ذکر شده ولی نام نظامی به چشم نمی خورد.

آغاز نسخه : «خواجه عوفی منشی در تذکره خود آورده که نظامی گنجه ای...

هم جرس جنبید و هم در جنبش آمد کاروان کوچ کن زین خیل خانه سوی دارالملك جان

چون درای ناله او کاروان سالار توست مونسی کن با جرس در حلقه این کاروان».

انجام نسخه :

درویش دلا تو چه شوی در تك و پوی از نیك و بد زمانه درتافته روی

سودی نکند موی سر افکندن تو تا در تو کژی بود همی یك سر موی

شکسته نستعلیق ساده؛ حسن الانصاری، ۲۶ ربیع الآخر ۱۳۲۵ (نام کاتب و تاریخ کتابت در اول نسخه آمده)؛ جلد : مقوا، عطف تیماج.

۳۵ برگ؛ ۱۴×۲۲ سانتی متر؛ ۱۴ ـ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸۷۰۹۸].

(۱۳۸۸۹)

مجموعه

۱ ـ کمال البلاغة «۲ پ ـ ۲۵ ر» **(منشآت ـ عربی)**

از : عبدالرحمن بن علی یزدادی (قرن ۵ ق)

[**مجلس ۴۷۴/۲۶، ش ۷۹۸۹**]. در نسخه حاضر بخشی از اوایل این کتاب موجود است و آغاز آن با آغاز نسخه سابق برابر است.

انجام نسخه : «و له الی القاضی ابی القاسم علی بن احمد یشکو القاضی ابابکر الخیری... و لا وکیل اعزّ من المندیل و الطبق فی».

ـ برگ های ۲۵ تا ۷۷ سفید است.

۲ ـ حدیث عمران بن سوادة اللیثی «۷۷ پ ـ ۹۵ ر» **(عربی)**

حدیثی است که طبری در تاریخ خود از عمران بن سواد لیثی پیرامون نصیحت عمر نقل کرده است.

آغاز : «بسمله و من الاخبار الفصیحة حدیث عمران بن سوادة اللیثی مناصحاً لعمر و فیه من النکات الادبیة و غریب المعانی و الالفاظ ما یجب الاطلاع علیها».

شکسته نستعلیق ساده؛ بی کا، رساله دوم ٢٤ شوال ١٢٨٨ دارالعلم شیراز (کاتب رساله دوم آورده : از روی اوراق مختلف مرحوم میرزا یوسف استکتاب شد که از عالیجناب آقامیرزا ابوالحسن منسوب ایشان گرفتم)؛ جلد : تیماج، زیتونی.

۹۵ برگ؛ ۱۷×۲۱ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۷۰۹۷**].

(۱۳۸۹۰)

آثار حسان در بدایع اشعار نسوان = تذکره زنان شاعر (ادبیات ـ فارسی)

از : شیخ حسن بن علی جابری انصاری اصفهانی (۱۳۷٦ ق)

تذکره زنان شاعر است که مؤلف از کتاب های گوناگون جمع آوری نموده است.

[**دایرة المعارف تشیع ۵۵٦/۲**].

مؤلف در این کتاب شرح حال زنان فارسی و عربی گوی را از صدر اسلام تا عصر خویش به طور خلاصه نموده و پس از هر شرح حال نمونه ای از اشعار آن ها را به فارسی و عربی ذکر نموده است. مؤلف بخشی از این کتاب را در باب سوم یکی از مجلدات کتاب عشق خود که در شماره ۱۳۸۹٦ معرفی خواهد شد درج نموده است. اسامی شاعرانی که نامشان در این کتاب آمده عبارتند از :

حضرت صدیقه طاهره ـ علیها سلام الله ـ حضرت خدیجه ـ علیها سلام الله ـ حضرت آمنه، سیده نفیسه، شاه جهان ملکه بهوپال، رباب، زیب النساء دختر شاه هند، عایشه بطحاویه، مهد علیا، سوده، عایشه سمرقندیه، فاقره، عظمت، عاتکه، لاله خاتون والیه کرمان، قتیله، عفت، بگاره، نهالی، حجناء، قمر السلطنة، متیّم، مخفیه، طوطی، هند، زهره، لیلی اخیلیه، سلامه، حیات، جهان، امیمه، مطربه، ام رعله، آغا کوچك، ریّا، قمر، ام الحکیم، مهستی، مهستی دیگر، ولاده اندلسیه، مهجه قرطبیه، قرّة العین، سجاح، صنعت، فضل، مهری، هند دختر خُس، حاجیه گوهر خانم، خیزران، آغاباجی، خرنق، تصویر، تحفه، ماه لقا، رابعه عدویه، نهانی، ام حکیم، جهان خاتون، اعرابیه، جهان آرا بیگم، رابعه شامیه، جمیله، کندیه، همدمی، زینب، یاسمن بو، حفصه اندلسیه، حفصه دیگر، بی بی هروی، تقیه، بیگم دهلوی، برّه، رشحه، طره، ام المظفر، محبوبه، قبیحه، نور جهان بیگم، ماریه، فخری، عبیده طنبویه، دلشاد خاتون، خنساء، حیاتی، عایشه دختر باعونی، حجابی، ثریا، آغادوست، آمنه یا اُمیمه، آغابیگم هروی، عجوزه، آرزو، زنی که عمر اشعارش را شنید، آغابیگم خراسانی، خرقاء، خورشید، اعرابیه، ستاره بانو، شاریه، خدیجه دختر مأمون، گلچهره دختر بابر شاه، لیلی عامریه، عصمتی، ترکان، بثینه دختر معتمد ملك اسپانیا، فناءالنساء، عفیره، حجابی، دختر حسن بن سهل، ضعیفی، حمیده اندلسیه، حمیده اصفهانیه، حاجیه، ذلفاء، گلبدن دختر بابر شاه، سعدونه، والده شاه سلیمان کابلی، حسانه، نائله، زینب اندلسیه، دنانیر، دختر عقیل، ام حکیم خارجیه، دهناء ریّاء، امامه، ویکتوریا، عُلیه، عریب، عفت نسابه، مزروعه، اعرابیّتین، ام العلاء، میسون، ام الکرام، عدیه، متعه، نابغه، هند اندلسیه، مراد، عاشقه نصر بن حجاج، هند دختر نعمان، ام الهنا، عقیله، عبّادیه اندلسیه، دنیا، اعتماد کنیز معتمد ملك اسپانیا، قرّه، غسانیه، غایة المنی، حمیده، مریم، بثینه، عایشه اندلسیه، خوله صحابیه، نزهون، قضیب البان، شلبیه، باکره، اسماء، عنان، دختران همام بن مرّه، زنی که از حیص و بیص هجو نموده، بصبص، بنان، بذل، لیلی عامریه، مستوره، زائری، زبیده عباسیه، زبیده

قاجاریه، زرقاء، زیبائی، زینب طثریه، زینب دختر عوام، زیور، سُعدی، سلطان، سکن، سلمی، سلمی قراطیسی، سلمی یمانیه، شادن، شعانین، شهباز، شیماء، صاحبه، صفیه قرشیه، صفیه باهلیه، ضباعه، تاج الدوله، طرفه، طیبه قاجاریه، طیبه بصریه، عایشه دختر احمد، عایشه دختر عبدالله، عایشه عباسیه، عاتکه دختر شهده، عاتکه هاشمیه، عتابه، عصمت، عصمت بیگم، عصمتی، عفاف، عفت قاجاریه، عمره، عمره خثعمیه، عوراء، غانمه، فارعه، ام حکیم، لیلی خارجیه، لیلی اخیلیه.

آغاز : «اگر چه نام مبارك حضرت صدیقه طاهره ـ علیها سلام الله ـ را جزو آنان نگاشتن کمال بی ادبی است چه نسبت خاکرا با عالم پاك امّا چون».

انجام : «در کشلول نبشته کتب بعض النساء و هی سکری علی ایوان کسری

و لا تاسفنّ علی ناسك و ان مات ذو طرب فابکه

و نك من لقیت من العالمین فان الندامة فی ترکه».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، بی تا؛ جلد : مقوائی، عطف تیماج.

۱۶۳ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۷۰۹۳**].

(۱۳۸۹۱)

جنگ (فارسی و عربی)

از : شیخ حسن بن علی جابری انصاری اصفهانی (۱۳۷۶ ق)

دفتر یادداشت های متفرقه مؤلف است که در آن مطالب متنوعی را به نظم و نثر و به فارسی و عربی یادداشت نموده و پس از نقل و پاك نویس آن، روی آن ها خط کشیده است.

آغاز : «دعای اعتصام : اللهم انت الاوّل فلیس قبلك شیء و انت الآخر فلیس بعدك شیء و انت الظاهر فلیس فوقك شیء و انت الباطن فلیس دونك شیء».

انجام : «بر ملوك لازم است احدی را به گمان و ظن یا کلام مغرض گناهکار ندانند... و با ثبوت باندازه جرم عقوبت رانند اگر محاسن عفو را ندانند».

شکسته نستعلیق؛ به خط مؤلف، بی تا؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۱۲۹ برگ؛ ۱۰/۵×۱۷/۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۷۰۹٤**].

(۱۳۸۹۲)

مجموعه

۱ ـ دیوان ابوالفرج رونی «۱ پ ـ ۵۳ ر» **(فارسی)**

از : ابوالفرج بن مسعود رونی (قرن ۵ ق)

[**مجلس ۱۲۰/۲۶، ش ۷٦۲۲/۱**]. نسخه حاضر دو قصیده در آغاز اضافه دارد و آغاز قصیده سوم با آغاز نسخه سابق برابر است.

۲ ـ دیوان لامعی گرگانی «۵۳ پ ـ ۷۱ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از : ابوالحسن بن محمد بن اسماعیل لامعی گرگانی (قرن ۵ ق)

به شماره [۱۳۵۵٦] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۳ ـ فرهنگ قوافی «۷۲ پ ـ ۱۱۹ پ» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : شیخ حسن بن علی جابری انصاری اصفهانی (۱۳۷٦ ق)

مؤلف در این رساله کلمات هم وزن را جهت استفاده شاعران در انتخاب قافیه اشعارشان، به ترتیب حروف تهجی آخر کلمه ها جمع آوری نموده است.

نسخه حاضر مسوده مؤلف است.

آغاز : «مجملی در ذکر قوافی که در نظم و نثر ضرور می شود برای یادداشت حرف الالف خدا جدا مصطفی مرتضی مجتبی علا غلا استعلا استیلا».

انجام : «فاطمه فرخ فردوس قمر قطام کلثوم کبری کوکب گلین گلچهر گلشن گلستان».

نستعلیق؛ظاهراً به خط جابری انصاری، رساله اول جمعه ذی حجّه ۱۲٦۸، رساله دوم ۱۲٦۹؛ رساله سوم دستخط مؤلف، عناوین شنگرف و لاجورد؛ جلد: تیماج، سرخ.

۱۱۹ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی متر؛ ۱۸ ـ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۰۹۵].

(۱۳۸۹۳)

مجموعه

۱ ـ کشف الغرایب = مجدیه «۱ پ ـ ۳۰ پ» **(تاریخ ـ فارسی)**

از : میرزا محمدخان مجدالملك سینکی خراسانی (۱۲۹۸ ق)

[مجلس ۲۱۱/۲٦، ش ۷۷۲۱/۱]. آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

ـ برگ ۳۱ و صفحه «۳۲ ر» سفید است.

۲ ـ چهار مقاله «۳۲ پ ـ ۸٤ پ» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : ابوالحسن احمد بن عمر نظامی عروضی سمرقندی (قرن ٦ ق)

[مجلس ۱٦۱/۲ و ۳۷۱ و ٤۲/۱۷؛ منزوی ٦۵۸/۱ و ۳۵۵٤/۵؛ الذریعه ۳۱٤/۵].

این کتاب بارها در ایران به چاپ رسیده است.

آغاز : «حمد و شکر و سپاس مر این پادشاهی را که عالم عود و معاد را بواسطه ملائکه کروبی و روحانی در وجود آورد و عالم کون و فساد را بتوسط این عالم هست گردانید».

انجام : «خوش بادا دل خداوند ولی الانعام فخرالدولة والدین بهاءالاسلام و المسلمین ملك ملکوت الجبال ببقاء هر دو شادمانه نه مدّتی بلکه جاودانه تمت».

نستعلیق و شکسته نستعلیق؛ رساله اول مهدی بن علیقلی الانصاری، چهارشنبه ۷ جمادی الاخره ۱۳۱۵ در دارالسلطنه در منزل مقرب الخاقان میرزا حسن خان دائی؛ رساله دوم بی کا، دهه اول ذی حجّه ۱۲۷۱؛ عناوین رساله دوم شنگرف؛ با حواشی حسن الانصاری، در حاشیه رساله دوم نسخه بدل ذکر شده؛ جلد: مقوائی، عطف پارچه ای.

۸٤ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی متر؛ ۱٦ سطر؛ [ثبت ۸۷۰۹٦].

(١٣٨٩٤)

امثال الجارية «۱ ر ـ ۲۰۹ پ» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : شیخ حسن بن علی جابری انصاری اصفهانی (١٣٧٦ ق)

مؤلف در این رساله امثال رایج فارسی، عربی و ترکی را از کلام شاعران و نویسندگان به نظم و نثر، بدون شرح و توضیحی جمع آوری و به ترتیب حروف تهجی اول هر مثل مرتب نموده است.

نسخه حاضر مسوده مؤلف و از حرف الف تا یا را شامل است و از برگ ۲۰۹ تا آخر نسخه سفید مانده است.

در یادداشتی که مؤلف در آغاز نسخه نوشته، اظهار نموده که : دکتر میرزا حسینخان ملقب به آزاد در سال ۱۳۱۲ در اصفهان بوده و از مؤلف درخواست اشعار مثل می کند. مؤلف نیز این کتاب را در اجابت درخواست وی تألیف و به دکتر مذکور ارائه می کند و او نیز آن چه از این کتاب مورد نظرش بوده در کتاب «درج گوهر» خود درج نموده است.

آغاز : «در سنه ۱۳۱۲ قمری که جناب آقامیرزا حسینخان داکتر ملقب به آزاد...

ای در احدیتت ز آغاز خلق ازل و ابد هم آواز

انجام : حافظ

مرا مهر سیه چشمان ز سر بیرون نخواهد شد قضای آسمان است این و دیگرگون نخواهد شد

نستعلیق؛ به خط مؤلف، ۱۳۱۲؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۳۰٤ برگ؛ ۱۲/۵×۲۱ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۰۹۲].

(١٣٨٩٥)

کتاب عشق (عرفان ـ فارسی)

از : شیخ حسن بن علی جابری انصاری اصفهانی (١٣٧٦ ق)

مؤلف مطالب متنوعی را در آداب و اخلاق و عرفان از کتاب های گوناگون به نظم و نثر

جمع آوری نموده و در «کتاب عشق» در چندین جلد مرتب نموده است.

نسخه حاضر مسوده جلد دوم کتاب و شامل هفت باب است با این عناوین :

باب اول : در عشق حقیقی و راه سلوك در وادی عشق

باب دوم : در مضامین بدیعه در عشق مجازی

باب سوم : در آن چه میان دوستان و عاشق و معشوق، سخن گفته شده

باب چهارم : در وداع و فراق

باب پنجم : در شوق و وجد

باب ششم : در محاسن محبوب

باب هفتم : در وصال و مکالمات میان محب و محبوب

آغاز نسخه : «قال الله تعالی و من النّاس من یشری نفسه ابتغاء... شیخ ابوسعید ابوالخیر گفته العشق شبکة الحق».

انجام :

همه یاران ز من بزرگ شدند من بماندم به چشم ایشان خورد

ای دریغا که من نبتوانم . . . خود را به . . . خود در برد

نستعلیق؛ به خط مؤلف، ۱۳۱۳ (تاریخ کتابت در اول نسخه آمده)؛ فهرست مطالب در اول نسخه آمده؛ اوراقی از نسخه سفید مانده است؛ جلد : مقوائی، عطف تیماج.

۲۷۳ برگ؛ ۲۱×۳۳ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۰۹۱].

(۱۳۸۹۶)

کتاب عشق (عرفان ـ فارسی)

از : شیخ حسن بن علی جابری انصاری اصفهانی (۱۳۷۶ ق)

به شماره [۱۳۸۹۵] مراجعه شود.

نسخه حاضر یکی دیگر از مجلدات کتاب عشق است شامل شانزده باب، باب سوم این

کتاب همان «تذکره زنان شاعر» مؤلف است که در شماره [۱۳۸۹۰] معرفی گردید.

باب اول : مقدمه کتاب

باب دوم : نکوهش شهوت و بستود عفت

باب سوم : اندکی از اشعار زنان شاعره

باب چهارم: عشق و عفت و سرگذشت عشاقی که به پاکدامنی عشق را به پایان رسانیده

باب پنجم : افسانه در ظرایف نظربازان

باب ششم : اندکی ترانه های جانسوز و روان از پارسی و تازی در عشق حقیقی و مجازی و گفت و گوی با دوستان

باب هفتم : گفت و شنید با دوست

باب هشتم : یاد دوستان و شوق دیدار و شکایت از دوری دلدار در شب های هجران

باب نهم : شوق دیدار از قدوم دوستدار یا رفتن به آستان یار

باب دهم : اندکی درماندگی انتظار به شوق دیدار

باب یازدهم : برگشت به گفت و شنید دوستی با دوستان

باب دوازدهم : ستود نگارش ها و نامه ها و عناوین آغاز نوشتجات گوناگون که میان دوستان ردّ و بدل می شود.

باب سیزدهم : اندکی معانی دلپسند دلباختگان عشق و حسن

باب چهاردهم : پراکنده گویی نام روزهای پارسیان

باب پانزدهم : نام نواهای موسیقی

باب شانزدهم : اشعاری در شطرنج

نسخه حاضر مسوده مؤلف است و اوراقی از لابه لای آن سفید مانده است.

آغاز : «پس از ستایش یزدان بلندپایه و نیایش بزرگان گرانمایه به ویژه محمد کاصل هستی شد وجودش جهان گردی ز شادروان جودش و جان گرامی او علی».

انجام :

نردی است جهان که بردنش باختن است نرّادی آن بعیش کم ساختن است

دنیا بمثل چو کعبتین نرد است برداشتنش برای انداختن است

نستعلیق؛ به خط مؤلف، بی تا؛ در اول نسخه فهرست مطالب کتاب آمده؛ بعضی از عبارات خط خورده و تغییر داده شده؛ جلد : تیماج، سرخ، ضربی، ترنج با سر، مجدول، لچکی.

۹۲ برگ؛ ۲۱×۳۳/۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۷۰۹۰**].

(۱۳۸۹۷)

گوهر شبچراغ (اخلاق ـ فارسی و عربی)

از : شیخ حسن بن علی جابری انصاری اصفهانی (۱۳۷٦ ق)

مؤلف اشعار عربی و فارسی و کلمات قصار و پندهای کوتاه را از کتاب های گوناگون جمع آوری و در کتاب حاضر در چندین جلد تنظیم نموده است.

جلد اول این کتاب در ۱٦۰ صفحه در تهران سال ۱۳۲٤ ش. به چاپ رسیده است.

[**مشار، فارسی ٤/٤۳٤۰؛ الذریعه ۲٤۹/۱۸**].

نسخه حاضر یکی از مجلدات کتاب است و مؤلف نام آن را «قسمت توحید» نهاده است. این جلد را او در چند باب و چند فصل تنظیم نموده بدین ترتیب :

توحید، مناجات و نعت کلام الله، نعت حضرت رسالت(ص) و فصلی در معراج آن حضرت، مدح حضرت علی(ع)، مدح اهل بیت(ع)، مدح حمزه، مدح بنی هاشم و فصلی در مدح شیعه.

نسخه حاضر مسوده مؤلف است و مؤلف در هر باب مطالب و اشعاری را از کتاب های مختلف جمع آوری و به طور نامنظم تحریر نموده و اغلب صفحه های کتاب سفید مانده است.

آغاز : «بعد الحمد و الصلوة همی گوید بنده ضعیف میرزا حسن بن الحاج میرزا علی... از مهد صباوت تا این عهد غباوت که عقد سنین بثلث و ثلاثین رسیده».

انجام :

و صلی رسول اللّه سبعین مرّة علیه الی ثنتین حین التعدد

اذا ولد المولود من آل هاشم فقد زید فی اصل المکارم واحد

نستعلیق؛ به خط مؤلف، بی تا؛ فهرست کتاب در آغاز نسخه و بعد از مقدمه آمده است؛ جلد : مقوا.

۱٦۰ برگ؛ ۲۱×۳٤ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۷۰۸۹**].

(۱۳۸۹۸)

گوهر شبچراغ (اخلاق ـ فارسی و عربی)

از : شیخ حسن بن علی جابری انصاری اصفهانی (۱۳۷٦ ق)

به شماره [۱۳۸۹۷] مراجعه شود.

نسخه حاضر یکی دیگر از مجلدات کتاب است و مؤلف نام آن را «کتاب المدیح و الرغیب» نهاده است. مؤلف در این جلد اشعار زیادی را در مدیحه و ترغیب به فارسی و عربی از شعرای مختلف جمع آوری و در چند باب تنظیم نموده است.

فهرست ابواب کتاب چنین است :

باب در مدیح

شمه ای در تملّق بضمن مدیح

شمه ای از آن چه در مدیح غلو قبیح نموده اند

باب در دعای ممدوح

شمه ای در اظهار دعاگویی

باب در شکر و ستایش

شمه ای در عرض امتنان از تشریف ممدوح و خلقتش

باب در تهنیت و بشارت

شمه ای در اشعار تهنیت و تعزیت با یکدیگر

باب در عرض هدایا

باب در عرض خدمت

باب در عرض حاجات به اکابر

شمه ای در استعجال بطلب حاجات

باب در التجا به بزرگان

باب در شکایت از بزرگان

باب در طرح از بزرگان

آغاز : «سید حمیری علیه الرحمه گفته :

لو خیّر المنبر فرسانه ما اختار الا منکم فارسا

قد ساسها قبلکم ساسة لم یترکوا رطبا و لا یابسا».

انجام :

عیّار ز دینار یکی حبّه رباید او خود ز یکی حبّه دو دینار بدزدد

آویختنش سخت ثواب است ولیکن می ترسم از آن کو رسن و دار بدزدد

ـ برگ های ۲۶ تا ۲۷ و ۶۳ تا ۹۱ سفید است.

نسخ و نستعلیق؛ به خط مؤلف، بی تا؛ نشانی ها مشکی؛ در اول نسخه فهرست مطالب آمده است؛ جلد : مقوائی، عطف پارچه.

۱۰۰ برگ؛ ۱۷×۲۱ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۰۸۵].

(۱۳۸۹۹)

گوهر شبچراغ (اخلاق ـ فارسی)

از : شیخ حسن بن علی جابری انصاری اصفهانی (۱۳۷۶ ق)

به شماره [۱۳۸۹۷] مراجعه شود.

جلد دیگر از کتاب گوهر شبچراغ است که مؤلف آن را «کتاب الفتن و المحن» نامیده است. مؤلف این بخش را در چند باب و هر باب در چند فصل تنظیم نموده که فهرست ابواب آن عبارتند از :

باب اول : در انواع هم و غم و اندوه

باب دوم : در آن چه شکایت نموده اند از انواع فتن و محن و گرفتاری ها و سختی ها

باب سوم : در حبس

باب چهارم : در سختی پیری و ضعفش

باب پنجم : در بیماری و ضعفش

باب ششم : در مصائبی که به بلاد و عباد رسیده

باب هفتم : در مراثی برای بردگان

دنباله : در بعضی اشعاری که ماده تاریخ وفات در آن ها مندرج است.

مؤلف در این بخش این ماده تاریخ ها را ذکر نموده است. ماده تاریخ وفات میرزا علی اصفهانی امام جمعه اصفهان (۱۳۰۰ ق) سروده پدر مؤلف :

سال تاریخش چو جستم از خرد گفت انصاری فقد غاب الامام (۱۳۰۰)

تاریخ فوت ملا علی حکیم قطب شیرازی (۱۲۷۸ ق) باز از پدر مؤلف :

گفت انصاری ز جمع احباب از دایره قطب رفت بیرون

ماده تاریخ فوت شیخ محمدباقر مجتهد (۱۳۰۱ ق) از پدر مؤلف :

سال تاریخش ز انصاری جستم گفتا موطن شیخ نجف بود بانجام و ازل

تاریخ فوت دختر میرزا تقی خان امیرکبیر که بانوی حرم ظل السلطان بود (۱۲۹٦ ق) از پدر مؤلف :

جای خانم بود به جنّت عدن سال تاریخ رحلت است و بنا

تاریخ رحلت میرزا محمدحسن شیرازی (۱۳۱۲ ق) از مؤلف :

خواست تاریخی نگارد جابری در کسوف مهر چهر او به قبر

زآن میان یك تن برون گردید و گفت آفتاب دین ما شد زیر ابر

و ماده تاریخ های وفات : میرزا ابوالحسن خان مشیرالملك فارسی، مظفرالدین شاه، شریعت اصفهانی (۱۳۳۹ ق)، پدر مؤلف، که شوریده فصیح الملك شیرازی سروده (۱۳۰۵)، ظل السلطان (۱۳۳٦ ق)، ملا حسن دری (۱۳۳۷ ق)، حاج عبدالرسول تاجر (۱۳۱٦ ق)، سید محمدکاظم یزدی به عربی و فارسی (۱۳۳۷ ق)، میرزا محمدتقی شیرازی (۱۳۳۸ ق)، آقا جمال الدین مجتهد چهارسوقی و میرزا رضا مجتهد خوانساری و ملا جواد مجتهد آدینه وفات هر سه (۱۳۳۹ ق)، ملا عبدالکریم جزی محرم (۱۳٤۰ ق)، رضاخان جوزدانی (۱۳۳۷ ق)، میرزا طرب بن میرزا همای شاعر شیرازی، شاه زاده عبدالحسین میرزا ولد طهماسب میرزای مؤید الدوله (۱۳٤۱ ق)، آقا میرزا ابوالهدی کلباسی، ملا محمد حسن فشارکی، میرزا تقی فشارکی اشراقی.

نسخه حاضر مسوده مؤلف است که در آن مؤلف در هر باب اشعاری را از علمای مختلف نقل نموده و اغلب صفحه های کتاب سفید مانده است.

آغاز : «کسائی با آنکه معلّم امین و مأمون بوده و خلیفه روی زمین بدو پوزش می نموده گوید :

کفی حزناً انّ الشرایع عطلت و انّ ذوی الالباب فی النّاس ضیّع».

انجام :

جابری پیر شکسته شد و تاریخ درست خواست از طبع که آن عادت برنایش بود

سر برون کرد ملك گفت که این ابراهیم ملکی بوده و فردوس برین جایش بود

نستعلیق و نسخ؛ به خط مؤلف، بی تا؛ در اول نسخه فهرست مطالب درج شده؛ اوراق زیادی سفید مانده است؛ جلد : مقوائی، عطف پارچه.

۲۱۷ برگ؛ ۱٦/۵×۲۱ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۰۸٦].

(١٣٩٠٠)

گوهر شبچراغ (اخلاق ـ فارسی)

از : شیخ حسن بن علی جابری انصاری اصفهانی (١٣٧٦ ق)

به شماره [١٣٨٩٧] مراجعه شود.

جلد دیگری از «گوهر شبچراغ» است که مؤلف آن را «محاسن الکلام» نام نهاده است. این بخش کشکول مانند است که مؤلف در آن حکایت ها و مطایبات را از شعرای عرب و عجم به صورت پراکنده جمع آوری نموده است.

این نسخه مسوده مؤلف است و اغلب برگ های آن سفید مانده است. در صفحه «٦٥ پ» نسخه، شرح حال کوتاهی از میرزاعلی محمدخان نائینی پدر حاج میرزا باقرخان منشی باشی ذکر شده است.

ـ برگ های ٣٠ تا ٤٣ و ٤٧ تا ٦٥ سفید است.

آغاز نسخه : «این دو شعر را نسبت به حضرت سجّاد(ع) می دهند :

یا ربّ جوهر علم لو ابوح بها لقیل لی انت ممّن تعبد الوثنا».

انجام نسخه : «... گفت یقین زردك را تراشیده ای و میان ترب گذارده ای».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، بی تا؛ جلد : مقوائی، عطف پارچه.

٧٨ برگ؛ ١٧×٢١ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ٨٧٠٨٧].

(١٣٩٠١)

گوهر شبچراغ (اخلاق ـ فارسی)

از : شیخ حسن بن علی جابری انصاری اصفهانی (١٣٧٦ ق)

به شماره [١٣٨٩٧] مراجعه شود.

جلد دیگری از «گوهر شبچراغ» است که مؤلف آن را «اخلاق و معرفت» نام نهاده است.

او این کتاب را در سی و هشت باب در آداب و اخلاق و سیر و سلوك قرار داده و

مطالب آن را اغلب از اشعار شاعران جمع آوری نموده است.

نسخه حاضر که مسوده مؤلف است اغلب صفحه های آن سفید مانده و در اغلب باب ها مؤلف فقط ابیاتی را نقل نموده است. فهرست ابواب و مطالب این جلد در آغاز نسخه ذکر شده است.

آغاز : «باب فی العقل و الجهل قال الله تعالی انّما یتذکّر اولوا الالباب فتکون لهم قلوب یعقلون بها. قال(ص) : اول ما خلق الله العقل».

انجام نسخه : «... شمة فی الوصول بمنزلة العشق الحقیقی. یکی از ده غزل خوب حافظ که عرشی است.

دوش دیدم که ملایك در میخانه زدند گل آدم بسرشتند و به پیمانه زدند».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، بی تا؛ فهرست مطالب در اول نسخه آمده؛ جلد : تیماج، سرخ، ضربی، ترنج با سر با نقش گل.

٤٤٤ برگ؛ ٢١×٣٤ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ٨٧٠٨٤**].

(١٣٩٠٢)

مثنوی معنوی

از : جلال الدین محمد بن محمد بلخی، مولوی رومی (٦٧٢ ق)

[**مجلس ٣٣٢/٢٦، ش ٧٨٥٢**]. نسخه حاضر هر شش دفتر را شامل است و در آغاز دفتر ششم، مقدمه این دفتر در یك صفحه به ترکی شرح شده، هم چنین در حواشی دفتر ششم شرح و توضیح بعضی لغات به ترکی ذکر شده و در زیر برخی از حواشی نام «شمعی» به چشم می خورد. در پایان دفتر ششم نیز ترجمه فارسی برخی لغات در دو صفحه ذکر شده است.

آغاز :

بشنو از نی چون حکایت می کند از جدایی ها شکایت می کند

انجام :

این خودی را خرج کن اندر خدا تا نمانی همچو ابلیسی جدا

آب جان را ریز اندر بحر جان تا شوی دریای بیحد و کران

نسخ (متن و حاشیه)؛ احمد بن محمد بن علی اردستانی، ۱۵ صفر ۸۸۰ [پایان دفتر چهارم] ۱٤ ربیع الثانی ۸۸۰ [پایان دفتر ششم]، عناوین دفترها و مقدمه آن ها سر لوح و کتیبه مرصع زرین، در مجموع دارای ده سر لوح؛ تمامی صفحات مجدول و محرر با گل های کوچك زرین؛ عناوین زرین و شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، ترنج.

٤١٤ برگ؛ ۱۷×۲٤/٥ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۰۷۲].

(۱۳۹۰۳)

شرح سفرالسعادة=الطریق القویم فی شرح الصراط المستقیم (اخلاق ـ فارسی)

از : شیخ عبدالحق محدث دهلوی (۱۰٥۲ ق)

متن «الصراط المستقیم» معروف به «سفر السعادة» به فارسی از محمد بن یعقوب فیروزآبادی (۸۱۷ ق) در اخلاق است شامل یك فاتحه و پنج قسمت. این کتاب توسط ابوالجواد محمد بن محمود مخزومی حنفی مصری به عربی ترجمه شده و به نام «سفر السعادة» به چاپ رسیده است.

محدث دهلوی در رساله حاضر، متن فارسی و ترجمه عربی را شرح نموده است.

[منزوی ٤٤٨٧/٦؛ گنج بخش ۹۳۸/۲؛ مشار، فارسی ۳۲۳٥/۳].

آغاز : «سبحانك لا علم لنا الاّ ما علمتنا انك انت العلیم الحکیم اللهم صلّ علی محمد... امّا بعد فیقول العبد الضعیف الفقیر الی الله القوی الغنی».

انجام : «و این فرقه همه اهل قبله اند و تکفیر آن ها مذهب اهل سنّت و جماعت نه اگرچه کفر بر آن ها لازم آمده و در این مقام مقال بسیار است والله اعلم... محمد و آله و صحبه و اتباعه اجمعین».

نسخ؛ بی کا، دوشنبه ١٤ ربیع الاوّل ١١٠٤؛ نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول شنگرف و لاجوردی، در اول نسخه سر لوح با زمینه زرین و لاجوردی و گل های الوان کوچك؛ در اول نسخه فهرست مطالب آمده، با حواشی به امضاء «منه»، در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

٤١٥ برگ؛ ١٧×٢٦/٥ سانتی متر؛ ٢٥ سطر؛ [ثبت ٨٧٠٨١].

(١٣٩٠٤)

المحاسن (حدیث - عربی)

از : شیخ ابوجعفر احمد بن محمد برقی (٢٨٠ ق)

[الذریعه ١٢٢/٢٠؛ مرعشی ٢٥٦/٥، ش ١٨٧٧ آغاز نقل شده در هر دو مصدر با آغاز نسخه حاضر برابر است؛ مشار، عربی ٨٠٨].

آغاز : «بسمله الاوّل من القراین و هو باب الثلاثة احمد بن ابی عبدالله البرقی عن معویة بن وهب عن ابی عبدالله(ع) قال یا معویة من اعطی ثلاثا».

انجام : «فقال ان شاء فلیضع مکانها سنّا بعد ان تکون ذکیة تمت».

نسخ؛ محمدکاظم بن محمدصادق، ١٧ ربیع الثانی ١٠٩٠؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ مقابله و در حاشیه تصحیح گردیده و نسخه بدل ذکر شده؛ در اول نسخه تملك عبداللطیف محمدعلی الرازی؛ جلد : تیماج، سرخ، لولادار، مجدول.

١٨٨ برگ؛ ١٦×٢٥ سانتی متر؛ ٢١ سطر؛ [ثبت ٨٧٦٦٤].

(١٣٩٠٥)

شرائع الاسلام (فقه - عربی)

از : محقق حلی جعفر بن حسن بن یحیی (٦٧٦ ق)

[مجلس ٤١٦/٢٥، ش ٧٤٣٦/١]. نسخه حاضر از اول کتاب تا نیمه کتاب الوکاله را شامل و آغاز آن با آغاز نسخه سابق برابر است.

انجام نسخه : «... اذا زوّجه امرأةً فانكر الوكالة و لا بينة كان القول قول الموكل مع يمينه و يلزم الوكيل مهرها... و قيل يحكم ببطلان العقد فى الظاهر».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، با حواشی مفصل توضیحی از عالمان مختلف؛ لبه اوراق نخستین نسخه وصالی شده و قسمتی از دو برگ اول از بین رفته؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول گرهی.

۳۰۳ برگ؛ ۱۸×۲۸/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۶۶۳].

(۱۳۹۰۶)

الایضاح فی المعانی و البیان (ادبیات - عربی)

از : جلال الدین محمد بن عبدالرحمن خطیب قزوینی (۷۳۹ ق)

[کشف الظنون ۲۱۰/۱؛ مرعشی ۱۴۲/۲، ش ۵۳۹؛ دانشگاه ۳۳۵/۲؛ سرکیس ۱۵۰۹/۲].

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین... امّا بعد فهذا کتاب فی علم البلاغة و توابعها ترجمته بالایضاح و جعلته علی ترتیب مختصر الذی سمیته تلخیص المفتاح».

انجام : «جمع فواتح السور و خواتیمها علی احسن وجوه البلاغة و اکملها یظهر بالتأمّل فیها مع التذکر لما تقدّم من الاصول والله الموفق».

نسخ؛ حسن بن محمد بن شمس الدین...، ظهر یکشنبه ۷ محرم ۷۴۴؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، با حواشی توضیحی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل.

۱۵۱ برگ؛ ۱۵/۵×۲۴ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۱۳].

(۱۳۹۰۷)

حمله حیدری (شعر حماسی - فارسی)

از : میرزا محمدرفیع خان بن محمد مشهدی شاهجهان آبادی متخلص به باذل (۱۱۲۳ یا ۱۱۲۴ ق)

[مجلس ٤٤٦/٢٦، ش ٧٩٦٨/١]. نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

..... اختیار تو را بگفتت بهر ده که خواهی درا

کنون پیش فهمیده بگذار کام که عذر تو لنگ است حجت تمام

انجام نسخه :

تو را دادم از کار گنه اطلاع که با خود بسنجی نورزی نزاع

بکن غور انصاف در این سخن وزان پس تو دانی بکن یا مکن

نستعلیق (چهارستونی)؛ عبادالله بن ملك محمد خوانساری، ٢٦ جمادی الاولی ١٢١٨؛ عناوین شنگرف؛ چند برگ اول جدول شنگرف؛ برگ اول و آخر و لبه اوراق اوائل و اواخر نسخه پوسیده و پاره شده؛ جلد : مقوائی، عطف پارچه.

٢٦٠ برگ؛ ٢٠×٣٠ سانتی متر؛ ٢٥ سطر؛ [ثبت ٨٧٦٦٢].

(١٣٩٠٨)

مجموعه

١ ـ الفاضل فی صفة الادب الکامل «١ ر ـ ٩٣ پ» **(ادبیات ـ عربی)**

از : ابی الطیب محمد بن احمد بن اسحاق بن یحیی الوشاء (٣٣٥ ق)

خطبه ها و مقالاتی است که مؤلف در دو جزء از کلام ادبای عرب و شعر شعرا جمع آوری نموده است. در نسخه حاضر مطالب کتاب در لابه لای سطور به فارسی ترجمه شده است.

این کتاب دوبار با تصحیح یوسف مسکونی سال ١٩٧٢ م. و حکمت رحمانی سال ١٩٧٦ م. در بغداد به چاپ رسیده است.

[مخطوطات الادب فی المتحف العراقی ص ٤٤١ که در آن سه نسخه از این کتاب معرفی شده و آغاز نقل شده در آن با آغاز نسخه حاضر برابر است؛ مجلة المجمع العلمی العراقی سال ١٩٦٥ مقاله

یوسف مسکونی؛ معجم المؤلفین، کحاله (چاپ جدید) ۴۸/۳].

آغاز : «اطال الله فی ظلّ افیاء السلامة بقاك و حجب عن غیر نوائب الدهر نعماك و جعلك لمتوخی السلامة معقلا و لا مال مومل الافضال موئلا و متعك بوفاء عهود اودائك و بلغك الغایة من تاویل ذوی المودّة من اولیائك».

انجام : «دخل صالح المریّ علی هرون الرشید فقال یا امیرالمؤمنین انك لا تغالط بتجرید المعصیة ولکن عتبك لك الاساءة احسانا و یشهد علیها خونة اهل العلم و بهذه الحالة تصیدت الدنیا امثالك فاحسن جمیل الصحبة فقد احسنت الاداء و هذا باب قد فردت لمعناه کتابا جلیل القدر فاغنی ذلك عن التطویل».

۲ ـ وصایا الملوك و انباء الملوك من ولد قحطان بن هود النبی «۹۴ ر ـ ۱۵۵ پ» **(تاریخ ـ عربی)**

از : مؤلف پیشین

[**مجلس ۴۴/۲۳، ش ۷۵۵/۵**]. نسخه حاضر هر سه جزء کتاب را شامل است.

آغاز : «الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی صلّی الله علی محمد المصطفی و علی آله الاصفیاء و صحابته النجبا و سلم تسلیما کثیرا و بعد فقد اجمعت العلماء علی ان اول نبیّ مرسل بعثه الله تعالی بعد نوح بشیرا و نذیرا».

انجام :

و لا تبتدوا بالحرب من لم یکن لکم من النّاس و العدوان من کان بادیا

و مهما زرعتم یا بنیّ فانّه سیحصد یوما بزر ما کان راکبا

۳ ـ حرب البسوس بین بکر و تغلب «۱۵۶ ر ـ ۲۵۱ ر» **(تاریخ ـ عربی)**

از : ؟

تاریخ جنگ های اعراب عصر جاهلیت است. در این کتاب جنگ قبیله بکر و قبیله تغلب گزارش شده است.

این کتاب در هند در سال ۱۳۰۵ به ضمیمه کتاب حرب بنی شیبان مع کسری انوشروان و خبر الخرقة بنت النعمان به چاپ رسیده است.

[سرکیس ۲۰۰٤/۲ با عنوان «حرب بکر و تغلب»؛ مخطوطات التاریخ و التراجم و السیر فی مکتبة المتحف العراقی ص ۱۵٤ ش ۲۷۸۷۰ و ش ۳/۱٤۵۹۷ که دو نسخه از این کتاب را معرفی نموده و آغاز نقل شده با آغاز نسخه حاضر برابر است. هم چنین در همان مصدر ص ۱۵۵ سه نسخه از کتاب حرب بنی شیبان مع کسری و خبر الخرقة بنت النعمان معرفی شده است].

آغاز : «بسمله عن محمد بن اسحق یرفعه الی غیر واحد من العلماء قال کان نزار بن معد بن عدنان سیدا شریفا فی قومه و اهل زمانه و کان من اکثر العرب ماشیة و اموالا و له من الولد اربعة نفر».

انجام : «و فی اجلاء بکر و تغلب عن تهامة ان قحطان قصدت لها فاجابها الی العراق و سکنت مکانها حکم بن سعد العشیرة بن مذحج و فی ذلك اشعار و روایات ملنا عنها للتخفیف و نسئل الله العون و الاحسان و المغفرة».

نسخ؛ بی کا، رساله آخر شب ۲۷ ذی قعده ۱۲۸۱؛عناوینونشانی هاشنگرف؛ عبارات بسیاری از اوراق نسخه در لابه لای سطور به فارسی ترجمه شده؛ در حاشیه تصحیح و بعضی از لغات ترجمه شده؛ جلد : تیماج، زیتونی، جدول مذهب.

۲۵۱ برگ؛ ۲۱×۳۱ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸٦۲۱۱].

(۱۳۹۰۹)

مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب (نحو - عربی)

از : جمال الدین عبدالله بن یوسف، ابن هشام (۷٦۲ ق)

[مجلس ۱٦٤/۲۵، ش ۷۱۵۵]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نسخ و نستعلیق؛ نظام بن غیاث بن امین الدین، سلخ محرم ۹۳۷؛ عناوین و نشانی ها شنگرف و مشکی؛ اوراق سفیدی به لبه اوراق نسخه جهت حاشیه نویسی وصالی شده؛ در اول نسخه تملك سعدالله بن شیخ عبدالغفار در ربیع الثانی ۱۳۰۳ که نسخه را از شیخ

محمد همدانی به همراه یك جلد حاشیه ملا عبدالله و الفیه ابن مالك خریداری نموده؛ جلد : مقوائی، عطف و حاشیه تیماج.

۱۹۰ برگ؛ ۲۱×۲۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۷٦٦۱].

(۱۳۹۱۰)

نسترا داموس (رمان ـ فارسی)

از : میشل زواکو، مترجم : حسن ناصر

رمانی خارجی است که میشل زواکو تألیف و حسن ناصر به فارسی برگردانده است. ترجمه این رمان در پنج جلد در سال ۱۳۰٤ ش. در تهران به چاپ رسیده است.

[مشار، فارسی ٥/٥۱۹٤].

نسخه حاضر جلد دوم کتاب، و از فصل چهاردهم تا آخر رمان را شامل است.

آغاز : «(مستشاران نامرئی) یك هفته گذشت و مردان میدان جنگی که در میانه بود به استراحت و تنفس می پرداختند».

انجام : «خواننده اگر هوس کردی یا اتفاق مسافرت شما را به شهر سالون برد در راه گلی بچینید و آن را روی قبر نسترا داموس بگذارید».

شکسته نستعلیق ساده؛ محسن حشمت دفتر، جمعه ۱۱ جمادی الاول ۱۳۳۹ مطابق با دوم برج دلو ۱۲۹۹ از روی پاورقی روزنامه ایران تحریر گردید؛ چند برگ از اول و آخر سفید مانده؛ جلد : مقوا، عطف و گوشه تیماج مشکی.

۱۳۰ برگ؛ ۱۳×۲۰/٥ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۸۷٦٥۹].

(۱۳۹۱۱)

شبیه خوانی حرّ (شعر حماسی ـ فارسی)

از : نجم الشعراء محمدعلی رجاء زفره ای اصفهانی (۱۳٦۱ ق)

حکایت جنگ حر با دشمنان و چگونگی شهادت حر و برادر و پسر و غلام اوست، که

شاعر به صورت حماسی در ٤٧٥٠ بیت برای مجالس تعزیه و شبیه خوانی سروده است.

از همین مؤلف کتاب «رکاز الدعوات فی السرائر و المربعات» در شماره [۱۲٦۱۷] معرفی گردید که تألیفاتش نیز در همان جا ذکر شد.

آغاز : «ابن سعد گوید

دلم سوخت ..... جوان که شد کشته از تیغ آتش فشان

تو هم چون پدر تخم کین کاشتی بیا تا نماییم ما آشتی

انجام :

شها با من بفرما در چه راهی شاد می پوئی تو را حدّ نیست پیش از این که با من این سخن گویی

ز دولت خواهی ای سلطان نمودم عرض مطلب را چرا اوقات بر ما تلخ بنمودند امشب را

نستعلیق؛ به خط مؤلف، بی تا؛ بدون جلد.

٤٠ برگ؛ ۱۰/۵×۱۷ سانتی متر (قطع بیاضی)؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷٦۵٤].

(۱۳۹۱۲)

مجمع الفرس = فرهنگ سروری (فرهنگ فارسی به فارسی)

از : محمدقاسم بن محمد سروری کاشانی (قرن ۱۱ ق)

[**مجلس ۲۸۱/۲ و ۱۵۵/٦ و ۹۷/۲٦، ش ۷۵۹۹**]. نسخه حاضر یکی از تحریرهای نخستین مجمع الفرس و از نسخه چاپ شده کوتاه تر است و از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «آبراهه یعنی گذر آب هر جا باشد ـ اوره بفتح همزه و را روی قبا که ابره نیز گویند ـ ارزه بوزن هرزه کاه کل و نیز نام درختیست و بعضی گویند سرو است».

انجام نسخه : «سرز ـ بفتح سین و سکون رای مهمله ماله را گویند کذا فی المؤید ـ سرانداز ـ مندیلی که بر بالای معجر اندازند و نیز نام اصولی از مقامات موسیقی در مؤید

بمعنی چالاك و بی باك نیز آمده مثالش شیخ سعدی گوید :

سرانداز در عاشقی صادق است که بد زهره بر خویشتن عاشق است».

لغات نسخ و معنی لغات نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : مقوائی، عطف پارچه.

۹٤ برگ؛ ۱۳/۵×۲٤ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷٦۵۵].

(۱۳۹۱۳)

طوطی نامه = چهل طوطی = حکایات الدرایات (افسانه ـ فارسی)

از : ضیاءالدین نخشبی بدیوانی دهلوی (۷۵۰ یا ۷۵۱ ق)

افسانه کهن هندی است که اصل آن به زبان سانسکریت و شامل هفتاد داستان بوده و دانش مندی آن را به فارسی در پنجاه و نه داستان ترجمه نموده است. بعد از آن ضیاءالدین نخشبی ترجمه فارسی را تهذیب و تحریر و در پنجاه و دو حکایت مرتب کرده است.

[منزوی ۳۷۲۹/۵؛ دانشگاه ۱۱۵۰/۹ و ٤۰۸۱/۱۵؛ گنج بخش ۱۳۷٤/۳؛ الذریعه ۳۱٦/۵ با عنوان «چهل طوطی»؛ مشار، فارسی ۳٤٦۹/۳].

آغاز : «مناجات به حضرت رازق النعمات... که رازق نعم عمیم اوست...

خدایا اهل دل را ذوق دل ده ضیاء نخشبی را شوق دل ده».

انجام :

عروس فضل را پیرایه او داد ندیمان را قوی سرمایه او داد

جهان را هست هشیاری نمانده شبی در وقت بیداری نمانده

نستعلیق؛ بی کا، ۱۹ شعبان (؟)؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی، عنوان داستان ها لاجوردی و در داخل کتیبه با زمینه زرین؛ برگ اول سر لوح مزدوج با زمینه زرین و لاجوردی و بسمله داخل کتیبه؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۳۵۰ برگ؛ ۸×۱۷ سانتی متر (قطع بیاضی)؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۸۷٦٤۷].

(١٣٩١٤)

كتاب الارث (فقه ـ فارسی)

از : نجم الشعراء محمد علی رجاء زفره ای اصفهانی (١٣٦١ ق)

مختصری است در ارث که مؤلف از کتاب های فقهی جمع آوری نموده و به فارسی ترجمه و در یك مقدمه و پانزده مطلب و یك خاتمه تنظیم نموده است. او این کتاب را در نهم ربیع الثانی ١٣٥٥ به پایان برده است.

در شماره [١٢٦١٧] کتاب «رکاز الدعوات فی السرائر و المربعات» از همین مؤلف معرفی گردید.

در پایان نسخه حاضر شرح حال مؤلف و تألیفات وی به خط فرزندش محمدحسن رجائی زفره ای ذکر شده است.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة و السّلام علی خاتم الانبیاء و المرسلین... امّا بعد این بنده گمنام و احقر انام میرزا محمدعلی المعروف».

انجام : «نوزدهم اشتباه تاریخ مقدّم و مؤخر در غیر غرق و هدم باقی والله العالم».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، ٩ ربیع الثانی ١٣٥٥ هجری قمری مطابق با ٨ تیر باستانی ١٣١٥ هجری شمسی؛ متن و عناوین و نشانی ها لاجوردی؛ جلد : مقوائی، مشکی.

٥١ برگ؛ ١١×١٧ سانتی متر؛ ٢٤ سطر؛ [ثبت ٨٧٦٤٨].

(١٣٩١٥)

هفت اورنگ (شعر ـ فارسی)

از : نورالدین عبدالرحمن جامی (٨٩٨ ق)

به شماره [١٣٨١٨] مراجعه شود.

نسخه حاضر هر هفت مثنوی را شامل است بدین ترتیب :

سلسلة الذهب، سلامان و ابسال، تحفة الابرار، سبحة الابرار، یوسف و زلیخا، لیلی و

مجنون، خردنامه اسکندری و آغاز مثنوی ها با نسخه سابق برابر است.

نستعلیق (در چهار ستون)؛ دوست محمد بن سلطان محمد، ۲۰ صفر ۹۵۵؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی، در دو صفحه اول در هر صفحه دو کتیبه مذهب مرصع با گل های ریز الوان در بالا و پایین صفحه و در داخل هر کتیبه یك مصرع شعر با سفیدآب و در اطراف کتیبه ها و متن جدول مذهب مرصع و در حاشیه داخل و بیرون جدول گل های ریز الوان و زرین و همه این تزئینات در داخل جدول زرین زیبایی واقع شده؛ به جز دو صفحه اول دارای ۸ سرلوح و کتیبه دیگر با زمینه لاجوردی و زرین و گل های الوان کوچك؛ جلد : مقوا، با دو تصویر بر چسب بر روی دو طبله.

۳۶۰ برگ؛ ۱۶×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۶۴۴].

(۱۳۹۱۶)

پنج گنج = خمسه نظامی (شعر ـ فارسی)

از : الیاس بن یوسف مطرزی نظامی گنجوی (۵۹۸ ق)

[**مجلس ۳۱۷/۲۶، ش ۷۸۳۳**] ترتیب مثنوی ها در نسخه حاضر چنین است :

۱ ـ هفت گنبد «۱ پ ـ ۷۲ پ» آغاز :

ای جهاندیده بود خویش از تو هیچ بودی نبود پیش از تو

۲ ـ خسرو و شیرین «۷۳ پ ـ ۱۶۳ ر» آغاز :

خداوندا در توفیق بگشای نظامی را ره تحقیق بنمای

۳ ـ اسکندرنامه شامل دو بخش :

الف : شرفنامه «۱۶۳ پ ـ ۲۲۱ پ» آغاز :

خدایا جهان پادشاهی توراست ز ما خدمت آید خدایی توراست

ب : خردنامه = اقبالنامه «۲۲۲ پ ـ ۲۸۲ پ» آغاز :

خرد هر کجا گنجی آرد پدید بنام خدا سازد آن را کلید

نستعلیق؛ محمدقاسم یمشچی، سه شنبه ۲۳ شعبان ۱۰۷۸؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی و محرر، دارای ٤ سرلوح مزدوج مرصع با زمینه زرین و لاجوردی با گل های الوان و بسمله در داخل کتیبه (این ٤ سرلوح در ابتدای ٤ بخش نسخهواقع شده)،دو صفحه اول از هر بخش کتاب طلااندازی دندان موشی بین سطور؛ اشعار در متن و حاشیه نوشته شده؛ کاتب در پایان آورده که با مراجعه به نسخ گوناگون اکثر غلط ها را تصحیح نموده؛ جلد : روغنی دورو، دو تصویر بر روی دو طبله در داخل جدول واقع شده و در حاشیه گل های الوان آمده، پشت جلد زمینه زرین با جدول مشکی.

۲۸۲ برگ؛ ۱٦×۲۷ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [**ثبت ۸۷٦٤۳**].

(۱۳۹۱۷)

کتابچه صورت حساب بنایی و نجاری دارالسلطنه اصفهان

از : ؟

در این کتابچه حسابرسی و هزینه های بنایی و نجاری عمارت دارالسلطنه اصفهان در بازدیدی که به دستور صدراعظم به عمل آمده به خط سیاق نوشته شده است. این بازدید از ۱۳ شوال ۱۲٦۷ تا ۲٦ رمضان ۱۲٦۸ صورت گرفته است.

آغاز : «صورت بازدید بنائی و نجاری از عمارات مبارکه دارالسلطنه اصفهان».

سیاق؛ بی کا، بی تا؛ در صفحات کتاب مهرهای مختلفی موجود است؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۱۹ برگ؛ ۱۷×۲۲ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۷٦٤۱**].

(۱۳۹۱۸)

کتابچه دستورالعمل جمع و خرج مراغه

کتابچه جمع و خرج ولایت مراغه و توابع آن در سال ۱۳۰۱ ق. است که به خط سیاق نوشته شده و اغلب صفحات نسخه سفید مانده است.

سیاق؛ بی کا، بی تا؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول، گرهی.

۱٤٤ برگ؛ ۱۷×۲۷ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷٦٤۰].

(۱۳۹۱۹)

کتابچه دستورالعمل جمع و خرج ولایت قراچه داغ سال ۱۳۰۱ ق. ابواب جمعی میرزا ابوالقاسم خان مستوفی

سیاق؛ بی کا، بی تا؛ در پایین تمام صفحات مهر بیضوی «صدیق الدوله ۱۲۹۱»؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۱٦ برگ؛ ۱٦/۵×۲۲ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷٦۳۹].

(۱۳۹۲۰)

کتابچه وجوهات دهات و قراء ملایر و تویسرکان

تفصیل وجوهات و درآمدهای دهات و روستاهای ملایر و تویسرکان است. در آغاز آن فهرست نام قرا به ترتیب الفبائی ذکر شده است. در نسخه حاضر اغلب صفحه ها سفید مانده است.

سیاق؛ بی کا، بی تا؛ جلد : تیماج، سرخ.

۹٤ برگ؛ ۲۲×۳۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷٦۳۸].

(۱۳۹۲۱)

کتابچه جمع و خرج مراغه ابواب جمعی میرزا ابوالقاسم خان مستوفی

آغاز : «کتابچه جمع و خرج مفاصاحساب هذه السنه یونت ئیل (سال اسب) ولایت مراغه ابواب جمعی معتمدالسلطان میرزاابوالقاسم خان مستوفی دیوان».

سیاق؛ بی کا، بی تا؛ در پایین تمام صفحات مهر بیضوی «صدیق الدوله»؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول گرهی.

۲٦ برگ؛ ۱٦/۵×۳۰/۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷٦۳۷].

(١٣٩٢٢)

کتابچه جمع و خرج ولایت قراچه داغ سال ١٣٠١ (پیچی ئیل) ابواب جمعی میرزا ابوالقاسم خان مستوفی

سیاق؛ بی کا، بی تا؛ در پایین تمام صفحات مهر بیضوی «صدیق الدوله ١٢٩١» آمده؛ در آخر نسخه دستخط صدیق الدوله به تاریخ ١٣٠٢؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

٢٧ برگ؛ ١٩×٣٠ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ٨٧٦٣٦].

(١٣٩٢٣)

کتابچه جمع و خرج مراغه و محلات (پیش نویس) سنه قوی ئیل

نسخه حاضر پیش نویس و فاقد مهر تأیید است و اکثر صفحه های آن سفید مانده است.

سیاق؛ بی کا، بی تا؛ جلد : میشین، سبز، مجدول.

١٣٧ برگ؛ ١٧/٥×٢٢ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ٨٧٦٣٥].

(١٣٩٢٤)

کتابچه دستورالعمل جمع و خرج ملایر و تویسرکان سال ١٢٩٢ ابواب جمعی نایب السلطنه امیرکبیر

آغاز : «کتابچه دستورالعمل هذه السنة ئیکورئیل خیریت تحویل ملایر و تویسرکان».

سیاق؛ بی کا، ١٢٩٢ ق؛ پایین تمام صفحات مهر بیضوی «یوسف بن محمد حسن»؛ در صفحه آخر ١٦ مهر مختلف آمده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول گرهی.

٣٠ برگ؛ ١٦/٥×٢٥/٥ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ٨٧٦٣٤].

(١٣٩٢٥)

کتابچه دستورالعمل ملایر و تویسرکان سال ١٣٣٣ (ایت ئیل) ابواب جمعی امیرکبیر و وزیر جنگ

سیاق؛ بی کا، ۱۳۳۳ ق؛ در پایین همه صفحات مهر بیضوی «مستوفی الممالك ۱۳۰۳»؛ در آخر نسخه عبارت : «ملاحظه شد صحیح است» با مهر بیضوی «قوام الدوله ۱۳۰۱»؛ چند برگ از آخر سفید مانده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول گرهی.

۳٤ برگ؛ ۱٦×۲٤ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷٦۳۳].

(۱۳۹۲٦)

کتابچه جمع و خرج و دستورالعمل خلخال سال ۱۲۹۹ (ئیلان ایل) ابواب جمعی نصرت الخاقان میرزا ابوالقاسم خان مستوفی

آغاز : «کتابچه جمع و خرج مفاصاحساب مالیات و فروعات ولایت خالخال».

سیاق؛ بی کا، ۱۲۹۹؛ در پایین تمام صفحات مهر «صدیق الدوله ۱۲۹۱»؛ در آخر نسخه نوشته ای از صدیق الدوله در ذی حجه ۱۳۰۰؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول.

۲٤ برگ؛ ۱٦×۲۱ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷٦۳۲].

(۱۳۹۲۷)

کتابچه دستورالعمل جمع و خرج

در این نسخه شش کتابچه جمع و خرج بدین ترتیب درج شده است :

۱ ـ دستورالعمل عربستان سال ۱۳۲۲ (لوی ئیل) ابواب جمعی غلامعلی خان اعظم السلطنه «ص ۱ ـ ٦۳»

۲ ـ دستورالعمل عربستان و بختیاری سال ۱۳۲۳ (ئیلان ئیل) ابواب جمعی رضا قلی خان مخبرالسلطنه «ص ٦۷ ـ ۱۱۷»

ـ صفحه های ۱۱۸ ـ ۱۲۹ سفید مانده است.

۳ ـ دستورالعمل عربستان و بختیاری ۱۳۲٤ (یونت ئیل) ابواب جمعی رضا قلی خان مخبرالسلطنه «ص ۱۳۰ ـ ۱۷۰»

٤ ـ دستورالعمل عربستان و بختیاری ١٣٢٥ (قوی ئیل) ابواب جمعی رضا قلی خان «ص ١٧٤ ـ ٢٧٠»

٥ ـ دستورالعمل سال ١٣٢٦ (پیچی ئیل) عربستان و بختیاری ابواب جمعی سیف الدوله «ص ٢٧٦ ـ ٣٣٢»

٦ ـ دستورالعمل سال ١٣٢٧ (تخلقوی ئیل) عربستان و بختیاری ابواب جمعی حاج میرزا ابوالحسن خان فخرالملك «ص ٣٤١ ـ ٤٠٠»

سیاق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین بالای صفحات و نشانی ها شنگرف؛ بین محاسبات هر سال با محاسبات سال بعد صفحاتی سفید مانده است؛ جلد : گالینگور، قهوه ای.

١٧٠ برگ؛ ١٩×٣٠ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ٨٧٦٢٢**].

(١٣٩٢٨)

جنگ اشعار

از : نظام الدین خواجه میرك حسین مستوفی

جنگ اشعاری است که مؤلف از دیوان های شعرای متقدم به ترتیب زمان حیات شاعران جمع آوری نموده است. در آغاز این جنگ مقدمه ای توسط حیدر منشی دارالسلطنه قندهار نوشته شده است.

نسخه حاضر از آغاز دیباچه یك صفحه افتادگی دارد.

نام بسیاری از شاعران ذکر نشده، آن چه از نام شاعران ذکر شده عبارتند از :

سیف الدین اسفرنگی، کمال اسمعیل، وحشی بافقی، عبدالواسع جبلی، خواجه حسین شاهی، سلمان ساوجی، عبدالرحمن جامی، کاتبی ترشیزی، مولانا امیدی، ولی دشت بیاضی، مجیر بیلغانی، رشید وطواط، ادیب صابر، حکیم سنایی، سید حسن غزنوی و ظهیر فاریابی.

آغاز نسخه : «مکتب خانه ابداع سر تفکر در پیش انداخته و کافه انبیاء مرسل و

کروبیان در سنجیدن نقطه از اوصاف ذات جلالش مستغرق دریای تعجّب گشته».

آغاز نظم : سیف الدین اسفرنگی

کیست آن بحر آفتاب عطا که ازو رو شست آب بقا

خرم آباد عمر ازو محکم نرگستان دل بدو بینا

انجام :

گو میر شبش گیر و بزن سخت و ببر رخت مستی که شبنگاه ز میخانه برآید

ما گوشه نشینان خرابات الستیم تا بوی میی هست درین میکده مستیم

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ نام شاعران شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و مشکی، مابین دو ستون اشعار خطوط شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ترنج با سر، مجدول گرهی، عطف گالینگور.

۲۸۲ برگ؛ ۱۴/۵×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [**ثبت ۸۷۶۲۷**].

(۱۳۹۲۹)

قلائد العقیان فی محاسن الاعیان (تاریخ - عربی)

از : ابونصر فتح بن عیسی بن خاقان قیسی اندلسی اشبیلی (۵۳۵ ق)

مؤلف در این کتاب شرح حال و اشعار شعرای مغرب را در چهار قسم جمع آوری نموده با این عناوین :

القسم الاوّل : فی محاسن الرؤساء و ابنائهم؛ القسم الثانی : فی غرر حلیة الوزراء و فقر الکتاب و البلغاء؛ القسم الثالث : فی لمع اعیان القضاء و لمح اعلام العلماء السراء؛ القسم الرابع : فی بدائع نبهاء الادباء و روائع فحول الشعرا.

[**کشف الظنون ۱۳۵۴/۲؛ سرکیس ۱۴۳۵/۲**].

نام کتاب بر روی برگ اول نسخه چنین نوشته شده است : «قلاید العقیان فی محاسن الروساء و الفضلاء و الکتاب و الادباء و الاعیان».

آغاز : «الحمدلله الذی راض لنا البیان حتّی انقاد فی اعنتنا و شاد مثواه... و بعد فان الادب اجمل ما التحفته الهمة و عرفته هذه الامة».

انجام :

«و لیس بباغ ان تعدیت فی الهوی فحییت من اجل الحبیب المغانیا

کمل القسم الرابع من قلاید العقیان... حسبنا الله و نعم الوکیل».

نسخ معرب؛ بی کا، بی تا؛ در اول نسخه تملك عبدالقادر البغدادی بن عمر بن بایزید بن الحاج احمد الغلطیّ ١٠٧١ و تملك محمد بن محمد الخفاجی و تملك محمد بن شیخ احمد الشهیر... المصری الخلوتی النقشبندی با مهر بیضوی «محمد خادم العلمین» و علامت مطالعه محمد بن عمر...؛ در آخر نسخه مقابله کتاب توسط محمد بن محمد الخفاجی در طول یك ماه در سال ١٠٠٦ و علامت مطالعه محمد بن محمد بن الشهیر بابن البشطاری در غرّه ذی حجّه ٧٠٠ و تملك احمد حفید ابی العبـ ...؛ جلد : تیماج دورو، مشکی، سوخت، ترنج با سر با زمینه مذهب با نقش گل، جدول مذهب گرهی؛ پشت جلد تیماج قهوه ای با جدول مذهب.

٣٠١ برگ؛ ١٨×٢٥/٥ سانتی متر؛ ١٧ سطر؛ [**ثبت ٨٧٦٢٣**].

(١٣٩٣٠)

مجموعه

١ ـ دیوان صیدی طهرانی «١ پ ـ ٧٠ ر» **(فارسی)**

از : میرعلی صیدی طهرانی(١) (١٠٨٣ ق)

[**منزوی ٢٤٠٩/٣؛ دانشگاه ٣٦٤٠/١٤؛ الذریعه ٦٢٣/٩؛ این دیوان در تهران توسط انتشارات**

١ـ در اول نسخه این عبارت در مورد شاعر نوشته شده :

«میر صیدی از شعرای ایران است اصلش طهرانی در زمان شاه سلیمان صفوی بوده است بعد از او به هند رفته مظهر التفات شاه جهان شده و دختر معزی الیه صله های زیادی به او داده است در تاریخ ١٠٨٣ در هندوستان وفات کرده».

اطلاعات به چاپ رسیده است].

آغاز :

شد بسکه از خرام تو تغییر حالها از جا درآمدند بگلشن نهالها

انجام :

بر جان منکران تو از چرخ هر زمان تیری خورد جهنده تر از ناوك شهاب

٢ ـ دیوان آصفی هروی قهستانی «٧١ پ ـ ٨٨ ر» **(فارسی)**

از : خواجه آصفی فرزند خواجه نعمت الله قهستانی هروی (٩٢٠ یا ٩٢٣ یا ٩٢٦ ق)

غزلیات شاعر است به ترتیب حروف تهجی.

[منزوی ٢٢٠٩/٣؛ دانشگاه ٣٢٤٧/١٣؛ الذریعه ٨/٩؛ ملّی تهران ٢٨٤/١؛ مرعشی ٢٠/٧، ش ٢٤٢٣؛ مشار، فارسی ٢٢٥٩/٢].

گویا این شاعر همان است که دیوان وی با نام دیوان شعر ابوحامد بن ابراهیم آصفی هروی در تهران سال ١٣٤٢ ش به تصحیح هادی ارفع در ٣٨٣ صفحه و در کابل سال ١٣٣٧ ش به تصحیح فکری سلجوقی در ١٢٢ صفحه به چاپ رسیده است.

آغاز :

ساز آباد خدایا دل ویرانه ما یا مده مهر بتان هیچ مسلمانی را

انجام :

سخن های تو هر یك آصفی حال دگر دارد ترا حرفی ز استاد ازل یاد است پنداری

٣ ـ دیوان رضی آرتیمانی «٨٨ پ ـ ١٥٢ ر» **(فارسی)**

از : میر رضی الدین سیدمحمد آرتیمانی (قرن ١٠ ق)

[منزوی ٢٣٣٤/٣ با عنوان «دیوان رضی» که آغاز نقل شده با آغاز نسخه حاضر برابر است و با عنوان «دیوان رضی آرتیمانی»؛ دانشگاه ١٢١٧/٩ و ١٢٤٢؛ ملك تهران ٤٣٦/٧، ش ٤٥٨٦؛ مشار،

فارسی ٢٢٥٩/٢ که در آن اظهار شده ساقی نامه و سوگندنامه شاعر با عنوان دیوان شعر در سال ١٣٤٦ ش در ١٦٤ صفحه به اهتمام محمد علی امامی، به چاپ رسیده است].

نسخه حاضر قصائد، غزلیات، ترجیع بند، ساقی نامه و رباعیات شاعر را شامل است.

آغاز :

الهی سوختم بیغم الهی کرامت کن نم اشکی و آهی

انجام :

دارم ز ازل سوی ابد پیغامی بیواسطه حرفی و طیّ کلامی

شکسته نستعلیق ساده؛ عبداللّه، ١٠٨٠؛ تمام صفحات جدول زرین؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول، گرهی.

١٥٢ برگ؛ ٩×١٦ سانتی متر؛ ١٢ سطر؛ [ثبت ٨٧٦٢٤].

(١٣٩٣١)

وفیات الاعیان (تاریخ - عربی)

از : شمس الدین احمد بن محمد معروف به ابن خلکان (٦٨١ ق)

[مجلس ٤٨٠/٢٦، ش ٧٩٩٣]. نسخه حاضر جلد اول کتاب، تا آخر شرح حال «ابوالحارث ذوالرمه» را شامل است و آغاز آن با آغاز نسخه سابق برابر است.

انجام نسخه : «فقیل له فهؤلاء الاخرون فقال مرقعون مهرمون انما هم کلّ علی غیرهم آخر الجزء الاوّل...».

نسخ؛ احمد بن عبدالعزیز بن عبدالکریم بن ابی طالب بن علی بن عبداللّه بن سیدهم اللخمی الشافعی، ٧٣٨؛ عناوین و نشانی ها شنگرف و زر؛ مقابله و در حاشیه تصحیح شده؛ در اول نسخه فهرست مطالب آمده؛ در اول نسخه دو بیت شعر از مصنف و تملك مصطفی القاضی بحلب الشهبا و تملك احمد نیلی میرزازاده القاضی بعسکر آناطول سابقاً و تملك محمد امین نحیفی فی معسکر السلطانی بصحرای شمنی ١٠٨٧ با مهر مدور وی؛ در آخر نسخه مهر بیضوی به سجع «الهی بده ما را عمر سرمد / بحق گوهر مهر

محمد»؛ جلد : تیماج، قهوه ای، جدول گرهی مذهب.

۲۵۲ برگ؛ ۱۸×۲۶ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۸۷۶۲۵].

(۱۳۹۳۲)

وفیات الاعیان (تاریخ - عربی)

از : شمس الدین احمد بن محمد معروف به ابن خلکان (٦٨١ ق)

[**مجلس ٤٨٠/٢٦، ش ٧٩٩٣**]. نسخه حاضر جزء دوم و سوم کتاب و از حرف فا تا پایان کتاب را شامل است. در پایان جزء ثانی این عبارت آمده :

«نجز الجُز الثانی بحمدالله تعالی و حسن توفیقه و یتلوه فی الجز الثالث حرف الها ان شاء الله تعالی و ذلك برسم العبد الفقیر الی رحمة الله تعالی علی بن العبد الفقیر الی مغفرة ربه محمد بن العبد الفقیر الی الله عزّوجلّ شرف الدین یونس الحریزی الصوفی الحکیم یومیذ بالخانقاه الملکیّة الناصریة الکاینة بضواحی القاهرة بسریاقوس ادام الله انا و دولته بمنه و کرمه امین امین و کتبه العبد الفقیر احمد بن اسمعیل الوجیزی الصوفی حماه الله من اعدایه و ذلك سلخ ذی الحجة سنة تسع و ثلثین و سبع مایه احسن الله تقضیها ان شاء الله تعالی».

آغاز نسخه : «حرف الفاء ابوشجاع فاتك الکبیر المعروف بالمجنون کان رومیّا».

انجام نسخه : «... و لایکدر علینا من مشرع اغضابه المنیر الصافی ان شاء الله تعالی».

نسخ؛ العبد الفقیر احمد بن اسمعیل الوجیزی الشافعی الصوفی، دهه دوم رمضان ۷٤۰ (به دستور العبد الفقیر علی بن محمد بن شرف الدین یونس حریزی الصوفی الحکیم بالخانقاه الملکیة الناصریة)؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، در اول جزء سوم کتیبه با زمینه زرین و لاجوردی و نام کتاب با سفیدآب در داخل کتیبه و نام مذهب مؤلف در داخل شمسه مذهب و لاجوردی؛مقابله و در حاشیه تصحیح شده؛در اول نسخه فهرست مطالب آمده؛ ۲۸ ورق نخستین نسخه نونویس است؛ جلد : تیماج، قهوه ای، جدول گرهی مذهب.

٤٩٧ برگ؛ ۱۸×۲٦ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۸۷٦۲٦].

(١٣٩٣٣)

سلم الجنان = معراجیه (مثنوی ـ فارسی)

از : اکبر علی خان متخلص به جاوید (زنده در ١١٩٥ ق)

مثنوی مفصلی است که شاعر در آن معراج حضرت پیامبر(ص) را به نظم کشیده است. او در اشعارش «جاوید» تخلص می کند و این مثنوی را در سال ١١٩٥ ق. سروده است.

آغاز :

حمد خدا را که به ما داد جان فهم عطا کرد و سخن گو زبان

کرد بکن نقش دو عالم پدید دست بقا جیب عدم بر درید

انجام :

بود نهان در اثرش این خبر باد نثارش گهر و لعل تر

گوی بغلغل خبر دلپسند وصل نبی شد بخدای بلند (١١٩٥)

نستعلیق؛ به خط مؤلف، ٩ شعبان ١٢٠٤؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی.

١٠٨ برگ؛ ١٦×٢٦ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [ثبت ٨٦٤٢٣].

(١٣٩٣٤)

جنگ نظم و نثر فارسی

١ـ حکایت هایی به نقل از «جامع الحکایات»و «سیر الصالحین» «١ ر ـ ٥ پ» **(فارسی)**

٢ـ رقعه شیخ محمدخاتون به قطب شاه در طلب عینك،**رقعه مظفر حسین**«٥ پ»

٣ ـ اشعاری از : میرزا فصیحی، کاتبی، شیخ علی نقی، میرزا طاهر «٦ ر»

٤ ـ نگارستان (مطالبی به نقل از این کتاب) «٦ پ ـ ١٢ ر» **(فارسی)**

٥ ـ فرهاد و شیرین وحشی بافقی «١٢ پ» **(فارسی)**

به شماره [١٣٤٦٣/٢] مراجعه شود. در نسخه حاضر فقط یك صفحه از آغاز این مثنوی موجود است و آغاز آن با نسخه سابق برابر است.

٦ ـ خسرو و شیرین «۱۳ ر ـ ۲۱ پ» **(فارسی)**

از : الیاس بن یوسف مطرزی نظامی گنجوی (۵۹۸ ق)

[**مجلس ۳۱۷/۲٦، ش ۷۸۳۳/۱**]. نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

در آن جرگه که خونریزی کمانست نه از کفر و نه از ایمان نشان است

در آن دریا که گوهرهای راز است مه و خور مهرهای حقه باز است

انجام نسخه :

که زخم تیشه چون بر سنگ آید صدای سنگ شیرین میسر آید

چنان سنگش تراش از تیشه گیرد که نقش از نام شیرین می پذیرد

۷ ـ ساقی نامه ملا محمد صوفی «۲۲ ر ـ ۲۳ پ» **(فارسی)**

از : ملا محمد صوفی مازندرانی (۱۰۳۵ ق)

به شماره [۱۳٤۷۲/۱۰] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه تفاوت دارد.

آغاز :

الا ای دل مانده از کار و بار به مستی و دیوانگی سر برآر

انجام :

اگر در حضرت او راه یابی محمد عرض کن احوال ما را

۸ ـ دیوان اهلی «۲۳ پ ـ ۳۱ پ» **(فارسی)**

از : محمد بن یوسف اهلی شیرازی (۹٤۲ ق)

[**مجلس ۲۸۳/۲٦، ش ۷۷۹۹**]. در نسخه حاضر بخش اندکی از اشعار شاعر موجود است.

آغاز نسخه :

عجب چه شمع شبی در سرای می سوزد من آن نیم که کسی از برای من سوزد

۹ ـ ساقی نامه ظهوری (منتخب) «۳۲ پ ـ ۵۱ پ» **(فارسی)**

از : نورالدین محمد ظهوری ترشیزی (۱۰٤٤ ق)

به شماره [۱۳٤٤٥] مراجعه شود. در نسخه حاضر منتخبی از این ساقی نامه ذکر شده و آغاز آن با آغاز نسخه سابق برابر است.

۱۰ ـ **دیوان ملا مؤمن حسین یزدی** (رباعیات) «۵۲ ر ـ ۵۸ پ» **(فارسی)**

۱۱ ـ **رباعیات سحابی** «۵۹ ر»

۱۲ ـ **بخشی از یك نامه** «٦۰ ر ـ ٦۰ پ» **(فارسی)**

۱۳ ـ **دیوان ثنایی** «٦۱ ر ـ ٦۲ پ» **(فارسی)**

از : خواجه حسین ثنایی مشهدی (۱۰۰۷ ق)

به شماره [۱۳۵۱۰/۱] مراجعه شود. در نسخه حاضر دو برگ از اشعار شاعر موجود است.

۱٤ ـ **اشعاری از:**شاه طاهر «٦۳ پ ـ ٦۵ پ»میرزا فصیحی «٦٦ ر» روزبهان «٦٦ پ»

۱۵ ـ **ابیاتی از :** ظهوری، طبعی، بابافغانی، ملا حسن علی یزدی، شیخ بهایی، ابوالهاشم، عبدالواسع جبلی، سعدی، شمس الدین محمد صاحب قاموس، سید محمد جامه باف، کمال اسماعیل، شاهکی، افسری همدانی، قاسم بیك حالتی، طالب آملی، زمانای سالك، شکیبی، عزی فیروزآبادی، سید نعمت الله، قاضی نور، ملا طلوعی، داعی انجدانی، فضلی، کفری، دده سلطان، سحابی، رستم میرزا، اظهری دهلوی، ملا مؤمن حسین، مغربی، میرداماد، جامی، شیخ زاده لاهیجی که شیخ بها غزل وی را جواب گفته است، حکیم رکنا، ملا ضیاءالدین کلانتر، خلاق المعانی، شیخ علی نقی، اوحدی کرمانی، نظامی، باقرای خلیل «٦۷ ر ـ ٦۸ پ»

۱٦ ـ **رباعیات شیخ ابوسعید ابوالخیر** «٦۹ ر»

۱۷ ـ **رباعیات میرمغیث نحوی** «٦۹ پ»

۱۸ ـ **رباعیات مؤمن حسین یزدی** «۷۰ ر»، **رباعیات مظفر حسین کاشی** «۷۰ ر ـ ۷۱ پ»

۱۹ ـ **رباعیات رضی آرتیمانی** «۷۱ ر»

۲۰ ـ **اشعار** شامل :

رباعیات عرفی، اشعار سید نعمت الله جزایری، میر والهی قمی، ملا ساقی، شیخ زاده لاهیجی، روزبه، عراقی، نزاری قهستانی، ملا وجهی، شاطر مشهدی، شیخ بایزید، رشید وطواط، ملا حاجی طبسی، مسعود سعد سلمان، خواجه شعیب، میرحیدر معمایی، مولانا شکیبی و ملا محمد امین «۷۱ پ»

۲۱ ـ **حدیقه سنائی** (منتخب) «۷۲ پ ـ ۷۵ پ»

۲۲ ـ **ساقی نامه مرشد بروجردی** «۷۵ پ ـ ۷٦ ر» **(فارسی)**

به شماره [۱۳٤۷۲/۱۱] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۲۳ ـ **ساقی نامه اقدسی** «۷٦ پ ـ ۷۷ ر» **(فارسی)**

از : اقدسی مشهدی (۱۰۰۲ یا ۱۰۰٤ ق)

[منزوی ٤/۲۸٦۰؛ دانشگاه ۱٤/۳۸۹۰].

آغاز :

دلا وقت صبح است بشکن خمار چو نرگس سر از خواب مستی برآر

۲٤ ـ **محمود و ایاز زلالی** (منتخب) «۷۷ پ ـ ۷۹ ر» **(مثنوی ـ فارسی)**

به شماره [۱۳٦٤۱] مراجعه شود. نسخه حاضر منتخبی از این مثنوی را شامل است.

آغاز نسخه :

الهی در خمم جوشی درانداز حبابم را کله از سر درانداز

۲۵ ـ **قصیده طالب آملی** در عذرخواهی از دیانت نمایان «۷۹ پ ـ ۸۰ ر» **(فارسی)**

۲٦ ـ **قصیده محمدجان قدسی** در مدح امام رضا(ع) «۸۰ ر» **قصیده کمال اسماعیل** «۸۰ پ»

۲۷ ـ **اشعار فخرالدین بیلغانی و شیخ ابوالقاسم** «۸۱ ر»

۲۸ ـ **مثنوی نصیرا همدانی** «۸۱ پ» **(فارسی)**

از : نصیرای همدانی (۱۰۳۰ ق)

به شماره [۱۳٤۷۲/۱۷] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۲۹ ـ صفات العاشقین هلالی جغتایی (یك برگ) «۸۲ ر»

۳۰ ـ مثنوی شیخ ابوالقاسم کازرونی، مثنوی محمود بیك سالم، مثنوی شیخ عطار «۸۲ پ»

۳۱ ـ بوستان سعدی (بخشی) «۸۳ ر ـ ۸٦ پ»

۳۲ ـ قضا و قدر سلیم تهرانی «۸۷ ر ـ ۸۹ ر» **(فارسی)**

از : محمدقلی سلیم تهرانی (۱۰۵۷ ق)

به شماره [۱۳٤٦۳/۳٦] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۳۳ ـ دیوان سعدی شیرازی (بخشی از قصاید) «۸۹ پ ـ ۹۰ پ»

۳٤ ـ دیوان رضی آرتیمانی «۹۱ ر ـ ۹۵ پ»

نسخه حاضر بخشی از قصاید و بخشی از ساقی نامه شاعر را شامل است.

۳۵ ـ ساقی نامه امیدی «۹۵ پ ـ ۹۷ پ» **(فارسی)**

از : ارجاسب امیدی تهرانی (۹۲۹ ق)

به شماره [۱۳٤۷۲/٦] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۳٦ ـ ساقی نامه مرشد بروجردی «۹۷ پ ـ ۹۸ پ»

از : مرشدخان بروجردی (۱۰۳۰ ق)

به شماره [۱۳٤۷۲/۱۱] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۳۷ ـ دیوان محمد عصار (بخشی) «۹۸ پ ـ ۱۰۰ ر» **(فارسی)**

۳۸ ـ رقعه محمدطاهر شبر به شیخ محمد در طلب عینك «۱۰۰ پ»

۳۹ ـ اشعاری به خط اسدالله «۱۰۱ ر»

٤۰ ـ رباعیات به خط محمدعلی که گویا سروده خود اوست «۱۰۱ ر ـ ۱۰۲ پ»

٤۱ ـ دیوان قدسی مشهدی (رباعیات) «برگ های ۱۰۳ تا ۱۰٤ و ۱۰٦ تا ۱۰۸ و ۱۲۳ و ۱۲٤» **(فارسی)**

از : حاج محمدجان قدسی مشهدی (۱۰۵٦ ق)

[**منزوی ٢٤٨٢/٣؛ مجلس ٢٨٨/٣؛ دانشگاه ١٢٣٤/٩؛ الذریعه ٨٧٩/٩**].

نسخه حاضر بخشی از رباعیات شاعر را شامل است.

٤٢ ـ **دیوان کلیم کاشانی** (رباعیات) «١٠٤ پ ـ ١٠٦ پ»

٤٣ ـ **دیوان عرفی** (بخشی) «١٠٩ پ ـ ١١٤ ر»

٤٤ ـ **دیوان طالب آملی** (یك صفحه از اشعارش) «١١٤ پ»

٤٥ ـ **دیوان صبحی** «١١٥ ر ـ ١٢٠ پ» **(فارسی)**

از : میرزا ملك حیدر صبحی

در نسخه حاضر بخشی از اشعار شاعر موجود است.

٤٦ ـ **دیوان رضی آرتیمانی**(چند غزل و بخشی از ساقی نامه وی)«١٢١پ ـ ١٢٢پ»

٤٧ ـ **دیوان قدسی مشهدی** (بخشی از غزلیات) «١٢٣ ر ـ ١٢٤ پ»

٤٨ ـ **دیوان میلی ترك هروی** (بخشی) «١٢٥ ر ـ ١٣١ ر» **(فارسی)**

از : میرزا قلی میلی ترك هروی (٩٨٠ یا ٩٨٣ ق)

در نسخه حاضر بخشی از اشعار شاعر موجود است.

٤٩ ـ **چند بیت شعر** كه جهت مولا محمد علی نوشته شده است «١٣٢ ر»

٥٠ ـ **مطالبی از مكاتبات قطب محیی، شعری از عطار** «١٣٢ پ»

٥١ ـ **اشعار نظیری، قطعه ای از مقامات حمیدی** «١٣٣ ر ـ ١٣٧ پ»

٥٢ ـ **دیباچه خوان خلیل = گلزار ابراهیم** «١٣٨ پ ـ ١٤٤ ر» **(فارسی)**

از : نورالدین محمد ظهوری ترشیزی (١٠٢٥ یا ١٠٢٦ ق)

[**مجلس ٣٢٨/٢٥، ش ٧٣٥١**]. نسخه حاضر بخشی از آغاز كتاب را شامل است.

آغاز : «خرمن من سخن طراوت حمد بهار پیرایی است».

٥٣ ـ **غزلیات و رباعیات** از شعرای مختلف «١٤٤ ر ـ ١٤٥ پ»

٥٤ ـ **اشعار محمداكبر** به خط خودش كه در سال ١٠٤٨ برای میرزا محمد نوشته است. «١٤٦ پ ـ ١٥٣ پ»

۵۵ ـ نسخه در طریق کشیدن عرق جو «۱۵٤ پ»

۵٦ ـ چند بیت شعر فارسی «۱۵٤ پ»

نستعلیق چلیپائی؛ رساله نهم میرهاشم حسنی تبریزی ۱۰٤۰ برای میرزا محمد صالح؛ رساله ۵٤ به خط خود شاعر که در سال ۱۰٤۸ برای میرزا حاج محمد نوشته است؛ عناوین شنگرف، به خط های مختلف نوشته شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۱۵٤ برگ؛ ۱٤×۲۵ سانتی متر؛ سطور مختلف و چلیپائی؛ [**ثبت ۸٦٤۳۳**].

(۱۳۹۳۵)

دیوان امیرالمؤمنین(ع) (عربی)

[**مجلس ۸۰/۲٦، ش ۷۵۸۰**]. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

در نسخه حاضر، کلمات مشکل اشعار در لابه لای سطرها به فارسی ترجمه شده است.

انجام :

«و لکنّا اذا متنا بعثنا و نسأل بعده عن کلّ شی

هذا ما جاز کدی الیه و أدی الیه من التقاط هذه الدرر الفریدة اوردها الشریدة جمعتها من مکان متبارزة و نشرتها من اماکن متفاوتة و قد خبرتها لك و سقتها الیك فعلیك بالجد عن ذراه الجسد و التشمیر عن ساق الجدّ لحفظه و ضبطه و رعایة الفاظه و معانیه و التغلغل فی شعاب دقائقه و مبانیه و لابد من عن قولی فیه :

خیر الدواوین تحویه و تحفظه دیوان شعر امیرالمؤمنین علیّ

فیه المعانی و فیه الفضل مجتمعا لفضل صاحبه فی العالمین علیّ».(۱)

نسخ؛ حسن بن ابراهیم الحسینی، بی تا؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۱۰۳ برگ؛ ۱۳/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۰ سطر؛ [**ثبت ۸٦٤۳۲**].

۱ـ عبارت در برخی موارد نامفهوم است آنچنان که در نسخه بود نقل گردید.

(١٣٩٣٦)

جنگ اشعار فارسی

جنگی است شامل غزلیات و رباعیات جمع آوری شده از اشعار شاعران و اغلب از اشعار سعدی، نام شاعرانی که شعرشان در این جنگ آمده چنین است :

سعدی، حافظ، جامی، اختر، شوریده (حوادث سیاسی و هجویات)، خیام، چاکر، ساکت، ابن حسام.

آغاز :

ماه فرو ماند از جمال محمد سرو نروید باعتدال محمد

انجام :

گر شعر من و حسن تو از سینه بخوانند بر معجز غیبی نبود دست قضا را

ـ برگ های ١٥٣ تا ١٥٥ سفید است.

شکسته نستعلیق چلیپائی؛ بی کا، بی تا؛ نام شعرا شنگرف و لاجوردی؛ جلد : گالینگور دورو، قهوه ای، ضربی، ترنج، مجدول.

٢٠٩ برگ؛ ١١/٥×١٧/٥ سانتی متر؛ سطور چلیپائی؛ [ثبت ٨٦٤٣١].

(١٣٩٣٧)

مجموعه

١ ـ دیوان سلیم تهرانی «ص ٢ ـ ٤٧» **(شعر ـ فارسی)**

از : میرزا محمدقلی سلیم تهرانی (١٠٥٧ ق)

[مجلس ٢٤٢/٣ و ٣٨/٨؛ منزوی ٢٣٦٠/٣؛ مشار، فارسی ٢٣١٩/٢].

در نسخه حاضر بخشی از مثنویات و رباعیات شاعر موجود است.

آغاز نسخه :

مسافریست قلم کز معانی شیرین برد ز هند دواتم شکر بجانب چین

قلم ز فیض بیانم چو شاخ تازه و تر ورق ز معنی شعرم چو برگ گل رنگین

انجام نسخه :

خال لب او خراب خفته هندوی تنك شراب خفته

چشم سیه تو چون غریبان بیمار در آفتاب خفته

۲ ـ دیوان مقبل همدانی «ص ٤٨ ـ ١٢٠» **(فارسی)**

از : میرزا بزرگ نوری همدانی تهرانی متخلص به مقبل(۱) (زنده در ١٣٤٩ ق)

یازده مثنوی از مثنویات شاعر است با این عناوین :

مرثیه سیدالشهداء(ع)، مفاخره تاك با گوسفند، حکمت اختراع بازی نرد و شطرنج، حکایت بز با قصاب، حکایت ملك زاده با دو ندیم، حکایت بوم با گربه و غاز، حکایت میهمانی و مهمان نوازی عرب بدوی، در شکایت از ابنای زمان و وصف فضلای معاصر و مدح سلطان عصر، دیباچه در مناجات از صنایع بدیعیه، در نمایش اخلاق معموله ابنای عصر، در مرگ ناصرالدین شاه و حوادث پس از او و مدح مظفرالدین شاه.

آغاز : «در مرثیه حضرت سیدالشهداء علیه و علی اولاده و اصحابه السّلام

بیا قرة العین چشم ترم لباس عزائی بیاور برم

که ماه محرّم رسید ای دریغ هلالش برویم کشیده است تیغ».

انجام :

یا تو آتش من چو آب از پیش و پس در میان ستار را دانیم و بس

رو به تو آرد تو داری مشتعل پیش من آید کنم غرقش بگل

نستعلیق؛ رساله اول بی کا، غره جمادی الثانیه ١٣٤٩؛ رساله دوم به خط شاعر، ١٣٤٩، در لابلای نسخه چند برگ سفید مانده؛ جلد : مقوا، عطف و گوشه تیماج قهوه ای.

۱۲۰ برگ؛ ۱۳/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۵ ـ ۱۶ سطر؛ [ثبت ٨٦٤٢٥].

۱ـ شاعر، خود را در آغاز دیوان، میرزا بزرگ همدانی المولد طهرانی المسکن نوری الطایفه متخلص به مقبل معرفی نموده است.

(۱۳۹۳۸)

مجموعه

۱ ـ دیوان شوکت بخاری «۱ پ ـ ۱۵۳ ر» **(فارسی)**

از : محمد اسحاق شوکت بخارایی (۱۰۸۸ ق)

به شماره [۱۳۶۲۹] مراجعه شود.

آغاز :

از بسکه ریخت رنگ جنون بر سرم هوا سر تا بپای بست ز مغز سرم حنا

انجام :

با وجود سخت جانی خاطر ما نازك است ریختند از شیشه رنگ خانه سنگین ما

۲ ـ دیوان فرشته «۱۵٤ ر ـ ۱۵۸ پ» **(فارسی)**

از : محمد قاسم بن احمد هندوشاه گجراتی متخلص به فرشته (قرن ۱۰ ق)

بخشی از اشعار شاعر است با تخلص «فرشته» شامل یك مثنوی و چند غزل.

[منزوی ۲٤٦٤/۳؛ فرهنگ سخنوران ٤٤۲].

آغاز :

ای کرده کمندی دل ما زلف دو تا را افکنده سر زلف تو صد دام بلا را

آشفته تر از زلف تو زانم که بهر دم ریزد بجفا چشم تو خون دل ما را

انجام :

یاد او کردم مرا دشنام داد بین که چون گشتم عزیز از خوارئی

یابی از لعلش فرشته کام دل گر دهد عمر عزیزت یارئی

نستعلیق؛ رساله اول محمد بن رضا ساکن خوی، ۱۲۵۱؛ رساله دوم بی کا، ۱۲۵۱؛ جلد : مقوائی، عطف تیماج.

۱۵۸ برگ؛ ۱٤/۵×۲۳ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸٦٤۲۸].

(۱۳۹۳۹)

مجموعه

۱ ـ دلّه مختاله = دلّه مختار «۱ پ ـ ۲۵ ر» **(رمان ـ فارسی)**

از : ؟

داستان هایی است طنزی و عشقی و خیالی از زنی که در ایام هارون الرشید می زیسته و دختر جعفر نامی بوده است. در این رساله حکایت های این زن با ابونواس و دیگران ذکر شده است. این داستان در عرف عامه به نام «دلّه مختار» مشهور است.

[مشار، فارسی ۲۱۸۶/۲، با عنوان «دله مختار» در تبریز سال ۱۳۰۷ ش در ٤٠ صفحه به چاپ رسیده است؛ لغت نامه دهخدا ماده «دلّه»؛ منزوی ۳٦۹٦/٥ با عنوان «داستان دلّه مختار»؛ فهرستواره، منزوی ۱ /٤٠۹].

آغاز : «راویان علم و کتاب و ناقلان فهم و خطاب و طوطیان شیرین مقال».

انجام : «و خلعت از برای امیر بصره و علوی فرستادند و خلق اللّه از مکر آن مکاره غداره ایمن شدند ـ تمام شد...

پس از ما هست می بینم نگارا کج مکن ابرو گره مفکن به پیشانی که مه در غیره کم گیرد».

۲ ـ ترکیب بند کوکو «۲٥ ر ـ ۲٦ پ» **(شعر ـ فارسی)**

از : ؟

ترکیب بندی است موسوم به «کوکو».

ترجیع بند دیگری از ملا رفیع در شماره [۱۳۱٥۸/۱٦] با قافیه «کوکو» با عنوان «ترجیع بند ملا رفیع» معرفی گردید و گویا ترکیب بند حاضر نیز از اوست. [ر. ك : لغت نامه دهخدا ماده «فاخته» و «کوکو»].

آغاز :

از روز جوانی چه کنی یاد شب او شب رفت دیگر آمد شد عمر یکی کو

کو آن بط سیمین بر و شکر لب مه رو کو سبزه و بستان ریاحین و لب جو

انجام :

تا چشم بهم میزنی ای خواجه تباهیم ما جمله در این بادیه سوزان گناهیم

کوکو همه این گفته و ما نیز گواهیم آن رفت که دیدی حالا کوکو حالا کوکو

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی، مجدول گرهی.

۲۶ برگ؛ ۱۵×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۶۳۷۴].

(۱۳۹۴۰)

کلیات محتشم کاشانی (فارسی)

از : محتشم کاشانی (۹۹۶ ق)

کلیات اشعار شاعر است که به دستور وی در بستر مرگ توسط تقی الدین محمد کاشانی فرزند شرف حسینی متخلص به ذکری در سال ۹۹۶ ق. جمع آوری شده است. او اشعار محتشم را در هفت بخش به نام هفت دیوان قرار داده است.

[مجلس ۲۴۶/۲؛ رضوی ۵۰۲/۷؛ ملّی تهران ۴۴۳/۱؛منزوی ۱۸۹۳/۳،مشار،فارسی ۴۱۱۹/۴].

ترتیب بخش های کلیات در نسخه حاضر چنین است :

دیوان اول : قصاید به نام «شیبه» «ص ۱ ـ ۳۵۸»

آغاز :

نفیر مرغ سحر خوان چو شد بلند صدا پرید زاغ شب از روی بیضه بیضا

طلایه دار سپاه جیش که بود قمر ربود رنگ ز رویش خروج شاه خطا

انجام :

آن ماه که در خوبی او نیست خلاف گر مهر منیر خوانمش نیست گزاف

در خلوت خواب او فلك دانی چیست چادر شب زرنگار بالای لحاف

دیوان دوم : غزلیات به نام «شبابیه» «ص ٣٥٩ ـ ٤٨٧»

آغاز :

ای گوهر نام تو تاج سر دیوان ها ذکر تو به صد عنوان آرایش عنوان ها

در ورطه کفر افتند انس و ملك ار نبود از حفظ تو تعویذی در گردن ایمان ها

انجام :

چشم کدام آهو از آن چشم جانشکار آموخت آدمی کشی و مردم افکنی

افسوس محتشم که ره نطق بسته ماند در کان طبع نادره درهای مخزنی

دیوان سوم : غزلیات به نام «صبائیه» «ص ٤٨٩ ـ ٥٩٦»

آغاز :

فرمود مرا سجده خویش آن بت رعنا در سجده فتادم که سمعنا و اطعنا

ما دخل بخود در می دیدار نکردیم ما حلله شارعنا فیه شرعنا

انجام :

دلم شد چاك چاك از غم کجایی ای کمان ابرو که می خواهم ز چشم دلنوازت تیر دلدوزی

نبودی بی نظام این نظم صبیان تا بدین غایت اگر گه گاه بودی محتشم را نکته آموزی

دیوان چهارم : به نظم و نثر به نام «جلالیه» «ص ٥٩٩ ـ ٦٥٣»

آغاز : «بر ضمیر آینه نظیر عاشقان صاحب حال و خاطر تصویرپذیر صاحب مذاقان بالغ کمال صورت این صحبت آشوب خیز».

انجام :

بروی شاهد معنی چو خال و خط نیفزاید به سوی او نبود طبع خلق راغب و مایل

پس این کلام ازین وجه اگر بدل ننشیند به هیچ وجه نباشد گنه به جانب قایل

دیوان پنجم : نظم و نثر به نام «نقل عشاق» «ص ٦٥١ ـ ٧٤١»

به شماره [١٣٤٤٣/١٨] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

دیوان ششم : تواریخ به نام «ضروریات» «ص ٧٤٣ ـ ٨٤٦»

آغاز :

گل گلشن لطف عبدالغنی که بادش بهشت معلی نصیب

به غربت فتاد و شراب اجل شد از جام دورش همانجا نصیب

انجام :

می خواست عقل هم که ز تاریخ پروری سازد ردیف این سخن ندبه دار حیف

یکسال پیش ازین ابدی رستخیز گفت زان پیشوای عالمیان صدهزار حیف

دیوان هفتم : معماها به نام «معمیات» «ص ٨٤٧ ـ ٨٧٠»

آغاز : باسم داعی

یوسفانرا پیش ماه من اگر حاضر کنند هر طرف بیخود نشان بندگی ظاهر کنند

انجام : دردی

هر چند شود محتشم احوال تو به وز عافیتت بدل گشایند گره

یاد آر همان از الم و محنت و غم یعنی جز درد بر دل ریش منه

نستعلیق؛ محمدرضی الکاتب الکاشانی بن محمد بدیع، ۱۰۸۸؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر و لچکی، مجدول گرهی.

٤٣٥ برگ؛ ١٤/٥×٢٤/٥ سانتی متر؛ ١٩ سطر؛ [ثبت ٨٦٤٣٤].

(۱۳۹٤۱)

زهرة الریاض و نزهة القلوب المراض (عرفان ـ عربی)

از : تاج الاسلام سلیمان بن داود السقسینی (زنده در ٥٥٠ ق)

مؤلف کتابی در مواعظ و پند و اندرز به فارسی تألیف نموده بود موسوم به «بهجة

الانوار من خفيات الاسرار» [كشف الظنون ٢٥٦/١؛ دانشگاه ٣٧٠/١٦؛ الذريعه ١٦٠/٣]. او در كتاب حاضر، آن كتاب را تلخيص و به عربى برگردانيده است.

مؤلف اين كتاب را در چند مجلس ترتيب داده و در هر مجلس آيه اى از قرآن كريم ذكر نموده و سپس شرح و تفسير عرفانى آن را آورده است.

[كشف الظنون ٩٦٢/٢؛ فهرست مخطوطات مكتبه كوپريلى تركيه ٧٤/٣].

اين تفسير از جهت سبك و اسلوب به تفسير شماره [١٢٠١٣] و [١٢١٥٦] معرفى شده در جلد ٣٥ ص ٣٠ و ١٥٨، شباهت دارد.

فهرست چند مجلس اول آن چنين است :

فهرست مجالس : مجلس فى قوله تعالى : و لقد خلقنا الانسان من سلالة من طين

مجلس فى قوله تعالى : و اذ اخذ ربك من بنى آدم

مجلس فى قوله تعالى : ثم اورثنا الكتاب الذين اصطفينا

مجلس فى قوله تعالى : شهدالله انه لا اله الا هو

مجلس فى قوله تعالى : اللهم مالك الملك

مجلس فى قوله تعالى : تنزع الملك ممن تشاء

نسخه حاضر از آغاز اندكى افتادگى دارد و فهرست مجالس در آغاز آن ذكر شده است.

آغاز نسخه : «قال الشيخ الامام الاجل الاستاذ المصنف بهاء الائمّة زين المذكّرين مقتدى الائمّة سليمان بن داود السغيسينى رضى الله عنه و عن والديه جملا و جوامع من صناعة المذكورين... مجلس فى قوله تعالى و لقد خلقنا الانسان من سلالة من طين... فى قوله و لقد خلقنا الانسان [فهرست مجالس] قال الشيخ امام الاجل و سميته كتاب البهجة الانوار من خفيات الاسرار و استنبطته من كتب كثيرة مثل كتاب التاج و اللطايف و الموائد و العدة و العدد و السارة و السلوى و الريحان و مجالس العراق... مجلس فى قوله تعالى و لقد خلقنا الانسان من سلالة من طين قال حدثنا الشيخ الاجل الاستاد فخر الايمة غياث الامة شمس الشريعة قامع البدعة محيى السنة زين المذكورين تاج المفسرين ابو العلا

حامد بن ادریس القاضی البلغاری قال حدثنا الشیخ الاجل الاستاذ سیف الحق حسام الدین ابوالمعین میمون بن محمد بن معتمد المکحولی النسفی باسناده عن عبدالله بن مسعود قال قال رسول الله(ص)...».

انجام :

انی انتخبت لطفها بعد روایة درایة و جمعتها فی دفتری لتنال اقصاها نهایة

کم دفتر غربلته حتی عثرت علی حکایة خذها و عظّم قدرها فمن العلوم بها کفایة

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ از اثنای نسخه چند برگ افتاده و به جایش صفحات سفید گذارده شده است؛ در صفحه اول نسخه دستخط شیخ فضل الله زنجانی پیرامون توضیحی در مورد کتاب و مؤلف آن آمده است؛ جلد : روغنی، قهوه ای، ترنج با سر ، مجدول مذهب.

٣٥٤ برگ؛ ١٣/٥×٢٢/٥ سانتی متر؛ ٢١ سطر؛ [ثبت ٨٦٢٥٨].

(١٣٩٤٢)

نظم حدیث کساء در بحر طویل (فارسی)

از : شیخ رضا ذاکر بروجردی

شرح و ترجمه منظومی است از حدیث کسا، مؤلف ابتدا این حدیث را به بحر طویل ترجمه نموده(١) و در پایان آن قصیده ای در مدح ائمه(ع) سروده است.

آغاز بحر طویل : «حمد بیحد به خدای ملك الملك حقیقی که بسی داده فضیلت به شهنشاه مکرم سبب خلقت عالم جهت رتبه آدم شه دین احمد خاتم».

آغاز قصیده :

تا چرخ به گردش بود و خلق به عالم دست من و دامان نبی اشرف آدم

بعد از شه لولاك علی حیدر صفدر ابن عمّ فرخنده پیغمبراکرم

١ـ در الذریعه ٢٠٥/٢٤ ـ ٢٠٩ چند رساله در نظم حدیث کساء معرفی شده که نسخه حاضر غیر از آن هاست.

انجام قصیده :

به جهان شیوه مرضیّه ناطق همه گاه مدح و اظهار تولا به امیر عرب است

شکسته نستعلیق؛ به خط مؤلف، بی تا؛ صفحه اول سرلوح مزدوج با زمینه زرین و لاجوردی با گل های الوان و نام کتاب و بسمله در داخل کتیبه، تمام صفحات مجدول مرصع مذهب محرر؛ جلد : پارچه مخمل، سرخ، مجدول.

۸ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸٦٤۳٦].

(۱۳۹٤۳)

مجموعه

۱ ـ مقدمة فی الصلاة «۱ پ ـ ۲۱ پ» **(فقه حنفی ـ عربی)**

از : ابواللیث نصر بن محمد سمرقندی (۳۹۳ ق)

مقدمه کوتاهی است در فضیلت و احکام نماز.

[کشف الظنون ۱۷۹۵/۲؛ مرعشی ۱٦۹/۱٤، ش ۵۳۸۰].

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و العاقبة للمتقین و لا عدوان الا علی الظالمین... ثم اعلم بان الصلوة فریضة قائمة و شریعة ثابتة عرفت فرضیتها بالکتاب».

انجام : «مسئلة فان قیل الایمان جمع ام تفریق فقل له جمع عندالله و تفریق بین العباد و جمع فی القلب و تفریق فی الاعضاء و الله اعلم».

۲ ـ التوضیح فی شرح مقدمة الصلاة «۲۲ پ ـ ۷٦ ر» **(فقه حنفی ـ عربی)**

از : مصطفی بن زکریا بن آی طومش قرمانی (۸۰۹ ق)

شرحی است بر «مقدمة فی الصلاة» ابو اللیث سمرقندی، این شرح با عناوین «قوله ـ قوله» برگزار شده است. **[کشف الظنون ۱۷۹۵/۲]**.

آغاز : «قال الفقیه الامام الزاهد ابواللیث نصر بن محمد بن ابراهیم رحمه الله تعالی بسم الله الرحمن الرحیم الحمدلله ربّ العالمین انما افتتح کتابه بالحمدلله بعد ما تیمّن و

تبرك بالتسمية اقتداء بكتاب الله».

انجام : «ثم احشرنا فی زمرته و اکرمنا بصحبته یا ارحم الراحمین».

٣ ـ مطالب متفرقه به عربی شامل : حدیثی از حضرت پیامبر به روایت ابن عباس، هفده مسئله فقهی که مخصوص مذهب ابوحنیفه است، مقاله ای در حث بر تحصیل فروع فقهی «٧٦ پ ـ ٧٨ ر»

نسخ (رساله دوم معرب)؛ رساله اول المقصود، بی تا؛ رساله دوم سلیمان بن عبدالله پنج شنبه ٢ ربیع الاوّل ٩٢٨؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در اول نسخه تملك کب کب زاده؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، لولادار.

٧٩ برگ؛ ١٥×٢١ سانتی متر؛ ١٧ سطر؛ [**ثبت ٨٦٢٥٩**].

(١٣٩٤٤)

مجموعه

١ ـ رساله در ارث «١ پ ـ ٢٨ پ» **(فقه ـ فارسی)**

از : ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (١١١٠ ق)

رساله مختصری است در احکام ارث. در آثار علامه مجلسی چنین رساله ای به چشم نمی خورد. نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز : «یعنی کتابیست در بیان میراث و در او چند مقصد است اول در بیان سبب های میراث است یعنی که به علّت آن میراث می برند».

انجام نسخه : «و لکم فی القصاص حیوة یا اولی الالباب یعنی از».

٢ ـ حدود و دیات و قصاص «٢٩ پ ـ ١٢٨ ر» **(فقه ـ فارسی)**

از : مؤلف پیشین

[**مجلس ٤٦٠/٢٥؛ ٧٤٩٢**] آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

انجام : «... ضامن است خواه در شب خواه در روز و اگر تقصیر نکرده است ضامن

نیست».

نستعلیق؛ رساله دوم محمد بن... کربلائی عبدالکریم، ۱۲۳۱؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

۱۲۸ برگ؛ ۱۶/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۶۲۶٤].

(۱۳۹٤٥)

بحر المعارف (شعر ـ فارسی)

از : شیخ شهاب الدین علی دانیالی فسوی جهرمی(۱) (قرن ۱۰ ق)

منظومه ای است در عرفان و اخلاق، شاعر در اشعارش به «شهاب» تخلص می کند :

حکم جانان دان همه عین صواب وقت محنت صبرپرور چون شهاب

* * *

عرق بحر رحمتش باشد سحاب تشنه دریای عرفانش شهاب

* * *

از خودی برخواست ظلمات حجاب ترك خود کن رو بدرگاه ای شهاب

* * *

شرح دل مخفیست از چشم شهاب روشنست بر عارفان چون آفتاب

* * *

مؤلف این منظومه را در عصر شاه طهماسب فرزند شاه اسماعیل صفوی سروده است و می گوید :

در زمان حضرت شاه جهان شاه طهماسب ابن اسمعیل خان

سربسر این نظم صاف مستطاب گفته ام والله اعلم بالصواب

۱ـ برای شرح حال مؤلف ر ك : ریاض العلماء، افندی ۸۱/٤ و بزرگان جهرم، محمدکریم اشراق ص ۱۲۸ ـ ۱۳۰.

مؤلف در آغاز اشعاری دارد در مدح حضرت پیامبر(ص) و مدح ائمه اهل بیت(ع).

و پس از آن حکم و مواعظ را از احادیث اهل بیت(ع) به نظم کشیده است. اشعار آن از جهت ادبی متوسط است و نظم و ترتیب خاصی ندارد. فهرست مطالب آن چنین است :

در مناقب ائمه(ع)

در فواید تحصیل علوم شرعیه و بعضی از معانی مفیده

در فواید قرائت قرآن و بعضی از معانی مفیده

در فواید تقوی و بعضی از معانی مفیده

در فواید توکل و بعضی از معانی مفیده

در فواید ریاضات و مجاهدات و بعضی معانی مفیده

در فواید ذکر و فکر و بعضی از معانی و نصایح مفیده

در فواید وعظ و نتایج عزلت از خلق و بعضی معانی

در فواید محبت محبوب حقیقی و بعضی از معانی

در فواید صبر و شکر و بعضی معانی

در فواید توبه و طاعات و بعضی معانی مفیده

در فواید دنیا و ترك آن و بعضی از نصایح

در فواید مقرون گردانیدن نیت معانی نیکو با طاعات

در فواید صدق ورزی و محبت و بعضی معانی مفیده

در فواید صحبت عارفان و مضرت صحبت جاهلان

در فواید جود و سخا و نصایح سدیده

در فواید اعراض از جاهلان و صحبت عارفان

در فواید تصفیه قلب و تخلیه روح

در فواید قناعت و صحبت با فقرا

در فواید دوستی حق و اهل حق

در فواید اعانت و امداد مسلمانان

در فواید پرورش تخم ارادت و حاصل آن

در فواید حیا و شرم و نگاه

در فواید جود و کرم و خدمت مهمان

در فواید سفر و مذمت حضر

در فواید عدل و احسان

در ختم کتاب به اسم سلطان... سلطان بهادرخان

مؤلف در پایان کتاب که آن را به نام سلطان بهادرخان حاکم گجرات نوشته گوید :

ایها السلطان اقبل بالشهاب فاعض فی بحرالکتاب المستطاب

اسم آن بحرالمعارف شد از آن که بسی درها بود مکنون در آن

ملك گجراتست منزل گاه او مسکن اشراف شد درگاه او

از غیاث الدین علی غافل مشو چون درونش صافیست زو دل مشو

هم چنین مؤلف در خاتمه اشعاری دارد در مدح امرا و وزرا و صدور و علمایی که ملازم بارگاه سلطان بهادر هستند.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

بود عرفان مقصدش ز ایجاد خلق نی وجود فوق و تحت و غرب و شرق

تیزبینی کز یقین مهجور ماند از تجلای جلالش دور ماند

انجام :

در خراباتم حبیبی آمده که مصفّی کرده درد میکده

الهی روی من گردان سفید چون سیه بختان مسازم ناامید

در فهرست دانشگاه ۲۵۴۷/۱۲ بحر طویلی از دانیال دولتخانی معرفی شده که گویا

همین مؤلف است.

اثر دیگری از همین مؤلف با عنوان «جواهر الادراج و زواهر الابراج» در فهرست مرعشی ۱۲۸/۲۱، ش ۸۱۳۵ معرفی شده است. این کتاب به فارسی و شرح چهل حدیث نبوی به روش عرفانی است.

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ نشانی ها شنگرف، اشعار در متن و حاشیه تحریر شده؛ جلد : تیماج، سرخ، ضربی، ترنج با سر، مجدول گرهی، لولادار.

۱۸۸ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۸٦٤۲۷].

(۱۳۹٤٦)

مجموعه اصول حدیث (عربی)

در این مجموعه پانزده اصل از اصول حدیثی شیعه امامیه جمع آوری شده است. تمامی این پانزده اصل همراه با یك اصل دیگر در مجموعه ای به نام «اصول الستة عشر» به اهتمام حسن مصطفوی در تهران در ۱۷٤ صفحه به چاپ رسیده است. [**مشار، عربی ٦٦**].

ترتیب این اصول در نسخه حاضر چنین است :

۱ ـ اصل عبدالله بن یحیی الکاهلی «۱ پ ـ ۲ پ»

سیزده حدیث است که عبدالله بن یحیی بدون واسطه یا باواسطه از ائمه معصومین(ع)نقل نموده است. [**الذریعه ۱٦۳/۲، ش ۲۰۰؛ مرعشی ۹۳/۲، ش ٤۸٥/۱۲؛ مشار، عربی ٦٥**].

آغاز : «الشیخ ایده الله... قال سمعت اباعبدالله(ع) یقول صلوا فی مساجدهم فاعتنوا جنائزهم».

انجام : «قال نعم لقد قلته ان کل زعم فی القرآن کذب».

۲ ـ اصل سلام بن عمیرة (ابی عمرة) الخراسانی الکوفی «۳ پ ـ ۷ ر»

[**الذریعه ۱٥۳/۲، ش ٥۸۹؛ مرعشی ۹۳/۲، ش ٤۸٥/۱۳؛ مشار، عربی ص ٦٥**].

آغاز : «الشیخ ایده الله... عن ابن جعفر(ع) قال دخلت علیه فأنشات الحدیث».

انجام : «فقال ان فلاناً قد جمع القرآن و هو صاحبكم و هو كما سرك».

٣ ـ اصل حسين بن عثمان بن شريك بن عدى العامرى الكوفى «٧ پ ـ ١٠ پ»

[**الذريعه ١٤٧/٢، ش ٥٥٧؛ مرعشى ٩٢/٢، ش ٤٨٥/١١؛ مشار، عربى ٦٥**].

آغاز : «الشيخ ايده الله... قال قال ابوجعفر ان ابى نظر الى رجل يمشى مع ابنه متكىء على ذراع ابيه».

انجام : «و تيسر الحساب و تدفع البلوى و تزيد فى الاعمار».

٤ ـ اصل المثنى بن الوليد الحناط الكوفى «١١ ر ـ ١٣ ر»

[**الذريعه ١٦٥/٢، ش ٦٠٨؛ مرعشى ٩٢/٢، ش ٤٨٥/٩؛ مشار، عربى ٦٥**].

آغاز : «الشيخ قال حدثنا احمد بن محمد بن سعيد... عن ابى عبدالله(ع) انه علمه دعاء يدعو به».

انجام : «قال سبع منهن خمس فيهن خلق من خلق الرب و اثناء هواء ليس فيهما شى».

٥ ـ اصل عبدالملك بن حكيم الخثعمى الكوفى «١٣ پ ـ ١٥ پ»

[**الذريعه ١٦٣/٢، ش ٦٠٢؛ مرعشى ٩١/٢، ش ٤٨٥/٨؛ مشار، عربى ٦٥**].

آغاز : «الشيخ ابومحمد هارون بن موسى... قال سمعت اباجعفر(ع) يقول ان سلمان كان ادراكه العلم الاوّل».

انجام : «و انى لتحت هذه الصخرة منذ اربعين سنة ما جف لسانى عن ذكر الله».

٦ـ اصل عبدالملك عبادالعصفرى بن يعقوب الرواجنى الكوفى «١٦پ ـ ١٩پ»

[**الذريعه ١٦٣/٢، ش ٥٩٨؛ مرعشى ٨٩/٢، ش ٤٨٥/٢؛ مشار، عربى ٦٥**].

آغاز : «ابو محمد هارون بن موسى... قال سمعت اباجعفر(ع) يقول كيف انتم يا ابا المقدم».

انجام : «قال فأذن له و اجازه بمائة الف درهم من بيت مال المسلمين».

٧ ـ اصل عاصم بن الحميد الحناط الكوفى «٢٠ پ ـ ٣٤ ر»

[**الذريعه ١٦٢/٢، ش ٥٩٧؛ مرعشى ٩٠/٢، ش ٤٨٥/٣؛ مشار، عربى ٦٥**].

آغاز : «حدثنی ابوالحسن محمد بن الحسن بن الحسین بن ایوب القمی... قال سمعت اباعبدالله یقول ان رسول الله لما انتهی الی البیداء».

انجام : «فقال ما هو بآثر عندی منه و امها و انت و هذا النائم عندی فی الجنة».

٨ ـ اصل محمد بن المثنی بن قاسم الحضرمی «٣٤ پ ـ ٤١ ر»

[**الذریعه ١٦٦/٢، ش ٦١٢؛ مرعشی ٩١/٢، ش ٤٨٥/٦؛ مشار، عربی ٦٥**].

آغاز : «حدثنا الشیخ ابومحمد... عن ابی عبدالله(ع) قال قال صلوا الی جانب القبر».

انجام : «و ألف مکروه من مکاره الاخرة أیسره عذاب القبر».

٩ ـ اصل محمد بن جعفر البزاز القرشی «٤١ ر ـ ٤٣ ر»

[**الذریعه ١٦٥/٢، ش ٦٠٩؛ مرعشی ٩١/٢، ش ٤٨٥/٧**].

آغاز : «حدثنا الشیخ ایده الله... عن ابی عبدالله(ع) قال علی بن عبدالله و لا اعلمه الا عبدالله بن ابی یعفور».

انجام : «لعن الله من یبغض اهل بیت رسول الله صلّی الله علیه و آله و سلّم».

١٠ ـ نوادر علی بن اسباط الکوفی «٤٣ پ ـ ٥١ پ»

[**الذریعه ١٦٤/٢، ش ٦٠٣؛ مرعشی ٩٣/٢، ش ٤٨٥/١٤؛ مشار، عربی ٦٥**].

آغاز : «الشیخ ایده الله... عن ابی جعفر(ع) قال لما قبض رسول الله بات آل محمد بلیلة اطول لیلة».

انجام : «و یقتل خلقاً من الخلق و یقتل من یومه».

١١ ـ کتاب زید الزرّاد الکوفی «٥٢ پ ـ ٦١ پ»

[**الذریعه ١٥١/٢، ش ٥٨٠؛ مرعشی ٨٩/٢، ش ٤٨٥/١؛ مشار، عربی ٦٥**].

آغاز : «حدثنا ابومحمد هارون بن موسی... عن زید الزراد قال سمعت اباعبدالله(ع)یقول خیارکم سمحاؤکم».

انجام : «عز جارك و جل ثناؤك و تقدّست اسماؤك و لا اله غیرك».

١٢ ـ اصل زيد النرسى «٦١ پ ـ ٧٢ پ»

[**الذريعه ١٥١/٢، ش ٥٨١؛ مرعشى ٩١/٢، ش ٤٨٥/٤؛ مشار، عربى ٦٥**].

آغاز : «حدثنا الشيخ ابومحمد هارون بن موسى... عن ابى عبدالله(ع) قال سمعته يقول اذا كان يوم الجمعة».

انجام : «دو ما حرم الله حراماً فأحله من بعد الا للمضطر و لا احل الله حلالاً قط ثم حرّمه».

١٣ ـ اصل جعفر بن محمد بن شريح الحضرمى «٧٣ پ ـ ٨٧ پ»

[**الذريعه ١٤٤/٢، ش ٥٤١؛ مرعشى ٩١/٢، ش ٤٨٥/٥؛ مشار، عربى ٦٥**].

آغاز : «الشيخ ابومحمد هارون بن موسى... قال ابوجعفر محمد بن على(ع) من سره ألا يكون».

انجام : «عن مفضل الجعفى قال ما فرض الله طاعة احد قط الا نبى».

١٤ ـ مختصر اصل العلا بن رزين القلاء الثقفى «٨٨ پ ـ ٩٣ ر»

اصل اين اصل از بين رفته است. آن چه باقى مانده مختصرى است كه شهيد اول از آن انتخاب نموده و به چاپ رسيده است. [**الذريعه ١٦٤/٢، ش ٦٠٤؛ مشار، عربى ٦٥**].

آغاز : «من كتاب عن ابى جعفر(ع) فى قوله تعالى و لقد آتيناك سبعا... عن ابى جعفر(ع) قال كان ابى على بن الحسين(ع) يسئلنا صليتم».

انجام : «اللهم انا لا نعرف منه الاخيرا و انت اعرف به و ليس فيها قرائة و لا تسليم. آخر المختار نقلا من خط الشيخ العالم محمد بن مكى و هو نقل من خط الشيخ الجليل ابى عبدالله محمد بن ادريس فى العشر الا... من جمادى الاولى سنة ستين و ثمانمائة و تاريخ الكاتب للاصل يوم الجمعة ثامن عشر من شهر رمضان سنة ثلث و ستين و سبعمائة بلغت مقابلة يوم الاثنين رابع شهر رجب المرجب سنة ١٣٠٧ حين القرائة على شيخنا الامام العلامة امام ائمّة الفقه و الحديث حسين بن محمد تقى النورى الطبرسى ايده الله».

١٥ـ اصل عبدالله بن الجبير معروف به ديات ظريف بن ناصح كوفى«٩٣پ ـ ٩٥پ»

[الذريعه ١٥٩/٢، ش ٥٩٥ با عنوان «اصل ظريف بن ناصح كوفى بغدادى و ٢٨٦/٨ با عنوان «كتاب الديات»؛ مشار، عربى ٦٥].

نسخه حاضر از آخر ناتمام مانده است.

آغاز : «كتاب الديات لظريف بن ناصح رحمه الله اورده برمّته الشيخ الفقير... اخبر السيّد الفقيه العالم الصالح محيى الدين ابوحامد محمد بن عبدالله».

انجام نسخه : «و قضى فى دية جراح الجنين من حساب المائة على ما».

ـ برگ هاى ٩٦ تا ١٠٢ سفيد است.

نسخ؛ عبدالله بن محمد هشترودى تبريزى، ١٣٣٨ در نجف؛ از روى نسخه منصور بن حسن بن حسين آبى كه در ذى حجه سال ٣٧٤ از روى نسخه ابو الحسن محمد بن حسين بن حسين بن ايوب قمى نوشته شده است؛ در اول نسخه مهر بيضوى «محمدجواد» فرزند شيخ الاسلام فضل الله زنجانى و مهر بيضوى «حسنعلى اكبرنيا»؛ بدون جلد.

١٠٢ برگ؛ ١٠×١٥/٥ سانتى متر؛ ١٦ سطر؛ [ثبت ٨٦٢٦٥].

(١٣٩٤٧)

مهر و مشترى (شعر ـ فارسى)

از : شمس الدين محمد بن احمد عصار تبريزى (٧٨٤ يا ٧٩٢ ق)

[مجلس ٢٩٧/٢٦، ش ٧٨١٥]. نسخه حاضر از آغاز افتادگى دارد.

آغاز نسخه :

به فكر نغز داد مثنوى داد كه هم صاحب درون بود و هم استاد

نستعليق؛ محمد بن محمد بقال، بى تا؛ عناوين زرين، تمام صفحات جدول زرين و مشكى؛ جلد : تيماج، قهوه اى، مجدول.

١٤٠ برگ؛ ١١×١٨ سانتى متر؛ ١٥ سطر؛ [ثبت ٨٦٤٢٤].

(١٣٩٤٨)

كليات زاهد تبريزى (فارسى)

از : ميرزا قاسم فرزند محسن تبريزى(١) (زنده در ١١٠٢ ق)

كليات اشعار شاعر است با تخلص «زاهد».

[**دانشگاه ٣٨١/١٤؛ منزوى ١٨٥٩/٣؛ الذريعه ٣٩٩/٩**].

نسخه حاضر اين بخش ها را شامل است :

١ ـ ديوان اشعار، شامل غزليات به ترتيب حروف تهجى، رباعيات و قطعات «١ پ ـ ٧٨ ر» [**دانشگاه ٣٨١/١٤ . آغاز غزلياتش با نسخه حاضر برابر است**].

آغاز :

زهى منعم كه بخشيد است كام جهر گويان را به ذكر خود سرانگشت زبان تسبيح دندان را

نپوشانند تا يك لحظه از حقّ چشم ظاهر بين به شكل اسم اللّه كرد پيش ديده مژگان را

انجام :

بود به فرق موالیت تاج جاه و جلال بدوش حشمت او راست بروشان آيد

عدوى جاه ترا سينه پيش خيز خدنگ سرسنان تو پس خير دشمنان آيد

٢ ـ سفينة النجات «٨٠ پ ـ ١٣٩ ر» (مثنوى ـ فارسى)

مثنوى اخلاقى و عرفانى است كه مؤلف در آن برخى روايات نبوى و علوى را به نظم كشيده است. [**منزوى ٢٩١٢/٤؛ دانشگاه ٣٥٥٨/١٤**].

نسخه حاضر از انجام ناتمام است.

آغاز :

بنام خداوند كون و مكان خردبخش جان كردگار جهان

١ـ براى شرح حال شاعر ر.ك : سخنوران آذربايجان، دولت آبادى ٣٨١/١ ـ ٣٨٤.

زهی آفریننده ماه و مهر فروزنده روشنان سپهر

انجام :

سر تیغ او با سر دشمنان در اقصای عالم سراسر روان

بکف کاسه کشکول از ماه و مهر سعادت گدای سر او سپهر

۳ ـ چند قطعه ماده تاریخ و ترجیع بند «۱٤۰ ر ـ ۱٤٦ پ»

آغاز :

تعالی الله از گردش روزگار که مه گر نهان مهر شد آشکار

جهان خلعت از دولت تازه یافت ز نو دفتر ملك شیرازه یافت

انجام :

گفتم گفتی بپرسش آیم گفتا آری چنانکه گویی

اینست اگر خرام قامت دست من و دامن قیامت

شکسته نستعلیق ساده؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول مذهب و لاجوردی، در ابتدای بخش اول و دوم دو سرلوح مزدوج مذهب مرصع با گل های الوان کوچك، دو صفحه اول از بخش دوم طلااندازی بین سطور؛ جلد : تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر و لچکی با نقش گل.

۱٤٦ برگ؛ ۱۱/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸٦۸۵۳].

(۱۳۹٤۹)

دستور الوزراء (فلسفه عملی ـ فارسی)

از : خواند میر، میرغیاث الدین بن همام الدین هروی (۹٤۲ ق)

سرگذشت وزیران است از عصر امویان تا روزگار نگارنده به ترتیب تاریخی، که در سال ۹۱۵ ق. به پایان رسانیده است.

[فهرستواره، منزوی ۹٦٦/۲؛ دانشگاه ۲۷۲۰/۱۲؛ مشار، فارسی ۲۱۵۳/۲].

آغاز :

«ای نام تو سردفتر اسرار وجود وز جود تو خلق هر دو عالم موجود

از حکمت شاملت ز رای وزرا شد عاقبت کار سلاطین محمود

فهرست روزنامه نامداری و ابواب مجموعه کاری موشح و مزیّن بحمد و ثنای».

انجام :

ز اخلاق نیکش بود اندکی کسی را درین حرف نبود شکی

مناسب باطوار خود هر کسی ز الطاف او بهره برده بسی

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول مذهب محرر، در برگ اول سرلوح مزدوج مذهب مرصع با گل های الوان کوچك؛ در اول نسخه مهر مربعی «محمد الموسوی الحسینی»؛ جلد : تیماج، مشکی، عطف و حاشیه تیماج قهوه ای.

۲۱۱ برگ؛ ۱۱/۵×۲۲ سانتی متر؛ ۱٦ سطر؛ [ثبت ۸٦۸٦۰].

(۱۳۹۵۰)

جنگ اشعار

۱ ـ دیباچه بیاض امام قلی میرزا «۱ پ ـ ۳ ر» **(فارسی)**

از : میرزا مهدی استرآبادی (قرن ۱۲ ق)

به شماره [۱۳۳۹۹/۲] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

۲ ـ دیوان محتشم کاشانی «۳ ر ـ ٤۱ پ» **(فارسی)**

در نسخه حاضر بخشی از اشعار شاعر موجود است.

۳ ـ دیوان جامی (بخشی از غزلیات) «٤۲ پ ـ ٤٥ پ» **(فارسی)**

٤ ـ لیلی و مجنون «٤٦ ر ـ ٦٥ ر» **(فارسی)**

از : ؟

آغاز :

بر جسر گذشتگان سخن ساز از صور قلم برآرد آواز

کز برّ عرب بقدر و جاهی بوده است بزرگوار شاهی

انجام :

مجنون ز دعای آن شه دین بر جست ز جا دهان پرآمین

چون وحش برون دوید از اندوه گم گشت چو آفتاب در کوه

٥ ـ شیخ صنعان «٦٥ پ ـ ٨١ پ» **(فارسی)**

از : شیخ عطار

به شماره [١٣١٥٨/١٥] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

انجام :

جنگ دل با نفس مردم سخت شد نوحه ای درده که ماتم سخت شد

٦ ـ حسرت نامه «٨١ پ ـ ٨٧ پ» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : میرزا ابراهیم بن غیاث الدین منصور دشتکی شیرازی متخلص به صفا

به شماره [١٣٦٩٥/٣] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

انجام :

تا مرگ نگیردم گریبان دست من و دامن تو ای جان

٧ ـ نان و حلوای شیخ بهایی «٨٨ ر ـ ١٠٢ ر» **(فارسی)**

از : بهاءالدین محمد بن حسین عاملی، شیخ بهایی (١٠٣٠ ق)

به شماره [١٣١٥٨/١٤] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

٨ ـ دیوان سعدی (منتخب) «١٠٣ پ ـ ١٤٠ پ» **(فارسی)**

از : مصلح الدین سعدی شیرازی

در نسخه حاضر بخشی از غزلیات و اشعار سعدی موجود است.

آغاز نسخه :

ای که انکار کنی عالم درویشان را تو چه دانی که چه سودا ز سر است ایشان را

گنج آزادگی و گنج قناعت ملکیست که به شمشیر میسر نشود سلطان را

٩ ـ غزلی از حافظ «١٤١ ر» **(فارسی)**

١٠ ـ ترجیع بند «١٤١ ر ـ ١٤٧ پ»

از : ؟

آغاز :

یارم زده عنبرین کمندی بر دل بندی و سخت بندی

یکسان شده ام به خاك راهی از حسرت جلوه سمندی...

بیت زیر ترجیع است که تکرار شده است :

بنشینم و خو کنم به هجران یا آید یار یا رود جان

١١ ـ اشعاری از : هلالی، محتشم، مشتاق، رفیق، امیدی، دامی، حافظ، وحشی، صهبا، ترجیع بند میرمشتاق «١٤٨ ر ـ ١٧٤ پ»

شکسته نستعلیق زیبا و چلیپایی؛ بی کا، بی تا؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، ترنج با سر، مجدول گرهی.

١٧٤ برگ؛ ١١×١٨/٥ سانتی متر (قطع بیاضی)؛ ١٠ و ١٢ سطر؛ [**ثبت ٨٧٧٧٤**].

(١٣٩٥١)

مجموعه

١ ـ شجرة الامانی «١ پ ـ ٢٦ پ» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : میرزا محمد حسن قتیل فرزند درگاهی کاتیه ای

مختصری است در بیان قواعد و دستورهایی که در نظم و نثر فارسی از دانستن آن ها گریزی نیست. مؤلف این کتاب را در شش فرع در سال ۱۲۰۶ ق. به نام سید امان علی تألیف نموده است. [**منزوی ۲۱۴۰/۳؛ الذریعه ۲۹/۱۳؛ گنج بخش ۱۲۲۱/۳**].

آغاز : «فصیح ترین کلامی که از جوش صفا گوهر شاهوار و لولوی آبدار را در عرق خجالت نشاند حمد صورت پرداز معنی آفرینی است».

انجام : «مصرع برفشاندی دست و دل دریا و کان آمد پدید ـ لیك با این همه گوی بلاغت از متقدمان ربوده».

ـ برگ های ۲۷ تا ۳٤ سفید مانده است.

۲ ـ نهر الفصاحة = المنافع الحسینیة «۳٤ پ ـ ۱۰۳ پ» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : مؤلف پیشین

رساله ای است در دستور زبان فارسی که مؤلف در ادامه و تکمیل کتاب سابق خود «شجرة الامانی» نگاشته و در ده موج تنظیم نموده است.

[**الذریعه ٤۲۸/۲٤؛ منزوی ۳٦۵۰/۵**].

آغاز : «ترانه سنجی عندلیب قلم در بهارستان صفحه بر سر شاخ سطر به تمنّای گل همیشه بهار حمد محمودیست که هر نوك گیاه نغمه شکر انعامش».

انجام : «معانی را با جواهر زواهر و پریزادان هر چه مرادف آن ها باشد مشبه نمایند».

شکسته نستعلیق خوانا؛ میرغلام حسین، ۱۲٦۸؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ با حواشی توضیحی؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۱۰۵ برگ؛ ۱۰×۱٦ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [**ثبت ۸٦۹۷٦**].

(۱۳۹۵۲)

دقایق الانشاء (نامه نگاری ـ فارسی)

از : رنچهور داس فرزند رنجیت رای جونپوری (قرن ۱۲ ق)

مؤلف در این رساله قواعد انشا و نامه نگاری را در یك مقدمه و هشت دقیقه و هر دقیقه در چند فصل تنظیم، و در هر فصل نمونه ای از منشئات خود را ذکر نموده است :

تألیف این کتاب در سال ۱۱٤۱ ق. در شهر الله آباد هند در پنجاه سالگی مؤلف به پایان رسیده است.

آغاز : «حمد وافر و ثنای متکاثر نثار بارگاه صانعی است که شاهدان معانی را به کسوت آثار آراسته در جلوه گاه تعلم و تعلیم جلوه ظهور بخشید و لآلی آبدار الفاظ».

انجام : «... آب صاف و شراب پنج درم کنایت از سکه که به زر زنند نیم هلال : لب معشوق».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا [قرن ۱۳]؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات مجدول؛ جلد : روغنی که از بین رفته است، عطف پارچه.

۱٤ برگ؛ ۱٦×۲۵ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۸٦۹۸۵].

(۱۳۹۵۳)

مجموعه

۱ ـ سیر نبوی = منتخب کتاب سفر السعادة «۱ پ ـ ٦۰ پ» **(تاریخ ـ فارسی)**

از : سید عبدالاول فرزند علی الدین فرزند حسن حسینی زیدپوری (۹۸٦ ق)

مختصری است در سیره و حالات حضرت پیامبر(ص)، که مؤلف از کتاب «الصراط المستقیم» معروف به «سفر السعادة» محمد بن یعقوب فیروزآبادی (۸۱۷ ق) تلخیص و در ده باب تنظیم نموده است. مؤلف این کتاب را در سال ۹٤۱ در ایامی که لشکر خراسان متوجه ممالك گجرات بوده و خود وی داخل آن لشکر بوده برای جلوگیری از طاعون نگاشته است.

[منزوی ٤٤۹۲/۵ در آن فهرست ابواب کتاب ذکر شده است؛ بریگل ۵۷۵/۱؛ آصفیه ۳٤/۲].

شرح کتاب سفر السعاده در شماره [۱۳۹۰۳] معرفی گردید.

آغاز : «حدیثی صحیح که سلسله اسناد آن به عقل و نقل متصل گشته و مرفوع و عنعنه روایت آن مبرا از وصمت مفترا و موضوع حمد خداوندی است».

انجام : «و روی مبارك به آن مسح فرمودی و این مقدار اختصار نمودیم و امید از الطاف وهاب مطلق و فیاض بر حقّ جلّت آلاؤه آنکه این مختصر را قبول گرداند تا مسلمانان از وی اشعاع گیرند».

۲ ـ شواهد النبوة لتقوية أهل الفتوة «٦١ پ ـ ٢٥٣» **(تاریخ ـ فارسی)**

از : نورالدین عبدالرحمن جامی (۸۹۸ ق)

[**مجلس ۱۷۲/۷؛ الذریعه ۲٤٥/۱٤؛ منزوی ۱۲٦٤/۲ و ٤٤۹۹/٦؛ مشار، فارسی ۳۳۱۹/۳**].

آغاز : «الحمدلله الذی ارسل رسلا مبشرین و منذرین لئلا یکون... امّا بعد نموده می آید که نخستین رکن از ارکان اسلام اقرار به کلمه شهادت است».

انجام :

به آن جرعه بستان چنان از خودش که افتد ز خود بی خبر لایزال

در آن بیخودی بازگشتش تو باش که حسن المآلی و نعم المآل

نسخ؛ علاءالدین عرف لار محمد بن علی رضی، غره رجب ۱۱۲۱؛ عناوین شنگرف و لاجوردی و نشانی ها شنگرف، اوراق نسخه کرم خوردگی دارد؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه گالینگور.

۲۵۳ برگ؛ ۱٤×۲۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [**ثبت ۸٦۹۸۸**].

(۱۳۹٥٤)

قواعد احمدی (فرهنگ ترکی به فارسی)

از : محمدمهدی تبریزی (قرن ۱۲ ق)

فرهنگ ترکی به فارسی است به ترتیب حروف تهجی و آغاز و آخر کلمات، که مؤلف در یك مقدمه و چند فصل و یك خاتمه به نام سید احمد علی خان بهادر فرزند

بهادر نگاشته و تألیف آن در سال ۱۱۹۸ به پایان رسیده است.

مؤلف مقدمه کوتاهی در آغاز رساله در دستور زبان ترکی آورده است.

[ملك، تهران ۱۹/۵؛ منزوی ۲۰۱۵/۳].

آغاز : «حمد و سپاس بی حد و قیاس متکلمی را سزد که به قدرت کامله و حکمت بالغه هر یك از طبقات امم و طوایف بنی آدم به لغتی از لغات و لسانی از السنه گویا نمود».

انجام : «... تو زده توکدوقون قان یعنی خونی که تو ریخته ای توکدوکون نیز می آید امّا اصطلاح دهاقین است».

نسخ؛ محی الدین احمد مشهور به خیرالدین خان، جمعه ۹ ربیع الثانی ۱۲۷۳ در شهر مَدْراس هندوستان؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، سرخ، عطف پارچه.

۹۸ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸٦۹۹۰].

(۱۳۹۵۵)

جنگ اشعار (فارسی)

از : محمد باقر

جنگی است جمع آوری شده از اشعار شعرای مختلف. اسامی شاعرانی که شعرشان در این جنگ آمده، عبارتند از :

صائب، افصحی، واعظ، شیخ علی نقی کمره، اسعدالدین محمد آصفی، شهرت، میرمعصوم کاشی، اعجاز، ذوقی، میررضی، والی، وصالی، فرصت، محمدحسین بیك، نوایی، نظیری، سعدی، حافظ.

آغاز :

کارم چو زلف دوست پریشان و درهم است صد بحر خفته در جگر و دیده بی نم است

يك ديده از براى تماشا كفايت است ليك از براى غم هزار ار بود كم است

انجام :

چو بر در نهادم... غرق شد مع القصه با ... گشت گم

شكسته نستعليق (بعضى از صفحات چلپيايى)؛ محمدباقر، بى تا؛ ٢٥ برگ اول جدول زرين؛ اوراق نسخه رنگارنگ؛ جلد : تيماج، مشكى.

١٢٨ برگ؛ ٨×١٤ سانتى متر (قطع پالتويى)؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ٨٦٩٩٢**].

(١٣٩٥٦)

داستان كامروپ و كاملتا = دستور همت (افسانه ـ فارسى)

از : هرج بلهته متخلص به فايز نظر

تحريرى است از كتاب كامروپ و كاملتا،(١) اصل اين داستان منظومه فارسى است كه مير محمد مراد لايق جونپورى در سال ١٠٩٦ ق. به نام اورنگ زيب (١٠٦٨ ـ ١١١٨ ق) سروده است. [**منزوى ٣٠٥٣/٤**].

در نسخه حاضر گزيده اى از ابيات اين منظومه نقل و به فارسى شرح و توضيح داده شده است. چند تحرير ديگر از اين داستان در دست است.

[**منزوى ٣٧٣٦/٥؛ گنج بخش ١٦١٩/٣**].

آغاز : «شرح حمد محمود حقيقى و شكر اهتدا و اعتناى مرشد كامل از مقدور خامه و ميسور زبان بيرون دانسته عاصى كبرا معاصى».

انجام :

نوشته نماند سيه بر سفيد نويسنده را نيست فردا اميد

.atalmaK aW purmaK -

نوشتم من درین دیوانخانه که باشد از من مسکین نشانه

ـ ۵ برگ از آخر نسخه سفید مانده است.

نستعلیق؛ رای سیوك رام دورای هیکداخ ابن رای صین رای، پنج شنبه ۱۲ محرم ۱۲۳۱؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، سرخ، ترنج با سر و جدول مذهب.

۹۶ برگ؛ ۱۱×۲۲ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۸۶۹۹۳].

(۱۳۹۵۷)

دستور الاشعار = قواعد منتخب در علم عروض (ادبیات ـ فارسی)

از : محمود میرزا متخلص به «شکر» فرزند حسن میرزا متخلص به «قصدی» فرزند سلطان میرزا خان مخاطب به «حیات الدوله»

رساله مختصری است در عروض که مؤلف به نام میر تهنیت علیخان افضل الدوله بهادر برای احمد میرزا متخلص به میرزا از عروض جامی و شمس الدین محمد فیضی جمع آوری و تألیف نموده است.

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز : «صدر آرای بزم کلام نظم حمد سخن آفرینی است که عروض بیت افلاك بی فواصل و اوتاد قدرت کامله اوست و ابتداء سر رشته سخن نثر سپاس ناظمی است که ظهور شعر شعرا بی حشو و زواید صنعت بالغه او جلوه رباعی عناصر در صفحات عالم ازوست».

انجام نسخه : «یعنی حاجب آن لفظ را گویند که در میان دو قافیه درآید چنانکه لفظ داری در این بیت :

ای شاه جهان بر آسمان داری تخت سست است عدو تو تا کمانداری سخت

قوله مکرر قافیه، یعنی قافیه مکرر آن را گویند که شاعر آن را تکرار».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا (در بلده حیدرآباد نوشته شده)؛ عناوین و نشانی ها و رموز شنگرف، تمام صفحات جدول لاجوردی؛ جلد : مقوائی، طبله ها جدا شده.

٥٦ برگ؛ ١١×٢٠ سانتی متر؛ ٩ سطر؛ [ثبت ٨٦٩٩٨].

(١٣٩٥٨)

وقایع حیدرآباد = وقایع نعمت خانی = روزنامه وقایع محاصره حیدرآباد

(تاریخ هند ـ فارسی)

از : دانشمندخان نعمت خان عالی نورالدین محمد شیرازی (١١٢١ ق)

رویدادهای محاصره حیدرآباد و گشودن آن در ١٠٩٨ ق. (سیمین سال پادشاهی اورنگ زیب ١٠٦٩ ـ ١١١٨) است. این رساله به کوشش میرزا حمزه خان مازندرانی در هند چاپ شده است.

[مجلس ٣٨٢/٢؛ فهرستواره منزوی ١٣٦٦/٢؛ منزوی ٤٦٥٧/٦؛ دانشگاه ١٢١٦/٩].

آغاز : «دمی که مدرس کشاف صبح در صفه صدق و صفا چون قاضی بیضا نشسته تفسیر و الشمس و ضحیها بخط شعاعی آفتاب بر صفحه روزگار نگاشت».

انجام :

چو بر بهمن جز اسفند آرند ماهی نیفزاید اگر چه عمر برافزود امّا عقل او کم شد

آیات قرآن نسخ و متن نستعلیق؛ محمد عبدالحمید، ٥ رجب ١١٤٥ (برای جمعدار عمر دراز خان بن دولت خان جمعدار نوشته شد)؛ آیات قرآن و عناوین شنگرف، نشانی ها شنگرف و مشکی، تمام صفحات جدول شنگرف؛ با حواشی توضیحی در حاشیه؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه پارچه.

٥٣ برگ؛ ١٨/٥×٢٧/٥ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [ثبت ٨٦٩٩٩].

(۱۳۹۵۹)

مجموعه

۱ ـ منشآت (نامه نگاری ـ فارسی)

از : ؟

مجموعه منشئاتی که مؤلف در موضوعات گوناگون به دوستان و معاصران خود نوشته است. در متن نامه ها از میرزا عباس قلی خان و میرزاخان یاد شده است.

آغاز : «لطیف بود شکر حضرت عزّت بتقدیم رسید مترصد و مترقب بود و هست که روز بروز و لحظه بلحظه شیوه بنده پروری و طریق فیض گستری».

انجام : «فثبت الصداق علی ذمّة الزوج و الحقوق المعین فی الشرع علیها».

۲ ـ بوستان سعدی (منتخب) «حواشی برگ های ۳۹ ر ـ ۸۲ ر» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : شیخ مصلح الدین سعدی شیرازی (۶۹۱ یا ۶۹۴ ق)

نسخه حاضر بخشی از کتاب را شامل است.

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و مقداری از مطالب در حاشیه شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و مشکی و محرر، اوراق آخر نسخه با متن شنگرف و عناوین زرد، مطالب در متن و حاشیه تحریر شده؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر مذهب، مجدول گرهی.

۸۲ برگ؛ ۱۱×۱۹ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۷۰۰۱].

(۱۳۹۶۰)

مقدّمة الادب (ادبیات ـ عربی)

از : جارالله ابوالقاسم محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸ ق)

[مجلس ۱۵۶/۶ و ۲۶۱/۲۶، ش ۷۷۷۷؛ منزوی ۲۰۳۱/۳؛ مشار، عربی ۸۹۲].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد و لغات در لابه لای سطور به ترکی ترجمه شده

است.

آغاز نسخه : «اَثَر نشانه و علامت ـ اَثِرْ حدیث روایت ایلك ـ اثابَة عوض ویرمك».

انجام : «الواو مَرْك اللا جانوری بود مانند ملخ الیا حکایت جکونکی... و الله اعلم».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ در صفحه آخر نسخه معنی فارسی حروف مفرده الفبا ذکر شده است؛ عناوین شنگرف، فاصله بین لغات با دایره کوچك شنگرف؛ جلد : تیماج، مشکی، ضربی، ترنج با سر، مجدول گرهی.

۲۸۸ برگ؛ ۱۵×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۶ سطر؛ [ثبت ۸۷۰۰۳].

(۱۳۹۶۱)

مجموعه

۱ ـ میزان الصرف «۱ پ ـ ۲۴ پ» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : ؟

مختصری است در صرف افعال عربی که نظیر شرح امثله برای تعلیم مبتدیان نگاشته شده است. در این رساله صیغه های چهارده گانه صرف شده و معنی هر کدام در زیر آن نوشته شده است. در فهرست نسخه های فارسی منزوی ۲۰۷۹/۳ کتابی در دستور زبان به همین عنوان ذکر شده و گویا همین رساله حاضر است.

آغاز : «الحمدلله... [بدانکه] اسعدك الله تعالی فی الدارین که جمله افعال بنی آدم بر چهار نوعست ماضی و مضارع و امر و نهی».

انجام : «مفعولات کرده شده اند این همه زنان صیغه جمع مؤنث اسم مفعول».

۲ ـ المنشعب «۲۵ پ ـ ۳۲ ر» **(صرف ـ عربی)**

از : ؟

مختصری است در صرف پیرامون اوزان افعال عربی و وجه اشتقاق و انشعاب هر کدام. در فهرست نسخه های خطی فارسی، منزوی [۲۰۷۹/۳] رساله ای با عنوان «منشعبه» در

صرف ذکر شده که گویا همین رساله حاضر است.

آغاز : «[بدانکه] اسعدك الله تعالی فی الدارین که جمله افعال متصرفه بر دو گونه».

انجام : «الاقمطرار سخت دشوار شدن چشم و درخشنده ستاره الاسمحرار بلند شدن بدانکه این باب در قرآن آمده است قال الله تعالی تقشعر منه جلود الّذین یخشون ربّهم».

۳ ـ کتاب الجدولی «۳٤ ر ـ ۹۷ ر» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : ؟

مختصری است در صرف افعال عربی که برای تعلیم مبتدیان نوشته شده است.

آغاز : «[بدانکه] اسعدك الله تعالی فی الدارین این کتاب است در بیان صرف».

انجام : «النهی عنه لاتجرهدَّ لاتجرهدِّ لاتجرهدد و ملحق بدین مهموز برینقیاس باید کرد».

٤ ـ صرف میر «۹۹ پ ـ ۱۳۳ پ» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۱٦ ق)

[مجلس ۱۲٤۷/۱۰ و ۱۵/۳۵، ش ۱۲۰۰٤/۹ آغاز و انجام نسخه حاضر با آن نسخه برابر است].

۵ ـ دستور المبتدی «۱۳۵ پ ـ ۱۸۰ ر» **(ادبیات ـ فارسی)**

از : صفی بن نصیر

مختصری است در صرف افعال عربی که مؤلف برای فرزند خود اسماعیل نگاشته است.

آغاز : «الحمدلله الذی یصرف الاحوال و یخفف الاثقال و یکشف العلل... بدانکه زادك الله تعالی علما نافعا و فهما کاملا جمله اسما و افعال».

انجام : «اول و اوائل و خیّر و خیائر که در اصل اواول و خیائر بود بدانکه قوانین هر جنسی... مبتدیان را باید که خوب یاد کنید».

نستعلیق؛ رساله سوم سیداحمد ولد سیدقطب الدین، ۱۷ رمضان ۱۱۷۱ [ص ۹۷ ر]؛ رساله آخر همو، ذی قعده ۱۲۳۵؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : مقوائی، سبز، عطف

و گوشه گالینگور مشکی.

۱۸۰ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۷۰۰۵].

(۱۳۹۶۲)

دیوان واقف لاهوری (فارسی)

از : شیخ نورالعین فرزند قاضی امانت الله، واقف لاهوری (۱۱۹۷ ق)

به شماره [۱۳۸۳۷] مراجعه شود.

نسخه حاضر منتخب دیوان شاعر است و در آن غزلیات و ترجیع بند شاعر موجود است. آغاز نسخه حاضر با نسخه قبلی برابر است.

انجام نسخه :

رفتم رفتم که همچو واقف گریان گریان به خانه خویش

بنشینم و ترك عشق گویم دست از تو به آب دیده شویم

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نام شاعر در ضمن اشعار شنگرف؛ اوراق نسخه کرم خوردگی دارد؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه پارچه.

۱۰۹ برگ؛ ۱۳/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۰۰۶].

(۱۳۹۶۳)

دیوان صیدی طهرانی (فارسی)

از : میرعلی صیدی طهرانی (۱۰۸۳ ق)

به شماره [۱۳۹۳۰/۱] مراجعه شود. نسخه حاضر غزلیات شاعر را شامل است و به اول آن شرح حال شاعر از تذکره سرو آزاد ضمیمه شده است.

آغاز :

شد بسکه از خرام تو تغییر حالها از در درآمدند جمله به گلشن نهالها

انجام :

صیدی بتاج دولت عقبی رساندش دریوزه ای که از در دلها کند کسی

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ لبه اوراق کرم خوردگی و پوسیدگی دارد؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه گالینگور سبز.

۷۲ برگ؛ ۱۴×۱۹ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۸۷۰۰۷].

(۱۳۹٦٤)

مصیبت نامه (شعر ـ فارسی)

از : فریدالدین ابراهیم بن اسحاق عطار نیشابوری (٦٢٧ ق)

[مجلس ۴۱۷/۳ و ۳۳۹/۲۵، ش ۷۳۵۷/٤؛ منزوی ۳۲۰۷/٤؛ مشار، فارسی ٤٧٨٣/٤].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

کار من از یك نظر گردان تمام زآنکه کار می بایست کردان والسّلام(۱)

انجام :

چون حوالت با تو آمد هر چه هست درگذار از نیك و از بد هر چه هست

نستعلیق؛ بی کا، سه شنبه ۲٤ جمادی الثانی ۱۰٦۷ در پتنه؛ عناوین شنگرف؛ اشعار در متن و حاشیه تحریر شده؛ اوراق نسخه کرم خوردگی دارد؛ جلد : مقوائی، عطف و گوشه پارچه.

۱۳۵ برگ؛ ۱۱×۲۱ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۰۱۲].

۱ـ در نسخه چاپی چنین است : «زآنکه کار تست گردان والسلام» مصیبت نامه عطار، مشهد، مطبعه نور، ص ۲۸.

(١٣٩٦٥)

شرح کافیه ابن حاجب (نحو - فارسی)

از : سید شریف علی بن محمد جرجانی (٨١٦ ق)

[مجلس ١٨٠/١٠ و ٦٧٨ و ٣٨٠/٢٦، ش ٧٩٠٢ آغاز و انجام آن با نسخه حاضر برابر است؛ منزوی ٣ /٣٠٦٦؛ کشف الظنون ١٣٧٠/٢؛ مشار، فارسی ٣٢٤٥/٣].

عبارات عربی نسخ و متن فارسی نستعلیق؛ محمد علی بن مهر علی مقیم سین برخوار، ١٠ رمضان ١٠٨٦؛ عبارات عربی با خطوط شنگرف مشخص شده؛ جلد : تیماج، سرخ، مجدول گرهی.

٢٠٠ برگ؛ ١٢×١٨ سانتی متر؛ ١٥ سطر؛ [ثبت ٨٧٠١٤].

(١٣٩٦٦)

وامق و عذرا (شعر - فارسی)

از : میرزا محمدصادق موسوی نامی اصفهانی (١٢٠٤ ق)

به شماره [١٣٤١٠/١] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است و از انجام افتادگی دارد.

شکسته نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج و در داخل ترنج «بسم الله هو الرحمن الرحیم»، مجدول گرهی.

٤٧ برگ؛ ١١×١٨ سانتی متر؛ ١١ سطر؛ [ثبت ٨٧٠١٧].

(١٣٩٦٧)

عنایت نامه (تذکره - فارسی)

از: عنایت خان راسخ بن شمس الدوله لطف الله خان صادق بهادر منور جنگ (قرن ١٢ ق)

مؤلف در این تذکره اشعار شعرای مختلف را در موضوعات گوناگون در چهارده باب و هر باب در چند فصل جمع آوری نموده و در سال ١١٥٣ به اتمام رسانیده است. و در

پایان، رقعات و منشئاتی به نثر از ادبای مختلف در چند صفحه جمع آوری نموده است.

فهرست ابواب آن چنین است :

باب اول : در اقسام تهنیت و مبارك باد، سه فصل

باب دوم : در اقسام مدح، چهار فصل

باب سوم : در تحسین و آفرین، دو فصل

باب چهارم : در اقسام اطوار شوق و محبت، هجده فصل

باب پنجم : در معاملات با احباب، چهارده فصل

باب ششم : در اقسام عرض حاجات، چهار فصل

باب هفتم : در اقسام شکر، سه فصل

باب هشتم : در اقسام شکایت، ده فصل

باب نهم : در اقسام عذر، چهار فصل

باب دهم : در اقسام احکام شعر، هشت فصل

باب یازدهم : در اقسام مواعظ و نصایح، بیست و یك فصل

باب دوازدهم : در ذکر عیادت، چهار فصل

باب سیزدهم : در تعزیت، سه فصل

باب چهاردهم : در ختم کلام به دعا، دو فصل

اسامی شعرایی که شعرشان در این تذکره جمع آوری شده عبارتند از :

استاد، بیدل، بدرالنسا بیگم، سالم، گرامی، کلیم، قابل، حشمت، انوری، طالب آملی، جامی، امامی، آذری، حافظ، فیضی، سلیم، تأثیر، نظیری، وحید، ظهوری، اهلی خراسانی، ناظم هروی، درکی قمی، محمدخان قدسی، عاملای بلخی، تجلی، میر غیاث الدین، مشهدی، آصف جاه نظام الملك، اهلی شیرازی، صائب، قاسم بیك حالتی، صیدی، آقا لطیف، وحشی، رضی دانش، نصیرای همدانی، سحابی، میرنجات، جویا، باذل، زلالی، شوکت، فطرت، ابوالفتح، محمدباقر مهجور، رجب علی تبریزی،

میر والهی قمی، باقر کاشی، قاضی نور اصفهانی، کار طلب خان، غنی، ارجمند، طغرا، یکتا، منیر، حیدر کلیچه پز، فغانی، سالك یزدی، میرزا شاپور طهرانی، عصمت، آصفی، ابوسعید ابوالخیر، شهرت، سرخوش، محمد امین مطیع، جاهی، اسیر، محتشم کاشانی، صالح تبریزی، احمد فایق، ملا نوعی، رضای تربتی، شرف الدین سام، حزین، واهب اصفهانی، ظهیر فاریابی، علی نقی امامی، عالی، نسبتی، مخلصای کاشانی، خالص، آصف جاه، میرجعفر، میرحسین واعظ، سامع، دردمند، ابراهیم انصاف، نظیر غلام شاه عباس، میرزا ملك مشرقی، قزلباش خان امید، زکی همدانی، شاه معصوم، ابوالحسن بیگانه، یوسفی، قصاب، مشفقی بخاری، میرسنجر، فدایی قندهاری، دست غیب نظام، فقیه کرمانی.

آغاز : «سپاس بی قیاس و ثنای بی انتها ثناء جهانداری است که شاه و گدا روزی خوار خوان نعمت اوست عزّ سلطانه».

آغاز نظم :

گردون بمراد بخت پیروزت باد خورشید فلك بنده دل سوزت باد

انجام :

نداند از چه رو بهزاد طرح این قلمدان را که نقاشی بهر جانب ز خط نوخطان دارد

نستعلیق؛ بی کا؛ ١٢٤٥؛ بدون جلد.

٤٤ برگ؛ ١٥×٢١ سانتی متر؛ ٢٣ سطر؛ [**ثبت ٨٧٠١٨**].

(١٣٩٦٨)

حبیب السیر فی اخبار افراد البشر (تاریخ - فارسی)

از : غیاث الدین محمد بن همام الدین شیرازی معروف به خواند میر (٩٤١ یا ٩٤٢ ق)

[**مجلس ٧٣/٩ و ٩٥/٢٥، ش ٧٠٨٤؛ منزوی ٤١٣٧/٦؛ الذریعه ٢٤٤/٦؛ مرعشی ٨٣/١٦، ش ٦٠٨٠**].

نسخه حاضر جزء سوم و چهارم از جلد سوم را شامل است.

نسخ؛ بی کا، ۱۵ شعبان ۱۰۰۸؛ عناوین شنگرف و زر و نشانی ها شنگرف؛ در آخر نسخه ماده تاریخ جلوس شاه صفی از سلطانعلی میرزا با این عبارت : «شاه صفی بن صفی نسل صفی، ۱۰۳۸»؛ جلد : تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر، مجدول.

۳٦۳ برگ؛ ۱۸/۵×۳۱/۵ سانتی متر؛ ۳۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۵۲].

(۱۳۹٦۹)

ترجمه منظوم دیوان امیرالمؤمنین(ع) (شعر ـ فارسی)

از : شاهد جوینی سبزواری

ترجمه منظومی است از دیوان امیرالمؤمنین(ع). مؤلف ابتدا مقدمه منظومی آورده پس از آن ترجمه هر بیت را در زیر آن با یك بیت فارسی آورده است.

در نسخه حاضر دیوان تا آخر تحریر شده و ترجمه از آخر ناتمام مانده است.

آغاز دیباچه منظوم :

اول دفتر بنام ذوالجلال قادر و حی و قدیم و لایزال

آنکه هر نابود را او بود کرد جمله معدومات را موجود کرد...

کردش از عون یزدان ترجمه بهرهور گردند تا مردم همه

ناظم این نظم های شاهوار شاهدم ز اهل جوین سبزوار

بعد از این یکفرد می گویم عیان نظم دیوان امیر مؤمنان

آغاز ترجمه :

الناس من جهة التمثال اکفاء ابوهم آدم والام حواء

مردمان در رتبه مانند همند جملگی فرزند حوا و آدمند

پایان ترجمه در نسخه حاضر :

فکم ترکو من ناشیء ذی حمیّة صریعاً و من ذی نجدة

هر یکی در روز هیجا همچو شیر در عدو کشتن بغایت پس دلیر

انجام دیوان :

فیه المعالی و فیه الفضل مجتمعاً لفضل صاحبه فی العالمین علی

اشعار عربی نسخ معرب زیبا و ترجمه منظوم شکسته نستعلیق ساده؛ بی کا، بی تا؛ اشعار و ترجمه مشکی و شنگرف و سفیدآب، اوراق نسخه به رنگ های مختلف؛ اشعار اواخر نسخه ترجمه نشده و جای ترجمه خالی مانده؛ جلد : تیماج، زیتونی، مجدول گرهی.

۲٤۸ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ ۱۰ ـ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۵۳].

(۱۳۹۷۰)

دیوان سحاب اصفهانی (فارسی)

از : محمد فرزند احمدهاتف حسینی اردوبادی اصفهانی متخلص به سحاب (۱۲۲۲ ق)

[مجلس ۱۳۰/۸؛ الذریعه ٤۳۲/۹؛ سپهسالار ٦۰٤/۲؛ دانشگاه ۲٦۰۷/۱۲؛ منزوی ۲۳٤۵/۳].

نسخه حاضر غزلیات به ترتیب حروف تهجی و قصاید و رباعیات را شامل است.

آغاز :

زهی طغرای نام نامیت عنوان دیوان ها نیابد زیب بی نام همایون تو عنوان ها

ز گلزارت گلی هر روز گردد زیب دامانی که افشاند از آن گل دیدها گل ها بدامان ها

انجام :

هر شعر کز اوراق کهن می خوانی سهلست ز خویشتن اگر می خوانی

با این چکنم که هر زمان شعر مرا می دزدی و آنگاه به من می خوانی

نستعلیق زیبا؛ بی کا، بی تا؛ تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی و محرر، برگ اول سرلوح مزدوج مذهب مرصع و بسمله داخل کتیبه با زمینه زرین، حاشیه دو صفحه اول گل و بوته زرین؛ جلد :تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر و لچکی با زمینه مذهب،

مجدول.

۱۲۱ برگ؛ ۱٦×۲٥ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۷۱٥٦].

(۱۳۹۷۱)

سیر المتأخرین (تاریخ هند ـ فارسی)

از : میرغلامحسین منشی فرزند هدایت علی خان طباطبائی حسنی (۱۲۰۸ ق)

تاریخ هند است شامل گزارش مفصل رویدادهای بنگال از سال ۱۱٥۱ تا ۱۱۹٥ ق.، که مؤلف آن را در سال های ۱۱۹٤ و ۱۱۹٥ ق. به نام امیرالممالك عمادالدوله کورنر جونل هشتنك بهادر، در سه جلد نگاشته است.

نسخه حاضر هر سه جلد کتاب را شامل است.

[منزوی ٤٦٦٤/٦؛ الذریعه ۲۷۸/۱۲؛ مشار، فارسی ۳۱۲۷/۳].

آغاز جلد اول : «الحمدلله ربّ العالمین... امّا بعد بر رأی دانشوران و محققان والاگهر مخفی نماند».

آغاز جلد دوم : «سپاس و ستایش سرمدی اساس نثار بارگاه عظمت و جلال».

آغاز جلد سوم : «حمد و ثنای پادشاه علی الاطلاق و شکر و سپاس خالق انفاس».

انجام جلد سوم و انجام کتاب : «مشیت قادر قدیر در اختلاف و مشاجرات این همه فرق متفرقه چیست یفعل الله مایشاء و یحکم ما یرید... انه جواد کریم و رؤف رحیم».

نسخ؛ بی کا، در اول نسخه آمده که در تاریخ ۱۲۷۸ احتشام الدوله درخواست کتابت این نسخه را در دارالسلطنه اصفهان نموده و داخل کتابخانه کرده با مهر بیضوی وی؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ در آخر نسخه مهر مربعی به سجع «احتشام الدوله»؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل، مجدول گرهی.

۳۷۳ برگ؛ ۲۱×۳٥ سانتی متر؛ ۳٥ سطر؛ [ثبت ۸۷۱٥۸].

(١٣٩٧٢)

مثنوی معنوی (فارسی)

از : مولانا جلال الدین محمد بن بهاءالدین محمد بلخی، مولوی رومی (٦٧٢ ق)

[مجلس ٣٨٦/٨ و ٣٥٢/١٧ و ٣٣٢/٢٦، ش ٧٨٥٢].

در نسخه حاضر در آغاز دفتر اول دیباچه نثری ذکر شده است.

آغاز : «هذا کتاب المثنوی و هو اصول اصول اصول الدین فی کشف اسرار...

بشنو از نی چون حکایت می کند وز جدائی ها شکایت می کند».

انجام :

در دل من آن سخن در روزن است زانکه دل از جانب جان روشن است

شکسته نستعلیق ساده (٤ ستونی)؛ بی کا، ١٢٢٩؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول مذهب؛ دارای شش سرلوح مزدوج با زمینه زرین و لاجوردی و گل های الوان کوچك در آغاز دفترها؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر و لچکی با نقش گل و بلبل.

٣٠٨ برگ؛ ١٥×٢٢ سانتی متر؛ ٢٤ سطر؛ [ثبت ٨٧١٦٠].

(١٣٩٧٣)

جهانگشای نادری = تاریخ نادری (تاریخ - فارسی)

از : میرزا مهدی خان منشی نوری استرآبادی (قرن ١٢ ق)

[مجلس ١٣٣/٢ و ٣٦٨/٢٥، ش ٧٣٨٢ آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است].

نسخه حاضر از انجام افتادگی دارد.

انجام نسخه : «... همگی دست بیعت دادند شاهزاده نیز ناچار مقلد امر پادشاهی گشته در هشتم شهر شوال سنه ١١٦١».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول گرهی.

٢٢٤ برگ؛ ١٨×٢٩ سانتی متر؛ ١٧ سطر؛ [ثبت ٨٧١٦١].

(١٣٩٧٤)

برهان قاطع (لغت ـ فارسی)

از : محمد حسین بن خلف تبریزی (قرن ١١ ق)

[**مجلس ٢٧١/٢٥، ش ٧٧٨٩**] آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است.

نستعلیق؛ محمد المعین بن محمد ابراهیم، یکشنبه غره اسفندماه جلالی ١٢٥١ (برای میرزا ابوالحسن توسط میرزا محمدحسن طبیب)؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و مشکی محرر؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بلبل.

٣٩٠ برگ؛ ٢٢×٣٦ سانتی متر؛ ٢٩ سطر؛ [ثبت ٨٧١٦٢].

(١٣٩٧٥)

مجالس المنتخبین و تذکرة العارفین = ترجمه امالی صدوق (حدیث ـ فارسی)

از : محسن بن محمدمهدی خراسانی مشهدی رضوی (قرن ١٢ ق)

ترجمه ای است از کتاب «الامالی» شیخ صدوق، مؤلف این ترجمه را در سال ١١٩٧ ق. آغاز نموده است. او قبل از این ترجمه، کتاب وارم بن ابی فراس را نیز به فارسی برگردانده است.

فهرست مجالس کتاب در اول نسخه آمده است.

آغاز : «الحمدلله ربّ العالمین و العاقبة للمتقین و النار للجاحدین المکذبین... امّا بعد چنین گوید... که چون این واعظ بی کردار ضایع کار در صفحه روزگار...».

انجام : «... به صدقه دادن و سخی بودن و حسن خلق داشتن و شرّ خود از بندگان خدا باز داشتن».

نسخ؛ بخش اول عبدالجواد نیشابوری، روز عید نوروز ١٣٠٨ در مدرسه دو درب در مشهد مقدّس رضوی (به حسن توجّه و عون تربیت... اشرف السادات و منبع السعادات سرکار آقای میر سید محمد الملقب بموٴتمن لشکر)؛ بخش دوم محمد الموسوی، شعبان

۱۳۰۸؛ عناوین و نشانی ها شنگرف و مشکی و لاجوردی، تمام صفحات مجدول مذهب مرصع محرر، در اول هر بخش سرلوح مزدوج مذهب مرصع با گل های الوان کوچك؛ در اول هر بخش فهرست مطالب آمده؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : روغنی، مشکی، مجدول، مذهب.

۲۱۶ برگ؛ ۱۵×۲۶ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [**ثبت ۸۷۱۶۷**].

(۱۳۹۷۶)

الوسیط فی الاعراب (نحو - عربی)

از : محمدابراهیم بن ابی طالب (قرن ۱۳ ق)

مختصری است در علم نحو که مؤلف برای سهولت تعلیم مبتدیان نگاشته و در روز یك شنبه اول ذی قعده ۱۲۰۵ تألیف آن را به پایان رسانیده است.

آغاز : «الحمدلله الذی وفقنا لتسدید الکلمة و تقویم الکلام و ارشدنا الی مفاتح العلوم لفتح مغالق الاحکام».

انجام : «... فهو حکایة اسم المفرد کانّه قال فاجبت بهذه اللفظة و الله سبحانه اعلم».

نسخ؛ به خط مؤلف، یکشنبه غرّه ذی قعده ۱۲۰۵؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ با حواشی مفصل توضیحی؛ در اول نسخه تملکی به تاریخ ۱۳۱۳ با مهر بیضوی «عبده ابراهیم بن عبدالله الموسوی»؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، عطف تیماج سرخ.

۱۰۸ برگ؛ ۱۰/۵×۱۵ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [**ثبت ۸۷۱۶۸**].

(۱۳۹۷۷)

برکات القائم لایقاظ النائم (اخلاق - فارسی)

از : ابوالحسن بن محمدکاظم جاجرمی (قرن ۱۳ ق)

رساله مفصلی است در بیان تحقیق و تفسیر مراحل عدل و ظلم، ترتیب یافته در یك مقدمه و دو فصل و یك خاتمه دارای یازده فایده، تألیف آن در سال ۱۲۳۹ ق. پایان

یافته است. [**دانشگاه ۱۶۲۸/۱۰، ش ۲۷۷۰؛ الذریعه ۸۸/۳**].

از همین مؤلف کتاب «ینابیع الحکمه» در شماره [۱۳۸۶۶] معرفی گردید.

آغاز : «الحمد للعدل الحکیم الذی لایرید ظلما للعباد... امّا بعد بنده حقیر ابن محمد کاظم ابوالحسن جاجرمی... بر ضمایر عرضه می دارد که چون ظلم».

انجام : «در کتاب خدا و احادیث خاندان نبوت نیز شبیه تکرار است و بر فرضی که در حقیقت این رساله مشتمل بر تکرار یا خطا یا سهو یا نسیانی باشد از ناظر امید عفو دارم».

نسخ؛ محمدرضا، ۱۲٤۰؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ترنج، با سر لچکی با نقش گل.

۲۰٤ برگ؛ ۲۰×۳۰/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۱٦۹].

(۱۳۹۷۸)

الفقه الجعفری (فقه ـ جلد اول فارسی، جلد دوم عربی)

از : محمدجعفر بن محمد صفی آباده ای اصفهانی (۱۲۸۰ ق)

رساله مفصل فقهی است به طریق سؤال و جواب در دو جلد با این خصوصیات :

جلد اول برای عامه مردم و به فارسی، بدون استدلال شامل طهارت، صلاة، غصب و تجارت.

جلد دوم برای خواص به عربی شامل ارث و دیات.

نسخه حاضر هر دو جلد را شامل است. پس از پایان جلد دوم مطالب زیر اضافه شده است :

الف : فصولی با عنوان «مسئلة ـ مسئلة» در دیات.

ب : «کتاب الذکر» که مؤلف بنا داشته آن را در شش مقصد تألیف نماید و در این نسخه فقط فهرست ابواب آن موجود است.

[**مرعشی ۱۲/۹، ش ۳۲۰۹ که بخشی از جلد اول را شامل است؛ الذریعه ۲۹۲/۱٦**].

آغاز : «الحمد لمطهر المؤمنين بصبغة اللّه و من احسن منه تطهيرا... و بعد يقول الراكع فى معابد العلماء... كتاب الطهارة بدان طهرك الله تعالى من الذنوب كه نماز بهترين عبادات است».

انجام جلد اول : «هر گاه اختلاف نمايند مالك و غاصب در آن چيزى كه همراه عبده است... و قد ادعى عدم الخلاف فيه بعض المحققين».

آغاز جلد ثانى : «كتاب الخمس ـ اعلم ان اخراج الخمس من المال و لزومه لما كان خلافا للاصل كان اللازم بيان الادلة الدالة على خلافه».

انجام نسخه : «السادس ان الذكر فى الملأ من الناس مطلوب للّه تعالى و فى البيت لكثرة البركة و حضور الملائكة و هجر الشيطان».

نسخ؛ بى كا، بى تا [در عصر مؤلف]؛ عناوين شنگرف، در آغاز نسخه توضيح پيرامون شرح حال مؤلف از محمد موسوى جزايرى، در آغاز نسخه تملك محمدباقر؛ جلد : تيماج، قهوه اى، ضربى، ترنج با سر با نقش گل، مجدول گرهى.

۳۳۳ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتى متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۷۰].

(۱۳۹۷۹)

شرح العزى فى التصريف (صرف ـ عربى)

از : ؟

شرح مزجى مفصلى است بر كتاب «العزى فى التصريف» زنجانى. تأليف اين شرح در ربيع الثانى ۱۰۹۹ به پايان رسيده است.

آغاز : «الحمدللّه الذى ارسل رياح فن التصريف كتصريف الرياح... امّا بعد فقد رأيت رغبة بعض الاخوان فى معرفة التصريف».

انجام : «ان المراد رحمة واحدة او نوعا حسنا او قبيحا من الرحمة و كذا اذا قلت انطلقه و استغفرت استغفارة الحمدللّه على التمام...».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ با حواشی به امضاء «منه»؛ جلد : مقوائی، قهوه ای، عطف و گوشه تیماج سرخ.

۱۱۲ برگ؛ ۱۴/۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۷۱].

(۱۳۹۸۰)

شرح شرائع الاسلام (فقه - عربی)

از : ؟

شرح مفصلی است با رد و استدلال های فراوان بر کتاب «شرایع الاسلام» محقق حلی. در آن از شیخ انصاری با دعای «قدس سره» در موارد زیاد نقل شده است. شارح ابتدا بخشی از متن را می آورد و سپس با رد و استدلال و نقل آرای فقها به شرح آن می پردازد.

نسخه حاضر شرح «کتاب الزکاة» را شامل است.

آغاز : «کتاب الزکاة قال الله تعالی خذ من اموالهم صدقة تطهرهم و تزکیهم... و هذه اوضح آیة وردت فی تشریفها بمساعدة الاخبار ففی صحیحة عبدالله».

انجام : «یکون الفریضة مع خمسة اجزاء من ستة و عشرین جزء من بنت مخاض و به یحصل ما یکون علی طبق القاعدة افضل جمع بین الادلة فلیتأمّل».

نسخ؛ به خط مؤلف، بی تا؛ عناوین و نشانی ها مشکی؛ بعضی از عبارات خط خوردگی دارد؛ در آخر نسخه تملك محمود بن ابوالقاسم با مهر بیضوی وی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول گرهی.

۱۴۹ برگ؛ ۱۵/۵×۲۲ سانتی متر؛ ۲۰ و ۳۲ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۷۴].

(۱۳۹۸۱)

مجموعه

۱ - تعلیم المتعلم «۱ پ - ٦٤ ر» **(اخلاق - عربی)**

از : شیخ برهان الدین زرنوجی حنفی (۵۱۹ ق)

مختصری است در سیزده فصل دارای دستورات اخلاقی که استادان، شاگردان و

طالبان علم باید آن ها را به کار بندند.

این کتاب توسط یکی از علماء در دوازده باب تلخیص گردیده و به «آداب المتعلمین» مشهور است که به غلط به خواجه نصیرالدین محمد بن حسن طوسی (متوفای ٦٧٢) نسبت داده شده است.

[پیرامون این کتاب و تفاوت آن با «آداب المتعلمین» مراجعه شود به : فهرست نسخه های خطی کتابخانه آستان مقدّس حضرت معصومه ١٠٥/٢ ـ ١١١ و دایرة المعارف بزرگ اسلامی ١٦٥/١ و دایرة المعارف تشیع ٢٢/١].

آغاز : «الحمدلله الذی فضل بنی آدم بالعلم و العمل علی جمیع العالم... و بعد فلما رایت کثیرا من طلاب العلم فی زماننا یجدّون الی العلم».

انجام : «... و اعلم انه لابد لطالب العلم ان یتعلم شیئا من الطب مما وردت فیه الآثار الواردة... و الله تعالی الهادی و الیه المرجع و المآب».

٢ ـ نصاب الصبیان ابونصر فراهی (بخشی از آن) «٦٤ پ ـ ٦٥ پ»

٣ ـ رسالة فی الصلاة «٦٦ پ ـ ٨١ ر» **(فقه ـ عربی)**

از : ؟

رساله مختصری است در احکام نماز در هشت باب.

آغاز : «الحمدلله... ثم اعلم ان العبد مبتلاً بین ان یطیع الله تعالی فیثاب و بین ان یعصیه فیعاقب و الابتلاء یتعلق بالمشروع و غیر المشروع».

انجام : «الباب الثامن فی المفسدات فی التحقیق خمسة علی العموم التکلم بکلام النّاس مطلقا حقیقة او حکما و الضحك و العمل الکثیر بلا اصلاح و ترك فرض من الفرایض بلاعذر و لو طری فوته بدون اختیاره و تعمد الحدث».

٤ ـ تجوید منظوم «٨٢ پ ـ ٨٥ پ» **(فارسی)**

از : عبدالرؤف

منظومه کوتاهی است در تجوید و احکام آن.

در فهرست نسخه های خطی فارسی، منزوی ۸۰/۱، ش ۸۱۰ نسخه ای از این منظومه در کتابخانه مجلس به شماره [۵٤٦۲/۳] معرفی شده است.

آغاز :

بعد حمد و ثنا و مدح خدا نعت پیغمبر دلیل هدا

بشنو این چند بیت تا گردی مطلع بر قواعد قُرّا

انجام :

عبدالرؤف کرده این نظم بعنایات حضرت مولی

تا شود مستفید از این ابیات حقّ رساند بمقصد اقصی

۵ ـ مخارج حروف منظوم «۸۵ پ ـ ۸۸ پ» **(فارسی)**

از : خواجه محمد زاهد

منظومه کوتاهی است در تجوید در چهل بیت.

آغاز :

بعد حمد مربی دو جهان سامع حرف آشکار و نهان

وز پی نعت بیحد صلوات بر روان رسول با یاران

گوش کن تا بیاری توفیق مخرج حرف ها کنیم بیان

انجام :

این چهل بیت را شده تاریخ در بیان مخارج یاران

زاهد تشنه آب همی جوید نمی از یم رحمت غفران

ربنا اغفرلنا خطایانا انك المستعان و المنان

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، با حواشی توضیحی در لابلای سطور و اطراف متن، رساله آخر حواشی دارد با امضاء «منه عفی عنه» و «منه سلمه اللّه»؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر و داخل سر ترنج «عمل ملا یولداش ۱۲٦۷»،

مجدول.

۸۹ برگ؛ ۱۲/۵×۲۰ سانتی متر؛ ۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۷۵].

(۱۳۹۸۲)

مجموعه

۱ ـ دیوان اعجاز هروی «۱ ر ـ ٥٤ ر» **(فارسی)**

از : ملا عطاء هروی متخلص به اعجاز (قرن ۱۰ ق)

دیوان اشعار شاعر است با تخلص «اعجاز».

[الذریعه ۸۱/۹؛ منزوی ۲۲۲۸/۳؛ لغت نامه دهخدا ماده «اعجاز» به نقل از قاموس اعلام سامی].

نسخه حاضر این بخش ها را شامل است :

غزلیات به ترتیب حروف تهجی که نسخه حاضر از قافیه دال تا آخر را شامل است، رباعیات و قصاید.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه :

درآ از در که رنگ از روی آتشخانه برخیزد پریزاد چراغ از دامن پروانه برخیزد

شبی کز پنجه سیمین کنی آرایش گیسو تذرو آفتاب از شاخسار شانه برخیزد

انجام :

مست و رنگین جلوه شد بر ابرس گلگون سوار آب و رنگش دامن زین تر از طاوس کرد

جنت دوران برنگی بست هر کس را زبان نخوت عریانیم را پرده ناموس کرد

۲ ـ قضا و قدر «۵٤ پ ـ ٦۲ پ» **(مثنوی ـ فارسی)**

گویا از : شاعر پیشین

آغاز :

شنیدم روزی از رنگین مقالی ریاض عشق را نازك نهالی

می تلخ بساط نوجوانی قوام شربت شیرین زبانی

انجام :

پسر بر مسند خسرو نشسته به او دختر چو شیرین عهد بسته

مرا شغل محبت کرد استاد نه کار بیستون مانند فرهاد

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ جلد : تیماج، مشکی، مجدول.

٦۲ برگ؛ ۱۰×۱۷ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [**ثبت** ۸۷۳۰٦].

(۱۳۹۸۳)

مجموعه

۱ ـ دیوان نظام استرآبادی «۱ ر ـ ۱۳۳ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از : مولانا نظام الدین استرآبادی معمایی (۹۲۱ ق)

به شماره [۱۳۸۷۵/۲۷] مراجعه شود. نسخه حاضر قصاید شاعر را شامل است.

آغاز :

شافی خداست گرچه به هر علتی ولی بیمار حرص را ز قناعت بود شفا

خواهی ضمیر تیره کنی صاف چون مسیح بگذر ببال همت ازین نیلگون سما

انجام :

هر صبح و شام رایت بیداد روزگار در گوششان سروش جفا در دهد ندا

دم درکش ای نظام ازین گفتگو دگر آن به که بر زبان بودت توبه ربنا

٢ ـ ساقی نامه «١٣٣ پ ـ ١٣٤ پ» **(فارسی)**

از : میرزا رضی الدین آرتیمانی (قرن ١١ ق)

به شماره [١٣٤٧٢/٢٣] مراجعه شود. آغاز نسخه حاضر با آن نسخه برابر است و از انجام افتادگی دارد.

انجام نسخه :

شب آلودگی روز شرمندگی معاذ الله از اینچنین زندگی

٣ ـ خسرو و شیرین «١٣٥ ر ـ ١٥٠ ر» **(مثنوی ـ فارسی)**

از : ؟

منظومه ای است در داستان خسرو و شیرین. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد و در آن از داستان محمود و ایاز یاد شده است.

آغاز نسخه :

به نظمش آنچه لایق بود برداشت به جا آن را که بپسندید بگذاشت

چو خسرو گشت بر ملك سخن شاه سوی این گنج بنمودش قضا راه

انجام :

منم خسرو مرا شیرین بود یار تو فرهادی ترا حسرت بود کار

٤ ـ دیباچه بیاض «١٤٩ ر ـ ١٥١ پ» **(فارسی)**

از : ؟

آغاز : «حمد و سپاس بی حد و قیاس کریمی را شایسته و سزاست که صفحات مجموعه دیوان آسمان را بجدول شموسی».

اوراق رساله جابجا شده و یك برگ از آخر دیباچه در لابلای مثنوی «خسرو و شیرین» جاسازی شده است.

۵ ـ دیوان حسرت(۱) (غزلیات) «۱۵۲ ر ـ ۱۵۵ پ» **(فارسی)**

چند غزل است از شاعری با تخلص «حسرت».

آغاز :

از گریه صبوحی کن و از ناله بجوئی بی عیش بساط دل غمناك انداز

انجام :

خواهی که آگه از غم پنهان من شوی بنشین دمی چو حسرت من در کمین خویش

نستعلیق؛ رساله اول ابوالحسن مکتب دار، ۲۴ ربیع الاوّل ۱۰۶۵؛ رساله سوم محمدخان تبریزی، بی تا؛ رساله پنجم بی کا، ۱۲۳۵ [۱۵۴ ر]؛ **عناوین و نشانی های اواخر کتاب شنگرف؛ جلد : میشین، سبز، مجدول.**

۱۶۱ برگ؛ ۱۱×۱۷/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [**ثبت ۸۷۳۰۸**].

(۱۳۹۸۴)

مجموعه

۱ ـ تاریخ احوال ولیعهد نایب السلطنه «ص ۲ ـ ۱۲۲» **(تاریخ ـ فارسی)**

از : مسعود میرزا انصاری ایشلیقی گرمرودی وزیر دول خارجه(۲) (۱۲۶۵ ق)

۱ـ در فهرست نسخه های خطی فارسی، منزوی ۲۲۹۴/۳ سه دیوان با عناوین «دیوان حسرت»، «دیوان حسرت مشهدی» و «دیوان حسرت همدانی» [مجلس ۳۷۶/۲۶، ش ۷۸۹۶] معرفی گردیده و گویا نسخه حاضر یکی از آن ها است.

۲ـ حاج میرزا مسعود انصاری ایشلیقی گرمرودی پسر میرزا عبدالرحیم پسر میرزا سعید شیخ الاسلام. او در سال ۱۲۴۴ ق بعد از قتل الکساندر سرگیویچ گریبایدوف همراه هیأتی عازم روسیه گردید و در سال ۱۲۵۱ ق در عهد صدارت میرزا آقاسی از طرف محمدشاه قاجار وزیر امور خارجه شد و در همین سال با ضیاءالسلطنه دختر هفتم فتحعلی شاه ازدواج نمود. عاقبت در سال ۱۲۶۵ ق در شصت سالگی در نجف اشرف بدرود حیات گفت. ر. ك : شرح حال رجال ایران، مهدی بامداد ۷۵/۴ ـ ۷۸.

تاریخ جنگ های ایران و روس است. مؤلف بعد از قتل الکساندر سرگیویچ گریبایدوف سفیر فوق العاده دولت روسیه در ایران به همراه هیئتی برای عذرخواهی عازم دربار روسیه گردید این سفر ده ماه و پانزده روز به طول انجامید.

رساله حاضر گویا بخشی از یادداشت های آن سفر است. در آغاز رساله آمده : «در ذکر خصومتی که فیمابین دولت... در ایام سفارت چنانکه سبق ذکر یافت». از این عبارت استفاده می شود که این رساله جزئی از کتاب بزرگ تری بوده و هم چنین مؤلف نیز مدّتی عنوان سفیر داشته است.

در این رساله وقایع جنگ های ایران و روس از آغاز حرکت علما از عراق و شروع جنگ تا سال های ۱۲۶۰ ق. ذکر شده است.

نسخه حاضر از آغاز ناقص و از انجام ناتمام است.

[منزوی ٤٢٢٧/٦ آغاز نقل شده با نسخه حاضر برابر است؛ فهرستواره، منزوی ۸۳۹/۲].

آغاز نسخه : «در ذکر خصومتی که فیمابین دولت ابد مدت قاهره و دولت بهیّه روس اتفاق افتاده ـ یرملوف که از جانب دولت روسیه به حکومت گرجستان».

انجام نسخه : «نواب امیرزاده عزم معاودت کرد یسکویچ و دیگر بزرگان روسیه نواب را تا منزل مشایعت کردند انواع حلویات و مربیات و انحای فواکه».

۲ ـ شرح حال عباس میرزا قاجار «ص ۱۱٤ ـ ۱۱۸»

یادداشت هایی است گویا از فرهاد میرزا معتمدالدوله که در آن ها حوادث و شرح حال عباس میرزا در سال های آخر عمر وی (بیست و پنج ذی حجه ۱۲٤٥ تا شب پنج شنبه ۱۰ جمادی الثانی ۱۲٤۹، وفات وی در مشهد) به صورت تقویم نگاشته شده است. در این یادداشت ها عمر عباس میرزا در وقت مرگ ٤٥ سال و شش ماه و شش روز ذکر شده است.

شکسته نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول.

٦۳ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۰۹].

(۱۳۹۸۵)

جنگ اشعار عربی

از : ؟

جنگی است ترتیب یافته از اشعار شاعران با چند قطعه ادبی به نثر.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

مطالب جنگ عبارتند از :

۱ ـ اشعاری از :

شاعری مجهول «۱ ر ـ ۲ ر»، علاء الدین علی ماردینی «۲ ر ـ ۲ پ» و «٥٦ پ ـ ٥٧ ر» و «۷۹ر ـ ۷۹پ»، شهاب الدین احمد حجازی«۳ر ـ ۷پ»، سراج الدین عمر الحاد«۸ ر»، محب الزرعی «۸ پ»، شمس الدین بن کمیل قاضی المنصور «۸ پ ـ ۱۳ پ» و «۱٥ ر ـ ۱٥ پ» و « ۷٦ ر ـ ۷٦ پ» بدرالدین دمامینی «۱۳ پ»، الشیخ الامام تلعفری «١٤ ر ـ ١٤ پ» و «٥۹ پ»، ابوالفضل بن ابی وفا «١٤ پ» و «٤١ پ ـ ٤٢ ر»، ابن الحجاج «١٦ ر»، شیخ اسماعیل تنوخی «١٦ ر ـ ١٦ پ»، خزرجی «١٦ پ»، محمد بن وفا «۱۷ر ـ ۱۷ پ»، ابن اسرایل «۱۷ پ ـ ۱۸ پ»، علاءالدین محلی «۱۸ پ ـ ۱۹ پ»، علی بن ابی الوفا فی مدح علی(ع) «۱۹ پ ـ ۲۰ ر» و «٥۱ ر»، ابن کمیل «۲۰ ر»، ابوالولید احمد بن عبدالله بن زیدون «۲۰ ر ـ ۲۱ پ»، شیخ عبدالرحمن خلیلی «۲۱ پ ـ ۲۲ ر»، شیخ العارف شمس الدین بن زقاعه «۲۲ ر ـ ۲۲ پ»، شرف مقدسی «۲۲ پ ـ ۲۳ پ»، ابو عبدالله محمد بن احمد بن جابر اندلسی مالکی نزیل حلب «٢٤ ر ـ ٢٥ پ».

۲ ـ مقامة فی الزهور «٢٦ ر ـ ۳۰ ر» **(ادبیات ـ عربی)**

از : ابوالثناء محمود بن سلیمان دمشقی معروف به ابن فهد حلبی (۷۲٥ ق)

مقامه ادبی است در تعریف گل ها. مؤلف در نزد سلاطین دمشق منشی بود و کتاب «حسن التوسل الی صناعة الترسل» را در تعلیم انشا، شامل صنعت بدیع و مکاتبات خود در تعریف قلعه ها و جنگ ها نگاشته است. مقامه حاضر گویا بخشی از آن کتاب است.

[فهرست مخطوطات الادب فی المتحف العراقی ص ١٤٤].

علاوه بر این، مؤلف دو مقامة دیگر دارد با این اوصاف :

الف : مقامة فی اسماء الطیر الجلیل و صنعتهم نظماً و نثراً [مخطوطات موصل، داود چلپی موصلی ص ١٣٥].

ب : مقامة العشاق [الاعلام زرکلی ١٧٢/٧].

آغاز : «حدثنی من لست لحدیثه متهما قال اردت اتخذ حماة لی حمی فبادرت ممتطیا الی مغناها مطیة لایدرکها کلال و لا این و سرت مهتدیا الیها».

انجام :

ملك لا تحب زرق قناه السمر فی الروع غیر لثم النحور

کن یاربّ العباد نصیرا و معینا فانت خیر نصیر

٣ ـ قصیده خمریه «٣٠ پ ـ ٣٣ ر» **(عرفان ـ عربی)**

از : ابی حفص عمر بن فارض مصری

آغاز :

شربنا علی ذکر الحبیب مدامة سکرنا بها من قبل ان یخلق الکرم

٤ ـ اشعاری از :

محمد بن الخطیب «٣٣ ر ـ ٣٣ پ»، جمال الدین بن نباته «٣٤ ر ـ ٣٦ پ» و «٣٨ ر ـ ٤٠ پ» و «٥٢ ر ـ ٥٤ ر» و «٦١ ر» و «٦٤ ر ـ ٦٥ ر»، تقی الدین ابن حجه «٣٦ پ ـ ٣٨ ر» و «٤٠ پ ـ ٤١ ر» و «٤٢ ر ـ ٤٣ ر»، علامه برهان الدین قیراطی «٤٣ ر ـ ٤٧ پ» و «٧٤ پ ـ ٧٥ ر»، شیخ شهاب الدین احمد بن ابی السعود «٤٧ پ ـ ٤٨ پ»، شیخ صفی الدین حلی «٤٨ پ ـ ٥٠ ر»، شیخ ابوالحسین الجزار «٥٠ ر ـ ٥١ ر»، ...بن صاحب تکریت «٥٤ ر ـ ٥٤ پ»، نواجی «٥٥ ر»، ابونصر ظافر حداد «٥٥ ر ـ ٥٥ پ» صفی الدین حلی «٥٥ پ ـ ٥٦ پ» شمس الدین ملطی «٥٧ پ» جلال الدین بن خطیب داریا «٥٧ پ ـ ٥٨ ر» شیخ زین الدین بن خراط «٥٨ ر ـ ٥٩ ر» ابن سنا الملك «٥٩ ر ـ

۵۹ پ» جمال الدین بن مطروح «۵۹ پ ـ ٦۰ ر» حریری «٦۰ ر ـ ٦۰ پ» ناصرالدین الباعونی «٦۰ پ ـ ٦۱ ر» تلمسانی «٦۱ ر ـ ٦۲ ر» ابن سنا الملك «٦۲ ر ـ ٦۲» عمر بن فارض «٦۲ پ ـ ٦٤ ر» و «٦۵ پ ـ ٦۸ پ»، ابن ساعاتی «٦٤ ر» ابن الخیمی «٦۵ ر» بهاء زهیر «٦۵ ر ـ ٦۵ پ» بدر یوسف بن لولو ذهبی «٦۸ پ ـ ٦۹ پ» ابن عبدالظاهر «٦۹ پ ـ ۷۰ ر» شیخ کمال الدین بن النبیه «۷۰ ر ـ ۷۰ پ» ابوالفضل بن ابی الوفا «۷۱ ر ـ ۷۲ پ» و «۸۰ پ» سلطان الملك الکامل صاحب حصن کیفا «۷۲ ر ـ ۷۳ پ» القاضی الفاضل «۷۳ پ ـ ۷٤ پ» شمس الدین الهایم «۷۵ ر ـ ۷٦ ر» شیخ عزالدین موصلی «۷٦ پ ـ ۷۷ ر» زین الدین عمر بن جُنْغُل حلبی «۷۷ ر ـ ۷۸ پ» عبدالظاهر «۷۹ ر» الحلاوی الموصلی «۷۹ پ ـ ۸۰ ر» حسام الدین الحاجری «۸۰ ر ـ ۸۰ پ» تسبیح مبارك سحری «۸۱ ر» تسبیح دیگر «۸۱ ر ـ ۸۱ پ» شعر کان و کان «۸۱ پ ـ ۸۲ پ» تسبیح شب نیمه شعبان «۸۲ ر ـ ۸۳ ر» تسبیح مبارك دیگر «۸۳ ر ـ ۸۳ پ» شعر کان کان «۸٤ ر» تسبیح مبارك دیگر «۸٤ ر ـ ۸٤ پ» کان و کان «۸٤ پ» و یازده تسبیح دیگر «۸٤ پ ـ ۹۲ پ».

آغاز نسخه :

و القلب سُرّ بعیش قد صفا فدعا بان یدوم فقال الدهر آمینا

و الشمل مجتمع لا یشتفی ابدا یوماً من الدهر واشینا و لا حینا

انجام :

«کل هذا بفضل خیر البرایا احمد المصطفی المصفی اخلاقا

فعلیه الصلوة تغدوا اصطباحا من آله الوری و تاتی اغتباقا

تسبیح مبارك ایضاً سبحان الله العظیم الذی سجدت لعظمته... عن الانداد و الاشباه».

نسخ معرب؛ بی کا،بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی، مجدول.

۹۲ برگ؛ ۱۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۱۰].

(١٣٩٨٦)

شرح قصيدة النابغة الذبيانى (ادبيات - عربى)

از : ميرزا محمد على بن احمد انصارى قراجه داغى (١٣١٠ ق)

شرح ادبى مفصلى است بر قصيده داليه نابغه ذبيانى، شارح ابتدا مقدمه كوتاهى در شرح حال نابغه آورده، پس از آن يك بيت مى آورد و شرح مى كند و سپس به بيت بعدى مى پردازد. اين شرح در تبريز سال ١٣١٠ ق. در ١٤٨ صفحه به چاپ رسيده است.

[**الذريعه ١٥/١٤؛ مشار، عربى ٥٥٨**].

آغاز قصيده :

يا دارميّة بالعَلياء فالسّند اقوت فطال عليها سالف الابد

وقفتُ فيها أُصَيلالاً أُسائلها عَيّت جوابا و ما بالرَّبع من احد

آغاز شرح : «الحمدللّه الّذى زين سوالف المعانى بغدايرِ الاستعارات و وشّح صدور الغوانى بفرايد الكنايات شقع بغرر المجازات و رصّع كلل الكلمات بدور التشبيهات».

انجام : «و هو كون الصخر مشتهرا كالطود لكنها ذكرته لزيادة المبالغة و كمال التأكيد».

نسخ (اشعار ثلث معرب)؛ حسن بن كربلايى ميرزا حسين قراجه داغى، ١٢٩٨؛ ابيات قصيده و عناوين شنگرف؛ با حاشيه اى به امضاء «منه»؛ جلد : مقوائى.

٣٩ برگ؛ ١٧×٢٢ سانتى متر؛ ٢٠ سطر؛ [**ثبت ٨٧٣١١**].

(١٣٩٨٧)

ديوان خازن (فارسى)

اشعار شاعرى است با تخلص «خازن». او از فرقه ضاله بهائيت بوده و نسخه حاضر غزليات و رباعيات وى را به صورت نامرتب شامل است.

[**منزوى ٢٣٠٦/٣ آغاز نقل شده در آن با آغاز نسخه حاضر برابر است**].

آغاز :

زیب سر دفتر توحید بود نام خدا آنکه ذاتش بود از فکرت و اوهام جدا

اوست شایسته تمجید سزاوار سپاس اوست در کشور توحید شهنشاه عطا

انجام :

چه بود در دو جهان بهتر از این نبود بغیر این راه یقین

بهشت رضوان حوری و غلمان جمال یار است رخ نگار است

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین مشکی، برگ اول جدول مشکی؛ ۵ برگ آخر نسخه سفید است؛ جلد : مقوائی، قهوه ای، عطف و گوشه تیماج.

۷۳ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۱۲].

(۱۳۹۸۸)

مبارق الازهار فی شرح مشارق الانوار (حدیث - عربی)

از : شیخ عبداللطیف بن عبدالعزیز مشهور به ابن ملك

شرحی است بر کتاب «مشارق الانوار النبویة من صحاح الاخبار المصطفویة» تألیف رضی الدین حسن بن محمد صاغانی حنفی (متوفای ٦٥٠ ق). متن این کتاب را مؤلف در احادیث صحاح نبوی در ده باب برای المستنصر بن ظاهر بن الناصر بن المستضیء تألیف نموده است. **[کشف الظنون ۱٦۸۹/۲؛ مرعشی ۲۵۳/۱، ش ۲۲٦].**

این شرح به صورت مزجی برگزار شده است و شارح پیرامون روات حدیث و تصحیح انتساب بعضی از احادیث متن به مصدر اصلی بحث نموده است.

[کشف الظنون ۱٦۸۹/۲؛ مرعشی ۱۱۰/۳، ش ۹۲۱].

آغاز : «الحمدلله علی هدیة الهدایة و الاسلام و عطیة الدرایة و الاعلام خصوصاً من بیان حدیث خیرالانام محمد المختص بمقام اعلی المقام».

انجام : «... کان قارناً تقدّم الکلام و ما هو اصحّ الروایات الواردة فیه فی الباب

التاسع».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف، تمام صفحات جدول شنگرف، در اول نسخه سرلوح مزدوج با زمینه زرین و لاجوردی با گل های الوان کوچك؛ در حاشیه تصحیح شده، با حواشی به امضاء «شیخ اکمل رحمه اللّه»؛ فهرست مطالب در اول نسخه آمده؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر، مجدول.

۳۵۱ برگ؛ ۱۷×۲٤ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [**ثبت ۸۷۳۱۷**].

(۱۳۹۸۹)

مدایح اتابك اعظم (شعر ـ فارسی)

از : احمد(۱)

سه قصیده است که شاعری با تخلص «احمد» در مدح علی اصغرخان اتابك اعظم(۲)در بازگشت وی از سفر دوم فرنگستان سروده است.

اولین سفر اتابك اعظم به اروپا در سال (۱۳۰٦ ـ ۱۳۰۷ ق) در معیت ناصرالدین شاه قاجار بوده است. سفر دوم وی بعداز عزلش از صدارت صورت گرفته و او در سال های ۱۳۲۱ تا ۱۳۲٥ ق. در کشورهای اروپایی و خاور دور و آمریکا به گشت و گذار پرداخت و عاقبت در ٥ ربیع الاوّل ۱۳۲٥ به دعوت محمد علیشاه با تشریفات خاصی وارد ایران گردید.(۳)

قصاید فوق، گویا در بازگشت وی در سال ۱۳۲٥ ق. به ایران سروده شده است.

آغاز : «بسم الله تعالی قصیده در محامد ملاذ الفقرا و غیاث الضعفا غوث الانام غیث الخواص و العوام

۱ـ گویا همان امیر سید احمد اتابکی فرزند علی اصغرخان اتابك اعظم که دیوانش در جلد ۲٥، ص ۳٤۰، ش ۷۳٥۸ معرفی گردید.

۲ـ برای شرح حالش ر. ك : شرح حال رجال ایران، بامداد ۳۸۷/۲ ـ ٤۲٤.

۳ـ شرح حال رجال ایران، بامداد ٤۱۹/۲.

صد شکر که دیدم شب هجران بسر آمد خورشید نشاط از افق وصل برآمد».

انجام :

نما اتابك اعظم حقیر محزون شاد بحق شافع یوم النشور و العرصات

ـ برگ های ۱ و ۲ و ۷ تا ۹ سفید است.

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات مجدول مذهب مرصع محرر، برگ اول کتیبه مذهب و داخل کتیبه «بسم الله تعالی»؛ جلد : تیماج، مشکی، مجدول.

۹ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی متر؛ ۱۰ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۲۲].

(۱۳۹۹۰)

السامی فی الاسامی (فرهنگ عربی به فارسی)

از : احمد بن محمد میدانی نیشابوری (۵۱۸ ق)

به شماره [۱۳۰۵۱] مراجعه شود.

نسخه حاضر بخش اول کتاب است و فهرست مطالب در اول نسخه تحریر شده. هم چنین ترجمه ترکی لغات در لابه لای سطور نوشته شده و نسخه از آخر افتادگی دارد.

آغاز : «الباب الاوّل فی ذکر الاعضاء و المبادی : هو الله اوست خدای سزای پرستش، الذی آنکه، لا اله الا هو نیست خدایی جز یکی، الرحمن بخشاینده، الرحیم مهربان، الملك پادشاه، القدوس پاکیزه».

انجام نسخه : «... المیثاق پیمان بستن بستن آنچ بده ببیند البهجة زیبایی الفوز و النجاح پیروزی».

نسخ خوانا و معرب؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ جلد : گالینگور، سبز، عطف و گوشه گالینگور مشکی.

۱۰۴ برگ؛ ۱۳×۱۹ سانتی متر؛ ۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۲۴].

(۱۳۹۹۱)

فرهنگ فارسی دری به ترکی

از : ؟

فرهنگی است در بیان ضبط لغات فارسی دری شبیه «مقدمة الادب» زمخشری. مؤلف واژه ها را به ترتیب حروف تهجی و در هر حرف به ترتیب حروف اول کلمات به سه قسم (مفتوحه، مکسوره و مضمومه) تنظیم نموده است.

نسخه حاضر از حرف کاف «جفتك» شروع می شود. در لابه لای سطور واژه ها به ترکی و در اندك مواردی به عربی ترجمه شده است و معانی لغات در چند برگ آخر نانوشته مانده است.

بعد از پایان لغات دو بخش دیگر آمده با این عناوین :

الف : «قسم دوم در بیان مصادر و تصرفات او و قواعد در زبان دری باب المصادر نوع اوله الالف المفتوحه».

ب : «باب در قواعد امثله دری».

آغاز نسخه : «المضمومة جفتك : چلوق، چوبك : اغججق، چنك : قراول، جنگ : ف، جُوَيك : ارماجق. اوله (الحاء المفتوحة) حَسَك : دمردکنی(۱) (الخاء المفتوحة) خاشاك : آغاج یونقاسی. خاشاك : چورچوب. خاشاك : شکافته. خَرسنگ : فِلك. خواب سبك : امز غنمق».

آغاز قواعد در امثله عربی : «بدانید که در مصادر پارسی همچون مصادر عربی تصرف می شود نه بود بلکه بدان مصادر بعضی حروف متصل می شود».

انجام : «اگر خواهی که هر اسمی را از اسماء دری اسم تفضیل کنی... و اگر خواهی که تصغیر سازی کاف زاید الحاق می باید کرد چنانکه خوبك و خوشك و راستك».

۱ـ حَسَك به ترکی دمردکن، لغت نامه دهخدا، ماده «حَسَك» به نقل از جیش تفلیسی.

نسخ (لغات فارسی معرب)؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای، ضربی، ترنج مجدول.

۱۰۶ برگ؛ ۱۳×۱۸ سانتی متر؛ ۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۲۵].

(۱۳۹۹۲)

رموز تفاسیر الائمة (فهرست ـ عربی)

از : ملا خلیل بن غازی قزوینی (۱۰۸۹ ق)

فهرستی است از روایاتی که از ائمه(ع) در کتاب «الکافی» کلینی در تفسیر آیات قرآن کریم وارد شده است. مؤلف برای هر باب و نام ائمه(ع) رمزی قرار داده و آیات را به ترتیب قرآن کریم ذکر کرده و بعد از هر کلمه و آیه اگر روایتی پیرامون آن ذکر شده آدرس آن را با رمز ذکر می کند.

[الذریعه ۲۵۱/۱۱؛ مرعشی ۱۸۳/۱۳، ش ٤۹۸٦؛ فهرست نسخه های خطی مدرسه خاتم الانبیاء (صدر) بابل ص ۱۵۱ ش ۲۱۹].

آغاز : «الحمدلله الذی انزل الکتاب منه آیات محکمات هن امّ الکتاب و اخر متشابهات و جعل الراسخین فی العلم مفاتیح تأویل المتشابهات».

انجام : «قل اعوذ ملك النّاس اله النّاس من شرّ الذی من الجنّة».

نسخ؛ بی کا، بی تا؛ عناوین و کلمات قرآنی شنگرف و رموز مشکی، در اول نسخه وقف بر اولاد ذکور با مهر بیضوی «محمدباقر الحسینی ۱۱٤۲»؛ جلد : تیماج، سرخ، لولادار.

۲۰٤ برگ؛ ۱۲/۵×۱۹ سانتی متر؛ ۱٦ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۲٦].

(۱۳۹۹۳)

مجموعه

۱ـ تنویرالاذهان والضمائر فی شرح الاشباه والنظائر«۱ـ۱۳۵پ»**(فقه حنفی ـ عربی)**

از : مصطفی بن خیرالدین معروف به جلب مصلح الدین (قرن ۱۲ ق)

کتاب «الاشباه و النظائر» تألیف فاضل زین الدین بن ابراهیم معروف به ابن نجیم مصری حنفی (متوفای ۹۷۰ ق) است. مؤلف این کتاب را در هفت فن قرار داده است. [کشف الظنون ۹۹/۱ فهرست فنون هفت گانه در آن مذکور است؛ سرکیس ۲۶۵/۲]. فن ششم این کتاب در احکام فقه حنفی است. رساله حاضر شرحی است بر فن ششم آن رساله، پیرامون مسائل فقه حنفی از کتاب طهارت تا کتاب فرایض.[**کشف الظنون ۹۹/۱**].

فهرست مطالب شرح در آغاز نسخه مندرج است.

آغاز : «الحمدلله الذی تقدّست عن الاشباه و النظائر ذاته و تنزّهت عن مشابهة الاشیاء و التصاویر صفاته و دلت علی اتقان وحدانیته فی بادی النظر مصنوعاته».

انجام : «... و حکی ذلك اصحاب احمد بن ابی الحارث و ابوعمرو الطبری انتهی... الذی لا یعزب عنه مثقال ذرة من الخفایا و السرائر».

۲ ـ شرح الفاظ الکفر «۱۳۶ پ ـ ۱۴۸ پ» **(فقه ـ عربی)**

از : ؟

مختصری است در شرح و تفسیر الفاظی که موجب کفر می گردند. مؤلف این رساله را به عنوان شرحی بر بخش الفاظ الکفر کتاب «فتاوی بزازیه» و «فتاوی قاضی خان» قرار داده و با استفاده از کتاب های «قنیة المنیة لتتمیم الغنیة»، «جامع الفتاوی»، «هدایه»، «درایه»، «درر»، «کافی»، «مهمات»، «الاشباه و النظایر»، «مفتاح السعاده» آن را شرح نموده است.

آغاز : «امّا بعد حمدالله الکریم المتعال و الصلوة علی نبیّه خیر الآل دعانی الحاجة الی کتب الفاظ الکفر من فتاوی البزازیة و مسائل الحظر و الاباحة».

انجام : «و الذی حررته و هو مختار مشایخی الشافعین لداء العقام بوّأهم اللّه... بجودك و لطفك یا حنان یا منان یا دیان یا سلطان یا غفور یا سبحان».

نستعلیق؛ رساله اول عمر العینتانی الساکن فی مدرسة مسعودیة الواقعة فی مدینة آمد، غرّه ذی قعده ۱۰۹۵؛ عناوین و نشانی ها و رموز شنگرف، در اول نسخه فهرست مطالب رساله اول و تملکی با مهر بیضوی «عبده حسن» آمده؛ در چند جای نسخه مهر بیضوی «محمد

رشید»؛ در آخر نسخه مهر بیضوی «خاك قدم سید کونین احمد ۱۲۲۳»؛ جلد : تیماج، مشکی، سوخت، ترنج، مجدول، لولادار.

۱٤۸ برگ؛ ۱۳/۵×۲۳ سانتی متر؛ ۳۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۲۷].

(۱۳۹۹٤)

الزهر الزاهر فی الدلالة علی قدرة العزیز القاهر (اخلاق ـ عربی)

از : محمد بن محمد الدسیاوی (قرن ۱۰ ق)

رساله مفصلی است در آداب و موعظه و پند و اندرز. مؤلف آن را از روایات نبوی و آیات قرآنی و اشعار شاعران عرب جمع آوری نموده است. او کتاب را در بیست و چهار باب قرار داده و مطالب آن را در طی چندین سال جمع آوری نموده و از ذکر سند روایات و نام شاعران خودداری کرده است. تألیف کتاب در نوزدهم محرم ۹٤۰ به پایان رسیده است.

فهرست ابواب کتاب چنین است :

۱ ـ فی شرف الرسول(ص)

۲ ـ فی بیان ابتداء خلق السموات و الارض و کیفیتها و مازینهما الله به و اخر حالهما

۳ ـ فی ذکر الشهور و فضل یوم الجمعة

٤ ـ فی ذم الدنیا و الحث علی الزهد فیها

۵ ـ فی شرف العلم و فضله و فضل اهله

٦ ـ فی فضل البسملة

۷ ـ فی بیان خلق آدم و صفته

۸ ـ فی بیان مولد النبی(ص) و وفاته

۹ ـ فیمن ولی الخلافة بعد وفاته علیه الصلوة و السّلام

۱۰ ـ فیما یتعلق بطاعة ولی الامر و ما یناسبها

١١ ـ فيما يصيب الانسان من العلل و الامراض و الاسقام

١٢ ـ فى الموت و صفة ملك الموت

١٣ ـ فى المحتضر و ما يخشى عليه من سوء الخاتمة

١٤ ـ فى خروج الروح و صعود الملك بها

١٥ ـ فى تجهيز الميت و ما يتعلق به

١٦ ـ فى القبر و سؤال الملكين

١٧ ـ فى مصيبة الولد و ما يتعلق به

١٨ ـ فى ما يجوز من البكاء و ما ينهى عنه

١٩ ـ فى زيارة القبور و ما يترتب عليها

٢٠ ـ فى بيان ما يصل للابوين من ثواب الصدقة و القراءة و الدعاء

٢١ ـ فى رؤية اهل القبور و احوالهم

٢٢ ـ فى فضل الصلوة على رسول الله(ص)

٢٣ ـ فى ذكر القيمة و ما يتعلق بها

٢٤ ـ فى برّ الوالدين.

آغاز : «الحمدلله الذى خلق و رزق و احيا و امات و رتق و فتق و دبر و قدر الاقوات سمك السماء فكانت رتقا لاتمطر ففتقها بالماء الفرات و دحى الارض بساطا فكانت رتقا لا تنبت ففتقها بصنوف النبات فهى تسقى بماء واحد و تفضل بعضها على بعض فى الاكل... و بعد فهذا مجموع لطيف قد جمعته من كتب شتى على سبيل التوانى فى سنين و ايام و رتبته على اربعة و عشرين بابا».

انجام : «خاتمة الكتاب اعلم انه قد ورد عنه عليه الصلوة و السّلام انه قال اذا اراد الله بعبد خيرا استعمله قيل يا رسول الله كيف يستعمله قال يوفقه لعمل صالح قبل موته فنسأل الله الكريم... و آله و صحابته السادة الاخيار بمنه و كرمه آمين و الحمدلله ربّ العالمين».

نسخ؛ عبدالمعطى بن محمد النهوانى، پنج شنبه ٢٧ جمادى الاول ١٠٥٣؛ عناوين و

نشانی ها شنگرف، فهرست مطالب در اول نسخه آمده؛ جلد : گالینگور، سبز، عطف و گوشه گالینگور مشکی.

۲۲۷ برگ؛ ۱۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۲۸].

(۱۳۹۹۵)

مسلی المصابین فی تسلیة الحزین (اخلاق ـ فارسی)

از : محمود بن علی نقی بن جواد علوی فاطمی (۱۳۰۰ ق)

رساله مفصلی است در تسلیت مصیبت دیدگان. مؤلف آن را در یك فاتحه و سه فایحه، هر یك در چند عائده و یك خاتمه برای تسلیت شاه زاده بهمن میرزا در ایامی که فرزندش درگذشته بود نوشته است.

[الذریعه ۲۵/۲۱؛ منزوی ۱۶۸۳/۲؛ مشار، فارسی ٤۷۵۱/٤؛ دانشگاه ۱۵۲۹/۵].

آغاز : «نحمده علی ما منحنا من المصایب و البلایا کما نحمده علی آلائه و نشکره علی ان صیر الصبر عند نزول بلائه موجباً لتضاعف الحسنات و مزید نعمائه...».

انجام :

لو انهم امروا بالبغض ما صنعوا فوق الذی صنعوا لوجد جدهم

اوصی النبی برفد الآل امته فاستاصلوهم فبئس الرفد رفدهم

نسخ؛ بی کا، ۱۲۷٦؛ عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد : تیماج، زیتونی، سوخت، ترنج مذهب با سر، مجدول گرهی.

۱٤۰ برگ؛ ۱۰×۲۰ سانتی متر (قطع پالتویی)؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۳۳].

(۱۳۹۹٦)

سحاب الرحمة فی مصائب الائمة (تاریخ ـ فارسی)

از : محمد جعفر بن ابی الحسن (قرن ۱۳ ق)

مقتل مفصلی است در سه جزء پیرامون حالات حضرت پیامبر(ص) و اهل بیت(ع).

این رساله به صورت مجالس وعظ در چندین مجلس تنظیم گردیده و مؤلف مطالب آن را از کتاب های شیعه و سنی جمع آوری نموده است.

نسخه حاضر مسوده مؤلف و نامرتب است و ترتیب مطالب نامنظم و اغلب بدون ترتیب می باشد.

جلد سوم آن مخصوص حالات حضرت سیدالشهداء(ع) می باشد.

آغاز : «الحمدلله الذی کان فی اولیّته وحدانیا و فی ازلیته متعظماً... امّا بعد فیقول العبد الاحقر... ان ما الفته و حررته فی هذه الاوراق».

انجام : «آن ملعون را نیمه نیمه بریدند و او را زنده سه روز روی زمین انداختند آنگاه امر شد در میان آتش درانداختند تا به آتش جهنّم واصل گردد».

نسخ؛ به خط مؤلف، بی تا؛ نشانی ها شنگرف و مشکی، بعضی از عبارات خط خورده و تغییر داده شده؛ با حواشی و اضافات مؤلف؛ لبه تمام اوراق برای حاشیه نویسی وصالی شده؛ چند برگ اول نسخه جدا شده؛ جلد : پارچه ای، عطف تیماج سرخ.

۳۹۷ برگ؛ ۲۱×۳٤ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۳۳۵].

(۱۳۹۹۷)

کَل نامه (مثنوی ـ فارسی)

از : شاه زاده محمد رضا میرزا افسر قاجار (متوفای ۱۲۷۷ ق) فرزند فتحعلی شاه

مثنوی داستانی است در قالب شوخی و هجو.

[منزوی ۳۰۸۳/٤؛ دانشگاه ۲۵۳۹/۱۲ هر دو با عنوان «گلنامه»؛ رضوی ٦٦۷/۷].

آغاز :

دگر شد والی بیت الشرف مهر شرافت شش جهت را باد از چهر

بگیتی باز فروردین کبا شد چو افریدون و کی فرمانروا شد

انجام :

بکلی آن گل ساغر کشیده محصل را فراموش آوریده

همی غافل پس از آن ترکتازی که در پیش آورد گردون چه بازی

شکسته نستعلیق ساده؛ بی کا، بی تا؛ عناوین مشکی؛ جلد : تیماج، قهوه ای، مجدول لولادار.

۳۸ برگ؛ ۱۱×۱۷ سانتی متر؛ ۱٤ سطر؛ [**ثبت ۸۷۳۳۹**].

(۱۳۹۹۸)

کتابچه صورت آبدارخانه ناصرالدین شاه ابواب جمعی آقامحمدعلی آبدارباشی ۱۲۹۷

از : میرزا حسین نائب وزیر استیفا (قرن ۱۳ ق)

صورت اسباب آب دارخانه ناصرالدین شاه است که حسب الامر وی به تاریخ شنبه ۱۹ شوال ۱۲۹۷ میرزا حسین نایب وزیر استیفا تهیه نموده و این اقلام را شامل است : طلاآلات، نقره آلات، مفضّض، مس آلات، برنج، آینه، اسباب عکاسی، بلورآلات، بارفتَن،(۱) چینی آلات، ظروف سنگی، تصویر، تفنگ و طپانچه، فشنگ، اسباب پر کردن فشنگ، چتر و آفتابگردان، دوربین و ذره بین، عینك و جهان نما، دوای خوراکی و عکاسی، رختخواب، روفرشی، صندوق، جعبه هزار پیشه، عصا، عطریات، کتاب، قلمدان، ملبوس، میز و صندلی و سایر اقلام.

آغاز: «صورت بازدید اسباب موجودی آبدارخانه مبارکه ابوابجمعی مقرب الخاقان».

سیاق؛ بی کا، بی تا؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات جدول زرین و لاجوردی و محرر؛ در پایین تمام صفحات مهر «المتوکل علی اللّه هدایت اللّه ۱۲۸۱»، در پایین برگ «۳٤ ر» دستخطی با مهر بیضوی «حسین بن هدایت اللّه ۱۲۹۱»؛ از برگ «۳٦ پ» تا آخر سفید مانده است؛ جلد : تیماج دورو، قهوه ای، مجدول، حاشیه و پشت جلد سبز مجدول.

٥٤ برگ؛ ۱٤/٥×۲۲ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [**ثبت ۸۷۳۳۸**].

۱ـ بارفتَن : قسمی بلور، نوعی شیشه، لغت نامه دهخدا، ماده «بارفتن».

(١٣٩٩٩)

مجموعه

١ ـ فقه شافعی «١ ر ـ ٨٣ پ» **(عربی)**

از : ؟

شرح مزجی کوتاهی است بر کتابی در فقه شافعی. شارح، خود مؤلف متن است. شارح در برخی موارد تفصیل مطالب را به «شرح الاصل» ارجاع داده است.

در برگ [٢ ر] گوید : «و العدة نسخ کما اوضحته فی شرح الاصل».

و در برگ [٨ ر] گوید : «و نص علیه الشافعی قال فی المهمات(١)... و لهذا قیدت بقولی عداوان جری الاصل علی کلام الامام».

در نسخه حاضر نیمه کتاب النذر و یك صفحه (آخرین صفحه) از کتاب الحج و سپس کتاب البیوع تا اوایل «کتاب النکاح» را شامل است و از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «الله فلا یعصیه انّما یصحّ النذر فی قریة لم تتعین نقلا کانت او فرضاً کفایة لم یتعین کالتزام بحج او صلاة و یلزمه فعل الحج بنفسه ان کان صحیحاً فان غضب اناب».

انجام نسخه : «و یجوز فی الاحرام الرجعة لانها استدامة لابتداء عقد و یجوز فیه الشهادة فینعقد النکاح بها لان ارتباط النکاح بها لیس کارتباطه بغیرها مما مر و انکاح ولیین امراة».

٢ ـ شرح ارجوزة المنطق «٨٤ ر ـ ٩٢ پ» **(منطق ـ عربی)**

از : ؟

شرح ارجوزه ای است در منطق که در مقابله با تقریب المنطق ابن حزم ظاهری و به

١ـ «المهمات علی الروضة» تألیف شیخ جمال الدین عبدالرحیم بن حسن اسنوی شافعی (متوفای ٧٧٢ ق) است. ر. ك : کشف الظنون ١٩١٤/٢.

دستور شیخ الرئیس سهل سروده است. شارح از قطب و شرح مقاصد یاد می کند. گوینده ارجوزه ـ که ظاهراً اسماعیل نام داشته ـ این ارجوزه را به دستور پدر و برای اداء حق برادرش سروده است.

در این ابیات به سبب اشارت رفته است :

قد سال الشیخ الرئیس سهل ذاك الذی تم لدیه الفضل

... ان اودع المنطق نظم الشعر حتی یکون ثابتا فی الذکر

لاسیما ولی اخ فی حجزی وصیة الوالد عند العجز

اوصی بان اقضی فیه حقه و ان اریه فی الصواب طرفه

فاجعله اسماعیل ظهر القلب حتی اذا بلغت سن اللب

در تعریف علم گوید :

العلم منه ما هو التصور و منه تصدیق بشی یخبر

و شارح در شرح آن گوید :

«جعل الحدّ هنا من تغییر هذا المرتب الذی اراد ان یحاذی بهذا الرجز تقریب ابن حزم الظاهری و اما الرئیس فانما الحدّ بعد القیاس».

شاعر منظومه مذهب حنفی داشته آن جا که می گوید :

کما قبلنا نحن عن امامنا جواز ان تنوی فی صیامنا

و شارح در شرح این بیت گفته : «کما قبلنا نحن عن امامنا ابی حنیفة النعمان بن ثابت جواز نیة صوم رمضان».

آغاز نسخه : «و الحکم و الجزاء و المراد الوضع الالهی السائق لذوی العقول... (و الحمدلله و هو ربّ العقل) ای واهب العقل و هو قوة للنفس بها تستعد للعلوم و الادراکات و هو المعنی به بقولهم غریزة یتبعها العلم بالضروریات... (للنفس حتی خرجت بالفعل) النفس قال ابن فارس هی الروح و قال و الروح للانسان و غیره و عند القوم النفس الحیوانیة کمال اول لجسم طبیعی».

انجام نسخه :

«و شرح معنی الاسم فی المفهوم یجوز للموجود و المعدوم

و الحد للموجود دون ما فقد فانّ ما لیس بشیء لا یحد

... کما اذا سمع الانسان لفظا و لا یفهم معناه فانه یقول ما هو و مراده ان».

نسخ معرب؛ بی کا، بی تا؛ رساله اول با متن شنگرف و شرح مشکی، رساله دوم عناوین و جدول شنگرف؛ جلد : تیماج، قهوه ای.

۹۳ برگ؛ ۱۵/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۴۰].

(۱٤۰۰۰)

مؤید الفضلا = شامل (فرهنگ فارسی و عربی و ترکی به فارسی)

از : محمد لاد دهلوی (قرن ۱۰ ق)

فرهنگ فارسی است به ترتیب حروف تهجی، هر حرف در یك باب و هر باب در سه فصل. فصل اول در لغات عربی به فارسی. فصل دوم در لغات فارسی به فارسی. فصل سوم در لغات ترکی به فارسی و در پایان دو باب : اول در اعداد ترکی. دوم با عنوان «باب العجون فی تهنیة الفتح».

[مجلس ۱۰۹/۳ ـ ۱۱۰؛ منزوی ۱۹۵۸/۳؛ دانشگاه ۲۷۷٦/۱۲؛ مشار، فارسی (چاپ قدیم) ص ۱۵۲٦ که در آن اظهار شده این کتاب در دو جلد در لاهور پاکستان و بار دیگر در شهر کانپور هند به چاپ رسیده است ولی در چاپ جدید مشار، نام این کتاب ذکر نشده است].

نسخه حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه : «صدا باد باد ابران تاج کاه که آباد باشد نبودی... در جگر ندارد با یاء موقوف یعنی بغایت مفلس است».

انجام متن : «یلچی راهبر یلقچی کله بان یلقی کله ینتقشی صَعوَه».

آغاز خاتمه : «باب اعداد الترکی :

بوالمظفر باریکشه شاه عالم باد و هست در نگین او همیشه ملك جم باد و هست».

آغاز باب دوم خاتمه : «باب العجون :

منت ایزد را که فتح ایمانی رخ نمود خیل شاه و مار او در دولت گشود».

انجام نسخه و انجام کتاب : «بحر مقتصب فاعلات مفتعلن فاعلات... مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن».

نستعلیق؛ بی کا، بی تا؛ لغات و عناوین و نشانی ها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛ در اول نسخه مهر مربعی «محمد جعفر بن محمد ولی»؛ در برگ «۳٤ پ» تملکی با مهر بیضوی «عبده الراجی محمد جعفر ۱۲۷۲»؛ جلد : تیماج، قهوه ای، سوخت، ترنج با سر و لچکی با زمینه مذهب.

٤٤٥ برگ؛ ۱۵×۲٤/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۳٤۱].

فهرست راهنما

عناوین کتاب های معرفی شده

پدیدآورندگان (مؤلفان و مترجمان)

منابع و مآخذ

رموز و اصطلاحات

عناوین کتاب های معرفی شده

«آ»

آتش خانه، تفرشی = سوز و گداز

آثار حسان در بدیع اشعار نسوان، جابری انصاری ٤٨٣

آداب البحث و المناظرة، ایجی ٤٧٧

آداب عباسی (ترجمه مفتاح الفلاح)، تبریزی ٢٣٩

آداب المناظرة، حنفی ٤٧٥

آداب نماز، بخارایی = دستور الصلوة

آزادی خواجه سرایان، افندی ٣٨٤

آفرین نامه زرتشت ٢٧٩

آلبوم عکس خانواده سلطنتی تزار روسیه ٤٦٣

آیة النور، نورعلیشاه ١٩٢

آینه بدن نما، مهری = سراپا

آیین اکبری (تاریخ اکبری، اکبرنامه)، علامی ١٦٢

«ا»

ابدال هفتگانه روی زمین ۱۳۳

ابصار المستبصرین، دبیلی ۲۹۵

اتحاف الاخصابفضایل المسجدالاقصی،سیوطی ٤٦١

اثناعشریه، شیخ بهایی = دوازده امام

اجتهاد و تقلید، ؟ ٤۲۹

الاجماع، وحید بهبهانی ٤۰۹

اجوبة المسائل، احسایی ۷۳، ۷٦

احادیث منظوم، ؟ ۱۲۲

احادیث پیامبر به نقل از احکام الکبری ٤۳۹

احادیث رسول الله(ص) و امام صادق(ع) ۱۳۸

احادیثی از پیامبر(ص) ۳۱۰

احتجاج بر امامت علی(ع) ۳۱٦

احسن التواریخ، روملو ۱٤۳

احکام الاحکام فی اصول الاحکام، آمدی ٤٣٨

الاحکام الملخصة فی حکم ماءالحمصة،حنفی٤٧٨،٥٧

اخبار المجنون و اشعاره = دیوان مجنون عامری

اختلاف شافعی و ابوحنیفه ٢٦٧

اختیارات ایام ٢٧٥

اختیارات ایام (صغیر)، مجلسی ٢٣٨

اختیارات ایام ماه، ؟ ٣١٥

اختیارات ایام منظوم ٣٠٨

اختیارات ایام هفته ٣١٥

ادب الدنیا و الدین، ماوردی ٤٤٨

اربعین، واله افشار = توان روان

ارث، علامه مجلسی ٥٣٦

الارث، رجاء زفره ای ٥٠٧

اردا ویراف نامه، ؟ ١٠٣

ارداى ویراف، مرزبان کرمانی ٤٠٦

ارشاد الاذهان الی احکام الایمان، علامه حلی ٥٣

ارشاد الطالبین، قائنی ٣٩١

اسامی اجداد حضرت مصطفی(ص)، عارف ١٢٧

اسامی ائمه(ع) ٣٩٥

استخاره (ساعات، طریق و کیفیت آن) ١٣٣

الاستعارة، سمرقندی = فراید العواید

اسرار پاریس، ؟ = له میستر دو پاری

اسرار الشهود، اسیری لاهیجی ٢٥٢

اسرار الصلوة، شهید ثانی = التنبیهات العلیة علی وظایف الصلوة القلبیة

اسکندرنامه (اقبالنامه)، نظامی ۳۸۹، ٤۲۳

اسم فاعل در علم نحو ٦٦

اشعار آخوند معزا ۱۳٤

اشعاری که ابونواس در خدمت امام رضا(ع) سروده ۷۹

اشعاری از احسایی، عربی ۸۰

اشعار امیر خسرو دهلوی (منتخب) ۳۹۰

اشعاری که حضرت علی(ع)برکفن سلمان نوشت ۱۳۸

اشعاری از رضی الدین آرتیمانی ۸۰

اشعاری از زرگر اصفهانی ۱۳۱

اشعار زلالی ۱۳۷

اشعار صفی یزدی ۱۳۸

اشعار عربی با ترجمه منظوم فارسی ۱۵

اشعاری از علی اکبر همدانی نجفی ۷۷

اشعار فارسی و عربی ٦۳

اشعار کوثری ۱۳۷

اشعار گلستان سعدی ۳٤۳

اشعار محمداکبر ۵۲٤

اشعار مراثی ٤٦

اشعار ملاسحری تهرانی ۱۳۹

اشعار مولانا مؤمن خسروی ۱۳٤

اشعار میرزا حسین کرمانشاهی «شهید» ٧٧

اشعار یوسف در وصف آمدن مظفرالدین شاه به رشت ٢٠٦

اشعة اللمعات، جامی ١٧٤

اصطلاحات تجوید ٣٩٤

اصل ابجد و معناه ٤٦٥

اصل جعفر بن محمد بن شریح الحضرمی ٥٤٣

اصل حسین بن عثمان ٥٤١

اصل زید الزراد الکوفی ٥٤٢

اصل زید النرسی ٥٤٣

اصل سلام بن عمیرة الخراسانی ٥٤٠

اصل عاصم بن الحمید الحناط الکوفی ٥٤١

اصل عبدالله بن الجبیر (دیات ظریف) ٥٤٤

اصل عبدالله بن یحیی الکاهلی ٥٤٠

اصل عبدالملك بن حکیم الخثعمی ٥٤١

اصل عبدالملك عبادالعصفری ٥٤١

اصل العلا بن رزین (مختصر) ٥٤٣

اصل المثنی بن الولید ٥٤١

اصل محمد بن جعفر البزاز القرشی ٥٤٢

اصل محمد بن المثنی بن قاسم الحضرمی ٥٤٢

اصول دین، خوشمزه ٨٣

اصول و فروع، نورعلیشاه = آیة النور

اظهار مضمر، اردکانی ١٣٣

اظهار مضمر، ترکمان ۱۳۳

اظهار مضمر، خسروشاه ۱۳٤

اعتقاد الامامیة، شهید ثانی ۷۱

اعتقادنامه، جامی ۱٦۳، ۳۸۹، ۳۹۱

اعجاز خسروی، دهلوی = رسائل اعجاز

اعجاز اللسان = دیوان فریدون میرزا

اعلام جغرافیایی ٤۷٤

افاضة الانوار فی اضائة اصول المنار، دهلوی ٤۳۹

اقبالنامه، نظامی = اسکندرنامه

الاقلید (شرح المفصل)، خجندی ۳٤۲

اکبرنامه، علامی = آیین اکبری

الف تا یای تجلی ۱۷۱

الف تا یای ظهوری ۱۷۱

الهی نامه، سنایی ٥٤

الهی نامه، خواجه عبدالله انصاری = مناجات نامه

امثال الجاریه، جابری انصاری ٤۸۸

امثال و حکم، سپهر کاشانی ۲۳۹

انتخاب مثنوی معنوی، ؟ ٥٤

اندر خروج مزدك ۱۰۳

اندرزنامه ارسطو = پندهای ارسطو

انشای ابوالفضل علامی = مکاتبات علامی

انشاء خلیفه، قنوجی = جامع القوانین

انشاء العارفين، بروجردی ٨٢

انشای عالم آرا، محمد حسنی ٢٩٢

انفع الوسائل الی تحریر المسائل، طرسوسی ٤٣٠

انموذج برج لال (هداية العلوم الهندية)، مالوی ٤١٧

انوشیروان نامه ٢٧٦

انیس الجلیس ٣٢٧

انیس القلب، جامی ٤٧٠

الاوزان و المقادیر، مجلسی ٣٨٧

اوستا (شرح و ترجمه) ٢٧٤

اوستا (شرح و ترجمه) از روایت کامد بهره ٤٠٤

اوصاف استانبول، قسطمونی ٢٤٩

اوصاف پیامبر(ص) و علی (ع) ١٩٨

ایضاح الاشتباه فی اسماء الرواة، علامه حلی ٦٢

ایضاح سقط الزند، خطیب تبریزی ٩٩

الایضاح فی المعانی و البیان، خطیب قزوینی ٥٠٠

«ب»

الباقیات الصالحات، کرمانی ٢٤٦

بحرابرار، دهلوی = دریای ابرار

بحرالاسرار، چلبی ٤٦٧

بحرالحقائق فی معرفة الرموز و الدقائق،حسینی ١٠٤

بحر طویل، بخارایی ٤٦٩

بحر طویل در مدح ائمه(ع)، نقی ١٢٨

بحر طویل در وصف یار، ناظمی ١٢٨

بحر طویل در وصف یار، احمد سنجی ۱۲۸

بحر طویل در وصف یار، علی سوخته ۱۲۸

بحر طویل در وصف یار، ابن غیاثا ۱۲۹

بحر اللئالی، عرفی ۱۸۱

بحر المعارف، فسوی جهرمی ۵۳۷

بدیع التواریخ، فسایی شیرازی ۲۲۷

برشنوم و شرح آن ۲۷۲

برکات القائم لایقاظ النائم، جاجرمی ۵۷۰

برهان قاطع، تبریزی ۵۶۹

بساط نشاط، والیه قاجار ۳۶۷

بصیرت نامه (عبرت نامه)، دنبلی ۲۶۰

بلاغة النساء و الحمقان و المغفلین ۴۷۱

بوستان سعدی ۵۲۳، ۵۵۷

بهارستان، جامی ۱۷۵

بهجة الاحباب و سرور الاصحاب ۴۵۸

بهجة الحدائق فی شرح نهج البلاغة، گلستانه ۳۰۱

بهمن نامه، مرزبان ۴۰۳

بیان بعض حالات فرنگستان، ملکم خان ۴۲

بیعة الافاخم، جیلانی ۳۹

البیقونیة فی مصطلح الحدیث، بیقونی ۴۵۰

«پ»

پرسش زرتشت ۲۷۲

پرسش و پاسخ (زرتشتی) ۲۷۲، ۴۰۷

پسرنامه، عطار = پندنامه

پنج گنج نظامی ١٤١، ٥٠٨

پنجاه فرض، لطفی ٣٩٣

پندنامه انوشیروان ٢٣

پندنامه بوذرجمهر حکیم ٢٤

پندنامه (ولدنامه، نصیحت نامه، پسرنامه)عطار ٣٩٥

پند و اندرز (به عربی) ٧١

پندها یا اندرزنامه ارسطو ٣١٥

پوران سری بهاکوت، ؟ = سری بهاکوت

پولتیك روس و انگلیس، ملکم خان ارمنی ١١٩

پولتیك های دولتی، ملکم خان ارمنی ١١٨

پیر و جوان (مثنوی)، اصفهانی ٥٥

«ت»

تاج المآثر، نیشابوری ٤٤٥

تاریخ احوال ولیعهد نایب السلطنه، مسعود میرزا ٥٧٩

تاریخ اکبری، علامی = آیین اکبری

تاریخ امام حسین(ع)، ؟ ٢٩٤

تاریخ برامکه ٤٤٥

تاریخ بنگال، ؟ = تاریخ هندوستان

تاریخ بیهقی (نامه ای به نقل از آن) ٢٨٠

تاریخ حضرت پیامبر(ص) ٤٤٦

تاریخ فرشته = گلشن ابراهیمی

تاریخ گزیده، مستوفی ١٩٣

تاریخ ملوك ٤٠٧

تاریخ ملوك ایران ٢٧٦

تاریخ منظوم ائمه(ع)، خواجه نصیر طوسی ٢٥٤

تاریخ نظام شاهی، حیدرآبادی ٢٨١

تاریخ نگارستان، قزوینی = نگارستان

تاریخ وفات قدمای شیعه ٢٥٤

تاریخ هندوستان، ؟ ٢٤٥

تجرید الاعتقاد، خواجه نصیر طوسی ٣٨٧

تجوید، تفرشی ٨٧

تجوید منظوم [شش بیت در...] ٣٩٤

تجوید منظوم، جرائدی ٤٥٧

تجوید منظوم، عبدالرؤف ٥٧٤

تجوید منظوم، عزالدین حافظ ٣٩٣

التحصین فی صفات العارفین، ابن فهد حلی ٦٩

تحفة الاحرار، جامی ٣٦٩

تحفة الافکار، نوایی ٤٦٧

تحفة الحبیب، فخری ١٧٦

تحفه خاقانیه (سفرنامه هند)، نوری ٣٦٣

تحفه سلطانیه، حسن بن گل محمد ٤٠

تحفه شاهی، کرهرودی ٤١٧

تحفة الغرائب، هروی ٢٩٧

تحفة الهادی ٤٨٠

التحيات الطيبات، قزوينى ٤٤

تخميس قصيدة البردة، بغدادى ٧٠

تخميس قصيده برده، مولوى ٦٣ ، ٧١ ، ٩٦

تخميس قصيده فرزدق در مدح امام سجاد(ع)، بغدادى ٢٤١

تخميس قصيده«هاعلى بشركيف بشر»،واله افشار ٤٥٤

تذكره اشرف شاهى، ميرزا سميعا = تذكرة الملوك

تذكره خرابات، خراب ٤٨١

تذكره زنان شاعر، جابرى انصارى = آثار حسان در بدايع اشعار نسوان

تذكره شعرا، ؟ ١٠٧

تذكرة العرفاء، ؟ ٣٨٨

تذكرة الملوك (تذكره اشرف شاهى)،ميرزا سميعا ٣٥٨

تذكره نصرآبادى ٣١٦

تذكره نوا ٣٤٧

ترجمان طبرى = تفسير ترجمان طبرى

ترجمان اللغة، قزوينى ٢٠

ترجمه احاديث، ؟ ٥٦

ترجمه اربعين شيخ بهايى (قطب شاهى)، ابن خاتون ٢١٠

ترجمه امالى صدوق، رضوى = مجالس المنتخبين و تذكرة العارفين

ترجمه تبصرة المتعلمين فى احكام الدين، ؟ ٤٤١

ترجمه ترکی شاهنامه، ؟ ۹۵

ترجمه جعفریه، استرآبادی ۳۲۱

ترجمة الصلوة، فیض کاشانی ۳۲۰

ترجمه مختارنامه ابی مخنف ازدی، ؟ ٤٥٥

ترجمه مقدمه معالم الدین و ملاذ المجتهدین ۸٤

ترجمه مفتاح الفلاح، تبریزی = آداب عباسی

ترجمه منظوم احادیث نبوی، ؟ ۱۸۲

ترجمه منظوم دیوان امیرالمؤمنین(ع)، جوینی سبزواری ٥٦٥

ترجمه منظوم قصیده فرزدق، جامی ٦٥

ترجمه و شرح قاموس فیروزآبادی، قزوینی = ترجمان اللغة

ترجمه و شرح مراثی بحرالعلوم، ؟ ٤۱۰

ترجمه وفیات الاعیان، جابری انصاری ۱۰۰، ۱۰۱

ترجمه وفیات الاعیان، یوسف بن محمد = مناظر الانسان

ترجیع بند، ؟ ٥٤۹

ترجیع بند آذری ۱٤۸

ترجیع بند سلمان ساوجی ۸۱

ترجیع بند مشتاق علی شاه ۲٤۰

ترجیع بند ناصرخسرو ۲٥٤

ترجیع بند هاتف ۸۱

ترکیب بند هلاکوکو، ؟ ٥۲۹

تصویر خانه دریمهر ۲۷۲

تضمینات حافظ، نجم اصفهانی ۲۳۲، ۲۳۳

تعبیر خواب، ابن سیرین ۲۳

تعزیت نامه شیخ احمد احسایی به محمدحسین میرزا ۷۲

تعلیقة منهج المقال، وحید بهبهانی ۳۸۷

تعلیم خط، ؟ ۴۰۰

تعلیم المتعلم، زرنوجی ۵۷۳

تفسیر آیه «فکلوا ممّا غنمتم» ۳۲۷

تفسیر آیه «و اصحاب الرس» ۴۷۱

تفسیر ترجمان طبری ۲۹۵

تفسیر سوره توحید ۲۰۰

تفسیر سوره حمد و بقره، نورعلیشاه ۱۹۱

تفسیر سوره زلزال ۲۰۰

تفسیر سوره قمر ۱۹۸

تفسیر سوره کافرون ۲۹۶

تفسیر کوتاه سوره حمد، فخر رازی ۱۳۲

تفسیر ملاصدرای شیرازی [نقلی از] ۴۱۳

تفسیر نبی، توقانی = فصول المفصل

تکملة اللطائف و نزهة الظرائف، ارفنجی = قصص الانبیاء

تنبیه الخواص فی مقام الاخلاص، حسینی ۳۶۲

تنبیه الراقدین، ملا محمدطاهر قمی ۶۸

تنبیه الغافلین، سرمدی ۲٤٥

تنبیه الغافلین، نجم اصفهانی ۲۲۹

التنبیهات العلیة علی وظائف الصلوة القلبیة، شهید ثانی ٦٥

تنظیم لشکر و مجلس اداره، ملکم خان ارمنی ۱۱۸

تنویر الاذهان و الضمائر فی شرح الاشباه و النظائر، جلب مصلح الدین ٥۸۹

توان روان (اربعین)، واله افشار ٤٥۱

التوضیح الانور بالحجج الواردة لدفع شبه الاعور، حبلرودی ٤۰۹

التوضیح فی شرح مقدمة الصلوة، قرمانی ٥۳٥

التیسیر لشرح الجامع الصغیر، شافعی ٥۲

«ج»

جام جم (جام جهان نما)، اوحدی ۱٥، ٥٦، ۳٤٤

جام گیتی نما، پروشانی اصفهانی ۲۳۸

جام ناصری، حسینی ۳٦۰

جاماسب نامه ۲۷۲، ۲۷٤، ٤۰٤

جامع الرواة، اردبیلی ٤۰۸

جامع القوانین (انشاء خلیفه)، قنوجی ۳۹۹

جامع اللغات، حسینی ۳٥٦

جدول القاب و اسماء ائمه(ع) و... ۱۹۸

جدول تاریخ چهارده معصوم(ع) ۲۹٦

جلالیه (دیوان چهارم محتشم کاشانی) ٥۳۱

جمع مختصر، تبریزی ١٨٩، ٢٠١

جنات الوصال، نورعلیشاه ١٩١

جنگ ایران و رومیه [مطلبی در مورد...] ٣٢٠

جنگ شاه اسماعیل و شیبك خان، واعظ قزوینی ٤٢٣

جنگ های ایران و روس [نامه ها] ١٨٤

جنگ، جابری انصاری ٤٨٥

جنگ، طایر ٢١٧

جنگ اشعار، ؟ ١٢٤، ١٥٩، ١٦٢، ٢٠٥، ٢١٢، ٢١٦، ٢١٩، ٢٣٦، ٤٢١، ٥٢٦، ٥٤٧

جنگ اشعار، خواجه میرك ٥١٣

جنگ اشعار، عبدالله دنبلی ٢٨٦

جنگ اشعار عربی، ؟ ٥٨١

جنگ اشعار، فرقتی کاشانی ٢٠٤

جنگ اشعار، محمدباقر ٥٥٣

جنگ اشعار، همدانی ٩٣

جنگ صفی یزدی ١٣٠

جنگ مدایح و مراثی، ؟ ٣

جنگ نظم و نثر، ؟ ١٧١، ٢٥٢، ٣٣٥، ٥١٩

جنگ نظم و نثر، محمدکاظم ٣١٤

جواب اعتراض به کتاب تقویة الایمان ٤٢٨

جواب علی(ع) به نامه معاویه ٧٨

جواب نامه عبدالمؤمن خان ٤٤٦

الجواهر الثمينة، متقی ٤٣٢

جواهر مثنوی، نجم اصفهانی ٢٢٥، ٢٣٤، ٢٣٥

جوك باشست، پانی پتی ٢٨

جهانگشای نادری، استرآبادی = دره نادری

جهة القبلة، علی بن عبدالعالی ٤٦٠

«چ»

چاه وصال (لیلی و مجنون) ٢٢٠، ٣٤٩

چرخیات، استرآبادی = معراج الخیال

چکامه دل، زاری = دیوان زاری

چوب چینی ٤٤٦

چهارباغ، هاتفی قهفرخی ١٦

چهارمقاله، سمرقندی ٤٨٧

چهل حدیث، ؟ ٨٤

چهل حدیث، خوافی ٣٩٥

چهل حدیث منظوم، جامی ٣٩٤

چهل طوطی، نخشبی = طوطی نامه

«ح»

حاتم نامه ٣٥٢

حاشیة انوار التنزیل، شیخ زاده ٣٢٧

حاشیة البهجة المرضیه، ؟ ١٢٢

حاشیة شرح الاثنی عشریه، ؟ ٤٥٩

حاشیة شرح مختصر الاصول للعضدی،تفتازانی ٤٥٠

حاشیة شرح مختصر الاصول للعضدی،شیخ بهایی ٤٥

حاشية القوانين، قراجه داغى ٤٤٠

حاشية معالم الدين، ؟ ١٢١

حبة المحبة، ؟ ٤٧٢

حبيب السير فى اخبار افرادالبشر،خواندمير ٣٢٣، ٥٦٤

حجية الاجماع، وحيد بهبهانى = الاجماع

حدايق بلاغت، شاهجهان آبادى ٣٥٧

حدايق السحر فى دقايق الشعر، وطواط ٢٠١

الحدائق الناظرة (مقدمه)، بحرانى ٤١٢

حدود و ديات و قصاص، علامه مجلسى ٥٣٦

حديث جهاد از پيامبر(ص) ٢٠١

حديث در فضل اميرالمؤمنين(ع) ٦٦

حديث كميل در معرفت نفس ٣١٥

حديث عمران بن سوادة الليثى ٤٨٣

حديث معراج ٢٠٧

حديث نبوى در احوال زنان ١٣٣

حديثى از يونس بن عبدالرحمن ٧٩

حديثى در تفسير آيه «ان المتقين فى جنات و عيون» ٦٢

حديقه سنايى (منتخب) ٥٢٢

حرب البسوس بين بكر و تغلب، ؟ ٥٠٢

حرز منقول از شيخ احمد احسائى ٧٣

حسرت نامه، صفا ٢٢٠، ٥٤٨

حسن و عشق (صحت و مرض)، فضولى ١٣٧، ٣٦٧

حقایق الاصول، اصفهانی ۱۳۹

حکایات حکایت شبلی ۱۲۹

حکایت طرماح بن عدی با معاویه ۱۳۸، ۳۱۹

حکایت طهمورث ۲٤

حکایت عابد و سگ یهودی ۱۳۸

حکایت قلبان پادشاه که مبغض ولایت بود، کمال فارسی ۱۲٦

حکایت کعب بن اشرف ٦۷

حکایت گلخن مفلس ۱۲۷

حکایت مارگیر ۱۲۹

حکایت ملك شاه در اصفهان، مسیب ۱۲۷

حکایت موسی و شبان از مثنوی ۱۹۸

حکایت هایی به فارسی ۳٥٤

حکایتی از حسن بصری ۲۰۱

حمارنامه، صفی قلی بیگ یزدی ۱۳٦

حمارنامه، وحشی ۱۳٦

حمزه نامه، قصه خوان = زبدة الرموز

حمله حیدری، باذل ٥۰۰

حورائیه (شرح رباعی ابوسعید ابوالخیر)، احرار ۳۳۹

«خ»

خالد و زهره، ؟ = زهره و خالد

خردنامه اسکندری، جامی ۳٦۹

خردنامه (مینوی خرد)، مرزبان راوی ٢٧٣، ٤٠٥

خروج مختار، هاتفی قهفرخی = چهارباغ

خسرو و شیرین، ؟ ٤٢١، ٥٧٨

خسرو و شیرین، جامی ٣٨٩

خسرو و شیرین، جامی هاتفی ٣٨

خسرو و شیرین، شعله نیریزی ٣٥٣

خسرو و شیرین، شهاب ترشیزی ٢٨

خسرو و شیرین، عرفی ١٤٧، ١٨١

خسرو و شیرین، نظامی ٤٢١، ٥٢٠

خسرو و شیرین، وحشی بافقی (منتخب) ٢٨٧

خسرو و شیرین، وفایی ٢٢١

خطبه شیخ علاءالدین محمد ١٣٢

خطبه نکاح ٣١٦

خطبه نکاح، میرداماد ١٣٢

خلاصة التواریخ، منشی سبحان ٤١٦

خلاصة السیر، خواجکی اصفهانی ٩

خلد برین، وحشی بافقی ٤٢٢

خلعت هنود، بخاری ٤٠٠، ٤٠١

خمسه نظامی = پنج گنج

خنشومن ٢٧٢

خواب نامه، ابن سیرین = تعبیر خواب

خواص آیات و اعمال به نقل از احادیث، مجلسی ٣١٣

خواص و اسرار ناد علیا مظهر العجایب ٢٩٩

داستان ابراهیم ادهم ۲۹٤

داستان اصحاب کهف، سید عزت ۳۷٤

داستان پرسیدن گشتاسب از حکیم جاماسب ٤۰٦

داستان شق القمر ۱۹۸

داستان کامروپ و کاملتا، فایز نظر ٥٥٤

داستان مرغو زن نوشیروان ٤۰٥

داستان مزدك و شاه نوشیروان ٤۰٥

داستان ملك محمد و ملکه فخرالنساء، بلغاری ۳۷٦

داستان موبد موبدان ۲۳

داستان نشستن نوشیروان ٤۰٥

داستان های انبیا و اهل بیت ۲۹٦

در بیان سلطنت انگلستان، ملکم خان ارمنی ٤۱

الدر المکنون، طبرسی = نثر اللئالی

درایة الحدیث ٤۱۳

درج الدرر و درج الغرر فی بیان میلاد سیدالبشر، دشتکی ۳۷۲

درد دست (مثنوی)، میرزا حسین ۱۳٥

درر الاخبار، هزارجریبی ۸٤

الدرر المنتخب، ؟ ۲۹۸

دره نادری(جهانگشای نادری)،استرآبادی ۳٤۹، ٥٦۸

دریای ابرار (بحر ابرار)، دهلوی ۳۳۷، ٤٦۷

دریای ابرار (دریای سخن)، عطار ٤٦٦

دستگاه دیوان، ملکم خان ارمنی ١١٩

دستور الاشعار، محمود میرزا ٥٥٥

دستور رستم نوشیروان ٢٧٥

دستور الصلاة، بخارایی ٣٩٢

دستور المبتدی، صفی بن نصیر ٥٥٩

دستور معما، ؟ ٢٠١

دستور نوشیروان ٢٧٢

دستور الوزراء، خواندمیر ٥٤٦

دستورالوزراء(وصایای خواجه نظام الملك)،طوسی ٢٤٤

دستور همت، فایز نظر = داستان کامروپ و کاملتا

دعا برای قضای حاجات ١٣٣

دعای اعظم ٣١١

دعای باد ٣٩٧

دعای پادشاهان ٣٠٩

دعای رؤیة الهلال ١٣٣

دعای قنوت ١٩٨

دفتر تنظیمات، ملکم خان ارمنی = کتابچه غیبی

دفتر قانون، ملکم خان ارمنی ١١٩

دقایق الانشاء، رنچهورداس ٥٥٠

دلائل الاحکام فی شرح شرایع الاسلام، قزوینی
٣٠٣، ٣٠٤، ٣٠٥

دلائل الدین، اصفهانی ٣٠٠

دوازده امام، ؟ ٢٠٠، ٣٠٨

دوازده امام (صلواتیه)، ؟ ۲۰۰

دوازده امام، ابن عربی = صلواتیه

دوازده امام، ابوالبرکات ۱۹۹

دوازده امام، رضاقلی اصفهانی ۱۹۹

دوازده امام، رضوی ۲۰۰

دوازده امام، شافعی ۱۹۹

دوازده امام (صلواتیه)، شیخ بهایی ۱۳۱

دوازده امام، عقیلی شیرازی ۱۹۹

دوازده امام، لطف الله عاملی ۱۹۹

دوازده امام منظوم (صلواتیه)، ؟ ۱۳۱، ۱۳۲

دوازده امام منظوم، جامی ۳٤۰

دوازده امام منظوم، هلالی ۳۳۸

دوحة الانوار و بهجة الازهار، مسلمی ٤٦۸

دو نامه (زرتشتی) ٤۰۷

دله مختاله (مختار)، ؟ ۵۲۹

دیات ظریف بن ناصح کوفی = اصل عبدالله بن الجبیر

دیباچه بیاض، ؟ ۱۳٤، ۵۷۸

دیباچه بیاض امامقلی میرزا، استرآبادی ۵٤۷، ۳۵۱

دیباچه خوان خلیل (گلزار ابراهیم)، ترشیزی ۵۲٤

دیباچه دیوان، دهلوی ۱۰۷

دین به آویز مازدیستان ٤۰۷

دیوان آبی ٤٤٦

دیوان آصفی هروی قهستانی ۳۹۰، ۵۱٦

دیوان ابوالفرج رونی ٤٨٦

دیوان ابوالوفا خوارزمی ۳۷٤

دیوان ابیوردی ۱۸۹

دیوان احمد جام (منتخب) ۳۹۰

دیوان ادیب پیشاوری ۳۰۵

دیوان ادیب صابر ترمذی ۱۸۸

دیوان اردی ۱٦۸

دیوان ازرقی هروی ۵۰، ۱۸۸

دیوان اعجاز هروی ۵۷٦

دیوان امیر معزی ۱۷

دیوان امیرالمؤمنین(ع) ۷۱ و ۸۰ (بخشی)، ۵۲۵

دیوان انوری ٤، ۹۸، ۳۹۰

دیوان اهلی ترشیزی ۲۸۹، ۵۲۰

دیوان بیگانه نیشابوری (بخشی) ۱۷۲

دیوان تایب گلپایگانی ۲۳٦

دیوان ثاقب مدراسی ۱۹٤

دیوان ثنایی ۱۰، ۲۱٦، ۵۲۱

دیوان جامی ۸۰(بخشی)،۱۷٦،۲۸٦، ۳۹۰، ۳۸۹،۵٤۷

دیوان جلالی یزدی ۲۰۳

دیوان جمال الدین عبدالرزاق اصفهانی ۳۲۳

دیوان جنید (منتخب) ۱۲۷

دیوان جودی خراسانی ۲۵۵

دیوان چاکر خوانساری ۲۳٦

دیوان حافظ شیرازی ٤۷، ۳۲٦، ۳۹۰

دیوان حجت مشهدی ۸

دیوان حسرت ۵۷۹

دیوان حکیم رکنا ۲۰۵

دیوان خازن بهایی ۵۸٤

دیوان خاقانی (منتخب) ۳۹۰

دیوان خاوری شیرازی ۲۱

دیوان دوست ۲٤۷

دیوان دولت ۸۵

دیوان ذره لکنهویی ٤۲۹

دیوان راغب هندی ۱۵٤

دیوان راقم مشهدی ۱۷۸

دیوان رحیم کرمانی ۲٤٦

دیوان رشدی رستمداری ۱۷۲

دیوان رشید وطواط ۱۱٦

دیوان رضی آرتیمانی ۸۰ (بخشی)، ۵۱٦، ۵۲۱ (رباعیات)، ۵۲۳، ۵۲٤

دیوان رفیق (منتخب) ۲۸٦

دیوان زاری (چکامه دل) ۳۸۰

دیوان سحاب اصفهانی ۵٦٦

دیوان سحابی استرآبادی ۱۳٤ (بخشی)، ۵۲۱ (رباعیات)

دیوان سروش اصفهانی ١٨٩

دیوان سلمان ساوجی ٣٤

دیوان سلیم تهرانی ٥٢٦

دیوان سنجر کاشانی ٢١٦

دیوان سوزنی سمرقندی ١١٧

دیوان سیف اسفرنگ ٣٣

دیوان سیل، اخباری ٧٦، ١٧٧

دیوان شاپور تهرانی ٣٠

دیوان شانی تکلو ٢٠٥، ٣٧٧

دیوان شاه نعمت الله ولی ٤٦

دیوان شمس تبریزی = کلیات شمس تبریزی

دیوان شمس مغربی ٢٥٣

دیوان شوکت بخارایی ١٥٦، ١٧٢، ٥٢٨

دیوان صائب ١٣٧ (بخشی)، ١٧٢، ٣١٩

دیوان صبحی ٥٢٤

دیوان صبور کاشی ٤٧

دیوان صفی چرکس ١٥٧

دیوان صیدی تهرانی ٥١٥، ٥٦٠

دیوان طایر ٢٥٤

دیوان طغرای مشهدی ١٥٤

دیوان ظهوری (بخشی از قصائد) ١٧١

دیوان عارف اسفراینی ١٥١

دیوان عاشق اصفهانی ١٦٥، ٢٨٦، ٤٠٢

دیوان عبدالنبی بغدادی ۲٤۱

دیوان عبدالواسع جبلی ۱۱٦

دیوان عرفی = کلیات عرفی

دیوان عطار (منتخب) ۳۸۹

دیوان عنصری ۱۸۸

دیوان عنوان تبریزی ۳۵۵

دیوان فخرالدین بروجردی ۲۵۳

دیوان فرشته ۵۲۸

دیوان فرقتی کاشانی ۱۲٤، ۲۰٤

دیوان فریدون میرزا (اعجازاللسان) ٤۳۷

دیوان فطرت مشهدی ۱۱، ۱۷۲، ۲٤۳

دیوان فوقی یزدی ۱۲

دیوان فیاض لاهیجی ٤۱

دیوان فیض دکنی ۱۹۸ (بخشی)، ۲۳۵

دیوان قدسی مشهدی ۵۲۳ (رباعیات)

دیوان قضایی یزدی ۱۵۳

دیوان قطران تبریزی ٤۸

دیوان کلیم ۳۱۵ (بخشی)، ۵۲٤ (رباعیات)

دیوان کوثر ۸۰

دیوان لامعی گرگانی ۵۱، ٤۸٦

دیوان مجد همگر ۱۸۹

دیوان مجنون عامری (اخبارالمجنون و اشعاره) ۷۲

دیوان محتشم کاشانی = کلیات محتشم کاشانی

دیوان محمد عصار (بخشی) ٥٢٣

دیوان محمدقلی سلیم تهرانی ٢١٦

دیوان مسیحای نازکی (بخشی از آن) ١٧٢

دیوان مشتاق اصفهانی ٢٢٣

دیوان معین (منتخب) ٣٢٠

دیوان مقبل همدانی ٥٢٧

دیوان ملك مشرقی ١٧٢

دیوان مهجور ١٥٠

دیوان مولا حیدر ٢٦

دیوان مولوی بلخی = کلیات شمس الحقایق تبریزی

دیوان مؤمن حسین یزدی ٥٢١ (رباعیات)

دیوان میلی ترك هروی ٥٢٤

دیوان نجم اصفهانی ٢٣١

دیوان نصرت علی شاه اردبیلی ٢٥٤

دیوان نظام استرآبادی ٢١٦ (بخشی)، ٤٤٧، ٥٧٧

دیوان نظیری ١٧٢

دیوان نقی بروجردی ٢٣٨

دیوان نوایی (نوادرالشباب) ٢٥، ٢١١، ٤٤٤

دیوان نیاز هندی ٤٢٤

دیوان نیاز یزدی (منتخب) ٧٠

دیوان هلالی جغتایی ٢٧، ٣١٨، ٣٩٠

دیوان همایون اسفراینی ١٧٩

دیوان واعظ قزوینی ١١، ١٣٧ (بخشی)، ١٧٢

دیوان واقف لاهوری ۳۹۸، ٥٦٠

دیوان واله داغستانی ۲۱۹

دیوان والیه قاجار ۳٦٦

دیوان وحشی بافقی ٤٤٦

دیوان وفایی شوشتری ۱٥۷

«ر»

راز گل، صحیحی ٥

رباعی، جلال اسلامی ۱۹۸

رباعی، مقدس اردبیلی ۲۰۰

رباعیات ۳۹۰

رباعیات بابا افضل کاشانی ٥٥

رباعیات باباطاهر ۲٥۳، ۲٥٤

رباعیات ابوسعید ابوالخیر ٥۲۱

رباعیات عمر خیام ۳۳۸

رباعیات مظفر حسین کاشی ٥۲۱

رباعیات میرمغیث نحوی ٥۲۱

رجعت، مجلسی ٦٠

رحمة الامة فی اختلاف الائمة، قاضی صفد ۲٦۷

رسالة الی امیر بلدة الوجود و قاضیها، ؟ ٤۷۲

رساله چهارچشمان، ملکم خان ارمنی ٤۲

رساله در اخلاق، ؟ ٦٠

رساله در اعتقادات، ؟ ٦٠

رساله درتنکیلوتمثیل،افندی=آزادی خواجه سرایان

رساله در ربا، ؟ ٤٢٨

رساله در وحدت ادیان، ؟ ٤٢٨

رسالة دلیل وجوب شکر المنعم، شیخ بهایی ٤٥

رساله سلطان حسین بایقرا ٢٧

رسالة فی بیان کیفیة الاستدلال و استنباط الاحکام، استرآبادی ٣٨٦

رسالة فی الصلوة، ؟ ٥٧٤

رسالة فی العروض، ؟ ١٨٩

رسالة فی کفر فرعون، حنفی ٤٦٦

رسالة فی مصطلحات اهل الحدیث، ابن حجر ٤٧٣

رساله محمدیه، قاری ٨٧

رسایل ابن کمال پاشا ٣٣٦

رسایل اعجاز (اعجاز خسروی)، دهلوی ٣٥٠

الرعایة فی شرح بدایة الدرایة، شهید ثانی ٦٢

رعنا و زیبا، شعله گلپایگانی ٢٢٤

رفتن زرتشت به درگاه یزدان ٤٠٦

رقعه امام حسن عسکری(ع) ٧٩

رقعه در تأیید سیادت سادات ٢٩٤

رقعه شیخ قیصر که ملامحمد صوفی نوشته ٣٢٠

رقعه شیخ محمدخاتون به قطب شاه ٥١٩

رقعه محمدطاهر شبر به شیخ محمد ٥٢٣

رقعه مظفر حسین ٥١٩

رقعه نامه ٢٧٥

رمل، رساله در... ۲۳

رموز تفاسیر الائمة، خلیل قزوینی ۵۸۹

روایت بهمن پونجیه ۲۷۳

روزنامه وقایع محاصره حیدرآباد، نعمت خان عالی
= وقایع حیدرآباد

روشنایی نامه، ناصرخسرو ۳۰۸

روضة الاحباب، قاسم کرد ۲٤۸

روضة الانوار عباسی، سبزواری ۱٦۰

روضه حسینیه، اردکانی ۳۲٤

روضة الصفا (حکایتی از آن) ۱۹۸

ریاض الانشاء، گیلانی ۲۲۲

ریاض المحبین، هدایت ٤۳٤

ریاض المؤمنین فی مقتل الحسین(ع)، بهشتی ۲۵۹

«ز»

زاد الرحیل (مثنوی)، ساری شیرازی ۲۸۸

زاد السالك، سنایی = طریق التحقیق

زبدة الاصول، شیخ بهایی ٤۵، ۲۱۷

زبدة الرموز (حمزه نامه)، قصه خوان ٤۱۸

زبدة الغرائب، نجم ٤۱۹

زبدة المنتخبین، همدانی = جنگ اشعار

زبر و بینات آیه «انما یریدالله لیذهب عنکم
الرجس»، دشتکی شیرازی ٦٦

زبور الهی، علم الهدی ٤۳٦

زرتشتیان (مجموعه آثار) ٢٧١، ٢٧٧، ٤٠٣

زرین قبای هفت لشکر ٩٧

زند، بهمن و جاماسب ٢٤

الزهر الزاهر فی الدلالة علی قدرة العزیز القاهر، دسیاوی ٥٩١

زهرة الریاض و نزهة القلوب المراض، سقسینی ٥٣٢

زهره و خالد (مثنوی)، ؟ ٣١٣

زیارت نامه ائمه(ع) ٢٠٠

زیارت نامه پیامبر(ص) ٢٠٠

زینة المجالس، طوطی ٢٥٥

«س»

ساقی نامه اقدسی ٥٢٢

ساقی نامه امیدی تهرانی ٢٠٥، ٥٢٣

ساقی نامه پرتوی ٤٤٦

ساقی نامه درویش حسین نوا ٨١

ساقی نامه رضی آرتیمانی ٨١، ٥٧٨

ساقی نامه فنای خوئی ٧٧

ساقی نامه شانی تکلو ٢٠٤

ساقی نامه ظهوری ١٤٦، ١٦٩، ٣٢٠، ٥٢٠

ساقی نامه فیاض لاهیجی ١٤٧

ساقی نامه عماد فقیه ١٣

ساقی نامه غیرت تبریزی ٨٠

ساقی نامه مرشد بروجردی ٥٢٢، ٥٢٣

ساقی نامه ملامحمد صوفی ٥٢٠

ساقی نامه نوعی خبوشانی ۱٤۷

السامی فی الاسامی، میدانی ۵۸۷

سبحة الابرار، جامی ٤۹، ۳٦۹، ٤٤٤

سبحة البنان و ورد اللسان (صلواتیه)، خوارزمی ٤٦

سحاب الرحمة فی مصائب الائمة، محمدجعفر ۵۹۳

سراپا (آئینه بدن نما)، مهری ۱۷۰

سراج المنیر، کاشف شیرازی ۱۹۲، ۲٤۵

سررشته، جامی = طریق خواجگان

سرور العارفین، یزدی بروجردی = مرآة العارفین فی طریق الحق و الیقین

سرو شیه قرتیکا، ملکم خان ارمنی ٤۲

سری (شری) بهاکوت، ؟ ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲

سری کریشن، ؟ = سری (شری) بهاکوت

سفر الاکتفا فی ضبط دول الخلفاء، ؟ ۱۸۰

سفرنامه شیخ الاسلام قزوینی = وقایع الایام

سفرنامه هند، نوری = تحفه خاقانیه

سفینه خاور ۱٤٤

سفینة النجات، زاهد تبریزی ۵٤۵

سلامان و ابسال، جامی ۳۷۰

سلسلة الذهب، جامی ۳٦۹

سلم الجنان (معراجیه)، جاوید ۵۱۹

السلم المرونق، اخضری ٤٤۹

سؤال اجهوری از حلبی در مورد شرب تتن ٤۷۹

سؤال و جواب، ؟ ٣٩٦

سؤال و جواب فقهی ٤٢٧، ٤٢٨

سؤال و جواب فقهی، محمد معین ٤٢٨

سؤال و جواب فقهی پیرامون ارث ٦٠

سؤالات و جواباتی که صاحب روم از عمر پرسیده و... ١٩٧

سوره توحید به قلم غریب ٨٠

سوز و گداز تفرشی ٣٤٩

سوز و گداز نوعی خبوشانی (منتخب) ٣١٧

سوگندنامه ٢٧٨

سوگندنامه زرتشت ٢٤

سه رساله، شیخ الهی ٤٧٦

سیر العارفین (تاریخ تألیف آن) ٤٧٤

سیر العباد الی المعاد، سنایی ١٣٨

سیر المتأخرین، میر غلامحسین منشی ٥٦٧

سیر نبوی (منتخب سفر السعادة)، زید پوری ٥٥١

سیر و سلوك، نورعلیشاه ١٩١

«ش»

شامل، دهلوی = مؤید الفضلا

شأن نزول سوره یوسف، امام زاده ٢٩٥

شاهنامه، تفرشی ٣٦٦

شاهنامه، فردوسی ١٤٢، ٢٨٧، ٣٨٩

شاهنامه، قاسمی ١٧٠

شب قدر، خرقانی ٣٩٥

شبابیه (دیوان دوم محتشم کاشانی) ۵۳۱

شبستان نکات، فتاحی ۱۵۸

شبیه خوانی حر، زفره ای ۵۰٤

شجرة الامانی، قتیل ٥٤٩

شرایع الاسلام، محقق حلی ٤٩٩

شرح الاحتشام علی نهج بلاغة الامام علیه الصلوة و السلام، طارمی ۳۵۹

شرح ارجوزة المنطق، ؟ ٥٩٦

شرح الفاظ الکفر، ؟ ٥٩٠

الشرح البیقونیة فی مصطلح الحدیث، ؟ ٤٤٨

شرح تعدیل العلوم، بخاری ٤٧٧

شرح حال رضی الدین، فیروزآبادی ٤٣٨

شرح حال عباس میرزا قاجار ٥٨٠

شرح حال لقمان حکیم ٤٤٤

شرح الحجة البالغة الملقب بالشمس البازغة، جونفوری ۳۸۱

شرح دیوان امیرالمؤمنین(ع)، میبدی ٤٧٥

شرح دیوان خاقانی، شادی آبادی ۲۷۹

شرح دیوان السجاد(ع)، ؟ ۳٤۲

شرح رباعی ابوسعید ابوالخیر، احرار = حورائیه

شرح رباعی عینان عینان، شروانی ٤٧٧

شرح رباعیات وحدت وجود، جامی ۱۷۳

شرح الروضة البهیه، نراقی = منهاج الامة

شرح سفر السعادة (الطريق القويم فى شرح الصراط المستقيم)، دهلوى ٤٩٨

شرح سقط الزند، خطيب تبريزى = ايضاح سقط الزند

شرح شرايع الاسلام، ؟ ٥٧٣

شرح شرح ديباچه مصباح، بروسوى ٣٤٤

شرح صلوات، تفرشى ٨٦

شرح عرشيه ملاصدرا، احسائى ٧٨

شرح العروض الساوية، اصفهانى ١١١

شرح العزى فى التصريف، ؟ ٥٧٢

شرح غزل مولوى، بخارى ٣٤٠

شرح غزليات حافظ ٣٣٧

شرح فرايض سجاوندى، ابن كمال پاشا ٣٣٢

شرح فقه كيدانى، قهستانى ٣٠٩

شرح الفوايد الحكمة، احسائى ٢٤٣

شرح القانون، ؟ = شرح المقدمة الجزولية

شرح القصيدة الاشكنوانية، فالى سيرافى ١١٠، ١١١

شرح قصيدة بانت سعاد، اميوطى لحمى ١١٤

شرح قصيدة البردة، مقدسى ٦٦

شرح قصيدة النابغة الذبيانى، قراجه داغى ٥٨٤

شرح قصيدة يقول العبد، ؟ ٦٩

شرح قصيدة يقول العبد، بخارى = نفيس الرياض لاعدام الامراض

شرح الكافى، مولى صالح مازندرانى ٢٨٣

شرح کافی ابن حاجب، جرجانی ٥٦٢

شرح گلستان سعدی، ؟ ٤٧٩

شرح مثنوی مولوی، نجم اصفهانی = جواهر مثنوی

شرح مخزن الاسرار نظامی، دهلوی ٢١٣

شرح مراح الارواح، دیکنقوز ٣٣٢

شرح مراح الارواح، رومی ٣٣٤

شرح مشکاة المصابیح، طیبی = الکاشف عن حقائق السنن

شرح المعلقات السبع، زوزنی ١٢٠

شرح المفصل، خجندی = الاقلید

شرح المقدمة الجزولیة، ؟ ١١٣

شرح مقدمة الصلوة سمرقندی، ؟ ٣١٠

شرح من لایحضره الفقیه، مجلسی = لوامع صاحبقرانی

شرح نهج البلاغه، طارمی = شرح الاحتشام

شرح نهج البلاغه، گلستانه = بهجة الحدائق

شرفنامه منیری، فاروقی ٢٨٥

شعر عربی از شهید کرمانشاهی ٧٨

شعر عربی از فنای خوئی ٧٨

شعری از حسینقلی ١٣٤

شعری از محمد بن علی خاتون ١٩٨

شعری از ابراهیم ادهم ٨٠

شعری از سیداحمد بخارایی ٣٩٤

شعری از ادیب صابر ٥٥

شعری از حکیم سوزنی ٥٤

شعری از خیام و جواب آن از مصطفی جوادی ٧٧

شعری از قطری بن الفجاءة ١٢١

شعری از قوام سنجانی ٣٩٤

شعری از نشاطی در مدح مولا علی(ع) ٥٤

شعری در تعریف گرگین خان از صادقای شیرازی ٣١٩

الشفا بتعریف حقوق المصطفی، قاضی عیاض ٣٣٣

الشفا فی اخبار آل مصطفی، تبریزی ١٨٣، ٣٧٩

شکست دست، کلیم کاشانی ١٣٥

شمس الحقایق (کنزالفقراء)، نصرت علیشاه ١٤٠

الشمعیة، ؟ ٤٧١

شواهد المطول، تنکابنی ٣٨٣

شواهد النبوة لتقویة اهل الفتوة، جامی ٥٥٢

شیبه (دیوان اول محتشم کاشانی) ٥٣٠

شیخ صنعان (مثنوی)، عطار ٥٤٨

شیخ صنعان، وحدت کلکته ای = کفر و ایمان

شیخ و شوخ، ؟ ٢٩٠

شیرازنامه، زرکوب شیرازی ١٩٣

شیر و شکر، شیخ بهایی ٧٨، ١٤٦

شیر و نهنگ (مثنوی)، مظفر ١٣٤

شیرین و خسرو، هاتفی جامی = خسرو و شیرین

شیرین و فرهاد ٣٩٠

الصافی فی شرح الکافی، قزوینی ۳۵، ۳۶، ۳۷

صبائیه (دیوان سوم محتشم کاشانی) ۵۳۱

صحاح اللغة، جوهری ۱۷

صحبت نامه عماد فقیه ۱۲

صحت و مرض، فضولی = حسن و عشق

صحیفة الرضا(ع) (مسندالرضا(ع)) ۲۹۷

صد در بندهش، ملا کاووس ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۶

صراط النجاة، مجلسی ۵۹

صرف میر، جرجانی ۵۵۹

صفات العاشقین، هلالی ۴۲۴، ۵۲۳

صفت ایزد تعالی ۴۰۵

صفوة الصفا (المواهب السنیة فی مناقب الصفویة)، ابن بزاز ۱۹۰

الصلوات الکبیرة (دوازده امام)، ابن عربی ۲۵۴

صلوات نامه ۱۲۸

صلوات نامه، سلیمی ۱۲۹

صلواتیه، ؟ ۱۷۳

صلواتیه، ؟ = دوازده امام

صلواتیه، ؟ = دوازده امام منظوم

صلواتیه، خوارزمی = سبحة البنان و ورد اللسان

صلواتیه (دوازده امام)، ابن عربی ۲۵۴

صون الفارض فی الوصول الی مدارك عون الرائض

(مطالبی از آن) ٤٧٤

«ض»

ضروریات (دیوان ششم محتشم کاشانی) ٥٣٢

«ط»

طبقات الحنابلة، فراء ٤٢٠

طریق التحقیق، سنایی ٣٣

طریق خواجگان (نوریه، سررشته)، جامی ١٧٥

الطریق القویم فی شرح الصراط المستقیم، دهلوی = شرح سفر السعادة

طریق کشیدن عرق جو ٥٢٥

طریقت نامه، ؟ ٣٩٥

طریقت نامه، عماد فقیه ١٣

طوطی نامه (چهل طوطی)، نخشبی ٥٠٦

«ع»

عالم آرای شاه طهماسب، تبریزی ٢٦٩

عبرت نامه، دنبلی = بصیرت نامه

عجایب الاسرار فی لطایف مناقب الاطهار،یزدی ٢٤٢

عجایب الغرایب (غرایب الدنیا)، اسفراینی ١٧٨

عرض لشکر، دوانی ٤٤٣

عروض و قافیه، شاهجهان آبادی ٣٥٧

عشق نامه (مثنوی)، ساری شیرازی ٢٨٨

عقد العلی للموقف الاعلی، کرمانی ١٥٢

العقیدة الکافیة، شهید ثانی = اعتقاد الامامیة

عقیلة اتراب القصائد فی اسنی المقاصد،شاطبی ٤٥٧

علمای اسلام ٤٠٣

علوم غریبه، مطالبی در... ٣٥٢

عمدة السالك و عدة الناسك، ابن نقیب ٤٣٢

عنایت نامه ٥٦٢

العوالم الخمس من قول بعض العرفا ٨٧

عوالی اللآلی العزیزیة فی الاحادیث الدینیة، ابن ابی جمهور ٢٨٤

العوامل، قزوینی ٤٥٧

عهدنامه ٣٩٧

عینیه، غزالی ٤٧٦

«غ»

غالب و مغلوب، ؟ ١٣٤

غالب و مغلوب، منسوب به ارسطو ١٣٣

غرایب الدنیا، اسفراینی = عجایب الغرایب

غزل جامی در جواب عطیه سلطان یعقوب بایندر ٣٣٥

غزلی از تشنه قزوینی ٧٤

غزلی از رفعت ٧٧

غزلی از موجی ٢٩٤

«ف»

فارغ نامه، گیلانی ١٤٩

الفاضل فی صفة الادب الکامل، وشاء ٥٠١

فالنامه امام صادق(ع) ١٣٣

فالنامه امیرالمؤمنین(ع) ۱۳۳، ۳۱٤

فایده در دیدن ماههای نو ۱۳۳

الفتاوی، فرغانی ۳۱۲

فتاوی قاضیخان، فرغانی = الفتاوی

فتح نامه منظوم بنام سلطان محمدخان عثمانی ٤۷۱

فراق نامه، لکهنویی ۱٦۸

فرایدالاصول (الرسائل)، شیخ انصاری ۳۱۰

فرایدالعوائد (الفوائد)، سمرقندی ٤۷٤

فرایدالقلائد فی شرح مختصر الشواهد، عینی ٤۷۸

فرخ نامه جمالی(فصلی از آن در معرفة الاکتاف) ۱۳۳

فرخ نامه که یونان دستور به نوشیروان نوشته ۲۷٤

فردیات (اشعار) ۳۹۰

فرق بین اذن و اجازه ۱۳۸

فرهاد و شیرین، وحشی بافقی ۳٤۹، ٤۲۱، ۵۱۹

فرهنگ ابراهیمی، فاروقی = شرفنامه منیری

فرهنگ خداپرستی، محرم ۱۹۵

فرهنگ سروری = مجمع الفرس

فرهنگ عربی به فارسی، ؟ ۵۳، ۳۰٦

فرهنگ فارسی به فارسی، ؟ ۵۹

فرهنگ فارسی دری به ترکی ۵۸۸

فرهنگ قوافی، جابری انصاری ٤۸٦

فصل الخطاب الابراهیمیة فی کشف عبارات الروضة البهیة، مدنی شیرازی ۱۱۹

فصول المفصل (تفسیر نبی)، توقانی ۳۲۸

الفقه الجعفری، صفی آباده ای ۵۷۱

فقه حنفی، ؟ ۲۶۸

فقه شافعی، ؟ ۵۹۶

فقه عامه، ؟ ۲۶۶

فوائد متفرقه رجالی و تاریخی ۶۲

الفهرست، شیخ طوسی ۶۲

«ق»

قانون ابن سینا (بخشی از آن) ۱۱۱

قانون جدید عثمانی ۴۷۱

قحطیه، سلیم تهرانی ۱۳۵

قحطیه، کلیم کاشانی ۱۳۵

قدغن شراب ۴۴۴

القرب فی محبة العرب، عراقی ۴۶۴

قسطاس الشعر، فریدون میرزا ۴۳۵

قسمت نامه میراث، فهمی ۱۳۴

قصاید در تعریف اندرمن و بیان عقاید هنود، عبیدالله ۴۰۱

قصص الانبیاء ۲۹۴

قصص الانبیاء (تکملة اللطائف و نزهة الظرایف)، ارفنجی ۹۱

قصه سلطان محمود غزنوی ۲۷۵، ۴۰۴

قصه شیر مست، ثنایی ۱۲۷

قصه قبولی پلو، ؟ ٢٣٧

قصه یوسف، ابن جوزی = نزهة النواظر و القلوب فی قصة یوسف بن الیعقوب

قصیده ابن عمید ١٢١

قصیده ابوالفرج رونی ٥٥

القصیدة الاشکنوانیة، انصاری ٦٧

قصیدة ام القری، بوصیری = القصیدة الهمزیة فی المدائح النبویة

قصیدة انا الموجود فاطلبی تجدنی ٣١٢

قصیده بهاریه، کوثر علیشاه ٨٠

قصیدة ترجمة الشوق، عرفی ٢٨٧

قصیده حکیم عنصری ٥٥

قصیده خاقانی پیرامون ایوان مدائن ٦٣

قصیده خمریه، ابن فارض ٥٨٢

قصیده در آداب و سر وحدت، کوثر علیشاه ٨٠

قصیده دعبل خزاعی ٧٧

القصیدة الرمانیة، بحرالعلوم ٦٧

قصیده سیوطی ٤٧١

قصیده شاگردیه، محمدعلی مذهب ٥٤

قصیده شانی تکلو ٢٠٥

قصیده شیخ عبدالله شیرازی در مدح حضرت پیامبر(ص) ٤٢٧

قصیده شیخ علاءالدین بن صدقة ٤٥٨

قصیده شیخ علی شفیهنی حلی ۷۸

قصیده صحبت لاری ۲٤۱

قصیده طالب آملی در عذرخواهی از دیانت نمایان۵۲۲

قصیده طوفان ۲۸۷

قصیده غذاء القلب، خاقانی ٤٦۸

قصیده فرزدق در مدح امام سجاد(ع) ٦٦

قصیدة القراجه داغی ٦۸

قصیده کمال اسماعیل ۵۲۲

قصیده لامعی ۵۵

قصیده محمدجان قدسی در مدح امام رضا(ع) ۵۲۲

قصیده مرغوبه، بخارایی ٤۷۰

القصیدة الهمزیة فی المدائح النبویة (قصیدة ام القری)، بوصیری ٤۲٦

قضا و قدر، اعجاز هروی ۵۷۷

قضا و قدر، رکنا ۱۳۵، ۱٤۸، ۲۰٦، ۳٤۹

قضا و قدر، سلیم تهرانی ۱۳٤، ۳٤۹، ۵۲۳

قطب رحی الوجود، قدسی شریفی ۳۰۲

قطب شاهی، ابن خاتون عاملی = ترجمه اربعین شیخ بهایی

قطعه ای از جامی که بر مقبره عین القضاة همدانی نوشته ۳۳٦

قطعه ای از شیخ واحدی ۱٦۳

قلائد العقیان فی محاسن الاعیان، اشبیلی ۵۱٤

قمارنامه، محمدامین قاجار ٥٠

قواعد احمدی، تبریزی ٥٥٢

قواعد منتخب در علم عروض، محمودمیرزا = دستورالاشعار

القوانین المحکمة، میرزای قمی ١١٨، ٤٣٩

القول الصحیح فی تخمیس بردة المدیح، عایشه ٦٤

قیصرنامه، ادیب نیشابوری ٣٠٥

«ك»

الکاشف عن حقائق السنن، طیبی ٣٣٣

کتاب الارث، زفره ای = الارث

کتاب ترکاباد ٢٧٥

کتاب الجدولی، ؟ ٥٥٩

کتاب دیات، ؟ ٢٩٤

کتاب عشق، جابری انصاری ٤٨٨، ٤٨٩

کتاب علمای اسلام رساله یکم (به سه روایت) ٢٧٣

کتاب فریدون ٢٧٥

کتاب وصف امشاسفندان از زندجددیوداد ٤٠٤

کتابچه جمع و خرج خراسان ٣٠٧

کتابچه جمع و خرج خوی و سلماس ١٨٧

کتابچه جمع و خرج سراب و گرمرود ١٨٧

کتابچه جمع و خرج سنواتی دوره افشاریه و زندیه ٩٩

کتابچه جمع و خرج عربستان و بختیاری ٥١٢

کتابچه جمع و خرج گیلان ٢٨٠

کتابچه جمع و خرج مراغه ۵۰۹، ۵۱۰

کتابچه جمع و خرج مراغه و محلات ۵۱۱

کتابچه جمع و خرج ملایر و تویسرکان ۵۱۱

کتابچه جمع و خرج و دستورالعمل خلخال ۵۱۲

کتابچه جمع و خرج ولایت قراچه داغ ۵۱۰، ۵۱۱

کتابچه صورت آبدار خانه ناصرالدین شاه ۵۹۵

کتابچه صورتحساب بنایی و نجاری دارالسلطنه اصفهان ۵۰۹

کتابچه غیبی، ملکم خان ارمنی ۱۱۸

کتابچه وجوهات دهات و قراء ملایر و تویسرکان ۵۱۰

کتیب معجزات(نظم بهجة المباهج)،حیرتی تونی۷،۳۹

کرسی زرتشت پیغمبر و حقیقت های او ۲۷۲

کرسی نامه سلسله نعمت اللهی ۲۶۲

کشف الریبة فی احکام الغیبة، شهید ثانی ۶۲

کشف الغرایب (مجدیه)، سینکی ۴۸۷

کفر و ایمان، وحدت کلکته ای ۲۴۸

کل نامه، میرزا افسر ۵۹۴

کلمات طریفه، فیض کاشانی ۲۹۸

کلمات علیّه غرا، مکتبی شیرازی ۱۹۷

کلمات مسرودة فی وصف الشمع و هو نقل نفیس للجمع، ؟ = الشمعیة

کلماتی از ابوسعید ابوالخیر ۳۵۲

کلماتی از سری سقطی ۱۳۸

کلیات خواجوی کرمانی ۱۳

کلیات زاهد تبریزی ٥٤٥

کلیات سعدی (اشعار، غزلیات، قصاید، قطعات و نثر)
۸۱، ۲۸۷، ۳٥٤، ۳۹۰، ٥۲۳، ٥٤۸

کلیات شمس تبریزی، مولوی رومی ۱۰۹، ۱۱۳، ۳۹۰

کلیات صاحب علی آبادی ۲٥۲

کلیات عرفی ۱۸۱، ٥۲٤ (بخشی)

کلیات عماد فقیه ۱۲

کلیات قائم مقام ثنایی فراهانی ۳٦۸

کلیات محتشم کاشانی ٥۳۰، ٥٤۷ (بخشی)

کلیات ملکم خان ارمنی ٤۱، ۱۱۸

کلیات نورعلیشاه ۱۹۱

کمال البلاغة، یزدادی ٤۸۲

کمال نامه، خواجوی کرمانی ۱۳

کنزالفقراء، نصرت علیشاه = شمس الحقایق

کنزالمصائب، ساغر اصفهانی ۲۹

الکواکب الدری فی معرفة الهادی والمهدی،اخباری ۷٥

«گ»

گلزار ابراهیم، ترشیزی = دیباچه خوان خلیل

گلزار عباسی، محمد طاهر وحید ۱٥۰

گلستان سعدی ۳٤۹، ۳٥٤

گلشن ابراهیمی (تاریخ فرشته)، استرآبادی ۱٦٦

گلشن توحید، شاهدی ۱٤۸

گلشن راز، شبستری ٥٤

گوهر شبچراغ، جابری انصاری ٤٩١، ٤٩٢، ٤٩٣، ٤٩٦

گوهر مراد، کرباسی ٣٥٨

گهرنامه، خواجوی کرمانی ١٣

«ل»

لب التواریخ، قزوینی ٢٥١

لب اللباب، استرآبادی ٣٨٥

لجة الاسرار، جامی ٣٣٨، ٤٦٧

لسان الذاکرین، شریف نائینی ٨٧

اللطف، ابن جوزی ٢٨٦

لطیفه غیبیه، دارابی ٧٨

لعنیه، لطف الله عاملی ١٩٩

لغز الزبدة، شیخ بهایی ٧٤

لغز شیخ حسین عاملی ٣١٥

لمع السراج، صفدی ٣٥٢

اللمعة الجلیة فی معرفة النیة، ابن فهد حلی ٢١٠

لوامع صاحبقرانی (لوامع قدسیه، شرح من لایحضره الفقیه)، مجلسی ٣٤٥

اللؤلؤئیة (نظم اللآلی)، قاری ٣٢١

له میستر دوپاری (اسرار پاریس)، اوژن سو ٣٤٦

لیلی و مجنون، ؟ ٥٤٧

لیلی و مجنون، جامی ٣٦٩

لیلی و مجنون، سید بخارایی = چاه وصال

لیلی و مجنون، قزوینی ٤٢٢

لیلی و مجنون، مکتبی شیرازی ١٤٥

لیلی و مجنون، نظامی ٤٢١

«م»

مآثر عالمگیری، ساقی ٢٠٦

ماده تاریخ بنای مسجد جامع وزیر اعظم ٤٧١

ماده تاریخ صدارت اناطولی ٤٧١

ماده تاریخ وفات (چند قطعه) ٣٣٩

مارنامه ٢٧٥، ٤٠٤

مبارق الازهار فی شرح مشارق الانوار، ابن مالك ٥٨٥

مبدأ فیض، فیضی دکنی = مرکز ادوار

المبهج، ثعالبی ٢٩١

المثلثات، نحوی ١١٥

مثنوی اثر شیرازی ١٦

مثنوی ثمر ٢٣٨

مثنوی زلالی خوانساری ٢٠٥

مثنوی شیخ ابوالقاسم کازرونی ٥٢٣

مثنوی شیخ عطار ٥٢٣

مثنوی صفای دشتکی شیرازی= حسرت نامه

مثنوی کاتبی ١٤٧

مثنوی محمود بیك سالم ٥٢٣

مثنوی مراتب نفس و عشق ٨٠

مثنوی معنوی، مولوی رومی ٧٩،٨٠، ٣٨٩، ٤٩٧، ٥٦٨

مثنوی مکنت ٢٣٧

مثنوی نصیرا همدانی ۵۲۲

مجالس، ؟ ۲۵۸

مجالس المنتخبین و تذکرة العارفین، رضوی ۵۶۹

مجالس النفایس، امیرعلی شیرنوایی ۲۶

مجدیه، سینکی = کشف الغرایب

مجلی مرآة المنجی، ابن ابی جمهور ۴۱۴

مجمع البحرین، ظهیر کرمانی ۳۱

مجمع الجوامع، دهلوی ۴۱۵

مجمع الفرس (فرهنگ سروری)، سروری ۱۶۵، ۳۲۳، ۵۰۵

مجمع الهدی، زواره ای ۴۴۰

مجموعه احادیث، ؟ ۲۰۸

مجموعة اللطایف و صندوقة المعارف، ؟ ۴۶۳

المحاسن، برقی ۴۹۹

محمود و ایاز، زلالی خوانساری ۱۶۷، ۵۲۲

مخارج حروف منظوم، زاهد ۵۷۵

مختار الصحاح، رازی ۴۳

المختار فی فروع الحنفیة، موصلی ۴

مختصر اصلاح العمل، یزدی = مصباح الطریق

مختصر مصباح المتهجد، شیخ طوسی ۴۳

مختصر وحیدی = جمع مختصر

مخزن الاسرار، دهلوی = مطلع الانوار

مخمس در مدح حضرت علی(ع) ۲۵۳

مخمس ندیمی ۷۴

مدايح اتابك اعظم، احمد ٥٨٦

مرآة الاصول فى شرح مرقاة الوصول، ملاخسرو ٣٣٤

مرآة الاصول، جامى ٤٦٩

مرآة الصفا، خاقانى ٣٣٧

مرآة الصفا، دهلوى ٣٣٧، ٤٦٨

مرآة العارفين فى طريق الحق و اليقين (سرور العارفين)، يزدى بروجردى ١٨، ٢٠

مراثى امام حسين(ع) ٢٥٤

مراحل الحج الشريف من المريدين لمكة المعظمة و عدد ساعاتها ٤٧٨

المراصد ذات الفوائد، نراقى ٤١٢

مربع تركيب ضياء اصفهانى ٣١٦

المرغوب فى شرح شرايع، جيلانى ٢٦٠

مرقعات حافظ عثمان ٤

مرقعات راشد ١٨٣

مركز ادوار (مبدأ فياض)، فيضى دكنى ١٦٠

مسالك الافهام فى شرح شرايع الاسلام،شهيدثانى ٤١١

مسأله نحويه «اذا دخلت المضارع لام الابتدا» ٦٦

مستفيد المبتدين، حسام ٤٨١

مسند الرضا(ع) = صحيفة الرضا(ع)

مصابيح الاعجاز بشرح گلشن راز، نجم اصفهانى ٢٣٠

مصابيح القلوب (مطلبى از آن) ٤٤٤

مصباح الطريق، يزدى ٨٣

مصباح المصيبة فى فضائل و مصائب الائمة(ع)،

تبریزی ۸۹

مصرحة الاسماء، چلبی ۳۷۵

مصلی المصابین فی تسلیة الحزین،علوی فاطمی۵۹۳

مصیبت نامه، عطار ۵۶۱

مطالب متفرقه در وعظ و تذکیر ۳۲۸

مطالبی به نقل از شیخ احمد احسایی ۷۶

مطایبات و لطائف منظوم ۷۹

مطلع الانوار، دهلوی ۱۴۲

مطلع الانوار من مشارق الاطهار، اهرابی تبریزی ۲۶۴

المطول، تفتازانی ۳۸۰

مظهرالاسرار، عطار ۱۰۶

مظهرالعجایب، عطار ۱۰۶

معارج الاصول، محقق حلی ۴۰۹

معالم الزلفی (مطالبی از آن)، بحرانی ۶۹

معجزات حضرت مصطفی(ص)، سلیمی ۱۲۷

معجزه امام حسین(ع) به نظم، سالك ۲۳۶

معدن الحقائق فی شرح کنز الدقائق، سمرقندی ۴۳۱

معراج الخیال (چرخیات)، استرآبادی ۴۴۷

معراجیه، جاوید = سلم الجنان

معما ۱۷۱، ۲۰۲، ۲۵۵

معمای فقهی منظوم ۱۳۴

معمیات (دیوان هفتم محتشم کاشانی) ۵۳۲

معنی زندوهمن یشت ٤٠٤

معین المفتی علی جواب المستفتی، تمرتاشی ٣٣٠

مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب،ابن هشام ١٢١، ٥٠٣

مفاتح الغیب، مجلسی ٦٥

مفاتیح الجنانومغالق النیران،داودبن محیی الدین ٢٧٠

مفتاح الاسرار حسینی، عبدالرحیم دماوندی ٢٥٠

مفتاح التوحید (منتخب مثنوی)، شاشی ٣٧٣

مفتاح النصوص (نقش الفصوص)، ابن عربی ٤٧٦

مقاله خواجه عبدالله انصاری در نصیحت خواجه نظام الملك ٤٤٣

مقامة فی الزهور، حلبی ٥٨١

مقدمة الادب، زمخشری ٥٥٧

مقدمة الحدائق الناظرة، بحرانی ٤١٢

مقدمة الصلوة، بخارایی = دستور الصلاة

مقدمة الغزنوی فی فروع الحنفیة ٣١١

مقدمة فی الصلاة، سمرقندی ٥٣٥

مکاتبات علامی (انشای ابوالفضل) ٣٩٧

مکاتبات قطب محیی (مطالبی از آن) ٥٢٤

مکتوب جامی به سلطان محمد عثمانی ٤٧٣

مکتوب سهرابجی جمشیدجی ٤٠٨

ملا نصیرالدین ٣٥٤

ملتقی الابحر فی الفروع الحنفیة، چلبی ٣٣١

مناجات ٢٠٠

مناجات (عربی) ٣١١

مناجات (هفت بیت به عربی) ٤٢٧

مناجات به زبان یونانی ١٣٤

مناجات جامی ١٦٢

مناجات درویش سقای بهرام ١٦٣

مناجات نامه خواجه عبدالله انصاری ٧، ٧٤، ٢٩٩، ٣٩٥، ٤٣٥، ٤٧٠

منازل الاحباب (مطلبی از آن) ٤٧٤

مناسك حج، ؟ ٢٠٩

مناظر الانسان ترجمه وفیات الاعیان، یوسف بن محمد ٢٨٠

المنافع الحسینیة، قتیل = نهر الفصاحة

منتخب برهان قاطع ١٤

منتخب حدائق السحر وطواط ١٥

منتخب دواوین، ؟ ٣٨٩

منتخب سفر السعادة، زیدپوری = سیر نبوی

منتخب اللغة چلبی ١٤

منتخب مثنوی، شاشی = مفتاح التوحید

منتهی الوصول الی علمی الکلام و الاصول، علامه حلی ٦١

منشأ الانشاء، نیشابوری ١٤٣

منشآت، ؟ ٣٥١، ٥٥٧

منشآت افضل الدین خاقانی (بخشی) ٤٤٤

منشآت امیرعلی شیرنوایی ٢٧

منشآت امیر محمدصالح ۱۳٤

منشآت در تاریخچه اوضاع دربار عثمانی ۳۱٦

منشآت قاسم تونی ۱۵۹

منشآت قائم مقام (نامه ای به فاضل گروسی) ۱۱۰

منشآت میرزا جعفر وزیر ۱۳٤

منشآت نصیرا همدانی ۳۱۷

المنشعب، ؟ ۵۵۸

منطق الطیر، عطار ۳۰۷

منهاج الامة، نراقی ۳۰۱

منهاج الوصول الی علم الاصول، بیضاوی ۳٦۳

منیة المصلی و غنیة المبتدی، کاشغری ۳۱۱

المواهب السنیة فی مناقب الصفویة، ابن بزاز = صفوة الصفا

مواهب علیه (مطلبی از آن)، واعظ کاشفی ۱۹۸

موائد الاحکام، تنکابنی ۳۸۳

موسیقی، رساله در... ۲٤۲

موعظه ای از واعظ قزوینی ٦۹

مؤید الفضلا (شامل)، دهلوی ۵۹۸

مهذب الاسماء فی مرتّب الاشیاء، سجزی ۱۹۵

مهر و مشتری، عصار تبریزی ۵٤٤

میزان الصرف، ؟ ۵۵۸

مینوی خرد، مرزبان راوی = خردنامه

«ن»

نادرنامه، گُرد ۲۱۵

ناسخ و منسوخ، اسفراینی ٤۱۳

نام حق، بخارایی = دستور الصلاة

نامه از ترکاباد ٤۰٤

نامه از کرمان به بهمن سورتیه ۲۷۵، ٤۰٤

نامه اسفندیار رستم ٤۰۸

نامه امیر تیمور گورکان به علی کیا حاکم گیلان ۳۱۷

نامه اوزبکان و پاسخ رستمداری ۳۱۸

نامه سیدحسین ٤٤٤

نامه شاه عباس به دولت خان ۳۱۷

نامه شاه عباس و جواب آن ٤٤۲

نامه شیخ احمد احسائی ۷۲، ۷۳

نامه شیخ بهایی به میرزا ابراهیم همدانی ۷۲

نامه فتحعلی شاه به احسائی ۷۳

نامه فریدون توقیعی ۳۳۵

نامه محمد قاضی زاده ٤۷۹

نامه معاویه به علی(ع) ۷۸

نامه معاویه به علی(ع) و جواب آن (ترجمه) ٤٤۳

نامه مهرداد ۲۷۵

نامه نصیرای همدانی ٤٤٤

نامه نواب محسن میرزا به قرنی خان سردار ۲۵۳

نامه ها و فرامین ظل السلطان ۱۰۰

نامه های دولت ایران به سفارتخانه های... ۱۸۵، ۱۸٦

نان و حلوا، شيخ بهايى ٧٧، ١٣١، ٣١٩، ٥٤٨

نتايج الافكار فى شرح اظهار الاسرار، رومى ٣٣١

نثر اللئالى (الدر المكنون)، طبرسى ٢٨٦

نجم الولاية لمن اراد الهداية، اخبارى ٧٤

نرگس دان، ذبيحى يزدى ٢٣٦

نزهة الملوك، بلغارى ٣٧٦

نزهة النواظر و القلوب فى قصة يوسف بن اليعقوب، ابن جوزى ٢٨٢

نسب حضرت پيامبر(ص) ٢٥٣

نسترا داموس، ميشل زواكو ٥٠٤

نصاب تركى عربى فارسى ٤٨٠

نصاب الصبيان، فراهى ٥٧٤

نصيحت نامه، عطار = پندنامه

نصيحت نامه شيخ المقامرين، مشترى خراسانى ٥١

نظم بهجة المباهج، تونى هروى = كتيب معجزات

نظم حديث كساء در بحر طويل، بروجردى ٥٣٤

نظم الدرر فى الحكم و الغرر، متقى هندى ٢٩١

نظم صدكلمه اميرالمؤمنين(ع)،عادل خراسانى ١٢٣

نظم قدورى، ناظمى ٣٩٦

نظم اللآلى، قارى = اللؤلؤئية

نفايس الفنون (بخشى) ٤٤٤

نفسيه، عرفى ١٨١

نفيس الرياض لاعدام الامراض (شرح قصيدة يقول

العبد)، بخاری یمنی ٤٢٥

نقد النصوص فی شرح نقش الفصوص، جامی ١٧٤

نقش الفصوص، ابن عربی = مفتاح النصوص

نقل عشاق (دیوان پنجم محتشم کاشانی) ٥٣٢

نکاح نامه زرتشتیان ٢٧٩

نگارستان، قزوینی ٢٠٢

نمایشنامه وارث حاج غفور ٢٠٨

نوادرالالفاظ، خان آرزو ٤١٥

نوادر الشباب، امیرعلی شیرنوایی = دیوان نوایی

نوادر علی بن اسباط الکوفی ٥٤٢

نوریه، جامی = طریق خواجگان

نهایة الراغب فی شرح عروض ابن حاجب،اسنوی ١١٢

نهایة الوصول الی علم الاصول، علامه حلی ٢٨١

نهر الفصاحة (المنافع الحسینیة)، قتیل ٥٥٠

نی نامه، جامی ٢٨٧

نیرنگها (دعای زرتشتی) ٤٠٦

«و»

وامق و عذرا، ظهیر کرمانی ٣٢، ٣٦٥

وامق و عذرا، نامی اصفهانی ٥٦٢

الوجیزة، شیخ بهایی ٤٥

الورقات فی اصول الفقه، امام الحرمین جوینی ٢١٨

الوسیط فی الاعراب،محمدابراهیم بن ابی طالب ٥٧٠

وسیلة النجاة، نراقی ٥٨

وصایا الملوك و انباء الملوك من ولد قحطان بن هود النبی، ابی الطیب ٥٠٢

وصایای آدم ١٣٨

وصایای خواجه نظام الملك = دستور الوزارة

وصایای لقمان به فرزندش ٣١٨

وصف اسب، ؟ ٤٤٥

وصف اسب، بخارائی ١٣٧

وصف اسب، سلیم تهرانی ١٣٦

وصف اسب، کلیم کاشانی ١٣٦

وصف الفانوس، طریحی ٧٩

وصف قحط هند، کلیم کاشانی = قحطیه

وصیت کرد دستور نوشیروان ٢٧٥

وصیت نامه عطار ٣١٩

وفات نامه حضرت فاطمه خاتون(ع) ١٢٦

وفیات الاعیان، ابن خلکان ٥١٧، ٥١٨

وقایع الایام (سفرنامه شیخ الاسلام قزوینی) ٢٥٦

وقایع حیدرآباد، نعمت خان عالی ٥٥٦

وقایع دکن، حیدرآبادی = تاریخ نظام شاهی

وقایع قلعه کلنده هند ٣١٧

وقایع نعمت خانی = وقایع حیدرآباد

وقف سجاوندی ٣٩٣

وقفنامه، نوایی جغتایی ٢٥

وقفنامه قنات دروازه قدیمی شمیران،اعتمادالدوله١٨٦

ولایت نامه، ؟ ۱۲٦

ولایت نامه امیرالمؤمنین(ع)، مولوی ۱۲۹

ولایت نامه شاه مردان، ثنایی ۱۲۷

ولایت نامه شاه مردان، حسام ۱۲۹

ولایت نامه شاه مردان، حسن ۱۲٦

ولایت نامه شاه مردان، حمزه کوچك ۱۲٦

ولایت نامه شاه مردان، عصمت ۱۲٦

ولدنامه، عطار = پندنامه

ویراف نامه، ؟ = اردا ویراف نامه

«هـ»

هدایة الامة الی احکام الائمة، شیخ حرّ عاملی ۱۰۵

هدایة العلوم الهندیة، مالوی = انموذج برج لال

هدایة المحدثین الی طریقة المحمدین،کاظمی ۲۹۳

هفت اقلیم، رازی ۹۰

هفت اورنگ، جامی ۳٦۹، ۵۰۷

هفت بند شهاب در مدح امیرالمؤمنین(ع) ۲٤۹

هفت سین نوروز به نظم ۳۹۵

هفت لشکر، ؟ ۲۱۵

«ی»

یادداشت ملاصدرا درباره سماع ابن سینا ٧٣

یادداشت های جابری انصاری ١٠٢

یك كلمه، تبریزی ١٨٩

ینابیع الحكمة، جاجرمی ٤٣٣

یوسف و زلیخا، جامی ١٦٢، ٣٥٠، ٣٧٠

یوسف و زلیخا (یوسفیه)، شریف نائینی ٨٨

یوسف و زلیخا، شعله گلپایگانی ١٩٦

یوسف و زلیخا، ناظم هروی ٤٢٣

پدیدآورندگان (مؤلفان و مترجمان)

«آ»

آباده ای، محمدجعفر بن محمد صفی

الفقه الجعفری ۵۷۱

آبی

دیوان اشعار ٤٤٦

آذری = اسفراینی، حمزة بن علی

آرتیمانی، رضی الدین

اشعاری از وی ۸۰

دیوان اشعار ۵۱٦، ۵۲۱، ۵۲۳، ۵۲٤

ساقی نامه ۸۱، ۵۷۸

آرزو

نوادر الالفاظ ٤۱۵

آصفی هروی قهستانی فرزند خواجه نعمت الله

دیوان اشعار ۵۱٦

آطه وی رومی، مصطفی بن حمزه

نتایج الافکار فی شرح اظهار الاسرار ۳۳۱

آمدی، علی بن محمد. سیف الدین

إحکام الأحکام فی اصول الأحکام ٤۳۸

آملی، محمد بن محمود. شمس الدین

نفایس الفنون (بخشی) ٤٤٤

«الف»

ابراهیم ادهم

شعری از وی ۸۰

ابراهیم، میرزا

غزلی از وی ۳۲۰

ابن ابی جمهور احسائی = احسائی. محمد بن علی

ابن بزاز اردبیلی، درویش توکلی بن اسماعیل

صفوة الصفا(المواهب السنیة فی مناقب الصفویة)۱۹۰

ابن جوزی، عبدالرحمن بن علی

کتاب اللطف ٢٨٦

نزهة النواظروالقلوب فی قصة یوسف بن الیعقوب٢٨٢

ابن حجر

مصطلحات اهل الحدیث ٤٧٣

ابن حسام

اشعاری از وی ٣، ٤٤٧، ٥٢٦

ابن حسن

شعری در منقبت شاه مردان ١٢٦

ابن خلکان، احمد بن محمد. شمس الدین

وفیات الاعیان ٥١٧، ٥١٨

ابن سراجی

نصیحت منظوم ١٢٥

ابن سینا

قانون (بخشی از آن) ١١١

ابن سیرین = محمد بن سیرین

ابن عربی، محمد بن علی. محیی الدین

صلواتیه (دوازده امام) ٢٥٤

الصلوات الکبیرة (دوازده امام) ٢٥٤

مفتاح النصوص (نقش الفصوص) ٤٧٦

ابن عمید، محمد بن حسین العمید

قصیده ای از وی ١٢١

ابن غياث

بحر طويل در وصف يار ۱۲۹

شعرى در توحيد ۱۲۷

ابن فارض، عمر. ابوحفص

قصيده خمريه ۵۸۲

ابن فهد حلبى، محمود بن سليمان دمشقى

مقامة فى الزهور ۵۸۱

ابن فهد حلى، احمد بن محمد. ابوالعباس

التحصين فى صفات العارفين ٦۹

اللمعة الجلية فى معرفة النية ۲۱۰

ابن كمال پاشا، احمد بن سليمان حنفى

آداب مناظره ٤۷۵

رساله در وحدت وجود ۳۳٦

رسالة فى كفر فرعون ٤٦٦

رسايل ۳۳٦

شرح فرايض سجاوندى ۳۳۲

مبدأ و معاد ۳۳٦

معرفت احوال روح ۳۳٦

معرفت مراتب النفس ۳۳٦

ابن ملك، عبداللطيف بن عبدالعزيز

مبارق الازهار فى شرح مشارق الانوار ۵۸۵

ابن نقيب، احمد بن لؤلؤ

عمدة السالك و عدة الناسك ٤۳۲

ابن الوردی

رباعی از وی ٤٦٩

ابن هشام، عبدالله بن یوسف. جمال الدین

مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب ١٢١، ٥٠٣

ابن یمین

اشعاری از وی ٣٣٦

ابوالبرکات

دوازده امام ١٩٩

ابوحنیفه

رباعی عربی ٤٦٩

ابوسعید ابوالخیر

اشعاری از وی ٣٣٨

رباعیات ٥٢١

کلماتی از وی ٣٥٢

ابوطالب

شعری از وی ٤٧٨

ابوالقاسم

شعری در توحید ١٢٥

ابومدین

شعری از وی ٤٦٦

ابونواس

اشعاری که در خدمت امام رضا(ع) خوانده ٧٩

ابیوردی، محمد بن احمد

دیوان ۱۸۹

اثر شیرازی، شفیعا

مثنوی ۱٦

احرار، عبیدالله. خواجه

حورائیه (شرح رباعی ابوسعید ابوالخیر) ۳۳۹

احسائی، احمد بن زین الدین

اجوبة المسائل ۷٦

اشعار عربی ۸۰

تعزیت نامه به محمدحسین میرزا ۷۲

حرزی از وی ۷۳

سؤال و جواب ۷۳

شرح عرشیه ملاصدرا ۷۸

شرح الفواید الحکمة ۲٤۳

نامه ای از وی ۷۲

نامه به فتحعلی شاه ۷۳

نقلی از وی ۷٦

احسائی، محمد بن علی. ابن ابی جمهور

عوالی اللئالی العزیزیة فی الاحادیث الدینیة ۲۸٤

مجلی مرآة المنجی ٤۱٤

اخضری، عبدالرحمن بن سیّدی محمد صغیر

السلم المرونق ٤٤۹

احمد

مدایح اتابك اعظم ٥٨٦

احمد سنجی

بحر طویل در وصف یار ١٢٨

احمدی

شعری در منقبت اهل بیت ١٢٩

اخباری. محمد بن عبدالنبی = سیل اخباری

اختر

اشعاری از وی ٥٢٦

ادهمی

شعری در منقبت ١٢٦

ادیب پیشاوری، احمد بن شهاب الدین

دیوان اشعار ٣٠٥

قصاید ٣٠٥

قیصرنامه ٣٠٥

مخمس ٣٠٥

ادیب صابر

شعری از وی ٥٥

اردبیلی، احمد. مقدس

رباعی عربی از وی ٢٠٠

اردبیلی، محمد بن علی

جامع الرواة ٤٠٨

اردکانی، قطب الدین حیدر

اظهار مضمر ۱۳۳

اردکانی، احمد بن محمد حسینی

روضه حسینیه ۳۲٤

اردی، سیداحمد

دیوان ۱٦۸

ارزی

اشعاری از وی ۳٤۰

ارسطو

پندها (اندرزنامه) ۳۱۵

غالب و مغلوب ۱۳۳

ارفنجی، احمد بن محمد بن منصور

قصص الانبیاء ۹۱

ازرقی هروی، ابوبکر وراق

دیوان اشعار ۵۰، ۱۸۸

استرآبادی، حسن بن غیاث الدین

ترجمه رساله جعفریه ۳۲۱

استرآبادی، محمدجعفر بن سیف الدین

رسالة فی بیان کیفیة الاستدلال و استنباط الاحکام ۳۸٦

لب اللباب ۳۸۵

استرآبادی، محمدقاسم هندوشاه. فرشته

دیوان فرشته ۵۲۸

گلشن ابراهیمی (تاریخ فرشته) ١٦٦

استرآبادی معمایی = نظام استرآبادی

استرآبادی، میرزا مهدی خان منشی

جهانگشای نادری (تاریخ نادری) ٣٤٩، ٥٦٨

دیباچه بیاض امام قلی میرزا ٣٥١، ٥٤٧

اسعد افندی

اشعاری از وی ٣٤٠

اسفراینی، امیرهمایون

دیوان اشعار ١٧٩

اسفراینی، حمزة بن علی. نورالدین. شیخ آذری

اشعاری از وی ١٢٨

ترجیع بند ١٤٨

عجایب الغرایب (غرایب الدنیا) ١٧٨

اسفراینی، محمد بن عبدالله. ابوعبدالله

ناسخ و منسوخ ٤١٣

اسفرنگی، سیف الدین اعرج

دیوان اشعار ٣٣

اسفندیار رستم

نامه ای از وی ٤٠٨

اسنوی، عبدالرحیم بن معید

نهایة الراغب فی شرح عروض ابن الحاجب ١١٢

اسیری لاهیجی، محمد بن یحیی

اسرار الشهود ٢٥٢

اصفهانی، رضاقلی

دوازده امام ۱۹۹

اصفهانی، محمود بن عبدالرحمن. شمس الدین

شرح العروض الساویة ۱۱۱

اصفهانی، محمدنصیر طبیب

مثنوی پیر و جوان ۵۵

اعتمادالدوله شیرازی، علیرضا بن محمد

وقفنامه قنات دروازه قدیمی شمیران ۱۸٦

اعجاز هروی (هراتی)، ملاعطا

دیوان اشعار ۵۷٦

قضا و قدر ۵۷۷

افجنگی

اشعاری از وی ۱۲۵

افسر قاجار، محمدرضا فرزند فتحعلی شاه

کلنامه ۵۹٤

افندی تبریزی اصفهانی، عبدالله

آزادی خواجه سرایان(رساله درتنکیلوتمثیل)۳۸٤

اقدسی مشهدی

ساقی نامه ۵۲۲

اکبرعلی خان، جاوید

سلم الجنان (معراجیه) ۵۱۹

امام الحرمین جوینی، عبدالملك بن عبدالله

الورقات فی اصول الفقه ۲۱۸

امیدی تهرانی، ارجاسب

ساقی نامه ۲۰۵، ۵۲۳

امیر بخاری

شرح غزل مولوی ۳٤۰

امیرعلی شیرنوائی = نوائی جغتائی

امیر محمدصالح

منشآت ۱۳٤

امیر معزی = معزی نیشابوری

امیوطی لحمی، ابراهیم بن محمد

شرح قصیدة بانت سعاد ۱۱٤

انجدانی = فرقتی کاشانی، ابوتراب بیگ

اندلسی، عیاض بن موسی. قاضی

الشفا بتعریف حقوق المصطفی ۳۳۳

انصاری اصفهانی. حسن = جابری انصاری انصاری، خواجه عبدالله

اشعاری از وی ۳۳۷

مقاله در نصیحت ٤٤۳

مناجات نامه ۷، ۷٤ (بخشی)، ۲۹۹، ۳۹۵ (بخشی)، ٤۳۵، ٤۷۰

انصاری، عمیدالدین اسعد بن نصر

القصیدة الاشکنوانیة ٦۷

انصاری قراجه داغی، محمدعلی بن احمد

حاشیة القوانین ٤٤۰

شرح قصیدة النابغة الذبیانی ۵۸٤

قصیده ای از وی ٦۸

انصاری، مرتضی بن محمد امین

فرایدالاصول ۳۱۰

انوری ابیوردی، اوحدالدین علی

دیوان اشعار ٤، ۹۸

انوشیروان، پورآن، مرزبان

بهمن نامه ٤۰۳

انیسی

اشعاری از وی ۳

اوحدی مراغه ای، رکن الدین

جام جم (جام جهان نما) ۱۵، ۵٦، ۳٤٤

اوژن سو

له میستر دوپاری (اسرار پاریس) ۳٤٦

اهرابی تبریزی، محمدرضا بن عبدالرحیم

مطلع الانوار من مشارق الاطهار ۲٦٤

اهلی ترشیزی خراسانی

دیوان اشعار ۲۸۹

اهلی شیرازی، محمد بن یوسف

دیوان اهلی ۵۲۰

ایجی، عبدالرحمن بن احمد. عضدالدین

آداب البحث و المناظرة ٤۷۷

«ب»

باباطاهر

رباعیات ٢٥٣، ٢٥٤

باذل مشهدی شاهجهان آبادی، محمدرفیع خان

حمله حیدری ٥٠٠

بحرانی، هاشم

نقل از معالم الزلفی ٦٩

بحرانی، یوسف بن احمد

مقدمة الحدائق الناظرة ٤١٢

بحرالعلوم، محمدمهدی طباطبایی

القصیدة الرمانیة ٦٧

بخارایی = سرهندی. احمد

بخارایی = عصمت بخارائی

بخاری، محمود بت شکن

خلعت الهنود ٤٠٠

بخاری حنفی، عبیدالله بن مسعود

شرح تعدیل العلوم ٤٧٧

بخاری یمنی، خلیل بن علاء

نفیس الریاض لاعدام الامراض (شرح قصیده یقول العبد) ٤٢٥

بدر جاجرمی

نعت مصطفی(ص) ١٢٧

برج لال بن راجه جیشو داننده بهار برهمن مالوی

انموذج برج لال ٤١٧

برقی، احمد بن محمد. ابوجعفر

المحاسن ٤٩٩

بروجردی، رضا ذاکر

نظم حدیث کساء در بحر طویل ٥٣٤

بروجردی، عباس بن فتح الله. مریخ

انشاء العارفین ٨٢

بروجردی، فخرالدین

دیوان اشعار ٢٥٣

بروجردی، نقی

دیوان اشعار ٢٣٨

برهان

شعری در نعت مصطفی(ص) ١٢٦

برهان الدین، قاضی

رباعی عربی ٤٦٩

بغدادی، درویش علی بن حسین

تخمیس قصیدة البردة ٧٠

بغدادی، عبدالنبی

دیوان اشعار ٢٤١

بلغاری، سلیمان بن محمد

داستان ملك محمد و ملکه فخرالنساء ٣٧٦

نزهة الملوك ٣٧٦

بنایی، ملا

اشعاری از وی ٣١٥

بوذرجمهر حکیم

پندنامه ٢٤

بوصیری، محمد بن سعید. شرف الدین ابوعبدالله

القصیدة الهمزیة فی المدائح النبویة (قصیدة ام القری) ٤٢٦

بهشتی، محمدعلی بن حسین

ریاض المؤمنین فی مقتل الحسین(ع) ٢٥٩

بهمن

زند ٢٤

بیضاوی، عبدالله بن عمر. قاضی ناصرالدین

منهاج الوصول الی علم الاصول ٣٦٣

البیقونی، طه بن محمد بن فتوح

البیقونیة فی مصطلح الحدیث ٤٥٠

بیگانه نیشابوری، ابوالحسن

دیوان اشعار ١٧٢

بیلغانی، فخرالدین

اشعاری از وی ٥٢٢

«پ»

پاشازاده، کمال

اشعار ترکی ٣٣٥

پانی پتی، نظام الدین

جوك باشست ۲۸

پرتو شیرازی لاهیجی

ساقی نامه پرتوی ٤٤٦

پروشانی اصفهانی، محمدعلی

جام گیتی نما ۲۳۸

پوریا، محمود

اشعاری از وی ۳۳۸

پیرفرشته، ابوالوفا خوارزمی

دیوان اشعار (رباعیات) ۳۷٤

«ت»

تایب گلپایگانی

دیوان اشعار (مراثی) ۲۳٦

تبریزی، اسماعیل حسینی

عالم آرای شاه طهماسب ۲٦۹

تبریزی، محمد بن محب علی

آداب عباسی (ترجمه مفتاح الفلاح) ۲۳۹

تبریزی، محمدجعفر بن کربلایی سلطان احمد

مصباح المصیبة فی فضائل و مصائب الائمة ۸۹

تبریزی، محمدحسین بن خلف

برهان قاطع ٥٦۹

تبریزی، محمدرضا بن عبدالمطلب

الشفا فی اخبار آل مصطفی ۱۸۳، ۳۷۹

تبریزی، محمدمهدی

قواعد احمدی ٥٥٢

تبریزی، یوسف بن میرزا کاظم

یك کلمه ١٨٩

تجلی، محمدرضا بن سلیمان

الف تا یاء ١٧١

ترشیزی، عبدالله بن حبیب الله، شهاب

مثنوی خسرو و شیرین ٢٨

ترکمان

اظهار مضمر ١٣٣

ترمذی، ادیب صابر

دیوان اشعار ١٨٨

تشنه قزوینی

غزل ٧٤

تفتازانی، مسعود بن عمر. سعدالدین

حاشیة شرح مختصرالاصول عضدی ٤٥٠

المطول ٣٨٠

تفرشی، عبدالله بن علی اصغر

تجوید ٨٧

شرح صلوات ٨٦

تقی

شعری در منقبت ١٢٦

تمرتاشی غزی حنفی، محمد بن عبدالله

معین المفتی علی جواب المستفتی ۳۳۰

تنکابنی، محمد بن سلیمان، طبیب

شواهد المطول ۳۸۳

موائد الاحکام ۳۸۳

توبة بن حمیر

اشعاری از وی ٦٦

توزری الکردبوسی، عبدالملك بن قاسم

الاکتفا (سفر الاکتفا) فی ضبط دول الخلفا ۱۸۰

توقانی، نبی بن مرسل. نصیرالدین

فصول المفصل (تفسیر نبی) ۳۲۸

توقیعی، فریدون

نامه ترکی ۳۳٥

تونی، محمدقاسم بن عبدالقادر

منشآت قاسم تونی ۱٥۹

«ث»

ثاقب مدراسی، مهدی حسینی

دیوان اشعار ۱۹٤

ثعالبی، عبدالملك بن منصور

المبهج ۲۹۱

ثمر

مثنوی ۲۳۸

ثنایی

دیوان اشعار (منتخب) ٢١٦

شعری در توحید ١٢٨

قصه شیر مست به نظم ١٢٧

ولایت نامه شاه مردان و جواب مسأله قیصر گفتن به نظم ١٢٧

ثنایی مشهدی، خواجه حسین

دیوان ١٠، ٥٢١

«ج»

جابری انصاری، حسن بن علی

آثار حسان در بدایع اشعار نسوان ٤٨٣

الامثال الجاریة ٤٨٨

ترجمه وفیات الاعیان ١٠٠، ١٠١

جنگ ٤٨٥

فرهنگ قوافی ٤٨٦

کتاب عشق ٤٨٨، ٤٨٩

گوهر شبچراغ ٤٩١، ٤٩٢، ٤٩٣، ٤٩٦

یادداشت ها ١٠٢

جاجرمی، ابوالحسن بن محمدکاظم

برکات القائم لایقاظ النائم ٥٧٠

ینابیع الحکمة ٤٣٣

جالینوس

مطلبی از وی ٤٦٩

جاماسب حکیم

پرسید وشتاسب شاه از وی ۲۷٤

جاماسب نامه ۲۷٤

داستان پرسیدن گشتاسب از وی ٤۰٦

زند ۲٤

جامی، عبدالرحمن. نورالدین

اشعاری از وی ۳، ۸۰، ۲۵٤، ۳۳۷، ۳۳۹، ۵۲٦

اشعة اللمعات ۱۷٤

اعتقادنامه ۱٦۳، ۳۹۱

انیس القلب ٤۷۰

بهارستان ۱۷۵

تحفة الاحرار ۳٦۹

ترجمه منظوم قصیده فرزدق ٦۵

چهل حدیث منظوم ۳۹٤

خردنامه اسکندری ۳٦۹

دوازده امام منظوم ۳٤۰

دیوان ۱٦۲ (منتخب)، ۱۷٦ (دیوان دوم)، ۲۸٦ (منتخب)، ٤۷۰ (قصاید)، ۵٤۷ (بخشی)

سبحة الابرار ٤۹، ۳٦۹، ٤٤٤

سلامان و ابسال ۳۷۰

سلسلة الذهب ۳٦۹، ۳۹۰

شرح رباعیات وحدت وجود ۱۷۳

شواهد النبوة لتقویة اهل الفتوة ۵۵۲

طریق خواجگان (نوریه، سررشته) ۱۷۵

غزلی در جواب عطیه سلطان یعقوب بایندر ۳۳۵

قطعه ای که بر مقبره عین القضاة نوشته ۳۳٦

لجة الاسرار ۳۳۸، ٤٦۷

لیلی و مجنون ۳٦۹

مثنوی ۳۳۷

مرآة الصفا ٤٦۹

مطلبی در مورد انتخاب تخلص «جامی» ۳۳۹

مکتوب به سلطان محمد عثمانی ٤۷۳

مناجات ۱٦۲

نقد النصوص فی شرح نقش الفصوص ۱۷٤

نی نامه ۲۸۷

هفت اورنگ ۳٦۹، ۵۰۷

یوسف و زلیخا ۱٦۲، ۳۵۰، ۳۷۰

جبلی، عبدالواسع. بدیع الزمان

دیوان اشعار ۱۱٦

جرائدی دمشقی، یعقوب بن بدران

تجوید منظوم ٤۵۷

جرجانی، علی بن محمد. سیدشریف

شرح کافیه ابن حاجب ۵٦۲

صرف میر ۵۵۹

جعفر بن محمد بن شریح الحضرمی

اصل جعفر بن محمد ۵٤۳

جعفری، جلال

شعری در توحید ۱۲۶

جلال اسلامی

رباعی از وی ۱۹۸

جلالی یزدی، علیرضا

دیوان اشعار ۲۰۳

جلب مصلح الدین، مصطفی بن خیرالدین

تنویر الاذهانو الضمائرفی شرح الاشباهو النظایر ۵۸۹

جمال آملی

شعری در نعت ۱۲۵

جمال ساوجی

شعری در توحید باری تعالی ۱۲۷

جمال الدین اصفهانی، محمد بن عبدالرزاق

دیوان اشعار ۳۲۳

جمالی

فرخ نامه (فصلی از آن) ۱۳۳

جمالی، فضیل بن علی

صون الفارض فی الوصول الی مدارك عون الرائض (مطالبی از آن) ٤٧٤

جودی خراسانی، عبدالجواد

دیوان اشعار (بخشی) ۲۵۵

جونفوری، محمدمحمود

شرح الحجة البالغة الملقب بالشمس البازغة ۳۸۱

جنید

حکایت بنای مشهد مقدس علی(ع) ۱۲۹

دیوان اشعار (منتخب) ۱۲۷، ۱۲۹

جوادی، مصطفی

شعر ۷۷

جوالیقی

منقبت شاه مردان به نظم ۱۲۷

جوهری، اسماعیل بن حماد نیشابوری

صحاح اللغة ۱۷

جیلانی، علی بن میرزا محمد

بیعة الافاخم ۳۹

جیلانی، مهدی بن علی

المرغوب فی شرح الشرایع ۲٦۰

«چ»

چاچی (شاشی)، درویش علی بن حاجی عثمان

مفتاح التوحید (منتخب مثنوی) ۳۷۳

چاکر

اشعاری از وی ٥۲٦

چاکر خوانساری

دیوان مراثی (بخشی) ۲۳٦

چلبی، ابراهیم بن محمد

ملتقی الابحر فی الفروع الحنفیة ۳۳۱

چلبی تبریزی، محمدرضا بن صالح

دیوان عنوان تبریزی ۳۵۵

چلبی حنائی زاده، علی

بحرالاسرار ٤٦٧

چوی زاده افندی

رباعی به ترکی ٤٧٣

«ح»

حاجزی، حسام الدین

مطلبی از کشکول وی ۷۹

حافظ شیرازی، محمد. شمس الدین

دیوان ٤٧، ١٦٢ (منتخب)، ٣٢٦، بخش هایی از اشعار وی در صفحه های ١٣٤، ٢١٦، ٣٤١، ٤٤٤، ٥٢٦، ٥٤٩

حافظ (غیر از حافظ شیرازی)

شعری در نعت مصطفی(ص) ۱۲۷

حبلرودی رازی، خضر بن محمد

التوضیح الانوار بالحجج الواردة لدفع شبه الاعور ٤٠٩

حجازی، علی

شعری در منقبت ائمه(ع) ۱۲٦

حجت مشهدی، سیدمهدی بن غیاث الدین پیشنماز

دیوان ۸

حر عاملی، محمد بن حسن

هداية الامة الى احكام الائمة ١٠٥

حسام

ولايت نامه شاه مردان به نظم ١٢٩

حسام بن مولا محمد امين

مستفيد المبتدين ٤٨١

حسرت

ديوان اشعار (غزليات) ٥٧٩

حسن

ولايت نامه شاه مردان (شعر) ١٢٦

[امام] حسن عسكرى(ع)

رقعه ٧٩

حسن كاشى

اشعارى از وى ١٣٠

حسن بن گل محمد

تحفه سلطانيه ٤٠

[سيد] حسين

نامه اى در طلب آب ٤٤٤

حسين

مناجات ١٢٨

حسين بن عثمان بن شريك العامرى الكوفى

اصل ٥٤١

حسینقلی فرزند رجبعلی

شعر ۱۳٤

حسینی، علی رضا بن علی اصغر

جامع اللغات ۳٥٦

حسینی خوافی، عبدالرحمن بن عبدالکریم

چهل حدیث ۳۹٥

حلی، حسن بن یوسف. علامه

ارشاد الاذهان ٥۳

ایضاح الاشتباه فی اسماء الرواة ٦۲

منتهی الوصول الی علمی الکلام و الاصول ٦۱

نهایة الوصول الی علم الاصول ۲۸۱

حلی، جعفر بن حسن بن یحیی. محقق

شرایع الاسلام ٤۹۹

معارج الاصول ٤۰۹

حلی، شیخ علی شفیهنی

قصیده ۷۸

حلیمی چلبی رومی، لطف الله بن یوسف

مصرحة الاسماء ۳۷٥

حمدالله مستوفی قزوینی

تاریخ گزیده ۱۹۳

حمزه کوچك

ولایت نامه شاه مردان به نظم ۱۲٦

حموی، سعدالدین

اشعاری از وی ۳٤۰

حمیدی

مقامات (قطعه ای) ٥٢٤

حنبلی، محمد بن محمد

طبقات الحنابلة ٤٢٠

حیدرآبادی، تجلی علی شاه

تاریخ نظام شاهی (وقایع دکن) ٢٨١

حیرتی

اشعاری از وی ٣

کتیب معجزات (نظم بهجة المباهج) ٧، ٣٩

«خ»

خاتون، محمد بن علی

شعری از وی ١٩٨

خازن بهایی

دیوان اشعار ٥٨٤

خاقانی شروانی، ابوبدیل. افضل الدین

اشعاری از وی ٣

قصیده پیرامون ایوان مدائن ٦٣

قصیده غذاء القلب ٤٦٨

مرآة الصفا ٣٣٧

منشآت (بخشی) ٤٤٤

خاور، حیدرقلی بن فتحعلی شاه قاجار

سفینه خاور ١٤٤

خاوری شیرازی، فضل الله بن عبدالنبی

دیوان اشعار ۲۱

خجندی، احمد بن محمود. تاج الدین

الاقلید (شرح المفصل) ۳٤۲

خراسانی کرباسی، محمد جعفر بن محمدطاهر

گوهرمراد ۳۵۸

خرقانی، ابوالحسن

کلامی پیرامون شب قدر و نظم آن ۳۹۵

خسرو رومی، محمد بن فرامرز

مرآة الاصول فی شرح مرقاة الوصول ۳۳٤

خطیب تبریزی، یحیی بن علی. ابوزکریا

ایضاح سقط الزند ۹۹

خطیب قزوینی، محمد بن عبدالرحمن. جلال الدین

الایضاح فی المعانی و البیان ۵۰۰

خواجوی کرمانی، محمود بن علی. کمال الدین

کلیات ۱۳

خواجه جهان، محمود بن محمد گاوان گیلانی

ریاض الانشاء ۲۲۲

خواجه محمد زاهد

مخارج حروف منظوم ۵۷۵

خوارزمی

سبحة البنان و ورد اللسان ٤٦

خواند میر، محمد بن همام الدین شیرازی

حبیب السیر فی اخبار افراد البشر ٣٢٢، ٥٦٤

دستور الوزراء ٥٤٦

خوشمزه اصفهانی، ابوالحسن حسینی

اصول دین ٨٣

خیالی

اشعار ترکی ٣٣٥

تخمیس غزل باقی ٣٤١

خیام

شعر ٧٧، ٥٢٦

«د»

دارابی، محمد بن محمد

لطیفه غیبیه ٧٨

دانیالی فسوی جهرمی، علی. شهاب الدین

بحرالمعارف ٥٣٧

داود بن محیی الدین

مفاتیح الجنان و مغالق النیران ٢٧٠

دبیلی هندی، عبدالوهاب بن عبدالرحمن

ابصار المستبصرین ٢٩٥

درویش حسین نوا

ساقی نامه ٨١

درویش سقای بهرام

مناجات (شعر) ١٦٣

درویش سلطان بن غیاث

فی نعت حضرت مصطفی(ص) (شعر) ۱۲۵

درویش محمد ناظمی

نظم قدوری ۳۹۶

دسیاوی، محمد بن محمد

الزهر الزاهر فی الدلالة علی قدرة العزیز القاهر ۵۹۱

دشتکی، عبدالله بن عبدالرحمن. اصیل الدین

درج الدرر و درج الغرر فی بیان میلاد سیّدالبشر ۳۷۲

دعبل خزاعی

قصیده ۷۷

دماوندی، عبدالرحیم بن محمد یونس

مفتاح الاسرار حسینی ۲۵۰

دنبلی خوئی، عبدالرزاق بن نجفقلی. مفتون

بصیرت نامه (عبرت نامه) ۲۶۰

دنبلی خوئی، عبدالله بن کبیر

جنگ اشعار ۲۸۶

دوانی، محمد بن اسعد. جلال الدین

عرض لشکر ۴۴۳

دوست

دیوان اشعار ۲۴۷

دولت شاه قاجار، محمد علی میرزا

دیوان اشعار ۸۵

دهلوی، امیرخسرو بن سیف الدین محمود

اشعاری از وی ٣٤٠

بدایع معنوی ٣٥٠

دریای ابرار (بحرابرار) ٣٣٧، ٤٦٧

دیباچه دیوان ١٠٧

رسایل اعجاز (اعجاز خسروی) ٣٥٠

سوابق منشآت ٣٥١

لطایف ٣٥٠

مرآة الصفا ٣٣٧، ٤٦٨

مرتبات ٣٥٠

مطلع الانوار (مخزن الاسرار) ١٤٢

مفردات و مرکبات ٣٥٠

دهلوی، سعدالدین ابوالفضایل

افاضة الانوار فی اضائة اصول المنار ٤٣٩

دهلوی، عبدالحق

شرح سفر السعادة (الطریق القویم فی شرح الصراط المستقیم) ٤٩٨

دهلوی، علی محمد بن عبدالحق، محدث

مجمع الجوامع ٤١٥

دهلوی، محمد بن لاد

شرح مخزن الاسرار نظامی ٢١٣

مؤید الفضلا (شامل) ٥٩٨

دیکنقوز، احمد. شمس الدین

شرح مراح الارواح ۳۳۲

دیلمی، محمد بن عبدالملك

مرآة الارواح (فصل فی العقل) ٤٧٢

«ذ»

ذبیحی یزدی، اسماعیل

نرگس دان ۲۳٦

ذرّه لکهنویی، میرزا هجو بیك هندی

دیوان اشعار ٤۲۹

«ر»

رازی

اشعاری از وی ۳

رازی، امین احمد

هفت اقلیم ۹۰

رازی، زین الدین محمد بن ابی بکر

مختار الصحاح ٤۳

رازی، محمد بن عمر. فخرالدین

تفسیر کوتاه سوره حمد ۱۳۲

راشد، سیدمحمد

مرقعات ۱۸۳

راغب لکهنویی هندی، میراحمد مبارك

دیوان اشعار ۱٥٤

فراق نامه ۱٦۸

راقم مشهدی، محمد بن غیاث الدین

دیوان اشعار ١٧٨

راهب

شعری در شکایت فلك ١٢٥

رجا زفره ای اصفهانی، محمدعلی. نجم الشعراء

شبیه خوانی حرّ ٥٠٤

کتاب الارث ٥٠٧

رحیقی

اشعار ترکی ٣٣٥

رشدی رستمداری

دیوان اشعار ١٧٢

رضوی خراسانی، محسن بن محمد مهدی

مجالس المنتخبین و تذکرة العارفین (ترجمه امالی صدوق) ٥٦٩

رضوی، محمد بن علی بن محمد حافظ المصدر

دوازده امام ٢٠٠

رفعت

اشعاری از وی ٧٧، ٧٨

رفیق

دیوان اشعار (منتخب) ٢٨٦

رکن الدین مسعود امام زاده

شأن نزول سوره یوسف ٢٩٥

رکنای کاشانی = کاشانی. مسعود

رنچهور داس فرزند رنجیت رای جونپوری

دقایق الإنشاء ۵۵۰

روزبهان

اشعاری از وی ۵۲۱

روملو، حسن بیگ

احسن التواریخ ۱۴۳

رومی، عبدالرحمن بن خلیل

شرح مراح الارواح ۳۳۴

رونی، ابوالفرج بن مسعود

دیوان اشعار ۴۸۶

قصیده ای از وی ۵۵

«ز»

زاری

اشعار ترکی ۳۳۵

زاهد تبریزی، میرزا قاسم فرزند محسن

کلیات اشعار ۵۴۵

زرگر اصفهانی

اشعاری از وی ۱۳۱

زرنوجی حنفی، برهان الدین

تعلیم المتعلم ۵۷۳

زفره ای اصفهانی = رجا زفره ای اصفهانی

زلالی خوانساری، محمدحسن

اشعاری از وی ۱۳۷

مثنوی زلالی ٢٠٥

محمود و ایاز ١٦٧، ٥٢٢

زمخشری، محمود بن عمر. جارالله

رباعیات ٤٧٥

شعری از وی ٤٦٦

مقدمة الادب ٥٥٧

زنوزی، عبدالرسول بن محمدحسن. فنا

ساقی نامه ٧٧

شعر عربی ٧٨

زواره ای، علی بن حسن. ابوالحسن

مجمع الهدی ٤٤٠

زوزنی، حسین بن احمد

شرح المعلقات السبع ١٢٠

زید پوری، عبدالاول فرزند علی الدین فرزند حسن حسینی

سیر نبوی (منتخب کتاب سفر السعادة) ٥٥١

زید الزرّاد الکوفی

کتاب زید الزرّاد الکوفی ٥٤٢

زید النرسی

اصل زید النرسی ٥٤٣

«س»

ساری شیرازی، علی اکبر

مثنوی زاد الرحیل ٢٨٨

مثنوی عشق نامه ۲۸۸

ساغر اصفهانی، محمدابراهیم بن محمد اسماعیل

کنزالمصائب ۲۹

ساکت

اشعاری از وی ٥۲٦

سالك

معجزه امام حسین(ع) به نظم ۲۳٦

سالم، محمود بیگ

مثنوی ٥۲۳

سبزواری، محمدباقر بن محمدمؤمن

روضة الانوار عباسی ۱٦۰

سبزی

مثنوی زهره و خالد ۳۱۳

سبکی، علی بن عبدالکافی

رباعیات ٤۷٥

سپهر کاشانی، محمدتقی. لسان الملك

امثال و حکم ۲۳۹

سجزی، محمود بن عمر

مهذب الاسماء فی مرتّب الاشیاء ۱۹٥

سحاب اصفهانی، محمد فرزند احمد هاتف

دیوان اشعار ٥٦٦

سحابی

رباعیات ٥۲۱

سحری تهرانی

اشعاری از وی ١٣٩

سخاوی

مقاصد خمسه یا الموضوعات(حکایتی از آن) ٤٦٦

سرمدی، محمدابراهیم بن محمد

تنبیه الغافلین ٢٤٥

سروری کاشانی، محمدقاسم بن محمد

مجمع الفرس (فرهنگ سروری) ١٦٥، ٣٢٣، ٥٠٥

سروش اصفهانی، محمدعلی

دیوان ١٨٩

سرهندی، احمد بخارائی. سید

اشعاری از وی ٣٩٤

چاه وصال (لیلی و مجنون) ٢٢٠، ٣٤٩

سعدی

بوستان ٥٢٣ (بخشی)، ٥٥٧ (منتخب)

کلیات (بخش هایی از آن) ٨١، ١٢٨، ٢٨٧، ٣٥٤
٤٤٥، ٥٢٣، ٥٢٦، ٥٤٨

گلستان (منتخب) ٣٤٩

سلام بن عمیرة (ابی عمرة) خراسانی کوفی

اصل سلام بن عمیرة ٥٤٠

سلطان حسین بایقرا

رساله ای از او ٢٧

سلطان علی

اشعاری از وی ۳۳۹

سلطان ولد

اشعاری از وی ۳۳٦

سلمان ساوجی، سلمان بن محمد. جمال الدین

ترجیع بند ۸۱

دیوان ۳٤، ۳۲۰ (بخشی)

سلیم تهرانی، محمدقلی

دیوان ۲۱٦، ٥۲٦

قحطیه ۱۳٥

قضا و قدر ۱۳٤، ۳٤۹، ٥۲۳

وصف اسب ۱۳٦

سلیمان

نصیحت منظوم ۱۲۷

سلیمان بن داود سقسینی. تاج الاسلام

زهرة الریاض و نزهة القلوب المراض ٥۳۲

سلیمی

اشعاری از او ۱۲٥، ۱۲۷، ۱۲۹

صلوات نامه منظوم ۱۲۹

سمرقندی، محمد بن حاجی

معدن الحقائق فی شرح کنز الدقائق ٤۳۱

سمرقندی، نصر بن محمد. ابواللیث

شرح جامع کبیر (باب الایمان) ٤۷٥

مقدمة فی الصلوة ٥٣٥

سمیعا

تذکرة الملوك (تذکره اشرف شاهی) ٣٥٨

سنایی غزنوی، مجدود بن آدم. ابوالمجد

الهی نامه ٥٤

حدیقه سنایی (منتخب) ٥٢٢

سیر العباد الی المعاد ١٣٨

طریق التحقیق ٣٣

قصاید ٤٧٠

سنجانی، قوام الدین

شعری از وی ٣٩٤

سنجر کاشانی

دیوان اشعار (منتخب) ٢١٦

سوزنی سمرقندی، محمد

دیوان اشعار ٥٤ (شعری)، ١١٧

سیل اخباری، میرزا محمد بن عبدالنبی

دیوان ٧٦، ١٧٧

الکواکب الدری فی معرفة الهادی و المهدی ٧٥

نجم الولایة لمن اراد الهدایة ٧٤

سینکی خراسانی، میرزا محمدخان. مجدالملك

کشف الغرایب (مجدیه) ٤٨٧

سیوطی

قصیده ای از وی ٤٧١

«ش»

شاپور تهرانی، شرف الدین ارجاسب

دیوان اشعار ۳۰

شادی آبادی، داود بن محمد

شرح دیوان خاقانی ۲۷۹

شاطبی، قاسم بن فیره. ابومحمد

عقیلة اتراب القصائد فی اسنی المقاصد ٤٥٧

شافعی

دوازده امام ۱۹۹

شانی تکلو، نفیس الدین

دیوان ۲۰۵، ۳۷۷

ساقی نامه ۲۰٤

قصیده ای از وی ۲۰۵

شاه طاهر

اشعاری از وی ٥۲۱

شاه نظر قصه خوان

زبدة الرموز (حمزه نامه) ٤۱۸

شاه نعمت الله ولی بن عبدالله کرمانی

حکایت زر و میش ۲۳٦

دیوان ٤٦، ۳۳٦ (بخشی)

شاهد جوینی سبزواری

ترجمه منظوم دیوان امیرالمؤمنین(ع) ٥٦٥

شاهدی، ابراهیم دده بن صالح مغلوی

گلشن توحید ١٤٨

شبر کاظمینی، عبدالله بن محمدرضا حسینی

درایة الحدیث ٤١٣

شبستری، محمود بن عبدالکریم

گلشن راز ٥٤

شرف بخارائی خراسانی

دستور الصلوة (مقدمة الصلوة، آداب نماز، نام حق)
٣٩٢

شرنبلالی حنفی، حسن بن عمار. ابوالاخلاص

الاحکام الملخصة فی حکم ماء الحمصة ٥٧، ٤٧٨

شروانی، محمد امین بن صدر

شرح رباعی عینان عینان ٤٧٧

شعله گلپایگانی، مهدی

چند مثنوی و غزل ٢٢٥

مثنوی رعنا و زیبا ٢٢٤

یوسف و زلیخا ١٩٦

شعله نیریزی، محمدجعفر بن محمدباقر

خسرو و شیرین ٣٥٣

شکر، محمود فرزند حسن

دستور الاشعار ٥٥٥

شمس تبریزی

اشعاری از وی ٣، ١٢٩، ٣٤٠

شعری در منقبت ۱۲۶

شمس الدین بن حجر

رباعی عربی ٤٦٩

شمس مغربی تبریزی، محمد بن عزالدین شیرین

دیوان اشعار (بخشی) ۲۵۳

شمسك

شعری در توحید ۱۲۶

شوریده

اشعاری از وی ۵۲۶

شوکت بخارائی، محمداسحاق

دیوان ۱۵۶، ۱۷۲، ۵۲۸

شهاب

هفت بند در مدح امیرالمؤمنین(ع) ۲٤۹

شهاب ترشیزی = ترشیزی. عبدالله

شهید ثانی = عاملی، زین الدین بن علی

شیخ ابوالقاسم

اشعاری از وی ۵۲۲

شیخ الاسلام قزوینی = قزوینی. منصور

شیخ الهی

سه رساله (سرالسلطنة، سرالوجود، مناهج السلوك)
٤٧٦

شیخ بهائی = عاملی، محمد بن حسین

شیخ زاده قوجوی، محمد بن مصطفی

حاشیة انوار التنزیل ۳۲۷

شیخ نظام الدین

اشعاری از وی ٣٤٠

شیخ واحدی

شعری ١٦٣

شیخی قائنی جامی

ارشاد الطالبین ٣٩١

شیرازی، ابراهیم بن محمد حسین

فصل الخطاب الابراهیمیة فی کشف عبارات الروضة البهیة ١١٩

شیرازی، احمد بن ابی الخیر. زرکوب

شیرازنامه ١٩٣

شیرازی، عبدالله

قصیده در مدح حضرت پیامبر(ص) ٤٢٧

شیرازی، ملاصدرا

تفسیر سوره بقره (بخشی) ٤١٣

یادداشتی درباره سماع ابن سینا ٧٣

«ص»

صائب تبریزی

دیوان اشعار (بخشی از غزلیات) ١٣٧، ١٧٢، ٣١٩

صاحب علی آبادی = علی آبادی. محمدتقی

[امام] صادق(ع)، جعفر بن محمد

فال نامه ١٣٣

صادقا شیرازی، حکیم

شعری در تعریف گرگین خان ٣١٩

صبحی، ملك حیدر

دیوان صبحی ٥٢٤

صبور کاشی، میرزا احمد

دیوان ٤٧

صحبت لاری، محمدباقر

قصیده ای از وی ٢٤١

صحیحی، محمود

راز گل ٥

صدرالشریعه ثانی = بخاری حنفی، عبیدالله بن مسعود

صدقی

اشعاری از وی ٣

صفای دشتکی، ابراهیم بن غیاث الدین منصور

مثنوی حسرت نامه ٢٢٠، ٥٤٨

صفدی، خلیل بن ایبك. صلاح الدین

لمع السراج ٣٥٢

صفی

اشعاری از وی ٣١٦

صفی، محمد ظهیر

رباعیات ١٣٧

صفی بن نصیر

دستورالمبتدی ٥٥٩

صفی قلی بیك بن قراخان چرکس، متخلص به صفی

دیوان صفی چرکس ۱۵۷، ۳۲۰ (بخشی)

صفی یزدی، صفی قلی بیگ بن محمدعلی بیگ

اشعار ۱۳۸

جنگ صفی یزدی ۱۳۰

حمارنامه ۱۳٦

رباعیات ۱۳۷

صوفی مازندرانی، ملامحمد

ساقی نامه ۵۲۰

صیدی طهرانی، میرعلی

دیوان اشعار ۵۱۵، ۵٦۰

«ض»

ضیاء اصفهانی

مربع ترکیب ۳۱٦

«ط»

طارمی زنجانی، محمدجواد بن محرم علی

شرح الاحتشام علی نهج بلاغة الامام علیه الصلوة و السلام ۳۵۹

طالب آملی

دیوان ۵۲۲ (یك قصیده)، ۵۲٤ (یك صفحه)

طایر

جنگ ۲۱۷

دیوان ۲۵٤ (یك صفحه)

طباطبائی، غلامحسین منشی فرزند هدایت علی

سیر المتأخرین ٥٦۷

طباطبائی، محمدرضا بن ابوالقاسم

زبدة الغرائب ٤۱۹

طبرسی، فضل بن حسن. ابوعلی

نثر اللئالی (الدر المکنون) ۲۸٦

طبری، محمد بن رضا

تفسیر ترجمان طبری ۲۹٥

طبیب اصفهانی = اصفهانی، محمدنصیر

طرسوسی حنفی، ابراهیم بن علی

انفع الوسائل الی تحریر المسائل ٤۳۰

طریحی، محی الدین بن محمود

وصف فانوس ۷۹

طغرای مشهدی

دیوان اشعار ۱٥٤

طوسی، عبدالوهاب قدپی

دستور الوزارة (وصایای خواجه نظام الملك) ۲٤٤

طوسی، محمد بن حسن. شیخ الطائفه

الفهرست ٦۲

مختصر مصباح المتهجد ٤۳

طوسی، محمد بن محمد. نصیرالدین

تاریخ منظوم ائمه(ع) ۲٥٤

تجرید الاعتقاد ٣٨٧

طوطی

زینة المجالس ٢٥٥

شعری در نعت ١٢٥

طوفان

قصیده ای از وی ٢٨٧

طیبی، حسن بن محمد

الکاشف عن حقائق السنن (شرح مشکاة المصابیح) ٣٣٣

«ظ»

ظل السلطان، مسعود میرزا

نامه ها و فرامین ١٠٠

ظهوری ترشیزی، محمد

الف تا یا ١٧١

دیباچه خوان خلیل (گلزار ابراهیم) ٥٢٤

دیوان اشعار (بخشی از قصاید) ١٧١

ساقی نامه ١٤٦، ١٦٩، ٣٢٠، ٥٢٠

ظهیر کرمانی، میرزا ابراهیم

مجمع البحرین ٣١

وامق و عذرا ٣٢، ٣٦٥

«ع»

عادل خراسانی

ترجمه منظوم صدکلمه امیرالمؤمنین(ع) ١٢٣

عارف

اسامی اجداد حضرت مصطفی(ص) ۱۲۷

عارف اسفراینی، اسماعیل بن قربانعلی

دیوان اشعار ۱۵۱

عاشق اصفهانی، محمدخان خیاط

دیوان اشعار (منتخب) ۱۶۵، ۲۸۶، ۴۰۲

عاصم بن حمید حناط کوفی

اصل عاصم ۵۴۱

عاملی، حسین بن عبدالصمد

لغز به فرزندش شیخ بهایی ۳۱۵

عاملی، زین الدین بن علی. شهید ثانی

اعتقاد الامامیة ۷۱

التنبیهات العلیة علی وظائف الصلاة القلبیة ۶۵

الرعایة فی شرح بدایة الدرایة ۶۲

کشف الریبة فی احکام الغیبة ۶۲

مسالك الافهام فی شرح شرایع الاسلام ۴۱۱

عاملی، محمد بن حسین، بهاءالدین

جواب لغز پدرش ۳۱۵

حاشیة علی مختصر العضدی ۴۵

رسالة دلیل وجوب شکر المنعم ۴۵

دوازده امام (اثناعشریه) ۱۳۱

زبدة الاصول ۴۵، ۲۱۷

شیر و شکر ۷۸، ۱۴۶

لغز الزبدة ٧٤

نامه به میرزا ابراهیم همدانی ٧٢

نان و حلوا ٧٧، ١٣١، ٣١٩، ٥٤٨

الوجیزه ٤٥

عاملی، شیخ محمد بن علی بن خاتون

ترجمه اربعین شیخ بهایی (قطب شاهی) ٢١٠

عایشه بنت یوسف باعونی شافعی

القول الصحیح فی تخمیس بردة المدیح ٦٤

عبدالرؤف

تجوید منظوم ٥٧٤

عبدالغنی بن داود

شرح دستور معما ٢٠١

عبدالله بن جبیر

اصل عبدالله بن جبیر ٥٤٤

عبدالله بن یحیی کاهلی

اصل عبدالله بن یحیی ٥٤٠

عبدالمطلب

شعری در مدح حضرت محمد(ص) ٣٣٦

عبدالملك بن حکیم خثعمی کوفی

اصل عبدالملك بن حکیم ٥٤١

عبدالملك عباد عصفری بن یعقوب رواجنی کوفی

اصل عبدالملك عباد ٥٤١

عبیدالله

قصایدی از او ٤٠١

عبیدالله خان اوزبك

جواب نامه شاه طهماسب ٤٤٣

عراقی

اشعاری از وی ٣٤١

عرفی شیرازی، محمد

خسرو و شیرین ١٤٧، ١٨١

رساله نفسیه ١٨١

قصیده ترجمة الشوق ٢٨٧

کلیات اشعار ١٨١، ٥٢٤ (بخشی)

مثنوی بحراللئالی ١٨١

عزت، سید

داستان اصحاب کهف ٣٧٤

عزالدین حافظ

تجوید منظوم ٣٩٣

عصار تبریزی، محمد بن احمد. شمس الدین

دیوان ٥٢٣

مهر و مشتری ٥٤٤

عصمت بخارائی، عصمت الله بن مسعود

بحر طویل ٤٦٩

قصیده مرغوبه ٤٧٠

وصف اسب ١٣٧

ولایت نامه شاه مردان ١٢٦

عطار نیشابوری، محمد بن ابراهیم. فریدالدین

اسرار نامه (اشعاری از آن) ١٩٨

اشعاری از وی ٢٥٤، ٣٣٧، ٤٤٥، ٥٢٤

پندنامه (ولدنامه، پسرنامه، نصیحت نامه) ٣٩٥

دریای ابرار (دریای سخن) ٤٦٦

شیخ صنعان ٥٤٨

قصیده در توحید ١٢٧

قصیده ای از وی ٣٣٧

مثنوی ٥٢٣

مصیبت نامه ٥٦١

مظهرالاسرار ١٠٦

مظهرالعجایب ١٠٦

مناجات ١٢٧

منطق الطیر ٣٠٧

وصیت نامه ٣١٩

علاء بن رزین قلاء ثقفی

مختصر اصل وی ٥٤٣

علاء الدین محمد

خطبه ای به اسم سور قرآن ١٣٢

علاء الدین بن صدقه

قصیده در مدح حضرت پیامبر(ص) ٤٥٨

علامی، ابوالفضل بن مبارك

آیین اکبری (اکبرنامه، تاریخ اکبری) ۱۶۲

مکاتبات علامی (انشای ابوالفضل) ۳۹۷

علم الهدی، محمد بن محسن فیض کاشانی

زبور الهی ٤۳٦

علوی فاطمی، محمود بن علی نقی بن جواد

مسلی المصابین فی تسلیة الحزین ٥۹۳

[امام] علی(ع)

جواب نامه معاویه ۷۸، ٤٤۳

حدیث کمیل در معرفت نفس انسانی ۳۱٥

دیوان ٥۲٥ و اشعاری از آن ۷۱، ۸۰، ۱۳۸، ۳۳٦

فالنامه ۱۳۳، ۳۱٤

علی آبادی مازندرانی، محمدتقی صاحب

تاریخ قاجاریان (تاریخ سلطانی) ۲٥۳

حکایات ۲٥۲

قصاید ۲٥۳

کلیات ۲٥۲

علی بن اسباط کوفی

نوادر علی بن اسباط ٥٤۲

علی بن عبدالعالی

جهة القبلة ٤٦۰

علی بن محمدتقی

بهجة الاحباب و سرور الاصحاب ٤٥۸

علی بن موسی الرضا(ع)

صحیفة الرضا(ع) (مسندالرضا(ع)) ٢٩٧

علی سوخته

بحر طویل در وصف یار ١٢٨

[سید] علی کیا حاکم گیلان

جواب نامه امیر تیمور گورکان ٣١٧

عماد کرمانی، عمادالدین علی فقیه

کلیات عماد فقیه ١٢

عمر خیام

رباعیات ٣٣٨

عنایت خان راسخ بن شمس الدوله لطف الله خان

عنایت نامه ٥٦٢

عنصری بلخی، حسن بن احمد

دیوان اشعار ١٨٨

قصیده ای از وی ٥٥

عیلانی

اشعاری از وی ١٣٠

عینی، محمود بن احمد. بدرالدین

فرائد القلائد فی شرح مختصر الشواهد ٤٧٨

«غ»

غزالی، احمد بن محمد

اشعاری از وی ٤٤٧

عینیه ٤٧٦

غزنوی حنفی، احمد بن محمد

مقدمة الغزنوی فی فروع الحنفیة ۳۱۱

غیاثا

شعری در منقبت ۱۲٦، ۱۲۷

غیرت تبریزی، میرزا جعفر

ساقی نامه ۸۰

«ف»

فارسی، کمال

اشعاری از وی ۱۲٦، ۱۲۹

فارغ گیلانی رودسری

فارغ نامه ۱٤۹

فالی سیرافی، محمد بن مسعود. قطب الدین

شرح القصیدة الاشکنوانیة ۱۱۰، ۱۱۱

فایز نظر، هرج بلهته

داستان کامروپ و کاملتا (دستور همت) ٥٥٤

فتاحی نیشابوری، یحیی سیبك

شبستان نکات ۱٥۸

فتحعلی شاه

نامه به شیخ احمد احسایی ۷۳

فخر رازی = رازی، محمد بن عمر

فخری هراتی، سلطان محمد بن امیری

تحفة الحبیب ۱۷٦

فراهی، ابونصر

نصاب الصبیان (بخشی) ٥٧٤

فردوسی طوسی، ابوالقاسم

شاهنامه ١٤٢، ٢٨٧ (بخشی)

فرزدق

قصیده در مدح امام سجاد(ع) ٦٦

فرشته = استرآبادی، محمدقاسم هندوشاه

فرغانی، حسین بن منصور. قاضیخان

الفتاوی (فتاوی قاضیخان) ٣١٢

فرقتی کاشانی، ابوتراب بیگ بن میرزا علی

دیوان اشعار ١٢٤، ٢٠٤

فرهاد میرزا معتمدالدوله

شرح حال عباس میرزا قاجار ٥٨٠

فریدون میرزا فرمانفرما، فرزند عباس میرزا

دیوان فریدون میرزا (اعجاز اللسان) ٤٣٧

قسطاس الشعر ٤٣٥

فصیحی، میرزا

اشعاری از وی ٥٢١

فضولی بغدادی، محمد بن سلیمان

حسن و عشق (صحت و مرض) ١٣٧، ٣٦٧

فطرت مشهدی، محمد بن فخر موسوی خان

دیوان اشعار ١١، ١٧٢، ٢٤٣

فقیر دهلوی شاهجهان آبادی، شمس الدین

عروض و قافیه ٣٥٧

حدایق بلاغت (حدیقة البلاغة) ۳۵۷

فوزی

مخمس ۳٤۱

فوقی یزدی، احمد بافقی. فوق الدین

دیوان اشعار ۱۲

فهمی رازی، ملامحمد تهرانی

قسمت نامه میراث ۱۳٤

فیاض لاهیجی، عبدالرزاق

دیوان ٤۱

ساقی نامه ۱٤۷

فیروزآبادی، محمد بن یعقوب

شرح حال رضی الدین ٤۳۸

فیروز کاووس فارسی

کتاب صد در بندهش ۲۷٦

فیض کاشانی، محسن بن مرتضی

ترجمة الصلاة ۳۲۰

کلمات طریفة ۲۹۸

فیضی دکنی، شیخ ابوالفیض

دیوان اشعار ۱۹۸ (بخشی)، ۲۳۵

مرکز ادوار (مبدأ فیاض) ۱٦۰

«ق»

قاری، ابوالقاسم

اللؤلؤئیة (نظم اللآلی) ۳۲۱

قاری کاظمی، محمد بن شمس الدین

رساله محمدیه ٨٧

قاسم

اشعاری از وی ١٢٧

قاسم بن ابوبکر کرد

روضة الاحباب ٢٤٨

قاسمی، میرمحمدقاسم بن میر سیّد جنابذی

شاهنامه قاسمی ١٧٠

قاضی زاده، محمد

نامه به ترکی ٤٧٩

قاضی زاده کرهرودی

تحفه شاهی ٤١٧

قاضی صفد، محمد بن عبدالرحمن

رحمة الامة فی اختلاف الائمة ٢٦٧

قاضی عیاض = اندلسی. عیاض بن موسی

قائم مقام فراهانی، ابوالقاسم. ثنایی

دیوان اشعار ٣٦٨

فرمان ولیعهدی ناصر الدین شاه ٣٦٩

کلیات ٣٦٨

منشآت ١١٠، ٣٦٨

قبطی

اشعاری از وی ٣

قتیل، محمد حسن فرزند درگاهی کاتیه ای

شجرة الامانی ٥٤٩

نهر الفصاحة (المنافع الحسینیة) ٥٥٠

قدسی شریفی، حسین فهیم سلطان

قطب رحی الوجود ٣٠٢

قدسی مشهدی، محمدجان

دیوان (رباعیات) ٥٢٣

دیوان (غزلیات) ٥٢٤

قصیده در مدح امام رضا(ع) ٥٢٢

قراجه داغی، محمدعلی = انصاری قراجه داغی

قرشی، عبدالکریم

رباعیات ٤٧٥

قرمانی، مصطفی بن زکریا بن آی طومش

التوضیح فی شرح مقدمة الصلاة ٥٣٥

قزوینی، احمد بن محمد غفاری

تاریخ نگارستان ٢٠٢

قزوینی، خلیل بن غازی

رموز التفاسیر الائمة ٥٨٩

الصافی فی شرح الکافی ٣٥، ٣٦، ٣٧

قزوینی، محسن بن محمدطاهر

العوامل ٤٥٧

قزوینی، محمد بن محمدمهدی سیفی. قوام الدین

التحیات الطیبات ٤٤

قزوینی، محمدابراهیم بن محمدباقر

دلائل الاحکام فی شرح شرایع الاسلام ٣٠٣، ٣٠٤، ٣٠٥

قزوینی، محمدرفیع = واعظ قزوینی

قزوینی، محمد یحیی بن محمدشفیع

ترجمان اللغة ٢٠

قزوینی، منصور. شیخ الاسلام

وقایع الایام (سفرنامه شیخ الاسلام قزوینی) ٢٥٦

قزوینی، یحیی بن لطف الله

لب التواریخ ٢٥١

قسامی

اشعاری از وی ٣

قضایی یزدی، عبدالرحیم

دیوان اشعار ١٥٣

قطب الدین خسرو شاه

اظهار مضمر ١٣٤

قطران تبریزی

دیوان اشعار ٤٨، ٤٤٥ (بخشی)

قطرب، محمد بن المستنیر. ابوعلی

المثلثات ١١٥

قطری بن الفجاءة

شعری از وی ١٢١

قعقاع

رباعی به عربی ٤٦٩

قمی، ابوالقاسم بن حسن گیلانی

القوانین المحکمة ۱۱۸، ٤۳۹

قمی، محمدطاهر بن محمدحسین شیرازی

تنبیه الراقدین ٦۸

قنوجی، شاه محمد. خلیفه

جامع القوانین (انشاء خلیفه) ۳۹۹

قوام فاروقی، ابراهیم

شرفنامه منیری (فرهنگ ابراهیمی) ۲۸٥

قوامی

شعری در توحید ۱۲۸

قوسی تبریزی

شعری از وی ۳٤۰

قونوی، صدرالدین

یك رباعی از وی ۳٤۰

قهستانی، محمد. شمس الدین

شرح فقه کیدانی ۳۰۹

قیس بن ملوح = مجنون عامری

قیسی اندلسی اشبیلی، فتح بن عیسی

قلائد العقیان فی محاسن الاعیان ٥۱٤

قیصر، شیخ

رقعه وی به ملامحمد صوفی ۳۲۰

«ك»

کاتبی نیشابوری، محمد

قصاید ٤٧٠

مثنوی ١٤٧

کازرونی، ابوالقاسم

مثنوی ٥٢٣

کاشانی، بابا افضل

رباعیات ٥٥

کاشانی، مسعود. رکن الدین. مسیح

دیوان اشعار ٢٠٥، ٣١٦ (بخشی)

قضا و قدر ١٣٥، ١٤٨، ٢٠٦، ٣٤٩

کاشغری، محمد بن محمد

منیة المصلی و غنیة المبتدی ٣١١

کاشف شیرازی، محمد شریف بن محمد

سراج المنیر ١٩٢، ٢٤٥

کاشفی

مواهب علیه (مطالبی از آن) ١٩٨

کاشی، مظفر حسین

رباعیات ٥٢١

کاظمی، محمدامین بن محمدعلی

هدایة المحدثین الی طریقة المحمدین ٢٩٣

کامی

اشعار ترکی ٣٣٥

کرباسی، محمدجعفر = خراسانی کرباسی

کرمانشاهی، حسین. شهید

اشعاری از وی ۷۷

کرمانی، احمد بن حامد

عقدالعلی للموقف الاعلی ۱۵۲

کرمانی، رحیم بن کریم خان قاجار

الباقیات الصالحات ۲٤٦

دیوان اشعار ۲٤٦

کشوری، ملا

اشعاری از وی ۳۳۸

کلیم کاشانی، ابوطالب

دیوان اشعار ۲۰٤ (شعری)، ۳۱۵، ۵۲٤

قحطیه (وصف قحط هند) ۱۳۵

مثنوی شکست دست ۱۳۵

مثنوی وصف اسب ۱۳٦

کمال الدین اسماعیل

اشعاری از وی ۳۲۰

قصیده ای از وی ۵۲۲

کوثرعلی شاه = همدانی، محمدرضا

«گ»

گلستانه، محمد بن ابی تراب

بهجة الحدائق ۳۰۱

گیلانی قمی = قمی، ابوالقاسم بن حسن

«ل»

لامعی

قصیده ای از وی ٥٥

لامعی چلبی

شجره معقد ٤٦٩

لامعی گرگانی، ابوالحسن بن محمد

دیوان اشعار ٥١، ٤٨٦

لاهوت

رسالة الی امیر بلدة الوجود و قاضیها ٤٧٢

لسانی

اشعاری از وی ٤٤٧

لطف الله عاملی

دوازده امام ١٩٩

لعنیه ١٩٩

لطفی

پنجاه فرض ٣٩٣

لطیفی قسطمونی، لطف الله بن عبدالله

اوصاف استانبول ٢٤٩

لقمان

وصایای لقمان به فرزندش ٣١٨

لیثی سمرقندی، ابوالقاسم بن ابی بکر

فراید العواید (فرایدالفواید، الاستعارة) ٤٧٤

«م»

مازندرانی، محمدصالح بن احمد

شرح الکافی ۲۸۳

ماوردی، علی محمد بن حبیب

ادب الدنیا و الدین ٤٤٨

متقی هندی، علی بن حسام الدین

الجواهر الثمینة ٤٣٢

نظم الدرر فی الحکم و الغرر ۲۹۱

مثنی بن الولید الحناط الکوفی

اصل المثنی بن الولید الحناط الکوفی ٥٤١

مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی

اختیارات ایام (صغیر) ۲۳۸

ارث ٥٣٦

الاوزان و المقادیر ۳۸۷

حدود و دیات و قصاص ٥٣٦

خواص آیات و اعمال به نقل از احادیث ۳۱۳

رجعت ٦٠

صراط النجاة ٥٩

مفاتح الغیب ٦٥

مجلسی، محمدتقی بن مقصودعلی

لوامع صاحبقرانی (لوامع قدسیه، شرح من لایحضره الفقیه) ٣٤٥

مجنون عامری، قیس بن ملوح

دیوان ۷۲، ۷۹ (اشعاری)

محتشم کاشانی

جلالیه (دیوان چهارم) ۵۳۱

شبابیه (دیوان دوم) ۵۳۱

شیبیه (دیوان اول) ۵۳۰

صبائیه (دیوان سوم) ۵۳۱

ضروریات (دیوان ششم) ۵۳۲

کلیات ۵۳۰، ۵۴۷ (بخشی)

معمیات (دیوان هفتم) ۵۳۲

نقل عشاق (دیوان پنجم) ۵۳۲

محقق حلی = حلی، جعفر بن حسن

محمد بن جعفر البزاز القرشی

اصل محمد بن جعفر البزاز ۵۴۲

محمد بن حاجی الیاس

تحفة الهادی ۴۸۰

محمد بن سیرین

تعبیر خواب ۲۳

محمد بن المثنی بن قاسم الحضرمی

اصل محمد بن المثنی ۵۴۲

محمدابراهیم بن ابی طالب

الوسیط فی الاعراب ۵۷۰

محمدابراهیم بن حسین حسنی حسینی

بحرالحقایق فی معرفة الرموز و الدقایق ۱۰٤

محمداکبر

اشعاری از وی ٥۲٤

محمدامین قاجار

قمارنامه ٥۰

محمدباقر

جنگ اشعار ٥٥۳

محمدجعفر بن ابی الحسن

سحاب الرحمة فی مصائب الائمة ٥۹۳

محمدحسین

اشعاری در مدح سلطان القراء ۳۱٦

محمدخاتون

رقعه به قطب شاه ٥۱۹

محمدطاهر شبر

رقعه به شیخ محمد ٥۲۳

محمدکاظم

جنگ نظم و نثر ۳۱٤

محمدمعصوم فرزند خواجکی اصفهانی

خلاصة السیر ۹

محمد معین

سؤال و جواب فقهی ٤۲۸

محمود

شعری در حکایت زن جادوگر که در کشمیر بود ۱۲۷

مذهب، محمدعلی

قصیده شاگردیه ٥٤

مرزبان راوی

خردنامه (مینوی خرد) ۲۷۳

مرشد بروجردی

ساقی نامه ٥۲۲، ٥۲۳

مستعدخان محمدساقی

تاریخ مآثر عالمگیری ۲۰٦

مستوفی، خواجه میرك حسین

جنگ اشعار ٥۱۳

مسعودمیرزا انصاری ایشلیقی گرمرودی

تاریخ احوال ولیعهد نایب السلطنه ٥۷۹

مسلمی، مولانا

دوحة الانوار و بهجة الازهار ٤٦۸

مسیب

شعری در حکایت ملك شاه در اصفهان ۱۲۷

مسیح کاشانی = کاشانی، مسعود

مسیحای نازکی

دیوان اشعار ۱۷۲

مشتاق اصفهانی، علی حسینی

دیوان اشعار ۲۲۳

مشتاق علی شاه کرمانی، محمدتقی

ترجیع بند ۲٤۰

مشتری خراسانی، محمدابراهیم

نصیحت نامه شیخ المقامرین ۵۱

مشهدی

اشعاری از وی ۳۳۹

مشهدی، میرزا ملك مشرقی

دیوان اشعار ۱۷۲

مظفر

مثنوی شیر و نهنگ ۱۳٤

مظفر حسین

رقعه ای از وی ۵۱۹

معزی نیشابوری، محمد بن عبدالملك. افضل الدین

دیوان اشعار ۱۷

معین

دیوان اشعار (منتخب) ۳۲۰

مغربی تبریزی = شمس مغربی تبریزی

مقبل همدانی، میرزا بزرگ نوری

دیوان اشعار ۵۲۷

مقدسی، شهاب الدین عبدالرحمن. ابوشامه

شرح قصیدة البردة ٦٦

مکتبی شیرازی

کلمات علیه غرا ۱۹۷

لیلی و مجنون ١٤٥

مکنت

مثنوی ٢٣٧

ملا الماس کرد

نادرنامه ٢١٥

ملك مظفرالدین

اشعاری از وی ٣٢٠

ملکم خان ارمنی، ناظم الدوله

پولتیك روس و انگلیس ١١٩

پولتیك های دولتی ١١٨

تنظیم لشکر و مجلس اداره ١١٨

دستگاه دیوان ١١٩

دفتر قانون ١١٩

کتابچه غیبی (دفتر تنظیمات) ١١٨

کلیات میرزا ملکم خان ٤١، ١١٨

مناوی شافعی، عبدالرؤف

التیسیر لشرح الجامع الصغیر ٥٢

منشی سبحان، سوجان رای بهندای پتالوی

خلاصة التواریخ ٤١٦

منهاجی سیوطی، محمد بن محمد. شمس الدین

اتحاف الاخصا بفضایل المسجد الاقصی ٤٦١

موجی

غزلی از وی ٢٩٤

موسوی حسینی، محمد

جام ناصری ۳٦۰

تنبیه الخواص فی مقام الاخلاص ۳٦۲

موصلی، عبدالله بن محمود. مجدالدین

المختار فی فروع الحنفیة ٤

مولا حیدر

دیوان اشعار ۲٦

مولوی بلخی رومی، محمد. جلال الدین

اشعار ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۹۷، ۳۱۹، ۳۳۷، ۳٤۰، ۳٤۱

تخمیس قصیده برده ٦۳، ۹٦

شعری در منقبت شاه مردان ۱۲٦

کلیات شمس تبریزی ۱۰۹، ۱۱۳

مثنوی معنوی ۸۰، ٤۹۷، ٥٦۸

ولایت نامه امیرالمؤمنینو دست بریدن به نظم ۱۲۹

مهابادی، زاری

دیوان زاری (چکامه دل) ۳۸۰

مهجور

دیوان اشعار ۱٥۰

مهری عرب جبل عاملی، علی

سراپا (آینه بدن نما) ۱۷۰

میبدی، حسین

شرح دیوان امیرالمؤمنین(ع) ٤۷٥ (مطالبی)

میدانی نیشابوری، احمد بن محمد

السامی فی الاسامی ۵۸۷

میرداماد، محمدباقر حسینی

خطبه نکاح ۱۳۲

میرعلی

اشعاری از وی ۳۳۹

میرزا جعفر وزیر

منشآت ۱۳٤

میرزا حسین

مثنوی درد دست ۱۳۵

میرزا حسین نائب وزیر استیفا

کتابچه صورت آبدارخانه ناصرالدین شاه ۵۹۵

میشل زواکو

نسترا داموس ۵۰٤

میسی عاملی، لطف الله بن عبدالکریم

اجازه نامه ۵۳

میلی ترك هروی، میرزا قلی

دیوان اشعار (بخشی از آن) ۵۲٤

«ن»

نادم لاهیجی

شعری از وی ۳۲۰

ناصر خسرو علوی قبادیانی

ترجیع بند ۲۵٤

روشنایی نامه ۳۰۸

ناطق شیرازی

شعری از وی ۱۲٦

ناطقه

شعری از وی ۱۲۸

ناظم هروی، فرخ حسین بن رضایی سبزواری

یوسف و زلیخا ٤۲۳

ناظمی

بحر طویل در وصف یار ۱۲۸

نامی اصفهانی، میرزا محمدصادق موسوی

وامق و عذرا ٥٦۲

نائینی، هادی بن ابوالحسن شریف

لسان الذاکرین ۸۷

یوسف و زلیخا (یوسفیه) ۸۸

نثاری

اشعاری از وی ۳

نجف آبادی اصفهانی، ملا عبدالرحیم بن علی

حقایق الاصول ۱۳۹

نجم

قطعه ای از وی ۳۳۹

نجم اصفهانی، محمد موسوی واعظ. نجم الحکما

تنبیه الغافلین و عبرة الناظرین ۲۲۹

تضمینات حافظ ۲۳۲، ۲۳۳

جواهر مثنوی (شرح مثنوی مولوی)۲۲۵، ۲۳٤، ۲۳۵

دیوان اشعار ۲۳۱

مصابیح الاعجاز بشرح گلشن راز ۲۳۰

نحوی، میر مغیث

رباعیات ٥۲۱

نخشبی بدیوانی دهلوی، ضیاءالدین

طوطی نامه(چهل طوطی، حکایات الدرایات)٥۰٦

ندیمی

مخمس ۷٤

نراقی، احمد بن محمدمهدی

وسیلة النجاة ٥۸

نراقی، محمد بن احمد. عبدالصاحب

المراصد ذات الفوائد ٤۱۲

نراقی، محمدنصیر بن مولی احمد

منهاج الامة (شرح الروضة البهیة) ۳۰۱

نشاطی

شعری در مدح علی(ع) ٥٤

نصرآبادی اصفهانی، محمدطاهر

تذکره نصرآبادی ۳۱٦

نصرت علی شاه اردبیلی، نصرالله

دیوان اشعار ۲٥٤

نصرت علی شاه نعمت اللهی

شمس الحقایق (کنزالفقراء) ۱٤۰

نصیرای همدانی، نصیرالدین بن مسعود

مثنوی ۵۲۲

منشآت ۳۱۷

نامه ای از وی ٤٤٤

نظام استرآبادی معمایی

اشعاری از وی ۳، ۲۱٦

دیوان اشعار ٤٤۷، ۵۷۷

نظامی عروضی سمرقندی، احمد بن عمر. ابوالحسن

چهارمقاله ٤۸۷

نظامی گنجوی، الیاس بن یوسف مطرزی

اسکندرنامه ٤۲۳، ۵۰۸

پنج گنج (خمسه نظامی) ۱٤۱، ۵۰۸

خسرو و شیرین ٤۲۱، ۵۰۸، ۵۲۰

شعری از وی ۲۲۵

لیلی و مجنون ٤۲۱

هفت گنبد ۵۰۸

نظامی نیشابوری، حسن بن محمد. صدرتاج

تاج المآثر ٤٤۵

نظامی نیشابوری، عبدالواسع

منشأ الانشاء ۱٤۳

نظیری

اشعاری از وی ۵۲٤

نظیری نیشابوری، ملامحمدحسین

دیوان اشعار ۱۷۲

نعمت خان عالی، محمد شیرازی. دانشمندخان

روزنامه وقایع حیدرآباد ٥٥٦

نعمت فسائی شیرازی، محمودخان

بدیع التواریخ ۲۲۷

نعیما، محمد

اشعاری از وی ۱۳۸

نقی

بحر طویل در مدح ائمه(ع) ۱۲۸

نوا

جنگ نظم و نثر (تذکره نوا) ۳٤۷

نواب محسن میرزا

نامه به قرنی جان سردار ۲٥۳

نوایی جغتایی، امیرعلی شیر. نظام الدین

تحفة الافکار ٤٦۷

دیوان اشعار ۲٥، ۲۱۱، ٤٤٤ (بخشی)

مجالس النفایس ۲٦

منشآت ۲۷

وقفنامه ۲٥

نوربخشی، محمدبن ناصرالحق

انشای عالم آرا ۲۹۲

نورعلی شاه طبسی، محمدعلی

آیة النور (اصول و فروع) ۱۹۲

تفسیر سوره حمد و بقره ۱۹۱

جنات الوصال ۱۹۱

سیر و سلوك ۱۹۱

کلیات نور علیشاه ۱۹۱

نوری، رفیع

تحفه خاقانیه (سفرنامه هند) ۳٦۳

نوشیروان. دستور

وصیت کرد به فرزندش ۲۷٥

نوشیروان مرزبان کرمانی. دستور

ارداى ویراف ٤۰٦

نوعی خبوشانی، ملا محمدرضا

ساقی نامه ۱٤۷

سوز و گداز (منتخب) ۳۱۷

نیاز هندی

دیوان اشعار ٤۲٤

نیاز یزدی

دیوان اشعار (منتخب) ۷۰

«و»

واعظ قزوینی، محمدرفیع

دیوان اشعار ۱۱، ۱۳۷ (اشعاری)، ۱۷۲ (اشعاری)

جنگ شاه اسماعیل و شیبك خان ٤۲۳

موعظه ٦٩

واقف لاهوری، نورالعین بن قاضی امانت الله

دیوان اشعار ٣٩٨، ٥٦٠

واله افشار، علی بن عبدالحسین ارموی

تخمیس قصیده «ها علی بشر کیف بشر» ٤٥٤

توان روان (اربعین) ٤٥١

واله داغستانی، علیقلی خان

دیوان اشعار ٢١٩

والیه قاجار، حسن جهان دختر فتحعلی شاه

بساط نشاط ٣٦٧

دیوان اشعار ٣٦٦

واهب مستوفی

مثنوی ١٣٥

وحدت کلکته ای، محمد

مثنوی کفر و ایمان (شیخ صنعان) ٢٤٨

وحشی بافقی، محمد. کمال الدین

حمارنامه ١٣٦

خسرو و شیرین (منتخب) ٢٨٧

خلد برین ٤٢٢

دیوان اشعار ٤٤٦

فرهاد و شیرین ٣٤٩، ٤٢١، ٥١٩

وحید بهبهانی، محمدباقر بن محمداکمل

الاجماع (حجیة الاجماع) ٤٠٩

تعلیقة منهج المقال ۳۸۷

وحید تبریزی

جمع مختصر (مختصر وحیدی) ۱۸۹، ۲۰۱

وحید قزوینی، محمدطاهر

اشعاری از وی ۳۱٤، ۳۱۸

لیلی و مجنون ٤۲۲

مثنوی گلزار عباسی ۱۵۰

الوشاء، محمد بن احمد. ابوالطیب

الفاضل فی صفة الادب الکامل ۵۰۱

وصایا الملوك و انباء الملوك من ولد قحطان بن هود النبی ۵۰۲

وطواط، محمد بن محمد. رشید الدین

حدایق السحر فی دقایق الشعر ۲۰۱

دیوان اشعار ۱۱٦

وفایی

خسرو و شیرین ۲۲۱

وفایی شوشتری، عبدالرسول مداح

دیوان ۱۵۷

«هـ »

هاتف اصفهانی

ترجیع بند ۸۱

هاتفی

اشعاری از وی ۳۳۷

هاتفی جامی، عبدالله

خسرو و شیرین ٣٨

هاتفی قهفرخی، قدرت الله بن علی

چهارباغ (خروج مختار) ١٦

هجری تفرشی، محمدصادق بن سید فضل الله

سوز و گداز (آتش خانه) ٣٤٩، ٣٦٦

شاهنامه ٣٦٦

هدایت، رضاقلی خان بن محمدهادی

ریاض المحبین ٤٣٤

هرندی اصفهانی، عبدالله بن محمدهادی

دلائل الدین ٣٠٠

هروی، محمد بن محمد

تحفة الغرائب ٢٩٧

هزارجریبی، محمدکاظم بن محمدشفیع

درر الاخبار ٨٤

هلاکو میرزای قاجار. خراب

تذکره خرابات ٤٨١

هلالی جغتایی استرآبادی، نورالدین یا بدرالدین

دوازده امام ٣٣٨

دیوان اشعار (منتخب) ٣، ٢٧، ٣١٨

صفات العاشقین ٤٢٤، ٥٢٣

همدانی، علی محمد بن احمد

جنگ اشعار ٩٣

همدانی، محمدرضا. کوثر علی شاه

دیوان کوثر ۸۰، ۱۳۷ (بخشی)

همدانی نجفی

اشعاری از وی ۷۷

«ی»

یتیم

اشعار ترکی ۳۳۵

یزدادی، عبدالرحمن بن علی

کمال البلاغة ٤٨٢

یزدی، حسن بن محمدعلی

مصباح الطریق (مختصر اصلاح العمل) ۸۳

یزدی، حسین مؤمن بن علی حسین

عجایب الاسرار فی لطایف مناقب الاطهار ٢٤٢

یزدی، عبدالوهاب. لسان الحق. محرم

فرهنگ خداپرستی ۱۹۵

یزدی، مجدالدین بن احمد

دیوان اشعار ۱۸۹

یزدی، ملا مؤمن حسین

دیوان اشعار (رباعیات) ۵۲۱

یزدی بروجردی، احمد شریف. نادم

مرآة العارفین فی طریق الحق و الیقین (سرور العارفین) ۱۸، ۲۰

یعقوب بن سیدی علی بروسوی

شرح شرح دیباچه مصباح ٣٤٤

یوسف

اشعاری از وی ٢٠٦

یوسف بن محمود بن محمد بن عثمان

مناظر الانسان ترجمه وفیات الاعیان ٢٨٠

یوسفی هروی

اشعاری از وی ٤٤٧

منابع و مآخذ

احیاء الداثر فی القرن العاشر (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

ادبیات فارسی بر مبنای تألیف استوری (فارسی)

یو.ا. برگل، مترجم یحیی آرین پور و سیروس ایزدی و کریم کشاورز، تحریر احمدمنزوی،تهران،مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، ١٣٦٢ ش، ٢ جلد.

ازاحة الحلك الدامس بالشموس المضیئة فی القرن الخامس (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

الانوار الساطعة فی المائة السابعة (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

ایضاح المکنون فی الذیل علی کشف الظنون (عربی)

اسماعیل پاشا بن محمد امین بغدادی، بیروت، دار احیاء التراث العربی، بدون تاریخ، ٢ جلد.

تاریخ الادب العربی (عربی)

کارل برو کلمان، ترجمه به عربی دکتر عبدالحلیم نجار، چاپ دوم [افست]، قم، دار الکتاب الاسلامی، بدون تاریخ، ٦ جلد در سه مجلد.

تاریخ تذکره های فارسی (فارسی)

احمد گلچین معانی، چاپ دوم، تهران، انتشارات سنائی، ١٣٦٣ ش، ٢ جلد.

تاریخ التراث العربی (عربی)

فؤاد سزگین، ترجمه به عربی محمود فهمی حجازی، چاپ دوم [افست]، قم، کتابخانه حضرت آیت الله مرعشی نجفی، ١٤١٢ ق، شامل این جلدها:

جلد اول چهار جزء: جزء اول علوم قرآن، جزء دوم: تدوین تاریخی جزء سوم: فقه، چهارم عقائد و تصوف.

جلد دوم: شعر (پنج جلد).

جلد چهارم: سیمیاء، کیمیاء، و گیاهان و کشاورزی (١ جلد).

جلد هشتم: علم لغت (١ جلد).

مجموعات المخطوطات العربیة فی مکتبات العالم (١ جلد).

تذکره نویسی در هند و پاکستان (عربی)

سید علیرضا تقوی، تهران، موسسه مطبوعات علمی، ١٣٤٣ ش.

التراث العربی (عربی)

سیداحمدحسینی،قم،کتابخانه حضرت آیت الله مرعشی نجفی،١٤١٤ق،٦ جلد.

تراثنا ـ مجله (عربی)

فصلنامه، موسسه آل البیت لاحیاء التراث، قم.

التفسیر و المفسرون (عربی)

محمد حسین ذهبی، قاهره، دار الکتب الحدیثه، ٢ جلد.

الثقات العیون فی سادس القرون (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

الحقائق الراهنة فی المائة الثامنة (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

دایرة المعارف بزرگ اسلامی (فارسی)

زیر نظر: کاظم موسوی بجنوردی، تهران، مرکز دایرة المعارف بزرگ اسلامی چاپ اول ١٣٦٧ ـ ١٣٧٤ ش، جلد ١ تا ٧.

دایرة المعارف تشیع (فارسی)

زیر نظر: احمد صدر حاج سید جوادی، چاپ اول، تهران ١٣٦٩ ـ ١٣٧٤ ش، پنج جلد.

الذریعة الی تصانیف الشیعة (عربی)

شیخ آغا بزرگ تهرانی، چاپ سوم، بیروت دار الاضواء، ١٤٠٣ ق، ٢٦ جلد.

الذهب الخالص فی القرن الخامس

= طبقات اعلام الشیعه

الروضة النضرة فی علماء المائة الحادیة عشرة (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

ریحانة الادب (فارسی)

محمد علی مدرس تبریزی، چاپ چهارم، تبریز، انتشارات خیام، ١٣٧٤ش، ٨ جلد در چهار مجلد.

سلسلة فهارس المکتبات الخطیة النادرة (به زبانهای گوناگون)

مجموعه فهرستهایی است شامل نسخه های خطی در کشورهای گوناگون، این مجموعه در ٢٤ شماره و هر شماره در چند جلد (مجموعاً ٩٧ جلد) منتشر شده است. بدین ترتیب:

شماره ١، ٢، ٣ـ اسپانیا، ٤ ـ افغانستان، ٥ ـ آلمان، ٦ ـ انگلیس، ٧ ـ واتیکان، ٨ ـ بولندا، ٩ ـ ترکیه، ١٠ ـ تونس، ١١ ـ الازهر، ١٢ ـ سوئد، ١٣ ـ (مجموعه ما این شماره را ندارد) ١٤ ـ فرانسه، ١٥ ـ مراکش، ١٦ ـ وین (اتریش)، ١٧ ـ هند، ١٨ ـ هلند، ١٩ ـ اروپا و امریکای

شمالی، ٢٠ ـ برخی نسخه های خطی از نقاط مختلف دنیا، ٢١ ـ آمریکای شمالی، ٢٢ ـ آمریکا، ٢٣ ـ نیجر، ٢٤ ـ تانزانیا

شرح حال رجال ایران در قرن ١٢ ، ١٣ و ١٤ هجری

مهدی بامداد، تهران، کتابفروشی زوار، ١٣٥٧ ش، ٦ جلد.

الضیاء اللامع فی القرن العاشر

= طبقات اعلام الشیعه

طبقات اعلام الشیعه

شیخ آغا بزرگ تهرانی، تحقیق علی نقی منزوی، چاپ دوم [افست]، قم انتشارات اسماعیلیان، بدون تاریخ، ١١ جلد با این نامها:

١ ـ نوابع الرواة فی رابعة المئات

٢ ـ ازاحة الحلك بالشموس المضیئة فی القرن الخامس

٣ ـ الثقات العیون فی سادس القرون

٤ ـ الانوار الساطعة فی المائة السابعة

٥ ـ الحقائق الراهنة فی المائة الثامنة

٦ ـ الضیاء اللامع فی القرن التاسع

٧ ـ احیاء الداثر فی القرن العاشر

٨ ـ الروضة النضرة فی علماء المائة الحادیة عشرة

٩ ـ الکواکب المنتشرة

١٠ ـ الکرام البرره

١١ ـ نقباء البشر

طبقات مفسران شیعه (فارسی)

عقیقی بخشایشی، قم، دفتر نشر نوید اسلام، جلد اول ١٣٧١ ، جلد دوم ١٣٧٢ ش، جلد سوم

١٣٧٣ ش، جلد چهارم و پنجم ١٣٧٥ ش.

طبقات المفسرين (عربى)

شمس الدين محمد بن على داوودى، بيروت، دار الكتب العلمية، بدون تاريخ، ٢ جلد.

فرهنگ ايران زمين (فارسى)

زير نظر ايرج افشار، چاپ دوم، ١٣٥٤ ش، ٢٠ جلد در ١٠ مجلد.

فرهنگ بزرگان اسلام و ايران از قرن اول تا چهاردهم هجرى (فارسى)

آذر تفضلى و مهين فضائلى جوان، مشهد بنياد پژوهشهاى اسلامى آستان قدس رضوى، چاپ اول، آبان ١٣٧٢ ش.

فرهنگ زندگى نامه ها (فارسى)

حسن انوشه با همكاران، تهران، مركز نشر فرهنگى رجا، جلد اول، ١٣٦٩ ش.

فرهنگ سخنوران (فارسى)

ع. خيامپور، تبريز، چاپخانه شركت سهامى چاپ آذربايجان، آبان ١٣٤٠ ش.

فهارس اعلام هدية العارفين (عربى)

احمد شمس الدين، بيروت، دار الكتب العلمية، چاپ اول ١٤١٣ ق.

فهرس الخزانة التيمورية (عربى)

دار الكتب مصر، ٣ جلد، جلد اول تفسير، قاهره ١٣٦٧ ق، جلد دوم مصطلح الحديث و الحديث، قاهره ١٣٦٦، جلد سوم: اسامى مؤلفين، قاهره ١٣٦٧ ق.

الفهرس الشامل للتراث العربى الاسلامى المخطوط (عربى)

المجمع الملكى لبحوث الحضارة الاسلامى، موسسه آل البيت، علوم القرآن مخطوطات التفسير و علومه، اردن، ١٩٨٩، ٢ جلد.

الفهرست (عربى)

محمد بن اسحاق وراق مشهور به ابن نديم، قاهره، مطبعة الاستقامه، بدون تاريخ.

فهرست کتابخانه اهدایی آقای سید محمد مشکوة به دانشگاه تهران

= فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران

فهرست کتابخانه مجلس شورای اسلامی (فارسی)

۲۲ جلد ناشر کتابخانه مجلس شورای اسلامی، بدین ترتیب:

۱ ـ یوسف اعتصامی (اعتصام الملك)، ۱۳۰۵ ش.

۲ ـ یوسف اعتصامی، ۱۳۱۱ ش.

۳ ـ ابن یوسف شیرازی، چاپ اول ۱۳۱۸ ش، چاپ دوم با تصحیح واضافات از عبدالحسین حائری، ۱۳۵۳.

٤ ـ عبدالحسین حائری، ۱۳۳۵ ش.

٥ ـ عبدالحسین حائری، ۱۳٤٥ ش.

٦ ـ سعید نفیسی، ۱۳٤٤ ش.

۷ ـ مجموعه اهدائی امام جمعه خوئی، عبدالحسین حائری، ۱۳٤٦ ش.

۸ ـ فخری راستکار، ۱۳٤۷ ش.

۹ ـ عبدالحسین حائری، بخش اول ۱۳٤٦ ش، بخش دوم ۱۳٤۷ ش.

۱۰ ـ عبدالحسین حائری، بخش اول و دوم ۱۳٤۷ ش، بخش سوم ۱۳٤۸ ش، بخش چهارم ۱۳٥۲ ش.

۱۱ تا ۱٦ ـ زیر نظر ایرج افشار و محمد تقی دانش پژوه و علی نقی منزوی، نگارش احمد منزوی، ج ۱۱، ۱۳٤٥ ش، ج۱۲و ۱۳، ۱۳٤٦ ش، ج۱٥،۱٤، ۱۳٤۷ ش، ج۱٦، ۱۳٤۸ ش.

۱۷ ـ عبدالحسین حائری، ۱۳٤۸ ش.

۱۸ ـ مجموعه اهدائی رهی معیری، فخری رستگار، ۱۳٤۸ ش.

۱۹ ـ عبدالحسین حائری، ۱۳٥۰ ش.

۲۰ ـ هنوز چاپ نشده است.

٢١ ـ عبدالحسین حائری، کتب اهدائی مجید فیروز، ١٣٥٧ ش.

٢٢ ـ عبدالحسین حائری، مجموعه طباطبائی، ١٣٧٤ ش.

٢٣ ـ عبدالحسین حائری، مجموعه طباطبایی، ١٣٧٦ ش.

٢٤ ـ هنوز چاپ نشده است.

٢٥ ـ علی صدرائی خوئی، زیرنظر عبدالحسین حائری (از نسخه ش ٧٠٠١ ـ ٧٥٠٠)، قم مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، بهار ١٣٧٦ ش.

٢٦ ـ علی صدرائی خوئی، زیرنظر عبدالحسین حائری (از نسخه ش ٧٥٠١ ـ ٨٠٠٠)، قم مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، تابستان ١٣٧٦ ش.

٢٧ تا ٣٤ ـ مخصوص معرفی نسخه های شماره ٨٠٠١ تا ١٢٠٠٠ که تا به حال چاپ نشده است.

٣٥ ـ علی صدرائی خوئی، زیرنظر عبدالحسین حائری (از نسخه ش ١٢٠١ ـ ١٢٥٠٠)، قم مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، پاییز ١٣٧٦ ش.

فهرست کتابخانه مدرسه عالی سپهسالارسابق(مدرسه عالی شهیدمطهری)فارسی.

پنج جلد: ج ١ و ٢ ابن یوسف شیرازی، چاپخانه مجلس، ج ١، ١٣١٥ ش، ج٢، ١٣١٨ ش، ج ٣ و ٤ و ٥ محمدتقی دانش پژوه و علی نقی منزوی، چاپخانه دانشگاه تهران، ج ٣، ١٣٤٠ ش، ج ٤، ١٣٤٦ ش، ج ٥، ١٣٥٦ ش.

فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران (فارسی)

هیجده جلد، انتشارات دانشگاه تهران؛

ج ١ و ٢ علی نقی منزوی، جلد ١ (١٣٣٠ ش)، جلد ٢، (١٣٣٢ ش).

بقیه مجلدات، محمدتقی دانش پژوه، جلد ٣ و ٤، (١٣٣٢ ش)، جلد ٥ و ٦، (١٣٣٥ ش)، جلد ٧، (١٣٣٥ ش)، جلد ٨، (١٣٣٩ ش)، جلد ٩ تا ١٥ (١٣٤٠ ش)، جلد ١٦، (١٣٥٧ ش)، جلد ١٧ و ١٨، (١٣٦٤ ش).

فهرست کتابهای چاپی عربی

خان بابا مشار، تهران، چاپخانه رنگین، شهریور ١٣٤٤ ش.

فهرست کتابهای چاپی فارسی

خان بابا مشار، تهران، چاپخانه ارژنگ، ١٣٥٠ ش، ٥ جلد.

فهرست کتابهای چاپی فارسی از آغاز تا آخر سال ١٣٤٥ ش بر اساس فهرست خان بابا مشار و فهارس انجمن کتاب

از سلسله مجموعه ایران شناسی، تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ١٣٥٢ ش، ٣ جلد.

فهرست کتابهای خطی کتابخانه ملك وابسته به آستان قدس رضوی

نگارش محمدباقر حجتی و احمد منزوی زیر نظر ایرج افشار، محمدتقی دانش پژوه، ١٠ جلد
جلد ١ (١٣٥٢ ش)، ٢ (١٣٥٤ ش)، ٣ (١٣٦١ ش)، ٤ (١٣٦٤ ش)، ٥ (١٣٦٣ش)،٦(١٣٦٦ ش)،
٧ (١٣٦٩ ش)، ٨ (١٣٦٩ ش)، ٩ (١٣٧١ ش)، ١٠ (١٣٧٢ ش).

فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی

فهرست جدید، کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، مجلداتی که تاکنون چاپ شده:

جلد ١ ـ علی اردلان جوان، ١٣٦٥ ش.

جلد ٧ ـ احمد گلچین معانی بخش اول ١٣٤٦ ش، بخش دوم ١٣٤٦ ش.

جلد ٨ ـ احمد گلچین معانی، ١٣٥٠ ش.

جلد ٩ ـ نجیب مایل هروی و سید علی اردلان، ١٣٦١ ش.

جلد ١٠ ـ غلامعلی عرفانیان، ١٣٦٢ ش.

جلد ١١ ـ مهدی ولائی، ١٣٦٤ ش.

جلد ١٢ ـ غلامعلی عرفانیان، ١٣٧٠ ش.

جلد ١٣ ـ احمد گلچین معانی و غلامعلی عرفانیان، ١٣٧٢ ش.

فهرست كتب خطى كتابخانه مجلس شورا (سناى سابق)

محمدتقى دانش پژوه و بهاء الدين علمى انوارى، كتابخانه مجلس، ١٣٥٩ ش، ٢ جلد.

فهرست كتب خطى كتابخانه هاى اصفهان (فارسى)

سيد محمد على روضاتى، اصفهان، جلد اول، موسسه نشر نفائس مخطوطات، ١٣٤١ ش.

فهرست كتب مشايخ (فارسى)

ابوالقاسم زين العابدين كرمانى، كرمان چاپخانه سعادت، بدون تاريخ.

فهرس مخطوطات دارالكتب الظاهرية (دمشق) (عربى)

مجلدات موجود: التاريخ و ملحقاته، خالد الرّبان، دمشق، ١٣٩٣ ق.

التصوف، محمد رياض المالح، دمشق، ١٣٩٨ ق.

الطب و الصيدلة، صلاح محمد الخيمى، دمشق ١٤٠١ ق.

علوم القرآن الكريم، صلاح محمدالخيمى جزءاول: مصاحف، تجويد، قرائت، دمشق ١٤٠٤ ق.

جزء دوم علوم قرآن، دمشق ١٤٠٤ ق، جزء سوم: التفسير، دمشق ١٤٠٥ ق.

علوم اللغة العربية، اسماء الحمصى، دمشق، ١٣٩٣ ق.

النحو، اسماء الحمصى، دمشق ١٣٩٣ ق.

علم الهيئة و ملحقاته، ابراهيم خورى، دمشق ١٣٨٩ ق.

الفلسفة والمنطق وآداب البحث، عبدالحميد الحسن، ١٣٩٠ ق.

الرياضيات، محمد صلاح عايدى، دمشق ١٣٩٣ ق.

الجغرافية و ملحقاتها، ابراهيم خورى، دمشق ١٣٨٩ ق.

فهرس المخطوطات الفارسية التى تقتنيها الدار الكتب عام ١٩٦٣ م (عربى)

(فهرست كتب فارسى دار الكتب مصر)

سيد نصرالله مبشر طرازى، قاهره، مطبعه دار الكتب ١٩٦٦ م، ٢ جلد.

فهرس المخطوطات نشره بالمخطوطات التى اقتنتها الدار من سنة ١٩٣٦-١٩٥٥م (عربى)

(فهرست دار الكتب مصر)

فواد سيد، قاهره، مطبعه دار الكتب، ١٣٨٠ ق، ٣ جلد.

فهرست مشترك نسخه های خطی فارسی پاكستان (فارسی)

احمد منزوی، اسلام آباد، انتشارات مركز تحقيقات فارسی ايران و پاكستان ١٣٧٠ ش، ١٣ جلد.

فهرست مشروح بعض كتب نفيسه قلميه مخزونه كتب خانه آصفيه سركار عالی (فارسی)

مير عثمان علی خان بهادر، هند، حيدر آباد دكن، ١٣٥٤ ق، دو حصه.

فهرست ميكرو فيلمهای كتابخانه دانشگاه تهران (فارسی)

محمدتقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، ج ١ (١٣٤٨ ش)، ج ٢ (١٣٥٣ ش) ج ٣ (١٣٦٣ ش).

فهرست نسخه های خطی فارسی

احمد منزوی، تهران، مؤسسه فرهنگی منطقه ئی، ١٣٤٨ ش، ٦ جلد.

فهرست نسخه های خطی فارسی كتابخانه دانشگاه استانبول

توفيق هاشم پور سبحانی و حسام الدين آقاسو، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ١٣٧٤ ش.

فهرست نسخه های خطی كتابخانه آستان مقدس حضرت معصومه(ع)

محمدتقی دانش پژوه، قم، نشريه آستانه مقدسه قم، ١٣٥٥ ش، قطع رحلی، ٤٣٤ ص، در اين جلد حدود ١٢١ جلد نسخه خطی قرآن كريم و ٨٠٠ جلد نسخه خطی معرفی شده است.

جلد اول، سيدحسن نقيبی، قم، انتشارات زائر، ١٣٧٥ ش، قطع وزيری، ٤٢٢ ص + ١٢صفحه عكس، در اين جلد ٤٠٠ نسخه خطی كه بعد از فهرست دانش پژوه به كتابخانه اضافه شده اند معرفی شده است.

جلد دوم، علی صدرائی خوئی، انتشارات زائر، ۱۳۷۵ ش، قطع وزیری، ٤٢٥ ص + ٢٦ صفحه عکس، در این جلد ٣٦٤ نسخه جدید معرفی شده است.

فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی (فارسی)

سید محمدباقر حجتی، زیر نظر محمدتقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، ١٣٤٥ ش.

فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده حقوقوعلوم سیاسیواقتصادی تهران(فارسی)

محمدتقی دانش پژوه، چاپخانه دانشگاه، بدون تاریخ.

فهرست نسخه های خطی کتابخانه جامع گوهرشاد ـ مشهد (فارسی)

محمد فاضل، انتشارات کتابخانه گوهرشاد، ١ (١٣٦٣ ق)، ٢ (١٣٦٥ ق)، ٣ (١٣٦٧ ش)، ٤ (١٣٧١ ش).

فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی اصفهان (فارسی)

جلد اول، جواد مقصور، تهران، وزارت فرهنگ و هنر، آبان ١٣٦٩ ش.

فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیت الله العظمی نجفی مرعشی(فارسی)

سید احمد حسینی، قم، کتابخانه حضرت آیت الله نجفی مرعشی، ٢٥ جلد.

١ تا ١٠ (بدون تاریخ)، ١١ تا ١٣ (١٣٦٥ ش)، ١٤ (١٣٦٦ ش)، ١٥ و ١٦ (١٣٦٧ ش)، ١٧ و ١٨ (١٣٦٨ ش)، ١٩ (١٣٦٩ ش)، ٢٠ (١٣٧٠ ش)، ٢١ (١٣٧٢ ش)، ٢٢ و ٢٣ (١٣٧٣ ش)، ٢٤ و ٢٥ (١٣٧٤ ش).

فهرست نسخه های خطی کتابخانه گنج بخش (فارسی)

احمد منزوی، اسلام آباد، مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان، بهمن ١٣٥٩ ش، ٤ جلد.

فهرست نسخه های خطی کتابخانه ملی ایران (فارسی)

سید عبدالله انوار، کتابخانه ملی ایران، ١ (١٣٤٥ ش)، ٢ (١٣٤٧ ش)، ٣ (١٣٥١ ش)، ٤ (١٣٥٣ ش)، ٥ (١٣٦٥ ش)، ٦ (١٣٥٤ ش)، ٧ (١٣٥٦ ش)، ٨ (١٣٥٦ ش)، ٩ (١٣٥٧ ش)، ١٠ (١٣٥٨ ش).

فهرست نسخه های خطی مدرسه خاتم الانبیاء (صدر بابل) فارسی

علی صدرائی خوئی و محمود طیار مراغی و ابوالفضل حافظیان بابلی، تهران، دفتر نشر میراث مکتوب، ١٣٧٦ ش.

فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه نمازی شهرستان خوی (فارسی)

علی صدرائی خوئی، تهران، دفتر نشر میراث مکتوب، ١٣٧٦ ش.

فهرست نسخه های کتابخانهوزیری یزدوابسته به آستان قدس رضوی (٥ جلد)

محمد شیروانی، ج ١، چاپخانه تابان (١٣٥٠ ش)؛ ج ٢ (بدون تاریخ و محل چاپ)؛ ٣ (چاپ تابان ١٣٥٣ ش)؛ ٤ (چاپ میهن ١٣٥٧ ش)؛ ٥ (١٣٥٨ ش).

فهرستواره فقه هزار و چهار صد ساله اسلامی در زبان فارسی (فارسی)

محمدتقی دانش پژوه، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، چاپ اول ١٣٦٧ ش.

فهرستواره کتاب های فارسی

احمد منزوی جلداول(سفرنامه، جغرافیا، داستان ها، فهرستواره کتاب های فارسی [کلیات]، فهرستواره کتاب های فارسی [تاریخ جهان]). ناشر تهران، انتشارات انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، ١٣٧٤ ش.

جلد دوم (تاریخ ایران، تاریخ شبه قاره)، تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، ١٣٧٥ ش.

قاموس الاعلام (ترکی)

شمس الدین سامی، استانبول، مطبعه مهران، ١٣١٦ ق، ٦ جلد.

کتابخانه ابن طاووس و احوال و آثار او (فارسی)

اتان گلبرگ، مترجمان سید علی قرائی و رسول جعفریان، قم، کتابخانه عمومی آیت الله مرعشی نجفی، بهمن ١٣٧١ ش.

کتابشناسی اصول فقه شیعه (فارسی)

مهدی مهریزی، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، زمستان ١٣٧١ ش.

کتابشناسی مجلسی (فارسی)

حسین درگاهی و علی اکبر تلافی داریانی، تهران، بنیاد فرهنگی امام رضا(ع)، ۱۳۷۰ ش.

الکرام البررة فی القرن الثالث بعد العشرة (عربی)

شیخ آغا بزرگ تهرانی، نجف، مطبعه علمیه، ۱۳۷٤ ش، ۲ جلد.

کشاف الفهارس و وصاف المخطوطات العربیة فی مکتبات الفارسی (فارسی)

(فهرست موضوعی نسخه های خطی کتابخانه های جمهوری اسلامی ایران)،
سید محمدباقر حجتی، تهران، سازمان مدارك فرهنگی انقلاب اسلامی و انتشارات سروش، جلد اول ۱۳۷۰ ش.

کشف الحجب و الاستار عن اسماء الکتب و الاسفار (عربی)

سید اعجاز حسین نیشابوری کنتوری، قم، کتابخانه آیت الله نجفی مرعشی، ۱٤۰۹ ق.

کشف الظنون عن اسامی الکتب و الفنون (عربی)

مصطفی بن عبدالله مشهور به حاجی خلیفه و کاتب چلبی، بیروت، دار احیاء التراث العربی، بدون تاریخ، ۲ جلد.

الکواکب المنتشرة (عربی)

= طبقات اعلام الشیعة

لغت نامه دهخدا (فارسی)

علی اکبردهخدا،چاپ اول از دوره جدید، انتشارات دانشگاه تهران، پائیز ۱۳۷۳ ش، ۱٤ جلد.

معجم مصنفات قرآن کریم (عربی)

دکتر علی شواخ اسحاق، چاپ اول، ریاض منشورات رفاعی، ۱٤۰۳ ق، ٤ جلد.

معجم المطبوعات العربیة و المعربة (عربی)

یوسف الیان سرکیس، [چاپ افست]، قم، کتابخانه حضرت آیت الله نجفی مرعشی، ۱٤۱۰ق، ۲ جلد.

معجم المفسرين من صدر الاسلام حتى العصر الحاضر (عربى)

عادل نويهض، بيروت، موسسه نويهض الثقافية للتأليف و الترجمة و النشر، ١٤٠٩ ق، ٢ جلد.

معجم مؤلفى الشيعة (عربى)

على فاضل قائينى نجفى، چاپ اول، تهران، وزارت ارشاد اسلامى، ١٤٠٥ ق.

معجم المؤلفين (عربى)

عمر رضا كحاله، بيروت، موسسة الرساله، چاپ اول ١٤١٤ ق، ٤ جلد.

مكتبة العلامة الحلى (عربى)

سيد عبدالعزيز طباطبائى، قم، موسسه آل البيت لاحياء التراث، چاپ اول ١٤١٦ ق.

مؤلفات الزيدية (عربى)

سيداحمد حسينى، چاپ اول، قم، كتابخانه آيت الله مرعشى نجفى، ١٤١٣ ق، ٣ جلد.

ميراث اسلامى (فارسى و عربى) سالنامه

به كوشش رسول جعفريان و ديگران، قم كتابخانه حضرت آيت الله مرعشى نجفى، دفتر اول (١٣٧٣ ش)، دفتر دوم (١٣٧٤ ش)، دفتر سوم (١٣٧٥ ش)

النابس فى القرن الخامس

= طبقات اعلام الشيعة

نسخه هاى خطى (نشريه كتابخانه مركزى دانشگاه تهران) فارسى

زير نظر محمدتقى دانش پژوه و ايرج افشار، انتشارات دانشگاه تهران، ١٢ دفتر، دفتر اول (١٣٤٠ ش)، دفتر دوم (١٣٤١ ش)، دفتر سوم (١٣٤٢ ش)، دفتر چهارم (١٣٤٤ ش)، دفتر پنجم (١٣٤٦ش)، دفتر ششم (١٣٤٨ش)، دفتر هفتم (١٣٥٣ش)، دفتر هشتم (١٣٥٨ ش)، دفتر نهم (١٣٥٨ ش)، دفتر دهم (١٣٥٨ ش)، دفتر يازدهم و دوازدهم (١٣٦٢ ش).

نقباء البشر فى القرن الرابع عشر (عربى)

شيخ آغا بزرگ تهرانى، نجف، مطبعه علميه، ١٣٧٣ ش، ٢ جلد.

نوابغ الرواة فی رابعة المئات (عربی)

= طبقات اعلام الشیعة

هدیة العارفین (عربی)

اسماعیل پاشا بن محمد امین بغدادی، بیروت، دار احیاء التراث العربی، بدون تاریخ، ۲ جلد:

هزار سال تفسیر فارسی

سید حسن سادات ناصری، منوچهر دانش پژوه، تهران، نشر البرز، ١٣٦٩ ش.

رموز و اصطلاحات

آصفیه فهرست مشروح بعض کتب نفیسه قلمیه مخزونه کتب خانه آصفیه سرکار عالی

الهیات تهران فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی

برگل ادبیات فارسی بر مبنای تألیف استوری

بروکلمان تاریخ الادب العربی

پ پشت برگ

ثبت شماره ثبت نسخه در دفتر ثبت کتابخانه مجلس

حقوق فهرست نسخه های خطی کتابخانه دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی دانشگاه تهران

دانشگاه فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران

الذریعه الذریعة الی تصانیف الشیعة

ذیل کشف الظنون هدیة العارفین

ر روی برگ

رجال بامداد شرح حال رجال ایران در قرن ۱۲ و ۱۳ و ۱٤ هجری

رضوی فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی

سپهسالار فهرست کتابخانه مدرسه عالی سپهسالارسابق(مدرسه عالی شهیدمطهری)

سرکیس معجم المطبوعات العربیة والمعربة

سزگین تاریخ التراث العربی

سلسله فهارس سلسلة فهارس المكتبات الخطية النادرة (٢٤ شماره، ٩٧ جلد)

سنا فهرست کتب خطی کتابخانه مجلس سنای سابق

ص صفحه

ظاهریه فهرس مخطوطات دار الكتب الظاهرية (دمشق)

فهرست برلین شماره پنجم از سلسلة فهارس المكتبات الخطية النادرة

قاهره،فوادسید فهرس المخطوطات نشره بالمخطوطات التی اقتنتهاالدارمن سنة ١٩٣٦ ـ ١٩٥٥ م.

قاهره، فارسی فهرس المخطوطات الفارسية التی تقتينها الدار الكتب عام ١٩٦٣ م.

کحاله معجم المؤلفين، عمر رضا كحاله

گنج بخش فهرست نسخه های خطی کتابخانه گنج بخش

گوهر شاد فهرست نسخه های کتابخانه جامع گوهر شاد

مجلس فهرست کتابخانه مجلس شورای اسلامی

مرعشی فهرست نسخه های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیت الله مرعشی نجفی

مشار، عربی فهرست کتابهای چاپی عربی

مشار، فارسی فهرست کتابهای چاپی فارسی

مشترك فهرست مشترك نسخه های خطی فارسی ایران پاکستان

مشکوة فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران (٧ جلد اول)

ملك فهرست کتابهای خطی کتابخانه ملی ملك وابسته به آستان قدس رضوی

ملی فهرست نسخه های خطی کتابخانه ملی ایران

منزوی فهرست نسخه های خطی فارسی

نشریه نسخه های خطی (نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران)

وزیری یزد فهرست نسخه های خطی کتابخانه وزیری یزد

نمایه فهارس نسخ خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی

شماره جلدمؤلفسال انتشارمطالب

۱ یوسف اعتصامی (اعتصام الملك)۱۳۰۵ ش شامل ۱۸۲۸ کتاب خطی و چاپی که کتاب های خطی آن در جلد دوم مجدداً معرفی شده اند.

۲ یوسف اعتصامی (اعتصام الملك)۱۳۱۱ ش معرفی نسخه های شماره ۱ ـ ۷۸۸

۳ ابن یوسف شیرازی‌چاپ اول، ۱۳۱۸ ش معرفی نسخه های شماره ۷۸۹ ـ ۱۲۰۲ چاپ دوم، ۱۳۵۳ ش

٤ عبدالحسین حایری۱۳۳۵ معرفی نسخه های شماره ۱۲۰۶ ـ ۱٦۸٤

٥ عبدالحسین حایری۱۳٤٥ معرفی نسخه های شماره ۱٦۸٥ ـ ۲۰۰۰

٦ سعید نفیسی۱۳٤٤ ش معرفی نسخه های شماره ۲۰۰۱ ـ ۲۳۱٦

۷ عبدالحسین حایری۱۳٤٦ ش (مجموعه اهدایی امام جمعه خونی) شامل ۲٦۱ نسخه خطی و ۳۳۹ کتاب چاپی

۸ فخری رستگار۱۳٤۷ ش معرفی نسخه های شماره ۲۳۱۷ ـ ۲۷۰۰

۹ عبدالحسین حایری‌بخش اول ۱۳٤٦ ش معرفی نسخه های شماره ۲۷۰۱ ـ ۲۷۷۹

" "بخش دوم ۱۳٤۷ ش معرفی نسخه های شماره ۱۸۲٥ ـ ۲۰۰۰ (معرفی مجدد نسخه هایی از جلد پنجم).

۱۰ " "بخش اول ۱۳٤۷ ش معرفی نسخه های شماره ۲۷۸۰ ـ ۳۰٥۹

" "بخش دوم ۱۳٤۷ ش معرفی نسخه های شماره ۳۰٦۰ ـ ۳۳۲۲

" "بخش سوم۱۳٤۸ش معرفی نسخه های شماره ۳۳۲۳ ـ ۳۷۰٤

" "بخش چهارم۱۳٥۲ش معرفی نسخه های شماره ۳۷۰٥ ـ ٤۰۰۰

۱۱ زیرنظر ایرج افشار و محمدتقی دانش پژوه۱۳٤٥ ش معرفی نسخه های شماره ٤۰۰۱ ـ ٤۳۰٥ و علی نقی منزوی نگارش احمد منزوی

شماره جلدمؤلفسال انتشارمطالب

۱۲ " " ۱۳٤٦ ش معرفی نسخه های شماره ٤۳۰٦ ـ ٤٦۰۷

۱۳ " " ۱۳٤٦ ش معرفی نسخه های شماره ٤٦۰۸ ـ ٤۸۷۰

۱٤ " " ۱۳٤۷ ش معرفی نسخه های شماره ٤۸۷۱ ـ ٥۰۳٤

۱٥ " " ۱۳٤۷ ش معرفی نسخه های شماره ٥۰۳٥ ـ ٥۱۸۲

۱٦ " " ۱۳٤۸ ش معرفی نسخه های شماره ٥۱۸۳ ـ ٥٥٤۰

۱۷ عبدالحسین حایری۱۳٤۸ ش معرفی نسخه های شماره ٥٥٤۱ ـ ٦۰۰۰

۱۸ فخری راستکار۱۳٤۸ ش (کتب اهدایی رهی معیری) شامل ۲۳ نسخه خطی

و ۱٦٥٥ کتاب چاپی)

۱۹ عبدالحسین حایری۱۳٥۰ ش معرفی نسخه های شماره ٦۰۰۱ ـ ٦٤۱۰

۲۰ هنوز تألیف نشده ـــ مخصوص شماره های ٦٤۱۱ ـ ۷۰۰۰

۲۱ عبدالحسین حایری۱۳٥۷ ش (کتب اهدایی مجید فیروز ناصرالدوله) شامل

۳٦۸ جلد نسخه خطی و ۱۳۰۰ کتاب چاپی.

۲۲ عبدالحسین حایری۱۳۷٤ ش (کتب اهدایی سیدمحمدصادق طباطبایی) شامل ۱٤۳۸

۲۳ عبدالحسین حایری۱۳۷٦ ش نسخه خطی و ۱۷۰٦ کتاب چاپی که در جلدهای ۲۲، ۲۳،۲٤ هنوز چاپ نشده است.ـــ ۲٤ معرفی می شوند.

۲٥ علی صدرایی خویی زیرنظرعبدالحسین حایریبهار ۱۳۷٦ ش معرفی نسخه های شماره ۷۰۰۱ ـ ۷٥۰۰

۲٦ " " تابستان ۱۳۷٦ ش معرفی نسخه های شماره ۷٥۰۱ ـ ۸۰۰۰

۲۷ تا ۳٤ هنوز تألیف نشده اند.ـــ مخصوص شماره های ۸۰۰۱ ـ ۱۲۰۰۰

۳٥ علی صدرایی خویی زیرنظرعبدالحسین حایریپاییز ۱۳۷٦ ش معرفی نسخه های شماره ۱۲۰۰۱ ـ ۱۲٥۰۰

۳٦ " " زیر چاپ معرفی نسخه های شماره ۱۲٥۰۱ ـ ۱۳٥۰۰

۳۷ " " زیر چاپ معرفی نسخه های شماره ۱۳٥۰۱ ـ ۱٤۰۰۰

۳۸ " " زیر چاپ معرفی نسخه های شماره ۱٤۰۰۱ ـ ۱٤٥۰۰

۳۹ تألیف نشده ـــ مجموعه اهدائی خاندان معزی ـ این مجموعه شامل ٤۲۰جلد نسخه خطی و ۷۳۳ جلد کتاب چاپی است

این محصول متعلق به مجمع ذخائر اسلامی میباشد
و هرگونه نسخ یا کپی از آن ممنوع میباشد

دفتر فروش : قم ـ پاساژ قدس ، طبقه زیرین ، پلاك ۹ ؛ ص . ب ۳۷۱۸۵/۱۵۹
تلفن : ۷۳۳٤۹۲ ـ ۸۳۵۱٦۱ (۲۵۱) ، فاکس : ۸۲٤۹۹۱ (۲۵۱)
EmaiL: majma@ thurath.org
www: thurath.org/majma